

HLASATEL KALENDÁŘ

1937 — ROČNÍK XXXX. — CENA 50c

Víte proč naše pivo **U.S.A. PILSNER a OLYMPIA**

těší se vždy tak velké oblibě?

PROTOŽE jest vařeno dle starého českého způsobu z pravého českého chmele a nejlepšího amerického sladu . . . Vzorně prokvašené dle metody našich starých českých mistrů pivovarských, v dubových ležáckých sudech důkladně vyleželé, dále pak dle nové metody filtračními přístroji sčištěné, což jeho zdravotu úplně zaručuje.

**O
L
Y
M
P
I
A**

USA

**P
I
L
S
N
E
R**

Tisícům rodinám jest pravou
pochoutkou a sílvkou
PŘI KAŽDÉM JÍDLÉ.

Proto, kdo chceš dobré,
čisté pivo pít — musíš
PLZEŇSKÉ o k u s í t !

Upozornění spolkům, kostelům, školám a klubům: Neopomeňte si
zajistiti **Plzeňský Park a Pavilon** pro vaši příští zábavu neb výlet.

Plzeňská Pivovarní Společnost

26. ULICE A ALBANY AVENUE,

Telefon CRAWFORD 6800.

CHICAGO, ILLINOIS.

KALENDÁŘ HLASATEL

PRO ČECHOSLOVÁKY AMERICKÉ
NA OBYČEJNÝ ROK

1937

ROČNÍK XXXX.

CHICAGO, ILLINOIS.

Tiskem a nákladem časopisu Denní Hlasatel,
1545 West 18th Street.

Kalendář na obyčejný rok 1937.

RANNÍ A VEČERNÍ HVĚZDY.

Merkur bude jitřenkou asi 7. února, 6. června a 29. září; večernicí asi 19. dubna, 28. srpna a 12. prosince.

Venuše bude večernicí až do 17. dubna a pak jitřenkou až do konce roku.

Jupiter bude jitřenkou až do 15. července a pak večernicí až do konce roku.

ZATMĚNÍ SLUNCE A MĚSÍCE.

Roku 1937 budou dvě zatmění slunce a jedno měsíce.

1. Úplné zatmění slunce bude 8. června. Bude viditelné v jihozápadní části Spojených Států, v Mexiku, střední Americe, Záp. Indii a záp. části jižní Ameriky.

2. Částečné zatmění měsíce 17. a 18. listopadu. Bude z počátku viditelné v nejsevernější a v severozápadní Evropě, v severní a jižní Americe, východní Australii a severovýchodní a střední Asii.

3. Částečné zatmění slunce 2. prosince. Bude viditelné v západní části severní Ameriky, pacifickém oceánu, Polynesii a severovýchodní Asii.

VZDÁLENOSTI PO AUTOMOBILOVÝCH CESTÁCH.

Z Chicaga do New Yorku	842 mil	Z Chicaga do Louisville, Ky.	307 mil
" Dallas, Tex.	991 "	" Toronto, Ont., Can.	522 "
" St. Louis, Mo.	313 "	" Grand Canyon, Ariz.	1894 "
" Cleveland, O.	347 "	" Portland, Ore.	2338 "
" Baltimore, Md.	696 "	" San Francisco, Calif.	2290 "
" Denver, Colo.	1074 "	" Winnipeg, Man., Can.	924 "
" Omaha, Neb.	467 "	" Yellowstone	1481 "
" Minneapolis, Minn.	422 "	" Pittsburgh, Pa.	460 "
" Detroit, Mich.	272 "	" Salt Lake City	1502 "
" Kansas City, Mo.	523 "	" New Orleans, La.	998 "
" San Antonio, Tex.	1291 "	" Los Angeles, Calif.	2252 "

Z Chicaga do Bismarck, N. Dak. 885 mil

SVÁTKY STÁLÉ A POHYBLIVÉ ROKU 1937.

Tří králů	6. ledna
Neděle Septuagesima	24. ledna
Neděle Sexagesima	31. ledna
Neděle Quinquagesima	7. února
Popelční středa	10. února
Zvěstování Panny Marie	25. března
Neděle květná	21. března
Zelený čtvrtek	25. března
Velký pátek	26. března
Bílá sobota	27. března
Hod Boží Velikonoční	28. března
Nanebevstoupení Páně	30. května
Hod Boží Svatodušní	16. května
Svaté Trojice	23. května
Božího Těla	27. května
Hod Boží Vánoční	25. prosince

SVÁTKY AMERICKÉ.

Narození Lincolnovo	12. února
Narození Washingtonovo	22. února
Den matek	9. května
Den zdobení hrobů	30. května
Prohlášení nezávislosti	4. července
Dělnický den	6. září
Kolumbův den	12. října
Den příměří	11. listopadu
Den díkůčinění	25. listopadu

RŮZNÉ LETOPOČTY.

Od stvoření světa dle křesťanského počtu	5937
Od stvoření světa dle židovského počtu	5697
Od vystavění Říma	2691
Od počátku stěhování národů	1563
Od útěku Mohamedova (letopočet turecký)	1355
Od objevení Ameriky	445
Od zavedení kalendáře gregoriánského	346
Od prohlášení nezávislosti Spojených Států	161

Leden

January

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Nový rok	Nový Rok	Hodlislav
2	Sobota	Makaria	Blahusa	Mečislav
NEDELE ZJEVENÍ PÁNĚ.				
3	Neděle	Jenovefy	Ženevy	Vlastimil
4	Pondělí	Tita b.	Izabely	Bohodar
5	Úterý	Telesfora	Jarlocha	Vlastibor
6	Středa	Sv. 3 králů	Zj. Páně	Svetozar
7	Čtvrtek	Luciána	Melanie	Miloslav
8	Pátek	Erharda	Erharda	Čestmír
9	Sobota	Basiliše	Ctimíra	Zora
PRVNÍ NEDELE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.				
10	Neděle	Agatona	Dobrosl.	Všeslav
11	Pondělí	Hygina	Bohdana	Milomír
12	Úterý	Proba	Arnošta	Ctislava
13	Středa	Leontina	Leontina	Svatoslav
14	Čtvrtek	Felixa	Hilaria	Sáva sv.
15	Pátek	Pavla p.	Mich. pr.	Domyslav
16	Sobota	Marcela	Marcella	Vladimír
DRUHÁ NEDELE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.				
17	Neděle	Anton p.	Antonína	Dobroslav
18	Pondělí	Priský p.	Prisky	Jaropluk
19	Úterý	Ferd., K.	Prospěcha	Bratislav
20	Středa	Fab. a Šeb.	Fab. a Šeb.	Vladivoj
21	Čtvrtek	Anežky	Anežky	Jaroslava
22	Pátek	Vinc. a An.	Čeňka	Slamomír
23	Sobota	Zasn. P. M.	Emerencie	Vratislava
NEDELE SEPTUAGESIMA.				
24	Neděle	Timot.	Blahoboje	Milana
25	Pondělí	Obr. Pavla	Ananiáše	Všemil Ml.
26	Úterý	Polykarpa	Polykarpa	Všelad
27	Středa	Jana Zlat.	Jana Zlat.	Přibyslav
28	Čtvrtek	Karla Vel.	Karla Vel.	Světoslav
29	Pátek	Frant. Sal.	Arnulfa	Zdislav
30	Sobota	Martina p.	Adelgundy	Důbravka
NEDELE SEXAGESIMA.				
31	Neděle	Petra N.	Virgila	Spytihněv

Lidová pranostika.

Na Nový rok, o slepičí krok. Na Tři Krále (6. 1.) o skok dále. Na Hromnice (2. 11.) o hodinu více (příbývá dne).

Jsou-li červánky v novoroční den, přinesou jistě samou slotu jen.

Je-li leden suchý a studený, možno očekávat v únoru mnoho sněhu.

Krátký masopust - dlouhá zima.

Teplý leden, polituj Bože! Je-li teplo v lednu, sahá bída ke dnu.

Když leden mokrý bývá, jistě vína nedolívá.

Jména Ježíš, ke kamnům nejbliž.

Když roste tráva v lednu - roste špatně v létě.

Velké zimy a málo sněhu působí rolím i stromům škodu.

Jaký leden, takový červenec.

Je-li začátek a konec ledna krásný, bude úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 4. v 9.22 hod. večer; nový měsíc 12. v 11.47 dop.; první čtvrt 19. ve 3.12 ráno; úplněk 26. v 0.15 ráno.

Předpověď počasí.

Od 1.—3. mírné počasí, 4.—7. mírně a jasno, 8. do 11. zima, 12.—15. chladno a příjemno, 16.—19. dešť, 20.—21. příjemno, 22.—27. snih, 28.—31. příjenně.

LEDEN

Den.	DOMÁCI ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Únor

February

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř KATOLICKÝ EVANGELICKÝ		JMÉNA STAROČESKÁ
1	Pondělí	Ignáce b.	Ignáce	Milorád
2	Úterý	Hromnic	Hromnic	Miloslava
3	Středa	Blažeje b.	Blažeje	Slavibor
4	Čtvrtek	Háty	Háty	Dobrohněva
5	Pátek	Doroty	Doroty	Vanda
6	Sobota	Romualda	Ramualda	Šulislav b.

NEDĚLE QUINQUAGESIMA.

7	Neděle	Jan. z Math.	Makata	Ostromír
8	Pondělí	Apoleny	Apolonie	Hořislava
9	Úterý	Školastiky	Školastiky	Lutona
10	Středa	Popelec	Boženy	Svatoslava
11	Čtvrtek	Veroniky	Veroniky	Lidoslava
12	Pátek	Eulalie	Eulalie	Volimíra
13	Sobota	Jordana	Jordána	Otaslav

PRVNÍ NEDĚLE POSTNÍ.

14	Neděle	Valentina	Valentina	Nemír, Milk
15	Pondělí	Faustina	Faustina	Pravoslav
16	Úterý	Juliany	Juliany	Liboslava
17	Středa	Konstantina	Šimona	Svatopluk
18	Čtvrtek	Zuzany	Mansveta	Jarohněv
19	Pátek	Konrád	Kunráta	Stislav b.
20	Sobota	Eleuthea	Oldřicha	Itomír

DRUHÁ NEDĚLE POSTNÍ.

21	Neděle	Eleonory	Eleonory	Zbislava
22	Pondělí	Petra stol.	Petra stol.	Vratislav
23	Úterý	Eberharda	Serenia	Slavenna
24	Středa	Matěje ap.	Matěje ap.	Bohuš
25	Čtvrtek	Valburga	Valburgy	Lumíra
26	Pátek	Olivy	Leksy	Hromislav
27	Sobota	Leandra	Leandra	Ludomysl

TŘETÍ NEDĚLE POSTNÍ.

28	Neděle	Romana	Osvalda	Zeměslav
----	---------------	--------	---------	----------

Lidová pranostika.

O Hromnicích (2.) musí si skřivánek vrznout, když měl zmrznout.

Když přijdou Hromnice — konec je sanice.

O Hromnicích sníh, na jaře dešť.

Jezevec když o Hromnicích leze z jámy, poleze za měsíc zase do jámy.

O Hromnicích milejší je ovčákovi vlna než slunce.

O Hromnicích když teplo, medvěd si staví boudu; o Hromnicích-li mrzne — medvěd bourá boudu.

Únor bílý, pole sílí.

Co si únor zazelená, březzen si to hájí, co si duben zazelená — květen mu to spálí.

Svatý Matěj (24.) ledy boří, nebo staví.

Na sv. Matěje, pije skřivan z koleje (tajě).

Najde-li Matěj led, seká ho hned, nenajde-li led — dělá ho hned.

Silné severní větry ke konci února zvěstují úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 3. v 7.4 odpoł., nový měsíc 11. ve 2.34 odpoł., první čtvrt 17. v 10.50 dopoł., úplněk 25. ve 2.43 odpoł.

Předpověď počasí.

1.—3. zamračeno, 4.—11. zima a větrno, 12.—15. dešť. 16.—18. příjemno, 19.—22. proměnlivo, 23 až 25. zima, 26.—28. příjemně.

ÚNOR

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					

Březen

March

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Albina	Běluše	Budislav
2	Úterý	Anežky č.	Simplicia	Anežka
3	Středa	Kunhuty	Kunhuty	Kunhuta
4	Čtvrtek	Kazimíra	Adriana	Kazimír s.
5	Pátek	Tolety	Fridolína	Krásnoslav
6	Sobota	Bedř.	Bedřicha	Svatomíra
ČTVRTÁ NEDĚLE POSTNÍ.				
7	Neděle	Tomáše A.	Tomáše	Míroslav
8	Pondělí	Jana z B.	Radka	Milohost
9	Úterý	Františky	Crhy a Str.	Polemír
10	Středa	40 muž.	Alexandra	Božislav
11	Čtvrtek	Konstant.	Dobromila	Jaroboj
12	Pátek	Řehoře I.	Řehoře	Náum
13	Sobota	Růženy	Růženy	Netislav
PÁTÁ NEDĚLE POSTNÍ.				
14	Neděle	Matyldy	Matyldy	Božena
15	Pondělí	Longina	Dluhoše	Dluhoš
16	Úterý	Klementa	Jindřicha	Budimír
17	Středa	Patrika	Gertrudy	Hrozislava
18	Čtvrtek	Edvarda	Edvarda	Bohumil
19	Pátek	Josefa	Josefa p.	Bohdana
20	Sobota	Jáchyma	Jáchyma	Izaslav
KVĚTNÁ NEDĚLE.				
21	Neděle	Květ. neděle	Benedikta	Blahoslav
22	Pondělí	Oktaviána	Kazimíra	Bořivoj
23	Úterý	Serapiona	Udusa	Žirotslav
24	Středa	Gabriela	Gabriela	Zbislav
25	Čtvrtek	Zel. čtvrtek	Zel. čtvrtek	Volimil
26	Pátek	Vel. pátek	Vel. pátek	Větislav
27	Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota	Svatoboj
NEDĚLE VELIKONOČNÍ.				
28	Neděle	Hod B. Vel.	Hod B. Vel.	Tvořiboj
29	Pondělí	Pondělí Vel.	Pondělí Vel.	Mstislav
30	Úterý	Kvirina	Zosia	Tetka
31	Středa	Kvidona	Kvidona	Myslana

Lidová pranostika.

Sv. Eudokoje (13.) ještě psa sněhem po uši zavěje.

Březen, za kamna vlezem; duben, ještě tam budem; máj, půjdeme v háj.

V březnu vítr z břízy fouká.

Prach v březnu má cenu zlata.

Na sv. Řehoře, každý sedlák lenoch, který neofe.

V březnu stár, boj se mar.

Na den P. Marie Zvěstování (25.) dešť, rodí se rez.

Je-li na květnou neděli hezky, následuje dobrý rok.

Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Březen přináší podletí.

Na jaře džber deště, lžíce bláta; na podzim lžíce deště, džber bláta.

Na jaře a v létě co den a noc zmocí, hodina vysuší.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 5. ve 4.17 odpo., nový měsíc 12. ve 2.32 ráno, první čtvrt 19. v 6.48 odpo., úplňk 26. v 6.12 ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. zamračeno a teplo
4.—6 dešť a sněh. 7.—10. zima. 11.—14. bouřливо. 15. do 27. zamračeno a chladno. 21.—27. jasné a příjemné. 28.—31. proměnlivo.

BŘEZEN

Dě	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Duben

April

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Čtvrtek	Hugona	Bohuvěry	Častoslav
2	Pátek	Františ. z P	Theodora	Veleslav
3	Sobota	Richarda	Theodosie	Zeměmysl
PRVNÍ NEDELE PO VELIKONOCÍCH.				
4	Neděle	Isidora	Ambrože	Hostislav
5	Pondělí	Vincence F.	Hostáše	Milica
6	Úterý	Celestina	Irenea	Lumomír
7	Středa	Heřmana	Zdeňka	Vladivoj
8	Čtvrtek	Alberta	Apolonie	Diviš
9	Pátek	Marie Cleof.	Demetria	Jarobud
10	Sobota	Ezechiela	Daniela	Hořislav
DRUHÁ NEDELE PO VELIKONOCÍCH.				
11	Neděle	Lva pap.	Lva	Jaromír
12	Pondělí	Julia	Julia	Slavomír
13	Úterý	Hermenegil.	Justina	Pravoslav
14	Středa	Tiburcia	Ctibora	Ctibor
15	Čtvrtek	Anastazie	Olympia	Bohoboj
16	Pátek	Kalista	Arona	Bohovid
17	Sobota	Rudolfa	Petra K.	Slavič
TŘETÍ NEDELE PO VELIKONOCÍCH.				
18	Neděle	Venera	Valera	Slavoljub
19	Pondělí	Krescence	Hermog.	Ratislav
20	Úterý	Marcela	Sulpicia	Vladimír
21	Středa	Anselma	Anselma	Želislav
22	Čtvrtek	Sotera, Kaja	Sotera	Výšeslav
23	Pátek	Vojtěcha	Vojtěcha	Vojtěch sv.
24	Sobota	Jiřího	Jiřího	Věrnislav
ČTVRTÁ NEDELE PO VELIKONOCÍCH.				
25	Neděle	Marka	Marka ev.	Radomír
26	Pondělí	Kleta	Nestora ev.	Radbod
27	Úterý	Jaroslava	Anastazia	Jaroslav
28	Středa	Vitališe	Vitála	Chranislav
29	Čtvrtek	Petra	Sibylly	Velimír
30	Pátek	Kateřiny	Hildegardy	Dobrovít

Lidová pranostika.

V dubnu čas a panský
kvas nejistý jest.

Když záhy trn rozkvétá,
záhy se žito zametá.

Suchý půst, úrodný rok.
Mokřý duben přislubuje
dobrou sklizeň.

O sv. Jiří vylézají z díry
hadí a štíři.

Březen suchý, duben mo-
krý, naplňuje sud a pytlý.

Na Boží-li Hod prší, su-
cho úrodu poruší.

Duben hojný vodou, fi-
jen hojný chmelem.

Když vlašt'ovice letí, je
znamení podletí.

Mokřý duben a pak kvé-
ten chladný, k sýpkám a
k semenu přístup radný.

Záhy-li kosu slyšeti, mů-
žeš se, rolníku, těšiti.

Na den sv. Tiburcia (14.)
mají se všechna pole zele-
nati.

Dobrý duben — špatný
květen.

Bouřky v dubnu zvěstují
mokré léto.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 3. v
10.53 ráno, nový mě-
síc 11. v 0.10 odpo-
l., první čtvrt 17. ve 3.34
ráno, úplněk 25. v
10.23 odpo-
l.

Předpověď počasí.

1.—3. jasno a mrazivé.
4.—6. jasné a chladno.
7.—10. tepleji, 11.—14.
chladno, 15.—18. deštivo,
19.—21. příjemně, 22. až
25. dešť, 26.—30. příjem-
no.

DUBEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Květen

May

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Sobota	Branislav	Filipa a Jak.	Filipa a Jak.
NEDELE PROSEBNÍ.				
2	Neděle	Zikmund	Zikmunda	Vladovít
3	Pondělí	Nal. sv. kř.	Nal. sv. kř.	Milivoj
4	Úterý	Floriana	Floriana	Svatoslava
5	Středa	Pia V.	Gotharda	Čestmír
6	Čtvrtek	Jana ap.	Dětřicha	Kostislava
7	Pátek	Stanislava	Stanislava	Dobromír
8	Sobota	Zj. sv. Mich.	Zj. sv. Mich.	Stanislav s.
NEDELE PO NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ.				
9	Neděle	Den matek	Řehoře	Ludmila
10	Pondělí	Blaženy	Gordiana	Radivoj
11	Úterý	Mamerta	Mamerta	Soběslav
12	Středa	Pankráce	Pankráce	Dobrohost
13	Čtvrtek	Serváce	Serváce	Tichoslav
14	Pátek	Bonifáce	Bonifáce	Bohdana
15	Sobota	Žofie	Žofie	Slavobor
NEDELE SVATODUŠNÍ.				
16	Neděle	Hod. B. Sv.	Peregrina	Stojan
17	Pondělí	Pondělí Svat.	Jošta	Chvalimír
18	Úterý	Venana	Venance	Jaromír
19	Středa	Petra Cel.	Potenciány	Milan
20	Čtvrtek	Bernardina	Athanasia	Věkoslava
21	Pátek	Felixe	Zdana	Želimír
22	Sobota	Julie	Heleny	Vislava
NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE.				
23	Neděle	Nejsv. Troj.	Desidera	Chtivoslav
24	Pondělí	Jany	Zuzany	Lubomíra
25	Úterý	Řehoře	Řehoře	Zbihněv b.
26	Středa	Filipa	Bedy	Miroslava
27	Čtvrtek	Bož. Těla	Luciana	Svatobor
28	Pátek	Viléma	Viléma	Rustav
29	Sobota	Maxima	Maxima	Bohdana
PRVNÍ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
30	Neděle	Zdob. hrobů	Edvarda	Milomíra
31	Pondělí	Petronily	Petronily	Bojislav

Lidová pranostika.

Studený máj, v stodole
(v zahradách) ráj.

Když máj vláhy nedá —
červen se předá.

Len setý na sv. Helenu
bývá dlouhý.

Do sv. Ducha nesvlékej
kožucha, o sv. Duchu, zů-
staň v kožuchu.

Chladný květen, červen
vlažný, jest pro sýpky, su-
dy blažný.

Myslivost. Půvabné zába-
vy myslivecké v pokročilém
jaru přestávají a lov
omezuje se jen na odstře-
lování sročí.

Pro tebe sv. Filipe a
(Jakube.
jeden druhému měsíc
(oškube.
nebo zase lépe pijí a hrají,
a na kostel nic nedají,
než po lukách a trávnících
(sedi
jedni leží, druzí jedí,
mladí jako kozy skáčí a
tak se jim zdá den kratší.

Čtvrtí měsíce.

Poslední čtvrt 3. v
1.36 ráno, nový měsíc
10. v 8.17 odpo., prv-
ní čtvrt 17. v 1.49 od-
poledne, úplněk 25. ve
2.38 odpoledne.

Předpověď počasí.

1.—3. deštivo a zamra-
čeno, 4.—6. chladno, 11. až
14. chladno a zamračeno.
19.—23. příjemné, 28.—31.
proměnlivo.

KVĚTEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Červen

June

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Úterý	Fortunáta	Radima	Veleslav
2	Středa	Erazima	Efraima	Radislav
3	Čtvrtek	Klotildy	Erazima	Bratomila
4	Pátek	Frant. Car.	Karpasia	Dalibor
5	Sobota	Bonifáce	Vintrida	Lubomír
DRUHÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
6	Neděle	Norberta	Benigna	Radomír
7	Pondělí	Roberta	Lukrecie	Lech
8	Úterý	Medarda	Medarda	Domoslav
9	Středa	Prima	Feliciana	Stanislava
10	Čtvrtek	Alexandria	Olivy	Bohumila
11	Pátek	Barnabáše	Barnabáše	Výšemír
12	Sobota	Basilida	Odulfa	Oleg
TŘETÍ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
13	Neděle	Ant. Pad.	Tobiáše	Žitomír
14	Pondělí	Basilia	Basiliše	Myslibor
15	Úterý	Víta	Víta	Vislav
16	Středa	Bennona	Zbyňka	Milutín
17	Čtvrtek	Adolfa	Laury	Zoroslava
18	Pátek	Marcela	Miloty	Drahomír
19	Sobota	Ger. a Prot.	Bohdala	Miloš
ČTVRTÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
20	Neděle	Květuše	Silvera	Vladimír
21	Pondělí	Aloisa G.	Aloisia	Věkoslav
22	Úterý	Pavliny	Acháce	Břetislav
23	Středa	Edeltrudy	Edeltrudy	Radoslav
24	Čtvrtek	Jana Křt.	Jana Křt.	Hostimil
25	Pátek	Ivana	Prospera	Mladen
26	Sobota	Jana a P.	Pavla	Ivan
PÁTÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
27	Neděle	Ladislava	Ladislava	Vladislav s.
28	Pondělí	Lva pap.	Lva II. p.	Velebit
29	Úterý	Petra a Pavl.	Petra a Pav.	Krásica
30	Středa	Pavla pam.	Pavla pam.	Šárka

Lidová pranostika.

Červen studený. — sedlák
krčí rameny.

Je-li na Boží Tělo jasno,
bývá dobrý rok.

Medardova kápě (8.) —
čtyřicet dní kape.

Před sv. Janem modlí se
za dešť, po sv. Janu při-
chází bez modlení.

Do Jana Křtitele nechval
ječmene.

Sv. Vít, kořen štíp; sv.
Petr, ten ho natrh'; svatý
Prokop, ten ho dokop; sv.
Markyta (13. července) ve-
de žence do žita.

Kolem sv. Jana není noc
žádná.

Netřeba Boha v červnu
o dešť prositi, přijde hned
jak začnem kositi.

Na Boží Tělo jasný den,
dlouho se potom vrací ten.

Mnoho ryb — málo zrna.

Jaké počasí na Medarda,
takové jest šest neděl po
něm.

Jasný den na sv. Medar-
da tiší rolníkovo naříkání.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 2. ve
0.23 odpol., nový mě-
síc 8. ve 3.43 ráno,
první čtvrt 15. ve 2.3
ráno, úplněk 23. v
5.59 ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. jasno a teplo, 4. až
7. zamračeno a dešť, 8. až
11. teplo a příjemno, 12. až
15. zamračeno, 16.—19.
varno, 20.—23. jasno, 24. až
27. horko a bouřky, 28. až
30. příjemně.

ČERVEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ.	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červenec

July

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Čtvrtek	Theodora	Děpolda	Ljudevít
2	Pátek	Navšt. P. M.	Kamila	Mojmír
3	Sobota	Heliodora	Heliodora	Branislav
ŠESTÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
4	Neděle	Prohl. nezáv.	Prokopa	Vratislava
5	Pondělí	Cyr. a Meth.	Filomeny	Prokop s.
6	Úterý	Isaiáše	Oldřicha	Bohdan
7	Středa	Vilibalda	Veslava	Krásnoroda
8	Čtvrtek	Kiliána	Kiliana	Milorád
9	Pátek	Briekého	Ludovíta	Stojhněv
10	Sobota	7 bratří	7 bratrů	Radomír
SEDMÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
11	Neděle	Pia I. p.	Pia	Valčislav
12	Pondělí	Jana Kv.	Jindřicha	Bořislav
13	Úterý	Markéty	Markéty	Radomila
14	Středa	Bonavent.	Karoliny	Dobroslav
15	Čtvrtek	Jindřicha	Roz. apošt.	Bělorád
16	Pátek	Marie Kar.	Ruty	Myslislav
17	Sobota	Alše	Aleksy	Lubomila
OSMÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
18	Neděle	Kamila	Arnolda	Míroslav
19	Pondělí	Vincenc. P.	Stelly	Zoroslava
20	Úterý	Eliáše	Eliáše	Česlav s.
21	Středa	Daniela	Daniela	Příměslav
22	Čtvrtek	Maří M.	Mar. Magd.	Želislav
23	Pátek	Apolináře	Olgy	Olga
24	Sobota	Kristiny	Kristiny	Krasislava
DEVÁTÁ NEDELE PO NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.				
25	Neděle	Jakuba	Jakuba	Igor
26	Pondělí	Anny	Anny	Mislava
27	Úterý	Pantaleona	Pantaleona	Dušan
28	Středa	Innocence	Innocence	Svatomír
29	Čtvrtek	Boženy	Marty	Křesomysl
30	Pátek	Abdona a S.	Hynka	Ludomysl
31	Sobota	Ignáce z L.	Bořivoje	Dobromír

Lidová pranostika.

Co červen neuvaří —
toho srpem neupeče.
Sv. Prokop sije houby.
Když se hříbky zrodí —
chleba málo.

Roztrhne-li pavouk svoji
sít' ve dvě, přichází na to
brzy déšť.

Sv. Markyta, hodí srp do
žita.

Co do Jakuba odkvěte,
to do Havla (16. říj.) u-
zraje.

Na sv. Eliáše (20.) dopo-
ledne léto, odpoledne pod-
zim.

Do Eliáše schne pod křo-
vím, po Eliáši na křoví.

Parno o Jakubě, zima o
Vánocích.

Hezký den na sv. Jaku-
ba přislubuje mnoho ovoce.

Svatá Anna (26.) chlad-
no z rána.

Zvěšují-li mravenci na
sv. Annu své hromady, dá
se očekávat ještě tuhá zi-
ma.

Svatá Anna, žito žala.

Když na svatého Jakuba
slunce svítí, má prý krutá
zima býti.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 1.,
v 8:03 več., nový mě-
síc 7. v 11.12 dopol.,
první čtvrt 15. ve 4.36
odpol., úplňk 23. v
7.45 večer, poslední
čtvrt 30. v 1.47 ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. teplo a zamračeno,
4.—7. horká vlna, 8.—11.
bouřky, 12.—14. horká
vlna, 15.—17. parno a pře-
hánky, 18.—22. zamračeno,
23.—25. příjemné, 26.—31.
parno a přehánky.

ČERVENEC

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Srpen

August

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
10. NEDELE PO SV. DUCHU.				
1	Neděle	Petra v ok.	Menandra	Něhoslava
2	Pondělí	Alfons. L.	Gustava	Něhoslav
3	Úterý	Štěpána n.	Augusta	Piragost
4	Středa	Dominika	Dominika	Chranislav
5	Čtvrtek	P. Marie S.	Afry	Střezislava
6	Pátek	Pr. Krista	Odříšky	Miroslav
7	Sobota	Kajetána	Oldřicha	Neklan
11. NEDELE PO SV. DUCHU.				
8	Neděle	Cyriaka	Cyriaka	Nezamysl
9	Pondělí	Romana	Jaroslava	Ratibor
10	Úterý	Vavřince	Vavřince	Slavata
11	Středa	Zuzany	Zuzany	Ratislav
12	Čtvrtek	Kláry p.	Kláry	Slavomíra
13	Pátek	Hypolita	Kasiana	Svatopluk
14	Sobota	Eusebia	Smila	Branimír
12. NEDELE PO SV. DUCHU.				
15	Neděle	Nnvz. P. M.	Nnvz. P. M.	Soběslav
16	Pondělí	Rocha	Hrože	Prostivoj
17	Úterý	Liberáta	Liberata	Miron s. m.
18	Středa	Heleny	Jeleny	Boleslav
19	Čtvrtek	Ludvíka	Sebelda	Ludomír
20	Pátek	Bernarda	Bernarda	Jacek
21	Sobota	Anastase	Hartvika	Dědomír
13. NEDELE PO SV. DUCHU.				
22	Neděle	Timotea	Žibřida	Siemyslawa
23	Pondělí	Filipa B.	Zděnka	Sdziwoj b.
24	Úterý	Bart. ap.	Bartolom.	Květuša
25	Středa	Ludvíka	Ludvíka	Ludevit
26	Čtvrtek	Zefyrin	Adriána	Otakar
27	Pátek	Josefa K.	Jaromíra	Stoslav
28	Sobota	Augustina	Augustina	Vlastimil
14. NEDELE PO SV. DUCHU.				
29	Neděle	St. Jana	Niceáše	Št'astný
30	Pondělí	Rosy p.	Přibíka	Radvan
31	Úterý	Rajm.	Raimunda	Bohudat

Lidová pranostika.

Čeho srpen neuvaří, toho září neusmaží.

Počátkem srpna studený vítr ze strnišť fouká.

Je-li léto mokré, bývá v příštím roce dražota.

Kde stoklasa, má chléb pán i chasa, kde metlice, nemá ho hospodář ani slepice.

Na sv. Vavřince (10.) — jdou oříšky do věnce.

Krásně-li o sv. Vavřinci a Bartoloměji (24.) na dobrý podzim měj naději.

Panna Maria (15.) dává první oříšky, svatá královna dostane první výlupek (oříšek.)

Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejně pěkné počasí.

Když kvetou boby, nouze o chleby, a když kvete mák, to už ne tak.

Kdo ve žních hledá chladu, natrp se hladu.

Duben, máj, červen, víno v sudech suší, srpen, září, říjen, hospodáři kruší.

Čtvrtí měsíce.

Nový měsíc 6. v 7.37 večer, první čtvrt 13. v 9.28 dopol., úplněk 21. v 7.47 ráno, poslední čtvrt 28. v 6.54 ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. parno a bouřky, 4. až 7. parno, 8.—11. přeháňky, 12.—15. bouřky, 16. až 18. dusno, 19.—21. deštivo, 22.—25. jasno a horko, 26. až 31. bouřky.

SRPEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Září

September

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Jiljího	Jiljího	Jarmila
2	Čtvrtek	Štěpána kr.	Arnošta	Dobroslav
3	Pátek	Mansveta	Mansveta	Branislava
4	Sobota	Rozálie	Rozálie	Přemyslav
15. NEDELE PO SV. DUCHU.				
5	Neděle	Viktorina	Viktorina	Radslav
6	Pondělí	Dělnický den	Boleslava	Držislava
7	Úterý	Reginy	Reginy	Milena
8	Středa	N. P. M.	Nar. Marie	Rodoslava
9	Čtvrtek	Gorgona	Brunona	Ctibor
10	Pátek	Mikul. T.	Mikuláše	Přemyslav
11	Sobota	Pafnuce	Hyacinta	Mstidruh
16. NEDELE PO SV. DUCHU.				
12	Neděle	Jm. P. M.	Kvidona	Všeslav
13	Pondělí	Tobiáše	Miloně	Grzymisla
14	Úterý	Posv. kříže	Kornela	Radomíra
15	Středa	Mariany	Mariany	Strastimír
16	Čtvrtek	Lidmily	Ludmily	Věra
17	Pátek	Lamberta	Lamberta	Drahoslav
18	Sobota	Tomáše V.	Títa	Jaroslav
17. NEDELE PO SV. DUCHU.				
19	Neděle	Januara	Januara	Roslaw
20	Pondělí	Eustacha	Stacha	Myslaw
21	Úterý	Matouše	Matouše	Bohuchval
22	Středa	Maurica	Mořice	Mislov
23	Čtvrtek	Tekly	Tekly	Vladimíra
24	Pátek	Gerh.	Jermáře	Dubravka
25	Sobota	Kleofáše	Kleofáše	Ladislav
18. NEDELE PO SV. DUCHU.				
26	Neděle	Cypriána	Pravomily	Pravomila
27	Pondělí	Kosmy a D.	Kosmy a D.	Kosma
28	Úterý	Václava kr.	Václava	Václav kr.
29	Středa	Michala	Michala	Novomíra
30	Čtvrtek	Jeronyma	Jarolíma	Samomysl

Lidová

pranostika.

Podzim na strakaté
kobyle jezdí.

Panny Marie Nar-
zení — vlašťoviček
rozloučení.

Na sv. Maurice, ne-
sej pšenice, bude sa-
má metelice.

Na sv. Václava —
každá pláňka dozrává.

Je-li hezky na sv.
Jiljí, lze očekávat po
čtyři neděle pěkné po-
časí.

Padají-li před sva-
tým Jakubem žaludy,
nastane brzká zima.

Pěkné růže v zahra-
dách věští pěkný pod-
ziměk, pozdní zimu.

Čtvrtí měsíce.

Nový měsíc 4. v 5.53
ráno. První čtvrt 12.
ve 3.57 ráno, úplněk
20. v 6.32 več., posled-
ní čtvrt 27. v 0.43 odp.

Předpověď počasí.

1.—3. chladno a zamra-
čeno, 4.—7. dešť a tepleji,
8.—11. zamračeno, 12.—16.
příjemno, 17.—20. bouřky,
21.—23. chladno a zamra-
čeno, 24.—26. příjemno, 27.
až 30. deštivo.

ZÁŘÍ

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Říjen

October

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Posv. chr.	Remigia
2	Sobota	And. Str.	Leodegara
19. NEDELE PO SV. DUCHU.			
3	Neděle	Slav. růž.	Ludomíra
4	Pondělí	Frant. S.	Frant. S.
5	Úterý	Placida	Placida
6	Středa	Brunona	Břenka
7	Čtvrtek	Justiny	Libuše
8	Pátek	Brigity	Brity
9	Sobota	Diviše	Diviše
20. NEDELE PO SV. DUCHU.			
10	Neděle	Frant. B.	Frida
11	Pondělí	Emiliána	Emiliána
12	Úterý	Maxmiliána	Maxmiliána
13	Středa	Kolomana	Burkarda
14	Čtvrtek	Burkh.	Kolomana
15	Pátek	Terezie	Terezie
16	Sobota	Havla	Havla
21. NEDELE PO SV. DUCHU.			
17	Neděle	Hedviky	Hedviky
18	Pondělí	Lukáše	Lukáše
19	Úterý	Petra A.	Ferdin.
20	Středa	Vendelína	Vendelína
21	Čtvrtek	Voršily	Voršily
22	Pátek	Korduly	Šebíře
23	Sobota	Severina	Rafaela
22. NEDELE PO SV. DUCHU.			
24	Neděle	Rafaela	Kryšpína
25	Pondělí	Kryšpína	Everisty
26	Úterý	Evarista	Sabiny
27	Středa	Sabiny	Anastázie
28	Čtvrtek	Den čsl. sam.	Narcise
29	Pátek	Narcise	Hvězdoně
30	Sobota	Marcela	Slav. ref.
23. NEDELE PO SV. DUCHU.			
31	Neděle	Volfganga	Slav. ref.

Lidová pranostika.

Říjen a březen jsou sobě rovni ve všem.

Je-li vrána na blízku, je nejvyšší čas k setí.

Když se říjen blýská, zima plýská.

Šimona Judy, zima je všudy.

Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se na to přikrádá.

Divoké husy na odletu, konec i babímu létu.

Studený říjen ničí všechn hmyz i pro budoucí rok.

Čtvrtí měsíce.

Nový měsíc 4. v 6.58 večer, první čtvrt 12. v 10.47 več., úplněk 19. ve 4.47 ráno, poslední čtvrt 26. v 8.26 večer.

Předpověď počasí.

1.—3. mírná teplota, 4. až 6. teplo, 7.—10. dešť, 11.—14. příjemně, 15.—18. pěkné počasí, 19.—24. větrno a chladno, 25.—28. zima, 29.—31. tepleji.

ŘÍJEN

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Listopad

November

DNY A
TÝDNY

KALENDAŘ
KATOLICKÝ EVANGELICKÝ

JMENA
STAROČESKÁ

1	Pondělí	Všech. Svat.	Všech svat.	Milic
2	Úterý	Dušíček	Dušíček	Bohumil
3	Středa	Huberta	Huberta	Bronisz
4	Čtvrtek	Karla B.	Otona	Slavobor
5	Pátek	Emerich.	Blandity	Mojmír
6	Sobota	Leonarda	Leonarda	Vsevolod

24. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

7	Neděle	Engelbert.	Engelberta	Zdeněk
8	Pondělí	Bohumíra	Bohumíra	Bohumír
9	Úterý	Theodora	Bohdana	Bohuchval
10	Středa	Př. sv. Lud.	Pravoslava	Dobřila
11	Čtvrtek	Den Příměří	Martina	Křeslav
12	Pátek	Martina	Jonáše	Vyšeslava
13	Sobota	Stanislava K.	Diega	Stanislav s.

25. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

14	Neděle	Serapiona	Levína	Veselka
15	Pondělí	Leopolda	Lipolta	Wizimír
16	Úterý	Otomara	Otomara	Stojslav
17	Středa	Řehoře	Bertolda	Jaromíra
18	Čtvrtek	Odon	Hildy	Namyslav
19	Pátek	Alžběty	Elišky	Stanimír
20	Sobota	Felixa	Edmunda	Čestmír

26. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

21	Neděle	Ob. P. M.	Smicha	Novomír
22	Pondělí	Cecilie	Vojislava	Vojislava
23	Úterý	Klimenta	Klementa	Dalibor
24	Středa	Jana z Kř.	Emila	Prelimír
25	Čtvrtek	Den díkůčin.	Kateřiny	Miluša
26	Pátek	Martina I. p.	Delfiny	Hodimír
27	Sobota	Achace	Libousta	Miloust

PRVNÍ NEDĚLE ADVENTNÍ.

28	Neděle	Rufa	Vintíře	Svatoslav
29	Pondělí	Saturnina	Dementra	Radhod
30	Úterý	Ondřeje	Ondřeje	Radhošta

Lidová pranostika.

Hřímá-li v listopadu,
bude úrodný rok.

Kvetou-li v listopadu po-
znovu stromy, bude zima
trvatí až do května.

"Má se jako husa o Mar-
tině" (jest stále v nebez-
pečí).

Chodí-li husa o Martině
po ledě, chodí o vánocích
po blátě.

Sv. Martin přijede na bí-
lém koni.

Na sv. Martina, koufivá
se z komína.

Je-li na sv. Martina slu-
nečno, nastává tuhá zima.

Na sv. Kateřinu (25.) —
schováme se pod peřinu.

Ať Kateřiny nebo Kříže,
když mrzne, topit chýše.

Sníh na sv. Ondřeje (30.)
velmi žitu prospěje.

Jaké počasí na sv. Kate-
řinu, takové je v příštím
lednu.

Jiní o Všech Svatých
věští nám o Vánocích tuhé
mrazy a krutou zimu.

Čtvrtí měsíce.

Nový měsíc 2. v
11.16 dopol., první
čtvrt 11. ve 4.33 odp.,
úplněk 18. ve 3.9 odp.,
poslední čtvrt 24. v
7.4 ráno.

Předpověď počasí.

1.—2. mírně a jasně, 3.
až 5. chladno, 6.—9. dešti-
vo, 10.—12. zamračeno, 13.
až 15. bouřlivě, 16.—18.
zima, 19.—22. nejisté po-
časí, 23.—25. proměnlivo, 26.
až 30. zima.

LISTOPAD

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Prosinec

December

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Eligia	Dluhoše
2	Čtvrtek	Frant. X.	Bibiány
3	Pátek	Bibiany	Kasiana
4	Sobota	Barbory	Barbory

DRUHÁ NEDELE ADVENTNÍ.

5	Neděle	Judity	Sabaše	Bořivoj
6	Pondělí	Mikuláše	Isidora	Lubomír
7	Úterý	Ambrože	Ambrože	Semen
8	Středa	Poč. P. M.	Kaj. den sv.	Boguwola
9	Čtvrtek	Leokadie	Běleny	Chvalimíra
10	Pátek	Melchida	Jitky	Křesislav
11	Sobota	Damasa	Damasa	Savin

TŘETÍ NEDELE ADVENTNÍ.

12	Neděle	Sinesia	Donata	Ratislav
13	Pondělí	Lucie	Lucie	Vyšemíra
14	Úterý	Nikasa	Duchoslava	Hořislav
15	Středa	Irenea	Kristiana	Slavoboj
16	Čtvrtek	Albíny sd.	Běluše	Čedomil
17	Pátek	Lazara sd.	Lazara	Vladimila
18	Sobota	Graciana	Vanibalda	Hostimír

ČTVRTÁ NEDELE ADVENTNÍ.

19	Neděle	Nemesia	Nemesia	Osvětín
20	Pondělí	Kristiny	Izáka	Bohumil
21	Úterý	Tomáše	Tomáše ap.	Tomislav
22	Středa	Zenona	Blaženy	Božena
23	Čtvrtek	Viktorie	Viktorie	Vlasta
24	Pátek	Ad. a Evy	Adama, Evy	Budimír
25	Sobota	B. hod vánoč.	Nar. Páně	Bohuslav

PRVNÍ NEDELE PO VÁNOCÍCH.

26	Neděle	Štěpána	Štěpána	Štěpán s.
27	Pondělí	Jana ev.	Jana	Ivan
28	Úterý	Mlád'átek	Kastora	Hrdoslav
29	Středa	Tomáše b.	Milady	Milada
30	Čtvrtek	Davida	Davida	Miloš
31	Pátek	Sylvestra	Sylvestra	Bořislav

Lidová pranostika.

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Na sv. Barboru (4.) saně na dvoru.

Barbora mosty mastí — Judita hřeby ostří a Mikuláš přibíjí (4., 5., 6.)

Po sv. Baruší střež nosu i uši.

Sv. Mikuláš splachuje břehy.

Přichází-li zajíc do ohrady, bude zima ještě tužší.

Studený prosinec, taký je přístí červen.

Sv. Lucie (13.) noci upije, dne nepřidá.

Zelené Vánoce, bílé Velikonoce.

Vánoce v jeteli, letnice ve sněhu.

Jitřní jasné a obloha čistá, úroda hojná přístí rok jistá.

Po studeném prosinci bývá úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 2. v 6.11 ráno, první čtvrt 10. v 8.12 ráno, úplněk 17. v 1.52 ráno, poslední čtvrt 24. v 9.20 večer.

Předpověď počasí.

1.—3. zamračeno a chladno, 4.—6. zima, 7.—10. chladno a deštivo, 11.—14. velké větry, 15.—18. sněh, 19.—22. jasno a zima, 23. až 26. chladno, 27.—31. jasno a mírněji.

PROSINEC

De	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

SEZNAM JMEN

- Abdon, Bořivoj 30. 30. č'ce.
 Abraham 6. října
 Absolon 2. září
 Adam 24. prosince
 Adelhald op., Adléta, 5. ún.
 Adelinde 20. srpna
 Adléta v. Adelhald
 Adolf 11. května
 Adolf 17. června
 Adolf 21. srpna
 Adolfina 27. září
 Agaton, Dobroslav, 10. led.
 Agnes v. Anežka
 Albert p. z. J. 2. dubna
 Albert v. 15. listopadu
 Albin, Bělouš, 1. března
 Alčina, Běluše, 6. pros.
 Albrecht 23. dubna
 Aleš, 17. července
 Alexandr, Leska, 18. břez.
 Alexandr, 26. února
 Alexius, Aleš, 17. července
 Alfons 2. srpna
 Alfred 19. července
 Alois 21. června
 Alžběta král., Eliška, 8. července
 Alžběta 19. listopadu
 Amadeus v. Bohumil
 Amalie, Libuše, 10. č'ce.
 Amalie 7. října
 Ambrož, b., Brož, 16. října
 Ambrož 7. prosince
 Amos 31. března
 Anastas 21. srpna
 Anastasia, Protibora, 15. dubna
 Anastasia m., 25. prosince
 Anatolia 9. července
 Anatolius 3. července
 Anežka, Agnes, 16. listop.
 Anežka p. a m. 21. ledna
 Anežka Česká, Nečiče, 6. a 28. března
 Anjela 13. května
 Anjelika 28. března
 Anjellna 16. července
 Anna 26. července
 Anselm 18. března
 Antonia, Tonka, 10. ledna
 Antonin, poust. 17. ledna
 Antonín 13. června
 Apollinář 23. července
 Apollonia 9. února
 Arnold 18. července
 Arnošt 12. ledna
 August p. 7. října
 Augusta 29. března
 Augustin cír. 28. srpna
 Aurelia 1. prosince
 Aurelian 16. června
 Aurelius, Zlatko, 27. č'ce
 Balbina 31. března
 Baltazar 6. ledna
 Barbora 4. prosince
 Barnabáš 11. června
 Bartoloměj ap. 24. srpna
 Basiliše 9. ledna
 Basilius v. 14. ledna
 Beata v. Blažena
 Beatrice, Blažena, 10. květ.
 Bedřich 6. března
 Bedřiška 6. října
 Benart v. Bernard
 Benedikt b., Beneš 15. dub.
 Benedikt 21. března
 Benigna, Dobravka, 9. kv.
 Benignus Štědrý, 6. června
 Benjamin 21. března
 Benno, Zbyněk, 16. června
 Bernard p., Benart, 20. srp.
 Bernardin 20. května
 Berta, Perchtá, 4. července
 Bertram 17. srpna
 Bertrand 15. října
 Bibiana 2. prosince
 Blahomír 13. října
 Blahoslav 21. března
 Blahovoj, Eustrates, 9. led.
 Bludina 5. listopadu
 Blažej 3. února
 Blažena 22. prosince
 Bojislav 9. dubna
 Bohaboj 15. dubna
 Bohachval 10. července
 Bohdal 8. listopadu
 Bohdár v. Theodor
 Bohdík 22. března
 Bohuehval, Lausdeo, 10. července
 Bohumil, Amadeus, 7. čer.
 Bohumil 3. listopadu
 Bohumila 28. prosince
 Bohumír 13. ledna
 — b. 8. listopadu
 Bohuslav, Deogratia, 22. března
 Bonaventura, Dobrohost, 11. července, 26. října
 Bonifác p., Vintrýd, 5. čer.
 Bonifác m., Dobroděj, 14. května
 Božena 29. července
 Brigata p. 1. února
 Brigida v., Bryta, 8. října
 Brož v. Ambrož
 Bruno b., Břeněk 21. dub.
 Burkhard 11. října
 Cecilie 22. listopadu
 Cecilus 3. června
 Celestin P., Bušek, 6. dub.
 Celestin p. a m. 19. května
 Celina 21. října
 Celerinus vyz. 29. února
 César z B. 15. dubna
 Črha A. M. 9. března
 Cyprian b. 14. září
 Cyria 5. června
 Cyriak m. 8. srpna
 Cyrila 5. července
 Cyrin 12. června
 Cyrus m. 31. ledna
 Česlav 20. června
 Čestmír, Ctíslav, 9. ledna
 Čestislav 16. června
 Damasus 11. prosince
 Damian 27. září
 Daniel 21. července
 David 30. prosince
 Deicola, Ctiboh, 17. ledna
 Delfin 24. prosince
 Desider, Zdaň, Žádostiv, 23. května
 Dětmár 26. září
 Dětiřich 6. května
 Dionisius, Diviš, 9. října
 Dluhoš v. Longin
 Dobeš v. Tosiáš
 Dobrohost v. Bonaventura
 Dobromysl, Euthimius, 11. března
 Dobroslav v. Agaton
 Domician B. 10. ledna
 Domiclus 5. července
 Dominik 4. srpna
 Dominna 14. dubna
 Donatus m. 30. června
 Dorota 6. února
 Dulla 25. března
 Ebba abat. 23. srpna
 Ebehard 23. února
 Edburka 12. prosince
 Edeltruda 23. června
 Edita 26. září
 Edmund arc. 16. listopadu
 Eduard 18. března
 Edvin k., 4.
 Egbert 24. dubna
 Eleonora 21. února
 Eliáš 20. července
 Eligius 1. prosince
 Eliseus 24. června
 Emanuel 26. března
 Emercia 23. ledna
 Emerich 5. listopadu
 Emil 22. května
 Emilla 5. dubna
 Emillán 11. září, 11. října
 Emillana p. 24. prosince
 Emilius 30. května
 Emma 1. a 19. dubna
 Engelbert 7. listopadu
 Enoch 3. ledna
 Erhard 8. ledna
 Erik (Erich) m., 15. února
 Ermelinda 25. října
 Esther 29. května
 Eucharlus 20. února
 Eufrosina 11. února
 Eugenia 25. prosince
 Eugenius, Blahorod, 3. července
 Eusebia 16. března
 Eustach, Stach, 20. září
 Eustacha 29. března
 Eva 24. prosince
 Evald 3. října
 Evarist, Blahoklas, 26. říj.
 Evermond 17. února
 Ezechiel 10. dubna
 Fabian 20. ledna
 Faust 16. července
 Faustin 15. února
 Faustina 20. září
 Felician 9. června
 Felicitas m. 7. března
 Felix b. a m. Šťastný, 24. října
 Felix 21. května
 Felix Val. 20. listopadu
 Ferdinand k. 19. ledna
 Ferdinand k. 30. května
 Fedelis 28. dubna
 Filemon 22. listopadu
 Filip ap. 1. května
 Filip N. 26. května
 Filip b., 23. srpna
 Filipina 16. února
 Florencia 7. listopadu
 Florencia 10. listopadu.
 Florentin 27. května
 Florian 4. května
 Fortunat 24. října
 Frant. S. z. As. 4. října
 — B. 10. října
 — de Paula 2. dubna
 — Sales 29. ledna
 Františka R. 9. března
 Fridolin 6. března
 Fridus v. Friedman
 Gabriel arch. 24. března
 Gabriela 10. února
 Gaudentius v. Radim
 Gebhard, Jaromír, 27. srp.
 Genovefa, Ženeva, 3. ledna
 Gerhard, Radko, 24. září
 Gerlach v. Jarloch
 Getruda, Getruda, 17. břez.
 Gervás 19. června
 Gideon, Jedeck, 1. června
 Gilbert 4. února
 Gisela, Hsila, 7. května
 Gotthardt, Hotart, 5. květ.
 Gottšalk m. p. 7. června
 Gudval 6. června
 Guibert 28. května
 Gustav 2. srpna
 Guntif, Vintif, 28. listopadu
 Hanibal 2. srpna
 Hartman 30. října
 Hartvik 21. srpna
 Haštal 26. března
 Hata 5. února
 Havel 16. října
 Hedvika 17. října
 Helena m., Jelena, 22. květ.
 Heliodor 3. července
 Herkules 5. září
 Hermina 24. prosince
 Herman 7. dubna
 Hilaria 12. srpna
 Hilarion 21. října
 Hilarius 24. ledna
 Hildebert 3. května
 Hippolit, Ippo, 13. srpna
 Honorat, Ctibor, 8. února
 Hubert 3. listopadu
 Hugo b. 1. dubna
 Hyacinth m., Jacek, 11. září
 Ida vd. 4. ledna
 Ignác, Loj., 31. července
 Innocent 28. července
 Irena 5. dubna
 Isak 20. prosince
 Isak 20. prosince
 Isabela 4. ledna
 Isaláš 6. července
 Isidor pr. 10. května
 Ivan 25. listopadu
 Ivo 28. května
 Jachim 20. března
 Jairus, Jar., 3. října
 Jakub v. 25. července—
 — ap. 1. května
 Jan Zlatoustý 27. ledna
 — M. 8. února
 — boží 8. března
 — Nep. 16. května
 — z Pf. 6. května
 — a Pav., Jan Burlan, 26. června
 Jan Křtěl 24. června
 — Kvaib 12. června
 — Kř. 24. listopadu.
 — Evang. 27. prosince
 Januar 27. září

Jarloch. Gerlach, 5. ledna
 Jarolím 30. září
 Jeremiáš 26. června
 Jetřich. Eustasius, 19. břez.
 Jindřich. Hynek, 15. č.č.
 Jindřiše, 16. března
 Jifi 24. dubna
 Job 9. května
 Joel 24. května.
 Johanna 24. května
 Jonatan 29. prosince
 Jordan 13. února
 Josafat 27. listopadu
 Josef Kal. 27. srpna
 — pěst. 19. března
 Josua 23. února
 Jovita 15. února
 Juda 28. října
 Judit, Jitka, 5. prosince
 Julie 22. května
 Julian m., 9. ledna
 Juliana p. a m. 16. února
 Julita 15. června
 Julius p. 12. dubna
 Justina, Pravomila, 7. říj.
 Justinian 26. září
 Justin 8. srpna
 Justus, Pravoslav, 9. září
 Kajetán 7. srpna
 Kamil 2. července
 Kandida, Bělouš, 8. října
 Karel Bor. 4. listopadu
 — v. 28. ledna
 Karolina 14. června
 Karolinka 5. července
 Kašpar 6. ledna
 Kateřina p. 25. listopadu
 Kazimír 4. března
 Kilian, července
 Klára 12. srpna
 Klement, Klimeš 23. listop.
 Klementina 23. listopadu
 Kleofáš 25. září
 Klotilda 3. června
 Kolumba 17. září
 Kolumbus 9. července
 Konrád, Kundrát, 26. list.
 Konrád 19. února
 Konstancia 19. září
 Konstantin 11. března
 Kordula 22. října
 Kosmas 27. září
 Krescencia 15. června
 Krescencius, Rostislav,
 27. června
 Kristin 14. května
 Kristina 24. července
 Křištof 15. března
 Křišpín, 25. října
 Kunhuta z P. 3. března
 Kuno, Kuneš, 29. května
 Kvido 31. března
 Kvřin m. 30. března
 Ladislav 27. června
 Lambert b. L. 14. června
 Laura 17. června
 Lazar 17. prosince
 Leo v. p. Lev, 11. dubna
 — p. 12., 28. června
 Leokadia, Bělena, 9. pros.
 Leonard, Linhart, 6. list.
 Leonora, 12. dubna
 Leonilla 17. ledna
 Leopold, Lypold, 15. list.
 Leopoldina, 15. listopadu
 Libor, Litobor, 23. č.č.
 Lidmila 16. září
 Ligor 13. září
 Longin, Dluhoš, 15. břez.
 Lot 4. ledna
 Lotar, Lideř, 21. dubna
 Lucie 13. prosince
 Lucian 7. ledna
 Luciana, Světluš, 30. červ.
 Lucius 11. února
 Ludomir, Leufried, 3. říj.
 Ludovika 30. ledna
 Ludvík T., 19. srpna
 Luise 9. července
 Lukáš 18. října
 Lukrecia 7. června
 Lydia 3. srpna
 Magdalena 22. července
 Magnus, Boleslav, 19. srp.
 Makar, Blah. 2. 15. ledna
 Malachiáš 3. listopadu
 Mamert 11. května
 Marcell 16. ledna
 Marcella 11. ledna
 Marcellin 10. dubna
 Marcellina 17. července
 Marciál, Marciáš, 27. ún.
 Marek, 25. dubna
 Marlána 15. září
 Marján, Mareš, 30. dubna
 — Nar. 8. září
 — Sněž. 5. srpna
 — Bol. 30. března
 — Hromnic 2. února
 — Zvěst. 25. března
 — Navšt. 7. července
 — u Hory 16. července
 — Nanebevz. 15. srpna
 — Obět. 21. listopadu
 — Početl. 8. prosince
 — Jména 15. září
 Markéta 20. července
 Marta 19. ledna
 Martin 11. listopadu
 — 12. "
 Martina 30. ledna
 Matěj ap. 25. února
 Mathilda 14. března
 Matouš Ev. 21. září
 Mauric 22. září
 Maximilian 12. října
 Maximus 10. května
 Melichar 6. ledna
 Mikuláš b. 6. prosince
 Milada 29. prosince
 Minart, Meinhart, 21. led.
 Mojžiš 3. září
 Monika 4. května
 Moric 22. září
 Napoleon 15. srpna
 Narcis 29. října
 Natalia 1. prosince
 Nathan 24. října
 Nestor 26. února
 Nikodem 15. září
 Noe 28. listopadu
 Norbert 6. června
 Odila 1. ledna
 Odone 18. listopadu
 Oktavia 22. března
 Octavian 22. března
 Oldřich 4. července
 Oliva 10. června
 Olympia 26. března
 Ondřej 30. listopadu
 Opiatus 4. června
 Osvald 5. srpna
 — 15. října
 Otília 13. prosince
 Otokar 4. listopadu
 Otmar 15. listopadu
 Otto, Udo, Otík, 23. března
 Pankrác, Všeň, 12. květ.
 Pantaleon 27. července
 Patricius 17. března
 Paula vd. 26. ledna
 — p. 18. června
 Paulina 22. června
 Pavia obr. 25. ledna
 — post. 15. ledna
 — pam. 30. června
 — ap. 29. června
 — a Jana 26. června
 Pelegrin, Pelřín 16. květ.
 Petr Al. 19. října
 — Cel. 19. května
 — Ap. 28. června
 — st. okov. 1. srpna
 — m. 29. dubna
 — Nol. 31. ledna
 Petronilla 31. května
 Plus m. 11. července
 Primus 9. června
 Prokop post. 4. července
 Prudencie 9. března
 Rachel 14. července
 Radim. Gaudencius, 1. ča.
 Rafael 24. října
 Raimund 23. srpna
 Rainold 7. ledna
 Rebeka 9. března
 Regina 7. září
 Reinhart, Reinart, 23. ún.
 Rembert 4. února
 Richard 3. dubna
 Robert, Robeš, 7. června
 Rochus, Hrož, 16. srpna
 Roland 9. srpna
 Roman 28. února
 Romana 28. února
 Roza, Růžena, 30. srpna
 Rosalla, Rozára, 4. září
 Rosina 13. března
 Rudolf 27. dubna
 Rufinus, Ryšavín, 14. ča.
 Rupert, Rauš, 27. března
 Ruthard 16. července
 Řehoř Naz. 9. května
 — 12. března
 — 17. listopadu
 Sabas 12. dubna
 Sabian 27. srpna
 Salome 24. října
 Salomena 7. dubna
 Samuel m. 16. února
 — 26. srpna
 Sara 16. května
 Sebald 19. srpna
 Serafin 12. října
 Serapion 14. listopadu
 Servác, Chranibor, 13. kv.
 Severián 8. listopadu
 Sibilla 29. dubna
 Sionia, Zdenka, 23. č.č.
 Sidonius, Zdeněk, 23. srp.
 Silver 20. června
 Silvia 3. listopadu
 Silvin 17. února
 Simeon b. a m. 17. února
 Simplic P. 2. března
 Stanislav b. a m. 7. květ.
 — K. 13. listopadu
 Strachota 9. března
 Successus, Prospěch,
 19. ledna
 Svatoň, Sanctus, 2. června
 Svatoptuk 13. srpna
 Světlík, Photius, 4. března
 Sylver 20. června
 Sylvester 31. prosince
 Šalamoun 8. února
 Šebastian 20. ledna
 Šimek 18. února
 Šimon ap. 28. října
 Školastika 10. února
 Sofrinin, Mudrota, 11. bř.
 Štěpána nai. 3. srpna
 — K. 2. září
 Štěpána m. 26. prosince
 Štěpán Pr. 13. listopadu
 Tadyáš 28. října
 Teresie 15. října
 Thekla ab. 15. října
 Theobald 1. července
 Theodolinde 22. ledna
 Theodor b., Bohdar, 19. z.
 Theodora m. Božena 28. z.
 Theodorich, Détrich,
 1. července
 Theodosa p. m., Bohdan,
 2. dubna
 Tiburceus, Ctibor, Bořek,
 14. dubna
 Timotheus b. Bohaboj,
 24. ledna
 Titus b. 4. ledna
 Tobláš, Dobeš, 13. června
 Tobláš, 19. září
 Tomáš, 18. září
 — ap. 21. prosince
 — b. 29. prosince
 — Aq. 8. března
 Trojan 30. listopadu
 Ubald 16. května
 Ulrika, Oldřiška, 6. srpna
 Urban p. 25. května
 Václav 28. září
 Valburka 25. února
 Valentin 14. února
 Valentina 25. července
 Valter, Vladivoj, 29. list.
 Valerian m., Jaroslav,
 24. dubna
 Vavřinec 10. srpna
 Venanc 18. května
 Vendelin, Venda, 20. října
 Verner, Vernuš, 18. dubna
 Veronika 4. února
 Viktor A., Vítězslav,
 26. února
 Viktor m. 30. září
 Victoria 23. prosince
 Viktorin 3. září
 Viléma 6. dubna
 Villibard, Veleslav, 7. č.č.
 Vincenc m., Čeněk, 22. led.
 Vincenc Fer. 5. dubna
 — z P. 19. července
 Vít 5. června
 Vladimír 24. července
 Vojslava 22. listopadu
 Vojtěch, Adalbert, 23. dub.
 Voldemar 6. května
 Volfgang, Vlk, 31. října
 Vorskla 21. října
 Zachariáš pror., Zachaf,
 6. září
 Zeno m. 22. prosince
 Zikmund 2. května
 Zuzana p. a m. 11. srpna
 — čistotná "
 Zbislav 24. března
 Zbislava 21. února
 Zdeněk 7. listopadu
 Zdislava 29. ledna
 Zofie, Zofka, 15. května

POPELEČNÍ STŘEDY A VELIKONOČNÍ NEDĚLE V 50 LETECH.

ROKU	1900	POPELEČNÍ STŘEDA	28. února.	—	VELIKONOČNÍ NEDĚLE	15. dubna.
"	1901	"	20. "	—	"	7. "
"	1902	"	12. "	—	"	30. března.
"	1903	"	25. "	—	"	12. dubna.
"	1904	"	17. "	—	"	3. "
"	1905	"	8. března.	—	"	23. "
"	1906	"	28. "	—	"	16. "
"	1907	"	13. února.	—	"	31. března.
"	1908	"	4. března.	—	"	19. dubna.
"	1909	"	24. února.	—	"	11. "
"	1910	"	9. "	—	"	27. března.
"	1911	"	1. března.	—	"	16. dubna.
"	1912	"	21. února.	—	"	7. "
"	1913	"	5. "	—	"	23. března.
"	1914	"	25. "	—	"	12. dubna.
"	1915	"	17. "	—	"	4. "
"	1916	"	8. března.	—	"	23. března.
"	1917	"	21. února.	—	"	8. dubna.
"	1918	"	13. "	—	"	31. března.
"	1919	"	5. března.	—	"	20. dubna.
"	1920	"	18. února.	—	"	4. "
"	1921	"	9. "	—	"	27. března.
"	1922	"	1. března.	—	"	16. dubna.
"	1923	"	14. února.	—	"	1. "
"	1924	"	5. března.	—	"	20. "
"	1925	"	25. února.	—	"	12. "
"	1926	"	17. "	—	"	4. "
"	1927	"	2. března.	—	"	17. "
"	1928	"	22. února.	—	"	8. "
"	1929	"	13. "	—	"	31. března.
"	1930	"	5. března.	—	"	20. dubna.
"	1931	"	18. února.	—	"	5. "
"	1932	"	10. "	—	"	27. března.
"	1933	"	1. března.	—	"	16. dubna.
"	1934	"	14. února.	—	"	1. "
"	1935	"	6. března.	—	"	21. "
"	1936	"	26. února.	—	"	12. "
"	1937	"	10. "	—	"	28. března.
"	1938	"	2. března.	—	"	17. dubna.
"	1939	"	22. února.	—	"	9. "
"	1940	"	7. února.	—	"	24. března.
"	1941	"	26. "	—	"	13. dubna.
"	1942	"	18. "	—	"	5. "
"	1943	"	10. března.	—	"	25. "
"	1944	"	23. února.	—	"	9. "
"	1945	"	14. "	—	"	1. "
"	1946	"	6. března.	—	"	21. "
"	1947	"	19. února.	—	"	6. "
"	1948	"	11. "	—	"	28. března.
"	1949	"	2. března.	—	"	17. dubna.
"	1950	"	22. února.	—	"	9. "

VEŘEJNÉ POZEMKY SPOJENÝCH STÁTŮ.

Národní lesy měří 138,710,942 akrů.	Indiánské rezervace 57,518,590 akrů
Národní parky 8,724,737 "	Vojenské a námoř. res. 1,000,000 "
Další pozemky dosud nevyhrazené na domoviny nebo jiné účely 197,261,754 akrů.	

ROZLOHA VELKÝCH AMERICKÝCH MĚST.

	Inkorporováno	Akrů
New York, N. Y.	1653	191,360.0
Chicago, Ill.	1837	128,963.2
Philadelphia, Pa.	1683	81,920.0
Detroit, Mich.	1824	88,975.4
Los Angeles, Cal.	1851	281,503.0
Cleveland, O.	1836	45,064.5
St. Louis, Mo.	1822	39,040.0
Baltimore, Md.	1796	50,560.0
Boston, Mass.	1822	27,634.8
Pittsburgh, Pa.	1816	32,833.7
San Francisco, Cal. ..	1850	26,880.0
Buffalo, N. Y.	1832	24,894.0
Milwaukee, Wis.	1846	23,428.2
Washington, D. C.	1802	39,680.0
Minneapolis, Minn.	1867	31,834.0
New Orleans, La.	1805	125,600.0
Cincinnati, O.	1819	45,652.0
Kansas City, Mo.	1853	37,395.0
Seattle, Wash.	1869	43,840.0
Jersey City, N. J.	1827	8,320.0
Louisville, Ky.	1824	23,024.0
Portland, Ore.	1851	40,442.0
Toledo, O.	1837	21,520.5
Denver, Colo.	1859	37,085.0
Columbus, O.	1816	22,045.6
Houston, Tex.	1839	43,732.7
St. Paul, Minn.	1854	33,388.8
Birmingham, Ala.	1871	32,166.2
Dallas, Tex.	1856	18,106.4
Akron, O.	1836	17,327.0
San Antonio, Tex.	1837	22,860.5
Omaha, Neb.	1857	25,238.2
Syracuse, N. Y.	1848	15,930.2

	Inkorporováno	Akrů
Memphis, Tenn.	1849	16,235.6
Dayton, O.	1841	10,662.0
Richmond, Va.	1782	15,360.0
New Haven, Conn.	1784	11,460.0
Grand Rapids, Mich. ..	1850	14,735.0
Oklahoma City, Okla. .	1891	11,601.3
Fort Worth, Tex.	1872	27,545.9
Hartford, Conn.	1784	10,162.9
Youngstown, O.	1868	16,339.0
Bridgeport, Conn.	1836	9,370.0
Scranton, Pa.	1866	12,361.7
Flint, Mich.	1855	18,140.0
Des Moines, Iowa	1857	33,597.2
Paterson, N. J.	1851	5,157.0
Nashville, Tenn.	1806	15,547.8
Salt Lake City, Utah	1851	33,196.4
San Diego, Cal.	1850	58,505.2
Norfolk, Va.	1845	17,920.0
Yonkers, N. Y.	1872	12,880.0
Jacksonville, Fla.	1822	9,824.0
Long Beach, Cal.	1897	19,014.9
Albany, N. Y.	1686	11,924.1
Miami, Fla.	1896	27,520.0
Trenton, N. J.	1792	4,707.0
Kansas City, Kans.	1886	13,093.0
New Bedford, Mass. ..	1847	12,152.9
Spokane, Wash.	1883	25,836.8
Erie, Pa.	1851	12,486.8
Tulsa, Okla.	1903	8,711.9
Cambridge, Mass.	1846	4,022.4
Fort Wayne, Ind.	1839	10,878.0
Reading, Pa.	1847	6,090.7
Tacoma, Wash.	1875	25,168.0

AMERICKÉ VOJENSKÉ HŘBITOVY V EVROPĚ.

V Evropě jest osm hřbitovů, na nichž odpočívají američtí vojáci ze světové války. Šest hřbitovů je ve Francii, jeden v Belgii jeden v Anglii a úhrnem jest na nich pohřbeno 30,812 vojínů. Nalézají se v těchto místech:

Hřbitov St. Mihiel v Thiaucourt, Meurthe et Moselle, ve Francii.

Somme v Bony, Aisne, ve Francii.

Oise-Aisne v Seringes et Nesles, Aisne ve Francii.

Aisne-Marne v Belleau, Aisne, ve Francii.

Meuse-Argonne v Romagne-sous-Montfaucon, ve Francii.

Surenes v Surenes, Paříž, ve Francii.

Flanders Fields ve Waereghem v Belgii.

Brookwood v Brookwood, Surrey v Anglii.

Zas pozdrav nesem dneska...

Novoroční pozdrav čtenářské rodině Hlasatele.

Z

AS pozdrav nesem dneska,
jak vede nás k Vám stezka
na cestě našim životům,
jak osud určil nám —
po celé zemi znova
zazní naše slova
a zalétněte opět
k všem našim rodinám:

Let čtyřicet už tomu,
co vyšli jsme my z domu
po nové vlasti naší
na první touto pout,
abychom v ruce Čechů
pro radost a i těchu
vložili tuto knihu
a lásku v každý kout.

Na dlouhé naší cestě
zdravíme nejen v městě,
leč do kraje též jdeme,
kde farem vábných tlum,
kde lesy husté leží
a prémie kde běží,
neb mlhy nad horami
stoupají k nebesům.

A s těmi kráčí slovy
pod všechny české krovy
v té naší nové vlasti,
jež přijala nás sem:
Vlajka, v níž hvězdy, pruhy,
krášlí náš domov druhý,
však prvního řeč matky
bud' slavným odkazem!

Jdem od severu k jihu,
jak ptáci tažní v mihu
a na východ a západ
a v celý širý svět,
kde Čechoslovák žije
a jeho melodie
zní řečí nebo písní
a kvete láska květ.

Už decennia čtyři
náš krok k Vám stále míří
a každého vždy roku
svůj pozdrav nese zas
ten kalendář, jenž řečí
otců a matek vděčí,
že celý rod náš žije
přes mnohý krutý čas.

Na životě Vaše shlíží,
jak čas se k žatvě blíží
náš kalendář, jenž sloužil
otcům a dědům též —
a také mluví k Tobě:
Pamatuji, že jen v hrobě
smí ztichnout ta řeč naše
až k žatvě uzraješ.

F. L. MUSIL.

JEDEN SPRAVEDLIVÝ

POVÍDKA
ZE ŽIVOTA.

PRO KALENDÁŘ "HLASATEL" NAPSALA ZDENKA NAVRÁTILOVÁ.

I.

LADÝ krejčovský dělník Martin Skála věru se nenadál, že vkročil na novou cestičku své dosavadní životní pouti, když koncem minulého století kteréhosi nedělního dopoledne stěhoval se do malého pokojíku starého domu v Praze na Malé Straně. Na podzim přišel z vojny, když byl před tím tři roky věrně sloužil císaři pánu ani ne tak s puškou v ruce, spíše pilnou krejčovinou ve vojenských skladech uniforem. Ted' po návratu z vojenské služby dost těžko sháněl práci, aspoň v Praze, kterou však nechtěl opustiti, když mu byla domovem už od učňovských let. Leč na konec podařilo se mu dostatí stálé místo ve velkém závodě krejčovském, který šil výhradně stejnokroje.

Skála tichý, přemýšlivý člověk moha se spoléhati na jistotu určitého obnosu týdně, dovolil si malý přepych: Pokojík sám pro sebe. Dosud bydlíval vždy s dvěma i více nocležníky po levnějších kvartýrech, v světnicích temných, vlhkých, kde čpělo plísni a tísnivou chudobou, kde všichni podnájemníci měli jednu společnou skříň bez zámku a společné umyvadlo. Skála však, máje lehké spaní nejvíce trpěl přítomností ostatních v noci; někdy nesnesitelným chrápáním, jindy nočními hlučnými návraty z flámů. Tehdy převaluje se na bídém loži bez spánku sliboval si, že si jednou, jak jen bude trochu moci, najme pokojík sám pro sebe, i kdyby byl sebestmenší, jen když bude v něm sám. Ted' se mu konečně splnil jeho sen. Žádný boháč vstupující do svého nového nádherného sídla nemohl býti spokojenější nežli Martin, když si tehdy za sychravé neděle zatopil ve své světničce, usedl do starého křesla poblíž okna a vzal do ruky noviny. Přelétl ještě spokojeně pohledem úzký šatník, kde si rozvěsil svou

skrovnou garderobu, železnou postel pěkně ustlanou, malý stůl při stěně, nad nějž si pověsil obrázek svých už zesnulých rodičů, dvě židle, umyvadlo se zrcadlem v oprýskaném rámu — člověče boží, co ti chybí k blaženosti? S chutí se pustil do čtení.

Skála byl nadšeným dělníkem. Pocházel z kraje, kde drobný lid odcházel za chlebem buď do továren nebo do šachet. Také jeho otec byl haviřem. Za bídou mzdu se dřel pod zemí, až mu uhelný prach rozleptal plíce. Umíraje nakazoval ženě, aby synka nepouštěla pod zem, aby jej dala na řemeslo. Martin si zvolil krejčovinu, snad proto, že jeho strýc a kmotr v Praze se uvolil zadarmo ho vyučiti. Staré přísloví, že "učedník je mučedník" platilo i na Martina. Strýc pil rád přes míru a pak bylo zle. Rány litaly na všechny strany bez vší příčiny a hromosvodem špatných nálad mistrových byl vždycky učen. Jednou chudák Martin do červena spoličovaný nesa zákazkový oděv, setkal se na ulici se starším kamarádem z rodné vesnice, Vrbou. Ten byl už vyučený kovodělník. Viděl na zaraženém a uplakaném Martinovi, že je mu jaksi teskno. Nebylo dost mužské, aby se ho vyptával, ale přes to zatoužil jej nějak rozptýlit.

"Ty, člověče, přijď v neděli ve tři na Střelák, máme tam schůzi." Bodře mu potřásl pravicí a odcházel. A Martin Skála, učen krejčovský, ač nevěděl, co je to schůze a o jakou běží, v neděli přišel. Ve velkém sále hlava na hlavě, staří, mladí, většinou udřených rukou. Vpředu na podiu několik mužů za stolem. Pak mluvili řečníci jeden po druhém. Shromáždění napjatě naslouchalo, někdy tleskalo nebo dokonce výkřiky dávalo na jevo své nadšení. Martin v zástupu také poslouchal, neušlo mu ani slůvka. "Spravedlivost pro všechny" — "nebude pánů ani podaných, nebude boháčů ani chudých" — "i dělník má právo na

vzdělání, musí se sám vzdělávat" — "prý s kapitalismem!"

Pro mladého hochu řada pojmů namnoze neznámých, ale kde rozum nechápal, pomohl cit. Ten mu naznačil, že tady se mluví o něčem, co má pomáhati lidem, jako je on, jeho otec a matka, lidem, kteří těžce pracují a stěží se při tom najedí.

Byl by se chtěl trochu vzdělati, doplniti své vědomosti, jež si přinesl do života z vesnické školy, leč chybělo peněz na více knih, neměl ani dost času, vždyť se tehdy pracovalo v dílnách od časného rána do pozdního večera! Práce krejčovská, byt' na pohled nenamáhavá vysilovala, mladé tělo dlouhým seděním. Mladý tovaryš leckdy byl jako rozlámán a po chudé večeři hledal už jen lůžko, aby se mohl konečně natáhnouti po celodenní dřině.

Ted' však, co měl tichý, pohodlný byt, často čítal ještě na loži při petrolejové lampičce. Vrba mu občas půjčil nějakou knihu a noviny si koupil sám.

Kteréhosi večera na sklonku zimy začel se tak náruživě do své knihy, až mu lampa dohořela. Zhasl a šel ještě otevřít okno, aby vypustil čpavý dým z dohasínající petrolejky. Noční temno halilo řadu domů pod jeho oknem. Zahleděl se na staré střechy jen matně se rýsující slabým sněhovým popraškem a oči se mu svezly do nejbližšího sousedství, na nízké, dlouhé stavení na opačné straně dvora, kam viděl ze svého okna. V tom spatřil, jak v malých oknech přízemí se zablesklo, a znovu. Pak se jedno okno ozářilo náhlou červenavou září, která se mihala sem tam a už problemkovala i oknem druhým.

Oheň! Napadlo Martinovi. Vzpomněl si, že v tom přízemí jsou nějaké dílny, natěrače že tam viděl. Vychýlil se z okna a vida, že se oheň šíří, že už i čpavý dým proráží studeným vzduchem, bezděky zavolal do dvora: Hoří!

Rychle se oblékl, zburcoval domovníka a zavolali požární hotovost. Za chvíli byl dvůr plný lidí ze sousedství, v oknech domů hlavy vyděšených spáčů a už přijížděli hasiči. Ukázalo se, že celé přízemí je už v plamenech. Lidé ze sousedství radili veliteli hasičů, báli se o své příbytky. "Ale nahoře jsou lidé, spí tam učni a služka", zavolal

domovník. Několik hasičů vyšplhalo se po železných žebřících do hořejších oken a za chvíli napjatého čekání vlekli k oknům několik bezvládných, omámených kouřem, lidských těl.

Tři hoši a mladé děvče, sloužící v rodině mistra natěračského, málem by byli zahynuli. Vzkřísili je ledovou vodou. Stáli tu v nočním jen obleku, promáčení, třesoucí se zimou a rozčilením. "Chlapci, pojd'te se mnou k nám, lehnete si k našemu Lojzovi," povídal domovník a hned odváděl učně k sobě. Děvče zůstalo samo, opřené o zeď. Skála protlačil se také k zachráněným. Spatřil ji, jak bosýma nohama stojí na studeném dláždění, ještě plna zděšení, jež zíralo z jejich rozšířených očí.

"Měla byste také jít do tepla," povídal s účástí.

"Nemám kam, u nás není místa," odpovídala drkotajíc zuby.

Podíval se po kolem stojících lidech zevlujících na třesoucí se dívku. Pozve ji někdo?

"Tak pojd'te se mnou, přenechám vám na dnešní noc svůj pokoj," rozhodl se krátce, rozloben neúčasti těch lidí. Vzal děvče za ledovou ruku a odvedl ji domů.

"Tady si lehněte, dobře se přikryjte, at' se rychle zahřejete a spěte klidně. Ráno v půl šesté na vás zaklepám, ted' se tu zavřete."

"A kde vy budete spát?" zeptala se nesměle.

Usmál se. "O to se nestarejte. Zatím dobrou noc!"

Odešel ještě k ohni a zbytek noci ztrávil v blízké hospůdce nad sklenicí čaje. Druhého dne jeho spoludělníci se divili jeho nevyspalým očím, že začíná flámovat.

Příští neděli odpoledne někdo nesměle zatukal na jeho dveře. Jeho host, služka Bertička, přišla se mu poděkovat za jeho laskavost. Uvítal ji vesele, ale pak jej přepadla nějaká stísněnost, když poznal, že ta umáčená, třesoucí se dívčina z oné noci je vlastně hezké, růměnné děvče, zářící mládím a radostí ze života. Kdo by se divil, vida je po chvíli jíti spolu na procházku? Z nahodilého setkání vyvinula se známost obou mladých lidí a po roce začal se Skála zajímati o větší byteček, který by stačil pro společnou domácnost jich obou.

Našel v sousedním domě kuchyňku a pokojík, opatřil je nábytkem na malé splátky a tam uvedl mladinkou ženu.

Berta se rozhodla, že bude také přivydělávat a to posluhou. Byla zvyklá práci a malá domácnost mnoho času nevyžadovala.

Martin to dost nerad viděl, ale sám musel uznati, že ten nějaký groš Bertou vydělaný, velmi dobře se jim hodí. Vždyť jeho mzda musela teď stačiti pro dva krky, byt měl dražší a teď ty splátky truhláři! Berta posluhovala staré paní radové v prvním poschodí jejich domu a ta si po čase Bertu velmi oblíbila pro její obratnost a čistotnost.

“Škoda, že jste vdaná, hned bych vám opatřila dobré místo u své dcery ve Vidni, tam byste se měla dobře,” říkala.

“Vždyť já se tu mám taky dobře, milostpaní,” usmívala se Berta a byla ráda, že je vdaná. S Martinem jí nebylo zle a měli se rádi. Jen to někdy Bertičku mrzelo, že je muž takový vážný.

Na oběd domů nechodil, pracoval na Starém Městě, také nechtěl, aby žena mu oběd přinášela do dílny, jako jiným ženatým dělníkům. Proto se oba manželé viděli vlastně jen dvakrát denně; chvilku ráno před odchodem do práce a večer po návratu z ní. Berta se vždy těšila na večer, až přijde muž. Měla mu vždycky tolik vypravovat, co se sběhlo v domě, co v sousedství na ulici, nejvíc však novinek měla z domácnosti paní radové.

Martin poslouchal se shovívavým úsměvem její žvatlání a po večeři, jež pro oba byla vlastně hlavním jídlem, uklidil se nejraději na dřevěnou lavičku za stolem v kuchyni a pustil se do čtení.

Berta to ráda neviděla. “Martine, poslyš, celý den tě nevidím a večer místo na mne, hledíš do knihy,” říkala durdivě trochu žertem, trochu doopravdy.

Martin na takovou řeč vždycky sklapl knihu, ustal, pohladil zardělé líce své ženušky, promluvil pár slov, ale za chvíli zase už se vrátil ke knize.

“Přeji mi trochu toho čtení, Bertičko,” chlácholil ženu, když se vyčítavě na něj dívala, “jiní chodí do hospod, pijí, kouří a já mám zase tohoto koníčka.”

Skálová si pomyslela, že konec konců má muž pravdu, ale co ona má s ním za

radosti? Už zapoměla na těžký život ve službě, kdy se jí zdávala vlastní domácnost, kde by byla svou paní, nedostizným ideálem. Kolikrát ji napadlo, že jednou muž zapomene na všechny knížky a noviny, jen co k nim zavítá čáp a přinese jim něco do kolébky. Prozatím však k nim cesty nenašel, ač už byli přes rok svoji.

Bertu ani Martina to zatím netrápilo; peněz nazbyt nebylo, dluhy ještě také zaplacený nebyly a Bertina posluha by pak nutně vzala za své. A ona naopak toužila ještě si něco přivydělati. Byloť tak mnohého ještě zapotřebí do malé domácnosti. — Někáký koberec do pokoje, příkrývky na postele, visací lampa a řada jiných věcí a pak — mladá paní Skálová byla hezká ženuška, jako růže v rozpuku a ráda by se také pěkně šatila, aspoň v neděli, když šla odpoledne s Martinem na procházku jak se sluší na manžela.

Zmínila se jednou o své tužbě po dalším výdělku paní radové.

“Počkejte, Berto, zeptám se mezi známými,” slibovala paní.

Netrvalo dlouho a Berta měla druhou posluhu. Synovec paní radové, doktor práv a komisař státního úřadu, svobodný mládenec, hledal rádnou posluhu. Měl malý samostatný byt na kraji Smíchova, stravoval se mimo dům, ale chtěl mít pěkně uklizenou, šatstvo a obuv vyčištěnou, prádlo obstarané a v zimě vytopeno. Hospodyně nechtěl, bezpochyby chtěl mít větší volnost v bytě. Hledal osobu rádnou a naprosto poctivou, protože musela mít druhý klíč od jeho bytu, aby v jeho nepřítomnosti vše zařídila. Měl takového spolehlivého služebného ducha v osobě staré domovnice, ale ta náhle zemřela a mládenecká domácnost doktora Karla Dostála osiřela. Stěžoval si při své návštěvě tetě, paní radové. Ta mu nedala ani domluvit.

“Hochu, mám pro tebe osobu, jakou si přeješ. Bude při nejmenším tak dobrá jako stará Mrázková, o to lepší, že je mladá a dobře vidí a nepřišije ti knoflík na křivo jako ona.”

“A je spolehlivá, tetinko?” ptal se komisař nedůvěřivě.

“Milý Karle, mám ji už přes rok na dení posluhu, tak už jsem ji prokoukla na skrz. Ostatně bydlí tu v domě, je pro-

vdaná za krejčího, oba jsou moc řádní lidé. A dobře by se to hodilo. U mne je od rána tak do deseti hodin, ty si přeješ zase posluhu odpoledne, tak od dvou do pěti, než se vrátíš z úřadu, ostatek dne bude mít Skálová pro vlastní domácnost. Když nejsou děti, tak to půjde," rozumovala paní radová.

Doktor vytáhl zápisník. "Jak se jmenuje ta osoba, tetinko?" zeptal se. "Berta Skálová, Karlíčku, a bydlí tady v domě v přízemí. Zastav se tam, až odtud půjdeš a vyjednej si to s ní."

Doktor se zatvářil rozmrzele. "Tetinko, kdybych tě mohl o něco prositi: Vyjednej to s ní sama, znáš byt a mé požadavky a pozítří se tu stavím a zeptám se, jestli by to ta Skálová u mne vzala a hned bych ti tu nechal pro ni klíč. Víš, mně je k smrti protivné takové vyjednávání. Měl jsem proto Mrázkovou tak rád, že jsem vlastně babku ani neviděl, přišel jsem domů do uklizeného a vytopeného a když jsem jí něco chtěl nařídit zvláštního, psal jsem jí to na kus papíru na stůl. Na podzim jsem napsal: "Paní, od dneška vytápějte pokoj" a bylo. Ona mi dávala účty na stůl, já jí dal k nim peníze a nezlobili jsme jeden druhého."

"Já vím, že to máš dobře zařízeno, Karlíčku, proto ty se také nechceš ženit, vid', ženu bys musel denně vidět," smála se stará paní. —

Berta s radostí přijala novou posluhu, jež byla i dobře placena. Dostál bydlel v moderním činžáku na úpatí Petřína, kam hleděla i okna jeho bytu. Maličkou kuchyni měl zařízenou jako šatnici a umývárnu, v pokoji bydlel a spal.

Skálovou uvedla do jeho bytu laskavá teta, ukázala a pověděla jí, co a jak dělati. Šatstvo a boty k cídění byly vždy přehozeny přes židli v kuchyni, vyčistěné, případně vyspravené daly se do skříně. Jinak úklidu v bytě nebylo mnoho. Prádlo si vzala Berta též na starost.

Koncem měsíce našla na stole svoji mzdu. Připsala na bílý listek. "S díky přijala Berta Skálová" a v duchu se smála, že posluhuje aniž ví komu. Zvědavě pátrala, uvidí-li někde podobenku svého zaměstnavatele, ale nikde nic. Jen nad knihovnou viselo tableau mladých vlasatých studentských hlav, jedna z nich náležela asi mladému Dostálovi, ale která?

Za peníze nově vydělané slibovala si Berta koupiti zimní teplý plášť, však na něj stonala už od té doby, co odešla z rodné vsi. Za tříměsíční posluhu u komisaře si jej pořídila a měla z něho přímo dětinskou radost.

Kteréhosi zimního odpoledne se v Dostálově bytě pozdržela. Dělal generální úklid, klepala koberce, zavěšovala čistě vyprané záclony a právě prostírala poslední koberec v předsíni, když ve dveřích zařinčel klíč v zámku a její zaměstnavatel již vstupoval.

Zdvihla se překvapená a ne zrovna příjemně. Měla ruce ušpiněné, zástěru též a které pak mladé ženě je milo, seznamuje-li se s mužem v takové parádě, i když je to její zaměstnavatel.

Stěží se zmohla na uctivý pozdrav. — Dostál byl také trochu překvapen, ale jinak. Domníval se podle řeči tetiny, že mu v bytě hospodaří nějaká ženská chuděra, udřená, a hle, stálo před ním pěkné ženské stvořeníčko, zardělé až po světlé kučery nad čelem a mladičká ještě. Všiml si i buclatých svalnatých paží v krátkých rukávech, i pěkné, svižné postavy.

Přistoupil, opětoval pozdrav, zeptal se, jak je spokojena s jeho nepořádkem, a když odpovídala, otočil po ní hlavu. Příjemně jej překvapil lahodný tón jejího hlasu.

Berta spěšně dokončila svou práci a s uctivým pozdravem se po chvíli vzdálila. Domů přiběhla jako vítr.

"Martine, tak už znám pana komisaře, on ti je to ještě mladý člověk, tak nějakých třicet let. Ale přes to se mu dělá na hlavě pleš," smála se.

"Čeho všeho ty si nevšimneš," usmál se muž a znovu zabořil oči do novin. Skálová od té doby, co poznala svého pána, zdvojnásobila péči o jeho byt a zvláště o jeho šatstvo. Byla jí příjemná voňavka smíšená s pachem tabáku, čímž jeho šaty byly načichlé; pečlivě žehlila jeho prádlo. "Je to hodný a jemný pán, tak pěkně na mne mluvil," říkala si.

Na Dostála svěží zjev mladé ženy zapůsobil daleko více. Jako mládenec zámožný a s kariérou před sebou byl obletován ženami všeho druhu. Od slečinek na dvádání z lepších rodin a nudících se paniček, toužících po dobrodružstvích, až po nešťast-

nice, které v lásce a jejích projevech vidí především živobytí. Není divu, že byl jich nabažen.

Ale tato mladá žena pro něho pracující, zardívající se pod jeho pohledem rešla mu s myslí. Byla to náhoda, že za několik dní opět se vrátil z kavárny o půl hodiny dříve a zastal právě Bertu na odchodu.

Hovořili spolu hezkou chvíli. Dostál pak ve vytopeném pokoji dlel ještě po odchodu své posluhovačky v myslí u ní. Je chytrá, ať prostá, a ví o sobě, že je hezká. Jaké je asi její manželství? Dostálovi napadlo, že by z ní byla asi velmi rozkošná milenka, nerafinovaná a nenáročná. Snažil se zapudit tu myšlenku, ale marně.

"Blázne," řekl si, "tyhle prosté ženy milují své muže, ani se nepokoušej, mohla by z toho býti ostuda." Přišla mu na mysl teta, paní radová. Dva dny poté však vrátil se zase dříve, tentokrát s balíkem jemné uzeniny.

"Paní Skálová, dojděte mi, prosím, pro housky, budu teprve obědvat a na studeno, neměl jsem dnes času na oběd."

Ochotně přinesla žádané, hbitě prostřela na stůl.

"Přineste si také talíř a příbor a pojezte se mnou, beztak tu u mne nemáte nikdy žádnou svačinu," zval Bertu srdečně a naložil jí plný talíř. Pak přinesl z kredence láhev vína a dvě sklinky.

Berta byla v rozpacích, ale i polichocena. A což když pan doktor ji bavit veselým vyprávěním o její předchůdkyni, staré Mrázkové! Smála se radostně, zvláště pak když víno se přičinilo o zvýšení nálady.

Dostál sedě proti mladé ženě mohl se obdivovati její nádherné pleti, modrým očím a skvělé běli jejích zubů.

Krev se mu rozehrála vínem i přítomností půvabné ženy. Dodal si odvahy. Začal nejdříve s poklonami její kráse a když se tvářila stále přívětivě a jen oči klopila, políbil její svalnatou, pěkně tvořenou paži. Neuhnula — cesta k dalšímu útoku byla volná. —

Berta sama dobře si neuvědomila, co ji strhlo do náručí cizího muže. Snad pocit hrlosti, že se líbí "pánovi", snad touha po zapovězeném ovoci, nebo touha po větším, horoucnějším milování než bylo jejího klidného muže, kdož ví? A přece se domnívala,

že svého Martina má nade vše ráda, když s ním šla od oltáře, když ji uvedl do vlastní domácnosti.

Někdy ji hryzly výčitky svědomí, že se muži zpronevěruje, ale její lehkomyšlnost ji z nich záhy vyprostila. Ah co, užiji života, pokud jsem mladá, říkala si, a Martin není o nic ošizen, vždyť s ním zacházím stále stejně. Bylo to pravda. Říkáva se, že nevěrný muž k vlastní ženě ochladne, ale nevěrná žena že nikoli, ba naopak často je k podváděnému manželci něžnější než dříve.

Bertě její tajná láska svědčila. Zkrásněla, jaksi i zjemněla denním stykem s elegantním mužem. Vkusně, ač jednoduše se šatila, ovšem že největší péči věnovala svému zevnějšku v době své posluhy u Dostála. To čistotou jen zářila. Svě krásné rudozlaté vlasy česala si tak, aby se plně uplatnily na její hezké hlavě.

Doktor Dostál byl velmi spokojen se svou novou milenkou. I když ji zahrnoval dárky, nepřišla mu daleko tak vysoko jako dámy od baletu nebo paničky z "lepších kruhů" a při tom se nemusil báti žádného skandálu, který by třeba ohrozil jeho kariéru. A jak byla rozkošná ta ženuška z lidu! —

Idyla této tajné lásky byla porušena teprve po roce.

Jednoho dne přišla Skálová do posluhy pozdě. Dostál už byl doma, v bytě ještě neuklizeno, Berta zde zřejmě ještě nebyla. Zůstal stát uprostřed pokoje překvapením: Co to, snad není nemocna nebo její muž? Avšak Berta se za chvíli objevila. Udýchaná, jaksi nesvá. Spěchal jí vstříc.

To jsem se polekal, Bertičko, že stůněš, beztak se mi včera zdálo, že vypadáš trochu unaveně."

Nedala mu domluvit, usedla jak schvácena na židli: "Karlé, budu chovat!"

Toho dne Berta neuklízela, jen ustlala na konec trochu postel, okartáčovala šaty a dost. Před tím celé dvě hodiny seděli ti dva na pohovce a přemýšleli potichu i nahlas o své nové situaci, kam je přivedla jejich vášeň. Dostál však přes svou požívačnost a sobeckost ukázal se býti aspoň trochu mužem, který chce nésti následky svého činu.

Nenutil svou milenkou jako jiní, aby se hleděla zbavit nežádoucího mateřství, na-

opak, když jej ujistila, že on je otcem jejího dítěte, přemýšlel, jak by dostál aspoň zčásti svému mravnímu závazku — ovšem, aby neutrpěla jeho budoucnost! Tehdy nemanželské otcovství u státního úředníka znamenalo skvrnu na jeho kvalifikaci.

Na konec se smluvili oba na tom, že budou pokračovati v komedii, kterou klamali svět. Berta plakala, že nemůže být bez něho živa, že se jí muž protiví a Dostál jí sliboval, že ji a dítě neopustí. —

Martin byl naplněn upřímnou a hlubokou radostí, když mu brzo na to jeho žena oznámila, že se cítí matkou. Klidný, rozvázný muž div radostí neplakal! A hned se staral, že Berta se teď nesmí tolik namáhati, že nesmí posluhovat, že bude mít dost práce nyní doma. On že si raději bude brát domů všelijaké správký a menší práce, aby více vydělal.

To se však Bertě hodilo. Byla by se ráda zbavila posluhy u paní radové, ale nevěděla, jak. Nyní se tedy odvolá na přání svého muže, kterému ovšem také oznámila, že přestane posluhovat u doktora Dostála, ale ještě hned ne, protože by bylo škoda opustiti tak dobře placené místo. Rozhodla se, že tam bude posluhovat, pokud jí to nebude dělati obtíž. Skála se ani neodvážil něco namítnouti. Všechno, co chtěla Bertička, bylo mu milé. Vždyť jej obdaruje děťátkem, po němž tajně tolik toužil!

Berta tedy denně navštěvovala Dostála, ale jejich poměr se jaksi změnil. Už si nebyli pouhými tajnými milenci, spíše se cítili nyní tajnými manželi. Berta jen stále toužila po tom, aby mohli spolu co nejvíce býti. Tušila, že později, až přijde očekávané dítě, bude míti ruce svázané a že vůbec bude vzájemný jejich styk takřka znemožněn, nemá-li býti nápadným okolím.

Kdysi přišla k Dostálovi plna dychtivosti:

“Poslyš, Karlouši, četla jsem román, někde ve Francii se to odehrávalo. Vdaná žena má dostati děcko od muže, kterého miluje. A to její milý naléhá na ni, aby se dala rozvést se svým manželem, pak se vzali a byli se svým malým synáčkem velmi šťastni. Co tomu říkáš?”

Usmál se trpce a pohládl ji. “Milá holčičko, to je možno ve Francii, kde jsou občanské sňatky a nikoli u nás v Rakousku,

kde jsou manželství uzavírána církevně. A pak, já jako státní úředník bych nemohl se takto s tebou oženiti, i kdybych stokrát chtěl. Ale netrap se, vymyslel jsem si plán, podle něhož upravíme budoucnost tak, abychom žili vedle sebe.” A posadiv se vedle ní, sdělil jí svůj záměr.

Berta přišla domů a oznámila muži, že od prvního pouští i posluhu u Dostála. “Je to škoda, za poměrně lehkou práci byly to pěkné peníze, ale namáhá mě pohyb a hlavně ty schody do třetího poschodí.”

Asi za dva měsíce na to jednou v neděli odpoledne přišel k Skálovům dr. Dostál. Paní jej na oko překvapeně vítala a představovala s ostychem muži. Ten uctivě potřásl hosti pravicí. “Posad'te se u nás, pane doktore.”

Dostál usedl. “Jistě se divíte, proč vás vyrušuji svou návštěvou. Budu mluvit ale zkrátka. Od té doby, co jste odešla, paní Skálová, mám v bytě nepořádek. Tu posluhovačku po vás jsem vyhodil za tři dny, protože mi kradla a teď mám takovou šmudlu špinavou, škoda mluvit,” mávl rukou. “Ke všemu mám churavý žaludek. Lékař tvrdí, že to je z hostinské stravy a vřele radí, abych se stravoval doma.”

“Tak chcete, pane doktore, abychom vám poradili o nějaké hospodyně,” přerušila jeho řeč Berta, rozčilením všechna rudá.

“Chyba lávky, hospodyně nechci, s tou se zlobit nebudu. Ale mám jiný návrh, ovšem — jestli budete vy oba s ním svolni. Rozumějte, já se chci mít dobře a vy byste se z toho neměli špatně také. Napadlo mne, jestli byste mne nevzali na byt.—”

Berta mu vskočila zase do řeči. “Ale, pane doktore, to není možné, podívejte se na náš byteček a vy jste zvyklý —” Přerušil ji s úsměvem. “Nerozumíte mi. Představuji si to tak: Vzal bych velký byt o třech pokojích s příslušenstvím; já bych bydlel ve dvou, vy v třetím a kuchyni. Vy, paní, byste se mi starala o pořádek v bytě a vařila byste mi a při tom byste nemusila ze své domácnosti, kdež budete nyní hodně vázána. Byt bych platil sám, na stravu bych si též platil, takže vy byste bydleli zadarmo. Co tomu říkáte?” Obrátil se na Skálu. Ten ponechal rozhodnutí ženě a ta po chvilkovém rozmýšlení a obavách, jestli bude pan doktor spokojen, svolila. —

Když se Skálovým narodila dceruška Květa, přišla na svět už v novém bytě. Byl to pěkný byt v tiché ulici. Ve dvou předních pokojích, s okny do ulice bydlel doktor, přes předsíní pak byl veliký pokoj s přilehlou kuchyní, kde bydleli Skálovi. Skála měl ze začátku strach, bude-li doktor spokojen u nich, nebude-li jej rušit pláč maličké, ale ten si nijak nestěžoval. Naopak, pobýval teď daleko více doma než dříve. Jindy byl doma hostem, teď po obvyklé procházce spojené s návštěvou kavárny namířil k domovu, do svých útulných pokojů. Ale častěji než zde sedával v kuchyni u mladé maminky, nezřídka postál u kolébky, v níž dřímala baculatá děvůška, tolik podobná matce. Jakmile však byl Skála doma, neopustil komisař svých pokojů. A když se setkali oslovil Skálu vždycky krátce, ač jinak přátelsky.

“Ze se ten náš doktor neožení,” říkával někdy Skála své ženě, “takový hezký člověk, má krásné příjmy, ten by mohl udělati nějaké děvče šťastným.” Berta jen pokrčila rameny. “Prosím tě, páni mají všeliké zástoje — nebo snad měl nějakou nešťastnou lásku.”

Léta běžela. V rodině Skálově se celkem nic nezměnilo až na to, že Skála si zařídil samostatnou živnost. Otevřel si na Malostranském náměstí malý krám; za výkladem byla figurina švarného důstojníka, oděného v stejnokroj a vedle něho seděl zase vážný pán v oděvu občanském. Za krámkem malá dílna, kde šil mistr s dělníkem a učněm.

Skálovi se nějak skvěle nevedlo, ale přes to byl spokojen. Byl rád, že je konečně samostatný, že pracuje sám pro sebe, měl i lepší příjmy, jichž ovšem bylo zapotřebí. Za tři léta po Květušce narodil se paní Skálově hošíček, jemuž dali jméno Jaroslav. Sám pan doktor Dostál, tehdy už vrchní komisař, byl mu za kmotra a dal se opravdu vidět. Kloučkovi dal do peřinky vkladní knížku na sto korun.

Skála sám by se mu nebyl odvážil říci o kmotrovství, vždyť nebyl z příbuzenstva, ale doktor sám se nabídl. Měl-li Skála radost z příchodu dcerky, radoval se přímo dětinsky ze synka. Konečně má také dědice jména!

Děti rostly jako z vody, byly živé a zdravé. Květa byla velmi podobná matce, za to Jaroušek byl její pravý opak. Pleti spíš tmavší, tmavých vlasů a oči měl černé jako trnky. Ten neměl z podoby svých rodičů nic, leda to, že vlasy se mu kadeřily nad čelem a skráních jako matce. Jinak nebyl podoben ani otci. Když o tom byla někdy řeč, vzpomínala paní Berta, že Jaroslav je celý její nebožtík bratr, který zemřel na spálu v deseti letech. “Celý náš Jeník, kdyby byl živ, ti by si byli podobní!”

Mistr Skála byl spokojen, jen když jsou obě děti zdravé. Když pracoval u svého stolu, vždy mu tanula na mysli budoucnost dětí. Čím je dá vyučiti, aby z nich byli pořádní lidé?

Děti samy o to starost ještě neměly. Chodily do školy a dobře prospívaly. Doma na ně čekala jejich hezká maminka, krmila je, starala se o ně. Často jím všelicos dobrého na zub přinesl jejich hodný strýček. Tak totiž obě děti říkaly Dostálovi a to na zvláštní jeho přání. Vyslovil je tehdy už, když malý Jaroušek začal žvatlati a chtěl říkat Dostálovi jako rodiče pan doktor.

Bylo to jednou v přítomnosti Skálově, když Dostál sklonil se k malému chlapci a ptal se ho: Kdo jsem já? A hned odpovídal. “Stryček.”

“Musíš mi říkat strýčku, ty malý ferino, vždyť jsem tvůj kmotr a Květě také budu strýčkem, aby jí to nebylo líto,” smál se.

Ten den po večeři povídal Skála ženě: “Ale je ten náš doktor dobrák, co? A takový pán, nic ze sebe nedělá a ještě dětem strýčkuje. Musíš ale dbát, Bertičko, na to, aby děti za ním moc nelezly a snad ho neobtěžovaly a v předsíni at' nedělají rámus. Ted' bych opravdu nerad, aby nám odešel anebo, aby se neoženil!”

Berta se zasmála. “Bojiš se? Ach, ten už se neožení, to už je starý mládenec!”

“Inu, někdy to ženění popadne i muže mnohem staršího.”

II.

Světová válka zasáhla rušivě i do rodiny Skálových. Otec rodiny narukoval hned při první mobilisaci, odjel na srbské bojiště, odkud se vrátil po několika týdnech. V

hradčanské nemocnici, kam jej zavezli po tříměsíčním pobytu v maďarských špitálech, se shledal se svou ženou a dětmi. Nebylo to shledání radostné. Skála utrpěl celkem nevelké zranění, průstřel pravého chodidla, ale špatně a pozdě ošetřená rána se jítřila, až bylo nutno amputovati celé chodidlo.

Děti se daly do pláče, když viděly tatínkovu nohu dole vysoko obvázanou. Více však dojímal jeho zarostlá, vyhublá tvář, zapadlé oči. Nemohl zadržeti siz objímaje po dlouhé odluce bytostí osobě nejdražší.

Ženě zašeptal do ucha, aby děti neslyšely: "Bertičko, jsem mrzák, ale ruce mám zdravé, zaplat' Pánbu, těmi vás uživím." Byla dojata jeho slovy a zjevem více, než tušila. Ted' si vyčítala své hříšné myšlenky, které jí napadaly po mužově odchodu do války: Kdyby tak tam zůstal, byla by volná a snad přece by se stala ženou Dostálovou! Vždyť kolikrát se jí přiznal, jak jej rmoutí, že jeho děti nesou cizí jméno.

Dostál sám na vojně nebyl, ač byl odveden. Jako nepostradatelný pro úřad byl vyreklamován. Tak si připadala po tu dobu skutečně jako jeho žena žijící s ním ve stejné domácnosti, aniž byli nyní rušení přítomností mužovou. Jak to bylo hezké, když uložila obě děti ku spánku a on přišel za ní do kuchyně, nebo ona za ním do jeho pokojů, rozmlouvali spolu o denních událostech. Snad oběma tanula na myslí ta myšlenka na smrt Skálovu, vždyť tolik lidí denně zmíralo. Tehdy si mohli zase bez překážky tykati a jmenovati se jménem.

Ted' vidouce muže zmrzačeného a přes to plného starostlivosti o ně, Berta se zastyděla za ty své nevyslovené myšlenky. A honem se vyptávala, kdy bude muž moci odejti domů. "Všechno ti přichystám, můžeš ležeti doma, jen když už budeš zase mezi námi," a hned zase napomínala úctí, aby se tak na tatínka netiskly, aby mu nezavadily o ránu. "Jen je nech", mínil s úsměvem Skála; držel v každé ruce dětskou ručku a díval se jim do tváříček. Z jeho očí linulo se světlo nejvroucnější lásky, jaké je schopno lidské srdce. Druhé volné ruce, hochova i děvuščina setkaly se na jeho hubené šíji. — —

Popřevratová léta zastihla Martina Skálu v plné činnosti. Zvelebil do značné míry

svůj závod, ale neukřivdíme mu, prozradíme-li, že se vrhl tehdy do politického života s nemenším elánem.

Děti dorůstaly. Z Květy se stala opravdu krásná dívčina. Na první pohled byl by každý řekl: "celá matka", ale od ní se lišila svou duševní stránkou. Byla vážná, dosti uzavřená, velmi ráda četla. Vynikala neobyčejnou pamětí a lehce se učila. Toužila po studiích, ale doma jí to rozmluvili. Zdravé, hezké, pracovitě děvče at' se jen provdá. Navštěvovala tedy jen rodinnou školu. Ale v osmnácti letech, když už zůstala doma, aby matce pomáhala ve vedení domácnosti, nechtěla se zastaviti ve svém duševním rozvoji. Vyprosila si, aby mohla aspoň choditi do večerních kursů němčiny a francouzštiny a činila tu značné pokroky. Volné chvíle věnovala nejraději četbě. Čerpala z bohaté knihovny "strýčkovy" a pouštěla se i do cizích autorů. Dostál, té doby už vysoký úředník v ministerstvu, kamž se dostal brzy po převratu, rád ji podporoval v její touze po sebevzdělání. Často s ní i debatoval o všeličems, nosil jí časopisy a občas po straně říkával její matce: "Květa měla přece jen studovati; to Jarka nemá ani polovinu její píle a vytrvalosti." A měl pravdu.

Jaroslav, bratr Květin dokončoval právě obchodní akademii, kam jej Skálovi dali na radu Dostálovu. Skálová neměla starosti o budoucnost svých dětí. Spoléhala pevně na to, že její dlouholetý přítel se o děti, jež byly jeho vlastní, dobře postará. Je to vzdělaný člověk, rozumí tomu. Na mužovy plány ohledně dětí nedala.

V bytě, do něhož se kdysi před narozením Květy nastěhovali na přání Dostálova, už nebydleli. Dostál chtěl, aby dorůstající děti měly více pohodlí. Proto se odstěhovali do většího bytu s moderním komfortem a protože přibýlo práce a paní Berta nechtěla, aby její zralá krása brzy už a v práci uvadla, prosadila u Dostála, že zjednal jí pomoc v domácnosti. Paní si vzala na starost jen vaření a kuchařka byla vskutku znamenitá.

Doktor Dostál, který svou dovolenou trávil vždy v některých lázních, říkal jí vždy po svém návratu: "Na naší kuchyni už jsem se opravdu těšil." Paní Berta pak s koketním úsměvem, byli-li sami, se ptala: "A na nic jiného?"

Pan ministerský rada, jehož havranni vlas už dávno prostříbřel, odpovídal více pohledem než pouhými slovy: "Vždyť víš."

Bylo opravdu s podivem, jakým kouzlem působila tato prostá žena na duchaplného, vzdělaného a hezkého muže, že zůstal jí po celou tu řadu let věrným, ač před ní měnil své známosti a lásky velmi často. Byl to zvyk, či pocit pohodlí v její péči nebo hlubší cit sesílený ještě citem tajného otcovství?

raci byl Dostál a Skálová považováni za manžely, kteří si vyjeli s dětmi na výlet. Bertě bývalo při tom divně u srdce. V autu sedíc na čestném místě vedle Dostála a hledíc na dceru a syna na protějším sedadle, myslila si: "Teď jsme tu celá rodina." A když ji někdo oslovil jako chot' Dostálovu, cítila hněv nad tím, že jí není před světem, když je jí ve skutečnosti. Její všechn cit patřil už dávno jen Dostálovi a dětem. Skálu pouze snášela a bylo jí zcela

HITLEROVA "STRÁŽ NA RÝNĚ".

Starobylé město Štrasburk, ležící na francouzské půdě, jež dělí pouze asi 300 yardů široká řeka Rýn od Německa. Na jedné straně bylo vloni německé vojsko a na druhé francouzské a z počátku celý svět v napětí očekával, kdy dojde k srážce.

Teď k stáří už nebyli oba ani tak úzkostliví na své styky před veřejností. Dostál měl předplacenou lož v divadle a všichni Skálovi, kromě mistra, se v ní vystřídali. Za pěkného počasí v neděli neb svátek najal Dostál často auto a vyjel si s celou rodinou Skálovou na výlet, kde útratu samozřejmě platil. Skála obyčejně dlel někde na schůzi. A tak se často stalo, že v restau-

milé, že v posledních letech choval se k ní už jen jako k matce odrostlých dětí.

Paní Berta byla bytost povahy celkem povrchní a lehkomyšlné, měla starost jen o to, aby zůstala pokud možno dlouho hezká, aby poutala svého přítele co nejdéle. Ve svém srdci chovala stále tajnou obavu, že Dostála jí může jiná žena odlouditi.— Proto se před ním nikdy neobjevila jinak

než pěkně upravená. Ráda se hezky a vkusně šatila, protože pozorovala, že se to Dostálovi líbí. Mohla si to dovolit, vždyť jeho tobolka byla pro ni stále otevřena. Právě tak se však staral i o děti a dovedl tak učiniti způsobem, že Skála nic nezpozoroval. Jaroslava podporoval na studiích zcela otevřeně; zde se ovšem o dvolával na svou povinnost kmotrovskou.

Když někdy Skála obdivoval jeho občestavost, říkala Berta: "Proč by nedal, je svobodný, děti nemá a je mu u nás líp než u svých. Co pak jsem se na něho už málo nadířela?"

Ale mistr Skála mínil, že doktor Dostál dělá velmi mnoho pro jeho rodinu a tvrdil, že tak obětavých pánů je málo.

"Jen mu to, prosím tě, neříkej do očí, nebo bude domýšlivý a nakonec se nám odstěhuje. To bych nerada. Spoléhám se na to, že nám někde usadí Jaroslava, vždyť takový člověk má protekci."

Na to si myslel dobrý mistr také a kýval hlavou. "No snad, snad — je to hodný pán."

Dostál tuto naději jeho nezklamal. Tajně už dávno ubezpečil Bertu, že Jardu dostane do banky, kde je ředitelem jeho dávný přítel ze studií Tvrzický. Jenom že Jára v poslední době mu dělal starosti. Bystrý hoch, snadno se učil, ale lehkomyšlný. Rád si polevil ve studiích, rád zapadal, aby nikdo nevěděl, do hostinců a kaváren, kde furiantsky hrál kulečnick, kouřil a pil. Byl velmi dobrý tanečník, hezký chlapec jako jiskra, jaký div, že v ženské společnosti byl rád viděn a že ji také rád vyhledával?

Dostál, který občas se zašel zeptati na jeho prospěch do obchodní akademie, byl upozorněn na toto chování Jaroslavovo. — "Kdyby neměl těsně před maturitou, muselo by se proti němu postupovati, protože nezachovává kázeňský řád zákům předepsaný," hlásil třídní profesor překvapenému Dostálovi. "Upozorněte jej na to, ať dělá aspoň poslední čas dobrotu."

Doma snesl se příval výčitek na hlavu mladého provinilce. Dostál stručně mu vyložil, co slyšel v ústavě a varoval jej. "Musíš se přičinit, abys udělal maturitu s prospěchem, jinak se ti nemohu starat o místo. Lidí je nazbyt, proto jen nejlepší se dostanou do míst."

Po této vážné domluvě spustila lamento matka. Tu hryzlo nejvíce to, že její syn působí Dostálovi starost, kdežto jejím přáním a snahou bylo, aby Dostál měl ze svého otcovství jen ty pěkné stránky. Proto zle se pustila do hochy, až jej vydráždila dlouhým kázáním k odmluvě. Berta pak rozzlobena žalovala na Jára i mužovi. Ten v zamyšlení ani se nedotkl večere. Proud žalob své ženy zarazil až otázkou: "Nebylo by bývalo lépe, aby byl šel na řemeslo?"

Žena umlkla. Skála svou otázkou t'al do živého. On sám chtěl, aby Jára se učil jeho řemeslu a sliboval si, že mu jednou předá živnost. Touhou matčinou však bylo, aby hoch studoval. Což pak syn pana ministerského rady může býti krejčím?

Studovaný synek však častěji se ošklibl nad "nevzdělaným" svým živitelem a jeho návodů mravného a bezúhonného života se potají smál. Co pak otec mohl věděti o tom, jak moderní mládež žije a chce žiti?

Přece však se podařilo domluvám hlavně Dostálovým, že Jaroslav zmoudřel. Nechal svých pokoutních zábav a vrhl se všemi silami na studia. Dlouho do noci sedával ve svém pokojíku a pilně se učil.

Berta zase zářila spokojeností a denně zpravovala Dostála o tom, jak Jára dře. Doktor jen potřásl hlavou: "Pracuje pro sebe, pro nikoho jiného." Tak se stalo, že Jaroslav Skála skvěle složil maturitu na obchodní akademii. Původně si Dostál myslel, že hochy pošle ještě na vysokou školu obchodní, aby mu zajistil co největší možnost ke kariéře. Leč po zkušenostech s Jaroslavem z poslední doby si to rozmyslel. Raději dřív s hochem do skutečného života, aby viděl a poznal, jak se těžko vydělává na chléb.

Doktor Dostál navštívil svého dávného přítele, ředitele banky Tvrzického a prosil, aby při vhodné příležitosti přijal mladého Skálu mezi úřednictvo banky. Tvrzický napolo slíbil, ovšem, mladý muž bude přijat až po schválení správní rady a na rok na zkoušku. Neosvědčí-li se, banka jej může propustiti. Ředitel prohlédl si vysvědčení Járovo a vracel je hosti. "Ale pošli mi sem toho mladíka, ať se přijde představit. My totiž v bance držíme hodně na reprezentaci, nějakého tělesného ubožáka přijmout nemůžeme."

Dostál se usmál spokojeně. "Po té stránce můžeš býti bez starosti. Ovšem, že jej pošlu se představit. — A jak se máš, příteli? Slyšel jsem, že's ženat." Ředitel se samolibě zatvářil. "Už přes rok, kamaráde. Dlouho jsem se rozmýšlel, všechny mé lásky se už provdaly, měly už i dcery na vdávání, ale mně se pořád do ženitby nechťelo. Až po smrti matčině, která zemřela předloni, pocítil jsem touhu po vlastní domácnosti. Ale považ, moje paní je o polovic mých let mladší; to však nevádí, máme se rádi. Ale co bych ti mluvil, přijď se k nám podívat. Přijímáme každý čtvrtek o páté."

Oba přátelé se rozešli v nejlepší náladě. Ředitel Tvrzický byl rád, že může starému kamarádovi udělat úsluhu a že se mohl pochlubiti svým štěstím. Dostál byl spokojen, že místo pro Jára má. Jen si sliboval, jak mu domluví, aby v úřadě konal své povinnosti co nejsvědomitěji, aby Tvrzický nabyt přesvědčení, že místo udělil schopnému. —

U Skálů byla z toho veliká radost. — Dojemné bylo, když mistr Skála po svém návratu z obchodu šel poděkovati kmotru svého syna za všechnu podporu a hlavně za místo, za existenci. Chudák Skála, který přece na schůzích rád řečnil, teď dojetím takřka nemohl promluvit.

Brada se mu třásla a ruce, jimiž uchopil vroucně ruku doktorovu, se mu chvěly.

"Vy jste dobrodinec celé rodiny, pane ministerský rado, cizím lidem prokázal jste tolik už dobrého — nikdy se vám nebudu moci odvděčiti —" Dostál za té řeči byl jako na jehlách.

"Vždyť jsem celkem nic neudělal, pane mistře, máme jeden druhému pomáhat, vždyť vy se mnou také pěkně zacházíte, cítím se tu u vás jako doma," odpovídal na díkyčinění Skálovo. — —

Když Jaroslav Skála přišel se představit řediteli Tvrzickému a s hlubokou poklonou před něj předstoupil, ředitel překvapeně se otočil ve svém křesle.

"Ach, vy jste pan Skála, co se za něj přimlouval pan ministerský rada doktor Dostál?"

Skála přisvědčil. "Jste s ním spolu příbuzní?"

"Nikoli, pane řediteli, pouze známí; pan doktor je mým kmotrem."

"Myslel jsem; jste si trochu podobní, totiž vy jste podoben na něho, když býval ve vašem věku."

Zeptal se mladého muže všelicos, přešel do francouzštiny a němčiny, aby se přesvědčil, jak ovládá prakticky tyto jazyky a po chvíli jej propustil. Skála už byl dávno za dveřmi, ale řediteli stále tanula na mysli ta úžasná přímo podoba. "No, celý Karel, když studoval práva, tentýž pohled, postava. Ten mladík by mohl představovat jeho syna."

Za necelý měsíc nastoupil mladý Skála v bance. Byl snad první mezi svými druhy ústavu, který dostal místo. —

Tvrdívá se, že jedno neštěstí, jeden nezdar přitahuje k člověku druhý. Snad to platí také o těch řídkých případech, kdy člověka potká štěstí, že mu za chvíli nadběhne i druhý.

To mohla o sobě říci rodina Skálova. Brzy poté, o získal pěknou existenci syn, potkalo štěstí i dceru.

Květa Skálová, tehdy třiačacetiletá dívka, která už dlouho vedla vlastně sama celou domácnost, aby si matka odpočinula, našla druha svého srdce. Mnoho mládenců už se otáčelo za její ztepilou postavou, mnohé z nich uvábila její hezká, oduševnělá tvářička, jiní zase oceňovali její pracovitost a smysl pro domácnost. Vzkazovali, psali, nadbíhali — marně. Květa měla svou představu o budoucím druhu své životní dráhy a té nevyhovoval dosud ani jediný z jejích četných nápadníků.

Maminka se dcerou občas vadila, když projevovala naprostý nezájem o některého zvlášť cenného ctitele. Květa totiž odmítla v poslední době nejen zámožného obchodníka v ulici a mladého důstojníka z téhož domu, nýbrž dala košem i lékaři, který docházel ke Skálovi, když se mu opět otevřela rána na noze.

Tehdy se paní Berta vážně rozlobila. "Na koho čekáš, prosím tě, že takovou partii odmítáš? Doktora, lékaře! Jakživa jsem si nepomyslela, že moje dcera bude tak hloupá! Když jsem byla tak stará jako ty, už jsem byla dávno vdaná!"

Květa se zasmála zvonivě. "Ale maminko, co mne vyháníš z domova? Bude ti to příjemné, až zase budeš denně stát u plotny a vařit?"

"Příjemné, nepříjemné, to sem nepatří, ale ráda bych tě viděla zaopatřenou," odpovídala nevrle paní.

"Milá maminko, víš dobře, že manželství už dávno není zaopatřením pro ženu," rozumovala Květa, "ostatně věz, že až najdu muže, který se mi bude opravdu líbit, vezmu si ho, i kdyby jste všichni říkali ne."

Paní Berta byla by ráda viděla ne-li vdavky, tedy aspoň vážnou známost dcerinu už proto, aby se o ni, jako o dceru, postaral Dostál. Jako ministerský rada měl skvělé příjmy, které nemohl utratiti při svém způsobu života i když jeho ruka byla vždy štědrě otevřena vůči Skálovým. Paní snila o nějakém věně pro dceru, o výbavu postará se ona sama a Skála. Byla by se tak ráda zeptala na to doktora, co chystá pro Květu, ale nemohla se jaksi dobře zeptat, pokud děvče nemělo ženicha.

Tu kteréhosi dne potkala Květa v trhu svou někdejší spolužačku Mařku Turkovou. Obě se neviděly už několik let.

"Květuško, budu se vdávat," pochlubila se mezi řečí Mařenka, "šiji si výbavu, ale jde mi to pomalu od ruky. Víš, já jsem nebyla nikdy šikovná na šití prádla, mne bavily více šaty a klobouky. A maminka mermomocí chce, abych si vše ušila sama, k čemu prý mám rodinnou školu. Být po mém, zjedнала jsem si švadlenu a už jsem mohla být dávno se vším hotova."

Květa měla ráda veselou a upřímnou Mařku a nabídla jí svou pomoc.

"Kdybys stála o mou pomoc, přišla bych ti odpoledne trochu pomoci. Ty bys stříhala a já bych šila. Já to dělám docela ráda. A při tom si trochu popovídáme a budeme vzpomínat na školní časy."

"Květuško, tys anděl! Jak bych nepřijala tvou pomoc! A víš co, přijď, můžeš-li hned zítra. Kde bydlíme, víš."

Druhého dne brzy po obědě Květa přiběhla k Turkovým. Mařka ji přijala s ohromným nadšením a hned ji posadila k šicímu stroji. Ted' ve dvou práce rychleji ubíhala za veselého švitoření obou děvčat.

Dobré srdce Květino však našlo spravedlivou odměnu. Za dob svého švadlenování u své přítelkyně poznala jejího bratrance Vojtěcha Turka, mladého inženýra továrny "Tatra", který bydlel v rodině svého strýce.

Mladý muž zvykl si pravidelně sedávat ve společnosti obou dívek a tak se Květa i Vojtěch vzájemně pomalu poznávali: Své záliby, přesvědčení, charakter. Květě se poprvé v životě stalo, že našla opravdové potěšení ve styku s mladým mužem, naopak Květa učinila na inženýra Trnku rovněž neobyčejný dojem.

Hned napoprvé se mu líbil její líbezný zjev, ale ještě snad více byl uchvácen duševním půvabem ušlechtilé, čisté bytosti.

Kteréhosi večera, když se Květa chystala domů, dalo se do deště. Mladý inženýr ihned se nabídl, že s hostem půjde a schová jej pod svůj deštník. Jeho pozornost byla přijata. Turek nesl deštník nad Květou, poněvadž sám měl plášť do deště. Mařka se za nimi dívala z okna.

"Mohla jsi, Mařenko, půjčit Květě svůj deštník, však by ti jej zítra přinesla," povídala její maminka.

"Jé, mamí, kdepak, za nic na světě, to by měl na mne Vojta zlost, vždyť on beztoho hledá nějakou záminku ke Květě se přiblížit. Ti dva, mamí, na sebe berou!"

Stará paní se usmála. "Tak tys už je prohlédla, vid', ty mudrci — no, ale pěkný párek by z nich byl, to je pravda." —

Od toho večera zvykl si Turek doprovázet domů Květu. A ta se nehněvala. Výbava Mařčina už byla dávno ušita, ale oba mladí lidé se dále denně scházeli, nejčastěji v parku na Petříně.

Pár dní po Mařčině svatbě, které se ovšem oba účastnili, ohlásila Květa rodičům. — "Tatínku a maminko, rád by vás navštívil můj známý, inženýr Vojtěch Turek."

Proč, to už neřekla, ale temný růměnec, který při tom zbarvil její jindy jen narůžovělé tvářičky, pověděl to ostatní.

Paní Berta ani tuze nebyla překvapena, všilicos už se domýšlela a tušila, ale Skála velice. Hned mu napadlo: Ženich, nápadník naší Květy! Také by byl rád viděl dcerku zaopatřenou, ale vždycky, když na to vzpomněl, bezděky se mu sevřelo srdce. Měl ji nesmírně rád, tu tichou, milou Květu a sňatek její mu ji odvede.

Stálo ho to chvíli času, než našel duševní rovnováhu a než promluvil.

"Tak, tak — no, maminko, kdy myslíš, snad v neděli by mohl ten pán přijít a

zůstat na oběd," mluvil rozechvěle a přistoupiv k dívce zašeptal: "Myslím, Květuško, že jsi si dobře vybrala."

A pak už šlo všechno ráz na ráz.

Mladý inženýr si dobyl hned naprosté sympatie celé rodiny. Skálových i Dostála v to čítaje. Skromný, ale cílevědomý, energický, pracovitý, veselý, ale i seriosní, pěkné, štíhlé postavy a oduševnělé tváře, inženýr, odborník na výrobu aut, s pěknou vyhlídkou do budoucnosti — které děvče si může přátí lepšího ženicha, obzvlášť když je tak vroucně zamilovaný, jako byl tento?

Skála chtěl jako první člověk promluvit hned o otázce dceřina věna, ale jeho choť mu obratně řeč přetrhla.

"Počkej, tatínku, to je moje věc jako matky." Na to se obrátila k hosti s laskavým úsměvem a vyprávěla. "Naše dcera ovšem nemůže mít žádného velkého věna, to pan inženýr jistě dobře ví, vždyť muž je malý živnostník, ale bude mít pěknou výbavu a zařízení do bytu též, a nějaká ta tisícovka do hospodářství na první čas také jetšě bude."

Mladý inženýr prohlásil, že na žádné věno nečeká, že svou ženu si užije sám a bylo vidět, že tato řeč byla mu dost trapná.

Tak se stala Květa Skálová nevěstou a když její Vojtěch od prvního ledna dostal o pár stovek větší plat, slavili svatbu. Tichou a prostou, podle obapolného přání snoubenců. Svědky byli pan Turek, strýc a poručník ženichův a ministerský rada Dostál.

Mladí manželé bydleli v malém, ale roztomilém bytečku ve vilové čtvrti blízko továrny, kde Turek byl zaměstnán. Všechno zařízení zaplatil Dostál, ovšem kromě paní Berty nikdo o tom nevěděl.

Když Skála byl udiven, kde vzala jeho žena tolik peněz na výbavu a nábytek pro dceru, překvapila jej důvěrným sdělením: "Viš, Martine, odkud jsou peníze pro naše dítě? Já ti to povím. Od té doby, co se k nám nastěhoval pan doktor, ukládala jsem do záložny přibližně tolik peněz, kolik bychom byli museli platit za byt, kdyby on u nás nebydlel. To jsou vlastně peníze, jež jsem já vydělala posluhou a vařením pro něho. To víš, také mi leckdy přicházelo všelijak, po celá léta starat se a pracovat na cizího, třebaš je on hodný člověk, ale

vždycky jsem si pomyslela: Vždyť to schrániš pro děti! Později, když se nám už líp vedlo, občas jsem k tomu přidala pár grošů, co mi zbylo z toho, co mi dával na domácnost. Tak vidíš, ušetřila jsem tak skoro jedenáct tisíc za ta léta, a z toho jsem Květu vybavila."

Skála byl hluboce dojat. Jakou šetrnou ženu má! Nebyl přítelem vřelých slov, ale teď pohladil ženu po jejích douskách krásných vlasech a řekl jí dojatě: "Má zlatá, mockrát ti děkuji, že jsme to dítě mohli přece pěkně vypraviti z domova!"

Chudák Skála nevěděl, že jenom krásný, ořechový nábytek do dvou pokojů a moderní americká kuchyně stály skoro dvacet tisíc, kde pak jsou koberce, lustry, pokrývky, obrazy a množství jiných věcí, které tvoří teprve útulné ovzduší domácnosti. Mladým lidem pak jen paní Berta řekla, aby si všechno vybavili, ona že už ostatní obstará. Vesměs ovšem kupovala s velikými výhodami!

Otázka věna Květina zůstala však celkem nedotčena. Dostál byl ochoten vyplatit dceři ihned třicet tisíc, ale jak to zařídit, aby Skála se to nedověděl! Dáti je tajně mladým manželům, to nešlo. Berta se mnoho o věci napřemýšlela, ale marně. Na konec jí prohlásil Dostál: "Květě dám, co jí náleží, o to nepřijde. Nebude-li možno dříve, odkáži jí věno ve své závěti, kde ovšem bude pamatováno i na tebe. Podotknu, že tak činím z vděčnosti za to, že jsem ve vaší rodině našel domov. Konečně, po smrti už mi snad nikdo nebude nic zazlívati," doložil trpce. Berta se s tímto rozhodnutím spokojila. Uznala i sama, že Dostál se postaral o svoji nelegitimní dceru velmi dobře.

Paní Skálová byla nyní u cíle svého snažení, bez starosti o budoucnost svých dětí, jež se jí rýsovala v podobě nejkrásnější. Syn Jaroslav stal se po době čekatelské definitivním úředníkem přední banky, dcera byla nejen dobře, ale i velmi šťastně vdaná. A Berta sama? Dosud hezká žena, zdravá, těšila se lásce jak svého manžela tak svého milence. Byla spokojena? Někdy se jí ozval v srdci starý červ: Kdyby tak přece se stala ženou Dostálovou. Paní ministerská radová! Takový titul a ona by jej měla! Leč nemožno, pokud je Martin živ. Na tolik byla chytrá, že věděla, že jiné ce-

sty není, k rozvodu příčiny neměla a pak ohled na děti jí bránil.

Chudák Skála. Kdyby byl tak tušil, jak se stará jeho žena o jeho zdraví! Leč Martin se cítil stále svěžím. Byl, pravda, trochu sušší a sehnutější než býval za mlada, ale jinak duševně cílý. Poslední roky se zase věnoval horlivě své staré lásce, politice. Byl od dávných let organisován ve straně sociálně demokratické a stal se konečně jedním z předních pracovníků v místní organizaci. Zvláště mladí dělníci jej měli rádi a říkali mu "tatík Martin". Chodil pilně na všechny schůze a byl-li zvláště v dobré náladě, rád vyprávěl své vzpomínky z prvních dob své strany. Jen jedna věc jej mrzela: Že nemohl přivést svým politickým kamarádům svého syna Jaroslava a říci jim: Vedu zde nového člena naší organizaci. Jaroslav nebyl dědicem otcova politického přesvědčení, zvláště od té doby, kdy se stal úředníkem v bance. Když jednou starý Skála přímo synovi projevil přání, aby se stal organisovaným sociálním demokratem, mladý odmítl.

"To nejde, tatínku. Ve správné radě naší banky sociální demokraté nejsou a to víš, člověk neví. Konečně, sympatisovat se stranou vždycky mohu, ale nemusí o tom nikdo vědět."

A tak otcí uhnul, ten však dlouho na toto odmítnutí nemohl zapomenout. Bolelo jej přímo. —

Mladý Skála měl však jiné zájmy než je politika. Podle jeho názoru mladý člověk má se po práci příjemně bavit a ne se zabývat leckdy nudnou politikou. A on se dovedl bavit.

Hezký mladík, který dovedl o všem hovořit, elegantně se šatící, seběvědomého vystupování, leč dosti rezervovaného, byl oblíben všude, kam zavítal. Pěstoval sport, šerm, lyžování, bruslení, plavání, vášnivě rád tančil a tak využíval plnými doušky všech radostí a rozkoší, jež dnešní doba má pro mladého člověka, který si nemusí nic odříci. Měl už slušný plat a protože maminka majíc už jen jeho doma, nechtěla od něho brát peněz za byt a stravu, což hradil vlastně Dostál, měl mladý muž dost prostředků k životu bezstarostnému a radostnému.

Jedné zimní sobotu si zajel na week-end do Krkonoš s lyžemi. Ubytoval se v

jedné z nejznámějších "bud", vlastně v horském hotelu, kde už bylo plno pražské mládeže obého pohlaví.

Po dobré večeři pustil se do tance ve veliké jídelně hotelu. Za velikými okny sálu se rozkládala tichá, zimní příroda v celé své velebné kráse, zde uvnitř v záři elektrického lustru za zvuků jazzu veselilo se množství lidiček, kteří za nedělního jitra vyrazí ven, na sněžné pláň.

Po tiché noci zvedl se ráno vítr. Nejdřív jen slabý větřík, proto lyžaři rozejeli se všemi směry do hor. Také Jaroslav pustil se ještě se dvěma nahodilými druhy známou túrou na Starou boudu. Po chvíli však vítr sesílil. Lyžaři zapjali těsněji své kabáty proti větru, zatáhli čapky přes uši a stáhli je hluboko do čela. Cestou, která trvala dnes proti větru víc jak hodinu, dostal se Jaroslav s přáteli na vrchol hřebenu. Zde teprve nastala pravá horská fujavice. Prudký vítr hnal sypký sníh před sebou a metal jej ve velikých kusech po stromech, balvanech a lidech.

Naši tři turisté zahrnuli za skupinu smrků, jež tu stály jako ohromné kupy sněhu a stanuli. Bylo třeba vydechnout.

"Nemáme se raději vrátit? To je psi počasí!"

"Pojed'me raději dál, za půl hodiny jsme na Staré boudě a tam počkáme, až se vítr utiší," radil Skála, který zdejší kraj dobře znal. Volky nevolky jej následovali. Mezitím sníh se spustil tak hustě, že sotva viděli na deset kroků před sebou.

Jaroslav se podjal úkolu vůdce. Oběť rázil svým průvodcům cestu, kteří se jen drželi stop jeho lyží. Ještě jeden hřeben bylo nutno přejít a pod ním kynula jim spása v dřevěné horské hospůdce.

Jaroslav jej opatrně přešel a volal dozadu na druhy: "Požor, tady je sestup!" Další slova mu urval vítr do úst.

Když druzí přijeli k onomu místu, spatřili k svému podivu svého vůdce klečet v čerstvě napadlém sněhu. Rukama hrabal v závěji, odkud vyčnívala zlomená lyže.

"Pomozte, někdo tu zapadl ve sněhu; ještě že jsem si toho všiml v té chumelenici."

Jali se mu horlivě pomáhati, zapomínajíce všichni na omrzlé tváře a nosy. Brzo se objevili záda zapadlého v temném oble-

ku lyžařském, pak hlava pečlivě zakuklená. Jaroslav ji pozvedl a otřel svým kapesníkem obličej, pokrytý sněhem. Žena!

V bezvědomí dopravili ji v malé chvíli na primitivních sánkách z Jaroslavových lyží do Staré boudy. Tam bylo plno lidí. V boudě zavládl zmatek. Zmrzlá lyžařka! Je tu lékař někdo? Nebyl.

Jen starý hospodský neztratil klid. Se ženou odnesli lyžařku do studené komory, kde po hezké chvíli podařilo se jim ji vzkřísiti. Do teplé světnice ji však přenesli až po několika hodinách, aby omrzliny, jež utrpěla, se jí nezanítily.

Do šenkovny, kde bylo plno účasti s nebohou turistkou a plno pozornosti k jejím zachráncům, po poledni vešla hospodská.

“Který pán tu čámu našel ve sněhu? Už se zotavila a ptá se, jak se sem dostala. Ráda by poznala, kdo ji zachránil.

Skála trochu polichocen, vstal.

V chudické ložnici hospodského na vysoké dřevěné posteli ležela v pruhovaných peřinách mladá žena. Temné mikado účesu rozhárané, na obou tvářích, a na nose měla studené obklady. Zpod bílých pláten blýskaly s velké, temné oči.

“Tady vedu toho pána, milostpaní,” ohlašovala hospodská, jdouc napřed. Jaroslav přistoupil až k posteli.

“Jak se daří, milostivá paní?” A hned se dámě představil. Ta slyšíc bankovní úředník, zeptala se. “V které bance působíte?” A když slyšela, pravila: “Tak jste zachránil, pane Skálo, svému šéfovi ženu. Jsem Ivana Tvrzická.” Skála se dvorně uklonil a políbil jí ruku.

III.

Od té doby patřil Jaroslav Skála k úzkému a vybranému kruhu osobních přátel ředitele Tvrzického a jeho paní. Každého čtvrtku se pravidelně objevoval v nádherném bytě svého šéfa na čajovém dýchanu. To bylo závisť mezi jeho kolegy v úřadě! “Ten bude teď postupovat, když mu je starý tak nakloněn,” staral se jeden. “Prosím vás, záchrance milostivé paní ředitelové,” ušklíboval se druhý.

Zatím v ohledu materiálním Jaroslav nic nezískal, za to ovšem těšil se obzvlášť

ní sympatií svého šéfa a jeho choti. Ta se poznenáhlu zotavila z následků své nehody, která mohla býti katastrofou. Už dávno se jí zhojily omrzliny na rukou a zvláště na obličej, které ohrožily jej zajímavou krásu.

Nepřestala však holdovati zimním sportům. Ještě na sklonku zimy si vyjela znovu do Krkonoš, ale tentokrát v bezpečném průvodu Skálově. Ten se musel ještě před odjezdem zapřísáhnout ředitelovi, že nepustí jeho paní s očí a že ji přiveze nazpět zdravou a živou.

Pro mladou paní byla tato vyjíždka do hor po delší době velmi radostnou. Jindy jezdívala buď ve větší společnosti nebo někdy zase úplně sama, to tehdy, když ji přepadla nuda a pocit omrzlosti všemi.

Tentokrát se těšila tak, jako kdysi před lety, když byla mladinkou komptoáristkou a vyjela si v neděli s kamarádkami a kamarády ven. Ted' ovšem nemusila počítati s každou korunkou jako tehdy, měla skvělý sportovní úbor, nejlepší výzbroj lyžařskou a co víc — vedle sebe hezkého, zajímavého mladíka, který přesto, či právě proto, že byl o pár let mladší, byl zřejmě do ní zamilován. Vycitila to už dříve, když k nim chodíval, že se na ní dívá s pocity jiného obdivu než jaký náleží jen paní domu a hostitelce.

Jaroslavovi se paní Ivana skutečně líbila. Půvab každé ženy získá nádherným okolím, v němž žije a to paní měla. Vždyť proto se provdala za obstárlého ředitele banky, aby se měla dobře, aby mohla žít životem dámy velkého světa, jimž vždy záviděla. Před lety opovrhla láskou a rukou kolegy v úřadě, který jí nabídl skromný život po svém boku.

“Nikoli, příteli, do bídy se nevdám,” řekla tehdy. Proto se provdala do bohatství. Když jí však sevšednělo pohodlí, krásný byt, toalety, šperky, když viděla, že ani ty nejskvělejší zábavy nedají člověku vnitřní vyrovnanosti, začala býti nespokojenou. — Uvědomila si, že touží po lásce, které jí manžel poskytnouti nemohl a nedovedl. Byla však na tolik počestnou, že se té touze bránila. Tehdy to bylo, co se vrhla se vši náruživostí na sporty všeho druhu a docílila tak aspoň určitého rozptýlení.

Tento zájezd obou mladých lidí do horského kraje byl pro oba rozhodující. Byla

to obvyklá vášnivost Jaroslavova, touha viděti i tuto paní ve své náručí, nebo lákání hříchu, jež svedlo Ivanu či posléze snad jen předtucha blízkého jara, jež dýchala ze sněžných plání horských, ozářených paprsky nádherného, božského slunce — že ti dva se spolu sblížili? Tak se stal Skála milencem Ivaniným.

A zase se opakovala stará historie. Nejdříve planul Jaroslav, vymýšlel tisíce způsob, jak se přiblížit ke své zbožňované. Tajně výlety autem do okolí pražského, stále nebezpečí, že někdo známý je někde spolu uvidí; společné návštěvy divadel, koncertů, na nichž Ivana s mužem sedávala v loži a Jaroslav někde na sedadle netrpělivě čekaje na přestávku, aby mohl se jít poklonit do lože svému šéfovi a jeho krásné choti; konečně stále množící návštěvy domácnosti Tvrzických, nejvíce ovšem v nepřítomnosti pána domu — to bylo teď hlavní starostí Jaroslavovou. Při tom ovšem pečlivě si hleděl svého zevnějšku. Ještě nikdy neměla paní Berta tolik starostí s jeho prádlem, s žehlením jeho šatů a prádla jako teď. Vycházel z domova co nejpečlivěji oblečen.

Ivana přes svou počáteční opatrnost propadala svodům nedovolené lásky stále více. Jaroslavovo objetí pevných paží, jeho ohnivé polibky, dávaly jí zapomínati čím dále tím více na povinné vlažné políbení jejího manžela, ač si stále připomínala, že mu musí býti vděčna za všechen blahobyt, jímž ji obklopoval.

„Kde bych byla bez Tvrzického,“ říkala si někdy, „seděla bych někde v obchodní kanceláři, v zimě s pokrývkou na kolenou, měla bych nad sebou věčně rozčileného šéfa a pár stovek platu. Na boty bych šetřila několik měsíců a na plášť bych schraňovala několik let.“ Jindy jí však napadaly jiné myšlenky: „Co mám z takového manželství, když je muž starý a pohodlný, stále se bojí, nepokouší-li se o něho nějaká nemoc, většinu dne je v bance nebo kavárně či vinárně a já jsem pořád sama. Aspoň děti kdyby byly přišly!“

Tak se omlouvala sama před sebou, proč se upjala tak na mladého svého milence. Pomalu jí však nestačil jako milenec, chtěla jej mít za manžela. Posedla jí přímo myšlenka, že se dá s mužem rozvésti a že si vezme Jaroslava.

Ten byl velmi překvapen, když mu po prvé řekla, po čem touží. A nemile. On nemínil se ještě vázati manželstvím a dokonce ne s Ivanou. Ta se mu líbila jen jako zámožná paní s brilianty v uších, jako rozkošná milenka, která nezavazovala. Tou byl oslněn — ale jinak? Ivaně neušlo rozčarování jejího milence. To jí však neodradilo, naopak. Při nejbližší jeho návštěvě začala opět mluvit o zrušení svého manželství. Seděli v rozkošném budoárku panině. Ivana v rafinovaně jednoduché, elegantní robě, jež uplatňovala plně její nádhernou, ztepilou postavu, seděla v hlubokém křesle pod stojací lampou. Naproti ní Jaroslav hladil rozpačitě hedvábnou srst panina psíka. — Mlčel, za to tím více se rozohňovala Ivana.

„Už mne omrzelo hrát tuhle komedii šťastné a spokojené manželky váženého pana ředitele. Mám právo na normální lidské štěstí jako každá jiná zdravá žena. Když jsem se vdávala, byla jsem ještě mladá a nezkušená a pak — přiznávám, bída mne hnala ke sňatku s bohatým člověkem. To nikdo neví, kolikrát jsem už trpce litovala! Lepší život v bídě, ale svobodný, než v této zlaté kleci!“

Jaroslav se vzmohl k námitce: „Nevím, drahá, jestli bys nyní dovedla se odříci všeho přepychu a bohatství, jemuž jsi už navykla. Aby tě potom jednou nemrzelo, že jsi z toho utekla. To víš, co ti mohu já nabídnouti, víš sama, jak je můj plat dosud malý. Pro mne stačí, zvláště, že bydlím u rodičů, otec mne ještě šatí, ale pro nás oba a zvláště pro tebe —“

Vyskočila plna radosti, že už začíná s ní o té věci mluvit a objala jej svýma krásnými rukama kolem hrdla.

„S tebou mi bude v poměrech nejskrvnějších blaze, můj milovaný, kdybys věděl, jak toužím jen odtud, jen pryč —“

V tu chvíli pohnul se korálový japonský závěs ve dveřích do vedlejšího salonu a jimi vkročil ředitel Tvrzický. Zůstal stát, bledý a vážný. Oba zírali na něho jako na zjevení.

Přeslechli pro silný pouliční ruch dole pod okny, že vešel někdo z chodby do sousední místnosti a odtud po silném koberci až sem.

Že ředitel slyšel poslední věty rozmluvy poznali z jeho zjevu i slov. „Netušil

jsem, milá Ivanko, že jsi u mne tolik nešťastná!" —

IV.

Bylo před volbami do Národního Shromáždění.

Martin Skála jako starý, zanícený pracovník politický měl býti na návrh několika předáků kandidován do poslanecké sněmovny. Člověk celým svým založením nesmírně skrovný, byl pojednou uchvácen myšlenkou, že by byl poslancem. Když se mu o tom zmínil po prvé předseda místní organisace, nechtěl o tom ani slyšet. "Kde pak já a poslancem," odmítal, "to jsou zde lepší hlavy než je moje a pak, jsem člověk prostý, nevzdělaný, špatný řečník!"

"Jsi především poctivý člověk, věrný straně a jejím zásadám, dobrý pracovník, přivedl jsi naši organisaci mnoho mladých a nadšených členů. Tvoje vzdělání není získáno školami, nýbrž životními zkušenostmi a houževnatým sebevzděláním. A řečník jsi docela dobrý, slyšel jsem tě několikrát mluvit na schůzích." Těmto důvodům mistr Skála neodolal; i nevzpíral se své kandidatuře.

Někdy se skutečně zdá, že nejmocnější pákou lidského konání je závist. Ačkoliv se zdálo, že Martin Skála nemá nepřátel, dokonce ne mezi příslušníky své politické strany, objevili se ti, jakmile měl postoupiti na přední místo. Byl to takřka jeho soused, pensionovaný úředník Peřina, který v poslední a rozhodující schůzi důvěrníků strany, kde se měli už pevně stanovit kandidáti pro volební listinu, vystoupil proti tomu, aby Skála nebyl dán na zvolitelné místo, nýbrž jiný.

Předseda zaražen vyzval Peřinu, aby oznámil důvod svého vystoupení proti Skálovi, který byl velmi překvapen jednáním "soudruha souseda" z ulice.

V nastalém tichu vstal Peřina. Byl zřejmě v rozpacích. Ale najednou si dodal odvahy.

"Abych řekl pravdu, já sám nic osobně proti soudruhu Skálovi nemám —"

"Tak proč proti němu jseš?"

"Pro veřejné mínění, které nesmí žádná strana podceňovati, soudruzi. Povídá se totiž velmi mnoho o rodině Skálově; dlouholetá přítomnost svobodného vysokého ú-

ředníka v jeho rodině, jeho úplné splnutí s rodinou zavdává podnět k různým dohadům, které nejsou zrovna ke cti soudruha Skály, i když připustíme, že on třeba s ničím neví. Já zde netvrdím, že tyto pověsti jsou pravdivé, ale představte si, že by byl soudruh Skála zvolen poslancem, že by naši stranu zastupoval v parlamentě, zda by se nevyskytl někdo, kdo by mu nemohl pak někdy vytknouti, že si neudělal pořádek nejdříve sám doma dříve než jej šel dělati do veřejného života. Soudruzi, jde mi především o prestiž naší strany. —" Nedali mu domluvit. Bouře kolem zaburácela. — Všichni hájili Skálu, jeden křičel přes druhého; jen dva nejbližší Skálovi nekřičeli, nýbrž skláněli se k němu a zvedali jeho šedivou hlavu se smrtelně bledým obličejem. —

Ústa měl otevřená, ale hlas z nich nevyšel, oči jako skleněné. Volali na něho, aby si z takových hloupých řečí pouličních klepů nic nedělal, omývali jej studenou vodou, někdo telefonem zavílal lékaře. — Převzeli jej domů, kam poděšená Berta zvolala k jeho loži dceru Květu. — Záchvat mrtvice z prudkého rozčilení, prohlásil lékař. Nemocný musí míti naprostý klid tělesný i duševní.

Tak ležel Skála na posteli u okna v zadním pokoji, vedoucím do dvora, kde bylo poměrně největší ticho. Pod hlavu mu nastlali vysoko několik polštářů, na jejichž bělostném podkladě se ostře rýsovala jeho úzká, hubená hlava. Zapadlé oči v bledé, zarostlé tváři většinou měl zavřené; otevřel je jen, když mu přinesli v konvičce pro nemocné mléko nebo polévku. Mysleli, že dříve a těšili se, že si odpočine a že zase záhy vstane.

Nejvíce v těch dnech se mu věnovala Květa. Měla vždycky ráda tichého, starostlivého otce; teď ji přepadal zrovna zoufalý smutek při myšlence, že se snad neuzdraví. Hladila mu něžně hubené ruce, položené na svrchní peřině i prořídle, šedé vlasy nad vráscitým čelem. Když na ni pohlédla, měla pro něho nejlaskavější úsměv a plno láskyplných slov. Květa matku nerada nechávala u lože nemocného; paní Berta totiž se nedovedla ovládnouti a vidouc jej tak ubohého, hrozně změněného, nepřestávala naříkati.

Co bylo vlastní příčinou záchvatu mrtvice u Skály nikdo v rodině nevěděl a ze schůze se nepronoslo, protože byla přísně důvěrná. Tak paní Skálová mohla jen bédovati před dětmi na "ty nešťastné schůze, které jim zabily tatínka."

Květa první dni otcovy nemoci trávila cele u jeho lože. Její muž plně ji tuto péči schvaloval. Chodil na oběd a večeri ke Skálovům, chvílemi vystřídal svou ženu u nemocného, posílaje ji, aby si na chvíli lehla. Večer pak šel spat domů.

Po prvním týdnu stav nemocného se podstatně zlepšil. Lékař, který jej navštěvoval dříve dvakrát denně chodil nyní už jen jednou, dovolil churavému i více jísti i mluvit.

Tehdy na radu mužovu Květa odcházela na noc domů, aby se zase trochu vyspala v klidu. Měla toho nanejvýš zapotřebí, vždyť čekali u Turků za pár měsíců návštěvu čapovu.

K nemocnému v noci vstávala nyní paní Berta, která si ustlala na pohovce.

Obsluhy mnoho nevyžadoval, leda podat sklenici limonády nebo dát obklad na hlavu, která stále ještě bolela.

Jedné noci, když Berta ovázala mu hlavu čerstvým náčinkem a soucitně mu ji pohladila, chytil ji nemocný náhle za ruku, prudce, až se lekla: "Rád bych se tě na něco zeptal, Bertičko," šeptal namáhavě, "jsou naše děti — moje?"

Berta ztrnula. Instinktivně pochopila situaci.

"Co to povídáš, Martínku? Jak by naše děti nebyly tvoje — co tě to napadlo, tatínku?" Mluvila rozechvěle a pak najednou dodala: "Je ti něco, bolí tě moc hlava?"

Pustil její ruku a otočil hlavu ke stěně. Tak ležel tiše až do rána.

Žena už neusnula. Ta náhlá, pro ni nevysvětlitelná otázka mužova ji vzrušila nemírně. Více než si připustila.

Ráno brzo po snídani přišli manželé Turkovi. Zeť na chvíli ještě před odchodem do továrny neopomenul se zastaviti u Skály. Odcházaje, setkal se v předsíni s Květou. "Zdá se mi, Květuško, že je tatínkovi mnohem lépe, všimni si ho, lépe i mluví a zajímá se už o svět. Ptal se mne, co je nového."

Kdyby Bůh dal," zašeptala mladá žena a doprovodila muže k dveřím, všechna jaksi oživena novou nadějí, že bude zase lépe.

Zaběhla ještě k matce do kuchyně.

"Zavolej, Květuško, Jaroslava k snídani, zase dnes zaspal, ten chlapec si to nějak moc zabírá tu otcovu nemoc," povídala paní dceři, nalévajíc horkou kávu do koflíku.

"Myslíš, mamí? Mně se zdá, že tuze ne, vždyť je skoro každý večer pryč, ač by měl být aspoň nyní za tatínkovy nemoci doma. Já vím, že kdyby Jarda stonal, že by se tatínek od jeho lůžka nehnul."

"Ale, co myslíš," bránila paní syna, "musí mezi lidi, ale v noci nespí starostí, slyším ho dobře, jak chodí ve svém pokoji."

Za chvíli přišel Jaroslav do kuchyně, spěšně vypil jen čistou kávu a už spěchal do úřadu. Sotvaže měl čas zeptati se, jak se daří otcí.

"Vypadá ten náš Jarda teď špatně," prohodila Květa a matka přitakala.

"Na všechny nás dolehla ta starost s tatínkem!"

Během dopoledne projevil Skála přání, že by rád zkusil vstáti z postele, ale Květa nechtěla. "Až přijde pan doktor, tatínku, tak se zeptáme, ale bez jeho svolení tě nepustím. Musíš, ty malinký, zlatý tatínku ted' svou dceru poslouchat," žertovala s ním. Usmál se na ni.

Zahrčel zvonek v předsíni a po chvíli uváděla paní Berta do pokoje starého přítele mužova, klempíře Chládky.

"Tak jak se daří, Martine? No, vidím, žeš už chlapík, za pár dní se pro tebe stavím a zajdeme někam na plzeňské oslavit tvé uzdravení," smál se bodře host.

Nemocný byl rád té návštěvě. Obě ženy, aby v hovoru nerušily, odešly do kuchyně, zatím co Chládek vyprávěl příteli všechno, o čem se domníval, že jej pobaví. Po chvíli se zvedl k odchodu.

"No, musím zas běžet, máme opravu na kasárnách, musím tam dohlédnout, ale zajdu sem zase brzy." Povstav se židle a podával Martinovi ruku. "Tak buď brzy zdrav! A hled', mám tu dnešní noviny, ještě jsem neměl času je číst, nechám ti je tady. Ujde ti aspoň dlouhá chvíle." Potrásl mu rukou a odešel.

Květa použila zatím volné chvíle k tomu, aby připravila otcí jeho oblíbený mouč-

ník, tažený závin s jablky. Chutě se dala do práce. Zadělala těsto, vypracovala a dala pod ohřátou misku odpočnout.

"Podívám se teď zatím k tatínkovi," povídala matce utírajíc si ruce. Odešla do pokoje, ale v zápětí se vrátila plna zděšení. —

Přivolanému lékaři se podařilo sice přivést nebohého k vědomí, ale připravil Květu na to, že pravděpodobně bude brzy následovati nový záchvat, který asi bude již poslední.

Když lékař k poledni odešel, zavolał Skála více posuňkem než slovy k sobě

Kam přijíždějí američtí ná- mořníci.

Mužstvo amerických válečných lodí má příležitost spatřit celý svět a to je nepochybně příčinou, že mnoho mladých mužů se hlásí do námořní služby. Tento obrázek ukazuje nádhernou mešitu v Singapuru, kam také americké válečné lodě zájždějí a zvláště minulého roku tam byli naši námořníci několikrát.

"Mamí, honem pro doktora, nový záchvat nebo —"

Vrazily obě do pokoje. Skála ležel bokem na posteli, jako bleskem zasažen, hlava mu visela dolů, stejně jako pravice, z níž mu uklouzly noviny. —

Květu. Ukázal na noviny. Najednou pochopila, že odtamtud přišel popud k hroznému rozčilení otcově.

Vzala noviny. "Čti!" šeptal Skála.

Hledala dlouho zprávu, jež na něj mohla tak drtivě působiti. Až ji našla v

rubrice denních zpráv se senačním titulem v záhlaví.

“Sebevražda mladé dámy z přední společnosti:

Včera dopoledne otrávil se v koupelně mladá choť ředitele banky Ivana Tvrzická neznámým, rychle působícím jedem. Mladá paní byla známým zjevem v pražské společnosti oblíbená pro svou roztomilost. V příčinnou souvislost s její tragickou smrtí se uvádí její poměr snad více než přátelský, který se v poslední době vyvinul mezi paní Tvrzickou a mladým úředníkem, podřízeným jejího manžela, panem Jaroslavem S. Oklamáný manžel prý zakročil o rozvod. Co vehnalo mladou krásku v náruč smrti vysvětlí snad dopisy, jež zanechala na svém stole; jeden je adresovaný řediteli Tvrzickému, druhý Jaroslavu S.”

Květa bez dechu dočetla osudnou zprávu, nepochybovala ani okamžik, že je tu řeč o jejím bratrovi.

“To není můj syn, to není moje krev, ne, ne —”, záupěl starý muž a dal se do křečovitého pláče. Marně jej dcera těšila libajíc mu ruce i vrásčité tváře. Po chvíli se utišil. Snad k vůli Květě, která ho tolik těšila, ač jí srdce žalem usedalo. Náhle se zvedl.

“Květuško, ty hodné moje děvčátko, děkuji ti — a těm ostatním. Řekni — že jim odpouštím, jestli mne oklamali — ale tys hodná ke mně — ty jediná—” Nedořekl, vztáhl ruku k plačící Květě a klesl naznak. Boj se světem a tvrdým životem byl již ukončen —

Smrtí Martina Skály jakoby se uvolnily svazky, jež dosud tak pevně poutaly dohromady jeho rodinu. Ta se v krátku rozptýlila. Nejdříve odjela s mužem Květa do nového jeho působiště na Slovensku. Jindy

by se byla těžko loučila s Prahou a domovem, teď byla skoro tomu ráda, že může odjet. Cítila, že něco záhadného visí nad osudem celé rodiny.

Sotva paní Berta se smířila s odjezdem dceřiným, překvapil ji Jaroslav sdělením, že od nového roku je přidělen zahraničnímu oddělení banky a sice do Marseille ve Francii. Byl v tom jistě zásah správní rady banky, aby Skála přišel na čas pryč z Prahy, než na jeho smutnou účast v tragedii paní Tvrzické zapomene, byť i ředitel Tvrzický odešel na dlouhou dovolenou.

Z nádraží, kam šla vprovodit syna, odcházela paní Skálová s doktorem Dostálem. Sami dva se vraceli do prázdného bytu. Vyplnilo se konečně tajné přání Bertino? Na to teď nemyslela. Také ji ani tuze nepřekvapilo, když po několika dnech jí oznámil Dostál, tou dobou už pensista, že se podívá na nějaký týden k bratranci, statkáři v severních Čechách.

“Jsem nějak vyšinitý z rovnováhy — nervosní, špatně spím — myslím, že mi ta změna udělá dobře. Ty zatím přemýšlej, jak co zařídíme, až se vrátím.”

Vrátil se po těch týdnech už, ale v rakvi. Na honu, jehož se účastnil, stihla jej kule z ručnice neopatrného střelce a jeho život prchl dříve než přišla lékařská pomoc. —

Paní Berta Skálová dosáhla toho aspoň, že ho pochovali na olšanských hřbitovech, dokonce velmi blízko hrobu Skálovu. Téměř deně oba hroby navštěvuje. Sestárla nápadně, obličej jakoby se propadl, a do jejich pěkných vlasů napadalo plno sněhu.

Žije z pronájmu pokojů někdy Dostálových a někdejšího odbytného; sama si ponechala ten nejmenší. Bratranec Dostálův jako nejbližší příbuzný zdědil podle zákona všechno jmění jeho, ježto poslední vůle nebyla. Ještě že ponechal dlouholeté bytné bratrancově jeho nábytek!

Pilný počtář.

Žák: “Sčetl jsem čísla desetkrát, pane profesore.” Profesor: “Dobrý hochu!” Žák: “A zde jest, prosím, deset různých součtů.”

Mezi sousedy.

První: “Víte, že váš pes štěkal celou noc?” Druhý: “Ano, ale z toho si nic nedělejte. On zase spí celý den a odpočine si.”

POVODĚŇ V KAŇONU.

POVÍDKA Z JIHOZÁPADU. • PRO KALENDÁŘ HLASATEL NAPSAL L. J. FLÍGL.

AK dlouho musíme ještě čekat?" tázala se dívka, stojící uprostřed silnice a pohlížející na dlouhé stádo krav, hnané na nedozírnou prerii.

"To záleží, mnoho-li máte času a nač vlastně čekáte," odpověděl mladý muž na koni, ježž netrpělivost dívčina patrně bavila.

"Myslím, jak dlouho to bude trvat než všechny krávy přejdou přes silnici."

"Než přejde prvních sto krav, zdá se být nejdelší, ale pak už to jde rychleji."

"Kolik jich máte?"

"Jen čtyři sta, ale za patnáct minut budou všechny na druhé straně a pak bude volný průchod. Někdy to trvá déle, ale zde obvykle nemají lidé příliš veliký spěch. Nejsou tak netrpěliví, jako lidé v městě, kteří někdy ani nevědí, kam jdou a přece tam spěchají. Zde nemáme zelená a červená signální světla pro krávy a nezbyvá tudíž jiného, než abyste počkala až přejdou."

"Což nemohou vaše krávy jíti jinudy?"

"Mohly by, ale zde je právě nejlepší místo a nejkratší cesta."

Dívka se od něho odvrátila a pohlížela na moře dobytka, klidně kráčejiícího přes silnici a popoháněného muži s cowboyskými klobouky. Její průvodčí stál opodál a rozmlouval s nějakým mužem, ježž nepochybně znal a ježž také pokojně čekal na průchod dobytka.

"Snad nejste nová učitelka?" tázal se mladý muž, spíše aby něco řekl, než ze zvědavosti.

"A kdybych byla?"

"Řekl bych, že jsou děti šťastné, že mají tak hezkou učitelku."

"Děkuji. Nevěděla jsem, že cowboyové dovedou být tak galantní. Aspoň nemluvíte jako cowboy."

"Jak mluví cowboy?"

"Ani nevím, nemohu to dost jasně vysvětlit, nikdy jsem mezi nimi nebyla, ale viděla jsem jich dost v Chicagu na round-

up, i na výstavě. Také byli jinak oblečení než vy."

"Cowboyové, ježž vidíte při takových příležitostech neb v obrázkových divadlech aneb kteří vás provází v národních parcích, jsou parádní a ti jsou trochu jiní než pastevci, ježž vidíte zde na renčích. A jejich uniforma je obvykle také jiná než vidíte ve filmech."

"Krávy již skoro přešly," vyrušila jej dívka.

"Škoda," pravil mladík, "doufal jsem, že mi bude možno dále vás zde zdržeti. A váš průvodčí už také přichází. Prosím vás, proč chodíte s tímto sekretářem farmářského výboru?"

"Jednak protože chci," odpověděla trochu zostra, "jednak proto, že mi dává potřebné informace."

"Informace? To je dobré, asi vám dává informace, jaký je chlapík, jak jsou zde lidé zaostalí a jak pokročilejší jsou farmáři na východě a jak—"

"Myslíla jsem, že jste gentleman," přerušila jej dívka, "ale slušní lidé takto nemluví o gentlemanovi. Jest to úslužný a zdvořilý muž a dovede se opravdu vzorně chovati."

"O tom nechci pochybovati, když to vy pravíte, ale nemohu pochopiti, k čemu potřebujete jeho přátelství, jste-li učitelka nebo jestli jste se zde zastavila jen jako turistka."

"Nejsem jedno ani druhé. Studuji na illinoiské universitě a byla jsem sem poslána farmářskou pomocnou administrací, abych vyšetřovala poměry na zdejších renčích a doporučovala léky k jejich nápravě."

"To je náramně záslužná práce," pravil muž s úsměvem, "můžete být jista, že se také o nějaký lék přihlásím a nejsem jediný, ježž potřebuje, aby byl vyléčen z nynějších poměrů."

Dívka, ježž považovala svoje postavení za velice důležité, byla nemile dotčena, že na ni nepohlíží se žádnou vážností. Profesoři na universitě mluvili tak vážně a učeně

o farmářských poměrech a o krajní nutnosti, aby studovaní lidé se věci uchopili se stránky vědecké a provedli dalekosáhlé změny v americkém farmářství, ale ona poznává, že farmáři nemají smysl pro její práci. I tento rančer, od něhož očekávala lepší porozumění, mluví o jejich úkolech skoro s posměchem.

Zatím přešla poslední kráva přes silnici a průvodčí mladé dívky se k nim přidružil.

"Budete posílati dobytek na trh?" tázal se. "Mnoho-li myslíte, že vám to stádo přinese?"

"O tom raději nemluví, abych nemusel již kupředu proklínati nynější ceny," odpověděl rančer. "Musím za dobytkem, později se snad opět sejdem, ale něco vám přece Ragene poradím. Budete-li jezdit v autu, nezapomeňte na lopatu."

"Proč lopatu, očekáváte nějaký pohřeb a chcete mne zvoliti za hrobníka?" smál se Ragen.

"Nevím, zdali by byl nějaký pohřeb, ale je to možné, budete-li jezdit bez lopaty a přiznate se nějaká z těch našich bouří."

"Hlouposti, vždyť už je léto."

"Snad to víte lépe než já, proto jste učení lidé a vláda vás posílá nás vyšetřovati," prohodil rančer; zamávl rukou na rozloučenou a ujížděl v kotouči prachu, zviřeném koněm.

Dívku skoro mrzelo, že tak náhle odjel, aniž by se otázel na její jméno a adresu. Zajímal ji, vzdor jakési bezohlednosti v jeho chování a nepochopení jejího důležitosti. Byla by mu ráda svoje jméno sdělila, kdyby se jí k tomu naskytla příležitost. Už by se ani nehněvala, že musí čekat, až jeho krávy přejdou silnicí. Jeho jméno se snadno doví, viděla, že její průvodčí Elmer Ragen s ním mluvil, tudíž se znají a jeho jméno se lehce doví, ale jak on se doví její, bude-li je vůbec chtít vědět. A přece by mu ráda vysvětlila, jaký důležitý úkol ji přivedl do této krajiny a dokázala mu, že i jemu by bylo k dobru, kdyby vyšetřila, co rančeři a farmáři v této krajině potřebují.

II.

Nemusela dlouho čekat. O dva dny později bylo jí oznámeno v hotelu Antlers v Lone Prairie, že pan Petr Allen na ni čeká v úřadovně. Hned tušila, že je to její

známost z prerie a sama se divila, proč věnuje pojednou tolik péče svému úboru.

"Když jsem s vámi předvířem mluvil," pravil, "řekla jste cosi, že jste přijela léčiti naše farmářské nemoci a já tedy přicházím vysvětlit vám svoje symptomy, slečno Grahamová. Mám o sebe vážné starosti, mám tlčení srdce, jakousi horečku a v noci se mi zdá o krásných dívkách —"

"Nic vážného," odvětila dívka, dívíc se, jak vypátral její jméno. "Snad nějaké nachlazení a trochu nezázivnosti. Potřebujete horkou lázeň, vypijte koflík horké limonády a jděte spát. Zítra vám zas bude dobře."

"Mluvíte jako ošetřovatelka, kterou sem posílají z města, žádný smysl pro něco romantického."

"Snad jsem jakýmsi druhem ošetřovatelky, byla jsem sem poslána, abych pomáhala farmářům řešiti jejich problémy."

"Výborně, můj problém budete mít první k řešení," odpověděl mladý muž. — "Můžete se jít se mnou podívat, jak vyhlíží arizonský měsíc, auto stojí venku, totiž já tomu říkám auto, a krajina je krásná."

"Myslím, že jste dost silný muž, schopný sám se dívat na měsíc," odsekla slečna Grahamová.

Než se nadála, uchopil ji do náručí a vynesl z hotelu a posadil do své staré a hodně sešlé káry. Vzpírala se, pravila, že je to surovost, jaké by se slušný muž nemohl dopustiti, ale její vzdor byl marný. Auto ujíždělo tichou, hvězdnatou západní nocí a dívka pod vlivem jejího kouzla se uklidňovala.

"Unášíte takto každou dívku, kterou potkáte?" tázala se posléze.

"Jak vám to může napadnouti?" smál se mladý muž. "Nanejdvůh unesu nějakou mladou turistku, ale jen proto, že to dělá naši krajině reklamu."

Přes všechno rozhořčení nebyla jí jízda nepřijemná. Chladný vánek přicházel od hor, obloha se třpytila nesčetnými tisíci hvězd, měsíc ozařoval krajinu a v zavodňovacích strouhách šuměla voda. Byla to jedna z čarovných nocí dalekého jihozápadu, jimž nelze odolati.

"Máte zde nádhernou krajinu, ale nic s ní neděláte," kritisovala dívka. "Jen stojíte a díváte se na scénickou krásu, ale nic krajinu nezlepšujete."

"Jak byste ji vy zlepšila?" tázal se rančer.

"Dokonalým a úsilovným farmařením, získáním největší úrody, měněním osevu, snížením produkčních vydajů. Vlastníte sta akrů půdy, a nevzděláváte je."

"Dobře jste se to naučila," pravil mladý muž s lehkým úsměvem. "Muselo vám to slušet, když jste to přednášela před učenými pány na universitě, vsadil bych se, že vás chtěl každý políbiti."

"Jste příliš staromodní, myslíte, že jsou ženy jen stvořeny k líbání. Nemůžete se smířiti s myšlenkou, že ženy mohou jako věrní kamarádi státi po boku mužů a bojovati s ním za stejný cíl."

"Mýlíte se," odvětil muž s přidechem vážnosti. "Nemám ničeho proti tomu, aby stály po boku, ale vy tak nestojíte. — Pokoušíte se řešiti něco, čemu mnoho nerozumíte."

"Čtyři roky studií a bakalářská hodnost u vás nic neznamená?"

"Poslyšte," tázal se muž klidně, "dobykla jste si někdy domovinu, postavila obydlí a ploty a pak zápasila o vodu a o lepší ceny? Byla jste někdy celou noc na stráži u stáda dobytka? Byla jste někdy i s dobytčkem překvapena tornádem? Zápasila jste někdy se svými věřiteli bankéři, s kobylykami, epidemií, trpkostí a samotou? Zakusil to některý z těch pánů, kteří vás sem poslali?"

"Ne, ale člověk nemusí mít bolení hlavy, aby se mohl státi lékařem."

Neodpověděl, jen se usmál a dívka byla jista, že její argument jej úplně odzbrojil. Když dlouho neodpovídal, tážala se:

"Kam jedeme?"

"K mému bolení hlavy, je pěkné při měsíčku," pravil a úsměv se mu opět vrátil.

"Co pravíte?"

"Užívám jen vašeho výrazu a musím říci, že velice vhodného. Jedeme k mojí domovině na vyschlém Snake Creeku. — Teprv minulé jaro jsem ji obdržel."

"Bydlíte tam sám?"

"Vlastně tam ani mnoho nebydlím. Musel jsem pracovati na jiné ranči, abych mohl koupiti seno pro svůj dobytek na příští zimu; suché leto mne nechá bez zásob."

"Myslíte, že je to slušné, abychom tam šli v noci sami?" protestovala slečna Grahamová.

"Proč ne? Přišla jste nás poučiti a ženy mají státi po boku mužů jako kamarádi."

Neodpověděla a když přijeli na místo, byla mile překvapena malebným okolím. Mezi osykami stála pěkná chaloupka, za ní pramen, v němž se odráželo světlo měsíce a uvnitř vše tak hezké a zvláštní. Když rozžehl svítilnu, spatřila krb, na podlaze kožšinové koberce a pěkné kousky různého nabytku.

"Je to rozkošné," obdivovala se slečna Grahamová.

"Vše jsem si musel sám zhotoviti," pravil Petr skromně. Pak rozdělal oheň v krbu, přinesl slaninu, sýr, chléb a uvařil kávu a když si pochutnali na večeři, sedli si na koberec těsně vedle sebe jako staří přátelé. Slečna Grahamová nemohla svého nového přítele pochopiti. Byl oblečen jako cowboy, i jeho přízvuk připomínal cowboye a přece byl jiným.

"Máte hodně odvahy přijíti sem a říkati nám, jak máme vésti svůj obchod. Případá mi to, jako bych já šel do Chicaga a řekl Art Institutu, že musí změnit malířský styl aneb že by měli šetřit plátnem a barvami."

V tom zaznělo venku dunění koňských kopyt, dívka zbledla a zvolala: "Banditi!" Vzpomněla si na fotohry z divokého západu a ve svém leknutí uchopila Petra kolem krku. Přitáhl ji k sobě a šeptal: "Zůstaňte zticha, ať se děje cokoliv." A pak ji políbil a ona se ve svém strachu před bandity nebránila a nechala se líbat. Teprv když zvuk kopyt dozněl v dáli, vyvinula se z jeho náručí a tážala se:

"Proč nás nepřepadli?"

Petr se zasmál a odpověděl: "Nemůžete mít tolik sensací v jediné noci a pak koně nikoho nepřepadávají."

"Chcete říci, že to byli pouze koně?"

"Ovšem, divocí koně. Někdy se něčeho zaleknou neb cítí bouři a dají se do trysku. Co se mne týče, byl bych rád, kdyby se vrátili."

"Je to hanebné — nenávidím vás." Byla opravdu rozhněvána a když ji musel bez odmluvy odvézt nazpět do hotelu, celou cestu s ním nemluvila a chladně se s ním rozloučila. Když ulehla na lože, propukla v tichý pláč, ale nebyla jista, zdali z hněvu, že ji líbal aneb z lítosti, že se posmíval jejím náhledům o farmaření. Umínila si, že s ním nebude více mluvit a bude se mu vyhýbat.

III.

V příštích dnech věnovala slečna Mary Grahamová, bakalárka zemědělské ekonomie všechnu svoji pozornost panu Elmeru Ragenovi. Vyhledala jej, vyžádala si jeho radu při sestavování zpráv a fotografování rančí a jezdila s ním po okolí, aby překvapeným rančérům a farmářům vysvětlovala své náhledu o úspornějším farmaření. Byl skutečným gentlemanem a vítaným lékem na její raněné srdce, ale setkání s Petrem Allenem se přece nevyhnuła. Jednoho dne se zastavili u starého rančera Johna Smitha, aby jej obšťastnili svou moudrostí.

Paní Smithová je uvítala a když slečna Grahamová spatřila na pavlači bednu rajských jableček, podotkla, že by měla být povolána okresní agentka pro domácí ekonomii.

“Proč?”

“Aby vám podala návod na praktické zavařování ovoce a zeleniny. Dá se tím ušetřit mnoho peněz a pak by vám také mohla dát užitečné pokyny o chovu drůbeže.”

“Tohle je dobré,” smála se paní Smithová, “takové děti mne chtějí poučovati. Nakládala jsem rajská jablečka, když jste ještě byly v kolébce a slepic jsem vychovala již tolik, že i ve spaní slyším jejich kdákání.”

Starý Smith byl ještě horší. Slečna Grahamová mu vysvětlovala, že by měl postavit lepší ploty a držeti koně na svém pozemku, což znamená velikou úsporu času i peněz. A pak by měl pěstovati výživnější trávu, ale dále se nedostala se svojí přednáškou.

Smith se na ně rozkřikl a uchopiv klacek, hnál se proti nim. V tom okamžiku zastavil za nimi jezdec a když se ohlédl, spatřili Petra Allena.

“Pomalů, sousede,” pravil k Smithovi. “Zbytečně se rozčilujete.”

“Co je vám do toho?” vzkřikl Smith. “S takovými blázný se nedá jinak jednat!”

“Vaši chybou, je že berete všechno vážně,” pravil Petr mírně. “Slečna Grahamová a pan Ragen jen žertovali.”

“Žertovali?”

“Ovšem. Jistě vám dávali nějaké komické rady, jak řídit dobytčí ranč.”

“Povídali, že mám stavěti lepší ploty, sítí lepší trávu a snížití výlohy.”

“Tak vidíte,” řekl Allen s nádechem zlomyslnosti. “Nikdo by vám takové věci neřikal a myslil to vážně. Každému dá rozum, že nemůžete dát ploty kolem sedmi tisíců akrů, protože jen cena drátu by vás zničila. A také se rozumí, že vám nemůže nikdo raditi, abyste zaoral tak dobrou trávu jako máme v této krajině. Uvážíte-li to, musíte uznati, že jen žertovali.”

“Proč se tedy tváří tak vážně?” durdil se rančér. “Proč se nesmějí?”

“Jak se mohou smáti, když jste je tak polekal?” vysvětloval Petr. “Měli se smáti, když jste se na ně hnál s klackem v ruce? Měl byste se jim omluviti.”

“Je-li to takové, tedy promiňte. Myslil jsem, že jste tací blázni, kteří se pletou lidem do řemesla a nic o něm nevědí.”

Starý Smith bez pozdravu odešel a Allen pak seskočil s koně a přistoupil ke zdrcenému pátku — ale nebyl vítaným společníkem. Než mohl promluvit, Elmer si jej opovržlivě změnil od hlavy k patě a pravil:

“Nikdo vás nezádal o přispění a vaše posměšky jsou při nejmenším nemístné. Slečna Grahamová a já podnikneme experiment, jenž vás přesvědčí, jak je vaše znalost hospodářství omezena. Dokážeme vám, že nedovedete zužitkovat úzké skalní strže a kaňony, v nichž je dostatek vláhy, aby tam mohly být aspoň brambory pěstovány. Pokusíme se o to v malém kaňonu za vaší rančí. rostou tam vrby, to je důkaz, že půda je prosáklá vláhou. Uděláme si tam výlet a začneme pěstovati brambory.”

“Ještě více vláhy může přijíti, dostavili se nějaká průtrž mračen—” varoval Allen. “Toto je znamenitá krajina na průtrže mračen.”

“Hlouposti, jen dáváte samé výstrahy a právě nyní je to smělé, když na obloze není jediného mráčku.”

“Přes to se mějte na pozor před průtržemi. Některá se může udáti třeba deset mil dále a ohromný proud vody se poženě kaňonem až sem a odnese vám všechny brambory. A ještě smutnější by bylo, když by to také odneslo výletníky. Máte řetězy?”

“Nikdy jsem je nepotřeboval,” odsekl Ragen a obrátiv se k dívce, pravil: “Promiňte na okamžik, musím nalít trochu vody do stroje,” a odešel k svému autu.

Petr přistoupil blíže k dívce a pravil pokorně:

"Lituji svého provinění při vaší návštěvě v mé chatrči."

"Vaše chování bylo neomluvitelné," odpověděla ledově.

"Nikoliv, dá se omluviti. Pocity, jaké pro vás chovám, jsou nejlepší omluvou."

"Takovými slovy jen doplňujete svoji drzost. Nenávidím vás i půdu, po které kráčíte."

"Míníte to vážně?"

"Ano."

Mladý muž neodpověděl. Zvolna krácel k svému koni, vyhoupl se na něho a aniž by se více ohlédl, odjížděl.

IV.

Mary Grahamová nebyla spokojena se svým chováním. Nechtěla, aby Petr od ní odešel v hněvu, ač sama zúmyslně k němu dala příčinu. Pojednou se cítila opuštěnou. Elmer Ragen přestal vyhovovati jejím představám o pravém muži, její zájem o rolnický problém pozbyl vřelosti, její oheň pro pomoc rančerům vyhasl. Proto když Elmer s ní jel do kañonu na výlet, nevítala ho s velkou radostí. Nelíbilo se jí, že mladý muž, jenž jde prokopávati půdu a sázeti brambory, má košili s vyžehleným límečkem a nízké žluté střevíce, zdálo se jí to být pro muže v této poušti zženštlé. V této divočině se jí zdál směšný. Rozhlédla se kolem a trpce se usmála. Krásná, divoká krajina, která nechce přijmouti pomoc. — Krajina, do které se hodil Petr Allen, ne Elmer Ragen.

"Podívejte se," pravila náhle. "Vidíte, že na jihozápadě prší? Je to jako ohromný sloup deště, přímo padajícího a valí se již sem?"

"Nevšímejte si toho, je to příliš daleko, na západě je vzdálenost velice klamná. Raději vezměte trochu této kukuřice a zasázejte ji do řádek, asi takto. Ukážeme rančerům, že se zde může kukuřice pěstovati."

"Kdož ví, snad měla paní Smithová přece trochu pravdy," pravila dívka zamyšleně. "Snad bychom měli spíše učiti tyto lidi hráti tennis nebo golf, než věci, které již umí a věří, že lépe než my."

Když zrýpali malý kousek půdy, sedli na trávu a dali se do jídla.

"Znameníť slepice," chválila dívka, ale pojednou se obrátila a zvolala: "Co je to za podivný hluk?"

Ragen naslouchal. "Ano, velmi podivný," pravil nejistě.

"Blíží se to sem, pohled'te," volala.

Na zátočce objevil se mocný proud žlutavé, pěnicí se vody, odrážející se ve vysokých vlnách od skalnatých zdí kañonu.

"On věděl, že se to dostaví," šeptala dívka, ale v zápětí ji pojala hrůza. Záplava se k nim rychle blížila.

"Běžte k autu," zvolal Ragen.

Sotva vstoupili do káry a zavřeli dveře, přihnala se povodně až k nim a vlny se počaly valiti přes auto.

"Voda nás odnáší," vzkřikla Mary zděšeně. Cítila se bezmocnou. Nad nimi se usmívala modrá obloha, bylo tak krásně a dole v kotlině mezi skalami povodeň a smrt. Auto bylo odnášeno vodou asi sto stop, než narazilo na skálu a roztržilo se. Elmer a Mary se vyšplhali na povrch trosek s nohama ve vodě a čekali, kdy je dravý proud strhne a učiní všemu konec. Všechna naděje zmizela, smrt se neodvratně blížila. V tom zaslechli volání. Na okraji seděl muž na koni, mávaje rukama. V ruce držel provaz po způsobu cowboyů. V Mary se probudila nová naděje, věděla, že jezdcem je Petr Allen. Oba napjali sluch, aby zaslechli slova, sotva slyšitelná v hukotu povodně.

"Dejte pozor, abyste chytili provaz," — znělo s výše. Viděli, jak muž otočil koně, uvázal jeden konec provazu k sedlu a v příštím okamžiku zasáhl druhý konec Mary do ramene. Uchopila jej a křečovitě držela oběma rukama; ucítila prudké trhnutí — proud vody převalil se jí přes obličej a něco ji pevně táhlo k okraji. Bylo to jen několik vteřin, ale jí se zdálo, že plynuly celé hodiny, než zůstala ležeti na suché půdě. Silné ruce ji zvedly.

"Statečná dívka," zaslechla, a když otevřela oči, spatřila Petrův usmívaný obličej.

Pak provaz ještě jednou zasvištěl vzduchem a ocelové paže táhly Rageny ke břehu. Byl ustrašenější než dívka, oba promoučení na kůži a téměř slova neschopní. Mary s upřímnou vděčností a obdivem vzhlížela k Allenovi; v Ragenovi se probouzel pocit ponížení a trpkosti, že prostý cowboy dovede lépe chápati taje přírody než on, muž, jenž byl poslán, aby je poučoval.

O půl hodiny později seděli již v Allenově srubu, zabalení v teplých pokrývkách a pijící horkou kávu.

"Jak je to možné, že jste nás našli?"
tázal se Elmer.

"Zcela jednoduše. Jel jsem za vámi,
připravený vám pomoci, kdyby bylo zapo-
třebí. Varování by nebylo nic platné, musel
jsem tedy jeti za vámi a zachrániti vás tře-
ba proti vaší vůli. Přáliš a skoro nápadně
jasná obloha se mi nelíbila. Znáám náhlou
bouři na poušti a tušil jsem, co se může
přihoditi.

"Zachránil jste nám život," pravila dív-
ka vděčně. "Bez vašeho přispění byli by-
chom zahynuli."

"Stal jste se opravdovým hrdinou,"
řekl Ragen, nutě se do humoru, "nezbývá
jiného, než abychom jako v každém pořád-
ném románu nabídli zachránci ruku."

"Jestli tak smýšlí slečna Mary, byl bych
spokojen," usmál se Petr, "ale pokud vás se
týče, byl bych nanejvýš spokojen s rukou
na důkaz přátelství."

O chvíli později, když voda se již pře-
hnala, šel se Ragen podívat na okraj ka-

ňonu, kde mezi skaliskami trčelo jeho úpl-
ně roztržité auto. Mary a Petr zůstali
samotni a zdálo se na okamžik, že jeden ani
druhý nemohli naléztí slov, jež by dala prů-
chod jejich citu. Posléze se dívka vzchopila
a podala mu ruku.

"Odpust'te mé dřívější chování. Byla
jsem hloupá, chovala jsem se, jako bych se
cítila povznešenou nad vámi, myslila jsem,
že všechno vím. Věřila jsem, že mne sem
poslali, abych vás poučovala a teprv nyní
vidím, jak vše, co vím, je marné, nicotné...
Odejdu odtud zkušenější a až se vrátím do
města, řeknu těm učeným pánům —"

"Jenže neodejdeš a nevrátíš se," odpo-
věděl Petr a uchopil ji do náručí. "Zdejší
farmáři tě nepotřebují, ale já stonásobně."

Stádo divokých koní cválalo kolem,
dusot jejich kopyt rozléhal se tichou kraji-
nou, avšak dva mladí lidé byli tak ponořeni
ve svoje štěstí, že to nepozorovali. Myslili
jen na svoji lásku a na nový, šťastný do-
mov, který Mary pomůže Petrovi budovati.

Z básní Josefa V. Sládka.

Rodné lány.

Velké, širé, rodné lány,
jak jste krásny ve vše strany
od souvratě ku souvratí
jak vás dnes to slunce zlatí.

Plavé žitko jako břehy,
květná luka plna něhy,
na úhoru v žírné kráse
pokojně se stádo pase.

Nad vámi se nebe klene
jako v květu pole lněné,
nad lesy jen z modrošíra
pára v tichý dešť se sbírá.

A jak slunce vás tak zhřívá,
a jak cvrček v klasech zpívá,
v šíř i v dál, vy rodné lány,
bud'te vy nám požehnány.

Ze "Selských písní".

Škoda mládí.

Škoda vás, vy mladá léta,
že jsem nebyl ševcem! —
byl bych šídlem oháněl se,
jako rytíř dřevcem.

Byl bych seděl na verpánku,
král jak ve své pyše;
čistou práci, drobné floky,
do zámku i chýše.

Všem bych brával dobrou míru
— zvláště u těch děvic —,
každého však darebáka
tlačil by můj střevíc.

Nikomu bych nepřál smůlu,
a do české psoty
ušil bych všem dobrým lidem
z pravé juchty boty.

Ze "Směsky".

• MAZATLAN. •

PRO KALENDÁŘ "H L A S A T E L" NAPSAL JINDŘICH MARÁK.

ÚVODNÍ SLOVO.

I.

YDAL jsem se na cestu do Mexika. Mé sny o zemi Montezumově docházely konečného splnění. Začal jsem psát román, ne o velkém Montezumovi, ani ne o slavném Cortésovi, jeho podmaniteli, ale o zcela nepatrném človíčku, jemuž také v Mexiku přezdělí "hombrecillo", a který, ne vlastní vinou, ale vůlí duchů, se kterými prostřednictvím své "planchety" často obcoval, stal se prezidentem Mexika. Jmenoval se Francisco Inocente Madero. Ubožák se domníval, že stav se jednou prezidentem, duchové se už postarají o to, aby prezidentem zůstal. Našel se však člověk, který v duchy nevěřil, čistokrevný Indián kmene Tarasco a ten "vyvolence" krásně zhostil se tím, že ho zcela prostým mexickým způsobem odklidil, totiž, úkladně zavraždil. Bylo to právě při této příležitosti, kdy americký prezident Woodrow Wilson tak se rozčilil, že okamžitě do města Mexika poslal svého osobního splnomocněnce s posláním zahrnutým ve třech slovech: "Huerta must go!" Severní lidumil Woodrow Wilson a jeho posel John Lind málo však znali Mexiko. Kdykoli Mr. Lind s Huertou ujednal schůzku, Huerta ochotně slíbil a — nepřišel. Kdykoli Mr. Lind navštívil ho v jeho domě, se vši patřičnou zdvořilostí bylo mu oznámeno: "Ya se fué". Jinými slovy, Huerta nebyl doma. Huerta úspěšně držel se pořekadla "co se neví, neboli", až konečně Mr. Lind pln bezradnosti Mexiko opustil.

Nuže, chtěl jsem se z prvé ruky dopátrati toho a onoho. Ani ve snu jsem se však nenadál, že stanu se spolučinitelem toho, co v dalších stránkách budu vypisovati. Vinou toho všeho byla moje nešťastná kamera, můj věrný kodak, se kterým půl světa jsem projedl a který po prvé v životě mne zklamal.

Vlak plouží se rozlehlými pláněmi severní Sonory. Tu a tam přejíždíme vesnice Indiánů Yaqui. Jsou to nesouladné skupiny chat slepené z nepálených cihel "adobe" a pokryté roštím, s corraly pro koně. Vesnice zdají se býti zasmušilé, bezradné, smutné. Všude na nás dívá se chudoba, zaostalost, nevšímavost a bezradnost indiánského ducha. Tu a tam přecházejí mužové, nevraživé a utahané Indiánky, s umouněnými a méně než chatrně oděnými papoosy, z jichž smutných očí na vás hledí podvýživa a hlad. V každé vesnici leží vojenská posádka. Asi tucet plně vyzbrojených vojáků také provází vlak.

Jest po ránu. Slunce mile zazářilo a po studené noci se příjemně oteplilo. Cestující, kteří v nevytápěném vlaku po celou noc zahaněni v zepes choulili se na svých sedadlech, teď, kdykoliv vlak zastavil, vycházejí ven, na výsluní. Vlak na některých místech zastavoval až 40 minut. Dosti příležitosti k ohrání se na sluníčku anebo ku koupi černé kávy, velmi pochybné jakosti a čistoty a prodávané v láhvích od piva "tortillas" (kukuřičné placky), "lonche de pollo" (chicken sandwich pomazaný pálicí omáčkou) anebo "enchiladas" (smotané tortillas s rýží a masem). Vedle toho, pomerančů a "límas" (citronů) nic jiného ke koupi není.

Krátce po poledni vlak vjížděl do stanice městečka Navahoa. Řekl jsem si, že zde rozhodně musím něco snísti a že si tu koupím lonche de pollo. S tímto úmyslem jsem vystoupil z vlaku. Od Indiánky za deset centavos jsem koupil dvě na tvrdo vařená vajíčka s úmyslem, že je sním bez chleba. Procházel jsem se sluneční stranou podél vlaku a přemýšlel o radostném cestování v Mexiku, když můj vycvičený zrak zachytil půvabný obraz: Peon, v ošumělém již sice charro (pestrý lidový kroj), ale přece jen krásné čaro, obcházaje vlak, ke koupi

nabízel deky zerapes. Obrázek byl tak půvabný, že vběhnouti zpět do vlaku a vytáhnouti ze spodu tašky můj kodak bylo dilem okamžiku. V obavách, aby mně obrázek neutekl, běžel jsem ven. Už stojím stranou na příhodném místě. Ještě okamžik a půvabný obrázek bude mým vlastnictvím. Otevírám kodak. Jakási šeredná Indiánka s hliněnou nádobou černého kafe v ruce, stojící přede mnou, zděšeně vykřikla. Domnívám se, že protestuje a proto se na ni líbezně usmívám. Ale v téže okamžiku kdosi ze zadu mně poklepává po rameně. Ohlédnu se. Za mnou stojí jakýsi člověk s velkou pistolí a pásem ostrých patron kolem boku. Zcela zdvořile mně říká, že mi můj kodak musí vzít. Slova následují skutek a já jsem bez kodaku. Odehrává se to tak rychle, tak neočekávaně, že já sám nemohu uvěřiti, až když vidím kodak v rukou policisty.

"Por qué?" táží se překvapeně.

"Se prohíbe por la comandancia militar. Vojenský zákaz", jest mně odpovězeno a dále mně vysvětluje, zde že se fotografovati nesmí a že můj kodak musí odnésti náčelníku policie.

Vzpomenu, že ve vlaku byla četa vojáků s důstojníkem. Běžím do vlaku vyhledat důstojníka, avšak oni četa vojáků právě opustili vlak. Jíti si stěžovati na policejní ředitelství, jak mně kdosi radil, na to už není času. Vlak by mně ujel a nebylo by zrovna příjemné zůstat v indiánské díře po dva dny až do příštího vlaku s nepřátelskými policajty na krku. Napadne mi, vyhledat nádražního superintendenta. Jakýsi mladík se ke mně přidruží a ochotně se nabízí, že mne půjde za svědka. On sám superintendentu vypravuje o mé nehodě. Úředník se usmívá a pokyvuje hlavou.

"You speak English?" obrátil se ke mně.

Rozrušen se ohražuji, že jsem obrázky nebral, a že, prostě řečeno, kodak mně byl ukraden. Vyhrožuji, že půjdu na konsulát, že při svém návratu do "Států" napíši o tom dlouhanský článek a pošlu všem novinám. On, stále se usmívaje, jde se mnou vyhledati policistu. Ten se k nám také blíží. Mladík, který mně až dosud horlivě dělal svědka, spatřiv policistu, opatrně zmizel. Nabízím, že jim dám film z kodaku. Hned také běru policistovi kodak z ruky a vydávám film. Ale i tento nápad se neosvědčil.

"Jaké je národnosti?" optal se policista nádražního úředníka.

"Americano".

Policista na to řekl s důrazem: "Zde se nedá nic dělat. 'La cámara' musí dostati 'el jefe de la policia'."

Úředník od dráhy se na mě podíval útrpně a smutně zároveň. Jeho pohled zdál se mluvit: "To jsi už dávno s tvou kamerou pochován! Kde pak — 'Americano'".

V duchu lituji, že jsem neřekl něco jiného. Poznávám, že Američané zde nejsou v lásce. Můj pas však jest americký a vedle toho přicházím k poznání, že nadále bude mít co dělati s americkými konsuly. Úředník mne však ujišťuje, že sám promluví s náčelníkem policie a že kodak za mnou pošle.

Vlak se zas hýbe. Najdou se lidé, kteří mně přicházejí potěšit a litují můj "bad luck". Nějaký slušně oděný člověk se mně představuje a anglicky se nabízí, že rád půjde za svědka — "What a shame! Turistovi, cizinci, vzít kodak!" Radí, abych se zastavil v Mazatlanu a šel si postěžovat na americký konsulát. Svědka rozhodně budu potřebovat. "A odkud že je señor?" — "Z Monterey". — "Madre de dios! A jak mně tedy může dělat svědka?" On se příjemně usmívá a krčí rameny. Počínám chápati mexickou zdvořilost. Přes to ho ujistím, že budu-li svědka potřebovat, tedy s radostí atd., atd.

Rozhodnuto. Stavím v Mazatlanu, zajdu na konsulát a telegraficky požádám, aby mi byl kodak poslán příštím vlakem. Rozhodnutí příliš bláhové; zapomínal jsem, že jsem v Mexiku.

II.

Kloní se k večeru. Slunce se naklání k obzoru za našimi zády a opět se ochlazuje. Před sebou mám strašidlo chladné noci, bez dek, jen lehký jarní svrchník ku přikrytí. Dívám se oknem. Na levém obzoru, k východu, zvedají se hory. Znaven pozorováním jednotvárné krajiny, dívám se na jakéhosi člověka, cizince, který také si koupil na tvrdo vařená vajíčka a teď je pojídá. Přisednu k němu.

"Speak English?"

"Yes, sir."

Rozhorluji se a vypravuji mu o své příhodě s kamerou. On, mezitím co pojídá vajíčka, pozorně naslouchá a kýve hlavou.

"Zkrátka a dobře vám chtěl kameru ukrást," řekl pak na to zcela klidně. "Dle všeho, že ji pak někomu prodá za pět pesos."

Jsem celý ohromen.

"Není možná! Vždyť přece jsem byl ujistěn, že mně kamera bude vrácena.... Přece mám svědka, superintendenta od dráhy...."

"Možná také, že comandante militar potřebuje kameru," pravil mně tak vážně, že mne až přivádí v zoufalství.

S kamery přišla řeč na záležitosti osobní. Dovídám se, že můj nový známý jest "prospektor" a že má "doly" kdesi v horách v okolí San Blas. Právě měl šťastný nálezi, našel bohaté zlatonosné rudy a vrací se z Los Angeles, kde svoji rudu jistým interesům přinesl na ukázkou. Ačkoli sám mnoh let jsem prožil v horách a stýkal se se zlatokopy, "prospektování" mne nezajímalo. Přes to předstírám zájem a kousky zlatonosné rudy prohlížím. Při mé zmínce, že se zastavím v Mazatlanu, mne ujistil, že tam také má cestu, ale později, až si vyřídí své záležitosti v San Blas.

STŘEDISKO CENTENIÁLNÍ VÝSTAVY V DALLASU.

Tento obrázek poskytuje pohled na hlavní část výstavy, pořádané minulého roku v Dallasu na památku stého výročí nezávislosti Texasu. Představuje 300 stop širokou ulici a na jednom konci jest statní palác, postavený s nákladem \$1,200,000 a na druhé administrační budova, jež stála \$230,000. Na pravo, když se vstupuje na výstavu jest palác rozmanitého průmyslu a na levo palác transportační a olejového průmyslu. Každý postaven s nákladem \$400,000.

"Ale přece...."

On se jen usmívá a krčí rameny. "Jsme v Mexiku."

Můj nový známý mne také už poučuje, že turisté přicházejí do Mexika, berou tu obrázky kolem vlaku, doma je ukazují v časopisech tisknou a volají: "Ejhle Mexiko!"

"Mexičané o tom dobře ví a nepřejí si toho," poučuje mne nový známý dále. — "Mnohý comandante militar ve své oblasti vydal zákon na svoji vlastní pěst, kterým fotografování zakazuje."

Vracím se na své místo a do rukou беру český kalendář Hlasatel, který jsem vzal sebou na cestu. Ubohý kalendář! Zdali mu napadlo, když na světlo boží přišel tam v české redakci v Chicagu, že příčinou bude romance, již já sám, beze všeho vlastního přičinění, stal se bezděčným činitelem.

Chvilí jsem listoval a pak s kalendářem v ruce přešel k novému známému; Chtělo se mi mluvit. Mezi rozmluvou jsem tu a tam listoval v kalendáři, prohlížeje si ilustrace.

"You read that?" A můj nový známý na mne úkosem pohlédl.

"Yes. Some kind of a foreign magazine."

A tu se stalo něco, co by mne nikterak nepřekvapilo ve "Státech", co mně však v Mexiku dalo pořádný "shock". Můj společník řekl zcela klidně a velice zvolna, jakoby ospale, česky:

"Také jsem to čítal, když jsem bydlel v Kalifornii. Posílali to za mnou i do Aljašky. Ale co jsem zde, v Mexiku, kalendář Hlasatel jsem neměl v rukou."

"A.... A tak vy tedy....?"

"Čech, na mou duši. Ale v Mexiku jsem se tak zahrabal, že začínám býti Mexikánem. Vedle toho, mám rád Mexiko. Člověk tomu neujde. Vžije se. Mexiko má v sobě něco, co není nikde jinde na světě. Člověk sem přijde, nenávidí to, ale pomalu tomu přivyká, začíná to mít rád a na konec bez toho nemůže být. Mexiko mně dalo bohatství a dá mně také domov. Budu se ženiti. Říkal jste, že se stavíte v Mazatlanu? Zůstanete-li dlouho, můžete mně jíti za svědka," dodal položertem, polovážně.

Vedle mnoha jiných zájmostí z jeho bouřlivého života jsem se dověděl, že můj nový známý se jmenuje Roberto Janda a že pochází z Kladna.

III.

Blížíme se k Mazatlanu. Vlak šine se podél moře. Ovzduší je sčlnaté. Slunce silně hřeje, ačkoliv je teprve po čtvrté hodině zrána a já poznávám, že jsme ve skutečné tropické krajině. Projíždíme zcela jinou krajinou než jakou jsem viděl v Sonoře, v území Indiánů Yaqui. Zcela jiné ovzduší, zcela jiný lid; zcela jiné typy, plátěnky, obrovské sombreros, na nohou huarache a nebo nic.

"Mazatlán! Mazatlán!" konečně vyvolává el conductor.

Přirozeně, nahýbám se z okna. Po městě však ani památky. Tytéž tropické džungle, které jsem viděl už od prvního rozbřesku, tytéž chaty z bláta uhnětené a palmovým listím přikryté. Je počátkem ledna a slunce hřeje dosud příjemně.

Konečně vjíždíme do nádraží. Plno lidí, křiku a ruchu, a já lehce poznávám, že příjezd vlaku v tyto končiny jest skutečnou událostí. Vítá nás pokřik několika zástupců hotelů a hordy "cargadorů". Kde se ti no-

siči, cargadorové, jen berou. Asi půl tuctu cestujících zde vystupuje a deset se jich vrhne na jednoho. Překřikují se a tahají se o vaši tašku jako kohouti.

Můj okamžitý problém jest: kde se usaditi. Ještě dříve než vlak vjel v nádraží, vstoupil jakýsi čistě oděný, krásně urostlý mladík, Španěl a přesvědčivě mně odporučoval hotel "Miramar". "Casa muy buena", hned při moři, na proslavené promenádě "Las Ollas". — "Tres pesos por dia con la asistencia" (se stravou). Nezdá se to tak zlé. Počítám, že při nynější měně dva a půl pesos za dolar by to bylo jen asi dolar a patnáct centů amerického oro (zlato). Přes to jsem rozhodl, že nechám svoji tašku na nádraží, že se půjdu projít do města a najdu si hotel sám dle své libosti. Sdělují svůj náhled velmi zdvořilemu a pozornému Mexičanu. Do města jest však pět kilometrů a nechati se tam zavěztí stojí jeden peso. A já jsem se domníval, že to bude hezká procházka. Proklínám svůj kodak, který mne nutí k této zastávce. Nijak nerozhodnut, vzpíraje se spoustě cargadorů, s taškou v ruce deru se k nádraží. V tom mě zahlédne Španěl z Miramar a hbitě se mně přitočí. Co dělat? Svěřím se mu. V tom však přiskočí jiný člověk a plnou hubou vychvaluje Hotel de France. Táži se, mohu-li tam mluvit francouzsky. "Sí, señor," jest mně odpovězeno beze všech rozpaků. Ptám se po ceně. "Cuarto pesos." — "Ale v Miramar mně nabízí tři?" — "Tres? Tak my také tři." Mezitím co nechávám Miramar stranou a rozhoduji se pro hotel de France, zástupci se překřikují a tahají moji tašku. Přemýšlím: ve francouzském hotelu se budu spíše cítiti jako doma. Francouzi, Evropané, to a to poradí. Při tomto prohlášení hezký Španěl z Miramar nehezký se na mě podívá, a teprve teď pustí moji tašku, které se až dosud křečovitě držel. Podomek z hotelu France vítězoslavně mě vede ku svému automobilu, který řídí jakýsi tlustý señor, spíše bílý než snědý Mexičan.

Senátor z nádraží zahýbá na širokou silnici. Na jedné straně tropická džungle, na druhé úrodná polička. Projíždíme most. V hlubokém korytě protéká čistá řčka Rio del Quelite. Projíždíme kolem chat rozležených kolem řeky. Zase to ovzduší latinských tropických Amerik, banánovníky a palmy kokosové. Rozhlížím se, kdy uvidím město. Tyto chaty nemchou přece býti onen prosla-

vený Mazatlan! V okamžiku však vjíždíme do menších ulic. Ulice jsou těsné, nedlážděné, krivolaké, hrbolaté. Náš automobil poskakuje jako splašená mula. Ulice se lepší. Vidím úhlednější nízké domečky, zamřížovaná okna. Také silnice jest dlážděna. Jsme už ve vnitřní části města, "el centro". Větší obchody, větší hluk. Jedeme kolem plaza, náměstí. Ještě dvakrát zatočíme a automobil zastavuje před nízkou zděnou a solidní budovou. Čtu nárožní nápis: "Hotel de France y Restaurant. Znovuzřízen pod novým vedením. Pro turisty a rodiny."

V překrásném patiu mě vítají dvě hezoučké seňority. Žehnáám osudu, že mě sem zavedl. Na první pohled poznávám, že jsou sestry. Starší, hádám asi dvacet, je mnohem větší a její tvář plnější. Mladší, hádám sedmáct, sedí u stolečku a vyšívá. Tato je skutečná kráska; štíhlá, ztepilá, plet' lehce přisnědlá. Oči, jak tomu u hezkých Mexičanek bývá, temné, hluboké. Pozorně si mě prohlíží mezitím co s její sestrou vyjednávám podmínky. Ihned oznamuji, že jsem předem vyjednal tři pesos denně s celým zaopatřením. "Sí, seňor. Muy bueno". "Parlez-vous français?" pustím na ni mimo vše nadání. Ona se směje. "Noóó señoóór." "Speak English?" "Un poquito." Jsme domluveni. Ona mně ukazuje dva pokoje. Rozhodnu pro jednu velkou vzdušnou světnici s dvěma postelemi a s velkým zamřížovaným oknem s balkonem na ulici.

Rychle se převlékám do jiných šatů a vyjdu do patia. Je jedenáct hodin, mám sice hlad, ale říkám si, že na prvním místě rozhodně musím jít na konsulát a obstarati si svůj kodak. V patiu ke mně přistupuje starší sestra, usmívá se příjemně a láže se mě, zdali si seňor přeje "desayuno". Švitoří cosi, ale huba ji tak jede, že ztěží zachycuji její slova. "Snídaní v jedenáct? — Vždyť přece brzy bude oběd." Seňorita mě však ujišťuje teprve že je deset hodin, železniční čas že jest o jednu hodinu napřed. Přicházím k poznání, že v Mexiku mají dva různé časy: civilní, skutečný, a železniční, který jest o jednu hodinu napřed. Co se týče snídaně, rozhoduji, že tři pesos za dnešek mně budou počítati tak jako tak, tak mohu tak zrovna začít se snídaním.

Po snídani ptám se slečny, kde je Consulado Americano. Ne daleko. Konsulát je starší, jednopatrová, ale úhledná budova. Nahlédnu do otevřeného okna. Jakási mladá

divka tam klepe do psacího stroje. Dvěře jsou široce rozevřeny a já vstoupím do rozlehlé chodby. Jdu za zvukem psacího stroje. Ona divka, snad sekretářka, jest opravdu hezká.

V tom se ke mně seňorita od psacího stroje obrátí a půvabně anglicky se mě ptá, co bych si přál. Já ji galantně podám svoji vizitku. Ona odběhla. Za chvíli se navrátila a odvedla mne do úřadovny.

Za ohromným psacím stolem seděl nějaký tělnatý pohodlný pán, skutečný Yankee. Přátelsky mě uvítal a vybídnul, abych usedl naproti němu. Pak se mě tázal, jaká záležitost mě k němu vede. Tváře se co nejvíce vážným a důstojným, zvolna jsem mu vypravoval o své nehodě s kodakem. On mě stejně důstojně vyslechl. K mému nemalému překvapení však prohlásil, že pro mě nic udělat nemůže. Navahoa že není v jeho obvodu a že budu museti zajet anebo dopsatí do Guaymas. Jaké šeredné to překvapení! A já jsem očekával že konsul bude neméně rozhořčen než já nad bezprávím na mě spáchaným, že okamžitě přikročí k akci, že telegrafický aparát okamžitě se rozvučí, a že všem tam v Navahoa pořádně vytře zrak. Konsul na všechny moje návo-
dy a důvody krčil jen rameny. Konečně jsme se dohodli a on na můj návrh krasopisně na kousek papíru napsal telegram tohoto znění: "Jefe de Estacion, Navajoa. Please send my kodak to me at Mazatlan tomorrow with Pullman Car Conductor. Thanks. Henry Marak."

IV.

K obědu jsem přišel pozdě. Stoly už byly obsazeny a já shledal, že téměř všichni hosté byli Američané anebo lidé vyhlížející jako Američané. Za jednom z větších stolů seděl jakýsi starší už, poněkud suchý člověk, drobné, zakrsalé postavy. Vlasy měl už stříbrné. Přisedl jsem k němu. Byl také z Los Angeles. Cestoval po jižním Mexiku, všude, kde bylo hodně "slunce" a léčil svoje "asthma".

Po obědě jsme šli spolu na poštu. Přesvědčil jsem se, že Mr. Brown (na jméně nezáleží, ale budeme ho tak jmenovati) kamkoliv přišel, nikdy nelámá si hlavu se španělštinou a vždy a za každých okolností mluvil prostě anglicky. Ve městě bylo vše pozavíráno. Byla doba obvyklé polední siesty,

trvající od jedné hodiny do tří, kdy ulice jsou liduprázdné a obchody pozavírány. Každý odpočívá.

Znavení chozením a vedrem navrátili jsme se do hotelu. Mr. Brown, který má světnic téměř na střeše, jde si brát svoji obvyklou sluneční lázeň. Chválí zdejší slunce a ve své světnici mě ukazoval opálené části svého těla. Po chvíli mně dal taktně na jevo že se chce svléci a já odešel.

Sešel jsem do patia. Tam jsem zastihl starší sestru. Nevěda co lepšího říci, tázal jsem se jí, proč Mexičané nenávidí Američany, ačkoliv příčina nenávisti a nedůvěry Mexičanů k Američanům jest tak jasná jako toto mazatlanské slunce nade mnou. Ona se na mne překvapeně a nepokojně zahleděla. Už z toho soudím, že moje otázka musela býti hezký hloupá. Přes to mně však velice vážně sděluje, že jsou špatní Mexičané a dobří Mexičané. Ona sama, že má Američany velice ráda.

Na večer jsem si vyšel do města. K večeru každé mexické město neobyčejně ožívne. Jest po siestě a kde kdo chce býti na ulici. Prošel jsem asi dvěma úzkými uličkami a dostal se k pobřeží. Na této straně nalézá se druhá část ramene zálivu, od promenády Las Ollas oddělená pahorkem, na kterém se nachází Jefatura Militar. Cestou nahlížím do příbytků. Zdá se, že celý Mazatlan obydlen jest ne-li úplně chudými, tedy jen tak asi prostředními třídami. Nevídám zámožnějších domů. Domečky i příbytky jsou si velice podobny. S ulice vidíte jakousi průjezdní světnic, kterou jest možno nahlédnouti do patia. V mexickém domově patio jest nejdůležitější částí domu. Jest to vždy krásné slunné zákoutí osázené květinami, nějakou palmou anebo kaktusy. Zde rodina tráví většinu svého života. Kolem patia jsou příbytky jiné, jako kuchyň, jídelna, ložnice a pod. V Mexiku člověk nikdy nemůže souditi společenské postavení obyvatelů dle vzhledu stavení zvenčí. V tomto ohledu stavení se velice sobě podobají. Konečně vidíte jen zamřížovaná okna a holé zdi. Teprve patio vám poví, kdo pánem jest domu. Je-li to chudý peon, v patiu najdete jen napěchovanou půdu, palmu v hliněném hrnci anebo v dřevěném soudku, a po větší menší kaktusy. U zámožného člověka uvidíte patio vydlážděné pestrými dlaždicemi a uprostřed erčící fontánu. Uvidíte oranžovníky, krásné květiny, palmy, a v klecích ně-

kolik neustále cvrlikajících opeřených zaječů. Zřídka kdy papouška.

V.

Po večeri jsem si vyšel k moři. Chtěl jsem prožiti večerní dojmy mořského pobřeží: chtěl jsem naslouchati burácení a dunění mořského příboje, chtěl jsem býti svědkem oněch nezapomenutelných okamžiků, kdy slunce, pán dne, poraženo, ustupuje večernímu soumraku, až konečně pohlceno jest mořem.

Kolem pobřeží procházelo se jen málo lidí. Usedl jsem na náspu a díval se do moře. Co jsem viděl? Nepokojné pohybování temně modrých vodních mass kdesi v dáli, a blízko břehu, pode mnou, děsné narážení a tříštění příboje, běsnění, dunění a burácení. Místy z vody vycínávají skaliska, jinde tu a tam nakupeny leží obrovské balvany; a o toto vše třífí se obrovské vlny, moře se zvedá, ječí, a tu a tam v temných zakoutích mezi skalisky jakoby těžce znaveno vzdychá, odpočívá. A opět nový příboj tam kdesi blízko v moři se zvedne, narazí o úskalí a do vzduchu vrhá tisícere krupě mořské slanné vody a pěny. Hasnouce paprsky dosud osvětlují tu a tam z moře vystupující příkrá úskalí. Zdá se mně, jakoby přímořské prostranství a budovy kolem moře byly neobydlené, mrtvé. Jaksi zamkle, chmurně, se na vás dívají. A toto má býti ona proslavená promenáda Las Ollas (vlny).

VI.

Tchoto rána jsem si přivstal, abych se prošel kolem moře. Už brzy z rána, před sedmou hodinou, vyšel jsem v patio. Margarita, svižná, plachá, ztepilá, pružným krokem přecházela patiem a do vás po stolech kladla květiny. Usmála se na mě a přivětivě zdravila "buenas días, señor." Jak nejlépe jsem měl také jsem se na ni usmál a galantně odpověděl. V duchu jsem se divil, že tak brzo vstala. Na Mexiko zdá se to býti příliš časně a zvláště pro samostatné slečny jako jsou ty naše; ty nikdy z postele se nedostanou před desátou. Dal jsem se s ní do rozhovoru, když tu patiem přešel Mr. Brown. Pustil jsem se za ním. Dohnal jsem ho až na ulici.

Obešli jsme známá místa podél moře a pak vystoupili na rozhlednu. Už dříve jsem si přál s této rozhledny mořské pobřeží

přehlédnouti. Jest to přirozené vysoké úskalí, jakýsi výběžek do moře, do kterého byly částečně vysekány, částečně přistavěny schody. Nahoře jest menší rozhledna s kamennou lavicí. Rozhled jest překrásný. Moře ztrácí se vaším zrakům, klidné, sotva se pohybující. Za to pod vašimi nohama to tříští, skučí a řve příbojem. Přímo pod rozhlednou zeje hluboká jáma, jakýsi divoký výmol, kde voda jako v tůni se točí, aby pak spědním proudem vracela se k moři. Celý záliv tvoří jakýsi polooblouk, proměněnou "Las Ollas". Na protější straně zálivu na pahorku zvedá se bílá budova střední školy "colegio"; ještě poněkud výše nad touto školou Jefatura 7. armádního sboru. Na levo částečně vidíme střechy města.

Když jsme vyšli na rozhlednu byla tam už jakási starší dáma vzhledem téměř Američanka. Zdálo se mně, že jaksi výmluvně pohlédla na Mr. Browna. "Snad jeho druhá známost," řekl jsem si v duchu a rozhodl se, že zůstanu diskretním. Ale na to jsem hned vzpomínal, že jsem ji několikrát viděl přecházejí kolem hotelu Delmar. A tu jsem si řekl, Mr. Brown sem, Mr. Brown tam, já s ní začnu známost na vlastní pěst'.

"You are a brave one, choditi sem takto samotinká," oslovil jsem ji anglicky, nemápadně se k ní přitočiv. Překvapeně se na mě zahleděla.

"No understand," odpověděla.

Tak! A já jsem se domníval, že v Mazatlanu bude možno začítí nějakou romanci. Zaškaredil jsem se a zahleděl se do tůně pod námi. Tůně jakoby se na mne zašklebila, voda se zatočila, zaječela. "Everything is contrary with me," opakoval jsem si v duchu starou dickensovskou frází, vzpomínaje při tom také na včerejší známost na pláze. Ona se ke mně náhle obrátila.

"Very pretty," řekla anglicky a rukou ukázala do moře jakoby mne chtěla potěšiti v mém zármutku. Já jsem byl však už v duchu rozhodnut nechati seňoru seňorou a držeti se Margaritu. Proto jsem jen suše odpověděl "yes", a obrátil se k ní zády.

Sešli jsme dolů a nechali seňoru na rozhledně. Mezi skalisky museli jsme se přitisknouti ku skalní stěně abychom místo udělali arriery, který před sebou hnal tlupu oslíků s nákladem dřevěného uhlí.

"A kam to vlastně jdeme?" otázal se mě Mr. Brown, stále ještě opíraje se o skalní stěnu.

"Já právě nejdu nikam," odpověděl jsem mu. "Vy ale už lépe znáte okolí. Mohl byste mi tedy něco ukázati."

Dohodli jsme se, že půjdeme dále kolem moře a že Mr. Brown mně ukáže starou přímořskou tvrz s prastarým kanonem.

Došli jsme k tvrzi. Byla to jakási menší a stará přímořská pevnost. Na jednom místě, směrem k moři, naházeny byly náspy. Na náspu, obráceno k širému moři, třčelo staré a rezem rozežralé dělo. Kdysi se otáčelo. Hledali jsme nějakého nápisu, ale nic na tom se už nedalo čísti. Uvnitř tvrže, v někdejších barácích vojáků, usadilo se několik peonských rodin. Před příbytky sušilo se křiklavě barevné prádlo a čpavě to páchlo pepřem. Zajisté, že pevnost pámovala daleko lepších časů doby španělské, kdy zde procházeli se španělští hidalgové, dalekohledy rozhlížeje se po širém moři. Ted' je zde však ticho, mrtvo, mimo několika těch snědých naháčů, kteří si nás bázlivě prohlížejí.

Dále jsme šli humnami města a pak vešli do jedné z menších uliček. Zde nebylo chodníků a domy byly ty nejhudší; byly to chalupy upěchované z nepálených cihel se střechou listí palmového. Čím více jsme se však blížili středu města, tím ulice byly čistější, až konečně vešli jsme na chodníky. Před námi peon hnal několik koz a chodě dům od domu, nabízel mléko. Mléko hospodyní podojil hned na prahu domu.

Zahame do jiné ulice a brzy budeme doma. Mazatlan, dle zdání tak rozlehlé město, a jak ve skutečnosti lehce se dá obejiti. Zvědavě nahlížím do rozevěřených domů a prohlížím patia. Ulice, kterou právě jdeme, zdá se býti odydlena lepšími třídami. Některé domy jsou opravdu svérázné, španělské. V takových domech patia jsou přímo nádherná.

"Ještě jest asi stopadesát tisíc Mexičanů ve Spojených Státech," prohlásil Mr. Brown.

"Co se mne týče, já proti Mexičanům nic nemám," odpověděl jsem mu. "A kdyby na to přišlo a já se měl po případě ženiti, třeba zde, v Mazatlanu..."

Mr. Brown se na mě překvapeně zahleděl.

"You crazy fool," četl jsem v jeho pohledu.

VII.

Přišli jsme právě ku snídani. Margarita, hezky oblečena, seděla v patiu a vyšívala. Kradmo na nás pohlédla, ale když viděla, že se na ni upřímně dívám, ihned se zase naklonila nad svojí práci. Paquita přecházela patiem a domlouvala pokojské, starší to už Indiánce. Indiánka s výrazem uražené samolibosti ve tváři s hadříkem v ruce přecházela z pokoje do pokoje a odpovídala na hubovnění: "Sí, señorita. Orita. Orita mismo." (hned, hnedlínko).

Po snídani Mr. Brown šel na plochou střechu kde už měl připravený "cot" pro sluneční lázeň a já se zas chystal na procházku do města. Měl jsem na mysli vyhlídku do okolí s kopce nad městem a pak prohlídku tržnice, "mercado".

Přešel jsem kolem pošty a pak křivolakou uličkou počal vystupovati do kopce. Ulička byla těsná, obydlena jen peony a vystupovala přímo do svahu. Tu a tam z domu vykoukla ženská hlava, místy domů uteklo hrající si na ulici dítě. Z toho jsem usoudil, že málo "bláznů" váží dosti namáhavou cestu do tohoto kopce. Přes to, ačkoliv v ulici vyvolával jsem všeobecnou pozornost, bodře jsem vystupoval do svahu. Brzy jsem byl pod kopcem. Avšak místo abych se držel cesty, které svahem asi po třikráte vine se kolem kopce, cesta necesta, kámen nekámen, dral jsem se ku předu, až došel jsem druhého zásmyku. Dále jsem nemusil jíti. I odsud rozhled byl čarovný.

Na levé straně proti mně slunce už dosti vysoko vystoupilo nad obzorem a svými paprsky jasně osvětlovalo město. Ozářená místa střech, domů a ulic jasně rýsovala se od stínů, tvoříc tak dojem úplně půvabného obrazu. Kdyby slunce na město svítilo přímo, jak tomu bývá za poledne, viděl bych jen světlou záplavu bílých plochých střech pod oslnivě chvějícími se paprsky. Tak asi uprostřed města ze stinné zelené plazy vystupuje kathedrála. Celé město zdá se býti obklopeno palmovými háji. Za těmito háji z obzoru vystupují nachové hory; mezi těmito horami širé pláně. Mazatlan nachází se v rozkošné kotlině, v jakémsi půvabném údolí. Podnebí jest čarovné. I teď, počátkem ledna, slunce mile hřeje, asi tak jak tomu bývá v Chicagu počátkem června. Dny nejsou studené a ještě také nejsou dosti teplé aby byly nepříjemné. Za léta,

jak mně bylo řečeno, parné dny ochlazovány jsou mořským větříkem.

Mexické trhy vždycky jsou zajímavý svojí pestrostí. Zde schází se lid nejen z města, ale ze všeho okolí. Zde můžete viděti všechny ty různé typy lidu domorodého; poznáte, čím se lid zabývá, co zem vydává, co se pěstuje. Krámků je plno; jest zde dosti pořádek, každé zboží má vyhrazeno své vlastní místo, ačkoliv vše jinak zdá se vám jedna pestrá směsice lidu, zboží, výkřiků a lomozu. Známý čpavý zápach pepře a dřevěného uhlí převládá. Do toho se mísí zápach čerstvé zeleniny, sladkého ovoce, syrového masa, ryb a pulque. Jsou zde místa s hliněným zbožím úhledně rozloženým po zemi, různé to nádoby, plucary a hrnce, pálené a nepálené, některé hezky malované, všeliké sošky a paňáci. Pak slaměné klobouky; co zde vidíte těch klobouků, celé kupy a haldy, některé na metr v rozměru. Ryb je zde mnoho; různé mně neznámé druhy: ryby velké i malé, bílé, žluté a růžové. Mně, který s rukami v kapsách se zde jen procházím, prodavačky nabízejí ryby. "Muy barato, señor," křičí za mnou. Usmívám se jen a vrtím hlavou. Zacházím v místa, kde vidím drůbež. Po většině jsou to slepice a pak "guajalote", krocan. Jinde jsou krámký kde se vaří chudá jídla; po většině jakési polévky, masové omáčky s rýží, a ovšem, tortillas. Ty se dělají hned před vámi a v okolí těchto stánků slyšíte stejnoměrné "tlam, tlam", plácání o dlaně. Dvě velké dlaně, silná a Indiánka s kamenem "petate" před sebou jest to, čemu se v Mexiku říká "fabrica de tortillas". A ty to dovedou! Prsty seberou malý kousek kukuřičného těsta, plesknou sem, plesknou tam, a tortilla je hotova.

Znaven chozením, minil jsem se navrátiliti domů. Zastavil jsem se na rohu a rozhlížel se dvěma ulicemi, přemítaje, kterou bych se měl dát. Nedaleko mě zastavil jakýsi čahoun vypadající spíše jako americký "sheik" až na to, že byl snědý, měl mexický nos a oči jako z povidel. Zvědavě si mě prohlížel. Po chvíli se ke mně obrátil. "Hello!" řekl.

"You speak American?" otázal jsem se, zvědavě si ho prohlížeje.

"What? American?" zvolal na mě, udiveného. "Mexican is American. You say: English. Mexican is as much American as English. May be more."

Na rohu zastavili právě tři jízdní četníci. Dle všeho že se náhodou sešli z obvyklé objížd'ky a chtěli si porozprávět. Jsou v "civilu" a od ostatních peonů liší se tím, že jsou lépe a čistěji oblečení. Jejich policejní autoritě nasvědčuje obrovská pistole v pouzdru za pasem a šavle zastrčená v sedle. Jsou to jacísi potomci "rurálů", venkovských jízdních četníků. Za Diazovy vlády "ruráles" nosili malebný stejnokroj. Revoluce zrušila rurále jako "pochopy Diazovy tyranie" a ony šavle nynějším policistům zůstaly památkou.

Po několika dalších slovech jsme se rozešli a já zašel na plazu a usedl na lávku. Pozoroval jsem kolemjdoucí. Pozorovati lidi ve Spojených Státech není právě zajímavým. Necht' člověk se nalézá v kterékoli části země, necht' už je to New York, Chicago, Seattle, Portland, anebo Los Angeles, lidé, typy zůstávají tytéž, jakoby je z jedné krabice vytáhl. Jak jinak tomu jest v Mexiku! Sedněte si na lavičku kdekoliv na plaze a v malé púlhodince uvidíte lidi těch nejruznějších typů, kmenů, povolání a stavů, od bosého cargadora v plátěnkách až po generála ve vyleštěné uniformě se šviháckým bičíkem v ruce. Sedě takto stranou na plaze, zadumán rozhlížeje se kolem, tak se mně zdá, že vše, co právě prožívám jest pouhým snem, ze kterého se každou chvíli probudím. Nemohl jsem dosud uvěřiti že jsem v Mexiku. Ze svého zadumání byl jsem vyrušen břítkáním do piana. Hudba vycházela z okna jednopatrového domu. Dal bych za to nevím co, že nějaká Lupe anebo Magdalena cvičí svoje "music lessons". Se škály přešla na menší klasické skladby, avšak i to zdálo se mně půvabným v tomto čarovném zákoutí. "Ráj", řekl jsem si.

Po chvíli odcházel jsem domů. S radostí uvítav vhodný okamžik, hned jsem přisedl. I Margarita nezdála se tentokráte tak plachou. Tu a tam ohlížejíc se po mně úkosem svým hlubokým temným pohledem, vypravovala mně o dřívějších mazatlanských karnevalech. V Mazatlanu skutečně každého roku, v únoru, bývají karnevaly na které se sjíždějí lidé z celého pacifického Mexika. Já jsem zase krásku galantně oslňoval povídáním o Los Angeles.

Čas tak krásně utekl, že než jsem se nadál, viděl jsem přicházeti některé z hostí a usedati za stoly. Byl jsem štasten, rozjařen a přesvědčen, že není, nemůže v Mexiku

býti dívky krásnější a spanilejší nad Margaritu. A sám jsem se teď divil, že místo abych se usazoval v Los Angeles, proč už tehdy, před dvěma léty, nepřišel jsem do Mazatlanu. Zde bych také mohl psát, a mohl bych třeba bydlet ve stejné světnici kde nyní bydlí Mr. Brown. Bylo by to výtečné. Ráno bych brzy vstával, nějaký čas bych pracoval, pak snídane, sluneční lázeň, procházka kolem moře, po případě v moři se vykoupat, oběd, a zase práce až do večera; a večerama sedávat v tomto zde čarovném patiu. A všude a vždy býti na blízku Margaritě. Jak rozkošné! Jen tím jsem se utěšoval, že nic ještě nemám ztraceno, že k tomu ku všemu ještě může dojiti. Mám sice ještě namířeno do Guadalahara a pak do Města Mexico, ale kdo ví... Margaritě jsem slívil a zadušil jsem se, že jistě přijdu, že se navrátím....

VIII.

Toho dne byl příjezd vlaku z Los Angeles, a rozumí se, Navahoa. Musel jsem jíti do úřadovny dráhy Sud-Pacífico de México, abych se pozeptal po svém kodaku. Když jsem tam přišel, v kanceláři nebylo téměř nikoho. Jakýsi mladík seděl za stolem a nakláněl se nad něcím před sebou.

"Anybody speaks English here?" zvolal jsem hlasitě, když jsem vstoupil, chtěje tímto dáti na jevo, že přišel "Americano".

Hoch se po mně přátelsky ohlédl a usmál se.

"Lo emperndo" (právě se to učím), odpověděl a ukázal mně pyšně svoji knížečku.

Na to mně ukázal jiného pána. Přihlásil jsem se o svoji kameru. Señor Mexičan, slušně mluvící anglicky, velice litoval, že kamera nebyla poslána. Já jsem se rozčilil a počal jsem se zlobiti. Señor prohlásil, že byla-li kamera mně vzata vojenskými autoritami, on že ji nemůže požadovati nazpět. To se musí předati americkému konsulu v Guaymas. Bože chraň, aby on měl s tím co dělat. Poznával jsem, že kameru dostat nazpět nepůjde tak lehce jak jsem si myslel. Přes to jsem prohlásil, že jsem na cestě do města Mexika a že si budu stěžovati u vlády, u ministerstev vnitra a spravedlnosti. Señor se jen usmíval.

Šel jsem opět na procházku do města. Měl jsem touhu prohlédnouti si zdejší kasárna. Několikrát jsem se prošel v blízkosti,

ale stále posedávající a přecházející zde vojáci mě vždy odpudili. Nikdy jsem nevěřil těmto malým krtkům ve velkých pro ně uniformách. Ve vlaku a i zde, v Mazatlanu, i když jsem je hezky a přátelsky pozdravil, někdy mně odpovíděli, ale většinou se na mě jen zaškaredili. Tentokrát jsem si dodal kuráže. "Co se mně může stát?" myslil jsem si. "Na bodák mě přece nenaberou. A že jsem Americano...?"

Přešel jsem jednu z ulic a pak do kopečka dal se ku "cuartelu". Cuartel (kasárna) nalézá se na jedné straně města, poněkud na kopečku. Nešel jsem přímo, ale napřed z postranních ulic kasárna jsem opatrně obešel. Kasárna má tlusté zdi. Stopy po revolucích a obléhání jsou patrné. V jednom ze zamřížovaných oken klapal psací stroj. Toto klapání mně dodalo odvahy a já ze zadních částí přešel ku předu. Sotva že jsem zahrnul za roh, srazil jsem se s důstojníkem. Galantně jsem ho pozdravil. Důstojník se zastavil, pátravě se na mě zahleděl, pak se usmál a stejně galantně odpověděl "buenas tardes, señor". "Hleďme! Tak dalece to není tak zlé," řekl jsem si. A potlačiv bázeň, šel jsem dál. Už jsem se blížil k hlavnímu vchodu. Zdvorile jsem pozdravil několik vojáků sedících přede dveřmi na lavici. Bylo jich tam asi sedm, ale jen dva mně odpovíděli. Ostatní se nehezky zaškaredili. Právě když jsem přecházel, čtyři vojáci mezi sebou přiváděli po ulici nahoru jiného vojáka. Bylo na něm vidět, že není s nimi na procházce. Nic na něm nebylo vojenského než šaty, se kterých každá okrasa byla strhána. Z jeho tváře zíraly nesmírná hrůza a strach. Sotvaže se objevili voják na stráž velmi hlasitě zvolal: "Raportar!" Vojáci před kasárnou rázem oživil. Nastalo běhání, několik úsečných povelů, vojáci se svým zajatcem na okamžik se zastavili před hlavními vraty a pak vešli. Zastavil jsem se opodál na nároží a rozhlížel se po prostranství před kasárnou, jakémsi to malém parku. Dva vojáci právě seděli v trávě a jedli. Jejich "soldaderas" seděly vedle, zabráný v rozhovor. Jeden voják měl už po obědě, ležel v trávě, se svoji soldaderou pevně se drže kolem krku. Kdo ví, o čem snili tito šťastní lidé. Koušek dál holič stříhal vlasy jinému vojákovi. Dva jiní vojáci čekali až na ně přijde řada. V tom z nádvoří kasáren zazněla salva jakoby asi tucet ručnic vystřelilo. "Co mají cvičení?" napadlo mně. Dva chodci

se zastavili nedaleko mne, ale hned na to, kradmo ohlédnuvše se po kasárnách, spěchali dále. Vzpomněl jsem vojáka, kterého před chvílí vedli do vrat; vzpomněl jsem hrůzy tak očividné v jeho tváři. Ve spěchu jsem zahrnul do nejbližší uličky.

Chvilí jsem se loudal uličkami, jedny křivolaké, druhé rovnější, až konečně jsem se dostal do úhlednější části města. V ulici, kterou jsem právě přecházel, více než kdekoliv jinde viděl jsem a pociťoval ráz starého Španělska. Ty bílé a narůžovělé domy, zamřížovaná okna, křivolaké chodníky, to vše plně odpovídalo mým dřívějším fantasiím o španělském zákoutí v Mexiku. Nějakého terrera a seňoritu v mantile a dojem by byl úplný. Z jednoho domu zaznívala krásná hudba na klavír. Byly to živé, hned rozmarné, hned smutné a žalostné melodie španělské hudby, která mě vždy tak dovede zaujati. Postál jsem tu hodnou chvíli a naslouchal. Když už jsem chtěl jíti dále zaslouchl jsem povědomý mně smích. "A! Je to možno?" Ale ještě dříve než ve svých myšlenkách dospěl jsem dále, v jednopatrovém okně protějšího domu objevila se hlava mladé dívky. Anita se rozmarně smála a zdálo se jakoby kohosi za sebou od sebe odšťuchávala. Člověk, kterého tak čtveračivě od sebe odháněla byl... Mr. Brown. "Oh, ch!" zvolal jsem pln podivu. Mr. Brown mne také už spatřil a zakýval na mne.

Vmžiku jsem byl nahoře. Když jsem vešel bylo mě řečeno, že jsem v domě jeho přítelkyně, seňority Anita Domínguez. Tomu jsem se nedivil. Co mě více překvapilo byla ta okolnost, že tam byl také jeden voják s ostříhanou hlavou a pak onen dlouhán, se kterým jsem se ráno setkal blízko trhu. Voják byl její "primo" (bratranec), jak mně bylo řečeno, a onen dlouhán, byl její "hermano" (bratr). Vzájemně jsme si potřásli pravicemi.

Tohoto odpoledne jedno překvapení mě stíhalo za druhým. Nějaká dáma vešla, nepochybne horké čokolády a "dulces" (sladké zákusky). Poznal jsem v ní tutéž seňoru, se kterou jsem bezvýsledně započal neúspěšný rozhovor na rozhledně při moři. Poznala mě, příjemně se na mě usmála, opatrně položila horkou čokoládu a zákusky na stůl, otřela své silné ruce o zástěru, a mezitím co Anita kladla na stolek šálky, byla mně dvorně představena. Byla to "madre" Anity. Brzy jsem poznal, v jakém domě

se nalezal, co byla Anita a proč tam Brown chodil. Byla to jeho mexická známost, která jej stála mnoho amerických dolarů.

IX.

Toho večera mně bylo souzeno zažít ještě jedno překvapení. Když po večeři seděli jsme v patiu a příjemně rozmlouvali, totiž několik nás hostů a obě sestry, do hotelu přišel jakýsi dlouhán, Američan; na první pohled bylo v něm poznati prospektora. Byl provázen svojí mexickou ženou a třemi dětmi tak asi mezi třemi a sedmi léty. Jeho žena byla malá, suchá, zmožená životem a námahou, ačkoli ji nemohlo býti více než 25 let. Dříve snad byla krásnou, jak svědčily příjemné tahy suché její tváře. Zlatokop v hotelu byl dobře znám. Byl srdečně uvítán nejen sestrami, ale také všemi přítomnými hostmi. Okamžitě byly pro něho připraveny dvě světnice. Kdosi ještě zůstal při automobilu, stojícím v polotemnu před domem. S nějakým mexickým hošíkem skládal zavazadla, několik velkých ručních tašek a smotané zaprášené deky. Pak také vstoupil do jasně osvětleného průjezdu. A hle!... Byl to můj známý krajan, Roberto Janda, zlatokop ze San Blas. Byl oděn v přiléhavé šaty khaki, ve vysoké sněrovací boty, velký širák na hlavě a u pravého boku visela mu obrovská pistole. Spatřiv mě pozdravil se se mnou srdečným potřásáním rukou. Omluviv se, že se musí mýti ale že hned zase přijde, odešel do své světnice. Za chvíli vyšel umyt, ale v těchže šatech. Onen člověk s mexickou ženou, Mr. George Hudson, byl jeho společník. Mr. Hudson se svojí ženou a svými "papoosy" usedl za velký stůl a já se svým krajanem stranou u malého stolku. Ačkoliv jsem měl po večeři, dal jsem si horkou čokoládu "á la española", vždy výtečnou, hustou jako syrup, hodně skořicovanou. Pan Janda mně vypravoval o svých zkušenostech v horách. Se svým společníkem se rozhodli odejít do hlavního města a tam se pokusili interesovati ve svém nálezu bohatého ložiska tmavější nějakou americkou anebo anglickou společnost. V Los Angeles byli nějak liknaví a oni doufali, že v hlavním městě budou mítí lepší štěstí. Pan Janda měl za to, že se svým nálezem udělá "fortune".

"A ten váš společník má za ženu Mexičanku," řekl jsem mezi řečí, ohlížeje se po

velkém stole. "Nedivil bych se nikterak kdyby byl Francouzem. Ale Američan...."

"Co na tom?" odpověděl, máchnul rukou a významně se usmál. "Jen hlupáci a lidé neznají dívají se na Mexičany s patra. Věřte mně, pane Maráku, Mexičanka vždy udělá dobrou ženu a výtečnou matku."

To poslední pronesl s jakousi zbožnou úctou ve svém hlase. V duchu jsem mu dával za pravdu aspoň co se týkalo výtečného mexického mateřství. Kdekoliv jsem viděl Mexičanky, tam také jsem viděl děti jako smetí; celé spousty. Viděl jsem mladé ženy, které měly děti kolem svých suken jako kuřátek a vedle toho jako nádavkem ještě jedno pod svým mateřským srdcem. Mexiko by bylo dávno více než přelidněno, kdyby nebylo hrůzná úmrtnost dětí co přímý následek podvýživy, nemoci a všelikých nákaz.

Náhle jsem si na něco vzpomněl.

"Ah!" zvolal jsem. "Jak jsem na to zapomněl. Zde, v Mazatlanu, vlastně má býti také ta vaše láska. Co....?"

"Pane Marák," zděil mně důvěrně, "jen proto jsme se zde zastavili. Víte, žena mého společníka, Mr. Hudsona, také je z Mazatlanu a oni zde navštíví její rodiče. A já, když už jsem zde, také se hned ožením. Do státu ji vezmu co svojí ženu. Udělám z toho svatební cestu."

"A proč tak naspěch?" podivil jsem se.

"Co máte z toho samotářského života," povzdychl si upřímně. "Člověk pořád sám a sám... léta letí, vlasy začínají šedivět, a vy pořád si ještě sám perete a vaříte. A víte, moje Anita....?"

"Anita....?" Ah ano, už jsem zapomněl, že mně ve vlaku řekl, že ta jeho souzená se jmenuje Anita. Jak podivné! Mé myšlenky se začaly plést, býti nejasné. "Anita že se jmenuje?" opakoval jsem svojí otázku, jakoby sám nemohl uvěřiti.

Jaksi udiveně se na mě zahleděl. Pak pokývl hlavou a doložil:

"Ještě dnes večer půjdu k jejím rodičům. A chcete-li viděti Mexiko, skutečné Mexiko, můžete sebou. Dnes je středa. V neděli by se to mohlo odbyti."

S radostí jsem svolil a hned mu připomněl, že před nedávnem mně slíbil, že mu půjdu za svědka. Hned jsme se také domluvili. Já sám se své strany, abych se mu něčím také pochlubil, důvěrně jsem mu

vypravoval o Margaritě. On se jen usmíval a souhlasně pokyvoval hlavou. Pak řekl:

"Já ta děvčata znám už po několik let. Ještě když byla děvčátkami. Že se k něčemu hodí je vidět už z toho, že ačkoliv jsou tak mladé, chopily se tohoto hotelu. Velice řídká věc v Mexiku, kde každý jen hledí k tomu, aby si na prvním místě co nejvíce odpočinul. Ale dám vám dobrou radu: vemte si Paquitu." Vytřeštil jsem na něho své oči.

"Paquitu...? Ale vždyť přece...."

Señor Don Roberto se shovívavě usmíval.

"Vím, že jste se zamiloval do Margarity", pravil. "Ona je hezké, slušné děvče a snad by vás také mohla mít ráda. Ale Paquita to je, která se do vás skutečně zamilovala. Viděl jsem to na jejich očích sotva že jsem vkročil. Také mně o tom vypravoval Mr. Simons. Byl u mně v pokoji, když jsem se umýval. Smál se vaší slabosti. Každý v hotelu o tom mluví. Paquita by na vás oči nechala a vy to nevidíte. A věřte mně: já se nemýlím v mexických ženách. Jsem zde dosti dlouho a vyznám se mezi nimi. Vedle toho, Paquita vám udělá výtečnou ženu a.... matku."

Upřímně jsem si povzdychl a prohlásil, taková vážná věc že se musí důkladně promyslet. "Tak Paquita....?" uvažoval jsem mezitím ve své mysli. "A já, zbloudilý, se domníval, že to byla Margarita. Tak abych zase se všim začal od samého počátku."

Po večeri krajan si zapálil doutník a pohodlně se rozložil v houpací židli. Jak se dalo očekávat, obě sestry přisedly. Don Roberto pohlédl na mě, pohlédl na Paquitu, a usmál se. Tušil jsem, že má něco za lubem. Sám sebou jaksi rozjařen a uspokojen pokoušel se dostat mne a Paquitu dohromady a tak nějak napravit chybu, které jsem se já, v Mexiku mezi ženami nezkušený, dopustil. Mě jako kdyby šídlem píchal. Několikrát jsem nadhodil, že snad už je čas. On ale vesele odpověděl, v Mexiku že se chodí pozdě spát a že se v patiu nejlépe povídá za noce.

Konečně jsme vyšli. Dal jsem se známými mně už ulicemi, ale nyní, za noce, tak temnými a pustými, že já sám bych se bál tudy jít. Jen místy někde na rohu svítila lampa. Jinak pousto, tma, až znepokojující ticho. Domníval jsem se, že za každým rohem odněkud vystoupí nějaký "bandido" a vrazí mně nůž mezi žebra. Když jsem o tom

řekl krajanu, ten se hlasitě rozesmál. "Mexikáni nejsou tak zlí," pravil. "Jen když si více přihnou, mohou nadělati mnoho nehezkého. Už to není, jak bývalo. Byly časy, kdy našli každého rána na ulici zavražděného."

Tato zpráva mě ovšem nikterak nepotěšila. "Co se stávalo dříve," uvažoval jsem, "může se stát i dnes. A což kdyby pak zítra ráno zde někde na ulici našli zavražděného, a ten zavražděný byl...."

Přešli jsme kolem pošty, nyní úplně tmavé a opuštěné, a dali se do známé mně ulice. Tak se mně nějak zdálo, že tato ulice je mně více než povědomá. Zastavili jsme před jednopatrovým domem. "Ah, ah," přemýšlel jsem, "vždyť přece jsem zde byl už odpoledne. Je to možné aby v témže domě....?"

Můj společník však už zaklepal na zavřené dveře jakousi paličkou v podobě pracky k tomu účelu zavěšené na dveřích a pamatující ještě dob Španělů. Vyšla otevřít moje stará známá. Janda ji jmenoval "mamácita" a srdečně se s ní uvítal. Vešli jsme do patia.

"Anitá! Anitá! Señor Roberto aquí! Pronto! Ven aquí!" volala mamácita hodně hlasitě.

Nastal shon, nepřetržitě štěbetání, které tak sluší jen mexickým dívkám. My zatím zasedli v jasně osvětleném patiu. Señora se po mně nějak starostlivě ohlížela a kdykoliv můj pohled setkal se s jejím, vnutila své tváři jakýsi podivný úsměv. Já jsem se dosud ničemu nedivil. Totiž, vše na mě přišlo tak náhle, tak neočekávaně, že já sám jsem se dosud rádně nevzpamatoval. Za chvíli přišla Anita, upejpavá, zaražená, a můj krajan, rozplývá se nepřírozenými zdvořilostmi, představil mi ji jako svoji "novia" (nevěstu). Já se mohl jen usmát a vyslovit svoji radost a potěšení. Anita, tak jako její matka, obracela po mně starostlivé, prosebné pohledy. Uklidnily se teprve tehdy, když si byly jisty, že se budu chovati jako úplně neznámý a na jejich úsměvy a prázdňné zdvořilosti zase jen odpovídati úsměvy a zdvořilostmi ještě prázdnějšími. Byl přinesen stolek a nalévána horká čokoláda, tatáž čokoláda, kterou jsme pili už odpoledne, ku které byly podávány dulces které jsem už také odpoledne okusil.

Anita na prosbu Jandovu přinesla kyta ru a na jeho žádost také zazpívala "Golon-

drinu", v Mexiku tehdy velmi oblíbenou a populární milostnou píseň. Zpívala krásně, oduševněle. Za jejího zpěvu bezděčně jsem zapomínal kde jsem, ztrácel jsem vědomí místa a jsoucnosti. To však trvalo jen krátkou chvíli. Anita umlkla a skutečnost se mi vrátila. Povzděchl jsem, zahleděv se do rozradostněné tváře krajanovy. On se domníval že Anita byla jeho, pouze jeho. Počínala se mně z toho všeho motati hlava. Zas byla

známý rozjařený hlas promlouvající k vrát-nému. Ihned jsem vstal a přehodil přes sebe svůj noční župan. Rozevřel jsem dvěře. "Počkejte!" zvolal jsem na Jandu, když přecházel.

"Vy ještě nespíte?" podivil se.

Mávnul jsem jen nevrle rukou a kývnul na něho: "Pojďte sem."

Vtáhl jsem ho, udiveného, do své světnice. Usedl na jednu z postelí a já si sedl na-

VEŘEJNÁ KNIHOVNA V CHICAGU.

Chicagská veřejná knihovna stála s vnitřním zařízením kol 2 milionů dollarů a vedle hlavní budovy má 44 odvětví v různých částech města. V knihovně se nalézá přes 1,600,000 knih, které jsou zdarma půjčovány a tato půjčovni cirkulace obnáší kol 11 milionů knih ročně.

podávána čokoláda a Anita sama mně nabízelá dulces. Vdolky mně však nějak nechutnaly, čokoláda se mně zdála býti hořkou. Omluvil jsem se tedy Jandovi a česky mu řekl, že asi miní jednati o rodinných záležitostech a to že já raději půjdu domů. Ujistil jsem ho, že se rozhodně báti nebudu.

Dlouho jsem nemohl usnouti. Neusnul jsem vůbec. Když jsem se domníval, že počínám ztráceti vědomí skutečnosti a okolí, zaslechl jsem klepání z ulice na vrata a pak

proti němu na druhou. Musel jsem asi vypadati moc hloupě, tohoto večera. Díval se na mě jaksi udiveně, nedůvěřivě. Sám nemohu říci, byl-li jsem tak rozrušen anebo pouze jen rozespálý. To, co jsem prožíval, mně samému se zdálo spíše snem, než skutečností.

Stručnými větami, ale přesvědčivě, řekl jsem mu vše, co jsem věděl o jeho "vyvolené". O tom, že je milenkou Brownovou, který si jí v Mexiku vydržuje. Chvilí na mne nehnutě pohlížel, a pak zvolal:

"Člověče, ty jsi se zbláznil!" (po prvé mě tykal.)

"Možná," odsekl jsem zlostně. "Ostatně, věc je snadná. Můžeme se na to zeptati Mr. Browna."

On se zamyslel a ničeho chvíli neříkal. Notnou chvíli tak v zamyšlení proseděl.

"Jestli je to pravda," řekl pak zdlouha a temně, "to se uvidí zítra ráno. Pak toho lotra roztrhám na cucky." Útrpně jsem se usmál.

"Proč lotra?" pravil jsem. "Mr. Brown nemohl tušiti, že jí také znáte a chcete ji přijmouti za manželku."

Začal jsem mu rozbíratí svoje dohady. Totiž, matka že jest jakýmsi náhončím a dueňou své dceři zároveň a bratr skutečnou volavkou. Ubohé děvče své postavení nepochopilo a nechápe. A ostatně, jsme v Mexiku, kde takové věci se stávají často a považují se za zcela přirozené. Před ním, jako před cizincem, vše skrývaly. Anitě takový život snad se líbí, jediná to její příležitost k penězům a samostatnosti. Že se měla za něho provdati? Také zcela přirozené. Takovou ženitbu by uvítali s radostí všichni, a na prvním místě mamácita. Bylo by o ně o všechnu postaráno. V případě že by se s Anitou oženil, zajisté, že mamácita jako nádvkem by šla také, a on už by to nějak zařídil aby toho dlouhána vzal do partnerství. S tím asi počítali všichni. A dokud Señor Roberto nevěděl. . .

On proud mé výmluvnosti přerušil kletbou jako bych já sám byl vším vinen. Na to, pohlédnuv na mě hněvivě, odešel. Nebyl-li jsem vinníkem, byl jsem nositelem špatných zpráv a to jemu bylo asi totéž.

X.

Ráno, nějak nevyspalý, rozmrzen, přišel jsem k snídání. Sotva jsem si povšiml Paquity, která přešla kolem a příjemně se na mě usmála. Mr. Brown už seděl za stolem. Věděl jsem, že se právě navrátil ze své obvyklé procházky. Přisedl jsem k němu. Byl jaksi nepokojný, rozmrzen. Vyhýbal se mému pohledu.

"Aby tak. . ." přemýšlel jsem v duchu. Napadlo mě totiž, že mu Janda snad už vynadal. Když jsem se ho ale pak přímo optal, co mu je, nějak rozmrzele a nevšímavě mně odpověděl, že neví, po snídání že musí

jíti k doktorovi. Oddechl jsem si. Sotvaže něco pojedl, také hned odešel.

Šel jsem se projíti k moři, ale už po chvíli jsem se navrátil a ulehl do postele. Trochu jsem spal až do oběda. Po poledni jsem zase šel k moři.

Prošel jsem se nábřežím Las Ollas. Napadlo mně vystoupiti na rozhlednu. A tam, čemu jsem se nemálo podivil, zastihl jsem Mr. Browna. Seděl tam stranou, skrčen, jakoby se před někým schovával, zasmušile dívaje se před sebe do moře. Ten tam byl jeho dřívější bezstarostný a veselý výraz tváře vlastní jen lidem, kteří skutečně nemají oč se starati a o které na stará kolena jest postaráno. Spatřiv mě, jaksi cize, vzdáleně se na mě zahleděl. Pochopil jsem, že nejsem vítán. Zase mně napadlo, zdali mu Janda všechno neřekl. "Ostatně, co na tom?" řekl jsem si. "Mně do toho nic není." Přes to přímo jsem se ho otázel, co se mu stalo. Vzpomněl jsem si, že mně ráno říkal, že musí k doktorovi. Místo odpovědi jen surově zaklel. To mě přivedlo z rovnováhy. "Co se tomu starému kozlu jen stalo?" přemýšlel jsem. Opatrně jsem se ho počal dotazovati, zdali se něco nepříjemného nepříhodovalo mezi ním a. . . "Nedořekl jsem.

"Nevěděl jsem jednu věc," pravil. "Nevěděl jsem, že vedle mne měla také několik vojáků. Vojáci pro ni ovšem neměli připravený apartment jako já.

Počal jsem se usmívati. "A tak se to tedy má s tou půvabnou golondrinou?" "Co na tom," pravil jsem mu konejšivě "Prostě tam už nechod'te."

Zvedl se s kamenné lávky, na které by až dosud seděl a přistoupil k okraji zábradlí. Zahleděl se před sebe, kamsi daleko do vzdáleného mořského obzoru. Pak jako pohled svezl se na mne. Byl to pohled zlý, plný nevěstí, jedu a zloby.

"Oh, hell!" znovu zuřivě vykřikl.

Udělal dva skoky a než jsem se nadál střemhlav vrhl se do tůně mezi skalisky. By jsem nenadálým tímto obratem tak užaslý že jsem po nějakou chvíli sebou ani nemohl hnouti; jako bych zkameněl. "Oh, hell!" usích mně zněla tato dvě slova jakoby ozvěnou přicházející ze spodu, z tůně. Prost jsem nevěřil, nemohl pochopiti, co se právě mnou odehrálo. Opatrně jsem se naklonil nad skalisky. Neviděl jsem ničeho. Jen voda se tam točila, malými vlnkami laškovně narážejíc o skaliska. Kdesi v dáli te

mně duněl příboj. Chvilí jsem postál a pak znovu, nějak nedůvěřivě, nad skalisky se naklonil. V této chvíli moře se však zavířelo nad tímto bláhovým člověkem, spodním proudem vléknuvše ho kamsi do hlubin.

Rozhlédl jsem se kolem. Nikdo ničeho neviděl. Rychle jsem sestoupil po schodech dolů a kolem pobřeží dal se cestou domů. Před hotelem Delmar stálo několik automobilů. Poznal jsem mezi nimi seňora, který mě z nádraží sem přivezl.

"Mañana! A las once, (v jedenáct) zvolal jsem na něho. Porozuměl. Zítra před polednem přejížděl tudy vlak z Los Angeles do Guadalajara. Pokývl hlavou a odpověděl: "Bueno, señor."

Před hotelem také od kluka koupil jsem si místní noviny, "El Diario de Mazatlan". Už několikrát jsem si jej chtěl koupiti, ale stále jsem odkládal. Chtěl jsem je mít jako "souvenir", na památku, že jsem byl v Mazatlanu. Noviny jsem otevřel až v hotelu, ve své světnici, a běžně je prohlížel. A tu moji pozornost upoutala vytištěná mně známá podoba. "Hled'me, Paquita!" zvolal jsem udiven, prohlížeje si podobu. Skutečně, byla to ona. Jaksi upejpavě, nevině, dívala se na mě z obrázku. A pod obrázkem jsem četl: "Señorita Francisca Flores, spolumajitelka hotelu de France, této neděle vstoupiti miní ve stav manželský se Señorem Pablo Belisario Saavedra. Señor Saavedra, pocházející z Barcelona, España, byl v hotelu už po delší dobu zaměstnán jako menažer restauračního oddělení a dá se tudíž očekávat, že šťastným spojením společných zájmů atd. atd." Dále připsána byla básnička o šťastné cestě poseté růžemi a podepsáno, přátelé rodiny Flores.

"Tak Paquita si bere svého waitra," povzdychl jsem. "A Janda mně přece říkal..."

Ne, to už bylo na mě příliš mnoho. Překotil jsem se na posteli a křečovitě, nepřírozně jsem se rozešmál. Dlouho jsem se smál svým hloupostem. "Tak přece jen Margarita," přemýšlel jsem. "Tak přece na konec jsem měl pravdu já, a ne Janada." Avšak Margarita tou dobou byla daleko vzdálena mé mysli. Jakási mezera chladu a cizoty vyvstala mezi námi. Nevěděl jsem, nemohl jsem říci, co to bylo. Snad to bylo ono dravé moře, které tak hltavě spolknulo Mr. Browna, snad to bylo těch několik slov napsáno tam na té skále. Věděl jsem však,

že mezi námi nikdy ničeho nebylo a také nikdy nemohlo býti. Mýlil jsem se, moje obrazotvornost si stavěla přeludy, zámky a hrady, kterých nikdy nebylo.

Příštího dne hned z rána jsem se připravoval na cestu. Vyhýbaje se každému v hotelu, zašel jsem si na procházku na trh. Jandu jsem už neviděl. Mr. Simons mně řekl, že odešel do San Blas předešlého dne krátce po poledni; tedy v době kdy jsem byl u pobřeží.

Señor zaklepal na moje dvěře ještě dřív, než jsem byl připraven. Právě jsem se převlékal do cestovního šatu "khaki" a natahoval na sebe kalhoty a proto musel chvíli čekat. Spěšně jsem své věci naházel do tašky, vyšel ven, a překvapenou Margaritu nakvašeně žádal, aby mně okamžitě připravila účet. Seděla na svém obvyklém místě a vyšívala. Zaraženě, tázavě, se na mě zahleděla. Já se však hanebně zamračil a odvrátil hlavu. Moji myslí mihla se Paquitina podoba v novinách a... Margarita se chabě usmála a sklonila hlavu do sebe jakoby se bála, že bude udeřena.

"Bueno, señor," řekla pak tiše.

Odložila vyšívaní, ze zásuvky vyňala několik papírů a zvolna mně psala účet. Psala opatrně, krasopisně. Pak, stále se chabě usmívajíc, mě účet podala. Usmál jsem se, když jsem četl krasopisně napsaný její podpis: "Margarita Flores". Rychle jsem platil, počítaje před sebou a klada na hromádky po pěti velké a těžké stříbrné mexické pesos. Pak spěšně jsem průjezdem odcházel. Señor, nějak udiveně se dívaje na podivné počínání poblázněného "Americano", který dle jeho zdání musel asi býti "muy loco", nesl za mnou tašku. Margarita si mezitím v patiu sedla tak, aby mě průjezdem mohla viděti.

Když už jsem seděl v automobilu, náhle jsem se k ní obrátil a zamával rukou. — "Adiós!" zvolal jsem na ni. Usmála se na mě a také lehce pokývla rukou. Ten její něžný, tázavý pohled mě pronásledoval ještě daleko za Mazatlanem. Znovu jsem zvolal: "Adiós!" a usmál se na ni.

"Hasta la vista!... Don Enrique," zvolala ona.

"Sí, Doña Margarita, hasta la vista," odpověděl jsem a v duchu si myslel: "mi querida". Něco se ve mně počalo hýbat. "Ten Janda byl ale hloupý," uvažoval jsem.

V tom se něco stalo, čeho bych se sám nikdy nenadál. Margarita se chvatně kolem sebe rozhlédla jakoby se chtěla přesvědčiti zdali ji nikdo nevidí a pak za mnou poslala hubičku. Výraz její tváře byl šťastný, usměvavý.

V tom se však už automobil rozhrčel. Margarita mi zmizela s očí... na vždy. Uprmně jsem litoval tohoto děvčete. Zastyděl jsem se. Já utíkal před touto dobrou duší, před šlechetnou povahou mládí.

XI.

Na krátký čas jsem se zastavil v Guadalajara a pak pospíchal do hlavního města republiky mexické, ciudad México. Ačkoliv v Guadalajara jsem zažil mnoho pozoruhodného a krásného, přes to město Mexiko, konečný cíl mé cesty, mě zaujalo úplně. Zde, nejen v Národním museu, v Národním paláci a zámku Chapultepeku, ale také na ulicích, četl jsem celou historii Mexika jako v otevřené knize.

Mým úmyslem ve městě Mexiko bylo na prvním místě prostudovati pozadí revoluce Maderovy. Jelikož jsem chtěl vše prostudovati důkladně, všude, pokud možno, chodil jsem pěšky. Chodil jsem a přecházel, až mně nohy otekly, puchýře na patách naskočily. Přes to, v přestávkách, kdy rozhodně musel jsem ulehnouti a ubohým chodidlům popřáti odpočinku, jen jsem se toulal a toulal s vytrvalostí umíněného a neústupného člověka. Jednoho dne po poledni, navracaje se domů z arsenálu "ciudadela", který jsem už po druhé navštívil, musel jsem vzít pouliční tramway. Strašně jsem pokulhával a věděl, že při nejlepším vůli pěšky bych se domů nedostal. Usedl jsem vedle jakéhosi velice inteligentně vypadajícího mladého člověka, který od svého snědého okolí lišil se tím, že měl plavé vlasy a modrošedé oči. Svatosvatě jsem ho považoval za Angličana. Na klíně měl spoustu novin, kterými se prohraboval. Bylo patrné, že mu právě došly, a že je ve spěchu přehlíží. Zvědavě jsem ho okukoval. Nakouknul jsem, co čte. Byly to vídeňské "Neue Freie Presse". "Aha!" usmál jsem se. "Poloviční krajan." A už mě přestal zajímat. Vyhlížel jsem oknem. Noviny zachrastily a já se opět k němu obrátil. Tentokrátě vzal nějaké noviny ze spodu. Bylo to České Slovo z Prahy. Potkal jsem náhodně mnoho krajanů v ci-

zině roztroušených, ale tak se mně zdá, že tato náhoda byla ze všech nejnáhodnější. Nebude se mně nikdo smáti, když prozradím, že jsem do krajana pořádně drcnul loktem. "A tedy taky Čech? A zde, v Mexiku," zvolal jsem radostně. Krajan se však nezdál nikterak nadšen naším shledáním. Podíval se na mě nějak překvapeně svýma zamženými očima a řekl klidně: "Ano, já jsem také Čech." "A odkud?" "Z Králova Pole." "A to se podívejme! Já jsem z Husovic. S kluky z Králova Pole jsme chodili na patálie. V Černých Polích jsme po sobě přes treku házeli kamením. Že neznáte Lužánky?... Vždyť tam přece bývaly labutě. A co zde děláte?" Teprve teď krajan se usmál a pravil zvolna, lenivě: "Já jsem zde vedoucím v jednom z módních obchodů." "A jak jste dlouho v Mexiku? Já bych se tak rád s některými krajany zde seznámil. Víte, k vůli poznání poměrů. Němců, Francouzů a Američanů zde je!... Ale Čechů...?"

Huba se mně rozejela jakoby ji kolomazem namazal. Krajan se shovívavě usmíval a potakával hlavou. "Přes deset let," odpověděl klidně. "A je zde náš, myslím, český konsul?" Můj krajan se usmál. "Je, tam ale ani nechodíte," odpověděl. "Domnívali by se, že tam jdete o něco prosit, žebrat. Byl jsem tam jednou a pomalu by mně... vy-nadali." "A co vlastně český konsul zde má na práci?" "Je zde hodně slovenských Židů, obchodníků, a několik českých Němců, a ti jim dají dosti práce," odpověděl. "Ale my, Čechové, my tam nemáme co dělat." "Mám adressy z Chicaga na nějaké dva lidi," pokračoval jsem, "ale nemohu je najít." Krajan se usmál. "A jak se jmenují?" "Pan Vondrák a pan Zvoneček." "Ti jsou zde dobře známi," odpověděl, "ale těžce je najdete. Jsou jakýmsi průvodci a se svými automobily stále jezdí po venkově, po klubech." "A já tak rád bych poznal zdejší poměry z úst některého krajana," zahořekoval jsem a obrátil se přímo k němu: "Což, kdybyste vy sám, po případě, že by vás to neobtěžovalo..." "Ale proč ne", odpověděl dobrácky a na kousek papíru napsal: Jaroslav José Krahujec, calle San Juan de Letrán, prvé poschodí, 41. "Tam jděte," pravil. "Tak se schází celá kolonie. On vám poví všechno." Dojeli jsme právě na Plaza de la Constitución, hlavní to náměstí města na kterém stojí Národní palác a velká kathedrála, kde jsem opustil tramway se slibem, že

pana Krahujce navštívím ještě příštího odpoledne.

Druhého dne jsem tam šel krátce před polednem, navraceje se právě z prohlídky Národního historického musea. Dověděl jsem se, že pan Krahujec má obchody dva. Druhý má někde v předměstí. Před tím byl v Buenos Aires, tam se mu však nedařilo. Přijel do Mexika v době právě příhodné a dělal dobré obchody. Ted' si stojí dosti slušně. Obchoduje s jabloneckým sklem, všelikými těmi korálkami, náhrdelníky, brazletkami, náušnicemi a kdoví jakými ještě věcmi tak oblíbenými u Indiánů. Vedle toho obchoduje s českými medicínami. Pan Krahujec jest velkým přítelem Mexika a nerad nesl moje kritiky. Přes to o mě kameře se vyslovil, že už ji více neuvidím. "Darebáci jsou všude, i v Mexiku," pravil. Ovšem, připouštěl jsem tento výrok. Jen tak se mně nějak zdálo, že ti velcí darebáci v Chicagu a v New Yorku neobtěžují malé lidi a loví spíše "vysokou" zvěř. V Mexiku se mě toho zdál býti pravý opak; všelijací ti úřednickové, licenciádové, coronelové a generálové, na velkého člověka se neodváží, těch se bojí, za to však ti "malí" to odnesou měrou několika násobnou.

Mezitím co jsme takto mluvili, vstoupila nějaká dáma se slečnou. Kdybych onu dámu potkal na ulici, dle povšechného jejího vzhledu, dle její fysiognomie a oděvu, bych ji jistě považoval za plavovlasou Mexičanku lepších tříd. Byla to manželka pana Krahujce s nějakou příbuznou, slečnou Vlastou, které jsem hádal tak asi 22 let. Slečna Vlasta nikterak se nelišila od hezkých modrookých Česek jaké vidáme v českých čtvrtích v Chicagu. Rozhodně jsem se divil, když promluvila španělsky. Čekal jsem, že jistě mě osloví: "Hello! How do you do?" obě dámy mě však pozdravily: "Buenas tardes, señor", a hned spustily "me gusta mucho, si señor, si usted quiere atd. atd.", a teprve když mě pan Krahujec představil co krajana, rozhovořili jsme se česky. Přes to přece mně prozradily, že přednost dávají španělštině. Skutečně, mně samému španělština se zdála býti bohatší a výraznější nám milé češtiny anebo suchopárné a neohebné angličtiny. Paní byla Pražanka, slečně Vlasta, jejich příbuzná, byla však narozena a vychována v Buenos Aires v Argentíně. Mluvil jsem o svých cestách po Mexiku.

"Jak se vám líbilo v Mazatlanu?" otázala se mě paní. "Tam jest krásně, není-li pravda? Tam mají báječné mořské pobřeží, promenádu Las Ollas..." Udiveně jsem se na ni zahleděl.

"Krásně," pravil jsem. "Velmi krásné. Ovšem, v mexickém smyslu. Co však týče skutečného krásna, půvabného mořského pobřeží, v Los Angeles, ku příkladu Long Beach, Santa Monica, Venice... A potom, musíte uznati, MY, v Americe..."

"MY v Americe máme všechno," vpadl mě do řeči pan Krahujec a zamračil se. Pak pokračoval podrážděně: "My máme v Chicagu gangstery a Caponiho, MY máme prohibici, v New Yorku rakety, MY v Americe máme všechno. My v Mexiku jsme velmi ubozí; takových věcí nemáme."

Pochopil jsem, že jsem zabloudil do nevděčného pole a proto jsem umklkl a začervenat se. Pan Krahujec opravdu neměl v lásce severního "Colosa". Hned mně však důvěrně zděloval, že před nedávnem byl v Evropě a že náš dobrotisko Uncle Sam jest upřímně nenáviděn všude. A já, bláhový, se domníval, že ho mají všude rádi.

"Ale jednu věc v Americe nemáte," usmála se slečna Vlasta. "Nemáte Chapultepec. Už jste tam byl?"

Vypravoval jsem, že jsem nejen viděl Chapultepec, že mně bylo však také dovoleno prohlédnouti si vnitřní zařízení zámku a že jsem také stál na východní terase. Tomu se divili, poněvadž poslední dobou přístup do zámku každému byl přísně zakázán. Já jsem se tam dostal jen jako "literát" a to ještě po půl denním běhání a štarání u čtyřech dozorců, úředníků a u palácového intendanta. Chvilí jsme mluvili o Chapultepeku.

"Naši Vlastu Mazatlán zvlášť kdysi zájmal," pravila mezi řečí paní. Mluvila by dále ale pan Krahujec se zamračil a kývl na ni hlavou. Ona se jen vzdorně usmála a pohlédla na Vlastu. "Letos jsme tam chtěli na karneval", pokračovala a dodala: "Nic z toho však nebude."

"Skutečně. Karneval letos nebude", dořekl jsem.

"A proč?" divily se dámy.

A tu, usmívaje se, opakoval jsem slova Paquitina:

"Los tiempos están muy triste, señor; muy triste por la crisis mundial." Všichni jsme se zasmáli.

Otázal jsem se paní, jak se jí líbí v Mexiku. Odpověděla:

"Ah, výtečně! Překrásně! Kdyby jen bůh dal a bylo všude tak dobře a krásně jako zde, v Mexiku." Nedůvěřivě jsem se usmíval.

"Co se vám vlastně tady tak líbí?" otázal jsem se.

"Ah, pane Marák, ti naši mexičtí přátelé jsou k nám tak dobří, tak úslužní a zdvořilí. V neděli z rána často chodíme na projížďky koňmo do čapultepeckého parku, často hráváme tennis, automobilem do okolí, máme zde rozkošné zábavy.... S našimi krajany nemáme nic společného. Pane tak-a-tak sem, pane tak-a-tak tam, má úcta, a to je všechno. Ale Mexičané..." A milá paní se mě hned chlubila, že ji každý považuje za rozenou Mexičanku. Měl jsem sto chutí poznamenati, že v Los Angeles, a vůbec kdekoliv v jiných částech Spojených Států, na to svoje Mexikánství by tak asi nechtěla býti hrda. "V očích Američanů "greaser", o něco lepší než nigger," musel bych doznati. Vzpomněl jsem však zamračeně tváře pana Krahujce a proto jsem se jen s úsměvem tázal, zdali by chtěli slečnu Vlastu provdati za Mexikána. Oba se na mě jaksi překvapeně zahleděli. Vlasta se zamračila a pohodila jen hlavou.

"Ovšem že ne", pospíšila si paní s odpovědí. "To jsou zcela jiné věci."

A hned mně počala vypravovati historiku o jedné české dívce, krásné to plavovlasé a modrooké Pražance, která se zde před nedávnem provdala za velmi bohatého Mexičana.

Téhož odpoledne jsem měl cestu k nějakému staršímu už deputátu (senátor) z doby Díazovy vlády, Señorovi Jaime Castellot, v ulici calle Londres v colonii (čtvrť) Juárez. Měl jsem k němu odporučující dopis a chtěl jsem se z jeho úst, jako očitého svědka, dovědět něco podrobnějšího o osobnostech Maderovy revoluce. Señor Castellot, jak vždy tomu bývá u vzdělaných Mexičanů, přijal mě velmi přátelsky a mému přání ochotně vyhověl. Usadil si mě ve svém salonu na divan a za zajímavého rozhovoru nám krásně uběhlo celé odpoledne. Hovořili jsme anglicky. Señor Castellot nejen že znal hlavní účastníky revoluce, ale mnozí z nich byli jeho úzkými přáteli. On sám do revoluce zapadl jako deputát, ale jeho starý otec revoluce se účastnil jako generál.

Odehází ze Seňora Castellota, jen tak asi dva tři domy od jeho obydlí, přecházel jsem kolem velkého domu s úhlednou zahradou. Dům jako každý jiný v coloniích, ale co bylo pozoruhodného na tomto domě byla ta okolnost, že na železné tyči v pozadí před domem, v zahradě, byla větší tabulka s nápisem: "Legation de la République Tchecoslovaque". Připsány úřadující hodiny. Nějaký mladý Mexičan v zahradě zaléval záhon. Zavolal jsem na něho a požádal ho, aby otevřel. Brána do zahrady byla zamčena na zámek. "Es usted Checoslovaco?" "Sí." "Pase usted." A brána byla otevřena. S lehkým srdcem vyběhl jsem po schodech do prvního poschodí a vešel do úřadovny. Nějaký pán tam psal na psacím stroji. Druhý pán stál uprostřed úřadovny s haldou papírů v ruce. Přerušil jsem bezděčně jejich rozhovor. Spatřiv mě vstoupiti onen pán s haldou papírů stahl obočí, zamračil se a přísně na mě pohlédl. To mě píchlo. Vzpomněl jsem slov krajana v tramwayi. "Já jsem nepřišel vás sem o něco prositi," pravil jsem česky. "Já jsem se přišel na vás jen tak podívat."

Byla mně vyseknuta poklona, nastalo vzájemné potřásání rukou, omluvy, a pan Vladimír Krupka, jak se československý konsul v městě Mexiko jmenoval, si mě usadil vedle sebe a dali jsme se do rozhovoru o Mexiku a Spojených Státech.

Mezi rozmluvou kdosi vstoupil do vedlejší kanceláře a sekretář přišel pro konsula. "S tímto pánem byste se mohl také seznámiti," povídal mně pan konsul. "Ten zná Mexiko výtečně a mohl by vám býti užitečným." Projevil jsem radostný souhlas a následoval konsula do čekárny. A tam, ó divy!, stál Señor Roberto Janda. Ihned jsme si potřásli pravicemi. Na konsulátě jsme se už na dlouho nezdřeli. Dali jsme se k avenidě Chapultepec kde jsme vzali pouliční tramway do města. Na ulici calle 16 Septiembre, blízko mého hotelu "El Buen Tono", usedli jsme v baru "Esperanza" abychom při víně nerušeně si mohli popovídat.

Vyptával jsem se na jeho zkušenosti. Z lásky k Anitě vystrízlivěl a srdečně se smál své hlouposti. Sám se divil, jak se do toho tak mohl zaplésti. Obapolně jsme to svedli na samotářský život v horách. Měl jsem své vlastní zkušenosti. Teprve teď jsem mu řekl co jsem věděl o Mr. Brownu, jak ten skončil.

"Tak vidíš," pravil jsem mu, "kdyby to nebyl on, byl bys to ty. Můžeš ještě dokovat osudu, že se tak stalo."

"Poor fellow," řekl anglicky a zamyslel se.

Když se mě pak ptal jak se mně líbí město Mexico, vypravoval jsem mu o své návštěvě u pana Krahujce.

"Tam byla děvushka," řekl jsem mu, usmívaje se lakonicky. "Vlasta. Tu sis měl namluviti. Kdepák! Mexikánka."

Krahujcová se mně zmínila o tom, že Vlastu kdysi zajímal Mazatlán. Hned jsem to také za tepla sdělil Jandovi. On jen mávl rukou jakoby něco nehezkého zaháněl. "Už je po tom. Už je to pochováno," zvolal. "I kdybych já chtěl, Krahujcovi budou proti tomu."

Zadušoval jsem se, zapřísahal se svojí ctí, že tomu tak není. Hartusil jsem na něho aby si pospíšil a s Vlastou se domluvil. Pak že může jíti ke Krahujcovým a jako marnotratný syn prositi za odpuštění. Uví-

ŽELEZNIČNÍ NÁDRAŽÍ V HABEŠI.

Habešské hlavní město Addis Ababa jest aspoň v některém ohledu moderní. Má železniční stanici, kterou by snadno mohl někdo považovati za nádraží některém městě na americkém západě neb jihozápadě, kdyby zástup lidí před nádražím nenasvědčoval něčemu jinému.

"Vlasta?".... opakoval zvolna a zahleděl se před sebe do dálky. Vzdychl zhluboka. "Člověče", postěžoval si pak, "stalo se to mou vinou. Mými hloupostmi. Ta zatracená Anita!"....

Nechápal jsem. "Proč Anita?" otázal jsem se.

Jeho oči se zaleskly. "Někdo ji o tom pověděl," zvolal. "Psala mi o tom."

"Oh!" zvolal jsem polohlasně. Počalo se mně osvětlovati. Vzpomněl jsem, že pani

tají ho s otevřenou náručí. On smutně pokyvoval hlavou.

"Ty hory, ty hory...." šeptal. "Ty samoty...."

Několik dní uběhlo. Po celý ten čas staral jsem se o svůj kodak. Stálo mně to hodně běhání, ale kodak nepřicházel. Chodil jsem od generálního konsula ku dráze a naopak. Drahou jsem byl ujištěn, že kodak mně bude vrácen, vezme to však čas. Věděl

jsem, že v Mexiku se s ničím nespíchá, ale vrátiti mi ukradený kodak zdálo se mně docela snadným, zvláště když sama Jižní Pacifická dráha se o to zajímá. Dopsal jsem také konsulovi v Guaymas, poslav mu také všechny telegramy, které mezi vojenským velitelstvím v Navahoa a drahou byly vyměněny.

Chystal jsem se na zpáteční cestu do Států. Zašel jsem také do úřadovny dráhy Ferrocarril Sud-Pacífico de México (Southern Pacific) abych jim to oznámil a dal jim svoji adresu v Los Angeles. Čekal mě tam telegram. V telegramu stálo, že Senor Henry Marak fotografoval na zapovězených místech, jen z toho důvodu mu byl kodak odňat, a že vojenské velitelství mu bude počítati za vrácení kodaku 25 pesos "multa" (pokutu).

"Ten zloděj! Jak lže!" vykřikl jsem rozhořčeně, sotvaže jsem telegram přečetl. "Zkrátka a dobře můj kodak mně byl ukraden."

Moje rozhořčení, vyslovené slovy ne právě vybranými, v úřadovně způsobilo pravé pozdvižení. Obvinili vojenskou autoritu ze lže a krádeže se kdysi trestalo postavením zády ku zdi a šesti ručnicemi před nose. Dnes sice se to nedělá, revoluce i v tom přinesla změnu, člověka to ale může zatáhnouti do hezkých nepříjemností.

Nakvašen vyběhl jsem z úřadovny a běžel přímo na generální americký konsulát na Plaza de la Reforma. A tu jsem je potkal na ulici: Roberta Jandu a Vlastu. Vedouce se pod paždím a za hlasitého českého hovoru šli po krásné a výstavné ulici Avenida Cin-

co de Mayo. Právě se zastavili u výstavního obchodu s klenoty "La Perla". On ji ukazoval na krásný prsten s velkým diamantem, snubní prsten, jak jsem se dohadoval. Ona se smála. Byl to smích radostného mládí a štěstí. Nepozorován, stoupl jsem mezi ně.

"Tak vidíte," řekl jsem jim. "Jeden náš velikán zanechal nám dobré heslo: "Svůj k svému". On porozuměl, ona se jen usmívala.

"Kam potom?" otázal jsem se, pohlížeje s jednoho na druhého.

"Do Mazatlanu," odpověděli oba současně.

Záviděl jsem jim, záviděl jim oboum. Šťastní lidé!...

Mazatlán....

Jak krásné a půvabné to jméno. Jak však vzdáleným, ba cizím, zdálo se mně vše to, co v mých vzpomínkách spojeno bylo s tímto jménem. V mé mysli Mazatlán a vše to, co jsem tam prožil, dávno zapadlo do moře vzpomínek, minulosti.

Co se stalo s mojí kamerou?...

Jak se laskavý čtenář sám přesvědčil, můj "Mexican problem", jak dostati svoji kameru nazpět, mně ztrpčil mnohou sládkou chvíli v Mexiku. Tento problem mě provázel celým Mexikem, zpět až ku hranicím, a ještě v Los Angeles, po mém návratu, mě strašil po několik dní. Konečně kodak mně byl vrácen "through the courtesy of the Southern Pacific Railroad". Měl jsem Pacifickou Jižní dráhu v podezření, že vojenskému velitelství v Navahoa za mne zaplatila 25 pesos "multa".

KAREL V. KUTTAN:

V požehnané práci.

Bud' požehnána práce rolníkova
a blahoslaven údů jeho pot,
jímž úroda nám vždycky vzejde nová,
jež zachrání svět od bídy a psot.

Hned na zimu, kdy jiný odpočívá,
on v kyprou půdu vetkne ostrý pluh,
by do jara nám země zbyla živá,
též žírnu mrvou zasypává luh.

Hned z jara nebe o pohodu prosí,
by sémě mělo stále dobrý vzrůst,
pak zralé zrno v létě blažen kosí,
by o miliony se staral úst.

Bud' požehnána práce rolníkova,
jež pro nás v obět dána celý rok,
ta dobrodiní pro svět v sobě chová
a upřímně se stará o pokrok.

Několik slov
k dějinám amer.
vládního
zřízení.

Americká ústava a soudní tribunál.

Pro kalendář
HLASATEL
napsal
L. J. FLÍGL

ZÁKLADNÍM kamenem je ústava Spojených Států, z něhož se odvozuje veškeré vládní moc; v jehož duchu musí být psány všechny zákony a na jeho předpisech jest budováno všechno, co kongres činí. Jest to nejvyšší autorita v celé zemi a jedině nejvyšší soud se jí rovná svým významem. On jediný může říci, co se s ústavou shoduje a co se jí přičí a jeho moc jest tudíž větší než kongresu a presidentu. Kongres může zákony přijímati, ale nejvyšší soud je může prohlásiti za neústavní a tudíž neplatné. Nejvyšší soudní tribunál vykládá smysl ústavy a z jeho rozhodnutí není odvolání.

Americký lid choval vždycky svoji ústavu v náležitě uctivosti, považoval ji za ochranu svých prav a svobod, za bezpečnou hradbu, kterou nemohl kongres neb president, jenž by chtěl lid v jeho právech zkracovati, překročiti. Byla to vždycky věc, která nepřipouštěla žádné pochybnosti a tudíž se rozuměla sama sebou. Bylo to tak samozřejmé, že průměrný občan se o svoji ústavu valně nestaral a byl spokojen, že existuje a že mu zaručuje jistá nezadatelná práva. Teprv minulého roku dostala se v nebyvalé síle před americkou veřejnost. Více z politických důvodů než z vážné příčiny bylo pojednou hlášáno, že naše ústava jest ohrožena, její základy jsou podkopávány a její nedotknutelnost byla hlášána celou vahou jisté části amerického tisku a přečetných řečníků. Zachránění ústavy stalo se heslem velikého efektu a nebezpečí zveličováno přes všechny meze možnosti.

Hlášání nedotknutelnosti ústavy jest dostatečně vyvráceno tím, že k ní bylo připojeno 20 dodatků a není pochyby, že další budou přijímány, kdykoliv veřejné mínění a potřeba budou toho vyžadovati. A ještě důrazněji tyto náhledy vyvrací ta okolnost, že prvních deset dodatků a sice nejdůležitějších bylo uznáno za nutné již roku 1789, v stejném roce, kdy ústava vešla v platnost. Těchto deset dodatků tvoří tak zvanou "li-

stinu prav" (Bill of Rights), která vlastně jest podkladem amerických prav a svobod.

Také nesmí být zapomínáno, že americká ústava nebyla sestavena jednomyslnou snahou patriotických delegátů, nýbrž stala se výsledkem různých kompromisů mezi zástupci jednotlivých kolonií. Nedůvěřovali si navzájem, malé kolonie podezřívaly velké, že chtějí uchvátit všechnu vládní moc a nebyť rozvážných vlastenců jako Jiří Washington, James Madison a jiných, bylo by se snad veškeré jednání roztržilo o neústupnost některých delegátů.

Než byla ústava přijata a vešla v platnost, byly sdružené kolonie spravovány na základě tak zvaných článků konfederace (Articles of Confederation), které byly zpracovány hned po prohlášení nezávislosti, ale formálně byly přijaty až roku 1777. Již tehdy zavládala mezi koloniemi značná nedůvěra a články konfederace byly uznávány pouze za jakýsi přátelský svazek, nikoliv za skutečné vládní zřízení. Byl sice utvořen kongres, pozůstávající jen z jednoho domu, ale jeho moc byla velice omezena. Již první článek pravil, že každá kolonie si zachovává svoji svrchovanost, svobodu, nezávislost a všechnu pravomoc, vyjma té, která je v člancích konfederace výslovně kongresu přiručena. Každá kolonie měla stejný počet hlasů v kongresu a tento měl sice právo dlužit se peníze, ne však ukládati daně neb upravovati clo, což vše náleželo do pravomoci každé jednotlivé kolonie.

S takovými zásadami sešlo se 55 delegátů 20. května roku 1787 ve Filadelfii, aby vypracovali ústavu Spojených Států. Jiří Washington konvenci předsedal a hned od počátku se střetli zástupci různých politických směrů a často docházelo k bouřlivým debatám, po nichž někteří nespokojení delegáti opustili konvenci a hrozili, že se více nevrátí. Washington, Benjamin Franklin a několik jiných muselo se vždy pokoušeti o smír a nabádati delegáty ke svornější práci, ale brzy shledali, že bez velkých ústupků nebude možno dosáhnouti nějakého úspěchu.

Na jedné straně byli stoupenci neomezených státních prav po způsobu koloniálních článků konfederace, na druhé stoupenci silné a svrchované ústřední vlády a muži jako Alexander Hamilton, jenž nechtěl, aby bylo lidu dáno příliš mnoho prav.

V takové situaci byly kompromisy jedinou záchránou a na stále domluvy rozvážnějších delegátů každá strana něco slevila ze svých požadavků až posléze 17. září roku 1787 byla ústava hotova a předložena koloniím k odhlasování. Celá však nebyla, neboť nejdůležitější a nejliberálnější články musely být za krátko připojeny desíti prvními dodatky, tvořícími listinu prav. Značné procento delegátů nebylo se svoji prací úplně spokojeno. Jiří Washington pravil, že v ústavě jsou různé nedostatky, ale jest nejlepší, jaká mohla být za daných okolností sestavena a má aspoň tu výhodu, že byly ponechány otevřené dveře k dalším opravám.

Konvence rozdělila vládní moc na tři úplně nezávislá odvětví, zákonodárné, výkonné a soudní. Zákonodárnou moc představuje kongres, výkonnou prezident a soudní nejvyšší soudní tribunál Spojených Států. Právmoc prvních dvou jest přesně ústavou vyhrazena, avšak o pravomoci nejvyššího soudu byly často pronášeny vážné pochybnosti. Někteří historikové praví, že neshledávají v ústavě ničeho, co by dávalo soudu právo prohlašovati zákony kongresem přijaté za neplatné, kdežto jiní to považují za samozřejmé. Praví, že jest to nejen právem, nýbrž i povinností nejvyššího soudu, aby, je-li o to požádán, rozhodoval o ústavnosti každého kongresního zákona a považují to za velmi důležité, poněvadž jedině takovým způsobem mohou být práva lidu chráněna před nespravedlivými zákony. Jeden z předních historiků praví, že nejvyšší soud jest konečným svědomím amerického národa a jediným tělesem, jenž může držeti kongres na úzdě a výkonnou moc v předepsaných mezích.

Že v prvních dobách republiky nebylo na vrchní soud tak pohlíženo, vysvítá ze slov senátora Breckinridge za Jeffersonovy administrace, jenž pravil: "Neočekával jsem", že bude někdy připisována nejvyššímu soudu moc prohlašovati usnesení kongresu za neústavní. Kdo mu dal takovou moc a kdo zadrží soud, když bude sám porušovati ú-

stavu? Není to zvláštní, pak-li taková moc měla být někomu udělena, že nikde není o tom ani zmínky?" V té době nebyl nejvyšší federální soud tak váženým tělesem jako nyní. V prvních dobách zasedal v přísklepi pod senátní zasedací síní, kdežto nyní mu byla postavena mramorová budova s nákladem desíti milionů dollarů.

Když se Tomáš Jefferson stal prezidentem a James Madison byl státním sekretářem, byla vyvolána otázka, kdo má právo prohlásiti kongresní zákony za neústavní, pak-li vůbec takové právo někomu přináleží. Jedna fakce tvrdila, že tak může učiniti jediné většina států a druhá připisovala tuto moc nejvyššímu soudu, ale rozhodnutí, které ustanovilo pravomoc soudu nad kongresem učinil vrchní soudce John Marshall se souhlasem svých kolegů. President Jefferson nastoupil úřad 4. března roku 1801 a krátce před tím dosadil jeho předchůdce John Adams nové členy nejvyššího soudu, ale státní sekretář jim zapomněl dodati jejich certifikáty. To poskytlo Jeffersonovi příležitost k prohlášení ustanovení nových soudců za neplatné, ale ti se obrátili k vrchnímu soudu o rozkaz, aby státní sekretář Madison byl donucen certifikáty vydati. Marshall se patrně bál rozkaz vydati, protože věděl, že by jej Jefferson neuposlechl a donutiti jej k tomu nemohl. Učil však něco jiného, mnohem většího historického významu. Prohlásil toto: "Mužové, kteří sestavovali naši ústavu, zajisté ji považovali za základní zákony naší země a následovně musí být teorií každé vlády, že každý zákonodárný čin, vzpírající se ústavě, jest neplatný. Jest právem a povinností soudního departmentu říci, co je zákonem."

Toto soudní rozhodnutí stalo se historickým. Poprvé od svého založení prohlásil se nejvyšší soud za rozhodčího v otázce ústavnosti federálních zákonů a o toto rozhodnutí se opíraly všechny další spory o pravomoci nejvyšší americké soudní instance. Vzdor jeho důležitosti nebylo vydáno na čistě legálních zásadách. Stalo se výsledkem politických sporů, v nichž vrchní soudce John Marshall se postavil proti prezidentu Tomáši Jeffersonovi, autoru prohlášení neodvislosti. Oba byli Virgíňané a vzdálení příbuzní, Marshall byl bývalým vojínem v revoluční válce, Jefferson jedním z nejlepších amerických patriotů a oba měli veliké zásluhy o samostatnost své vlasti. Ale

nenáviděli se a nedůvěřovali si a nechťeli, aby jeden měl větší vliv na mladý národ než druhý. Jefferson, ač pocházel z bohaté rodiny, miloval chudý lid a měl důvěru v jeho politické názory. Marshall se narodil v srubu a rád se pohyboval mezi chudším lidem, ale jeho politickým schopnostem nedůvěřoval.

Marshallovo dobrozdání zvýšilo nepřátelství mezi oběma muži, ale za Jeffersonovy administrace to nemělo dalších důsledků. Teprv za administrace presidenta Jacksona se tato otázka opět vynořila na světlo. Vrchní soud vydal jisté nařízení proti státu Georgia, ale ani stát, ani prezident je neuposlechli a Jackson tehdy pravil ve svém poselství ke kongresu: "Dobrozdání soudu nemá více pravomoci nad kongresem, než má náhled kongresu nad soudem. A prezident jest v tom ohledu úplně nezávislým."

Dalo by se předpokládati, že prezident Abraham Lincoln byl vždy poslušen příkazu nejvyššího soudu, avšak i on se vzepřel jeho výkladům ústavy. Bylo to v prvním roce občanské války, když Lincoln suspendoval soudní řízení "habeas corpus", které jest považováno za velmi důležitý článek ústavy na ochranu osobní svobody. Jest to rozkaz, na jehož základě může se občan domáhati propuštění z vazby, pak-li jeho zatčení bylo nezákonné a bez patřičného podání žaloby, totiž byl-li zatčen a vězněn na pouhé podezření. V době války může býti tento rozkaz suspendován a Lincoln uznal za nutné použití tohoto práva. Nařídil, aby podezřelé osoby byly zatčeny a uvězněny v pevnosti Fort Henry. Jedním z takto uvězněných byl jistý John Merryman z Baltimore, jenž požádal nejvyšší soud o propuštění na základě rozkazu habeas corpus. Vrchní soudce Roger B. Taney rozkaz vydal a za důvod udal, že Merryman byl zatčen bez patřičného legálního procesu. Rozkaz byl sice vydán, ale velitel pevnosti odepřel Merrymana propustiti a soudce Taney vydal na něho zatykač pro nevážnost k soudu. Výsledek byl stejný, federálnímu maršalovi nebylo dovoleno velitele zatknouti. — Taney pak poslal Lincolnovi dopis, v němž si trpce stěžoval na porušení ústavy a dodal, že použil všechnu moc, kterou mu ústava dává, ale moc, jež se proti němu postavila, je příliš silná, než aby ji mohl přemáhati. Měl ovšem pravdu, Lincoln jako pre-

sident byl v tomto případě mocnější než nejvyšší soud.

Soudce Taney, jenž byl v té době již 80 let starý, stal se pověstným v jiném historickém soudním rozhodnutí. Roku 1857 prohlásil tak zvaný Missourský kompromis za neústavní a tím schválil otroctví. Prohlásil, že kongres nemá ústavního práva vylučovati otroctví z kteréhokoli území a dle jeho dobrozdání zůstává černochozům vždycky zbožím, o které nemůže majitele zákon připraviti. Rozhodnutí bylo učiněno v případě černého otroka Dreda Scotta a v amerických dějinách je tudíž známo pod jménem "Dred Scott Case".

Případ jest vysocce zajímavý, jednak proto, že poukazuje na moc nejvyššího soudu, jednak proto, že ústava nebyla založena na principu, že všichni lidé jsou si rovni, jak praví prohlášení americké nezávislosti. Dred Scott byl otrokem armádního lékaře, jenž jej odvezl z Missouri do Illinoisu a pak do Minnesoty, jež byla tehdy ještě územím. Illinois byl svobodným státem a v Minnesotě bylo otroctví zapovězeno na základě missourského kompromisu. Po dvouletém pobytu v Minnesotě byl Scott odvezen nazpět do Missouri a po několika letech podal jeho přítel soudu žádost, aby byl prohlášen za svobodného, protože žil dva roky v území, v němž otroctví bylo zapovězeno. Případ se dostal před nejvyšší soudní tribunál a vrchní soudce Taney vydal rozhodnutí, které vyvolalo bouři na celém severu. Soudce pravil ve svém dobrozdání, že černochoz, jehož předkové byli prodáváni jako otroci, nemůže se státi občanem státu Missouri, poněvadž ústava poskytovala občanství pouze bílým lidem. Když ústava byla přijata, byli černoši považováni za tak málo cenné, že neměli žádné právo, jež by byl bílý člověk povinen respektovati. Z toho důvodu neměl Dred Scott ani právo podávati žalobu u federálního soudu.

Soudce Taney praví dále ve svém rozhodnutí, že kongres nemá žádné právo zapovídati otroctví ve svých teritoriích, následkem čehož je missourský kompromis neústavní. Majitel má právo vzíti svého otroka do kteréhokoli území či teritorie Spojených Států a držeti jej jako otroka bez ohledu na všechny zákony kongresem přijaté. Otroci jsou majetkem jako koně a muly a vlastnictví takového majetku jest zaručeno ústavou Spojených Států. Následovně má

majitel otroka stejné právo vzít si svůj majetek do Minnesoty neb Kansasu jako severní osadník má právo si tam vzít svůj dobytek.

Bylo by nespravedlivé soudce Taneyho příkře odsuzovati, proto toto rozhodnutí. — Pravil, že jednal přesně v duchu i slovu ústavy a na základě principu, prohlášeného soudcem Marshallem, že nejvyšší soud má právo prohlásiti zákony za neústavní a neplatné. Sám byl nepřítelem otroctví a dokázal to tím, že osvobodil všechny otroky, které zdědil. Jeho rozhodnutí uspišilo konflikt mezi severem a jihem a čtyry roky krvavé občanské války je učinilo neplatným. Po válce bylo emancipační dílo dokonáno

13., a 14. a 15. dodatkem k ústavě. První zrušil otroctví, druhý dal černochům občanství a třetí jim dal stejná práva s bělochy.

Tyto a jiné význačné body z dějin americké konstituce poučují o dvou nesporných bodech: že ústava nebyla ani svými tvůrci považována za úplně dokonalou a musela být opravována, a že její vymáhání bylo těsně spojeno s nejvyšším soudem, jenž od časů Marshallových se stal jejím strážcem a tlumočnickem, jemuž přísluší rozhodovati o platnosti všech federálních a v mnohých případech i státních zákonů. O tomto právu byly celé století vedeny spory, ale nikdo nemá moc nejvyšší soud v jeho pravomoci omezovati, vyjma lid změnou ústavy.

ZIMNÍ OBRÁZEK Z NÁRODNÍHO PARKU.

Americké národní parky nalézají se v zimě pod sněhem a úplně opuštěny, vyjma ranžerů, jejichž hlavním úkolem jest pečovati o divokou zvěř a chrániti ji před pytláky. Ve všech parcích byly zařízeny stanice, kde je zvěř krmena a sama si tam přichází jako v létě se schází medvědi v Yellowstone k většci. Tento obrázek byl fotografován v Ledovém parku a ukazuje jelena, jenž se přišel nasytit.

LIDKA.

• PRO KALENDÁŘ "H L A S A T E L" NAPSALA ZDENKA NOVÁ. •

ODZIMNÍ slunko zvědavě nahlíželo do světnice. Zlíbalo muškáty, myrtu, mučenku a hup, už bylo uvnitř. Zasvítilo na do běla vydrhnutou podlahu, podívalo se na stůl, do zrcadla

a zastavilo se u kolébky. Zasmálo se na droboulínké robátko, které leželo na kolébce. Bylo to děvčátko. I ty můj broučku malý, kéž by ses po celý svůj život usmíval, kéž by ti bylo vždy tak veselo, jako je mně dnes a celý tvůj život, aby byl tak krásný, jako dnešní den. Počkej, počkej, pošetile slunéčko, cože to povídáš, co jenom myslíš, vždyť je to jenom dítě chudých, prachudých rodičů. Radost, smích a chudoba, nevíš, že ty se k sobě nehodí? — Škoda, že jsi tak staré, jaké jsi ty dnes pošetile k neuvěření, moudře povídal otec Osud. Stál rovněž nad kolébkou, ale neusmíval se, nikoliv, byl neobyčejně vážný. Modré jeho oči byly dnes jakoby ocelové, obličej samínká vráska, dlouhý bílý vous mu až do pasu sahal, obočí měl přísně stažené. — A cože ty's tak neobyčejně přísný, otče Osude? Ani tak krásný den tě neobměkčí? Nemůžeš dát tomu nemluvnátku něco lepšího do vínku? — Nemohu, ovšem že nemohu, nevíš to, že dám každému jen co jest mu přiděleno Tvůrcem? Ale, otče Osude, chudoba je zlá tetka a pohled' na robátko, jaké ono je drobnínké, nikdy nebude dosti silné, aby s ní zápolilo. Dej mu něco pro radost, ano? — Nu, buď'si, tedy, na tvoji přímluvu smích mu ponechám, ale nevím, prospěje-li mu. Ať se tedy směje, i když mu nebude právě do smíchu, ale pochybuji, bude-li kdy za svoji přímluvu vděčit, by nerozumné. — Slunéčko rozmarně pohodilo zlatovlasou hlavou a tolik záře z ní vycházelo, že to až probudilo mladou matku. Otevřela krásné, hnědé, mírné oči vroubené dlouhými, tmavými řasami, radostně se rozhledla na nemluvnátko. Nic neslyšela z rozhovoru otce Osudu se sluníčkem.

Byla ještě velmi bledá, znavená po přestálém utrpení. Tmavohnědé, dlouhé, husté její vlasy ležely v nepořádku scuchány na růžovém kanafasovém polštáři, na čele byly ještě trochu slepeny potem, ale tvář prozrazovala uspokojení. Šťastně všechno přestála a malounká její druhorozená dceruška leží tady vedle ní na kolébce.

"Aninko, ty už si se probudila? Mohla si ještě chvíli spát, šak spánek je zdravěj. No, a jak je ti? Dobře? To jsem ráda. Nechtěla bys trochu polévky, je dobrá a silná, pane, ta je jako volej."

"Tak mně trochu dejte, maminko, ale moc ne, nemám moc hladu ještě". — "I jen se neboj a jez, ta ti neuškodí, je s nudlema, šak sem ti slepici nani sama zařízla."

"Kde je Bláza?" To byla Anninky prverozená dceruška. — "Jen se nestarej, Aninko, to víš, že ti na ni dám pozor, počkej, já ji zavolám a dám jí taky trochu polévky." — "Ale nedávejte jí, maminko, moc s vrchu, aby nebyla mastná, vona je Bláza ještě malá, dyť jí sou teprva dva roky." — "Tot' víš, Anninko, že mám z toho rozum." Maminka byla kulat'oučká, ale ne tlustá, hnědé její oči tak vyrovnané, přívětivě hleděly do světa, vlasy měla šedé, hladce přičesané, taková pomenší byla, ale hbitá a dobrota sama. Ted' vyběhla za Blázou.

Bláza zatím seděla na dvorku, velikého chundelatého psa držela kolem krku, hlavíčku měla nakloněnou k "cikánovu" uchu, něco mu šeptala. Ale Blažko, dítě, dyť je to takovej zlej pes, co dyby tě kousl?" — "Netoušne kicánek Bázu babí, netouše, Báže má lád'a kicánta, Báza mu vyplavuje pohátu vo pipasličtovi."

Ríkala mu "kicánet" jmenoval se cikán. Blažka byla hezounké děvčátko. Modrooká, hlavinku měla světlovlasou, kudrnatou a malounká, malinově rudá ústka. Usmívala se na babičku. — "Tak pod' Blaženko, babí ti ukáže novou sestřičku, pod'."

"A ploč mám sescictu, babí, de je, do jí Báži dal?" — "Z nebička přišla, sluníčko jí Bláži doneslo, koukej, jak se na tebe

směje." — "Báza má sunýcto taty láda. Kicánet tady uvidí Bází sescictu, vid' babí?" — "Kicánek nemůže s náma, dyt' vši, Blážo, že musí hlídat." — "Nepatej, Kicánu malej, nepatej, Báza zase píše, vid' babí, že píše?"

Než se babička nadála, už byla Bláža ve světnici. "Maminto, a ploč hajáš, sunýcto je venku a de má Báza novou sescictu?" lichotila se Blažka k Annince.

"Počkej, Blaženko, Bože, to dítě je jako vítr — nech, nech maminku, maminku bolí hlavička, nesmiš zlobit." — "Báza nezlobí, Báza nepatá." — "Koukej, Blaženko, sestřička." "Em, tatová majijintá, Báza jí nece." "Tak ty jí Blažko nechceš?" — "Ne, Báza nece, nebehá, táta taty nece." — "Aha, počkej, Blaženko, budeš vidět jak jí tatínek bude mít rád." — "Ba nebude, milá maminko, sama se bojím, že jí nebude mít rád." "Ale, ale, Aninko, to by bylo pěkný, aby neměl táta takový poupátečko rád." — "Šak už dyž se narodila Blažka, byl zklamanej, že to není kluk, copak teprve ted'." "A vidíš, Aninko, jak ted' má Blažku rád, za nic by jí nedal. Zbytečně si děláš starosti."

"Táta, táta de", Blažka slyšela kroky na dvorku, "babí, honem nech Bážu jít tátovi naploti." Blažka pelášila co jí malounké nožky stačily. "Táto, na Bážu" — Blažka natahovala ručky na tátu aby ji vzal. "Báza nece sescictu, táto, ty taty naceš, táta má Bážu, Báza je tátoja", švitořila Blažka, když se ocitla v tátově náručí. Jan se tážavě podíval na tchyni, tato přikývla. "Tak zase holka?" Maminka nepatrně povzdychla. Aninka měla pravdu. "A dyt' je taková hezká, má vočička zrouna jako Aninka, budete mít z ní eště jednou radost, Jene. A šak ste eště mladý, můžete mít eště kolik chlupců. Anince by bylo moc líto, kdybyste holčičku neměl rád."

Mezi tím došli do světnice. Aninka vítala Jana nejistým úsměvem, se strachem v očích, s němou prosbou aby jí nezazlíval, ona by ráda, tak ráda by mu dala syna, kdyby to bylo v její moci.

Jan byl hezký muž, vysoký, modrooký, světlých vlasů, mnohem vyšší než Anninka, a silný. Byl truhlářem, pracoval ve větší dílně na Pouchově. Tehdy právě tam nebyl byt k pronajmutí, co se naběhali, nascháněli a všecko nadarmo. Až ve vzdálené vsi Skaličce podařilo se jim nalézt světnici v Havrdově chalupě. Pravda, chalupa byla

pěkná, zděná, světnice prostorná o dvou oknech, a nebyla drahá, ale co to bylo všechno platno, když Jan měl tak daleko do práce. Musel brzo z rána z domova, většinou za tmy, a vracel se až hodně pozdě večer domů také za tmy. Na obědy byl sice u mistra, ale za ty mu mistr strhoval a tak tím byli u veliké nevýhodě. Doma by se byli skorem všichni najedli za obnos, který Jan za obědy platil. Ale jakáž pomoc, pro tu dobu se nedalo nic dělati a ještě Aninka byla ráda, že Jan měl alespoň teplý oběd v poledne. Maminka jim sem tam někdy vypomohla, kousek másla, nějaké to vejce, tvaroh, chleba jim poslala, ale nebylo toho mnoho, ani často. Za jedno Anninka byla příliš daleko, a za druhé maminka s tatínkem byli už na výměnku v chalupě. Statek předali nejstaršímu synovi Frantíkovi, a tak i kdyby maminka chtěla pomoci, nemohla, neměla z čeho. Anninka pocházela z velkého statku, pravda, ale pět synů měli tatínek s maminkou, mimo Anninky a nejmladší Toničky. Ta byla svobodná, doma ještě, u tatínka a maminky. Čtyři syny dal tatínek na studie a na to padlo něco peněz, ký div, že Aninku provdali za dělníka. Tatínek byl takový moudrý, rozšafný, po dvakráte byl volen starostou, všichni ho měli rádi, každému poradil, a tady ve vlastní rodině chybil.

Však Anninka nespěchala na vdavky, nebýt bratru, kteří jí domlouvali, raději by zůstala doma neprovdána. Ale, prosím vás, co s nemajetnou, neprovdanou sestrou, ještě nakonec aby ji bratři museli podporovati, a mimo toho tady byla ještě Tonička, tak jí domlouvali. "Koukej, Anninko, co bys z toho měla zůstat doma, provdáš-li se sebe skromněji, budeš přece jenom svojí paní a bude ti lépe. Kdepak Toník, na toho už nemysli, toho už pust z hlavy, víš, že by to bylo marné; do takového statku je třeba peněz a hodně peněz, a ty je nemáš. — Vezmeš si dělníka, bude ti dobře, budeš se starat jenom o domácnost, na pole nemusíš, a tomu dření co by tě čekalo ve statku, alespoň ujdeš." Však Aninka byla slabá, maminka s tatínkem jí šetřili. Nikdy ji nenechali konat hrubou práci, nechali ji vyučit se šít šatů a těžké práce jí ušetřili.

Domlouvali bratři, domlouvali tatínek, maminka, až Anninka na konec povolila, vzala si Jana, ale v srdci do smrti zůstala věrna Toníkovi, svojí první a jediné lásce. A ted' se jim narodila druhá dceruška, a ma-

minka přišla vypomoci Annince na několik dní s domácností.

Všichni stáli u kolébky. Aninka dobře postřehla Janovo zklamání a nevýslovně ji to bolelo. Je slabá, povídal Jan, dá to hodně práce jí vychovat. Pokřtili ji Ludmila. To Anninka s maminkou jí našly jméno. Janovi na tom příliš nezáleželo, jak se děvčátko bude jmenovat. Ano, kdyby to byl chlapec, to by jistě byl Jan, ale holka, což jich na světě není dost a dost? Co s holkou, než ji vychovají, potom aby měla věno, a to Jan nemá, proč by tedy měl chtít holku?

Malá Lidka se opravdu neměla příliš k světu. Stále churavěla, byla taková slabounká, už byla roční a na nožičky se ještě nepostavila, ale chytrá byla, a jak pěkně mluvila, tvrdě vyslovovala "r." Říkala "maminko, prosím vás, dejte mně chleba." Takový špuntík, až to bylo ku podivu. Kolíbat chtěla, ale rukou, ne nohou.

Za dva roky po Lidunce dostali zase děťátko a zase holčičku. Tentokrát Jan s Anninkou nemluvil celý týden a Anninka to hořce oplakala. Děvčátko pojmenovala po sobě Anna.

Jednou, bylo to už v hezky pozdním podzimu, nevládnou bylo venku, déšť bičoval do tváří a meluzina fičela. Jan přišel domů z práce už za tmy, zamračen jako ta obloha venku, nemluvný, s hlubokou vráskou na čele u kořene nosu. Ani Blažky si nevšímal, složil hlavu do dlaní, a proseděl tak celý večer. Aninka byla jako poplašená koroptev. Neklidně těkala s místa na místo, chvílema zoufale upírala hnědé svoje mírné oči na Jana, ale Jan jich neviděl. Ó Anninka dobře věděla, že nějaké soužení se na ně řítí, ale neodvážila se zeptat Jana, co to je. Dala děti brzo spát, jen aby Jana zbytečně nedráždily.

Teprve když už Jan s Anninkou leželi, povídal Jan: "Tak nejspíš že přídu vo práci. Povíдали si to dnes dělníci mezi sebou, že asi mistr přide vo všecko, že dílna přide k zavření. Všecky přídeme vo práci, copak těm svobodnejm nebude tak zle, hůř bude nám ženatějm s rodinou bez našetřenejch peněz, a z vejdělků ušetřit nejní možná, dyť člověk je rád, že je živ."

"Ježíši můj, já hned věděla, jak sem tě uviděla, že nějaký trápení na nás de, ale tak zle sem si to přece nepředstavovala. Moje děti, moje ubohý, malinký, nevinný děti, co budeme dělat, dyť ani v bytě nás

nebudou trpět dyž nebudeme platit, a ke všemu je to teď na zimu, Ježíši Kriste, to je trápení."

"Nech už toho skučení, to nám málo pomůže", nevrle povídal Jan. "Skučet, to je všecko, co ty dovedeš, mám toho i bez tvýho skučení až nad hlavu. E, nač ti to vůbec povídám, beztoho se musím starat jenom já sám. Na kříž stýblo nepřeloží a jenom skučí jako stará bába."

Za chvíli Jan těžce chrápal. Byl tak udržený, že i při těch velkých starostech, které ho potkaly, usnul brzo. Hůře bylo Annince. Za celou noc oka nezamhouřila. Nejdříve starostí ne a ne usnout, a pak když už jí spánek zmáhal, zase děti plakaly, tak spát nebylo možná. A se všemi starostmi, s celým tím trápením byla Aninka sama. Živou duší neměla, s kterou by je sdílela. — Maminka, ta dobrá, drahá maminka, kdyby byla blíž. Ta by ji potěšila, podepřela, ale maminka je daleko, děti jsou ještě maličké a Jan, darmo mluvit, jak se dnes na ní osopil. Místo aby se ve svém soužení sblížili, semkli se k sobě, rozdvouje je to, na míle jsou daleko od sebe. A každé břemeno je dvojnásob těžké, nese-li ho každý sám, než nesou-li ho dva společně. Tak to je ten blahobyť, co bratři slibovali, když mne přemlouvali, abych se vdala. Že jen já je posleohla, že jsem nezůstala radši svobodná, doma by mě bylo tisíckrát lépe. Vždyť umím šít, mohla jsem šít na výdělek pro lidi, a co by mi scházelo, ale to to, kdepak aby Anninka šila na výdělek, bratři učitelé by se za ni styděli. Takhle i když je mně sebehůř, jen když o tom nikdo neví, přemýšlela Anninka marně o nezměnitelném.

Ráno vstávala mdlá, unavená, s tupou bolestí v srdci a duši. Jan byl stejně zasmušilý dnes, jako včera. Odešel z domova, takřka s Anninkou nepromluvil.

"Pojeďu do Prahy hledat práci," povídal Jan Annince za nějaký den. "Tady bych práci marně hledal, ve městě je přece větší příležitost. Ty zatím vstaneš s dětma tady, já potom pro tebe napíšu až něco najdu. Jen už zase necab, viš, že to nemám rád. Ty ses, holka, měla narodit princezničkou, aby se s tebou mohli mazlit, mám já tak s tebou radostí."

Asi za týden Jan skutečně odejel. Aninka plakala, Jan se mračil, Blažka plakala i Lidka. Aninka chodila celý ten čas co Jan odejel jako umučený. Plakala, hlavu měla

plnou starostí a strachu z budoucnosti, z velkého, neznámého města. Nic nešla Annince práce od ruky, všechno jí zrovna z ruky padalo. Měla balit nádobí, připravovat všechno na cestu, ale tak tak že děti ošetřila. —

Najednou přišlo psaní od Jana. Psal, že do Prahy šťastně dojel, a že nebyl milovníkem stěžování ani velkého psaní, nemínil se o tom co zkusil, než se uchytil. "Přijed", Anninko," napsal, "práci jsem chválal Bohu našel. I byt jsem vyhledal. Dojdi k tatínkovi a řekni mu, aby byl tak hodný a vypůjčil od Frantíka vůz s potahem, a aby ti tatínek s maminkou vypomohli s balením a se všečkou tou prací. Snad by pro první čas si maminka vzala na opatrování naší malou Anču, než se uchytíme. Lidku dej do Hoděšovic k sestře Fáně, ta nám to taky udělá k vůli, však beztoho chalupa měla připadnout mně, jakožto nejstaršímu. Nevidáno, dyž tedy pro nás taky něco udělá. Blažku vem sebou, moc se na vás obě těším. Budu vás čekat na nádraží, jen napiš akorát kdy přijedete. A nic se neboj, šak dá Pán Bůh, že všechno dobře dopadne."

Anninka dopsala tatínkovi a mamince. S dětma na tak dalekou cestu sama se vydati nemohla. Bylo to hodinu cesty, ba dobrou hodinu. Děti byly maličké, a Anču nésti celou cestu by Anninka nedokázala, bylat' Anča přece jen už roční a těžká. A Lidka by také nedošla, pořád byla taková slabounká. Kdyby to bylo alespoň v létě, leckdes by si odpocínuly, ale teď už bylo tak chladno, a ještě by děti nastydly. A psaní dostane tatínek zítra, nejdéle pozítří, tak to nebude tak zlé.

Za dva dny tatínek s maminkou skutečně přišli. Pospíšili si, přišli brzo z rána a hned se dali do balení. Tatínek obaloval, ovazoval nábytek slámou, aby se cestou neotloukl. Slámu koupili ve vsi. Nábytek byl jenom z měkkého dřeva, a žlutě barvený. Nebylo ho ani mnoho, jen tak ten nejnútnejší.

Stůl, čtyři židle, dvě postele, dvě skříň, nádobník, přepychová byla jenom pohovka a skleník. Anninku si maminka hned už nechá v chalupě doma, však ji Tonička už opatří. Lidku vezmou pozítří až Anninka už pojede, beztoho s ní půjdou tatínek s maminkou na dráhu do Hradce, tak jí do Hoděšovic hned zavezou. Anninka se těšila,

že třeba to tam i Lidce prospěje, taková krásná, zdravá krajina, tolik lesů kolem, to bude něco pro Lidku. Bude Annince po dětech tolik smutno, ale zároveň to bude pro ní velká úleva. Co by si tam počala se třema malýma dětma, v tom velkém městě, alespoň než si byt upravějí. Večer šla Anninka s maminkou, tatínkem a dětma do Skalice, naposledy bude spát doma v chalupě, dnes a zítra, a potom, ne, Anninka nechce myslet na to, co bude potom. Zítra odvezou nábytek, a pak bude Anninka daleko od tatínka, maminky, bratří a sestry.

Těžko, přetěžko se Anninka loučila s rodnou vísou, chalupou a obzvlášť se statkem. Tam se Anninka narodila, tam prožila svoje nádherné, bezstarostné dětství. Dětství Anninky bylo opravdu krásné. Tatínek byl hodný, co pohádek jí navypřavoval, maminka taková dobrá, nikdy jí křivého slova nedala, a bratří všichni ji měli tolik rádi, však měli jenom ji. Tonička se narodila až po osmi letech. S každým stroměčkem se loučila zvlášť, koně, kravičky všechny hladila, tak jako kdyby se loučila s nima na věky. Pes Voříšek odněkud přiběhl, hned Anninku poznal, radostí kňučel, vyskakoval, ruce jí lízal, až se Anninka znovu rozplakala. A potom plakali všichni, i tatínek. "Tak už neplač, Aninko, však nejdeš na konec světa", povídal tatínek, ačkoliv měl sám plné oči slz. "Brzo-li pak to neuteče a na prázdniny přijedeš s dětma ke mně do Skalice, do chalupy."

Dlouho, dlouho se Anninka ohlížela, pokud ještě poslední chalupa drahé visky byla v dohledu. Pak ještě jednou loučení, nejtěžší s předobrymi rodiči a Lidkou. Malá Lidka tolik plakala, že už Anninka se rozmyšlela, nemá-li ji raději vzít s sebou. Maminka jí to rozmluvila. "Nedělej to, Anninko, měla bys zle, Jan by se zlobil a potom opravdu, co bys si tam s dítětem počala, budeš mít dost starostí s Blažkou". Ale zrovna srdce Annince rval pláč Lidky. Když všichni plakali, plakala Blažka také, ale brzo se upokojila, když jí Aninka připomněla, že jedou k tátovi.

Čím blíže byly Prahy, tím stisněnější Anninka byla, tím tíže starosti na ni dopadaly. Nic kolem sebe neviděla, nikoho si nevšímal, tak hluboce byla ponořena do svého žalu.

Byl už večer, tma všude, jen v dálce světla svítila. A bylo jich tolik, celé řady,

jako zlatých korálků, na šňůře navlečených. Celá tvářička, a chrpově modrá očka se Bláže radostně rozesmála nad tou nevidanou krásou.

Už budeme brzo u tatínka, Blážo, povídala Anninka, to už je asi Praha. Ve vlaku se rozproudil nový život. Kde kdo, každý se připravoval k vystoupení. Oblékali se, sundávali zavazadla. Za chvíli vlak zastavil. Taková spousta lidí se vyhrnula z vlaku,

s Blažkou počne? Ovšem, adresu na Jana Anninka má, ale jak by ho našla? Zbytečných peněz nemají aby se tam nechaly dovézt, a teď v noci se plahočit s dítětem po ulici, to byla zlá vyhlídka. I Blažka byla vystrašená, už také trochu ospalá, unavená tou dlouhou jízdou, pláč měla na krajičku. —

Zatím ten největší nával přešel, lidé přecházeli jenom jednotlivě. Anninka vzala

POHLED NA MEXICKOU SOPKU.

Nejznámější mexickou horou jest Popocatepetl, což v češtině znamená "kouřící hora". Jest to sopka, vypínající se do výše 17,794 stop na hladinou mořskou a nalézá se 40 mil jihovýchodně od města Mexika.

a už druhý proud lidí z čekárny šel jim vstříc. To bylo hluku, že až se Annince z toho hlava zatočila. Volání, radostné výkřiky nad šťastným shledáním, mezi to zněly signály, a hluk odjíždějících vlaků, posluhové se zavazadly mísili se mezi obecenstvo. Inu, chaos, chaos. Nikdy ve svém životě Anninka neviděla tolik lidí pohromadě, a byla přece několikrát v Hradci, ale kdepak, to není ani k přirovnání. Anninka byla tak ustrašená, vyděšená, pro Pána Boha, co si jen

Blažku, snesla jí za schůdků vlaku a vrátila se pro zavazadlo. V tom Blažka zahlédla Jana. Táto, ty můj táto jedinej, jen když já tě zase mám. S takovou radostí se Bláža zavěsila tátovi na krk a hubičkovala ho. Jan se usmíval, vítal se s Anninkou, byl rád, že je má zase u sebe. Vzal zavazadlo, a vyšli z nádraží. Blažka vypravovala tátovi celou cestu. Za to Annince mnoho do řeči nebylo. To velké, cizí město jí tolik vystrašilo. Tak tady tedy budou žít. Tolik lidí všude, a An-

ninka nikoho z nich nezná. Domy jsou takové tmavé, vysoké, všude plno koufe, prachu a sazí.

Bytu se Anninka přímo zhrzila. Tam doma ve Skaličce měli sice jenom jednu světnici, ale pěknou, světlou, vzdušnou, široko daleko bylo z jejích oken vidět, ale tady pod zemí, bylo to na Žižkově, byt byl přísklepní, tot' jsou tu jako zahrabáni. Anninka se neodvážila ani slovem postěžovati si Janovi, však věděla, že udělal pro ně, co nejvíce mohl, ale myslela, že se žalem zadusi.

"A co ty, stará, že nic nevypravuješ, u tebe je pořád nálada na dešť. Děkuj Pánu Bohu, že je to tak, že máš střechu nad hlavou a co jíst."

"I vždyt' já ano, ale to víš, to loučení a starosti, a děti nemám všechny pohromadě, tak se nediv." Anninka se přemáhala co mohla, jen aby nepopudila Jana. Nutila se do řeči, vypravovala mu překotně o tatínkovi a mamince, jak to zařídili všechno, při tom rychle zatápěla, venku bylo chladno, uhlí Jan koupil, nějaký hrnek tam měl, co mu Anninka dala sebou, tak uvařila trochu kávy, buchty měli co jim maminka napékla na cestu, a hned bylo všem veseleji. Spali na zemi, pro Blažku sehnali co kde bylo, ukryli ji aby nenastydla. Sousedka jim půjčila starou pokrývku a jeden polštář, více nemohla, však sama také neměla v ničem nadbytek. Však pro těch pár dní nebude tak zle, nějak to vydrží, musí, než přijde nábytek.

Dny pro Anninku se vlekly pomalounku, stejné, beznadějně, nemohla a nemohla zvyknout. Stesk jí zrovna rdousil, těžký stesk, že Anninka myslela, že ji zdolá. Přemáhala se co mohla, ale nic platno. Plakala, kudy chodila, ovšem jen nebyl-li Jan doma, před ním se neodvážila. Spát nemohla, jist jí nechutnalo, každé to sousto jí zrovna rostlo v ústech, ne a ne ho požíť. Po dětech se jí stýskalo, po rodičích, bratřích a sestře, po rodné vísce. Po stromech, loukách, slunci, ptácích. Tady bylo tolik smutno. Kolem a kolem, nikde ani stroměčku, ani travičky.

"Poslouchej, stará, takhle to už dál nejde, dlouho už se na tebe dívám, pořád si myslím, no, snad už jednou dostane rozum, ale ona je horší než malá Blažka, Copak se nemůžeš se trošku přemoci?" — "Vždyt' já

si nestěžuji, nic neříkám, dyt' za to nemůžu, že mám takovou povahu."

"Pořád seš jako sedum drahejších let, koukat se už na to nemůžu. Jiná ženská při dětech de ještě po vejždětku, a vona vo nic se nemusí starat, tadyhle v pátek jí přinesu peníze, a ještě fňuká". — "Šak ti tatínek říkal, že na těžkou práci nejsem, že sem slabá, tak proč sis mě bral? Myslíš, že mně bylo doma zle?"

"To vím, doma u vás mazlili se s tebou, až to bylo nemožný, samá trachtace, rozhazovalo se plnějma hrstěma, šak to potom dopadlo. K nám domů tě dát tak aspoň na pár časů, ty bys na to jinak koukala. Z práce do práce člověka honili, vod slunce východu do slunce západu. A ani se člověk pořádně nenajed, jo, i toho chlebička bylo málo, byl vodměřenej, darmo mluvit, tys nikdá nezkusila, co je zle. — Tak jsem našel jinej byt v Bubnech, budeme se stěhovat, abyses mi, princezno, neufňukala. Šak to budu mít aspoň blíž do práce, a pro děti tam bude zdravějc."

Stěhovali se po večerách. Jan si vypůjčil dvojkolku, naložil vždycky pár kousků nábytku, a tak pomalounku s pomocí sousedovou odvezl. Dva večery na to Jan obětoval, páteční a sobotní, a v neděli odvezl zbytek.

Byt byl jenom malounko lepší žižkovského. Nebyl pod zemí, byl přízemní. To byla jediná jeho výhoda. Byl stejně tmavý, vlhký, o dvou světnicích: pokoji a kuchyni. Kuchyně byla úzká, pouze o jednom okně, pokoj byl prostornější, se dvěma okny, ale jeho velikou nevýhodou bylo, že těsně sousedil s klosetem. A ty staré klosety byly opravdu hrozné. Páchly ukrutně, a tolik krys se udržovalo ve stokách, že i ve dne se nebojácně procházely po dvorku. — Anninka se zhrzila, když poznala, že byt je plný švábů. Zprvu ani nevěděla, co to je, kdepak, u nich na vsi tam bylo tak čisto, i ve Skaličce, a tady je toho tolik, a ted' v tom žít, zbavit se jich nikterak nemohli. — Blažka chudinka se jich tolik bála. Ale byt byl levný, a jiné nebyly o mnoho lepší. Nutno zvykat. A tady přece jenom bylo Annince snáz, jen přes cestu šuměla milá, přemilá Vltavěnka, rodná sestra drahého Labe, toho Labe, které protéká krajem jež byl Annince na světě nejdražší. Z jara tamtudy plavili vory, ó ne, tady nebylo tak smutno. Po práci na kládách se odbývaly večer-

ni besedy. Sousedky dobromyslně, a někdy i hodně zlomyslně, pomlouvaly jedna druhou, muži mluvili o politice, spolcích a tak jak už se ty řeči vedou. Děti dováděly, Blažka ovšem s nimi. Anninka zrovna tak o ty sousedské řeči mnoho nestála, ale pro dobrou vůli nutno se podrobiti. Řekli by, že je pyšná, a to Anninka nechtěla. Tam trochu dál byly Manina, na druhém břehu kousek dále zase Benátky. Tam bylo travičky dost a dost. Ne ovšem taková jako byla doma na lukách, ale přece jenom to byla travička. Sem tam i nějaký kvítek se objevil v chudé travičce, přece tedy kousek přírody, třebaže chudé. I vlaštovičky, vrabci, drozdi, kosí tu poletovali, ba i holuby tu jeden soused pěstoval.

A potom vlak Severozápadní dráhy denně tudy nedaleko po mostě rachotil. Ten samý, co přivezl Jana, a Anninku s Blažkou. Denně jim vezl pozdravy milého kraje. Chápete, že se tu snáz žilo? Čas utíkal, brzo, už brzo Anninka pojedje domů. Anninka pořád ještě říkala domů, ačkoliv už měla svůj domov. Uvidí děti, milé svoje děti, maminku, tatínka, bratry, sestru a rodnou vesničku. Jak hezky se žije, možno-li v něco doufati.

Anča se Annince odcizila. Nadobro se jí odcizila, styděla se Anninky, i Tonička jí byla bližší. Ale nejmilejší, nejbližší jí byla babička. Pořád jen byla kolem babičky, promluvila-li na ní Anninka, schovávala se Anča babičce do faldů, ba ani Bláži si mnoho nevěšimala. Annince to bylo tolik líto. Ještě, že to byla alespoň maminka, co si Anča oblíbila, to trochu bolest zmírnilo, ale bolelo to přes to nesmírně. Až strach z toho měla Anninka, jakou shledá Lidku. — Jestli i ta na ni zapomněla? Ale zbytečně se Anninka obávala. Lidka na maminku nezapomněla. Celou silou svých drobných ruček držela se Anninky kolem krku. Maminko, moje drahá maminko, jen mne tady už nenechávejte, vemte mne domů." Anninka až zaplakala nad Lidkou, jaká byla ubohá. Stejně hubenoučká, snad ani trošku nevyrostla a zanedbaná až hrůza. Samý bolák, a i vši měla v hlavičce.

Janova sestra Frantína na omluvu povídala: "Jo, milá ženská, já nemám času s dítětem se piplat při vši své práci. Pořád to jen brečelo, šak sem d'ála, co sem mohla." Když někdy Lidka zlobila, Anninka jí slibovala, "jen počkej, šak já tě zas pošlu do

Hoděšovic k tetce, vona tě naučí," a chudinka Lidka hned byla jako putinka.

Na podzim, když odjížděla Anninka s dětma zase do Prahy, nebyla Anča s nima, za nic na světě nechtěla od babičky. Anninka jí slibovala hory, doly, nic platno. Anča stála na svém, že od babičky nepůjde. Plakala, prosila, až babička sama řekla: "I tak ji tady nech, Anninko, dyť je ještě maličká, já si ji tu nechám, pokud nebude muset do školy. Dyť mně by tady taky po ní bylo smutno."

A léta mijela. Zase Anninka dostala dětátko. To už Bláži bylo šest roků, choďla už do školy. Lidce čtyři, Anči dva. Tentokrát to byl konečně toužený chlapec. Sama Anninka byla potěšena, ale Jan by byl radostí svět převrátil.

Jindy, když dítě zaplakalo, huboval, naříkal, že se nevyspí. Ted' vstával Jan sám, trpělivě chlácholil, hýčkal malounkého Jeníčka. To pokud Anninka nemohla ještě z postele.

Jeníček rostl k radosti Janově, měl se k světu, a byl to takový hezounký modrooký klučina, celý Jan. Měl malou dětskou postýlku, tu mu Jan sám udělal a bíle nabarvil. Když byl Jeníček roční, stával už sám na postýlce, a když Jan večeřel, Anninka sebe a děti odbývala jenom kávou. A Janovi, poněvadž těžce pracoval, hleděla poněkud přilepšit, ano, měla sice nejlepší vůli mu přilepšit, ale za těch poměrů to bylo věru těžké, tedy alespoň maso z polévky mu dělala na cibulce. Jeníček jednou ručkou se přidržel postýlky, druhou natahoval na Jana, "nejne" žadonil. Už jsem ti dal, ty's to nespapal, kam si to dal, najdeš to hned! — A Jeníček hledal tak dlouho, až sousto nalezl, vracel ho Janovi, a žebrotil znovu. Jan by byl zaň život dal, jak ho měl rád.

Jednou Anninka zadělala na buchty a odběhla si nakoupit. Jeníček spal. Těsto nechala Anninka na židli u postýlky a když se vrátila, zhrozila se, co vyvedl. Jeníček se probudil, když Anninka odešla a jak uviděl mísu s těstem na židli, prostrčil ručičku skrze mřížku u postýlky, dosáhl vařečku a vytahoval těsto z mísy, rozmazával ho po postýlce, mísa mu spadla na zem a rozbila se. Ted' se toho Jeníček polekal, věděl, že udělal, co neměl, schoulil se v rohu postýlky a čekal, co bude. Takový to byl čipera.

Můžete si pomyslet, co Jan dělal, když ho ztratili. Nedochovali ho, Jeníček zemřel nějakou dětskou nemocí, ještě mu nebyly dva roky. Lékaře k němu nevolali, nebylo peněz. Janovi bylo jakoby mu na věky zašlo slunce života, a Anninka byla zmučena lítostí nad smrtí milovaného synáčka. — Prvně byla samotinká, jen se dvěma malými dětmi u mrtvolky synáčka. Jan nebyl ještě doma z práce. A s jakým strachem vyčkávala Anninka Janova návratu.

Za dva roky po narození Jeníčka, dostala Anninka zase chlapečka, zase ho pojmenovali po Janovi. Ten ale žil jen velice krátce, byl takový slaboučký, tak žalostně kvílel, jistě smrt byla pro něho jen vysvobozením, vykoupením.

To už Lidka začala chodit do školy. Bože, Anninka byla už tak usouzená, vysílená. Jeden porod za druhým, při špatné, nedostatečné stravě, při všech těch starostech, dva pohřby za sebou, to je opravdu vysilující a k utrápení.

A za dva roky dostali zase děvče, Pavlu. A ta jako z udělání měla se k světu. Byla kulatoučká, baculatá, tmavooká, hezounké děvčátko, ale když to bylo jenom děvče. Jan se zase mračil, Anninka se trápila nevýslovně. Ještě že ty děti byly takové hodné. Bláza opatrovala Pepku Kučerovou, vodila ji do školy, paní Kučerová byla sousedka vdova, chodila do továrny. Ráda dala Bláži šesták, když se jí o Pepku postarala.

Lidka zase obracela u Pospíšilů límce u košil. Paní Pospíšilová šila košile do jednoho obchodu. Lidce s radostí nějaký ten krejcar podstrčila za pomoc jejích malých ruček. Anča už dávno byla doma, chodila do školy, myla nádoby a obstarávala drobné nákupy pro paní Zimovou. Paní Zimová také pracovala v továrně. Děti neměli. Pan Zima byl zedníkem a bydleli také v sousedství. Každý vydělaný krejcar děti poctivě odváděly Annince. Pravda, každá pomoc byla dobrá, ale přece jen byla nepatrná. Kapkou do moře. Příjmy byly stále stejné, jen jedny ruce na ně pracovaly, ale hladových krků každé dva roky přibývalo. Pořád Jan vyčítal Annince. Jiná ženská i při dětech jde po vejďelku, ale kdepak ty, nikam s prací nemůžeš, spíš bys ještě chtěla, abych ti jednal k dětem, ne? To by tak hrálo. Člověk aby se dřel jako rumářská mrcha a pořád kde nic, tu nic. — Anninka

jen krásné, usouzené oči vyčítavě k nebi obracela.

Jediná Anninky radost, jediné útočiště bylo u rodičů o prázdninách. Anninky a děti též. To byl skutečný ráj jejich prachudoučkého dětství. To dobrý, předobý dědeček s babičkou snad ani netušili, či tušili, co pro svou dceru a vnučky konají? Jan chudák sice s nimi jeti nemohl, ale i jemu se značně ulevilo, když po kolik měsíců nemusil rodinu živit. A ten dědeček drahý, i tehdy, kdy výměnek už nebral, Frantík později o statek přišel. Bůh ví, jak to bylo, Frantík vinil tatínka, že mu předal statek zadlužený, že na hochy tolik vynaložil a dva výměnky, že mu hodil na krk. Tatínkova matka, Frantíkova babička, ještě žila, ba byla znovu vdána. A teď tatínek s maminkou také brali výměnek. — Manča, Frantíkova žena, naříkala, že svoje věno marně utopila v dluhách.

A tatínek zas naříkal, jak málo Frantík vyženil, a že radši ve žních, kdy je nejvíce práce, vysedával v hospodách, než aby pracoval na poli. Manča zase v největší pili, kdy každé ruky bylo potřeba, vlezla do postele, ovázala si hlavu šátkem, že prý je nemocná, ještě si nechala vysluhovat. A že byla lakomá, tak v noci si pekla koláče, aby nemusela nikomu dát. Potom na cizím se přičiňovali oba. Tak Bůh sud' kdo z nich měl pravdu, ale nejspíše oba, anebo každý trochu. A dědeček, když už sám šel po vejďelku, dělal vážného na dráze, i tehdy Anninku s dětma k sobě na celé léto vzal. Byli pořád v chalupě, co měl dědeček jako výměnek, ale měli jenom jednu světnici tu menší, druhou větší obývali Červených, ale nájem dědeček musel platit. To všechno, co dříve patřovalo dědečkovi, patřilo teď nějakému Vyženilkovi. Dědeček říkával, že ho o to připravil, ale nikdy neříkal, jak. Totiž ani ne jeho, dědečka, ale Frantíka, patrně mu Frantík byl dlužen a on mu dal statek do prodeje. A jaký to byl krásný majetek a kolik pokolení Pavlasů na něm hospodařilo. Těch polí úrodných a stavení, tak jako bývaly staré české statky dřevěné s doškovou střechou. Před statkem stával vysoký, štíhlý topol, za topolem byla vrátka i vrata pro povozy, blízko vrátek stávala studna s okovy, dvůr byl rozsáhlý, uprostřed dvora byla hnojnice. Z levé strany bylo obytné stavení o třech světnicích. Rozsáhlá kuchyně byla z levé strany, v síni

byla pekárna, kde se pekl chléb a koláče, na pravé straně byla komora a menší světnička, kterou měla Frantíkova babička jako výměnek. V průčelí byla vrata a vrátka na humna, z pravé strany byly chlévy a stodola a rozsáhlý sad, který sahal až k malému rybníčku na návsi. Za humny byla stará hruška fíkovka. Ta měla hrušky jako malované. Půl červené, půl žluté a slad'oučké, snad proti jí říkali fíkovka. Za statkem z levé strany byl ještě jeden sad s ovocnými stromy. Tam byly jabloně slád'ata, ohromná stará hruška kapalka, s droboučnými hruštičkami; byl-li vítr, tu hruštičky se stromu padaly tak hustě, zrovna kapaly, proto jí říkali kapalka. Tu měli děti rády, že mohly hodně sbírat pod hruškou. Pak tam byly svestkové stromy, kulatky, babšata, to byly blumy vejčitého tvaru a chutné. Za studnou byla malá květinová zahrádka, ta spojovala statek s chalupou, ale patřila k chalupě, dědečkovi. Pravda, nebyla velká, ale těch nádherných květin, co tam dědeček pěstoval, jarních, letních, podzimních. Růže, lilie, karafiáty všech možných druhů, rese- dy, astry, no krása, krása. Po zdi chalupy vinulo se víno, a to činilo tu drahou chalupu tak útulnou, krásnou. Chalupa byla rovněž dřevěná jako statek, s doškovou střechou. Měla dvě světnice, kuchyni a komoru a v síni stejně jako ve statku byla pekárna. Pak tam stávala babiččina skříň se všelikou dobrotou. Syrup tam babička mívala z bílé řepy, takový dobrý, hustý, potom buchty, chléb, máslo, tvaroh, ach, co dobrot ta stará skříň pro ty drobné děti jen obsahovala. Dvůr byl dosti velký, ale přece jenom mnohem menší než ve statku. Uprostřed dvora jako všude byla hnojnice, ale prázdná. Dědeček tam později žádný dobytek nestržel. Z pravé strany byly chlévy, také prázdné, komora, naproti chalupě stála stodůlka, z levé strany byla vrata a vrátka. Za stodolou byl sad, na jedné straně dědeček pěstoval zeleninu, byly tam keře malin, angreštu, rybízu, tam dál byly samé ovocné stromy. Uprostřed sadu tekla strouha, podél strouhy byly křoviny hlohu, mechové růžičky, jasmín, inu, ráj na zemi, pro Anninčiny děti jistě to byl ráj. Jaký div tedy, že nedočkavě počítaly dny, kdy už budou u dědečka a babičky.

Červnový den vstával, takový skvostný den se rodil, jaké bývají jen počátkem měsíce června. V Anninčině bytě bylo živo.

Všechny děti byly už vzhůru, jen nejmladší Pavla spala ještě na postýlce. Poslední přípravy k odjezdu se konaly. Všechno už měli zabaleno, připraveno, jen děti se oblékaly, česaly a zapínaly jedna druhou. Sní- dali všichni společně kávu a chléb. I Pavla se už hlukem probudila, ale měla na krabíno, nebyla zvyklá vstávat tak brzo. Ale jak jí děti pošeptaly, že jedou k dědečkovi, bylo po pláči. Nerozuměla tomu arciť, nevěděla ani kam pojedou, ale že viděla, jak se už všechny smějí, jak jim očka září, radovala se též.

Konečně vykročili. Jan pečlivě uzamkl byt, klíč strčil do kapsy, navlékl na ruku ohromný ranec a už šli. Anninka nesla si Pavlu. "Tatínku, my bysme šly za váma, my bysme dávaly pozor na cestu." — "Nic, už jsem řekl, marš napřed, před náma. Z toho nebylo odvolání, to věděly všechny a proto bez reptání se podrobily. Jen Lidka jaksi nejistě se chytala Anninky za sukni. "Marš, Lido, k Blaženě a Ance, máš asi špatný svědomí. No, dyť jsem to věděl, že jsis nypupovala boty! — A ty si taky ničeho nevíš, holka má boty jako cihlár, má je červený jako lišky a máma nic nevidí. Všichni by z nich padaly, kdybych si jich nevšímal." "

Ten malý mráček zkazil celý dnešní den. Annince už hořkost z duše nevymizí. Přece tomu děti neušly a bály se toho, jen proto chtěly jít až za tatínkem a maminkou, to byl kámen úrazu, věděly už ze zkušenosti, že každá vycházka s tatínkem se tím pokazila, vždycky se našla některá s cihlářským botama a většinou to byla usměvavá Lidka. Bůh ví, že je svědomitě čistily, proč se nechťi lesknout stejně vzadu, jako napřed?

Ulice byla ještě liduprázdná, jejich kroky se rozléhaly široko, daleko. Jen sem tam objevila se v okně rozespálá, rozčuchaná, neumytá hlava některého souseda. "Pán Bůh zdravíčko, pane Jiroušek. Tak už si je zase vedete? To vám bude smutno. Ale Pánbíčku milej, to jsou všechny vaše? Dyť už to máte jako malou školu."

Všecky tři je měla Anninka stejně oblečeny ve tmavomodré vlněné šaty s volánkem u krku. Vlasy měly všechny pevně zapletené v copy, aby ani vlasek neodstával. — Blážíny a Lídky poslušně držely, ale Anču nebylo možná učesat. Vlasy jí utíkaly z copu, za chvíli měla kolem uší plno kudrli-

nek, a naposledy cop sám se jí svinul do kotočce.

Na hlavičkách měly stejné bílé klobouky z tvrdé, presované slámy, s vysokou střechou, jako komínky, s ohromnou štetkou konvalinek ve předu a s gumou pod bradičkama. Doma se děti pošťuchovaly, posmívaly, že mají klobouky jako pro starou ženskou, teď je poslušně, bez jediného slova protestu oblékly. Jan jim je sám kupoval, a tu nebylo radno vzdorovati; to tak, aby naposledy musely zůstat doma, co konec konců na klobouku záleží. Na nožkách měly bílé bavlněné pučochy, však si musela každá svoje uplést. Jan jim netrpěl běhání, museli pilně pracovat. Botky jim Jan dával dělat vždycky raději trochu větší, aby z nich nevyrostly. Proto v nich Lidka často zakopla a byla hubována, že má boty okopané. Držely se pevně za ruce a radostně si vykračovaly.

Anninka měla tmavou sukni a světlý život ještě z domova, však si přinesla z domova šatů dost a dost, tatínek s maminkou jí přáli, často jí koupili na šaty. Jak teď byla ráda, že z nich může přešívát pro děti. Na hlavě měla světlou polohedvábňou šálu, šátek Anninka nemohla v městě nositi, neb se jí smáli, že je venkovská a klobouk Anninka za nic nechtěla, přes všechno domlouvání Janovo, nebyla jim zvyklá. Jan byl oblečen ve starší šaty, co nosil do práce, však až je usadí do vlaku, musí za svou povinností.

Na nádraží Jan koupil lístky, Anninka s dětma čekala naň opodál, vyhledal jim místo ve vlaku, usadil je. Ještě zbývala chvilka do odjezdu vlaku. "At' jste hodné, to vám povídám, nebo chraňte se, abych na vás něco slyšel. Ty mně všechno napiš, a at' je nenecháš zvlčít, to ti povídám." — "Tak s pánembohem" loučila se Anninka s Janem, s pánembohem, tatínku, radostně volaly děti. — Vlak pomalu ujížděl z nádraží. Už jedou, už jedou, děti se radostně smály. Pavla usnula, Anninka jí ustlala na lavici. Ostatní děti oknem pozorovaly krajinu, jak kolem vlaků běžela. Všechny stanice už znaly, zprvu si je psaly a teď už je znaly z paměti.

V Hradci na nádraží na ně čekal dědeček s povozem vystlaným slámou. "Tatínku!" — "Anninko, holka zlatá, jen když jste šťastně dojely. No, nic se nestarej, u

nás se popravíš, vodpočineš si, šak maminka, to víš, že se vás už nemůže dočkat."

"Tak co, holky, japak ste se těšily na Skalice?" — Děti jen se na dědečka usmívaly. — "Ale to víte, tatínku, to bylo pořád, maminko, už jenom sedmkrát se vyspíme, už jenom třikrát, už zejtra uvidíme dědečka a babičku, až je táta vokřikoval."

"Pojďme teda, počkej, Anninko, já ti Pavlinku podržím, vlez si tam do vozu ty nejdřív, pak tam vysadíme děti. Tak Anninko, jen si sedni, udělej si pohodlí, to víš, cesta je dlouhá a máš tu malou." — "Tak mně jí sem podejte tatínku, prosím vás."

"Pane, Blážo, holka, ty jseš ale těžká," povídal dědeček, když vysazoval Blášku do vozu. "Tak co, Lidko, esipak máš grocky sebou, mocipak jich máš letos?" — "Mám jenom jednu, dědečku, ale co mám na ní šatíčků!"

To byla panenka, děti každý pátek čekávaly na Jana před továrnou. V pátek byla výplata, a to už každá na tatínkovi vyškemrala krejcar, ale nepromlsaly ho, koupily si panenky porculánové, říkaly mezi sebou za gronc, panenkám říkaly groncky a dědeček to zkrátil na groky. Panenky měly slepené nožičky, takové byly malounké, ale co starosti to dalo, než si jednu vybraly. Bláža mívala nejvíce šatečeků na groncky, jen co je pravda. Bláža vůbec byla taková rychlá, ale Lidka uměla šít takové krásné kloboučky, že se každý divil. Anča zase měla groncku nejlépe oblečenou, uměla šít krásné šatečky, a jak pěkně uměla háčkovat.

Bláža, že byla nejstarší a tatínkův miláček, přivlastnila si Janův černý, vojenský kufr, Lidka měla jenom obyčejný košík, Anča zase truhličku co dostala od babičky. Takovou hezkou, žlutě barvenou, s přítruhlátkem, i zámeček měla, jako Bláži kufr, takže si obě mohly svoje poklady zamýkat, kdežto Lidky koš byl úplně otevřený, neměl ani viko. A to bylo hodně lákavé, vždycky pro tu nejmenší. Ted' to byla Pavla. Bláža mimo groncky a hadříčků tam měla všelijaké cenné dary od spolužaček Kláry Kohoutovy a Mařky Vávrový. Jako zbytek stužek, svaté obrázky, ba někdy i kousek pendreku. Bláža si na dary náramně potrpěla. Lidka měla zálibu v barevných papírkách, všelijakých bavlnkách na vyšívání, těch měla celý chumáč, říkala tomu taha-nice. Anča, ta ve všem napodobovala Blážu.

Když dědeček všechny pohodlně usadil do vozu, hodil tam ještě ranec, Anínka tam měla šaty a prádlo svoje a dětí. Koupil jim ještě limonádu, aby neměly děti na cestě žízeň, podělil každou ohromnou křehounkou buchtou, plněnou rybízovými povidly. Tak dobré buchty pekla jenom babička a už nikdo jiný, ani maminčiny nebyly tak dobré. A tyhle ty první buchty na cestě jedené byly snad ze všech babiččiných buchet nejlepší.

Pokud byl strýček Frantík ve statku, jezdíval dědeček s Frantíkovým povozem dětem naproti sám, potom když povoz jednal jezdíval s kmotrem Matuškou. Děti mu říkali "absecung". Používal toho slova kmotr nevslovně rád, patrně to bylo památné slovo z vojny, možná, že jediné, které si zapamatoval.

Na všechny se dědečkovy krásné, čekanově modré oči vlnitě usmívaly. A jaký on byl dědeček hezký, opravdu. Však nadarmo babička Pavlasova, dědečkova matka, nebyla nejkrásnějším děvčetem ze vsi, a dědeček byl po ní. Takový pravý slovanský typ, obličej měl širokých lícnicích kostí, krásně utvořený rovný nos, hezká bezvousá ústa, hezká i ve stáří, kdy byla zubů prostá. Ale nejkrásnější byly jeho modré oči. A vlasů co ještě dědeček měl, ovšemže šedivé, ale co jich bylo. Jako mladík byl ještě dědeček, štíhlý, vysoký, ani trochu shrbený, a co se pracoval. V osmnácti letech se oženil s babičkou, tak mlád musel převzít statek, když mu otec zemřel. Chůzi měl dědeček lehkou, svižnou.

Celou cestu si vypravovali. Babička už je vyhlížela na zápraží, I Tonička je přiběhla přivítat. Však nebyla daleko, jenom tam za rybníčkem, co sousedil s Frantíkovým sadem. Provдалa se za Josefa Vachů, měli tam hostinec. Maminka sevřela Anínku do náruče s takovou radostí, že až to dojímalo. Všechny děti jednu po druhé políbila, a svou nejmilejší Aničku ani z náruče pustit nechtěla.

A potom nastaly ty blahé časy. To bylo volnosti, ovšem musely opatrovat a uspávat malou Pavlu, ale v tom se střídaly, každý den měla jedna z nich jak říkaly řadu. Ráno se předstihovaly, která dřív z nich bude vzhůru. Jen v košíkách a spodničkách, sotva otevřely očka, uháněly do sadu, neníli tam spadané ovoce. Pak zase zpět do postele, a spávaly až do poledne. To ze začát-

ku jenom, ten silný vzduch na ně tak účinkoval, později už nevydržely dlouho v posteli.

Bratranec Jarouš přišel z Hradce k dědečkovi na návštěvu. "Děti, děm za strejčkem Frantíkem na pole". To už bylo obilí posečené. Všechny byly Jaroušovým návrhem nadšeny. Ale Lidka ne, Lidka vstane doma, vona neumí utíkat, utíká tramtarara. To tamhle Anča je jiný chlapík, a je mladší než Lidka, povídal Jarouš. Maminko, voni mně nechtějí sebou vzít, krabíla Lidka. Ale vemte jí sebou, nebo nepudete nikam, šak nemusíte utíkat, vona vám stačí.

Nic dobrého v tom Jaroušovi nebylo. Navedl děti, aby do šátků co jim babička půjčila na hlavičky, chytaly rybičky, děti byly celé umáchané, žáby jim strkal do kapsiček, Zanesl Lidku doprostřed strniště, a nechal ji tam. Lidka plakala, tolik to píchalo do nožek, ten Jarouš je ale zlomyslný.

Jindy strýčkův čeledín Vincek jel na pole s trakařem. "Vincku svez nás na trakaři," žadonily. A Vincek, dobrák, jednu po druhé vezl. Jistě ani žádný hrabě nebyl tak št'asten ve drahém kočáru, jako ony na Vinckově trakaři. Večer sedával Vincek na zápraží, předčítal jim "O šlechtyném panu Mikšovi". Vincek seděl na lavici, děti kolem něho na záspi a zbožně poslouchaly, jenom po straně aby Vincek nevěděl, se mu vysmívaly, jak divně slova protahuje, jak to zpívá.

Potom pradědeček přišel domů s pole, seděl vedle Vincka, večerel. Z ohromného krajáče studeného mléka lovil veliká sousta chleba.

Jednou Lidka přišla na návštěvu do statku k prababičce. "Dej Pán Bůh dobrý poledne, babičko," zdravila Lidka. "I dej to Pán Bůh, Lidunko. — Tak, Lidko, dneska je na tebe řada jít pro mlíko." Lidka sebrala poslušně hrnec a šla. Přes náves šla jistě, ale když přišla ke dvířkům Hajnejch statku, bylo po hrdinství. "Kmotra, kmotra". Nikde se nikdo neozýval, jen pes štěkal na dvoře, husy štěbetaly, slepice kdákaly. — "Kmotra Hajná, podržte si psa, a zažente si husy, já du k vám pro mlíko," vyjednávala Lidka diplomaticky za dvířkama. A kmotra musela nechat všeho, nejpilnější práce, bylo právě dojení, a jít Lidce vyhovět. "Snad bys se Lidunko, nebála naší Amíny, dyť nekouše, dyť už nemá ani zuby." "Jo, ale jak štěká Amína, hodně štěká, já

ji slyšela, ale to dybych byla věděla, že nemá zuby, tak bych se ani nebála. A husajch já se, kmotra, ani nebojím, jenom housera, dyž von je takovej velikej. Žádněj mu nic nedělá, ale von hned v otevře zobák, vystrčí jazyk, a už natahuje krk a dělá sss. Jako nákej had. A aspoň dyby neběžel za člověkem. Jeden nedávno naši Blážu štípнул do nohy, panečku, to to asi bolelo," povídala usměvavě Lidka. "Ale Amina je moc krásnej pejsek, kmotra, rači byste ji měla nechát uvázanou, aby vám ji nikdo neukrad." Kmotra Hajná se rozchechtala až se za boky popadala. Svíjela se zrovna smíchem. Tak se ti, Lidunko, naše Amina líbí, povídala kmotra, když jí první nával smíchu přešel. "Seš ty ale chytračka, no neboj se, já ji teda nechám podruhy uvázanou."

Pak přišlo posvícení v Těchlovicích. Tam byla tatínkova sestra a sestřenice. Obě neměly děti, jenomže Janova sestra byla ještě mladá, teprve nedávno vdaná, pracovali s Vašíkem, jejím mužem, oba v cihelně, a co se chudáci nadřeli. Kdežto sestřenice byla už hodně starší, a že věděli, že s Jozífkem už žádné děti mít nebudou, vzali si schovanku z Jozífkovi strany, té jednou předají svou chalupu. To bylo těšení na posvícení. Anninka je všechny oblékala do svátečních šatů, do těch, co v nich přijely, kloboučky jim dala na hlavičky, pekař Vozáb co Toniče vozil chleba a bandury je naložil do vozu a už se jelo.

Spaly u tatínkovi sestřenice. Za jedno tam měla tetička více místa, a za druhé tam měly Julku.

"Bóže, holky," povídala tetička Žanynka, "to ste hodny, že ste přijely k tetce na posvícení." Zavedla je do parádní světnice, tam byl takový pěkný chládek, venku bylo tolik horko. Sundala jim šaty a klobouky aby se nezamazaly, každé uvázala svoji zástěru co měla do pasu, až pod bradičku, usadila je u stolu, přinesla mísu koláčů. Tak jezte, holky, jezte, a šla do kuchyně vařit posvícenský oběd. Děti se nedaly pobízet, za chvíli byla mísa prázdná, však ale tetička pekla dobré koláče, jen co je pravda.

Za chvíli přiběhla zase tetička Žanynka z kuchyně, celá upocená horkem a spěchem, nepodívala se hned na mísu, jenom viděla, že děti nejedí.

"Tak cák (na Hradecku říkají cák místo copak), že holky nejíte, nešmakujou vám koláče, vidíte?" Děti se jen potměšile u-

smívaly, neříkaly nic. Teprve teď se tetička podívala na stůl, a viděla, že je mísa prázdná.

Ještě několik mís koláčů vyprázdnily, na to několik kyselých okurek, však jich měla tetička plničký soudek a jaké byly dobré, kyselé, až se osrdí třáslo. Pak je vzala Julka na sad, snědly nějakou tu švestku, však zrovna začly švestky dozrávat. A pak byl konec. Bříška měly jako bubinky, na posvícenský oběd jim už místo nezbylo.

Odpoledne je vzala Julka k tetičce Stáze, tatínkově sestře. Tuhle tetičku měly rády, byla taková dobrosrdečná. Hned navářila čaje, nalila rumu, až se dětem hlavičky zamotaly, když k němu čichly. Přinesla koláče. "Tak, holky, berte si, berte, nedejte se pobízet". Teď už to dětem tak nešlo jako dopoledne. Za jedno byly najedené a za druhé koláče tetičky Žanynky byly lepší. Ale když tetička Stáza byla taková hodná, tolik je ráda viděla, přece talíř koláčů odpravily. Potom dala tetička každé krásný niklový šesták, leskl se jako stříbrný, pomysleme si, tolik peněz, co se za to dalo do brot nakoupiti. "Tak, děti, zejtra zase přidejte, ale u tetky Žanky moc nejezte, moje koláče sou lepší." To jim tetička Stáza jenom šeptala, aby Julka neslyšela.

Ještě šly s Julkou mezi boudy, a hlavně ke kolotoči. To byla Julky jediná vášeň. Prohýřila celý šesták na kolotoči, nejraději jezdila na káči. Děti se pošťuchovaly, divily se, že Julka tak lehkomyšlně utrácí takovou spoustu peněz. To ony ne, na kolotoč vůbec nešly, ačkoliv je Julka hodně lákala. Koupily si jenom každá za krejcar. Bláža červeného, cukrového kohoutka, takový byl hezký a vespod měl pišťalku. Ach, poďvej, Lidko, von nepíská, smutně povídala Bláža. Že by sis z toho něco dělala, dyť von je hezkej i tak, dyž nepíská. Lidka si koupila turecký med, Anča byla milovnicí pendreku. Když už Julka neměla ani krejcar, omrzelo ji choditi mezi boudama, šla tedy domů. "Kde pak ty máš, Julinko, vod tetky šesták?" Julka musela s pravdou ven. "Julka, seš ty ale darebnice marnotratná, že nedostaneš chalupu, jesi se nepolepíš!"

Druhý den byla neděle. Tetička všechny děti pečlivě učesala, ustrojila je a šla s nimi do kostela. Bláže neodolala, vzala si svého cukrového kohoutka sebou, aby tetička nevěděla, zabalila si ho do kapesníčku. Tetička je usadila vedle sebe do lavice. Bláža zprvu

si prohlížela kostel, potom lidi v kostele, to už začala mše svatá. Ty divně zpívají, myslela si Bláža, docela jinak než u nás v Praze. Když už jí to všechno omrzelo, vzpomněla si na kohoutka. To se bude Emila divit, až jí ukážu kohoutka, šak je hezkej, jako živej. Emila byla Bláži nejmilejší kamarádka ve Skalici. Maně Bláža rozbalila kapesníček, prohlížela si kohoutka, což ještě kdyby pískal, škoda, že nepíská. Tetička si jí nepovšimnula, byla zabraná do modlitby. Bláža přiložila kohoutka k ústům, chtěla zkusit jestli nepíská, aniž si uvědomila, že je v kostele. To právě kněz se modlil u oltáře a najednou v tom posvátném tichu ozvalo se tenounké, pronikavé spiknutí. Tetička se uleknutě ohlédla na Blážu. Bláža leknutím celá zčervenala. Vida, ten kohoutek, včera to tolikrát zkoušela a ne a ne, a dnes znenadání a zrovna v kostele si vypískne. Co si tetička jen pomyslí, a kdyby tatínek věděl, co ona Bláža vyvádí, že se neumí slušně chovat v kostele, ten by se zlobil. Ta Lidka i Anča, jak ty jsou hodny, ani se nepohnou, jen ona Blažka, hanbila se v duchu za sebe Blážu. Ale ze zahanbení přešla Bláža k radosti, vždyť její kohoutek píská, a jak pěkně píská, radovala se Bláža, to teprve se bude Emila divit.

Druhý den jim tetička dala sebou veliký talíř koláčů, kus věnce, tetička pekla na posvícení vždycky ohromný věnec, samou hrozinku a mandli a vždycky jim kus dala sebalice. A pak je pekař Vozáb vezl zase do Skalice.

Potom už se prázdniny rychle chýlily ke konci. Začínala chladna, ve stodolách se mlátilo, děti se více zdržovaly ve stavení, seděly na lavici, choulily se k sobě, bosé nožky skrčené pod sebou, a hrály si s panenkami.

Ještě je dědeček zavedl k ševci Pechovi, všem nechal udělat stejné botky, na šatečky dostaly od strýčků, maminčiných bratrů, když přišly někdy k dědečkovi na návštěvu. A tak je měla Anninka zase trochu oblečené. Dědeček jim na cestu připravil chromnou kytici těch nejkrásnějších květin z jeho zahrádky. Znovu je usadil do vozu, ale Bože, to loučení, to loučení je kruté.

Lidce bylo strašně k smíchu, jak prababicka se s nima každým rokem stejně loučila. "Tak s Pánembohem, Anninko a děti, ach, dyž já vás už napřesrok třeba ani ne-

uvidím," a plakala, chudinka. Staré oči, člověk by ani nevěřil, že v mládí byly nádherně modré, vroubené tmavými řasami, teď byly bezbarvé, vybledlé s krvavě červeným bělmem a klapkami, takřka už bezřasé. — Však byla, chudáčko, taková staříčká, suchoučká, do uzlíčku by ji svázal, shrbená, málo už viděla, ani už daleko nedošla.

Lidka se udivit mohla, vždyť přece babicka zůstane ve Skalici, a pláče, a ona Lidka odjíždí, musí a nepláče, ani ostatní děti. Jak je prababicka pošetilá, proč by je neměla napřesrok uvidět rozhodně je uvidí vždyť zase přijedou na prázdniny k dědečkovi.

A potom nastal zase všední život. Anninka vstávala před šestou hodinou ráno, vařila kávu k snídani, vypravovala Jana do práce. Sotva jej vypravila. Pokud byl Jan doma, musela mu Anninka věnovat celou svoji pozornost. "Proč není voda na mytí nalitá v mise? Blaženo, boty, kde zase mám fúsekle, zatrachtilý děti, u nás je to jako na pražském mostě s ničím se člověk neshledá, tadyhle byly na židli," a tak to šlo, pokud Jan neodešel. Ted' už byl čas vypravovat děti do školy. Anninka je rychle umyla, učesala, oblékaly se už samy, zapínaly jedna druhou. Pokud byly děti doma, běžela Anninka honem nakupovat na oběd. Když odešly, byl čas k vaření, mezitím koupala Pavlu, buď prala, nebo žehlila. K šití se zřídkka kdy dostala tak, tak že všechnu práci zastala. V poledne šly děti Janovi s obědem. Než Anninka umyla nádobí, zameřila, uspala Pavlu, byly čtyři hodiny, za chvíli aby připravovala kávu k večeři.

Po večeři Jan zavolal: "Blaženo, máš napsanej úkol?" Prohlédl úkol, přezkoušel ji, potom Lidku, naposledy Anču. "Máte vypucovaný boty? Prohlédl všem třem důkladně boty. Tohle že sou vypucovaný boty, marš, přepucovat."

Teprve když uspaly malou Pavlu, směly si děti chvíli hrát. Seděly všechny svorně pod stolem, tichounké jako pěny. Jan Annince hlasitě předčítal za stolem. Četl-li z rodinné bible, směly děti poslouchati, ale četl-li Jan román jako "Zrazená milénka" a podobné, měly děti zakázáno slyšeti, což je tím více svádělo k poslouchání. Pak byla společná modlitba, všichni klečeli na holé podlaze. Jan, Anninka i děti. Každý den jedna z nich předříkávala modlitbu hlasitě, ostatní jenom tiše opakovali. Někdy se stalo,

že některá při modlitbě zdřímala, ale to se hezky probudila štuchancem do zad od Jana.

"Kdopak to tady chodí? Lidka, pročpak že nespíš, vona místo aby spala, špacíruje po bytě. Aby to tatínek věděl, ten by ti dal. Di si honem lehnout, nebo jesi se probudí, bude zle."

"Blázo, tady máš tři krejcary, doběhni mně vedle k Matějčkovům pro sádlo, ale honem, pospěš si, víš co tatínek dělá, když není všechno akorát v čas a kor aby měl čekat na večeri." — "Maminko, může jít Lidka a Ančka se mnou?" — "Ale dyť je to jen vedle, naopak byste chodily všechny tři, marně trhat boty." — "Maminko, prosimvás, my si pospíšime". — "I tak pro mně si děte."

"Bože, Bože, ty děti sou bezstarostný, ta Blažena kouska rozumu nemá, co sem se jí nanakazovala aby tu byla brzo a zatím do ví kde je jí konec, do ví kde lítá." Čas utíkal a Bláza se nevracela. Už bylo skorem šest hodin, když přiběhla nejdříve Anča, za ní Lidka, a za nima Bláza skákala po jedné noze. "Že už konečně dete, to je doba, a ty, Blaženo, jen si eště poskakuj, šak máš proč, no počkej, tohle já na tebe řeknu tatínkovi, jaká seš neposlušná. Já se s váma tlouct nebudu, však sem na vás slabá, ale tatínek si to s váma vyřídí. Kde máš sádlo?" — "Maminko, já", Bláza stála na jedné noze, slzy v očích, "já, dyž sme potkaly Kláru Kohoutovu zrovna u našeho domu, a vona mi vypravovala, jakou má krásnou novou pannu vod střečka, a Pepík Nedbalů, uličník, naschvál do mně vrazil, a vyrazil mi sádlo z ruky, a já sem ho chtěla honem zachytiti, a vono se rozbalilo, a já sem na něj šlápla, a teď ho mám tady na botě," povídala Bláza plačky. Pořád ještě stála na jedné noze, druhou se sádlem nastavovala směrem k Annince. "No, to se rozumí, Klára Kohoutová, Pepík Nedbalů, všichni sou vinni, jenom naše Blaženka je nevinná jako lilie. Co sem ti řekla? Neřekla sem ti abys přišla hned domů, víš, že na sádlo čekám. Počkej, dneska jich nahrabeš, vona lítá takovou dobu, a eště přijde bez sádla."

Vánoce, skvostná, posvátná doba, co radostí jen obsahuje pro drobné děti. Po celý advent chodily všechny tři pilně na roráty. Ani jednou nevynechaly, nic jim nebylo za těžko vstávat tak brzo, ještě za tmy, státi ve studeném, nevytopeném kostele. Lidka

radostně zpívala tenounkým, falešným hlasem Vánoční písně. To byl vypravování, těšení a příprav na Vánoce. Ozdoby na stromček měly uschované z minulých let. Právda, byla jich plná velká modrá krabice. Ó to byla památná krabice, vždyť byla ze Skalice od dědečka a babičky. Každým rokem posílal dědeček na Velikonoce plničkou tu obrovskou krabici koledy, nikdy nezapomněl. Těch vajíček krásně zbarvených, všech možných barev a velké perníkové srdce pro každou, i s jejím křestním jménem. Ten milý, dobrý dědeček s babičkou.

A jen taková vzácná krabice byla hodna chovat ty krásné, lesklé věci na stromček ve svém obsahu. Ale každým rokem bylo třeba dělat nové třepení z hedvábného papíru, ořechy zlatit znovu, ale to všechno byla taková milá, přemilá práce. Nedávno přinesla Bláza od Kláry Kohoutovy, Bože, snad to bylo pravé zlato, tak pěkně se to svítilo, bylo to úžasně tenounké, i dech bylo nutno zadržovat, když se obalovaly ořechy, tak opatrně musely s tím pracovat. Ale tak krásně zlaté ořechy, jistě nikdo z druhých dětí nebude mít na stromčeku. A to nádherné třepení, to Anča uměla nejlépe. Dovedla ho skládati tak drobounce, a takové dlouhé ho udělala, dalo to práce, malé prstíky tolik bolely od stříhání a bylo nutno dáti pozor aby se nepřestříhlo, ale jak skvostně se vyjímalo na stromčeku. Pepka Kučerová měla takové krátké rozsochaté třepení, nic nebylo hezké. A Pepík Nedbalů měl takové divoké barvy, děti měly nejraději bílé, ovšem, pestré se hezky vyjímá na stromčeku, ale ne takové divoké barvy jako měl Pepík. Před štědrým dnem, a na štědrý den měly děti nejvíce práce. Stromček kupoval Jan sám. Takovou starost měly děti, aby stromek byl pěkně rostlý, štíhlý, aby nebyl příliš košatý, a aby měl pěknou korunku. Strojily ho všechny tři společně, i malá Pavla se jim tak připeletla. Chtěla taky pomáhati a jen jim všem překážela, všechno hlasitě obdivovala, andělíčka a zvoneček jim vůbec ani nechtěla dát, jak se jí líbil; chtěla si to vzít sebou do postýlky, prý andělíček co pintat.

Na štědrý den Jan kupoval vánočního kapra. Děti musely strouhati housku, krájet jablka na závin, přebíratí hrozinky, ryby obalovati. Vánočky měla Anninka upečené už den před tím, ale načílnaly se až o štědrém večeru. Na štědrý den se všichni

Pomník, vytesaný přírodou.

Bryce Canyon v jižním Utahu jest jedním z nejkrásnějších amerických národních parků. Jest obdivován pro přímo pohádkový útvar jeho skal, z nichž věžovitý Bryce Point jest pouze malou ukázkou.

postili, v poledne měly jenom kávu a suchý chléb. Štědrovečerní večere byla každým rokem stejná. Rybí polévka, smažený kapr, jablkový závin, ale co je to platno, když přes všechny hlad a lákavé pochoutky děti nemohly jísti, spěchaly jen aby už večere byla odbyta, aby Jan šel rozsvítiti svíčky na stromečku. U stromečku se nejprve společně hlasitě modlili, pak zpívaly děti ostýchavými, nejistými hlásky Vánoční koledy. O půlnoci ještě Anninka vařila čaj s punčem, punč byl vánoční dar od kupce koloniálním zbožím, pana Procházky, kde Anninka už kolik roků kupovala, a nakrojila první vánočku.

Po svátcích, když zase šly děti do školy, vyptávala se slečna učitelka v Lidčině třídě děvčat, co které nadělil Ježíšek. Ně kterým, těm bohatým, nadělil mnoho a každá se zářícím zrakem, plná zájmu vypravovala. Té nadělil Ježíšek krásnou pannu s pravými vlásky, s velikýma, modrýma očima, které se zavírají samy, když panenku položí, oné nádobíčko, té plotýnku, jiné brusle, každé a každé něco po čem její malounké srdéčko toužilo. "A co tobě nadělil Ježíšek, Jiroušková?" — "Prosím, slečno, nám nadělil Ježíšek každé pomeranč, krásný, veliký, zlatožlutý pomeranč, takový sladký." "A tys byla spokojena?" — "Prosím, slečno, ano", odpověděla Lidka s úsměvem. Příštím rokem, když zase byly ty milé svátky, povídala Lidce slečna učitelka: "Odpoledne po vyučování zajdi, Jiroušková, do mého bytu, nezapomeň."

"Maminko, slečna učitelka Fenclová říká, abych odpoledne přišla k ní do bytu." — "Nešťastná holka, celý svátky budeme mít zkažený, co jsi vyvedla, táta bude zase dělat."

"Ba ne, maminko, na mou pravdu, že sem nic neudělala, přece bych vám nelhala", hájila se Lidka. Ale tolik jista si Lidka nebyla, slečna Fenclová byla taková přísná, což jestli přece jen něco udělala. Nejistým, pomalým krokem loudala se Lidka ulicemi, tak nerada brala za kliku u slečnina bytu. Ale za to domů běžela Lidka s radostí. Ne, ta slečna Fenclová, kdo by si to jenom pomyslel, zdá se taková přísná a zatím jak vlídně ji přijala, jak se na Lidku pěkně usmívala, to se maminka podiví.

Nedočkavě, netrpělivě rozbalovala Lidka veliký balík od slečny učitelky. Všechny děti stály kolem Lidky a bedlivě sledovaly

každý Lidčin pohyb. Na vrchu ležela kniha, krásně vázaná, s obrázkem na titulním listě, Lidka až vypískla překvapením. "Hledte, maminko, kniha." To bylo darů. Jablka, ořechy, fíky, pomeranče, cukrovi, to bylo divení. Ze všech měla Lidka velikou radost, ale kniha jí byla nade všecko milá. První kniha, kterou Lidka měla ve svém majetku. Ty krásné pověsti a ilustrace co obsahovala. O "Anežce z Osova a rytíři z Helštýna" se Lidce líbila, protože ta Anežka byla taková krásná, jako víla nějaká. Lidka četla po celé svátky se zatajeným dechem. Všechny pověsti byly krásné, ale tahleta o té Anežce byla Lidce nejmilejší.

Za dva roky po Pavle narodilo se Annince zase dětátko a zase děvčátko. Anninka se v duchu vroucně modlila, aby Bůh Jana obměkčil, aby se proti maličké nezatvrdil. Pro sebe Anninka nežádala nic, ráda snese Janovo mračení. Jenom pro tu maličkou, za tu prosila, vždyť byla taková slabounká, vyžadovala tolik péče a lásky. Marně. Jan se neobměkčil, nepřál si děvče, nechtěl je a nikterak se s tím neskrýval, k nesmírné lítosti Anninčině. Jan jí neměl rád, ale za to Anninka si ji zamilovala. Co se jenom maličká Tonička nastonala, pojmenovala jí Anninka po svojí sestře, snad všechny dětské nemoce prodělala, těch nocí beze spánku co nad ní Anninka proplakala. Jak by ji Anninka neměla ráda, vždyť ze všech jejích dětí, Tonička jí byla nejvíce podobná. Po Toničce přišla ještě Pepička, ta žila jenom nebožátko do čtyř let. S Pepičkou Anninka taky tolik zkusila. Byla taková slaboučká, uzoučká v raménkách a tolik kašlala. Chodila do "Opatrovny" a povídala jednou Annince: "Maminko, slečna učitelka říká, abych vstala ráno doma, že mám velkej kašel." Anninka zkoušela všechny možné domácí prostředky, co jí kdo poradil, a nic nepomáhalo. Pepička kašlala víc a víc. Na lékaře nebylo peněz. Každý den ji nesla na zádech až do všeobecné nemocnice, takovou dálku. Na elektriku neměla, a Pepička, třebaže už byla tříletá, by byla nedošla, tak byla slabounká. Všechna Anninčina obět' byla marna. Pepička zemřela, když byla čtyřletá.

Když byly Pepičce dva roky, štěstí se zase jednou na Anninku pousmálo, darovala Janovi zase jednou syna. Ale s chlapcem Anninka neměl štěstí, zase byl chudáček tak slabounký, za tři neděle zemřel.

"Snad teda ten byt je nezdravý, že nám tu ty děti tolik umírají, to se rači postěhujeme". Zase jako prvně vypůjčil si Jan dvojčkolku a pomalu stěhoval skromný majetek do nového bytu na Bělského třídě. Měli opět pokoj a kuchyni. Byt nebyl sice tak vlhký jako předešlý, ale jaký byl úzký, pokoj obzvláště. Postele postavili při samé zdi, a přece sotva prošli kolem. Děti říkali pokoji šavle.

Bláza už byla v učení, když Lidce docházal čtrnáctý rok, za krátko vyjde ze školy. Jednou se jich vyptávala slečna učitelka čím která bude, až vyjde školu. "Čím ty budeš, Jiroušková?" — "Prosim, slečno, já se budu učit modistkou." — "Nu, ovšem, to je velmi hezké zaměstnání, ale pro tebe by bylo lépe, kdyby tě dali rodiče k poště, nebo telefonu."

Skutečně se Lidka učila modistkou. To už byla Lidka v učení když Anninka dostala zase děvčátko. Janička jí pokřtili. Jan si Anninky ani nevšimnul a na Janičku se ani nepodíval. Janička byla hezounká, bělounká, modrooká, a měla zlaté vlásy, Bůh ví po kom. Zrovna jí měla Anninka v karkulice s kraječkama a bleděmodrou mašličkou, tolik jí to slušelo. To Lidka si jí tak strojila. Byla sice také drobounká, ale zdravá, čilá.

Po Janičce za dva roky přišel vytoužený, ba v pravdě vymodlený syn Jaroušek. A zaplat' Pán Bůh, ten byl silný, měl se k světu. Za to Anninka po něm strašně se slabla. Hezounký chlapeček, tmavovlasý, tmavooký, tak krásně tmavých očíček, tak měkce lesklých, jako tmavé macešky. Anča říkala Jarouškovým očičkám macešky. — Anninka přikrmovala kašičkou z Nestlovy moučky. Když zastonal, hned volali doktora, sám Jan tomu nebránil, ačkoliv jinak v lékaře nevěřil. Ale když se jednalo o Jarouška, ničeho nelitoval, všechno obětoval. Ten rodinný skvost měla v opatrování Pavla, nejvíce se ho náchovala.

Ale Lidčiným miláčkem zůstala Janička. Šila jí bílé zástěrky s pavučinovými kraječkama, háčkovala je pro ni z bílých nití. Šatečky jí šila, punčošky spravovala. V neděli odpoledne všechny nejmenší děti vzala sebou a za nasbírané krejčary jim nakoupila cukroví. Večer uspávala Janičku, vyprávěla jí pohádky pokud byla menší. Však ale Janička jí její lásku splácela, nedala na ní dopustit, to byla její Lidička.

V tu dobu asi Anninka dostala vyplatěné slíbené věno, nějakých pět set korun. Bylo praskromňoučké, pravda, ale bez něho byl by Jan zůstal až do pozdních let odkázán na těžkou práci v továrně. Dávno byl rozhodnut, až dostane Anninka podíl, začít něco, živnost nějakou, aby se osamostatnil.

"Viš, stará, dá-li nám toho Pán Bůh dočkat, zařídíme si hospodu. Co nevidět budeme staří a co potom, myslíš, že se budu věčně dřít na ty mamonáře, co z nás táhnou kůži za živa? Ty jsi toho ještě nezkusila, ty ani nevíš, co je dřina, to je těžké s tebou vo něčem mluvit. Šak ty si zvykneš, a eště ráda budeš paní hostinská."

Mezi tím Jan pilně hledal. Na všechny pivovary se obracel, nemají-li něco k pronajmutí. Nikde nic. Až jednou Pražský pivovar nabízel mu menší restaurant v Kamenické ulici na Letné. Kolik nocí Jan nespál, než se rozhodl, ale konec konců nabídku přijal. Koncesi prý mu pivovar sám opatří. Bylo to na uváženou ovšem, ale odvážnému štěstí přeje. Pivo onoho pivovaru nikdy nemělo valnou pověst, a mimo toho hostinec byl zanedbaný až běda, skorem nikdo tam nechodil, což jestli Jan tam ztratí to málo, co s Anninkou vyženil?

Zase si vypůjčil Jan dvojčkolku a po večerách stěhoval, ačkoliv ted' už se mohl nechati odstěhovat, ale myslil si, škoda každého krejcaru, peněz bude třeba na jiné věci. Ted' už také bylo stěhování mnohem snažší, děti už hodně pomohly. Tři nejstarší už byly dospělé, Bláza byla už dvacet dva roky stará, Lidka dvacet, Anča osmnáct, Pavle bylo dvanáct, Tonička deset, Janičce čtyři a Jarouškovi dva roky. Jan při vši té těžké práci vypadal mladě, jen trošku sesílil. Zato chudák Anninka byla vysílená, sešlá, schátralá. Zuby už neměla, vlasy jí vypadaly, z dřívějšího nádherného, těžkého dlouhého copu zůstal jí tenoulinký, krátký copánek, sotva desátý díl předešlého, ale vlasy jí nešedivěly, kdežto Janovi se objevovaly sem, tam, stříbrné nitky ve vlasech. Ale ani stín nebyla bývalé Anninky, tak jí těžký život zdeptal, byla suchoučká jako věchýtek. Proti Janovi vypadala hodně starší, ačkoliv ve skutečnosti byla mladší než on. Nikdo ji nepovažoval za Jarouškovu matku, ba mnohý myslel, že je jeho babičkou. Lidé jsou zlomyslní, a bezohledně raní a že věděli, jak to Anninku bolí, schválně jí to říkali.

"Lída zůstane doma. Tak jako tak nic nevydělá, tak at' je doma. Já ještě nemohu práci nechat, až jak to půjde. Co kdyby to nešlo, a ještě abych si pustil práci, tot' abych se šel potom rovnou utopit."

Inventář musel Jan odkoupiti a zaplatiti hotově a mnoho věcí bylo schátralých k nepotřebě. Ubrusy hned se musely koupiti nové, sklenic bylo mnoho otlučených, židle bylo třeba opravovati. Jan se vydal skorem ze všech hotových peněz.

Chudák paní Bilerová, dřívější majitelka hostince, dům jí ještě patřil, jen hostinec pronajala, vždyt' už ho nemohla déle vésti, byla tak beznadějně stará. Podlouhlý obličej měla saminkou vrásku, ústa s falešnými zuby, oči kalné, přísné, pod očima velké kapsy, hlavu jistě měla na temeni lysou, nosila stále červený, hedvábný čepeček, nikdy ji nikdo neviděl bez něho, snad v něm i spala, ale "kšaptličky" měla vždycky pečlivě načesané, to jí Lidka nejvíce zazlívala. Už ji zůstal věren jenom jeden, jediný host, nějaký pan Bas. Němec samozřejmě, hostinec byl německý. Sedával v lokále celunké večery sám a sám, i za Jana zpočátku. Asi mu samota nikterak nevadila, bavil se vždycky výtečně, rozprávěl si vždycky hlasitě, rukama šermoval, někdy až samotnou Lidku vyděsil, proto mu Lidka říkala "samomluva", ale vážila si ho přes to náramně, vždyt' to byl první tatínkův host, z počátku jenom jediný a věrný. Jen pomalounku Janovi hostů přibývalo, a ještě jenom Němci, ale po nějakém čase měl Jan už svoje stálé hosty. Potom si tam založili spolek, a byli to sami lepší lidé, učitelé, úředníci, inženýři. Později Jan koupil piáno, dvakráte v týdnu spolek pořádá koncert. Některé hudební nástroje měli své. Vytočilo se více piva, tím bylo pivo i lepší jakostí, čisto bylo všude, každý pátek budil Jan v noci když hosté odešli Blážu, Lidku a Anču, aby drhly podlahy, jakkoliv musely ty dvě ráno za povoláním. Rozespálé musely vstát a drhnout, neodvážily se vzepít. I přes ulici se obchod pomalounku zvedal, však Lidka byla vlídná, usměvavá. Do výčepu chodili Češi. Jan ani sebe nešetřil, stále ještě dělal. Přišel domů z práce po šesté hodině, po večeri si šel lehnout a spal do deseti hodin, Lidka s Anninkou zatím vedly obchod. Potom byl Jan vzhůru, až pokud hosté nedešli.

Anninka s Lidkou měly také práce nad své síly. Byla-li doma Bláža a Anča, střída-

ly se všechny, ale to bylo jenom v neděli, anebo pozdě večer, ale přes den byla k tomu jenom Lidka s Anninkou, někdy je vystřídaly Pavla s Toničkou, když byly ze školy doma. Než se natočil vzduch na trojku, byly všechny bez dechu.

Paní Bilerová jenom jestřábíma očima všechno přehlížela, jak jenom něco dost málo jí vadilo, už vyhrožovala, "musím na pivovar". Nikdo ji neměl rád, děti z celého domu se jí bály jako ohně.

Potom k tatínkovi do výčepu začal chodit pan Beran. Človíček jako malovaný, Lidce se tolik líbil, a Lidka jemu asi taky. Lidka se hodně změnila k svému prospěchu co dospěla. Sesílila, tváře měla červené jako mišenská jablička, nebyla právě vysoká, tak pomeňší, a ty její hezké hnědé oči, jak vesele a mírně hleděly do světa a pro ten její úsměv ji měl každý rád. Pan Beran byl o kousek vyšší než Lidka, modrooký, tmavých vlasů, čím lépe ho Lidka poznávala, tím více se jí líbil, tím raději ho měla. A chodil k Jircuškovům do výčepu kolik roků. Jen kdyby nebyl číšník, to bývají flámové, starala se Lidka.

"Slečno Liduško, šla byste se mnou zitra do biografu?"

"Nemohla, pane Beran, opravdu, tatínek by mne nepustil. Náš tatínek je tak přísný, on na divadla a biografy nic nedá, říká, že je to marný vyhazování peněz. Lidé prý se tam jenom přetvařují, pláčí a smějí se za peníze, jako by prý nebylo dost přetvářky a lhaní v životě".

"Ale slečno Liduško, nechte tatínka at' soudí o tom jak chce, on si taky svůj život žil jak se mu líbilo, ale vy jste mladá a máte taky právo někam jít. Teda vemte Jarouška sebou, dejte si říct, nebud'te dětinská."

"Já opravdu nemohu, pane Beran, věřte mně, já se tatínka bojím."

Lidka nešla, ale v duši plakala hořké slzy nad svým mládím, jako nad panem Beranem. Vždyt' ho má ráda, tolik moc ráda, jen jeho jediného, nikdy nikoho před ním, a nikoho po něm tak ráda mít nebude. Ale přece s ním nešla nikdy nikam.

Ku podivu, jak se Jan vpravil do nového povolání, jenomže byl prchlý, často se nedovedl opanovat, pověděl hostům, co si o nich myslel, a potom starostí celou noc nespál, že je ztratil, a následující den byl k nim dvojnásob pozrný.

Mluvil lámanou němčinou, uměl jen co na vojné pochytil. Ale nikdy, žádné sebelepší paniče neřekl ruku líbám. Paní komisařce, které si nejvíce vážil, říkal: "Grüss dich Gott gnädige frau." místo Grüss Ihnen Gott. A Lidka také lámala němčinou jak se dalo, ale hosté si nikdy nestěžovali.

Na podzim si vzpomněla paní domácí, že bude bíliti chodbu. Ta byla chladná, vlhká, ponurá, jako celý její dům a dlážděná drobnýma dlaždičkama. Když ji Lidka myla, nachladila se, a dostala kašel. Byl tehdy takový studený den a na chodbě plno průvanu. No, co, kašel a nachlazení vůbec, se v Jirouškově rodině za žádnou nemoc nepovažovalo. Děti se něco nakašlaly, a nikdo si toho ani nepovšimnul. "Samo přišlo, samo odejde". Vždyť Lidka sama každý měsíc tolik chudák zkoušela, bolestí celý slavník rozkopala, a také si toho nikdo nepovšimnul, jakoby to bylo věci samozřejmou. Když ale tentokrát kašel nepřestával, vařila Aninka lípové thé, zkoušela všechny domácí prostředky, co ji kdo poradil. Nic nepomáhalo. Lidku zachvátil vždycky takový úporný kašel, že všechna zčervenala v obličeji, dechu popadnout nemohla a chvíli potom ještě všechno jí bolelo.

Právě v tu dobu naskytl se Janovi výhodně k pronajmutí veliký, krásný restaurant v téže ulici na rohu, o dvou lokálech a pěkném výčepu. Jeden lokál byl menší, druhý velký, taneční sál. V menším lokále byl dřevodělnický spolek. Měli pěknou, bohatou knihovnu. Němečtí hosté zůstali Janovi věrni, slíbili, že půjdou s ním, a slibu dostali, jenom si vyměnili menší lokál pro sebe. Jan jim jej přenechal, a dřevodělnický spolek přemístil do velkého sálu. Bez mrzutosti se to ovšem neobešlo, a za krátko Jan dřevodělnický spolek ztratil.

Na Lidčin kašel se pozapomnělo, až teprve když bylo všechno v pořádku, a život šel zas obyčejným chodem, vzpomenu Lidčina kašle. Zase Aninka zkoušela co kdo radil a zase bez výsledku. Lidce nebylo lépe, naopak slábla, nohy jí pobolívaly, jíst jí nechutnalo, a kašlala stále stejně.

"Maminko, já půjdu k doktorovi, však to nemusíme tatínkovi říkat, já si to zaplatím ze svého." — "Jdi, Lidko, jdi, aspoň budu mít po starosti, beztoho mne to trápí, že ti to tak dlouho trvá a nic nepomáhá."

Pan doktor Fridhof na Bělského třídě Lidku důkladně prohlédl, proklepal. "Sleč-

no, co děláte, vy hodně tančíte, vidíte?" — "Ba ne, pane doktore, já ani tančit neumím." — "Co tedy děláte, jaké je vaše zaměstnání?" — "Tatínek má hostinec, pane doktore, a já mu tam pomáhám."

"Nedělejte to už, slečno, vám kouř škodí. Pro vás by bylo nejlépe venku na zdravém vzduchu, hodně mléka, vajec a másla jísti. Jděte na venkov, slečno, neposlechnete-li mne, vy si na mne za dva roky vzpomenete."

"Mám jet ven, maminko, pane doktor říkal, že mi kouř škodí, že si na něj za dva roky vzpomenu, jestli neposlechnu."

"Milá holka, vono se to panu doktorovi hezky řekne, ale jakpak já se bez tebe obejdu, jakpak to všechno sama zastanu, vždyť už taky k velké práci nejsem. Člověk pořád a pořád musí mít nějaký trápení, teď zrovna kdy je tě nejvíc třeba, když tatínek si vzal velkou hospodu. Ale já to tatínkovi přece řeknu, co tomu bude říkat, abych si jednou nedávala vinu."

"Slyšíš, starej, ta naše holka tak moc kašle a doktor řekl, že musí na venkov."

"Jakpak ne, slečinka trošku zakašle a honem aby nemusela mít doktora, a ten jinýho neumí jen peníze z lidí tahat. Holka je červená jako řípa, a prý je nemocná. Bodejt' ne, neřek' náhodou, taky abych jí koupil kočár? Dobře se mít a starej, sedřenej táta, pro toho je všechno dobrý, tomu to neškodí. Slečinka bude lítat po špacírkách a máma aby za ni dřela."

A zůstalo při starém, Lidka trpěla, kašlala dál, tot' se ví, že pro samou práci ani na procházku se nedostala. Nemoc pokračovala, hlodala na Lidce neúnavně, a značně, úžasně změnila zevnějšek Lidky, ten kdo jí před rokem znal, teď by se k ní ani nehlásil, vždyť jí nebyla ani polovička, ta tam byla červeně její tváří, Lidka byla úžasně bleďá, jen dvě rudé skvrny měla na tvářích, hřbitovní růže, říkali lidé. Oči se jí horečně svítily.

"Slečno Liduško, pro Boha, co je s vámi, vždyť bych vás už skorem ani nepoznal, vždyť to už nejste ani vy, jen ty oči jsou stejný." To host Rudelík přišel jednou do kuchyně, Lidku delší dobu nikdy neviděl, teď tam seděla na židli smutná, zamyšlená, i ten její úsměv ji opustil. Zhrozil se, jak se přepadla, jak se změnila. Tolik mu jí bylo líto, měl plné oči slz. Lidku chudáka tolik vyděsil, vždyť ona do té doby se necítila těžce nemocná, nebýt toho kašle,

vždyť jí nic nebylo, to jen od toho kašle je tak sosláblá, a že je hubená, co na tom, jen co ji kašel přejde, však se zase spraví.

Později se Lidka vlekla jenom po kuchyni jako stín. Jan už dávno nechodil do práce, byl si v hostinci sám, a místo Lidky si vzal pikolika Tondu Loukotu. Tatínek držel Tondu kolem krku. "Běž si, běž, kam chceš", povídal Lidce, já už tě nepotřebuji, já mám Tonička."

"Maminko, slyšela jste to? Ted' když už k práci nejsem, už mne tatínek nechce, má prej Tonička, a držel ho kolem krku." Lidka hořce plakala. Lítost jí svírala hrdlo, rvala srdce, vyhublá prsa s námahou pracovala, a nakonec ji zachvátil zlý, těžký kašel. Seděla na židli ztrápená, zoufalá, troska bývalé Lidky.

"I mlč, Lidko, nic si z toho nedělej, vždyť tatínka znáš, jemu vždycky byly milější cizí než svý, když on to ani snad tak doopravdy nemůže myslet. Mlč, já s tebou půjdu sama k doktorovi, a odpočineš si, a dá-li toho Pámbů dočkat, z jara pojeděš k tetičce do Skalice. Tam budeš mít mléko i vejce, Tonička ti dá co budeš chtít."

"Vid'te, maminko, jen co mi bude trochu lépe, já vopravdu pojedu, však mám nashádaných skoro sto korun, at' si to třeba utratím, jen když budu zase zdravá, a potom půjdu třeba někam sloužit, doma už nebudu."

Zase šla Lidka k doktorovi, tentokrát s Anninkou. Byl takový krásný zimní den, mrzlo, ale sluněčko jasně svítilo, obloha byla nádherně modrá bez jediného mráčku, sníh chrupal pod nohama, tak pěkně bylo zas jednou na světě. I Lidka se těšila, byla plná víry v návrat ztraceného zdraví. Tentokrát už Lidka nešla k panu doktoru Fridhofovi, snad si vzpomněla na jeho předpověď, šla na Belcrediho třídu k doktorovi Henrychovi. Pan dr. Henrych jen zoufale za Lidčinými zády ruce spínal, Lidka byla ztracena, měla tuberkulosu v nejvyšším stupni, dny jejího života byly sečteny.

A pak to šlo s Lidkou rychle ke konci. V noci se petila, nohy slabostí jedva za se-

bou vláčela. Ještě několikrát byl pan dr. Henrych u ní, ale jenom aby jí ulevil v utrpení, pomoci už jí nemohl.

Šestnáctého března měli dřevodělníci taneční zábavu. Ten den bylo Lidce tolik špatně, nespala už dávno ve společném pokoji s dětna. Tam za kuchyní při tanečním sále byl takový malounký, uzounký pokojík o jediném okně. Tam stály dvě postele z Anninčiny výbavy, za sebou, dávno už Jan musel přikoupiti jiné. Na jedné posteli ležela Lidka, na druhé spávala Aninka s Janem. Večer bylo Lidce tak úzko, sosláblým hlasem pořád volala Anninku, držela ji za ruku. Tolik jí to dusilo, bála se, nechtěla být sama.

"No, mlč, Lidko, vždyť vono ti bude zase lépe. To je dnes taková mlha venku, jen co bude tepleji, pojeděš k tetičce."

Lidka snad už Anninku ani neslyšela, neodpovídala, jen krásné, hnědé oči, s nemou prosbou k Anince obracela.

"Poslouchej, starý, s tou Lidkou je to tak špatný," pravila Anninka, "tak se mi dnes nelíbí, a zrovna je ta zábava. Neměli bysme jim říci, aby toho nechali, že tady ta naše holka?" "Tož konečně jí tím už nepomůžeš a voni si pomyslejí, co je nám do ní, my se chceme bavit." Tak hudba hrála dál, lidé vyskali, smáli se, žertovali, zatím co Lidka vedle umírala ubohá. Právě za dva roky, jak jí pan dr. Fridhof předpověděl. A nevěděla chudák, že peníze, které si ze zpropitného schovávala, šetří si na svůj pohřeb.

Ráno byl zase takový nádherný den. Sluněčko se smálo, vesele, ale jenom pokud nenahlédlo do uzounkého pokojíku mezi kuchyní a lokálem. Zase se sešlo sluněčko s otcem Osudem u Lidčina lože, tentokrát smrtelného. Poznáváš svoji chráněnkou, nevaroval jsem tě? Ach, otče Osude, jaký tys zlý, ba krutý, tvrdý, neúprosný. Ty nemáš s nikým smilování, cos to s ní udělal, jak jsi jen mohl? Vždyť celý, celinký její život byl jen ironií, dal jsi ji vykvést, jenom aby uvadla. Sluněčko skrylo zarmoucenou svoji tvář za mraky, a za celý den se neusmálo.

Neočekávaný výstřel.

Pro kalendář Hlasatel
napsal Fr. Keller,
Rio de Janeiro,
Brasílie.

NIKDO NEBYL tak lstivý jako Chico Rosário. — Byl to živý, veselý chlapík a měl náramně rád vandrácký život. Typický tulák divokého brasílského vnitrozemí. Noční pták, nebojící se žádných překážek a pouštějící se s odvahou do každého nebezpečí. Tento život vedl více pro svoji zábavu, nežli snad z vychloubavé osobitosti, jako to jiní s oblibou činí. Všude tam, kde se jednalo o nějaké darebáctví, nebo událost končící přestřelkou, tam jsme ho viděli v sedle jeho horské, lesklé muly s ozdobnou uzdou. Vyzbrojen dobrou puškou a dlouhým zálesáckých nožem. Nikdy nezapomněl především na svoje pověřivé modlitby a zaklínání. Jen jedno bylo ale o něm daleko široko známo, že totiž měl nepotlačitelnou a strašnou bázeň před každou mrtvolou. Když vezli ve vesnici někoho pohřbívát, Chico nebyl k nalezení. Ať to byl kdo a dlouhým zálesáckých nožem u umírajícího kamaráda, ani se k žádné mrtvole nepřiblížil.

Ríkalo se o něm proto mnoho báchorek, vzhledem k jeho tajemné minulosti, ale nikdo se nedozvěděl pravdy. Až jednoho odpoledne sedl si na pařež naproti krčmě senhora Raposa, který byl pokládán za jednoho z nejdůvěrnějších kamarádů. Byli oba asi stejného stáří, táhlo jim už k padesátce, jenom fysickým vzezřením se lišili daleko od sebe. Zatím co senhor Raposa byl typickým představitelem svého cechu, s věčně bezvýraznou tváří, s vodovými očima, díval se na svět s nevyzpytatelnou lhostejností. Chico Rosário vedle něho vypadal jako hubený kozel. Vráskovitý a sluncem opálený obličej, třaslavé ruce, nápadný tlukot srdce, motivovaný nadměrným pitím alkoholu a kouřením. Jen jeho oči, jak dvě ohnivé tečky, nestálé, tékavé, s výrazem nenávisti, uhybající se přímému pohledu, prozrazovaly jeho nedobrou minulost.

Ten den se tedy senhor Raposa vytrhl ze své obvyklé netečnosti a dívaje se tentokrát s tázavou zvědavostí ve vodových očích, naléhal na Chica, aby mu něco z jeho minulosti vyprávěl.

“Poslechni, Chicu, ty tvrdíš, že mrtvoly také střilejí, co pak jest na tom pravdy? Já už viděl mrtvolu kývat hlavou se strany na stranu, už jsem viděl i ruku panvy dávat s Bohem.... ale mrtvolu střilet, to jsem přece ještě nikdy neviděl ani neslyšel”.

A Chico, který ten den byl náhodou sdílný, začal tedy vyprávět:

“Už jest tomu dávno, tam u řeky Pardo skoro na hranicích státu Bahia. Bylo mně tenkrát dvaadvacet let, už skoro zralý na ženění. Byl jsem zaměstnán u senhora Raymunda, který byl sice málomluvný, ale měl daleko široko pověst známého rváče a násilníka. A jakého násilníka, to bys měl vidět.”

Chico Rosário v tom okamžiku byl velice rozrušený. A pokračoval: “Tak tedy senhor Raymundo, můj patron, vůdce lupičské bandy, usmyslil si vyloupit o samotě stojící farmu “Fundao de Sera”. Věděl totiž, že její majitel jest velmi bohatým a dokonce se říkalo, že má schovaných mnoho pravých démantů. A této výpravy jsem se musel zúčastnit také já. Nebylo za těžko zmíněnou farmu přepadnouti, jelikož celá rodina se nalézala na výročním trhu ve městě. Zůstali doma jenom majitel a služebnictvo. Plán loupeže byl skombinován mezi Raymundem, Miguelem Capacetem a mnou samým a měl býti proveden následovně: O desáté hodině večerní až jako obvykle na farmě vše ztichne, připadlo na mně, vstoupiti jako prvý do domu a pod záminkou, že soused potřebuje pomoci, měl jsem vylákat farmáře ven. Miguel Capacete měl číhati skrytý před vchodem domu na svoji oběť. A tak nežli by měl ubohý farmář Saracura čas vzkřiknouti, Miguel Capacete by se na něho vrhl a Raymundo by mu přiložil revolver ke spánku a střelil. Mrtvole měl býti dán revolver do ruky k simulaci sebevraždy. Tak to bylo, milý Raposo, a už brzy uslyšíš že také mrtvoly střilejí.

“V ujednaný den jsem se tedy dobře připravil. Tyž den pořádala se typická venkovská slavnost. Zařídili jsme to tak, že vylákali jsme na tuto slavnost všechno slu-

žebnictvo, což ostatně nedalo mnoho práce, když se jim slíbilo hojnost pití. Odstraněna ta prvá překážka, vydali jsme se za svým cílem. Očekávali jsme vhodný okamžik, který se brzy naskytl. Panovalo všestranné ticho, jen občas byl slyšeti výkřik nočního ptáka Urutai. Na obloze kousek měsíce prorážel mraky. Jakmile byla zhasnuta poslední světla, začali jsme se dobývat do domu. Tak jsem šel první do budovy, abych ulehčil přístup svým společníkům. Podařilo se mi přesně podle plánu vylákati Saracuru....

"Nemáš ponětí, teď" přišlo to strašné." Chico celý zaujatý, jakoby před jeho očima se odehrávala stará scéna, ve které spoluúčinkoval. Rozkládal živě rukama, ukazuje věci neviditelné, vyvaloval oči, chtěje dáti věci nejpravděpodobnější výraz.

Raposo doprovázel jej v nejmenších detailech a Chico pokračoval....

"Saracura neviděl v mé žádosti žádný úskok, oblékl se rychle, schovaje si předem do kapes svoje nejceennější věci a balíček s démanty a pak vstoupil do předsíně; neměl čas učiniti dva kroky. Miguel Capacete skočil na něho jako tygr, chytiv jej za krk. Raymundo ihned přiložil revolver ku jeho spánku a střílil. Saracura ani nehlesl a těžce dopadl. Byl mrtev. Nežtrácejte čas Raymundo vložil zbraň do ruky Saracury a připravil jeho prst na spoušť. Jelikož ale ve tmě Raymundo dobře neviděl, obrátil revolver hlavní od mrtvolky. Pak jsme prohledávali všechny přihrádky, našli jsme jen 100 milereinů v penězích. Větší částku peněz a balíček démantů po marném hledání jsme neobjevili.

"Nepřevracejte mnoho přihrádky, aby nezůstal důkaz naší návštěvy", podotkl Raymundo již s velkou prací zločince. Po několika minutách když jsme se již připravovali k odchodu, přišel Miguel Capacete na nápad, že Saracura má jistě hledané věci u sebe v kapsách. V tom okamžiku se rozštěkali psi a cdněkud patrně přicházeli lidé. Kdovi, jestli někdo nezpозoroval ruch na farmě a nepřivolal pomoc. Psi pokračovali v štěkotu, bylo zapotřebí co nejrychleji přehnout. Na útěku ještě jsme slyšeli štěkot psů stále se sesilovati.

"Při nepromyšleném útěku ztratili jsme směr. Konečně ale za malou chvíli, skryti v hustém křoví, nabyli jsme klidu. Miguel Capacete začal láterit, že bychom se měli vrá-

tit, že nemáme ani trochu odvahy, jistě prý psi štěkají na měsíc. Viděli jsme totiž z dálky, že farma zůstala na dále pohroužena ve tmě — nevrátili se tedy ještě její obyvatelé. Po chvilce přemýšlení, rozhodli jsme se tedy vrátiti. Nemůžeme přece na žádný způsob nechati nedokončenu tak dobrou "práci." Vydali jsme se tedy na zpáteční cestu a opatrně vkradli jsme se znovu do domu. Bylo již po půl noci. Raymundo otevřel okno, kterým jsme jeden po druhém vklouzli dovnitř. Na zemi ležela Saracurova mrtvola, nepohnutě právě tak jak jsme ji byli opustili. Raymundo nelenil a okamžitě počal prohledávati kapsy. Zatím co my jsme se tráslí strachem, říkal nám Raymundo: "Ten ďábel jest studený jako mráz a tvrdý jako kámen!" a prohlížel dál kapsy, jako kdyby dělal věc nejpřirozenější tohoto světa. Objevil jeden sáček diamantů, vítězoslavně nám jej hodil a pravil: "To stačí, abychom byli všichni hodně bohatí."

Nenasytný Raymundo místo co by se spokojil, vrátil se znovu k prohledávání kapes, aby se zmocnil ještě peněz, což se mu ale stalo osudným. V okamžiku když se znovu dotkl mrtvolky, vyšla rána z revolveru, který byl dán Saracurovi do ruky. Raymundo vykřikl krátce a dopadl těžce na mrtvolu farmářovu. Miguel Capacete vytáhl rychle svoji zbraň a již chtěl páliť do domněle obživlého Saracury, když ale v tom se ozval v domě hlas Jeronyma Porteny, správce a věrného služebníka sehnora Saracury.

"Slyšel jsem ránu, pojd'te všichni", volal na ostatní služebnictvo. Dali jsme se na útěk a šťastně jsme unikli. Oplakávali jsme ztrátu Raymunda, jestli jest živ, bude trpět strašný a tvrdý trest, který jej očekává od Jeronyma, pověstného jako rozparovače břicha svých obětí.

Ráno celé okolí mluvilo o události na farmě "Fundao de Sera". Nikdo tomu nerozuměl, nikdo si nedovedl vysvětliti, jak se to přihodilo. Raymundo prostřelený kulí, ležící na těle farmářově, který měl ránu ve spánku. Revolver nalezal se u obou mrtvol a měl vystřelené dva náboje. Ještě dlouho se v celém kraji o případě mluvilo, ale nikdy nebyl dostatečně objasněn."

Chico dokončil vypravování, jeho oči svítily, rozrušeny vypravováním tak pohnutého případu.

"Uvaž, Chicu, jak mně ale vysvětlíš tu ránu z revolveru, která usmrtila Raymun-

da?" zeptal se po malé pomlčce sehnor Raposa.

"To si nedovedu také vysvětlit, Miguel Capacete, který se vyzná v mrtvolách lépe nežli já, vyprávěl, že prý mrtvola, jak tuhne a se stahuje, a tak to také bylo u toho Saracury, tomu se prý také stahovaly šlachy u ruky, a prst, který byl na spoušti, zmačkl

... a tak vyšla rána... která usmrtila Raymunda. Tak to říkal Miguel Capacete.

Po krátké pomlčce ukroutiv a zapáliv si novou cigaretu, Chico Rosário dodal: "Já ale tomu povídání Miguela nevěřím. Co já vím... je, že mrtvola také střelí. Pán Bůh ať mne chrání od mrtvol", a Chico Rosário si hlučně odplívl.

NIAGARA NA HAVAJSKÝCH OSTROVECH.

Havajské ostrovy se též chlubí svojí Niagarou. Jsou to krásné vodopady v Hilo, kde ohromné proudy vody se řítí s výše 75 stop a cestovatelé praví, že jsou jedním z nejpůsobnějších míst na ostrovech.

SLOVÁCI.

PRO KALENDÁŘ HLASATEL
NAPSALA BOŽA FIALOVÁ.

I.

YLO již pozdě na večer. Úhlednou slováckou vesnicí Bánovce zvanou, malebně rozloženou bezprostředně pod Trenčínem na řece Žitné, spěšným krokem šli dva mladí Slováci

v režných širokých nohavicích "gatě" zvaných a v halenách. Jeden z nich, tváře se velmi vážným, pokuřoval z dýmky, zatím co druhý, živě rozhazuje rukama, stále o něčem rozčileně a hlasitě hovořil.

"Počuj, Andrej," pravil ten, který stále živě hovořil, hroze při tom komusi do neurčita pěstí, "prečo ma tak sekýrujú?" —

"Eh! Nech toho, Juraj," odpověděl na to druhý, vyňav na chvíli z úst svoji dýmku. "Frantina tě má ráda. Odejdi od nich a ona si tě vezme."

"A táta paličatej!" rozkřikl se opět hněvivě Juraj. "Prečo ma nenechá? — Rabotám ako pacholek na dvore, a za čo? — A o to ma ešte musí pripravit."

"Eh, nech toho," chlácholil opět Andrej. "Frantina si t'a vezme."

Juraj ničeho neodpověděl a tak šli chvíli mlčky podle sebe.

"Šel bych. Na kraj sveta, do hrobu bych s ní šel. Veru —" promluvil Juraj po chvíli klidnějším již hlasem. "Ale mamička moja?" — — —

"Eh!" A Andrej jen pohodil hlavou.

Šohajové zastavili se na návsi před hospodou a zde mezi sebou šepem o čemsi hovořili, jako by se o něčem umlouvali. Po chvíli Andrej vešel do hospody a druhý, Juraj, vrátil se touže cestou na druhý konec vesnice.

Vešel na nádvoří rozlehlého statku, nalézajícího se téměř už za humny, při řece. Nevešel však do vnitř. Nahlédl jen do jasné osvětlených oken, a pak, pobrukuje cosi sobě mrzutě, odešel do maštale. Zde uleh na hrubé sbité lůžko, kde obyčejně pacholci spávají.

Po chvíli usnul.

Časně z rána probudili ho odměřené klepání drobných krůčků na dvoře. Juraj vstal, mrzutě se rozhlédl po koních a vyšel ven. Na dvoře drůbež krmila vetchá, ale na svoje stáří velmi čilá stařenka, vrásčité, ale při tom dobrosrdečné tváře. Měla na sobě starodávný slovácký oděv, široké skládané sukně, pestrou kazajku, hlavu ovinutou červeným šátkem a na nohou vysoké holeně. Spatřivši Juraje, ustala v rozhazování zrní a nevíšmajíc si dotěrně na ni dorážející drůbež, tázavě se na něho zahleděla.

"Dobrytro, Juraj," zdavila. "V maštale spal? A prečo nie v poľkoju?"

"Nechcelo sa, mamičko," odpověděl Juraj, a vyhýbaje se tázavému pohledu stařenky, opět odešel do stáje.

Za chvíli, sedě na jednom z koní, odváděl je na řeku napojit. Stařenka s ošatkou v ruce pohlížela za ním, dokud za humny nezmizel. Na to vešla do domu.

V jizbě za stolem seděl mladý gazda, čekaje na snídani. Byl to pěkně urostlý člověk, poněkud podlouhlé příjemné tváře a tékavých, jasně modrých očí; pod nosem vyrůstaly mu mladé vousy. Stále příjemně se usmívaje, pohlížel na mladou gazděnu. Tato, lehce na bosých nohou dostupující na hliněnou podlahu, podávala na stůl. Byla to krásná mladá žena, ztepile urostlá, a povšechnými rysy své tváře podobala se Jurajovi. Chůze její byla lehká, připomínající poskoky mladého, dosud nesedřeného koně, při čemž její plné boky lehce se nadohazovaly. Výraz její tváře zářil spokojeností, štěstím a vnitřním klidem. Vůbec, svým chováním, svými pohledy, které stále k mladému gazdovi obracela, dělala dojem, před nedávnem šťastně provdané ženy. — Stranou, u zrcadla, stála mladá, právě dospívající dívka ve vkusných, vysokých holeních, upravující na sobě kazajku. Byla to mladší sestra Jurajova, Maluše. Maluše byla červenolící spanilá děvče stále usměva-

vého výrazu tváře, úsměvu to, který každou chvíli hrozil propuknouti v nevázaný smích. Z očí zářila jí čertovina a veselost. Lehce bylo lze seznati, že Maluše jest miláčkem rodiny. Starý gazda, člověk to velmi pevného a zdravého složení těla, seděl při zdi na lavici a maje své ruce nečinně složené v klíně, unyle a bez zájmu hleděl před sebe. Jen když na Maluši pohleděl, jeho jinak zachmuřená tvář se vyjasnila.

statku zůstal jen starý gazda, který vždy míval ve zvyku tu a tam něco na dvoře poopravit, a pak stařenka, která vařila a přinášela na pole obědy.

Pole, na které vždy jezdívalo se na žebřinovém voze, rozkládala se dosti daleko od vsi na pokraji lesa. Po mezích, kterými pole jedna od druhých byla oddělena, rostly košaté třešně a višně.

BUDOVA NEJVYŠŠÍHO SOUDU VE WASHINGTONĚ.

Nejvyšší soud Spojených Států, jenž po celých 135 roků úřadoval v staré zasedací síni senátní, přestěhoval se do nové nádherné mramorové budovy. Nový soudní palác je korintského stavebního stylu a stál deset milionů dolarů.

Za chvíli i Juraj se navrátil. Starý gazda, nepohlédnuv na svého syna, jen nevrle hlavou pohodil. Bylo zřejmo, že mezi otcem a synem odehrává se něco vážného.

Snídaně byla na uherském Slovácku obvyklá: mléčná polévka se šiškami, rezný chleba s čerstvým máslem a sýr. Po snídani mladý gazda první vyšel na dvůr a počal zapřahati do žebřinového vozu. Po chvíli i ostatní vyšli a chystali se na pole. Na

Na poli byl už Andrej. Mladý gazda ho najal po dobu žní. Andrej by synem staré vdovy, která bydlela kdesi na pokraji vsi. Malé poličko brambor a žita zcela lehce obdělal se svojí sestrou Frantinou, jinak však pracoval pro druhé, jak se kde dalo. Byl to statný, veselý a svižný junák, tenhle Andrej. Vždy viděl jsi úsměv na rtech, taškařiny v živém pohledu. Frantina byla mladší jeho sestrou.

Andrej stál na mezi a brousil kosu, když Melicharovi, tak se starý gazda jmenoval, dojížděli polním úvozem. Neustáváje v broušení, vítal je veselým a živým pohledem. —

“Dobrýtro,” pozdravil když dojeli, pomáhaje jim odpráhnouti koně.

II.

Sekáči připravili kosy a dali se do sekání. Mladého gazdu se srpem v ruce následovala jeho žena, Andreje Maluše a Juraje jiná mladá dívka, která po chvíli na pole přišla bosa, se srpem v ruce. Volným krokem, sehnuty, jdouce za sekáči, ženy nasekané obilí srpem shrnovaly v kupky, které později vázaly ve snopy.

“Bude dnes teplo, aj...” po chvíli prohodil mladý gazda, mocnými rozmachy oháněje se kosou.

“Veru...,” odpověděl Andrej, vyňav z pasu brousek a opět počal svoji kosu broušiti. Při tom si polohlasně prozpěvoval — mrkaje při tom na Maluši:

“Dievča, dievča, lastovička,
milujem ťa od malička;
od malička až po teraz,
bozkaj že ma aspoň len raz.

Na kvet dievča vodu locká;
povedalo, že ma dočká.
Dočkaj, dočkaj, duša moja,
ved' ty budeš žena moja.”

Maluša se hlasitě rozesmála a s ní i ostatní děvčata.

“Eh, ty.... čerte”, řekla, smějíc se na Andreje.

Bylo zjevným, že tito dva mladí lidé se milují, a že každý z přítomných o tom ví a že také každý přeje jejich lásce. Po chvíli Maluše, stále se smějíc, sama počala zpívat, doprovázena druhou mladou dívkou, která se jmenovala Eňa:

Bodaj by vás, vy mládenci,
čerti vzali,
keď ste my ma na ten tanec
nepozvali;

ja by bola tancovala
aj na cimbal niečo dala
aj vás všetkých pobozkala.

Čo sa mamka tejto noci natrápila,
aby sa vám len nejako zavdačila;

spiekla muky za tri korce
pre vás chlapeci na koláče,
len abysom tancovala.

Už je ameň, už je koniec,
milí chlapeci,
keď je už ráz, keď je už ráz
po tom tanci;
keď sa nový tanec strhne,
pamatuje chlapeci na mne,
trebas bude po poľnoci.”

Zdá se, že Slováci na poli nemohou pracovati bez smíchu, dovádění, bez písni na rtech. Slyšeli jste někdy skřivana v poli? — Dejte dopole dvě tři děvčice a dva šohaje a oni vám svým dováděním, smíchem a zpěvem skřivana překřičí.

Před polednem stařenka přinesla oběd ve dvou velkých koších. Přišla pěšky a sekáči ji již z daleka viděli, jak polní cestou ve svých holeních statně si vykračuje.

“Ej, Juraj!” volala na syna pisklavým stařeckým, přes to však příjemným a veselým hlasem, sotvaže stanula u vozu pod košatou třešní.

Šlo se k obědu. Jak vždycky bývá u zámožných Slováků za doby žní, oběd byl velmi sytý a dobrý: koprová bílá omáčka s hovězím masem, hrách s uzeným, knedlíky a nescházela ani velká láhev rezné kořalky. Andrej, ačkoliv pozván, neobědval s nimi. Usedl stranou do stínu vozu a zahleděl se do širých polí, prozpěvuje si polohlasně:

Zpívaj si slavičku,
v zeleném háječku
a ja si zazpíevám,
idúc na travničku.”

Když už všichni obědvali, jakási dívka přišla po mezi k vozu s košíkem v ruce. Sotvaže ji spatřil, Andrej se zvedl a vyšel jí vstříc.

“Vítaj, Frantino. Oběd přinesla?” zdávil ji, bera ji košík z rukou.

Byla to ona Frantina, sestra Andrejova, o které on s Jurajem mluvil předešlého večera. Svými tahy tváře, držení těla a pohyby velice se podobala svému bratru. Jen výrazy jich tváří byly různé, od sebe odlišné. Zatím co Andrej vesele a bezstarostně se díval do světa, stále se smál, žertoval a zpíval, čelo Frantiny bylo vážné, tvář jakoby stále zatažena byla smutkem, jakýmsi vnitřním, tajeným hořem.

Když dívka objevila se na mezi, každý ustal ve svém hovoru. Ona sama, na nikoho se nedívajíc, pozdravila zdvořile a podavši bratru košík, odešla k vozu. Nikomu však neušlo, že když přecházela kolem, na Juraje kradmo pohlédla. Juraj, neodpověděv na tento pohled, jen se zamračil a ještě níže sklonil hlavu nad jídlem.

Jakoby všech ostatních co nejvíce chtěla se vzdáliti, Frantina ve stínu pod vozem ulehla na bok, podepřela se o loket a hlavu složila do dlaně pravé ruky; její levá ruka pohrávala si se stébly trávy. O čemsi přemýšlela, dumala. Po chvíli k ní přisedla Eva.

"Frantino," promluvila po chvíli Eva, "proč se tak trápíš?"

Frantina neodpověděla.

"Netrap se, dušenko," promlouvala o pět Eva. "On, Juraj, si tě vezme."

"Nevezme," odpověděla Frantina. "Nevezme," opakovala. "On, Juraj, by za mne život dal, vím to, ale starý...."

"Eh, starý!" vpadla jí do řeči netrpělivá Eva. "Co je vám do něho? — Počuj: Andrej a Maluša, oč oni se starají? — Starý beran o ničem neví a ve vsi každý o nich mluví. V kostele Andrej by na Maluši oči nechal. Nikoho nevidí, než ji. Každý o tom ví, jen starý ne. Tak proč vy....?"

"Také nikdo nevěděl, také," přerušila ji Frantina. "Dlouho nevěděl. Ale Juraj mamce pověděl a ona jemu. Nevěděli, že by byl tak tvrdý. Mysleli, že uvítá statnou, zdravou robu v domě. Starý ale ani slyšeti nechtěl. Boží dopuštění bylo. Vydědit, z domu vyhnat hrozil."

"Že vydědí....? K čemu vám toho třeba. Juraj si tě vezme a...."

"Ale mamička jeho! Srdce by jí puklo žalem."

"Mamka tě má ráda. Ví, to," ujistila ji Eva.

Na chvíli obě utichly. Frantina ztěžka povzddechla a lehla si do trávy na znak. Eva se nad ní naklonila.

"Dušenka moja!" řekla, pohlížejíc jí do tváře.

"Vím, že mamička jeho nám přeje," promluvila po chvíli Frantina. Každý to ví. Ona sa ho však bojí, dušenka stará. A co on řekne, stane se."

"Eh!" A Eva se zamračila.

Eva k Frantině těsněji přisedla a vzala ji za ruku. Chtěla ji něco říci, když od potoka ozval se hlas Malušin, zanášený sem sotva znatelným větříkem. Maluše zpívala:

"Láska, Bože, láska!
Kde t'a ľudia berú?
Na hore nierastieš,
v poli t'a nesejú."

Lubosti, lubosti,
mala som t'a dosti,
ale už t'a niemám,
ani medzi prsty."

Pod vozem na chvíli vše utichlo. Pak ozval se tlumený vzdech a Frantina obouma rukama zakryla si tvář.

"Neplač, Františko, neplač! Však Bůh dá —", promluvila Eva konejšivě. Na to se nad ní naklonila a políbila ji na ústa.

"Bůh ví," mluvila Frantina, potlačujíc tichý pláč. "Bůh ví, že by Juraj pro mne život dal. Proč se tak trápíme?" —

Opět polibek a na to ji Eva objala.

"Dušenka moja," šeptala.

"Mohu já za to," pokračovala po chvíli Frantina, "mohu já za to, že on, Jurajův otec, neměl rád mého tátu? — Mohu já za to, že moja matka za muža ho nechtěla? — Ludia povídají, on že ji bozko lubil; ona však radš měla mého tátu a odřekla mu. Bylo tak lépe. Bůh ví.... Kde bych já jinak našla Juraje? On, gazda, je tvrdý, tvrdý, a nikdy nepovolí. Raději.... raději by ho.... v hrobe viděl." Zde se odmlčela a zavzlykala.

"Dušenka moja," konejšila opět Eva. "Netrap sa."

"Eh! Život si vzít. Ve smrti lépe bude. Nikdo nám neubrání. K čemu takový je život?"

"Frantino!" vykřikla Eva. "Frantino!"

Chtěla ji obejmouti, políbíti, když opodál ozval se zvučný hlas mladého gazdy:

"Rabóta! Rabóta! Kde ste lenoší?"

Eva spěšně vstala a upravila na sobě sukní, zatím co Frantina pod vozem ve spěchu šátkem stírala si tvář. S polní cesty, směrem od strouhy, ozval se veselý hlas Maluše a Andreje. Po úzké polní stezce jeden za druhým, zpívali:

"Zakukala zezulenka sedňa na bore,
zaplakala má panenka chod'a po dvore."

Ja co plačeš a narikáš, dyť ty budeš má,
až zezulka na vánoce trikrát zakuká.
Jak pak já bych neplakala,
šak nebudu tvá,
dyť zezulka na vánoce nikdá nekuká."

III.

Bylo po žních. Slováci s úrodou byli spokojeni a proto tím spíše připravovali se k okázalým dožinkám. Slováci prohlíželi a opravovali žebřinové vozy, připravovali koně, Slovačky pekly chutné koláče. Děvčata sháněla květiny, vila věnce, připravovala kytky.

Za tohoto shonu a příprav nastala neděle, neděle dožinek. Hned brzo z rána po vsi plno ruchu. Rozčilená děvčata běhala po sousedkách, které nejlépe dovedly uzavazovat sváteční červené a květované šátky.

U gazdů Melicharových vyšňoření byli už všichni od rána. Tlumené zvuky kramfleků holení klapaly po dvoře, jizbou. Maľuša po celé ráno zpívala jako skřivánek, sháněla fábory, upravovala suknice a překrásnými vyšívkami zdobené rukávce. — Stále přicházejícím děvčatům s radostnou pýchou ukazovala svůj překrásný věnec, uvitý za pomoci mladé gazděny z nejkrásnějšího polního kvítí a klasů, dovedně propletaný blýskavými cetkami. Závíděla ji děvčata její věnec, záviděly ji její krásu. Melicharovi měli se účastníci průvodu se žebřinovým vozem a mladý i starý gazda po celé ráno zaměstnávali se výzdobou vozu. Vůz zdoben byl čestvým chvojím, klasy a polními květinami, z nichž chrpy a koukole převládaly. Juraj, který v průvodu s několika jinými šohaji ze vsi měl jeti na koni, hned po ránu sedě na jednom z koní, hnal je k řece se koupati. Před polednem koně byli samá pentle, fábora.

Co práce robám dako, než vypravily se na "hrubou" do kostela. Však už i jiné objevovaly se na návsi. Jaký to velkolepý pohled!... Dívky, ve svých pestrých krojích jako bys polní máky rozházel, vyšňoření šohajové jako břízy urostlí. Viděl jsi červeně suknic a šátků, červeně upjatých kalhot, mňhající se kosárky, běl širokých rukávců, živou pestrost vyšívek, kordul a fábor; viděl jsi zdravé, veselé tváře. Živý hovor, smích, škádlení šohajů, zvuky došlapujících holení, ozývaly se návsi.

A což teprve průvod, který po hrubě na návsi se seřadil. Shromažďovaly se pentlemi zdobené žebřinové vozy, šohajové na vyšňořených koních, výskající děvčice. — Povedené zdály se komické figury starých Slováků s dřevěnými koňmi, vlastně jen hlavou a zadkem, které připevněny měli kolem boků. Viděli-li někde stranou na ulici státi starou Slovačku, kurážně se svým dřevěným koněm se proti nim rozejeli. Radostno bylo pohleděti, jak Slovačka, vykřiknuvši zděšeně, dřevěnému koni ustupovala z cesty. Děti nelekaly se dřevěných koní, ale závistivými pohledy dívaly se za starými "blázny", jak Slovačky je pokřtily.

Za výskání děvčic, s hudbou včele, průvod hnul se návsi. Tu a tam u váženějších a známějších hospodářů průvod se zastavoval a děvčata buďto zpívala anebo odříkávala říkánky. Na to, za stálého blahopřání se častovalo, jedly se koláče, pila se rezná kořalka. Pak opět výskání a průvod hnul se dále.

Prošed návsi, průvod zahnul do prostorného nádvoří hospody Tobiášovy, kde se tančilo. Zde starí usedali za stoly, dávali se do pití piva, a mladí začali tančiti, sotva že děvčata seskakala s povozů, šohajové slezli s koní.

Hudba s počátku hrála zdlouhavé valčíky, pak skočné polky, a posléze živé slovácké národní tance. Šohajové a děvčice, držíce se za ruce a sdrhou rukou v boku, ve dvojicích za sebou dupavými polkovými kroky a poskoky tančili prvý tanec, mnozí z nich při tom dovádělivě zpívajíce:

"Tancuj, tancuj, vykrúcaj,
len mi pecku nezrúcaj;
dobrá pecka na zimu,
s roztrhanú perinú.

Mela som já rukávce,
dala som je cigánce;
cigánečka malúčka,
pričaruj mi synečka." — —

Následovaly jiné a jiné známé slovácké tance, mezi nimiž nejvíce se vyjímal "Sivá holuběnka" a "Balzamína".

Juraj po celé odpoledne tančil s Frantinou. Byl rozjařen a také Frantina byla plná živosti. V řadě za nimi tančili Andrej s Maľuší, Andrej, jako vždy, téměř každý tanec zpíval svým veselým zvučným hla-

sem až sálem se rozléhalo. Maluši oči jen zářily vnitřním uspokojením a blahem, když držíc se s Andrejem za ruce, dupavými, pružnými poskoky tančila podle něho. Jurajova veselost byla až nápadná. Ten tam byl smutek, zasmušilá tvář. Také Frantina, za tance neustále pohlížejíc svému milci do tváře, zářila štěstím. Před večerem se vytrátili, a jak mnohému neušlo, ruku v ruce, návsi šli k matce Frantiny. Do hospody se více nenavrátili. A mezi lidem, a zvláště mezi mladými děvčaty mluvílo se o tom, že starý povolil, brzo že bude svatba. Za mamkou že šli, aby jim požehnala.

V zahradě stranou několik šohajů držíc se těsně kolem krku, se džbánky pěničeho piva v rukou, zpívají:

"Vodu, vodu, nechcem já ju,
nech sa v nej dievčence kúpajú;
ve vode sú záby, najdú sa i hady;
nechcem já ju.

Pivo, pivo, to piť budem,
kým já na tom svete živý budem;
to volu napraví, dá rozum i zdraví:
to piť budem."

Následovaly písně jiné, dovádivé, čtverákové a vše nasvědčovalo tomu, že rozjařený Slovák se tu lehce ve zpěvu neunaví. Když pak objevili se dva cigáni s gajdami, Andrej přiběhl a dal si solo. Furiantsky naraziv se klobouček stranou, zpíval:

"Nestýskaj mi, šohaj rúčku,
čo chceš ja neviem;
tvojim slzám, tvojmu smútku
ja nerozumiem.

Nehnevaj sa, keď sa smejem,
žárty vystrajám,
zpevy, tance, že milujem
a svet ráda mám.

Ja t'a nikda nerozumiem,
keď ma objímáš,
vernu lásku a čo já viem
keď pripomínáš.

St'o ráz so ti povedala,
že t'a ráda mám;
čo bych len za brat'a dala,
i za teba dám." — —

Andrej nezpíval sám. Zpívali i jiní, ba i děvčice se přidružily. Cigáni museli další

písně Slovákům vyhrávat; což oni rádi činili, zvláště když tu a tam šohaj cigánu pivo napít dal, stříbrný peníz do klobouku hodil.

Nastal podvečer. Staří Slováci při pivě sedí za stoly ve vážném rozhovoru. Mnohý z mladých Slováků už ochraptěl a mladé děvčice už také přestaly výskati. Slyšíš jen písek chrupati pod nohama věčně přecházejících lidí. Cigánka obchází skupiny smějících se mladých děvčic a nabízí se za desetník zjevit jim štěstí, budoucnost. A tu opět hudba, vířivé tance, dupání slováckých holení, rozvířené pestré suknice. Krásné, nezapomenutelné slovácké dožínky, živý to, pestrý obraz, hoden mistrného štěce Jóži Úprky.

IV.

Eva na večer šla k Melicharům, aby Maluši pomohla na dvoře poklidit, krávy podojit. Jak se mezi sebou byly umluvily, pak se spolem měly vrátit k muzice. Večer při muzice vždy bývá pěkněji; lépe se vyhrává, lépe se tancuje při světle lampionů. A pak tma zahálí tak mnohé tajemství....

Ve vratech statku Eva srazila se s Jurajem. Zděsila se výrazu jeho tváře. Tak se ho lekla, že až stranou uskočila. Ani ji nezahlédl, nepovšimnul si jí. Byl na smrt bledý, tvář se mu trásla rozčilením. Před vraty se zastavil a zaťatou pěstí pohrozil směrem k jizbě, ze které byl právě vyšel.

Jata nemilým tušením, Eva pomalu se kradla na dvůr. Dveře z jizby do dvora byly široce rozevřeny. Kradmo nahlédla dovnitř. Tam bylo boží dopuštění. Maluša, dosud oděná ve svůj bohatý a pestrý kroj, stála u okna a usedavě plakala. Stařenka seděla stranou u rohu stolu a majíc ruce sepiaty na prsou, jako bezduchá hleděla před sebe do prázdna; chvílemi rty její se pohnuly, jakoby se modlila. V témže pokoji na lavici seděli mladý gazda se ženou. Starý gazda seděl v koutě na velké dřevěné židli a posupně hleděl na plačící dceru.

"Nikam už na večer nepůjdeš. Doma sedět!" mluvil starý gazda hněvivě. "Já t'a vyženu to galáněnu s tú chamrad'ú. Tebe aj Juraju. Rači mrtvým vás oba chcu vid'at. Chraň t'a Bůh i Panna Maria s ním ešča chod'at."

"Ale tatíčku.... Veru...." obrátila se k němu Maluša.

“Mlčet!” A starý hněvivě zaláteřil.

Z dalšího rozhovoru mladého gazdy, který za Juraja i Malušu se přimlouval, dle nářku Maluše, dle posupných poznámek starého, Eva vyrozuměla, že Juraj na večer otci oznámil, že Frantinu stůj co stůj si vezme za ženu, a že mamička Frantiny jim už požehnala. Otec synovi surově vynadal, ba dokonce po výměně slov se na něho vrhnul a byla by se z toho strhla rvačka, kdyby mladý gazda nebyl býval zakročil. Téhož odpoledne v hospodě starý gazda se dověděl o poměru Maluše k Andreji. Po chvíli Eva slyšela stařenku prositi mladou gazděnu, aby šla pro Juraje, ona že ví, on že něco udělá. Starý zakázal, aby někdo pro Juraje chodil.

Eva seznala, že za takových okolností vejíti do jizby nemůže býti ani pomyšlení. Proto sama, zamyšlena, navracela se k muzice. Dlouho se však nezdržela; ani tancovat se jí nechtělo. Zvláště, když Andrej za jednoho tance po Maluši se jí vyptával. Byla už tma, když navracela se domů na konci vesnice. Před domkem usedla na lávku a aniž by věděla proč, dala se do pláče. Tak jí bylo líto Maluši, Juraje, Frantiny. Po chvíli se jí zdálo, že někoho zaslechla zpívati. Ano, nemýlila se. Kdesi nedaleko odutd na mezi zpívala to Frantina. Jelikož sama dobře znala tuto píseň, proto zároveň s Frantinou bezděky přezpěvovala slova:

“Pročos k nám nepřišel?

Já sem t’a čekala,
na lávce seděla,
z okénka hleděla,
dušenka moja.

Tesknó ma svírala,
ked’ sa už stmívalo,
mesíc ten už vyšel,
milý moj nepřišel,
k milence svojej.”

Vše opět utichlo a Eva znovu dala se do pláče. Rozplakala se nad svou vlastní osamělostí, opuštěností. Ona nikdy nepoznala lásky, neměla galána. Jen ona věděla, jak milovala Juraja, avšak Juraj.... Zahlala tuto nehezkou myšlenku a jakoby se bála něčeho, zakryla si tváře. “Frantina ho má. Bůj s něj! Ona lépeji ho miluje. Sama řekla, že až...”

Dáleji nedospěla. Z onoho místa, kde dříve se ozýval zpěv, teď zahoukla strašná

rána, za ní druhá. Eva se vzchopila a chytila se za hlavu.

“To Juraj! Frantina!” vykřikla a v bezvědomí klesla vedle lávky.

Frantinu domů si odnesl sám Andrej, Juraje na voze do statku přivezl mladý gazda. Starý gazda, když viděl na postel ukládati zastřeleného syna, odstrčil od postele ty, kteří ho tam kladli a vytřeštěně zahleděl se do nehybné, mrtvé tváře. Pak se uchopil za hlavu, každého od sebe odháněl, s nikým nechtěl mluvit; nejedl, nepil. Když mu řekli, že bude pohřeb, aby se šel ještě jednou podívat na syna, zavrtěl jen hlavou. Musel býti oblečen, tomu se nevzpíral, ale k otevřené truhle za nic na světě ho nemohl dostat. Strašně se bál mrtvoly svého jediného syna. Kroutil záporně hlavou, zakrýval si oči, slova nepromluvil. Pochovali Juraje a Frantinu do téhož hrobu. Nemohouce býti spojeni v životě, byli spojeni ve smrti.

Téže noci starý gazda ztratil se ze své komory. Hledali ho v hospodě, hledali ho po vsi, po stodolách, starý gazda však nikde nebyl k nalezení. Mluvílo se o tom, že spáchal sebevraždu, že ho někde v lese jistě najdou oběšeného. Třetího dne ho děti v lese skutečně zahlédly; přiběhly do vsi s pokřikem, že gazda Melichar za nimi utíkal. Několik mužů, vedeni Andrejem, ihned vypravili se v ona místa. Navrátili se však s nepořízenou. Nechali ho už na pokoji, ale záležitost oznámili četnictvu. Říkalo se, že za nocí obchází místo, kde Juraj jeho vlastní brokovnicí se zastřelil. Že prý hledá svého syna. Přišli četníci s hajnými a pomocníky, starého gazdu chytili a spíše zvířeti než člověku podobného, odvezli do blázince v Pešti.

DODATEK.

Rok přešel, nastalo nové léto, Slováci opět připravují se ke žnám. V poli pod lesem, kde žito seká několik Slováků, ozývá se veselé švitoření děvčat, zpěv a smích.

Ozval se smích, škádlivý mužský hlas, výměna několika žertovných slov, a na to mužský hlas ve zpěvu:

“Piju já, piju já,
už jsem prepil všecko;

ešče mám prepíjat
s koňa sedelečko.
Piju já, piju já,
už sem prepil všecko;
ešče mám prepíjat,
tebe galanečko."

"Galanečko?" — vykřikla jedna, starší už Slovačka. "A Maluša tvoja žena!" —
"Je. Čakat!" bránil se Andrej, nebot' on to byl, a zpíval dále:

"Piju já, piju já,
už sem prepil všecko;
ešče mám prepíjat
ženě rubačisko."

Slovačky se smály.

"A tvoja žena, Maluša, kde je?" otázala se jedna.

"Doma, děti chová. JuraJa malého."

"A tak brzy? Sluší se to?" prohodila jiná.

"A co? — Čápa mel klobúkem zahnat?" zasmál se Andrej.

"I ty...", zasmály se Slovačky.

K večeru, s kosami a hrábatami na ramenou, Slováci po silnici navraceli se k vesnici, zpívající, "Lúčka zelená, neposečená."

Už blízko vesnice u malého černého kříže při samé silnici klečela dívka. Její tvář byla zasmušilá, ztažena vnitřním bolem, její rty jakoby se pohybovaly. Pod křížem ležely čerstvě natrhané polní květiny, chrpy a koukole. Nevšímala si kolem ní přecházejícího lidu, nevšímala si jejich zpěvu. Všechna její pozornost soustředěna byla na malém černém kříži.

"Eva," zašeptala jedna z kolem přecházejících Slovaček.

"A ona, hovoří, jeho, JuraJe, také, měla ráda. Hovoří, každého dňa na večer ku křížu modlat' sa chodí."

"Veru," odpověděly druhé sborem.

A pohodivše hrábaty na ramenou, znovu daly se do zpěvu:

"Lúčka zelená, neposečená—".

Víte, že není pravda,

Že žraloci jsou nejnebezpečnější rybou? — Velká barrakuda spíše napadne člověka ve vodě než žralok. Kdyby se rozhodovalo podle velikosti, byla by nejnebezpečnější rybou piranho, žijící v jihoamerických řekách. Jest pouze stopu nebo 15 palců dlouhá, ale loví v celých hejnech.

Že velbloudi nosí vodu ve svých hrbech? Tyto pozůstávají většinou z tuku a voda přichází z malých váčků u žaludku.

Že pára je viditelná. Co nazýváme parou; jsou ve skutečnosti maličké kapky vody ve vzduchu a jsou výsledkem ochlazení a zhuštění.

Že dračí je hotovena z krve zvířete. Jest to červená pryskyřice z různých rostlin a jest používána k barvení laku, inkoustu a pod.

Že většina jestřábů je škodlivá. Jen některé druhy napadají slepice neb divoké ptáky. — Většina druhů ve Spojených Státech je prospěšna farmářům, protože se živí malými ssavci a hmyzem, jenž poškozuje obilí.

Že při rybolovu nesmíte hlasitě mluvit, abyste nevyplašili ryby. Zoologové ujišťují, že ryby nemají žádný zevnější uši, aby mohly slyšet, co se děje pod vodu. Mají sensitivní části těla, které pocítují i nejslabší chvění pod vodou, ale nemohou slyšet, co se děje nad ní. Velký lomoz nad povrchem může ovšem způsobiti rybářem nepozorovatelné záchvěvy vody, které ryby ucítí.

Že úspora denního světla, totiž zavádění letního úsporného času je moderním vynálezem. Benjamin Franklin to doporučoval již roku 1784.

ŽELEZO.

PRO KALENDÁŘ HLASATEL NAPSAL VLÁDA HOZDECKÝ.

ZELEZO v průběhu posledních století stalo se lidstvu nejdůležitějším nerostem a bez něho sotva by svět byl dosáhl dnešní své kulturní úrovně. Je proto jistě zajímavé přeskóčit mezeru věků a pohlédnouti se, jak lidstvo chovalo se k tomuto kovu v dobách dávných, když se s ním začalo seznamovat.

Nedovedeme říci, ba nedovedeme ani z daleka odhadnouti, jak dlouho žije lidstvo na zemi. Rozhodně však tato doba měřiti se může jenom desetitisíciety a také jeho nejstarší kultura, doba, kdy člověk začal býti pánem země, jest měřitelná již jistě více než jedním desetitisícetím. Stav se pánem země, člověk přizpůsoboval ke svým službám vše, s čím a dávno dříve nežli kov porobil si člověk dřevo, kost a kámen, jež byly mu prvotními nástroji a zbraněmi. K porobení kovu musil totiž dříve zvládnout oheň, nejdůležitější život v celé přírodě, který teprve učinil člověka člověkem a postavil jej v čelo svého tvorstva.

Z kovů, člověkem ovládnutých, železo přišlo hodně, hodně pozdě. Dávno dříve, o celé tisíceletí, znal zlato, stříbro, měď, cín, olovo a jiné a jiné, dovedl je tavit, slévat, kovat i vzájemně mísit, sestavovat směsi, bronz i jiné slitiny, věků bylo třeba k tomu, než sluneční svit záleskl se na hladké ploše otce všech železných nástrojů a symbolu práce, na prvním kovaném kladivu.

Proč tak dlouho lidstvo čekalo na nejdůležitějšího člena z rodiny kovů?

Proto, že veškeré ostatní kovy se v přírodě vyskytují buď zcela čisté (ryzí) jako zlato, stříbro, nebo poměrně dosti čisté, v podobách a rudách snadno zpracovatelných a tavitelných, jen železo nikoliv. Všecko železo, jehož užíváme, pochází jediné a výhradně z rud, těžko tavitelných a k jeho vyrobení bylo třeba velmi mnoho práce, umu a důmyslu člověka hodně kulturně pokročilého. Jediný druh zcela čistého (ryzího) železa, který se v přírodě vyskytuje, jest tuze vzácný a není vlastně z tohoto světa: je to železo povětroňové, železo z meteorů,

spadlých na naši zemi. Známe ho několik nálezů, které v pravdě bývají vyvažovány stejně ryzím a čistým zlatem. A tak celé tisíciletí člověk po zemi klopýtal o železo skryté v rudách, odhazoval je jako bezcenné, obtížné kamení, k ničemu se nehodící a pachtil se s kovy jinými, menší tvrdosti a v menším množství se vyskytujícími. Avšak, to snad již jest údělem lidstva vůbec, že hledá a zdaleka přiváží něco a odmítá, přehlíží, pomíjí věci daleko cennější, hodnotnější, jichž nedovede využít a sobě přizpůsobit. Ovšem, jednou vždy lidstvu vzejde nové světlo a naučí je cenit pomíjené.

To světlo vzešlo i v železu.

Bylo by to jistě velmi těžkou otázkou i pro nejzkušenějšího technika, odborníka kterékoliv huti, kdyby měl zodpovědit, jak člověk objevil železo a jeho zpracování. Myslí, že objevitelem jeho byl nějaký takový úporný, geniální tvrdohlavec, jako Bötticher, objevitel porcelánu, který v tomto případě poznal asi, že má v ruce rudu a za věc své cti pokládal, že z ní musí vytaviti kov. Jistě napjal celý svůj um, než vytavil místo čekané mědi železo, jehož neznal.

Musela to býti pouze náhoda, cesta vědeckého, cílevědomého badání tehdy ovšem oznáma nebyla.

A kdy to asi bylo?

Tehdy, když ještě nepsala se žádná historie a děje generaci za generací předávány jen bájemi a pohádkami, bez jakékoli tuchy nějakého letopočtu.

„Kniha knih“ — bible — ve Starém zákoně, mluví o znamenitém kováři Thubalkainovi, mistru v díle železném. Že je tu zmínka přímo o železe, usoudíme, že tento kov tehdy se stal známým a již odlišován od mědi. Znalci bible propočítali, že Thubalkain mohl žíti asi kolem roku 3000 před Kristem. — Jiným pramenem jsou nám čínské letopisy, soustavně vedené a psané dříve nežli u nás na západě a dle nich vypočteno datum velmi přesně. Již v roce 2940 před Kristem Čiňané dovedli soustavně vyráběti a zpracovati železo. Shoda čínských letopisů s biblí je tak veliká a pozoruhodná,

že musíme uvěřiti tomu třicátému století před Kristem jako prvním červánkům železářství.

Jsou to ovšem přece jen pouhé dohady a výpočty pouze přibližné, nikoli přesné. Nálezy ve vykopávkách potvrzeny nejsou.

Badání v nejbohatší studnici našeho vědění, v kultuře starých Egyptanů, přivádí nás na domněnku, že tento pilný, pracovitý a velmi vyspělý národ dovedl s železem pracovati již mnohem dříve než Thubalkain i Číňané a, kdož ví, zda Thubalkain svému umění nenaučil se od egyptských mistrů. Čína zcela dobře mohla dosíci k objevu železa sama, vytvořila toho sama o sobě mnohem více. V Egyptě jsou totiž zachovány různé skulptury a jiné památky z doby vlády králů čtvrté dynastie, tedy z doby před Thubalkainem a svědčí o tom, že cenné vlastnosti železa již tehdy Egyptanům byly známy. Svě železné rudy mohli tehdy Egyptané dobře těžit z nehlubokých ale vydatných lomů v pohořích mezi Rudým mořem a Sinajským poloostrovem, kde hnědele je podnes dost a dost, ba je to i Nubie a Ethiopie, které patří k zemím, železnými rudami bohatým.

Víme, že lidstvo dávno zapomnělo na metody, jimiž nástrojům bronzovým dodalo tvrdosti nezadávající příliš moderním našim ocelím. Měsíčkovitá bronzová břitva starověku musila holiť bez mýdla — a také holila. Přes to zachované staroegyptské stavby, kamenné památníky z žuly a vůbec z nejtvrdších hornin, budí v nás odůvodněné domněnky, že zpracovány a upravovány byly přece jen nástroji železnými a ocelovými, nechceme uvěřiti, že vše to by byl staroegyptský kameník dokázal svým, třeba tvrdým, ale přece jen bronzovým dlátem.

Dnes již nelze pochybovati o tom, že i v starém Egyptě znali a dovedli užívati ocelových nástrojů. Jestliže je znali — uměli je tedy také vyrábět, a hutnická výroba byla jim známa.

Nejstarší železné nástroje vůbec, egyptského původu, byly nalezeny v první třetině devatenáctého století. Nebyly celé, byly to jen zlomky, jednotlivé kusy a přišel na ně anglický badatel Hill, který studoval egyptské pyramidy. Chtěl prozkoumati tajemství největší z nich, Cheopsovy a cestu uvolňoval si střelným prachem. Když byla jedna část této pyramidy vyhozena prachem do povětří, Hill přišel na různé kusy nástrojů,

vyrobených z měkkého železa. Toto železo chemicky prozkoumáno, jevílo stopy niklu. Tento vzácný, jedinečný nález v každém případě nejméně 5,000 let starý přivedl v úžas veškerý vědecký svět. Soudilo se, že nástroje tyto jistě byly vykovány z pravého, čistého meteorického železa — nasvědčovalo tomu i to, že Egyptané neměli pro železo žádného zvláštního, vlastního názvu a jmenovali je pouze "kovem příšlým z nebes" — což jistě nasvědčuje tomu, že meteorické železo bylo jim dobře známo.

Jiným, rovněž velmi starým kusem železa z doby předhistorické jest železný srp, nalezený pod jednou ze sfing u Karmaku. V dobách pozdějších zajisté vyspělo i egyptské kovářské a hutnické umění a naučili se jak vyráběti tak i zpracovávati železo dokonale, jako jiné kovy. V museích zachováno je dosti různých předmětů z dob kolem 2,000 let před Kristem, které svědčí, jak Egyptané znamenitě se vyznali v zpracování kovů. Později začalo se užívati železa i k výrobě zbraní. Z doby kolem 1500 let před Kristem nachází se v různých hrobech dosti šípů a kopí se železnými hroty. Rames III. jest zobrazen, jak drží v ruce zbraň s modrcu čepelí — což jistě představuje železo. Avšak již za Ramesa II. kol roku 1350 před Kristem, užívalo egyptské zemědělství pluhů se železnými radlicemi.

Zdrojem železa byly Egyptanům hlavně doly v Surabit-el-Khadum, kromě toho však bylo přiváženo značné množství nástrojů již hotových, celých jednak z Ethiopie, jednak i ze západní, ba i východní Asie. Zámě, Egyptu podrobené a poplatné musily odváděti každoročně svou kvotu zpracovaného železa. Hutník oné doby konal práci velmi těžkou, třeba že způsobem hodně primitivním. Jeho "vysokými pecemi", v nichž tavil rudu a litinu, byly mělké, do země vyryté jámy, měchů ovšem bylo pilně užíváno a vzduch veden bambusovými trubicemi. Vytavená litina byla ještě jednou či dvakrát znovu přetavována a tak vyrobeno železo kujné, značně prostoupené zbytky strusky. Kromě Egyptanů i Foeničané vynikli záhy znalostí železa a uměním v jeho zpracování. Prastarého původu jsou foenické železné doly v Idě, ve Fygii. Hlavním odbytištěm a tržištěm na železo byl tehdy asi Tyrus, foenický přístav. K nejlepšímu a největšímu odběratelům patřili tehdy bezpochyby židé a spotřebovali značné množství foenického že-

leza, třeba že jejich vlast bývala velmi štedrá tímto nerostem. O zemi Kanán, například se píše, že jest "zemí, jejíž kameny jsou železem."

Pokud se týče hutnictví, i židé velmi záhy přiučili se tomuto umění. Již prorok Jeremiáš praví, že bylo užíváno zvláštních šikmých pecí a dmychacích měchů. V době soudců vypudili filistéři ze země všechny kováře, protože se filistéři domnívali, že by si Hebrejci mohli nadělati dosti mečů a kopí. — Použití železa neomezovalo se v Palestýně jenom na výrobu zbraně, byly z něho vyráběny i mnohé jiné, velmi užitečné nástroje, tak například železných dlát užíváno hojně při všech sochařských pracích. Víme dobře, že král David dostal při stavbě chrámu darem 100,000 talentů železa a tohoto železa bylo použito hlavně jako hřebíků, skob a jiných stavebních pomůcek. Židům skutečně bylo železo známo již velmi záhy a v příslovích Šalamounových se také praví: "Železo ostří se železem." Také damašské zbrojířství je původu prastarého a rozkvetlo jen výrobou zbraní železných a ocelových. Po dobytí a zboření Jerusalema postavil Dioklecián v Damašku velikou továrnu na zbraně, pro své účely vojenské a již tehdy nabyly damascenské čepele mečů a jiných sečných zbraní příkladného, zvukného jména.

Chaldejci velice si cenili železo a vyráběli z něho různé šperky, náramky, prsteny. Podle staroassyrských zápisů dělány byly ze železa také zbraně a železo ovšem tehdy mělo cenu nepoměrně větší nežli dnes. Při dobytí a vyplenění Damasku požadovali vítězové jako válečnou daň 5,000 talentů železa. Ovšem, byla to specialita tohoto města a její získání zvláště vítané. To bylo asi roku 800 před Kristem. V roce 1867 byly vykopány mnohé zajímavé památky z paláce Chorsabadu, pocházející z osmého století před Kristem a při tom se přišlo na celé skladiště starověkého železa, na skladiště vypadající zcela moderně a velmi účelně zařízené. Bylo v něm 160,000 kilogramů železa, vesměs v blocích a kusech, přišpičatých, vážících 4 až 20 kg.

V sedmém století před Kristem zajisté došlo k dalšímu, velmi značnému klesnutí ceny železa. Lze tak souditi proto, že při dobytí a vyplenění města Niniva v roce 607 př. Kr. vítěz vůbec nepomyslel na naskytnuvší se kořist v podobě bohaté zásoby železa a nechal je ležet bez povšimnutí.

Ve stavitelství bylo železa ve větším měřítku prvně použito asi Nabukadnezarem v letech 605 až 601 před Kristem. Při budování velikého mostu přes Eufrat byly mohutné kamenné balvany spojovány železnými pary a svorami.

Arabové zajisté patřili vždy k nejdovednějším hutníkům a kovářům starého věku. Již v třetím tisíciletí před Kristem zabývali se těžbou železné rudy pod horou Sinai, těžbou, která byla častou příčinou velkých sporů, srážek i bojů. Arabská ocel byla proslavena v celém starověkém světě a sidlem této výroby byl Utal, dnešní Sanaa. Arabská ocel byla nejhledanějším předmětem v železářském a ocelářském trhu ve starém Tyru. Arabské zbraně vyznamenávaly se velmi hladkým, dobře vyleštěným, trochu zvlněným povrchem. Vedle mečů hlavním předmětem obchodu byly tu pletené, z drobných kroužků zrobené krunýře. Vedle Arabů byli to pak i kováři ze staré Lydie, kteří znamenitě vynikli ve svém umění. Odsud pocházel i pověstný Glanhes z Chiosu, o němž zmiňuje se s velikou úctou sám Herodit a pokládá jej za vynálezce, objevitele spájení železa. V oné době známo a užíváno bylo již více druhů oceli a roztřídováno podle toho, na co která zdála se nejzpůsobilejší. Pro domácí náčiní a nářadí hodila se ocel chalybecká, na pilníky a nože lydská, na dláta, vrtáky a podobné nástroje nejlépe ocel lakedaimonská.

Rovněž Indové v mnohém ohledu dokázali vzácnou dovednost v technice výroby a zpracování železa. Již v patnáctém století před Kristem vyráběli znamenité meče a zápasnické rehyzy z oceli nebo železa. Vzácným pomníkem staroindiokého kovářství jest v Delhi zvláštní sloup, ze železa, oceli podobného, neobyčejné tvrdosti a při jeho mohutnosti octla by se i dnešní technika v značných rozpacích, jak jej svařováním vyrobiti. Sloup jest vysoký 66 metrů, u paty 41 cm, v hlavičce 30 cm průměru, ale jeho základy leží neuvěřitelně hluboko v zemi. Bylo u něho kopáno až do hloubky osmi metrů, ale konec sloupu neobjeven, ba ani se nepodařilo vůbec sloupem pohnouti, takže jeho skutečná délka jest při nejmenším jistých 16 nebo 18 metrů. Podle nápisů, jimiž jest sloup pokryt, je stár asi 3000 let. Vznikl velmi pečlivým, přesným svářením celé řady bloků železa téměř chemicky čistého — jak tuto práci staří kováři pro-

vedli, jest hádankou i dnešní naší pokročilé technice. Švy, svařovaná místa vůbec nejsou k nalezení a kdyby dnes naše kovářská technika si chtěla postavit památník, jistě lepšího nedokáže.

Jinou vzácnou památku indického kovářství našel Fergusson v starém chrámu v Kanaruku. Jeho železné podpěry jsou dlouhé 6.3 m a v průměru 20 cm, z massivního železa. Indická ocel byla ovšem u starově-

Rovněž starověká Arménie, kterou Aischylos nazval matkou železa — znamenala velice mnoho. Rudu rýžovali z proudu některých svých řek, pak ji několikrát přetavili a tak nabývali oceli.

Jest zajímavé, že u tak vyspělých a kulturních Řeků železo mělo mnohem méně důležité místo nežli měď, přesto že zbraně vyráběli jak z bronzu tak i z železa. První historická data o železe čerpáme teprve z

BEZPLATNÁ SILNICE NA PIKES PEAK.

Není snad nikoho, jenž přijede do Skalných hor v Coloradu, aby si nevyjel na temeno Pikes Peaku, ale až do minulého roku musel platit mýtné v obnosu \$2. Nyní jest silnice k volnému používání, neboť všechno vydání s jejím udržováním a odklizením sněhu převzalo město Colorado Springs. Hora Pikes Peak je 14,109 stop vysoká a silnice měří 18 mil.

kých národů velice oceňována a poražený král Porus poslal Alexandru Velikému jako nejvzácnější dar kus indické oceli, ve váze 30 liber.

Své železo tavili Indové hlavně z hnědelu, částečně však i z magnetovce a krevelu. Obchod železem staroindickým soustředoval se hlavně v Adenu, a to jak železem nezpracovaným tak i zpracovaným. Nejvíce zbraněmi a nástroji.

Homera. V Odyssei píše Homer o oslepení Plyphema a při tom zmiňuje se i o některých významných vlastnostech železa. Soudě podle toho, železo patřilo v Řecku ještě i v devátém století před Kristem ke kovům méně užívaným. Hesiodis však již je pokládá za kov zcela obyčejný.

Průmysl železářský vznikl asi nejdříve v Arkadii a Lakedaimonii. V této zemi již dávno nosily se železné prsteny a železná

mince stala se zde zákonitou měnou v devátém století před Kristem. Tyto mince byly dokonce, způsobem dosti správným, i kaleny: rozžhavené házeny do nádob s octem. Hlavním tržištěm lakedaimonského železa byla ovšem Sparta. Tepání železa dalo podnět, že sáhli po něm i řečtí umělci, výtvarníci a stvořili z něho dosti soch. V tomto umění vynikl zvláště Theadosos na ostrově Samu. Řecké železářství během doby dosáhlo také svého rozkvětu, hlavně na Kypru a na Krétě. Xenophon zmiňuje se o umělecky vytepaných bojotských přílbách a štítech. Rovněž eubojské a chalkidské meče proslavily umění a dovednost svých tvůrců. Byly kaleny v chladné vodě. — Různé trosky staveb dokazují, že Řekové užívali železa i v architektuře. Tak například nejkrásnější řecký chrám Artemidin v Magnesii, postavený r. 330 př. Kr. byl spojován železnými svorami, zalitými olovem a má dosti železných kúlů, z železa tvrdého jako ocel.

Starý Řím v první své době vůbec postrádal jakéhokoliv železářského průmyslu a byl proto cele odkázán na dovoz z ciziny a tak třeba že jinak sami byli pány světa, platili za železo cizincům obrovské peníze.

Z prvu byla jejich zásobovatelem Elba, potom Parmonia, Illyrie, Gallie, Hispanie, ba i Britannia a Germania. O některých železárnách v Německu se soudí, že původně byly založeny Římany, hlavně v Porýnsku. Pokud železo bylo v Římě poměrně vzácným kovem, nelze se divit, že z něho dělány i šperky, hlavně prsteny. Byl to

Porsena, jenž vydal r. 507 př. Kr. zákon, aby železa bylo užíváno pouze na výrobu orného nářadí a zbraní.

Také v ostatní Evropě, v Norsku a Německu znal již starověk četná naleziště železa a hojně jich využíval. Železné zbraně byly nalezeny již v pozůstatcích keltských kolových staveb, v kříbech v okolí Hallstadtu, i u nás v Čechách. Mnoho nemohlo se zachovati pro úžasnou nestálost tohoto, jinak znamenitého kovu. Julius Caesar ve svém díle o válce galské píše, že v Británii užívalo se co peněz kousku z mědi nebo železa s označením váhy. Jiný současný spisovatel píše o ohromném vývozu tohoto kovu z Britanie.

Pokud se týče výroby, stáli severští národové mnohem výše nežli jižní, třeba že nezanechali takových monumentálních památek jako jest již uvedený indický sloup. Dnes ovšem střední a severní Evropa — Britanie, Norsko, Německo a náš stát ovládají železářský trh tří kontinentů.

Způsob starověké výroby železa nelze tuto popisovati, byl právě tak důmyslný jako složitý. Hutnická pec byla (zvláště u Arabů), skryta v zemi, topilo se v ní uhlím dřevěným a vzduch přiváděl se velikými měchy. Motorem — byla síla otroků, těžných zvířat a dosti pozdě i síla vodních kol nebo větrných mlýnů. Opětne rozžhavení a kování zbavovalo litinu uhlíku a dělalo z ní měkké, kujné železo.

Dnes naše železářská industrie jest na vrcholu své doby, ale ne zdaleka ještě na kulminačním bodu svého vývoje.

Víte, že není pravda,

Že pštrosi ukrývají své hlavy do písku, když mají strach. Všichni přírodozpytci to prohlašují za smyšlenku a v Africe, kde je nejvíce pštrosů, nikdy o tom neslyšeli.

Že hudsonský tuleň je tuleňovou kožešinou. Jest to kožešina ondatry (musk-rat), ostříhaná a obarvená, aby se podobala tulení srsti. Mnoho laciných kožešin jest tak připravováno, aby se podobaly drahým.

Že přestupný rok je každé čtyři roky. — Roky, jimiž končí století, kromě by se daly dělit 400, nejsou přestupnými. Tak rok 1900 nebyl přestupným a příštím rokem, jenž nebude přestupným, bude 2100.

Že tonoucí člověk se třikrát vynoří na povrch. Počet vynoření závisí na různých okolnostech, jako síle tonoucího, jeho plaveckých schopnostech, váze, síle vodního proudu a j.

Ve spárech demonů.

NAPSAL JOHN P. SVĚRÁK.

ROZHODNĚ slovo konečně padlo. Bylo to krátké slovo, ale trvalo dlouho, než se k jeho vyřknutí odhodlal mladý muž John Kořínek, úředník u jedné velké pojišťovací společnosti. Při každé schůzce se sléčnou blondýnkou, Elsií Tůmovou si umiňoval, že ji konečně sdělí, jak ji miluje, jak rád ji má, ale když pohlédl do jejího krásného modrého oka, tu pravidelně ztratil odvahu k vyznání lásky.

Kořínek si vždy po takovém dostaveníčku nadal hlupáčku a jiných jmen a poznovu si umiňoval, že příště ho již nic nezadrží, aby Elsii nesdělil, co ho tak tíží.

Až jednoho dne přece k tomu došlo.

Byl krásný podzimní den a oba mladí lidé seděli na verandě. Mnoho toho nemluvíli. Díval se jeden na druhého, jako malé děti a občas některý z nich povzdychl. Kořínek byl nezvykle rozčilený a rukou, si občas bud' popravil límec, nebo si zajel do svých černých vlasů.

Toto ticho bylo přerušeno Elsií, která sotva slyšitelně pravila svému společníku: "Jak je dnes krásně."

Kořínek pouze zašeptal "Ano" a při tom vřeleji stiskl ruku milované dívky.

"Co je vám, příteli? Jste tak roztržitý a vůbec ani nemluvíte. Stalo se vám snad něco nemilého?" tázala se jaksi soucitně dívka a při tom se podívala na mladého muže tak mile, že se mu až hlava zatočila.

Kořínek prudce vstal, uchopil Elsii za obě ruce, takže tato bezděky byla nucena povstát, podíval se jí upřeně do očí a rozechvěným hlasem ze sebe vyrazil: "Elsie, miluji vás a nemohu bez vás žít." A aniž čekal na odpověď uzardělé dívky, uchvátil milovanou bytost ve svou náruč a líbal jí na čelo a ústa.

Elsie nebyla tímto vyznáním lásky nikterak překvapena. Tušila, že ji Kořínek miluje, ale přese vše přišlo toto vyznání

lásky tak neočekávané a takovým prudkým způsobem.

V náruči Kořínkově Elsie pověděla tomuto, že i ona ho miluje a sice hezky dávno.

Po tomto oboplném vyznání mladí lidé usedli a počali si spřádat plány do další budoucnosti. Kořínek prohlásil, že ještě téhož večera oznámí vše panu Karlu Tůmovi, otci milované Elsie a požádá okamžitě o její ruku. Byl jist, že starý pán bude úplně spokojen a dá své svolení.

Elsie sice radila, aby John posečkal s tou žádostí až do příští neděle, než mladý muž byl toho náhledu, aby se celá záležitost vyřídila okamžitě.

Když se tedy starý pan Tůma vrátil z obvyklé procházky, požádal ho Kořínek o soukromnou rozmluvu, podotýkáje, že má něco důležitého sdělit. Tůma arci tušil, jaká to bude asi rozmluva, ale stavěl se nechápavým a pozval mladého muže do své pracovny.

Tam mu nabídl doutník a vyzval ho, aby se posadil. Než Kořínek tomuto vyzvání nevyhověl a hned přešel ke své žádosti. Prostě upřímně a srdečně doznal, že miluje slečnu Elsii, že si oba vyznali lásku a tudíž Kořínek si dovoluje požádat o ruku slečny dcery.

Tůma při žádosti Kořínkovo se jen usmíval a když mladý muž skončil, čekaje na odpověď otce své milované Elsie, starý pán podal Kořínkovi ruku a pravil:

"John, věděl jsem již delší dobu, že mou dceru milujete a také jsem tušil, že jednou kráte s podobnou žádostí přijdete. Jako pečlivý otec jsem pokládal za svoji povinnost důkladně se na vás přeptat a to, co jsem se o vás dověděl, mi úplně stačí, abych byl jist, že mou jedinou dceru učiníte šťastnou. Bud'te mi jako snoubenec mé dcery srdečně vítán."

Kořínek srdečně poděkoval starému pánu za jeho svolení ke sňatku s Elsií a sliboval připravit milované bytosti klidný a spokojený život. Na to byla zavolána Elsie a

Tůma se jí tázal, zdali Kořínek mluvil pravdu, když tvrdil, že ona ho miluje. Při tom se šelmovsky díval na ruměnici se dceru. Tato místo odpovědi přiskočila ke Kořínkovi a před otcem ho políbila.

"Tohle byla zcela jasná a srozumitelná odpověď," prohlásil se smíchem Tůma. Lepší odpovědi jsem si ani nepřál. Nyní však bude čas, abychom zasedli k večeři."

Po večeři, která každému jak náleží chutnala, odebrali se všichni do pokoje a tam ujednáno slavit zasnoubení za měsíc a pozvat jen nejbližší přátele obou snoubenců.

Když Kořínek odcházel domů, políbil na odchodu Elsií a starému pánu se při pohledu na párek mladých, hezkých a šťastných lidí zamžily oči.

Snad v duchu zaletěl v onu dobu, kdy i on poprvé před zraky rodičů své zbožňované tuto políbil. Elsie po odchodu svého snoubence přiskočila jako laňka ku svému otci a políbila ho vroucně na ústa. Chtěla tím dát na jevo své štěstí.

V té chvíli nechápala, že svět má pro každého připravena jistá zklamání a útrapy, kterým někdo dovede hrdinně vzdorovat, dovede jim čelit, kdežto jiný jim podléhá, dává se pomalu, ale jistě drtit, až konečně podlehně. Někdo při takovém boji životním, při takovém boji s osudem, jak tomu lidé říkají, končí své útrapy tím, že volí raději dobrovolnou smrt.

Na to vše ovšem šťastná Elsie nepomýšlela. Ona žila jediné svému hřejivému štěstí, svým krásným snům do budoucna. Pro ni nic jiného neexistovalo, než její Kořínek a v duchu si spřádala plány, jak krásně bude po jeho boku žít. Toho večera usínala namejvš šťastná a spokojená.

Také Kořínek dlouho do noci uvažoval o svém štěstí a umiňoval si, že nedopustí, aby dívka, kterou vroucně miluje něčím strádala. V těchto myšlenkách také zaletěl do své minulosti.

Vzpomínal na dobu, kdy osířel v útlém věku, vzpomínal, jak musel zápasit, než se domohl nynějšího postavení, které mu při jeho pili a svědomitosti zaručovalo jistou existenci a jednou vynikající postavení u společnosti, kde začal jako pisář.

To vše tanulo mladému muži na mysli. Dlouze se zadíval na obrázek té, která svolila být družkou jeho života a pak uchopil obrázek a vroucně jej políbil. Dočkal se o-

kamžiku, po kterém tak toužil, dostalo se mu ujištění, že dívka, která se mu zalíbila, ho miluje a za nedlouho bude jeho žínkou, jakou si přál mít.

Oba snoubenci toho večera usínali velmi šťastni, spokojeni s růžovými plány do budoucnosti.

II.

Karel Tůma byl vdovcem. Jeho manželka Emilie mu zemřela, když bylo Elsií 16 roků. Tůmová zemřela náhle a smrt její byla přivoděna, srdeční mrtvicí. Jak manžel, tak i dcera těžce nesli ztrátu drahé bytosti a Tůma tenkrát u rakve své manželky si umínil již se neženit a věnovat náležitou péči své dceři Elsií.

Slovu svému dostal. Po smrti manželky vzal do domu starší již ženu jako hospodyní, která mimo vedení domácnosti pro ovdovělého pána měla také přísný rozkaz, aby věnovala náležitou péči dorůstající Elsií, která nemohla zapomenout na svoji milovanou matičku. Bylat' ji nejen dobrou matkou, ale také dobrou vychovatelkou.

Tůma dokud žila jeho manželka, nevěnoval takovou píli a péči dceři. Byl jist, že to za něho obstará žena. Když však tato zemřela, ovdovělý muž poslal dceru na vyšší učiliště, aby nabyla potřebného vzdělání. Později, když dostoupila svého osmnáctého roku, uvedl ji do společnosti, kde svým milým zjevem a svým chováním dovedla si získat přízeň všech, s nimiž přišla do styku.

Při jedné takové, spíše soukromé, než veřejné, byl Tůmovi v kuřáckém pokoji představen mladý muž John Kořínek. Představen mu jako úředník pojišťující společnosti.

Na Tůmu učinil Kořínek zcela příznivý dojem a proto také neváhal představit ho své dceři Elsií. Mladý muž při oné zábavě několikrát s Elsií tančil, dobře ji bavil a také od onoho večera se datovala jejich známost.

Když Tůma zjistil, že Kořínek nalezl zalíbení v Elsií, jako muž, dbalý na svou čest a čest své dcery, přeptal se nenápadně na mladého muže.

Zvěděl, že Kořínek má svůj, ovšem menší byt, že jest řádným úředníkem, který používá důvěry a přízně svých zaměstnavatelů. Dále zvěděl, že jest mužem šetrným, který zbytečně a za zbytečnosti nevydává peníze a že neholduje žádnému zlovyku.

Toto vše postačilo, aby Tůma seznal, že společnost mladého muže nepoškodí dobrou pověst Elsie a proto také nebránil tomu, aby dcera jeho v jeho společnosti navštěvovala zábavy a divadla.

Tůma takto byl vlastníkem zasilatelského obchodu a obstarával pro své zákazníky vše možné. Vedl si při tom správně a proto také obchod stál na dobrém stupni a tak se stal dosti zámožným mužem.

Krátce před tím než došlo k zasnoubení jeho dcery Elsie, počal prodávat také něco, co mu sice přineslo velké peníze, ale co se mu také později stalo osudným.

Ve svém obchodě měl zaměstnaného muže jménem Emila Lorenze. Týž jednoho večera po uzavření obchodu přišel do úřadovny a požádal o soukromnou rozmluvu. Bylo mu vyhověno a Lorenz počal mluvit:

“Pane Tůma, měl bych pro vás výnosný obchod. Jest to sice spojeno s jakýmsi menším nebezpečenstvím, ale možno při tom vydělat velké peníze. Abych vám to zkrátka sdělil, jest to prodej “kokainu”, končil a při tom si rukou několikrát přešel nos, jakoby si chtěl šnupnout a očima prudce zamrkal.

Při vyslovení “kokainu”, Tůma jaksi polekaně odsunul svou židli od zřizence a upřeně se na něho podíval. Nevěnoval mu dříve téměř žádnou pozornost, ale nyní po výpovědi, se na tohoto lépe podíval, aby se přesvědčil, zdali jeho rozum jest v náležitém pořádku.

Lorenz před pronikavým pohledem svého zaměstnavatele sklopil zrak, který se jaksi nepřírozně leskl a při tom si opětne zašermoval rukama pod nosem. Zvyk to všech obětí kokainu.

Tento pohyb upozoroval Tůma a zároveň seznal, proč se Lorenz tak zajímá o prodej jedu kokainu.

Seznáv, že jest prozrazen, Lorenz učinil doznání, že požívá kokainu a při tom vyprávěl, jak draho někteří obchodníci tento prostředek k zapomenutí na všechny svízele životní prodávají a jak velké výdělky při tom mají. —

“To mě také přinutilo, nabídnouti vám, abyste kokain objednal, a já se již postarám, abych dostal zákazníky. Znáám místa, kde se milovníci kokainu scházejí a tam prodám jakékoliv množství beze všech obtíží.”

Tůma z počátku s rozhořčením odmítl nabídku a chtěl z úřadovny odejít, ale Lo-

renz tak dlouho přemlouval a tak mu vše pěkně líčil, že konečně prohlásil, že si vše rozmyšlí a druhý den mu dá odpověď’.

S tím se oba rozešli.

Celý večer Tůma uvažoval o tom, má-li se stát prodávacem jedu, který si již tolik obětí vyžádal, který již tak mnoho krásnou domácnost zničil, který tak mnohý mladý, nadějný život skosil a mnoho mladých lidí přivedl k šílenství.

Bylo mu známo, že takový člověk, taková oběť kokainu, ztrácí postupem času energii, paměť, k tomu se druží sešlost, chorobně lesklé oči, vroubené kruhy, mluva obětí tohoto hrozného jedu, že jest mdlá, téměř bezzvukná.

Na druhé straně si zase jako dobrý obchodník dovedl vypočítat, jak velký zisk by mu prodej kokainu přinesl, jak by se jeho jmění rychle rozmnožilo. Mohl by dceři dát větší věno, mohl by sám dříve zanechat obchodu a žít zbytek svého života v klidném zátíží.

Dlouho bojoval mezi obchodníkem a člověkem, až konečně v něm zvítězil obchodník, který byl ochoten za cenu mamonu přispívat k rozmnožení obětí kokainu.

Druhého dne byl Lorenz předvolán do kanceláře a zdržel se tam delší dobu. Bylo mu sděleno, aby tedy kokain objednal a aby se postaral o prodej. Musel složit jakýsi slib, že nikdy neprozradí, odkud kokain kupuje, což Lorenz zcela klidně slíbil.

Od té doby, co Tůma počal se zabývat prodejem kokainu, jmění jeho rostlo téměř užasně. Oběť tohoto jedu dala poslední cent za trochu bílého prášku.

Stávalo se také někdy, že Lorenz přišel do domu, aby si odnesl několik krabiček prášku a tu Tůma pozoroval, že poměrně mladý muž chradne. Tváře jeho byly vpadlé, chůze loudavá a jen to oko zářilo leskem nepřirozeným.

Než přes to vše mu přenechával tolik kokainu, mnoho-li ho potřeboval a jeho svědomí při pohledu na prodáváče jedu mu nečinilo žádných výčitek.

Heslem Tůmovým nyní bylo: mamon — peníze — mamon.

III.

Zasnoubení Kořínka s Elsií Tůmovou bylo sice soukromé, ale vynikalo velkou nádherou.

Celý dům onoho večera tonul v záři elektrických žárovek. Jídelna byla skvostně dekorována a k posluze zjednání číšníci z jednoho předního restaurantu.

Jídelní lístek byl pravým výkazem kuchařského umění a také nebyla nouze o dobrou vína, jemné likéry a vonné, drahé doutníky. Každý z pozvaných hostů blahopřál snoubencům a tito přímo zářili štěstím a spokojeností. Starý pán jevil taktéž velkou spokojenost.

Konečně nadešla doba, kdy hosté se hotovili k odchodu a také Kořínek musel pomýšlet na odchod.

Nepozorovaně se rozloučil se svou snoubenkou a vtiskl jí vřelý políbení na rty. Když také popřál dobré noci svému nastávajícímu tohému, který byl jaksi veselejší než obyčejně, vsedl do automobilu svých přátel, kteří ho slíbili dovézt domů.

Než slovu svému nedostáli. Nařídili šoferovi, aby zajel do přední kavárny ve městě. Kořínek nechtěje být směšným, jel také. V kavárně bylo živo.

Přichozí jen s velkou obtíží si mohli zasadnout k jednomu stolu. Všude bylo plno, číšníci běhali sem a tam jako posedlí. Jeden z přátel Kořínka poručil víno a poznovu připjeno bylo na šťastnou budoucnost snoubenců.

V kavárně se zdrželi asi dvě hodiny, načež ujednáno bylo, že již jest čas jít domů. Kořínek přílišným požitím vína cítil jakousi únavu a stěžoval si na prudké bolení hlavy. Prohlásil, že půjde domů pěšky.

Jeho přátelé mu sice vymlouvali jeho podivný nápad, ale Kořínek stál na svém. Rozloučili se tedy s ním a odjeli v automobilu.

Pomalu kráčet dosud oživenou ulicí skoro bezmyšlenkovitě. Hlava mu přímo třeštila a v celém těle pocitoval velkou únavu. Skorem litoval, že neuposlechl rady svých přátel a nedal se dovézt do svého domova.

Asi po třech blocích cesty setkal se s dosti výstředně oblečenou dámou, která ho beze všeho zastavila a vidouc pobledlou tvář mladého muže, s jakousi soustrastí mu nabídla pomoc, kterou mladý muž bez dlouhého rozmyšlení přijal.

Se svou novou společnicí vešel do jedné čínské restaurace na Wabash ave. kde byli zavedeni do zvláštního pokoje, kde již sedělo několik mužů a žen.

Byla to místnost nepříliš velká a nevynikala žádnou zvláštností. Bylo tam asi osm stolů. U těchto seděli lidé, na nichž bedlivý pozorovatel seznal, že to jsou lidé, kteří také uvázli ve spárech kokaínu a zde v této místnosti mohli beze všeho nebezpečí holdovat své vášni, kochat se růžovými plány. O to, aby nebyli přistiženi, se staral majitel síně, copatý Číňan.

Kořínek posazen ke stolu a na rozkaz oné ženy, která se zde dobře vyznala, přinesen mu jistý druh nápoje, který mladého muže částečně osvěžil. Do nápoje totiž dáno trochu "heroinu", který má tytéž účinky jako kokain.

Nenadálá průvodkyně Kořínkovo se bavila s mladým mužem a při tom nepozorovaně mrkla na jednoho muže, který porozuměl tomuto znamení. Za malou chvíli přišel k Kořínkovi a beze všeho pobízení si přisedl ke stolu a aniž se nějak představoval, spustil ihned záhrobním hlasem:

"Jste, mladý pane, nepochybně churav a proto vám nebude na škodu tento výtečný prostředek. Není třeba nic jiného, než si trochu tohoto bílého prášku šnupnout a ihned pocítíte úlevu." Při tom podával mladému muži krabičku s bílým práškem.

Jaksi mechanicky vložil Kořínek dva prsty do krabičky, nabral trochu prášku a vsunul tento do nosu. Skutečně, po malé chvíli cítil osvěžení a veškerá únava jakoby s něho spadla.

Poděkoval dárci, kterého nikdy před tím neviděl a když mu týž nabídl malou plnou krabičku onoho "šňupavého prášku" za dosti značnou částku, beze všeho zaplatil a dal krabičku do kapsy u vesty. Necítě již bolesti, odešel z místnosti, aniž si jí byl blíže prohlédl.

Po odchodu Kořínkovo muž, který nebyl nikdo jiný než Lorenz, dal ženě průvodkyni něco peněz, jako provisi za přivedení "kostymra".

Lorenz, neznal Kořínka a proto také nevěděl, že prodal kokain nastávajícímu zeti Karla Tupy, hlavního zasobovatele kokainistů. Ostatně, i kdyby to byl Lorenz věděl, nedbal by toho. Sám již vášni úplně podlehl, rodině se úplně odcizil, a pro jiného neměl smyslu, než jak by mohl co nejvíce kokaínu prodat.

Kořínek měl celkem neklidnou noc a když ráno vstal, cítil na sobě zemdlenost.

Oblekl se, posnídal a když se hotovil k odchodu, sáhl jaksi maně do kapsy u vesty a nahmatal krabičku. Vzal jí do ruky, otevřel a vida, že obsahuje bílý prášek, rozpomenul se na své noční dobrodružství. Dosud neměl vědomost, jakého druhu onen prášek, který mu přinesl úlevu, jest a proto si poznovu šňupl. Pak krabičku přikryl víčkem a podíval se na nápis.

Na víčku bylo napsáno "Cocain". Mladý muž při přečtení tohoto jména zbledl a jaksi ustrašeně se kolem sebe podíval, jakoby se cítil být přistižen při nějakém zločinu. —

Rychle krabičku uschoval do zásuvky v prádelníku, v pevném přesvědčení, že nikdy více onoho "šňupavého prášku" neužije.

Byl rovněž rozhořčen sám na sebe, že se dal lákat onou ženou do místnosti, která, jak si teprve nyní uvědomil, příliš vábivá nebyla. Také se mrzel na to, že vůbec kokainu v oné místnosti užil, ale utěšoval se tím, že ve své zmalátnělosti nevěděl, o co se vlastně jedná.

Mladý muž si také při této vzpomínce uvědomil zhoubné účinky kokainu na tělesnou konstrukci člověka a při tom pomyšlení, že i on třeba jen v malé míře okusil účinky jedu, se přímo hrůzou otrásl.

Odešel do kanceláře a celý den o tom přemýšlel a celý den nestála ta jeho práce za nic. Chvillemi pocitoval jakési svědění v nose, ale nevěnoval tomu příliš velkou pozornost. K večeru se uklidnil a pomalu zapomínal na to noční dobrodružství.

Druhý den ráno před odchodem do kanceláře, když si bral kapesník, spatřil zlověstnou krabičku v rohu zásuvky. Puzen zvědavostí, vyňal onu krabičku, otevřel a prohlížel si prášek. Při tom se v něm ozvalo pokušení, aby prášku ještě jednou okusil.

Příliš dlouho se nerozmýšlel, vzal do prstů dávku kokainu a š upl si. Jakýsi příjemný pocit mu projel tělem a oko mu živěji zaplálo. Viděl kolem sebe vše v krásnějším světle, cítil se volnějším a byl by v tom okamžiku objímal celý svět.

V tomto stavu odešel do kanceláře a byl toho dne veselejší a sdílnější než obvykle býval.

Během dne pocítil několikrát dříve nebývalé svědění v nose a maně zatoužil po bílém prášku. Svědění v nose zaháněl tím, že si rukou přejel přes nos a učinil hluboký vzdech, tak jakoby šňupal. Když pak přišel

večer domů, nemohl se již udržet, aby si nezal dávku kokainu a svědění téměř rázem přestalo.

Kořínek se stával pomalu, ale jistě obětí hrozného zlovyku užívání kokainu a tento zlovyk, kterému později chtěl odvyknout, se mu stal pro celý život osudným.

IV.

Po sňatku mladých lidí, konaném velmi okázalým způsobem, se novomanželé ubytovali v domě který jim zařídil starý pán. Zařízení bytu bylo velmi elegantní a stálo velkou sumu peněz.

Mladá paní byla šťastná a spokojená a hleděla svému manželi ve všech jeho přáních vyhovět. Kořínek se zdál být taktéž šťastným, ale přes to vše se dostavovala chvíle, kdy na něm bylo pozorovat nervositu, nevolnost a těkavost. V takové chvíli se až úzkostlivě vyhýbal každému styku s manželkou. —

Když však Elsa jednoho dne zpozorovala na manželi, že se jí vyhýbá, zastavila ho a tázala se starostlivým hlasem, není-li snad churav. Manžel ji odpověděl, že churav není, ale má prý nyní v úřadovně příliš mnoho starostí a práce, a to ho činí nervosním. Po této odpovědi se jaksi nesměle na Elsu podíval a odešel do své pracovny.

Pravou příčinu manželce nesdělil. Neměl tolik síly a odvahy světit se družce svého života, v jakých spárech se nalézal, neměl tolik síly aby ji požádal o pomoc a záchranu, pokud to bylo ještě možné.

Mladý muž čím dále hlouběji upadal do osídel kokainu a musel mít ve svém psacím stoleku nejen jednu, ale dvě krabičky bílého prášku. Pokoušel se několikrát, aby odvykl tomuto pozvolnému utrácení svého vlastního života, své energie, ale pokusy se mu nezdařily. Potřeboval někoho, kdo by mírnou domluvou a bdělým zrakem zachránil ho od jisté zhouby. A on nikoho neměl.

Prášek kupoval po nějakou dobu od Lorenze a když několikrát nepřišel do oné místnosti, kde se s ním Kořínek sešel, kupoval prášek od jiného muže, který k němu tu a tam přišel pod různými záminkami, ale pravidelně přinášel kokain.

Jedné noci nemohl Kořínek klidně spát a tu asi v jednu hodinu ranní uslyšel podezřelý šramot. Seskočil z postele, ozbrojil se

revolverem a odešel do své pracovny, vyčkává, co se bude dít.

Za několik okamžiků oknem, vedoucím do uličky, vlezl do bytu muž, na kterého bylo hrozno se podívat. Tělo jen kost a kůže a ty jeho vypoulené oči plály nepřirozeným leskem.

Zacílil na vetřelce revolver a nařídil mu, aby zvedl ruce do výše. Rozkazu tomu bylo vyhověno a oba muži se na sebe podívali, při čemž Kořínek leknutím couvl a ruka s revolverem mu klesla dolů. Tak na něho působil zjev muže.

Poznal totiž ve vetřelci Emila Lorenze, který mu první prodal kokain a s nímž se pak několikrát sešel na různých místech.

Také Lorenz poznal svého dřívějšího odkupníka prášku. Hlasem dutým, jako z hrobu vycházejícím, se jal mluvit k Kořínkovi, který stál jako přimrazený.

"Příteli, jsem již jenom vrak. Ženu a děti jsem opustil a nevím, co se s nimi stalo. Vášněn požívání kokainu mě přivedla až v tato místa. Nemám peněz, abych si mohl kokain koupit a nikdo mi nechce půjčit ani centu, ani cigarety nemohl dostat. Vím, že mě kokain usmrcuje, ale již nemohu couvnout. Proto jsem se odhodlal k loupeži, kterou jak vidím, provést nemusím, poněvadž vy mně zajisté dáte něco peněz na zakoupení toho, co jest mou zkázou. Ostatně, kdybyste nedal, přijdu zítra a povím vaši manželce, do jakých osidel jste sám upadl," končil a při tom se tak příšerně zasmál, že Kořínkovi až mráz přes záda přeběhl.

Po celý čas, co mluvil, Kořínek naslouchal jeho slovům v ztrnulé pose a při tom se upřeně díval na živou kostřinu člověka, který kdysi měl naději se stát užitečným členem lidské společnosti a kterého neblahá vášně přivedla na pokraj záhuby.

Když skončil, Kořínek sáhl do zásuvky psacího stolku, vyňal několik bankovek, které pak podával Lorenzovi. Týž sledoval každý pohyb mladého muže a při tom zahlédl v zásuvce krabičku s práškem. —

Aniž by si vyžádal dovolení, vrhl se jako dravec na zásuvku a dříve než tomu mohl zabránit, nasypal si Lorenz větší dávku na pravou ruku a vše rázem vtáhl do nosu. Uspokojen, že došel toho, po čem tak toužil, podal Kořínkovi ruku, poděkoval mu a pak postranním vchodem byl propuštěn z domu.

Po odchodu neblahé návštěvy Kořínek usedl do křesla u svého stolku a zamyslíl se.

Viděl dosud před sebou ten tělesný i duševní vrak a v duchu nad ním zaplakal. Jsa v myšlenkách zabrán, rozpomenul se že i on holduje tomu hroznému zvyku, že i on nalézá se ve spárech něčeho hrozného, co ho nepřestává pronásledovat, sladké věci našeptávat, svůdné obrazy kreslit a při tom cítit, jak jest ničen a jak se stává vůči této hrozně vášni bezmocným.

Divné myšlenky letěly hlavou mladého muže. Zmocnila se ho hrozná stísněnost, strach před něčím neznámým. Ve své beznadějnosti dal se do pláče. V tomto okamžiku žebřal, prosil o pomoc a záchranu ve svém bědném stavu a celým tělem lomcovala zoufalost.

Tak ho našla manželka, která když se probudila a shledala, že manžel není v posteli, jala se ho hledat.

Dosud plakal, když Elsie ho vzala něžně za hlavu a tázala se, proč pláče a proč si tak podivně počíná. Kořínek se přímo ulekl přítomnosti manželky a na kladenou otázku nedal odpovědi. Jen rukou mávl kamsi do neurčita a zase sklonil hlavu do dlaní.

Toto jednání mladou ženu nejen zarazilo, ale také polekalo. Odstoupila od Johna a při tom její zrak padl na revolver, ležící na psacím stolku, na otevřenou zásuvku a v ní ležící krabičku s něčím bílým. Maně vzala krabičku do ruky a ke svému překvapení seznala, že krabička obsahuje kokain.

Hrozný to byl okamžik pro mladou ženu, když seznala, že její manžel, kterého tak milovala, se stal otrokem jedu. Všecko štěstí, všechna spokojenost, kterou až dosud po jeho boku zažila, se zdála od ní prchat a ona jen v té chvíli viděla svého muže zničeného, propadlého smrti.

Jata náhlou starostí o jeho zachování, zalomcovala jím a když se vzehopil, ukázala na krabičku, kterou dosud držela v ruce a tázala se:

"John, proč tuto věc máš doma. Řekni mi pro vše, co jest ti milé a drahé, proč nezanecháš požívání tohoto prášku, který tě jistě zničí. Pomysli přec také na mě, pomysli na svou budoucnost. Slib mi dnes, že zanecháš požívání kokainu a já ti budu nápomocná, abys se vyprostil ze kítě, do které jsi zabředl. Při tom jej objala a počala ho líbat.

Pohledem na ženu se poněkud uklidnil a když mu padla do náruče, slíbil, že více kokainu požívat nebude. Po tomto slibu žena vyhodila krabičku s jedem oknem ven.

Dva dny dostál svému slibu a nevzal ani jedinou dávku, ale hrozně při tom trpěl.

Zrak jeho sebou nervosně trhal, nos neustále toužil po dávce prášku a celá soustava tělesná byla nervově napjata. Na cestě z kanceláře k domovu nemohl více odolat touze po jedu a proto si zašel do jemu známé místnosti a tam s koupil dvě krabičky kokainu. Vzal si větší dávku a cítil také okamžité uspokojení a veselejší náladu.

Elsa kuť svému velkému žalu počala poznávat, že na záchranu jejího manžela jest malá nebo dokonce žádná naděje.

Čím více se přičiňovala, aby ho zachránila, čím více ho stopovala a ničila každou krabičku, která jí přišla do ruky, tím více se zdálo, že John touží po účincích kokainu a tím opatrněji vše před manželkou skrývá. Nad tímto poznáním mladá žena nejednou zaplakala, nejednou se počala obávat o svůj život a stávala se den ke dni mrzutější a neklidných večerů nebylo mezi mladými klidnější. O bývalé harmonii a šťastných, lidmi ani památky. Spíše se zdálo, že se jeden druhému odcizuje a jeden před druhým jeví strach.

Jednoho večera přišel domů z kanceláře ve veselé náladě. Žertoval s manželkou, bavil ji a po chutné večeři usedl s ní ve své pracovně. Chvilí se bavili hovorem a pojednou zatoužil po své ženě. —

Uchopil ženu do náruče, líbal ji a mluvil k ní tak neobvyklé. Mladá žena v náruči roztouženého manžela ucítila protivný zápach po kokainu a v témže okamžiku se jí zmocnila ošklivost vůči muži. Vyrvala se mu z náruče a spěchala do předního pokoje.

Jsa vášní přímo rozrušen nad útekem manželky, byl rozrušen ještě více a hnál se za ženou. Tato při spatření manžela byla jata jakousi bázní a chtěla před ním uprchnout ven.

Než mohla svůj plán uskutečnit, Kořínek dopadl Elsi, sevřel jí poznovu v náruč a když s ním mladá žena zápasila, roztrhal na ni oblek, ale cíle svého nedosáhl.

Hrozným bojem s rozrušeným manželem a velkým napjetím nervů klesla pojednou v bezvědomí k zemi. Pád jejího těla působil na Kořínka tou měrou, že se vzpamatoval a

počal ženu křísit. Po delší době se mu podařilo přivést ji k vědomí a přispěním slůžky jí dopravit na lůžko.

Elsa těžce oddychovala, obličej měla rozpalený a celým tělem lomcovala horečka. Chvilími křičela, chvilími mluvila, čemu žádný nerozuměl a chvilími sepjala ruce, jakoby prosila o slitování a pomoc.

Když seznal John v jakém stavu se jeho manželka nalézá, bez dlouhého rozmýšlení telefonicky přivolal lékaře.

Týž se za nedlouho dostavil, prohlédl ochuravělou paní a prohlásil, že jest to velice vážný případ. Nařídil naprostý klid a vzornou péči. Lékař seznal poruchu nervového systému, která byla přivoděna nějakou starostí aneb velkou obavou a velkým rozčilením. Předepsal lék, který měla nemocná paní pravidelně užívat.

Po odchodu lékaře Kořínek chvilí uvažoval a pak se rozhodl navštívit tchána uvědomit ho o stavu jeho dcery.

Dříve než odešel, podíval se na Elsi, která celá bledá ležela na lůžku v polosněni. Sklonil se k ní, políbil ji na rty, jakoby tímto polibkem jí chtěl odprosit za to, čím se vůči ní provinil. Na to beze slova odešel, o známiv služce, že se co nejdříve navrátí.

V.

Tuma po chutném obědě si zapálil dobrý doutník, přečetl noviny a když s tím byl hotov, odešel do své pracovny, aby tam vyřídil některé osobní listy. Právě když byl v nejlepším, ozval se domovní zvonek a hned na to služka oznamovala příchod zetě.

Tuma okamžitě povstal a s úsměvem na tváři šel mladému muži vstříc. Srdečně ho uvítal, podával mu obě ruce a vyzval ho, aby usedl a pověděl, co jest nového.

Kořínek na srdečné uvítání svého tchána odpověděl stisněně a žádal za prominutí, že mu není možno, aby se zdržoval. Oznamil, že Elsie vážně ochuravěla a otcova návštěva by jí zajisté potěšila.

Starý pán, se nemohl dočkat okamžiku, až mu bude oznámeno, že se stal dědečkem, se z počátku domníval, že konečně ta očekávaná chvíle nadešla a proto se šelmovsky podíval na zetě.

Vida však tvář mladého muže zachmuřenou, zvažněl. Seznal, že se nejedná o žádnou radostnou událost.

Proto se také nezdržoval a za malý okamžik oba muži mlčky vyšli z domu. Za celou cestu bylo vyměněno jen několik málo slov. Tůma se jala zmocňovat úzkost.

Cestou k obydlí dcery si Tůma uvědomil, že mladí manželé u něho v poslední době byli na návštěvě jen málokdy, při čemž si uvědomil, že nejsou tak čilí a veselí, jako dříve. Netázal se po příčině a domníval se, že se snad jedná o nějaké domácí nedorozumění, o nějakou přehánku.

Když přišli do domu Kořínkova, Tůma se okamžitě odebral v průvodu svého zetě do ložnice, kde horečkou zmítána ležela jeho dcera. Nikoho nepoznávala a vyrazela ze sebe nesrozumitelné věty.

Otec při pohledu na churavou dceru se nemohl ubránit bolesti a jen násilím potlačoval slzy, do očí se mu deroucí. Pohlédl na svého zetě, který stál opodál lůžka s okem divně se lesknoucím.

Starý pán, seznáv vážný stav své dcery, telefonicky přivolal zkušenou ošetřovatelku a nařídil, aby nebylo ničeho opomenuto, co by přispělo k uzdravení nemocné. Dále nařídil, aby v pádu nutnosti byl přivolán zkušený profesor. Po výměně několika slov se zetěm. Tůma odešel se slibem, že přijde zase druhý den.

Jakmile odešel, Kořínek si musel vzít dávku kokainu, aby utišil svoje nervy, které mu počínaly vypovídat službu. Po požití prášku chvíli stál uprostřed své pracovny a při tom mu hlavou prolétla myšlenka, aby také svoji ženu vrhl v náruč zhoubného jedu.

Myšlenka tato se mu počala čím dále tím více zamlouvat a proto také se odhodlal k okamžitému jejímu provedení.

Na malém stolku v ložnici Elsie stála malá láhevka s lékem a vedle toho ležela malá krabička s prášky. Seznáv, že není nikým pozorován, vzal něco prášku kokainového a vysypal jej do láhevky s lékem a pak vše dobře promíchal. Při tom bylo na něm pozorovat vnitřní uspokojení, že nebude sám otrokem zhoubného zvyku.

V určitou dobu sám manželce podal lék a tato po jeho požití počala jevit jistou úlevu. Muž vytušil, odkud tato úleva pochází a proto po dva dny sám manželce podával lék. Účinek kokainu na zdravotní stav Elsie byl příliš patrný a pozdravila se tak dale-

ce, že mohla po pokoji přecházet, ovšem opírajíc se buď o svého manžela nebo o služku.

Po jedné dávce léku Kořínek světil manželce, jakým způsobem se tak rychle pozdravila. Pověděl jí s cynickým úsměvem, že do léku předepsaného lékařem, přidal vždy dávku kokainu, onoho bílého prášku, který ona tak nenávidí.

K velkému údivu, Elsie se příliš po tomto doznaní nerozčilovala a spíše se zdálo, že jí to těší. Cítila vždy po léku tak příjemně, tak lehce.

Během několika dnů se mladá žena stala velkou ctitelkou kokainu a již nečinila námitky, když John přinesl prášek domů.

Jednoho dne přišel otec opět na návštěvu k svým dětem. Elsie seděla v pokoji v županu a četla nějakou knihu. Otce přivítala velmi srdečně a týž jevil zase velkou radost nad dobrým stavem své dcery a srdečně ji políbil na čelo. Zvěděv, že Kořínek se nalézá ve své pracovně, odebral se za ním, maje v úmyslu se s ním poradit o některých obchodních záležitostech.

Kroky starého pána tlumeny byly těžkými koberci, takže když vešel do pracovny svého zetě, týž ničeho nepozoroval. Za to však starý pán upozoroval něco, co ho naplnilo žádným nadšením, ale spíše hrůzou a odporem.

Spatřil, jak jeho zet z malé krabičky sype jakýsi prášek na pravou ruku a prášek pak vsunul do nosu. Tůma, jako prodáváč kokainu, seznal ovšem okamžitě, jaký jest to prášek.

Skokem octl se u mladého muže, vyrval mu láhevku z ruky a jediným pohledem na vignetku se přesvědčil, že se neklamal.

Mrštil láhvíčkou o podlahu a pak u velkém rozčilení jal se zeti činit výčitky pro jeho počínání. Starý pán ve své velké zlosti neopomenul vysvětlovati, jaký účinek má kokain na tělesnou konstrukci člověka.

Kořínek to vše poslouchal s naprostým klidem, jako člověk, který to již vše dávno ví, ale který také ví, že mu již není pomoci a proto veškeré rady a pokyny nemají žádného smyslu.

Jakmile starý pán skončil, Kořínek mu zcela klidně odpověděl: "Pane tcháne, na moje zachránění jest již skoro pozdě. Ale zkuste zachránit vaši dceru Elsii, moji manželku, která mým přičiněním stala se také otrokyní tohoto zhoubného prášku."

Tůma po tomto klidném doznání zetě se přímo zapotácel a pak přiskočiv ku Kořínkovi, uchopil ho za hrdlo a zaúpěl: "Bídníku, odvolej to, co jsi nyní pronesl, odvolej to, že by moje dcera se stala tím, čím ty nyní jsi, anebo tě zardousím."

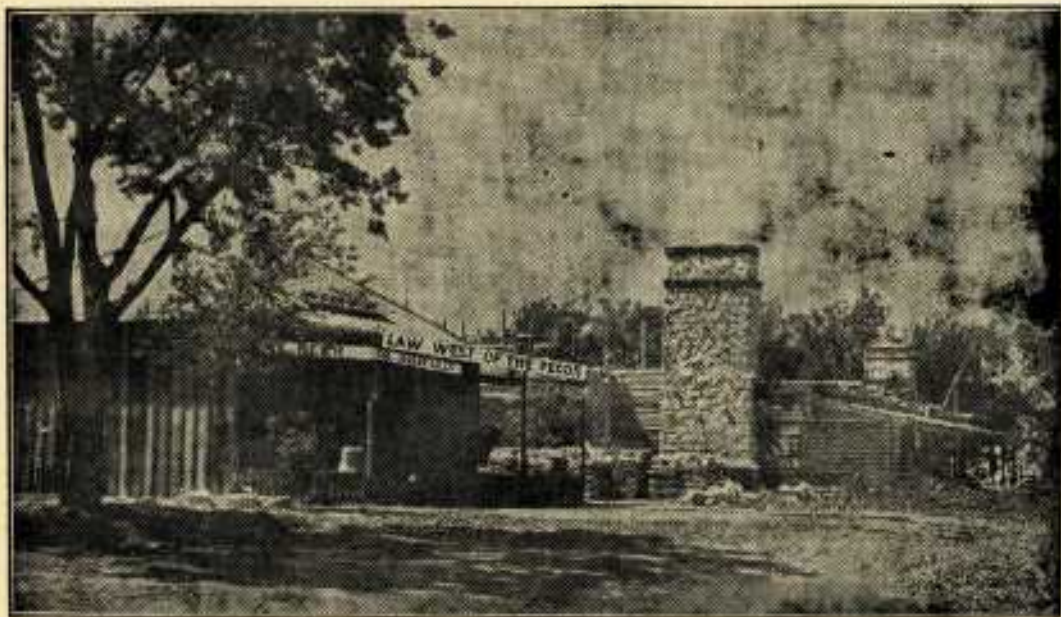
Mladý muž místo odpovědi uchopil tchána za ruku a přímo násilím ho táhl do pokoje, kde seděla Elsie.

Přišli oba v pravý čas.

Elsie si sypala z malé láhvičky prášek do poloprázdné láhvičky od léku, vše pak důkladně promíchala a nalila lék na malou čajovou lžičku.

ké nemocnice, kde jí nebude více přáno, kochat se v krásných obrazech a prožívat blažený život snu. Proto se také snad po prvé postavila svému otci na odpor a prohlásila, že od manžela neodejde a do žádného ústavu nepůjde.

"Zde nepomohou žádné odmluvy ani prosby. Nepůjdeš-li po dobrém, dopravím tě do ústavu násilím. Dům se zavře a ty lotře," při tom se Tůma obrátil k svému zeti, který dosud stál klidně a bylo na něm pozorovat, že má radost, jakmile překvapil svého tchána, "ničiteli mé dcery, si jdi hledat štěstí a přístřeší mezi takovými lidmi, jako jsi

"ZÁKON ZÁPADNĚ OD PECOS".

Proslulá hospoda soudce Roye Beana v Langtry, Tex., byla minulý rok zveřejněna věrnou replikou na centeniální výstavě v Dallas, Tex. Různé historky ze soudní činnosti Roye Beana přinášíme v tomto kalendáři. Tento obrázek představuje Beanovu hospodu a soudní síň na výstavě.

Dříve než mohla lék užít, otec jí lžičku z ruky vyrazil, a pak ledovým klidem nařídil, aby se oblékla. Elsie nemohla v prvním okamžiku pochopit, co otec jí nařizuje a týž musel podruhé dceři nařídít, aby se oblékla a připravila na cestu.

"Okamžitě si vezmi to nejnnutnější. Půjdeš do ústavu, kde bys pod zkušeným dohledem lékaře a ošetřovatelky se mohla uzdravit a odvyknout tomu, čemu tě tento lotras naučil."

Teprve nyní Elsie chápala, že má být od svého manžela odloučena a dána do něje-

sám. Skládal jsem v tebe velké naděje, ale dožil jsem se jen zklamání."

Kořínek, kterému jak se zdálo, bylo již vše lhostejné, na slova svého tchána neodpověděl ani jediným slovem a jen pokrčil rameny. Pak přistoupil ke své ženě, objal ji, podal ruku na rozloučenou a odešel do svého pokoje. Tam si vzal to, co nejnmutněji potřeboval, vzal si peníze, revolver, poslední láhvičku s kokainem a odcházel z domu bez lítosti, bez hněvu. Bylo mu tak lehce, cítil takové uspokojení, že ani pomýšlení na rozlučku se ženou ho nijak nerozčílovalo.

Za nedlouho také po odchodu Kořínkovo odjela jeho žena s otcem do ústavu pro léčení lidí, oddané požívání kokainu, morfia a jiných opiátů.

Tůma v ústavě požádal vrchního lékaře, aby Elsii byla věnována veškerá péče, tak aby odvykla hroznému zvyku pro vždy. V krátkosti starý pán pověděl lékaři, jak objevil požívání kokainu u dcery. Dostalo se mu ujištění, že pro ubohou ženu bude učiněno vše možné.

Za týden na to Tůma prodal dům s celým zařízením a jen některé věci své dcery a zetě dal dopravit do svého domova.

Večer po uzavření koupě, Tůma unaven a vyčerpán rozčilením a událostmi posledního dne, usedl ve své pracovně a jal se uvažovati o stavu své dcery a zetě. Při tomto uvažování si také musil uvědomit, že i on nese vinu na zničení domácnosti mladých lidí.

Kdož ví, zdali některý z přátel Lorenzových, který pomohl Tůmovi k rozmnožení jeho jmění, neprodal také kokain Kořínkovi a tak ho přivedl do záhuby a zkázy. Starý pán se při tomto pomýšlení zachvěl. Před jeho duševním zrakem se objevil Emil Lorenz, kterého viděl dva dny před tím, než nešťastník zemřel.

Přišel k němu a žádal Tůmu o malou podporu a o trochu kokainu.

"Jest to již má poslední návštěva, pane Tůma. Cítím jak po mně ta zubatá sahá a tu bych vás snažně prosil o nějakou maličkost. Zanechte to prodávání jedu, zanechte toho, neb nemáte ani ponětí, jak velká jest armáda těch nešťastníků, jako jsem já. Jsem již jenom stínem života a vím, že pojdu někde jako pes. A tu moji zkázu zaviniť jen ten prokletý prášek, od kterého jsem se nemohl odtrhnout. Věřte, jsou to slova muže umírajícího, muže, který také vás svedl k prodeji kokainu, ale nyní toho lituje. Zanechte toho prodávání, neničte mladé, schopné lidi, nevražděte je pomalu, ale přejte jim život." Tak mluvil Lorenz při své poslední návštěvě a třetí den se Tůma dověděl, že Lorenz zemřel v patrolním voze, na cestě do nemocnice.

To vše vyvstalo před jeho duševním zrakem a zdálo se mu pojednou, jakoby všechny ty oběti, které spoluvinou jeho a Lorenze byly zničeny, jej obklopily a se zrakem vytřeštěným a zaťatými pěstmi mu hrozily.

Tůma se toho přeludu ulekl, vyvstal na něm pot a vztáhl ruce jako k obraně. Pak mu hlava klesla na stůl a druhý den ráno ho služka nalezla v bezvědomí.

VI.

Kořínek po tom, když v pravém slova smyslu vyhozen z domu, zašel si nejdříve do čínské restaurace. Vešel jemu povědomým vchodem do jiné menší místnosti, kde sedělo již několik mužů a žen. Ti všichni se sotva obrátili při spatření Kořínka a nevěnovali mu velké pozornosti.

Také Kořínek se nikoho nevšímal a usedl k jednomu stolku, kde již seděli dva muži, které znal pod jménem "Jack" a "Jim". Usednuv k nim otázel se jich, zdali nevědí o nějakém místě, kde by se mohl stravovat.

Když se udivené na něho podívali, jako-by nemohli pochopit, že tento "pán" hledá přístřeší, v krátkosti jim sdělil, co se mu přihodilo a poněvadž nemá žádných známostí a do hotelu nechce, tak se táže o radu.

Po tomto vysvětlení "Jack" nabídl Kořínkovi, aby se přistěhoval do domu, v němž on bydlí. Obdrží pro sebe pokojík s koupelnou, dostane dobrou stravu a nebude nikým obtěžován. Paní jest prý hodná, ale musí se vždy přesně zaplatit dosti mírný týdenní neb měsíční poplatek. Podle ujednání.

S tímto návrhem byl Kořínek úplně spokojen a když "Jack" po nějaké chvíli odcházel, přidružil se k němu a za nedlouho na to se ocitl před třípatrovým cihlovým domem s menší zahrádkou.

Bytná, starší to již paní, beze všeho přijala Kořínka a vykávala mu pokojík, jehož jedno okno vedlo přímo do zahrádky. Neptala se na nic bližšího, jen s ním ujednala, že jí bude platit určitou částku měsíčně.

Toho dne započal John, nadaný mladý muž, nový život, který skončil úplně jeho zkázou.

Když se večer ocitl sám ve svém pokojíku, dosti slušně zařízeném, usedl ke stolku, zapálil si cigaretu a uvažoval o svém neblahém stavu. Rozpomenul se na výstup se svým tchánem, vzpomněl na svou manželku Elsii, od které byl násilím odloučen a o které ani neví, kde se nyní nalézá.

Temné myšlenky doléhaly na mladého muže a čím více o svém pochybném životě uvažoval, tím více přicházel k poznání, že

jest bezcenný a že svět by jeho odchodem zcela nic neztratil. Při tomto neveselém uvažování uznal nutnost vzít si dávku toho, co mu zůstalo jedině věrným a neopouštělo ho ani v tak kritickém okamžiku, jakým byl postižen, když musel vše opustit. Zahnal tak na chvíli trudné myšlenky. Pozdě v noci usínal. Měl celkem nepokojnou noc a nepříjemné sny. Do kanceláře přišel pozdě. K práci ho nic ten den nepoutalo. Chtěl být svým vlastním pánem a nikomu nechtěl být podřízen.

Myšlenka na úplnou volnost se mu počala zamlouvat a proto také přikročil okamžitě k jejímu provedení. Oznámil jednoduše říditeli společnosti, že k vůli zotavení odjede na venek a byla mu k tomu dána měsíční lhůta.

Kořínek tedy zanechal práce, ale aby odjel na venek, jak tvrdil, ho ani nenapadlo. Potuloval se po městě a stal se každodenním hostem místnosti, kde se scházely jiné oběti kokainu.

Ve společnosti těchto nešťastníků, k nimž již také náležel, se oddával do libosti svému zlozvyku. Nikdo ho nenapomínal, nikdo ho nevaroval, ba spíše se mu dostalo povzbuzení.

Pokud měl Kořínek peníze, žilo se mu dosti dobře. Ale za nedlouho seznal, že jeho finální prostředky jsou vyčerpány a až na několik dolarů neměl nic, co by mohl nazývat svým.

V první chvíli ho napadla myšlenka, aby navštívil tchána a požádal ho o pomoc. Když se však podíval do zrcadla, sám nad sebou se zhrozil.

To nebyl již ten mladý pán pěkného štíhlého těla, jiskrného zraku. To nebyl již ten, který byl často viděn ve společnosti Elsie, později své ženy.

Kdo se na něho díval ze zrcadla, byl si ce ještě mladý muž, ale tělem zřícenina. Tváře vpadlé, tělo ohnuté a jediné oko plálo leskem. Než nebyl to lesk přirozený. Byl to lesk pološlence.

Kořínek se chvíli díval do zrcadla, pak se drsně zasmál a to bylo vše. V tom smíchu bylo lze vyčísti, že mladý muž seznal svůj beznadějný stav. Od návštěvy tchána upustil a na ni již nepomýšlel. Tušil asi, jakého by se mu dostalo přivítání.

Také na to již nemyslel, aby se přihlásil v kanceláři, kde tak dlouho pracoval a kde

tak rychle postupoval. Od té doby, kdy mu dána dovolená, uplynulo již šest měsíců a za celý ten čas Kořínek nedal o sobě zcela žádnou vědomost.

Jsa bez peněz, nemohl také platit stravu a tak jednoho dne mu dala bytná na srozměnou, že se musí vystěhovat. Mnoho majetku neměl a proto se také lehce odstěhoval.

Ve své finanční nesnázi se odhodlal nabídnout svých služeb k práci jakékoliv. Každý však kdo se na zohátralou postavu muže podíval, odepřel ho přijmout do práce a tak Kořínek marně prosil, marně žádal o zaměstnání.

Kdyby si alespoň mohl vydělat ani ne tak na jídlo, jako spíše na onen prokletý bílý prášek a cigarety. O jídlo tak mnoho nestál. Žaludek mu již vypovídal službu.

Konečně po dlouhém žebrání a prošení obdržel místo u jednoho povozníka. Měl ve stáji čistit koně a hledět, aby také stáj byla v náležitém pořádku. Dostával přímo žebráckou mzdu, ale přece to obnášelo tolik, že mohl vyhovět své vášni.

Mladý muž chřádnul.

Jeho zevnějšek byl zbědovaný. Tvář zarostla hustým nepěstovaným vousem, vlasy rozcuchané, takže jeho zjev budil u každého přímo odpor a mladý stařec to dobře tušil. Proto také nikam nevycházel a když skončil svoji práci, usedl do uličky před stájí, složil hlavu do rukou a dumal a přemýšlel.

Jednoho nevládného dne po skončení práce, usedl na kupu sena a pokuřoval silně cigaretu. Cítil na sobě nevolnost a tak se mu zdálo, že se blíží konec jeho života.

Myšlenka za myšlenkou se mu hnala hlavou, ale všechno nesouvisle a nejasně. Kořínek po chvíli upadl do stavu ztrnulosti. Oči měl široce otevřené a upřené kamsi do neurčita.

V tomto ztrnulém stavu před jeho duševním zrakem vyvstál obraz, po kterém marně vztahoval ruku.

Viděl se v pěkně zařízeném bytě, jak sedí v lenošce po celodenní práci. Na klíně mu seděly dvě roztomilé dívky, holčička a chlapeček. Líbaly ho, pohrávaly si s jeho vlasem a roztomile žvatlaly.

Nedaleko nich pak seděla mladá, sličná žena, pracující na jakési výšivce. Štěstí a spokojenost zírала z její tváře. Občas se

podívala na manžela a dítky a mile se usmívala.

Byl to obraz štěstí domácnosti.

Tak si kdysi představoval domácí život po boku milované Elsie. Takový krásný, spokojený život mohl mít, kdyby se nebýval stal obětí kokainu a kdyby se byl v čas postaral o vyléčení z neřesti, do které tak nešťastně upadl.

Vztáhl ruce v hrozném duševním rozpoložení po tomto obraze, ale vše kolem mu zmizelo a on sebral, že se nalézá ve stáji, uprostřed koní.

Hluboký vzdech se vydral z prsou nešťastníka a muž, propadlý jistě smrti, se dal do pláče nad svým bídným, pochybným životem.

Té noci nespál.

Vzpomněl si na svoji ženu Elsii, vzpomněl si, za jakých okolností došlo mezi nimi k rozluce a že od onoho dne nic o své manželce nezvěděl. Nebylo mu známo, do kterého ústavu byla dopravena. Ve svém bídném postavení úplně zapomněl, kde bydlí jeho tchán. Vůbec zapomněl na vše.

Zatoužil nyní po bytosti, která mu byla své doby vším blahem, které kdysi tolik nasliboval a ublížil a tak málo toho splnil.

Rozpomenul se také na to, jak svou Elsii chtěl zavléci do sítě otravného prášku, jak pocítil přímo d'ábelskou radost, když sebral, že žena po nějaké době sama touží po jedu.

Vše to vířilo hlavou Johna, který se již počal pomalu smířovat s myšlenkou, že bude nejlépe nečekat, až se dostaví smrt, ale raději učinit konec všemu jedním rázem.

Kdo oželel jeho ztráty, kdo vyroní slzu nad jeho rovem?

Nikdo.

Elsie i Tůma žijí nepochybně v domnění, že Kořínek není více na živu, že již dávno podlehl zlu a jiných přátel neměl. Rodiče mu již dávno v Čechách zemřeli a tak neměl nikoho, kdo by jej doprovodil na cestu poslední.

Nač se dále vláčet světem, jako tvor k ničemu dobrý, jako člověk, kterého nikdo již ani za člověka nepokládá, ale pohlíží na něho, jako na vyvrhele, štítí se každého styku s ním.

Tak uvažoval Kořínek po celou noc a konec těchto úvah byl, že zase hledal útěchy zapomenutí v dávce kokainu. Celé jeho tělo se jaksi zachvělo a nešťastník pomalu zase zapomínal na vše, o čem tak pečlivě před chvílí uvažoval.

Záchrany pro ubožáka již nebylo.

VII.

Karel Tůma od doby, kdy tak podivným způsobem přerušil společný styk mladých lidí a po seznání, že nepřímou se stal strůjcem jejich pádu, zanechal úplně prodeje kokainu a umínil si žít život soukromníka.

Obchod s dobrým výdělkem prodal a peníze takto získané přiložil k svému dosti značnému kapitálu.

Žil zdánlivě klidně a spokojeně, ale nepěstoval společenských styků. Velmi často navštěvoval dceru a přicházel vždy domů potěšen po seznání, že její stav se lepší a není doba daleká, kdy se úplně pozdraví.

Ve své pracovní často uvažoval a přemýšlel, co bude činit, až se dcera jako uzdravená navrátí domů. Co bude říkat, co bude činit, až zví, že Tůma jejího manžela vyznal z domova a více se o něho nestaral.

V takové chvíli jevil obavu, aby u Elsie nevypuklo náhlé šílenství a neztratil svou dceru na vždy.

Jsa v takovýchto myšlenkách zabrán, pocíťoval výčitky svědomí a uznával dosti pozdě, že se příliš unáhlil, a že vynesl nad Kořínkem rozsudek příliš nespravedlivý.

Již několikrát si umínil jej vyhledat, nabídnout mu pomoc a postarat se o to, aby mladý muž byl vrácen lidské společnosti. Než plán neustále odkládal a tak zůstalo vše při starém.

Jednoho dne obdržel z ústavu, kde se Elsie nalézala, dopis, v němž mu dáno na vědomí, že jeho dcera jest úplně zdráva a může se bez nebezpečení odebrat domů.

Bez velkých příprav se Tůma vydal na cestu a druhý den si dceru přivezl do svého domu, zdravou, svěží a veselou myslí.

Večer vyprávěla otcovi o tom, co zkusila, než v ústavu odvykla zlořečenému zvyku. Vyprávěla, jaké mívávala děsivé sny, jak nervy zimničně pracovaly a v celém těle cítila jakýsi podivný pocit nevolnosti a i bázně.

Když skončila své vypravování — na chvíli se zamlčela a pak se tiše otázala otce:

“Otče, nevíte, co se stalo s Johnem?”

“Nevím,” odpověděl jaksi stísněně. “Od onoho osudného výstupu jsem o něm ničeho neslyšel a také jsem, upřímně řečeno, po něm nepátral. Měl jsem sice v úmyslu se pokusit o jeho záchranu, ale pro samé jiné starosti jsem to neustále odkládal den ke dni a nyní, dle mého názoru, jest již na něco podobného pozdě. Není-li ten ubožák již mrtev, jest jistě z něho tělesný vrak.”

Elsie po této smutné zprávě se zamyslela. Hluboce vzdychla. Chápala, že otec má pravdu a pak také pobytem v ústavu muži odvykla a pomalu na něho zapomínala.

Otec měl již obavu, že dcera bude usilovat o to, aby Kořínek byl vypátrán, ale tato podobných požadavků nečinila. V duchu se smířila s myšlenkou, že manžel není více mezi živými.

Více s otcem onoho večera o Johnovi nemluvila a také další dny nečinila o něm zmínky.

Upravila si dva pokoje dle svého vkusu a žila jen sama sobě a svému otci.

Nechodila do žádné společnosti a jen tu a tam navštívila nějaké divadlo.

Asi za tři měsíce po jejím návratu z ústavu, Tůma překvapil dceru zprávou, že má v úmyslu navždy Chicago opustit a ubytovat se v Coloradu, kde by mohl strávit zbytek svého života, ovšem ve společnosti dcery.

“Zde mě již nic netěší, cítím se nespokojeným a mrzutým. Toužím po venkově, po přírodě, po klidu, kde bych mohl po tolikaleté práci si odpočinout a zapomenout na vše, co mě zde potkalo,” vysvětloval dceři, která pozorně naslouchala.

“Úplně s vámi souhlasím, otče. I já cítím na sobě jakousi nevolnost, nespokojenost a jakási divná předtucha před něčím neznámým mě jímá. Sama jsem vás již chtěla požádat, byste mi dovolil na nějakou dobu odcestovati z Chicaga, které po mne pozbylo veškerého zájmu a čím dříve odcestujeme, tím lépe pro mne.”

Tůma byl rozhodnutím své dcery nemálo potěšen a prohlásil, že okamžitě učiní kroky k prodeji majetku, uvede veškere

záležitosti do pořádku a pak se s každým rozloučí a odjedou.

V několika málo dnech byl dům prodán za velmi výhodnou cenu s celým zařízením. Dle smlouvy se měl během jednoho měsíce vystěhovat. Poslední přípravy k odjezdu učiněny a Tůma měl ještě některé záležitosti uvést do pořádku.

Týden před odjezdem seděl večerní dobu ve své pracovně a vyřizoval za pomoci dcery korespondenci. Po deváté hodině odešla Elsie do své ložnice a starý pán ještě pracoval. Když mu dcera přála dobré noci, slíbil, že nebude déle pracovati, jak do jedenácté hodiny a pak se odebere na lůžko. Zatím se však zdržel u stolku dlouho přes jedenáctou hodinu.

Byla to poslední jeho práce, bylo to poslední rozloučení s dcerou.

VIII.

Byla nevlídná, mlhavá noc.

Každý spěchal co nejrychleji domů ke svému krbu, takže po desáté hodině bylo na ulicích jen málo chodců. Mezi těmito málo chodci se po ulici ploužil muž divného, přímo příšerného zevnějšku.

Jeho oblek byl rozedraný, špinavý a tvář měl zarostlou hustým, černým vousem.

Loudal se po ulici beze všeho cíle, nikoho kolem si nevšímaje. Občas vytáhl pravou ruku z kapsy a přejel si jí nos. Pak nadhodil obě ramena a oční víčka mu prudce zamrkala.

Tímto sešlým mužem nebyl nikdo jiný než John Kořínek. Místo kde posledně pracoval, byl nucen opustit, poněvadž prý pracoval nedbale a zdlouhavě. Již měsíc byl bez práce a neměl ani jediného centu, aby si mohl koupit koflík kávy a nějaký menší zákusek.

Pocíťoval hlad, pocíťoval únavu v celém těle a nejvíce pocíťoval nedostatek kořalky, kterým alespoň na chvíli býval osvěžen, na chvíli zapomínal na všechny trudy a svízele svého života.

Onoho večera, když tak kráčet ulicemi města, více než jindy uvažoval o tom, buď učinit všemu jedním rázem konec, anebo se ke sklonku svého života vrhnout na dráhu zločinu a pomoci si k penězům zlodějstvím. Krásti peníze, kde by se to dalo, jen aby si mohl koupit mimo jídlo také cigarety a

kokain, bez kterého nyní již nemohl žít a bez kterého trpěl velká muka, která v poslední době vyvrcholila v občasných zachvatech šílenství.

Na této své cestě došel až k místu, kde bydlel jeho tchán, o čemž však nevěděl.

Nešťastník se instinktivně zastavil před domem, který se halil v úplnou tmu, až na jediné osvětlené okno, vedoucí do zahrady. Chvilu se díval na dům, obehnaný železným plotem a nalézajícím se uprostřed zahrady.

Pak v něm vznikla myšlenka, podívat se do okna a přesvědčit se, kdo to ještě tak pozdě pracuje.

Obešel dům a pak dvířky vešel do zahrady a odtud zaměřil k osvětlenému oknu. Podíval se opatrně dovnitř a spatřil u psacího stolu staršího pána s prošedivými vlasy, horlivě zabraného v psaní. Starý pán byl obrácen k němu zády a byl tak sehnut nad svou prací, že mu nebylo možno vidět do obličeje.

Malý okamžik se Kořínek díval do okna a pak, jakoby rozhodnut, obešel znovu dům, hledaje místo, kudy by se mohl bez velkého namáhání dostat dovnitř. Při této prohlídce spatřil na pavlači do pola otevřené okno.

Kořínek tiše okno otevřel a tiše vlezl dovnitř. Jakoby jeho tělem projel elektrický proud, počal jevit Kořínek čilost a při tom také opatrnost. Byl jist, že se mu podaří starého pána donutit k vydání nějakých peněz, kterých tak nutně potřeboval.

Pomalou a opatrně kráčel ku předu až se konečně ocitl v pokoji, kde Tůma psal. Kořínek se svým lesklým zrakem díval se upřeně na starého muže, pak k němu tiše přikročil a položil mu ruku na rameno.

Tůma vyskočil se svého sedadla a ohlédnuv se, spatřil proti sobě stát člověka, jehož zevnějšek nevzbuzoval velké důvěry. Pevně upřel na vetřelce zrak, ale téměř v témž okamžiku zavrával a současně Kořínek tlumeně vykřikl.

Oba muži se poznali.

Kořínek poznal v starém muži svého tchána, který ho tak nemilosrdně vyhodil z domu a Tůma v tom ošumělém, zarostlém muži poznával svého zetě, o kterém žil v domnění, že jest již dávno mrtev.

Žádný z nich nepromluvil ani jediného slova a jen se na sebe upřeně podívali, každý s jinými pocity.

Tůma pocíťoval jakousi hrůzu a strach před vyhublým, zdědovaným mužem a Kořínek čím déle se díval na svého tchána, tím více se v něm vzrůstala touha po pomstě, tím více toužil po tom, aby jej mohl zardousit, mohl se zmocnit aspoň části jeho peněz a pak žít zbytek svého života bezstarostně, jako ten muž, který měl také podíl na jeho zkáze.

Starý pán, jakoby četl myšlenky Kořínkovy, pojednou se vzchopil a dal se na útěk do vedlejšího pokoje a jakmile se ocitl ve vnitř, zavřel dveře na zámek.

Nad útekem Tůmy se Kořínka zmocnila zuřivost, oko mu ještě příšerněji zaplálo. Jal se pronásledovat Tůmu. Doběhl právě ke dveřím, když tyto zavřel. V hrozném zachvatu šílenství, které tak pojednou u Kořínka vypuklo, počal bušit do dveří, které však nepovolovaly. Krev se v Kořínkovi přímo pěníla a šílená touha zmocnit se muže, kterého k smrti nenáviděl, mu dodávala síly nadpřirozené.

Uchopil na podstavci stojící bronzovou sochu a tou vyrazil jednu část dveří. Takto získaným otvorem vlezl do pokoje, kde stál Tůma celý bledý a bázni se třesoucí.

Kořínek se jako divý vrhnul na nenáviděného muže a uchopiv jej za hrdlo, počal ho rdousit.

Tůma jsa o mnoho silnější, se postavil na zoufalý odpor a podařilo se mu útočnicka odhodit stranou. Než Kořínek v tom okamžiku skočil podruhé na Tůmu a zamezil mu druhý pokus útěku.

Oba muži mezi sebou zápasili, žádný z nich nepromluvil ani jediného slova. Byl to boj na život a na smrt.

V tomto hrozném boji se dostali zápasníci ke stolu, kde stála lampa slabým světlem hořící. Tůma napolo položil Kořínka na stůl a chtěl ho uchopit za hrdlo. Kořínek se zuřivě bránil a rukama kolem sebe tápal, aby mohl něco uchopit a svého protivníka udeřit. Při tomto hledání převrhl lampu a od malého plamene počala doutnat kniha, nedaleko lampy ležící a za chvíli se také vzňalo několik časopisů.

Žádný ze zápasících však toho nepozoroval a jen prudké oddychování bylo slyšeti. —

Kořínek tápaje dále po stole, uchopil těžítka. Jakmile měl těžítka v ruce, vyrazil ze sebe dušený výkřik a udeřil Tůmu

vší silou do hlavy. Jako podt'at, klesl starý muž bez hlesu podél stolu.

Když útočník spatřil starého pána na zemi bezvládně ležícího, zmocnila se ho divoká radost nad vykonanou pomstou. Nestaraje se dále o svoji oběť, dovrával se do pracovny svého tchána a jal se prohledávat zásuvky psacího stolku. V jedné skutečně našel větší obnos peněz, které okamžitě strčil do kapsy.

Se zimničnou činností prohledával další zásuvky v domnění, že nalezne ještě něco cenného. Mezitím od převrácené lampy povstal v pokoji, kde ležel Tůma v bezvědomí, oheň, který se velmi rychle šířil a celá místnost se naplnila hustým, čpavým dýmem.

Kořínek při prohledávání zásuvek pocítil, jak se kouř dere do místnosti, kde se on nalézal a proto pomýšlel na útěk.

Jsa vysílen přestálým bojem, vrával pomalu z pracovny svého tchána. Kouř se již mocně dral do všech pokojů a Kořínek cítil, jak se ho vmáhá závrat'. Proto s tím větším úsilím chtěl se dostat ven druhými dveřmi, které však byly zavřeny.

Nešťastný muž již neměl tolik síly, aby mohl dveře vyrazit a tak se dostat z hroziícího nebezpečství. Dusný kouř mu pojednou vnikl do úst, Kořínek se zakuckal a po dvou krocích klesl v bezvědomí nedaleko místa, kde ležel jeho tchán, na kterém již hořel oblek.

Elsie spala v druhé části budovy a ze spánku byla probuzena zděšeným voláním služky, která mladé ženě oznamovala, že v domě hoří. Rychle vyskočila z postele, přehodila přes sebe župan a první její myšlenka byla zachránit otce.

Nedbajíc vlastního nebezpečství, spěchala k místu, kde se nalézala otcova ložnice. Sotva se ocitla v polovic cestě, byla zaražena kouřem a plameny, které zachvátily celou budovu. Učinila ještě jeden zoufalý pokus dostat se k otci, ale tento pokus by byla málem zaplatila svým vlastním životem. Omámena kouřem, klesla u prahu dveří.

Tu právě přijeli k hořící budově v plném trysku hasiči a byli uvědoměni služkou, že v hořící budově se nalézá starý pán se svou dcerou. Na rozkaz velitele okamžitě několik hasičů vniklo do budovy a za nedlouho dva vynášeli Elsii na čerstvý vzduch.

O zachránění Tůmy byl učiněn marný pokus. Teprve, když oheň udolán, našli hasiči v jednom pokoji uhořelou mrtvolu starého pána a nedaleko něho leželo tělo muže, kterého nikdo neznal.

Jediná Elsie, která byla za nedlouho přivedena k vědomí, poznala v druhém muži svého bývalého manžela, ale toto smutné shledání si ponechala pro sebe jako hrozné tajemství. Počala také chápat, jakým způsobem asi v domě vznikl oheň.

Tůma byl pohřben s velkou okázalostí a také Kořínkovi se dostalo slušného pohřbu z peněz, které neznámá osoba zaslala pohrobíkovi. Elsie nepřála si, aby jej manžel byl snad pochován na pole hrnčířovo.

Za několik dní po pohřbu obou mužů, kteří tak tragicky skončili, odjela Elsie na majetek, zakoupený otcem v Coloradu.

Nešťastný kokain ji připravil o otce i manžela, připravil ji o klidnou domácnost.

KOUTEK HUMORU.

Prázdniny svatodušní.

Miss Mildred Andersonová, dvacetiletá dívka platinových vlásků, byla z neaktivnějších členek "Ligy žen proti mužům." Jednoho jarního večera Mildred sklonila svou hlavinku s platinovými vlásky k rameni Joe Smitha, a zašeptala něžně: "Joe, polibte mne na rty..."

"Ale, Mildred," odušil Joe Smith překvapen, "domníval jsem se, že jste zuřivou

bojovnici "Ligy žen proti mužům"?"

"To je sice pravda," usmála se Miss Mildred, "ale když mi právě máme svatodušní prázdniny."

§ ★ §

Z novomanželské kuchyně.

Ona: "Jak ti chutná bramborový salát, drahoušku?" On: "Znameníť. Sama jsi jej koupila?"

SPRAVEDLNOST ZAPADNĚ OD PECOS.

OBRÁZEK Z PIONÝRSKÝCH DOB V TEXASU. • UPRAVIL L. J. F.

AK byla čepována spravedlnost v pionýrských dobách na západě a jihozápadě, jest známo z filmových divadel, článků v časopisech a z různých anekdot, jimž buď se nevěřilo aneb byly považovány za trochu přehnané. Přes všechny pochybnosti, jsou pravdivé a zdají-li se v nynější době pravdě nepodobné, musí býti vzaty v úvahu poměry, které tento západácký způsob spravedlnosti přímo vynucovaly. — Byly to většinou nové osady, které takřka přes noc vyrostly, kde nebylo řádně zorganizovaných soudů a osadníci byli nuceni vzít spravedlnost do svých rukou. Z toho vytrysklo podivné vymáhání spravedlnosti a komické figurky, jejichž jméno zůstalo známo v dějinách státu.

Jednou z takových figurek může se pochlubit stát Texas. Byl to "soudce" Roy Bean, o němž koluje více zajímavých pověstí než o kterémkoliv soudci na světě. Jak přišel k svému soudcovství, nikdo neví a nikdo se po tom netázal. Někdo to musel dělat a Roy Bean byl nepochybně tak dobrý jako někdo jiný. Přišel do malé osady Langtry v západním Texasu, v místě, kde se řeka Pecos vlévá do Rio Grande, asi roku 1882, nikdo neví odkud a nikdo se nenamáhal se to dovědět. Byly tam dvě hospody; jednu postavil Bean a nazval ji "Jersey Lily", protože snad někdy slyšel o herečce stejného jména. Roku 1885 se stal smírčím soudcem, také nikdo neví proč, ale nějakého soudce bylo zapotřebí. Byla to malá osada, plná gamblerů, lehkých ženštin a mužů, kteří dovedli ze všeho nejlépe zacházeti s pistolí. Měli tam dokonce i policii, ovšem dobrovolnou, ale neměli soudce, jenž by přestupníky soudil. Od tohoto palčivého nedostatku obec zachránil soudce Roy Bean a stal se tak slavným, že minulého roku převzal stát Texas jeho bývalou hospodu do své správy a chce ji učiniti střediskem státního parku.

Bean pověsil na hospodu nápis "Soudce Roy Bean, smírčí soudce, zákon západně od Pecos". K zlodějům dobytka a jiným přestupníkům byl nemilosrdným, snad proto jej měli okolní rančeři a železniční úředníci rádi a nikdy se netázali, má-li zákonitě právo na soudcovskou hodnost. Odsouditi někoho k smrti bylo u něho jednoduchou věcí a jeho pravomoc nebyla nikdy brána v pochybnost a také by to nebylo nic platné.

Jednou mu přivedli zloděje koní a on jej podle západáckého způsobu odsoudil k oběšení. Náhodou se o jeho zatčení dověděl advokát, jenž přiběhl do Langtry, aby jej hájil.

"Přišel jste pozdě," řekl mu soudce, "už jsem jej odsoudil k smrti."

"Jako smírčí soudce nemáte právo někoho odsuzovati k smrti," vysvětloval mu advokát.

"Že nemám právo? Jen se podívejte tamhle na ten strom a uvidíte, jestli mám právo jej odsouditi."

Tam už visel zloděj oběšený.

Jeho řeč k odsouzenému zloději koní Carlosu Mendozovi jest perlou vynášení rozsudku. Soudce Bean pravil: "Povstaň, Carlose Mendoso, a vyslechni rozsudek. Byl jsi souzen dvanácti dobrými a poctivými muži, jimž nejsi roven, protože se od nich lišíš jako nebe od pekla, a ti praví, že jsi vinen. Čas kvapí, roční sezony přichází a odchází. Jaro se zelenou trávou a miliony květín v údolích a na horách; pak horké léto a podzim se žlutým měsícem a kopci zbarvenými hnědě a zlatově; pak zima s vichřicemi a půdou pokrytou sněhem, ale ty tam nebudeš, poněvadž budeš oběšen na nejbližším stromě."

Bylo zapotřebí pouze několik poprav, aby zločinci se přesvědčili, že to soudce Bean myslí doopravdy. Za nedlouho bylo Langtry vyčištěno a "hrdelní" soudy se staly velmi řídké.

Soud zasedal v hospodě a Bean jej obyčejně zahajoval těmito slovy: "Slyšte, slyšte, tento ctihodný soud zasedá a chce-li

někdo ještě něco vypít než začneme, ať přistoupí k nálevně a řekne, jaký jed pije.”

Pistole sloužila za soudcovské kladívko a celá soudcova knihovna pozůstávala ze státního zákoníku z roku 1879. Tato kniha přispěla k jednomu klasickému rozhodnutí. Jistý běloch byl obžalován, že zavraždil Číňana a svědectví bylo tak určité, že nikdo nemohl pochybovat o vině obžalovaného. Po vyslechnutí svědků, Bean odložil dokončení na příští den. Druhý den ráno udeřil revolverem na stůl a oznámil, že zasedání je zahájeno, načež pravil:

“Přečetl jsem tuto zpropadenou knihu od prvního listu do posledního. Našel jsem tam zákon o zastřelení bílého člověka, ba i o zastřelení černocho, ale nikde jsem nenašel, že by bylo proti zákonu zastřeliti v Texasu Číňana. Obžalovaný je propuštěn.”

V Langtry neměli žádné vězení a proto všechny zločiny a přestupky se rozdělovaly pouze ve dvě třídy. Vraždy, krádeže koní neb jiné zlodějství se trestalo oběšením a vše ostatní pokutou, vyjma řídkých případů, kdy přestupník byl vyhnán z města. Všechny pokuty vybral soudce Bean a také si je ponechal. Jednou byla u samých hranic obce nalezena mrtvola neznámého muže, jenž měl v jedné kapse revolver a v druhé \$40.20. Soudce byl povolán k mrtvole a po krátkém přemýšlení pravil:

“Shledávám nebožtíka vinným tajného nošení zbraně a pokutuji jej \$40.20.” — Tím bylo vyšetřování odbyto; soudce strčil peníze do kapsy a mrtvola zakopána. Jindy byl povolán k prohlídce kostry, nalezené blíže osady a povšiml si, že neznámý byl střelen do hlavy přímo mezi oči. Jeho rozsudek zněl: “Neznámý byl zastřelen neztožněným vrahem, jenž byl po čertech dobrým střelcem.”

Vzdor tomu, že se Bean nerozpakoval odsouditi mrtvolu pro tajné nošení zbraně, dovedl si v pádu potřeby vyložití zákon podle svého vkusu. Jednou jej vyzval osobní nepřítel, aby soudil jistého muže pro tajné nošení zbraně. Náhodou byl obžalovaný soudcovým přítelem a všechno svědectví o vině obžalovaného nemohlo jej vésti z rovnováhy. Po výsledku vynesl tento rozsudek:

“Jestli obžalovaný stál, nemohl zbraň nositi a jestli šel, tedy cestoval a cestující má právo nositi zbraň. Žaloba vyškrtuta.”

Ponevadž obec neměla žádné vězení, byli lidé, zatčení pro opilství neb nepořádné chování jednoduše přivázáni k nejbližšímu stromu a tam ponecháni do vystřízlivění. Pak byl povolán soudce Bean, jenž šel od stromu ke stromu, vyslechl svědectví, uložil pokutu, vybral ji a nařídil, aby obžalovaný byl propuštěn.

Jednou z velkých radostí Beanových bylo, když si mohl ztropiti žert z pasažerů na vlaku, jenž činil krátkou zastávku v Langtry a některému napadlo zaskočiti si do hospody Jersey Lily. Někdy se stalo, že pasažer položil bankovku na bár, ale soudce se tvářil, jako by to nepozoroval a teprv, když vlak dával znamení k odjezdu, hledal v kapsách drobné, ovšem nepřilíš rychle. Pasažer se již stával nervosní, pohlížel tázavě na Beana, pak zase na vlak a posléze vyběhl z hospody a Beanovi zůstala celá bankovka. Jednou zaskočil do hospdy pasažer, poručil si kořalku, položil dvacítidollarovou bankovku a požádal, aby hned byla změněna. Bean se tvářil, jako by neslyšel, pasažer několikrát opakoval, že chce svoje drobné a když je nedostával, zvolal: “Tohle je vyložené zlodějství.”

Soudce Bean klidně odvázal salonickou zástěru, oblékl černý kabát, jenž byl jeho úředním soudcovským úborem a pravil: “Pokutuji vás dvacet dollarů pro urážku soudu a sprosté mluvení v soudní síni. Kořalku vám dávám zadarmo.”

Ale jeden pasažer přece na něho vzrál. Jednoho dne přišel do Lantry muž, ježž Bean podobným způsobem ošálil a když se dověděl, že pan soudce odjel a nechal doma ochočeného medvěda, jenž mu býval v noci hlídačem, poslal mu do San Antonia tento telegram: “Medvěd zcepeněl, co mám s ním dělati?” Podepsal Mexičana, jenž za jeho nepřítomnosti hlídal hospodu a soudce telegrafoval tuto odpověď: “Stáhněte jej a kůži mi pošlete.” Za několik dní se Bean vrátil a tázal se Mexičana, co se stalo s medvědem a proč mu neposlal kůži.

Jak pak jsem vás mohl poslechnouti?” tázal se Mexičan. “Telegrafoval jste, abych medvěda stáhl a poslal vám kůži, ale jak jsem jej mohl stáhnouti, když je živý a vy jste netelegrafoval, abych jej zabil.”

Netřeba připomínati, že člověk, jenž si stropil ze slavného soudu žert, se vícekrát v Langtry neukázal.

Při jedné příležitosti shledal Bean při přelíčení s koňským zlodějem jakési polehčující okolnosti a rozhodl, že místo oběšení jej pošle do státní trestnice; ale tam jej nechtěli přijmouti. Guvernér státu Texas telegrafoval Beanovi, že jako smířící soudce nemá právo nikoho odsuzovati do trestnice a on mu telegraficky odpověděl: "Já jsem zákon západně od Pecos. Vy se starejte o svou stranu a já se budu starat o svoji." Když nechtěli v trestnici odsouzence přijmouti, byl propuštěn na svobodu.

Jednou byl jistý skutečný soudce ve východním Texasu náramně překvapen, že povolil jakémus mexickému pátku rozvod o ostrým dopisem jej upozornil, že jeho právomoc nesáhá tak daleko, aby mohl povolovati rozvody. Bean odpověděl: "Já jsem svázal jejich manželská pouta, k tomu mi dává zákon právo. A mám-li právo něco svázati, mám také právo to rozvázati — to jest přece dost jasné."

Soudce byl velikým ctitelem milionáře a budovatele železnic Jaye Goulda a rád by se s ním byl seznámil. Jednou se dověděl od staničního telegrafisty, že následující týden pojede Gould zvláštním vlakem přes Langtry a Bean se připravoval k jeho uvítání. Dal svou hospodu vyčistiti, objednal šampaňské a dokonce si koupil nový klobouk. V den příjezdu šel na stanici a tu se teprv dověděl, že vlak v Langtry nezastaví, avšak to jej nepřivedlo z rovnováhy. Aniž by co řekl, odvázel červený šátek ze svého krku, postavil se na koleje a dával znamení k zastavení. Když vlak zastavil, šel k zvláštnímu vagonu a zaklepal na okno. — Několik ozbrojených detektivů vyběhlo z vlaku a tázalo se Beana, co si přeje.

"Chci mluvit s Jayem Gouldem," odpověděl soudce klidně a než jej mohli strážcové odehnati, objevil se Gould v okně a soudce jej oslovil: "Myslím, že jste pan Gould, já jsem Roy Bean, zákon západně od Pecos a chci vám potřásti rukou. Nechtěl byste se u mne na chvilku zastaviti?"

Gouldovi a jeho družině se to zdálo být trochu podivné, ale zajímavé dobrodružství a jedině z té příčiny se odebrali do hospody Jersey Lily. Gould byl toho času churav, ale lékař, jenž jej provázal, dovolil mu pít šampaňské; z vlaku přinesli nějaké zákusky a celá společnost se znamenitě bavila a staniční agent a telegrafista s ní. Za tři

hodiny se vrátili k vlaku a telegrafista přijal na svém nástroji tento report: "Kde jste byl, proč jste dříve neodpověděl? Vlak měl být před dvěma hodinami v Del Rio a ještě nebyl ani v Comstock. Do New Yorku přišla zpráva, že Gould byl zabit ve srážce vlaků. Na burse hrozné zděšení. Snad vlak spadl s mostu. Pro všechno na světě, pošlete záchranné mužstvo, ať vypátrá, co se stalo. Musíme mít hned jistotu. Proč jste zanedbal svoji povinnost?"

Staniční agent telegrafoval tuto odpověď: "Jay Gould na návštěvě u soudce Beana a mne. Pil šampaňské a jedl. Vemte si ten můj džab a jděte ke všem čertům. Zvláštní vlak právě odjíždí."

Tato odpověď uklidnila finanční New York a staniční agent zůstal na svém místě.

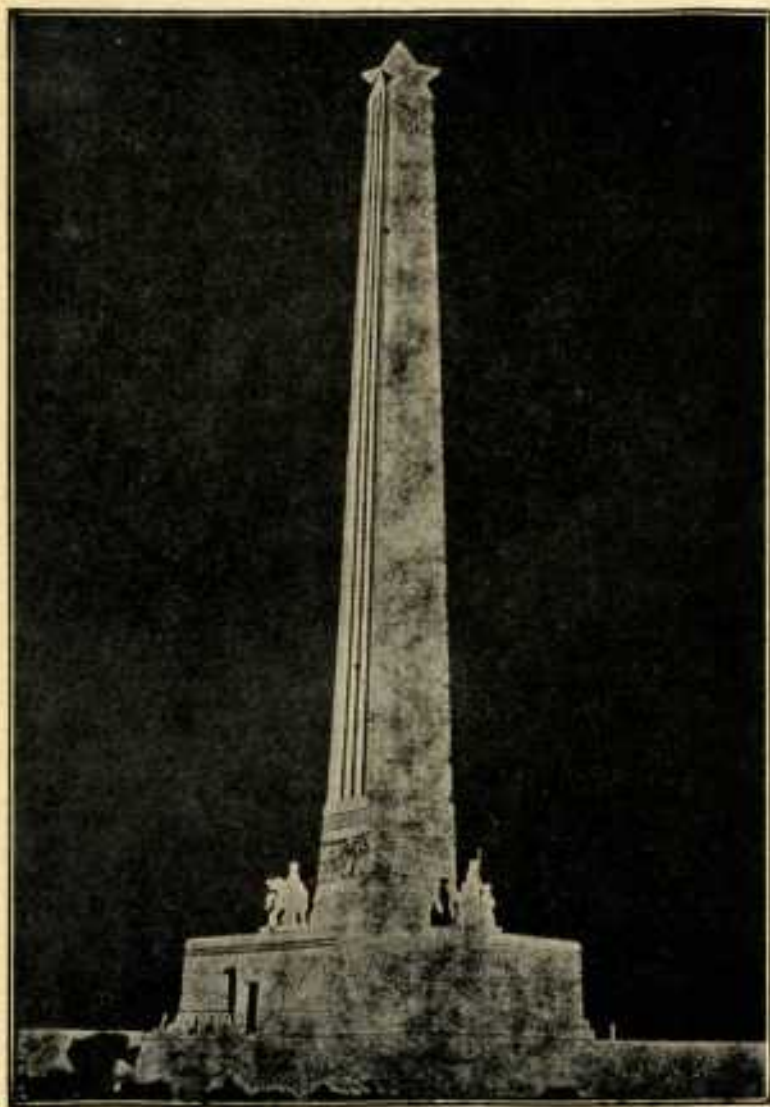
Bean si též osoboval zásluhu, že pojmenoval osadu Langtry na počest anglické herečky, nazývané též Jersey Lily, ale bylo dokázáno, že dostala jméno po jistém železničním kontraktorovi v Texasu. Panu soudci ovšem příliš mnoho na pravdě nezáleželo a psal herečce, že dal osadě i své hospodě její jméno a pozval ji, aby přijela na návštěvu. Odepsala, že jest velmi potěšena touto počtou, ale okolnosti jí nedovolují osadu navštívit. Nějak se přece chtěla odvděčiti a psala Beanovi, že by ráda darovala obci malou fontánu na pitnou vodu, ale sešlo z toho. Soudce jí totiž odepsal, že by fontána byla vyloženou zbytečností, protože jedině, co občané v Langtry nepijí, je voda. Po několika letech "Jersey Lily" přece Langtry navštívila, ale v té době byl "zákon západně od Pecos" již mrtev a nemohl ji uvítati.

O Beanově minulosti jest velice málo známo. Právě se, že se narodil v Kentucky a na západ přijel v době zlaté horečky. Než se objevil v Langtry, měl prý v San Antonio mlékařský obchod. Právě se, že sebral několik zatoulaných krav, zahnal je do ohrady, najal člověka, aby je dojel a pak prodával mléko. Největší chybou bylo, že měl více kupců než mléka a tento nedostatek nahrazoval vodou z blízké řeky. Vše se dobře dařilo, až jednoho dne nalezl odkupník malou rybičku v mléce a rázně žádal na Beanovi vysvětlení. Bean se podival na mléko a pravil: "To je docela jednoduché, některá z mých krav musela tu rybičku spolknouti, když pila vodu z řeky." Bylo to

opravdu jednoduché vysvětlení, ale přece nepostačilo. Lidé přestali kupovati křténé mléko a tak zmizel Boy Bean ze San Antonia.

Pak se objevil v Langtry, kde 18 roků byl "zákonem západně od Pecos", až roku

potvrdil i stát Texas svým rozhodnutím opravit jeho starou hospodu a "soudní síň" a učinit ji středem malého státního parku. A že jest to považováno za skutečnou historickou památku, dosvědčuje také ta okol-

PAMÁTCE TEXASKÝCH HRDINŮ.

Tento pomník byl postaven na bojišti u San Jacinto, poblíže Houstonu, na památku hrdinů, kteří na tomto místě bojovali za samostatnost Texasu. Bitva byla svedena 21. dubna roku 1836 a Texané, počtem 800 mužů, porazili vojsko mexického generála Santa Anna.

1903 zemřel ve věku 79 let. O jeho soudcování koluje sta anekdot a jest tvrzeno, že ani jedna z nich není smýšlenkou. Soudce Roy Bean stal se historickou osobností, což

nost, že na loňské centeniální výstavě v Dallasu byla zbudována věrná replika Beanovy hospody Jersey Lily a úředního domova "zákona západně od Pecos".

Jízda za nevěstou.

Pro kalendář Hlasatel napsal
K. S. Mirotický z Mirotic.

BYLO to počátkem května r. 19..... Na obloze tentokrát nebylo ani mráčku. Vzduchem rozléhala se píseň skřivánka; v polích zahopkoval si zajíček-ušáček; okolo stromů, které

obsypány byly již květy, bzuchely včelky. Státní silnice, topoly osázená, táhla se jako široký pás údolím; někde dosahovala až k řece a pak zmizela úplně v lese, patřícím knížeti Rohanovi. Uprostřed lesa byla myslivna, bývalý to lovecký zámeček. K myslivně byla též přistavěna stodola a pak také stáje a kůlna na různé hospodářské nářadí a nástroje. Mimo shora uvede- ných budov byla tam též zahrada, kde se pěstovala zelenina a také tam byly různé ovocné stromy; zkrátka řečeno, bylo tam celé hospodářství pohromadě.

Nadlesní Velek, který s rodinou tuto myslivnu obýval, měl pouze dvě dcery; Helenku a o něco mladší Boženku. Helenka byla na vychování ve Vídni, kdežto Boženka byla vychována pouze jen doma. Helenka chlubila se všude svým vzděláním a také i proto, že i rodiče dávali jí na jevo, že má lepší vzdělání než Boženka a také i její krásu jí připomínali. Mladí mužové z blízkého okolí byli na to hrdí, když Helenka se na ně jen trochu pouсмála, anebo na některého dokonce i promluvila. Den ode dne byla pyšnější a hrdější. Za to Boženka byla stále skromná a tichá, neboť ona nebyla tak hezká jako její sestra. V mladších letech onemocněla neštovicemi a na obličeji byly znáti stopy bývalé nemoci. Boženka nechtěla nikdy a vzpírala se tomu, když rodiče chtěli ji poslati také do Vídně na vychování. Ona říkala, že zůstane doma a také na tom setrvala. Nejraději si hrála s honičími psy, ano někdy i po celý den běhala s nimi v lese. Doma pracovala jako nějaká služka. Znála každou hospodářskou práci. Nestyděla se za nic. Dovedla stejně mlátiti ve stodole s cepem, jako na zahradě rýti rýčem anebo hrabati na louce s hráběmi.

Helenka bydlela ve Vídni u velkoobchodníka Nováka, který byl dosti zámožný a velice oblíbený pán. Měl jen jediného syna, který se do Helenky vášnivě zamiloval. Poněvadž byl ale ještě tuze mlád, poslal jej tatiček na cesty, aby poněkud na své vášně zapomněl. V dopisech, které pak Václav Helence psal, nezmínil se jí nikdy o tom. Když ale po několika letech se navrátil z cest, žádal důrazně svého otce, aby mu dovolil jeti k Helence a požádati ji o ruku.

Velkoobchodník Novák dělal si ale dříve docela jiné plány se svým synem; poněvadž ale Helenka také byla ze zámožnější rodiny, dal Václavovi svolení, že může za Helenkou jeti, ale napřed oznámil nadlesnímu Velkovi, že syn jeho jej v nejbližší době navštíví a že svoluje k tomu, aby u něho v myslivně přes léto zůstal.

Nadlesní Velek po této zprávě dojel si ihned k panu Novákovi do Vídně a slíbil mu, že přání jeho se splní a pozval ihned Václava jako dobrého střelce na hony, jež se budou konati as počátkem července; předem ale podotknul, že Václav musí si napřed prohlédnouti jeho revír.

Helenka uslyševši, že Václav přijde, přichystala si ty nejlepší šaty co jen měla a paní nadlesní pracovala o překot ve všech místnostech myslivny a to jak v kuchyni, tak i ve sklepě, jako kdyby k nim měl "knížepán" přijeti a u nich trvale zůstat. Boženka, zkrátka "Božka" zvaná, mnula si ke všemu jen nosánek, říkajíc: "No, to je něco, když přijede "takovej" co má "prachy", jak to vždycky strýček Manuš říká, to si mám kilo pomády a pudru na obličej namazat, aby "všechno hladce leželo, tak jako máslo na chlebě. To zrovna k vůli němu neudělám! On se na mne beztoho ani nepodívá!"

"To jste vy, pání Novékové, co chcete jeti k nadlesnímu Velkovi? Já jsem jeho dcera a přijela jsem pro vás!" resolutně protáhla Božka zaraženým pánům, když

vstoupili do čekárny malé staničky . . ské. Když oba udiveně zůstali před ní státí, pravila něžným tonem: "Tatínek dnes odměruje v lese dříví, kočí jel s potahem pro seno, proto musela jsem sama pro vás jeti. Jsem tomu zvyklá, nebojte se! Koničci moji poslouchají na slovo!" Božka dávala jim nyní radu, jak mají zavazadla připevniti a kam si mají sednouti. Poněvadž nechtěli ji poslechnouti, pravila netrpělivě: "No, tak si přece sedněte! Či chcete, abych vás zde nechala? Nebo půjdete pěšky a já se povezu? Já musím hned jak vás domů dovezu, jíti do lesa za tatínkem. Ve dvě hodiny bude oběd hotov a proto nemám moc času na rozmyšlenou!" Po dlouhém zdráhání usedli si oba páni do kočáru a odjeli ze stanice. Po cestě se oba divili, jak Božka umí dobře s koňmi jezdit a děkovali jí, když je šťastně do myslivny dovezla.

"Ta vaše dceruška má ale dobrou vyřídilku! To by měl býti spíše hoch, než dívka, milostivá paní!" pravil starý pan Novák, podáváje na pozdrav ruku paní nadlesní Velkové. Paní nadlesní se tomu usmála a vedla oba pány hned do salonku, který byl zároveň spojen s besídkou. Zde přišla jim v ústrety Helenka, která dnes tak hezky vyhlížela, že otec i syn překvapeně na ni hleděli. Helenka chovala se velmi způsobně, takže starý Novák myslil, že to nebude ani zapotřebí, aby tito mladí lidé, kteří se tak mají rádi a tak se k sobě hodí, museli prodělati ještě trpkou zkoušku, která oba šeredně zklame.

Mladý Novák šel hned druhý den časně z rána do lesa, aby si všechno rozmyslil a dobře uvážil. Helenky svůdný a dráždivý obraz putoval stále před jeho očima. "Svůdná a dráždivá!" opakoval si stále. Byl spokojen s ní a jen ona může jej šťastným učiniti. Václav zašel v myšlenkách až k velkému dubu, který stál na malém pahorku nedaleko boudy. S tohoto pahorku bylo viděti větší kus obory a divoce rostoucí houštiny. Václav, aby si vše lépe prohlédl, postavil se pod vysokou, osamělou jedli a v tom okamžiku spadla mu šiška na ruku a vyrazila mu doutník, který v ní právě držel. On udiveně zdvihl hlavu a sotva že jen trochu odskočil, již padaly na jeho hlavu a obličej zase jen samé šišky a pak následovalo tiché zapraskání. "Boženko! Jak jste mohla jen vyléztí na tak vysoký

strom?" zvolal udiveně. "Zrovna tak jako ti druží!" odpověděla Boženka a dodala pak ještě k tomu: "Tady je moje nejmilejší místočko na tomto stromě! Jděte nyní asi deset kroků od stromu dále! Já zatím slezu a ukáži vám potom naše krotké jeleny."

Václav poslechl a odešel kousek dále, ale v tom okamžiku, když už se chtěla s nejnižší větve dolů spustiti, přiskočil k ní, vzal ji do náručí, obejmul a políbil ji. "Nyní vás nepustím, vy malá, roztomilá šelmičko! Napřed musím dostatí odměnu. Tolik musíte mi dátí hubiček, kolikrát jste po mně hodila šíškama!" usmívaje se, řekl jí. "Neopovažujte se na mne sáhnouti!", křičela, zlostí se chvějíc. Chtěla se mu vymknouti, ale Václav usmívaje se, znovu ji objal a na ústa políbil. "Jednu za vyražený doutník a další za šišky! Bylo jich snad ještě více?" smál se při tom srdečně. "Vy drzouně! Tak se máte chovati k bezbranné dívce?", křičela zlostně. — "Odpusťte! Já jsem myslel, že mám před sebou takovou malou, něžnou, dovádívou čtveračku, neboť takhle — ukazuje prstem na její šaty — žádná dívka nevyhlíží!" usmívaje se pravil.

Božka chtěla opět něco říci, ale umkla, když poznala, že má celé šaty ušpiněné a od smoly zamazané a ještě k tomu celé roztrhané. Červeně zlosti a studu zbarvila její tváře.

"Nemyslel jsem tím nic zlého, milá Boženko! Já doufám, že se v brzkú ještě lépe poznáme a ty hubičky budou odplatou té, která má přijmouti nastávajícího zetě! Myslíte, že bych já se k tomu nehodil?" řekl Václav upřímně.

"To může býti i pravda!" pravila Boženka a dodala ještě: "Vy jste také i bohatý!"

Václav se na chvílku odmlčel a pak pravil: "Boženko! Vy myslíte, že jenom to je moje jediná přednost?"

"Pro takovou, která si chce jen na dámu hráti, ano." odpověděla Boženka s úsměvem a pak dodala ještě k tomu: "Vy jste také i hezký."

"A už nic víc?" tával se Václav.

"Možná, že také hodný a dobrý, ale také rozpustilý. Vy jste mne neměl nikdy proti mé vůli líbatí. To je urážka, kterou Vám nikdy neodpustím! Rozumíte?" dodala vážně.

"Tak!" řekl na to Václav smutně a dodal: "Myslete si Boženko, že jste ty hubičky vůbec nedostala a budeme opět dobří přátelé. Co tomu říkáte?"

"Ne!" zlostně odsekla na to Boženka a domlouvala mu ještě následujícími slovy: "Já nikdy na to nezapomenu a vy nikdy nesmíte se více ke mně přiblížiti, a abyste to věděl, za trest vám krotké jeleny neukáží. S Bohem!" na to rychlým krokem od něho odešla.

Václav usmívaje se díval se za ní, až zmizela v houštině. Z dlouhé chvíle položil se na mech a zapálil si čerstvý doutník. Díval se pak na dým, jak pěkně před ním krouží. Mezitím napadla mu myšlenka. — Božka řekla, že jsem bohat; jest to hlavní důvod u Helenky, proč si mne chce vzíti? Helenka, která je tak hezká a vzdělaná, je také upřímná? Samé takové myšlenky se mu rojily v hlavě a ne a ne je zapudit.

Boženka běhala rovnou z lesa k matce do kuchyně a vzlykajíc, pravila: "Já nebudu takové šaty nositi, ve kterých tak dětinsky vypadám, že všichni mne za dítě pokládají a podle toho také se mnou jednájí. Já chci ode dneška jako jiná dívka se stříti, aby každý se mnou tak jednal jako s jinou, dospívající dívkou!"

"Pak musíš ale dle toho také ty jednat. K běhání po lese jsou krátké šaty dosti dobré." rozhodla paní Velková zlostně.

"Já nebudu vícekrát na stromy lézt. Dnes to bylo naposled," zařikala se Boženka a dodala sotva slyšitelným hlasem: "Ten Václav je vším tím vinen!"

Opravdu, stala se od té doby zvláštní změna s Boženkou; ona neběhala již nikdy se psem po dvoře a ani bez klobouku neb šátku nešla do lesa a když svou domácí práci vykonala, sedla si na schody k besídce, kde pokaždé se sešel Václav s Helenkou. Poslouchala nenápadně Václava, jak vypravuje rozličné a zajímavé příhody z cest a ze života, ale obrátila se vždycky k němu zády. Když mohla nepozorovaně podívat se mu do očí, udělala tak, pak ale hrál jí sladký úsměv kolem rtů. Jak šťastná při tom byla! Václav vyprávěl jí též někdy nějaký veselý kousek, ale ona mu nikdy na to neodpověděla. Po čase nechal i toho, a když ji potkal, jen chladně ji pozdravil.

Dni ubíhaly jim takto dosti rychle. Někdy také šli společně na návštěvu k blízkým sousedům neb statkářům a jednou se umluvili, že se vydají na společný výlet někam daleko do lesa. Před výletem měl se konati u barona Nádherného věneček. Helena se těšila, že bude opět zpívati a hráti na klavír, a že zase obdrží ode všech návštěvníků pochvalu, jako vždycky dostávala. Byla na to vždy hrdá a pyšná.

"A což vy, Boženko, vy nebudete zpívati?" ptal se Václav.

"Ne," odpověděla docela chladně a dodala ještě k tomu: "Já zpívám vždycky jen pro sebe a jenom tehdy, když se mně chce."

"Mně byste nechtěla zpívati, Boženko?" tážal se Václav.

"Já, vám?" smála se hlasitě. "Vy víte proč!" dodala jizlivě.

"Já myslel, že jste mi již odpustila, a že se na mne nehněvate," dodal Václav.

Boženka sevřela na to pevně rty, obrátila se a neodpověděla vůbec ničeho.

Václav přistoupil nyní k Heleně a požádal ji, zdali by s ním mohla jíti trochu na procházku.

"Dnes nemohu s vámi nikam jíti, protože baron Nádherný si přeje, abych s jeho přítelem zbrojmistrem Krásou nějaké písně zazpívala", podotkla Helena, "a on zcela určitě dnes přijde a se mnou provede též zkoušku!"

"Já jsem pevně přesvědčen, že zase obdržíte pochvalu," odpověděl na to Václav.

"Tatínek chce, abych vás v lese provedla a našla s vámi to nejlepší místo, které by se hodilo k výletu. Vy ale uznáte, že mi to není nikterak možné!"

"Uznávám!" odpověděl Václav a dodal ironicky: "Cvičte se pilně, vždyť já to třeba najdu docela sám!"

"To nevdání!" odpověděl na to nadlesní Velek, který právě mezi touto řečí přišel domů a chvíli poslouchal. "Boženka zná všude každý kámen, ona půjde s vámi a Martin, ten si sebou vezme tyče, na které se pak připevní prapory. Tak, a nyní ani muk!" dodal vážně.

Boženka po tomto rozhodnutí svařila trochu čelo, ale netroufala si odmítnouti.

Druhý den časně ráno šli a vzali si sebou zásobu potravin, takřka pro celý den. Boženka nesla dosti těžký košík na ruce, ve kterém byla spousta potravin a různé

jiné věci, jako samovar, čaj, rum, cukrovinky a jiné ještě drobnosti. Boženka běžela stále jen ku předu a to jen proto, aby nemusila mluvit s Václavem.

Chodili již plné dvě hodiny v lese a ještě nenalezli žádné příhodné místo, kde by se mohla ona slavnost konati, neboť v místě tom musela býti také i pitná voda po ruce.

Konečně po dlouhém a trapném hledání našli ono místo. Po blízkou mezi kamením, obklopen jedlemi a borovicemi, bublal malý potůček. Boženka přinesla trochu kletí, aby rozdělala oheň. Václav mezitím hledal zase místa, kam měli se dáti tyče pro prapory. Martin nedaleko něho podřezával stromek, který stál jim v cestě, ale když Václav se k němu přibližoval, stromek se uhnul a padl s největší prudkostí Václavovi do obličeje. Václav zavrávorál, sklouzl a dopadl na velice ostrý kámen.

"Ježíšmarjá, Boženko!" vykřikl po té Martin a běžel k Václavovi.

"Co se stalo, pro Boha?" ptala se Boženka.

"Václav tady leží! Padl na něj ten stromek, co jsem podřezával!" dodal Martin.

Boženka na to přiskočila k Václavovi a chtěla mu pomoci, aby mohl vstáti.

"Vy jste slabá, Boženko," odpovídal tiše a hluboce při tom vzdychl a dodal tlumeně: "Martin at'...."

"Když já chci, tak mám také sílu!" odvětila Boženka.

"Vy mně chcete pomoci, Boženko?" tákal se sotva slyšitelným hlasem Václav.

"Chci!" odpověděla Boženka a běžela ihned k potůčku, aby namočila tam šátek, který pak přiložila mu jako obvaz na ránu.

"Jak to chladí!" odpověděl s povděkem.

"Moje oči jsou poraněny a já myslím, že mám také i několik žebor přeražených. Nemohu vstáti, ach, ach! jak jen se dostanu domů?" dodal.

Boženka se zvedla a obrátila se k Martinovi, který se strachy celý třásl.

"Koukej, co jsi svou neopatrností udělal! Běž nyní rovnou k dřevorubcům do údolí a řekni jim, aby udělali ihned nosítka a potom aby sem přišli. Musí pana Nováka donést k řece a tu už tam musíš čekat s povozem. Pro doktora jak přijdeš domů musíš hned dojetí a zároveň také dojíti na poštu s telegramem, aby pan Novák ihned

z Vídně k nám přijel. Rozuměl jsi?" dodala rozhorleně.

Martin přisvědčil a utíkal k domovu, co mu nohy stačily. Více než hodinu to ale trvalo, než dřevorubci s nosítky přišli a raněného odnesli. Povoz u cesty už dávno na ně čekal. Mezi tou dobou Boženka Václava pečlivě ošetřovala a s ním něžně rozmlouvala.

Pan Novák přijel z Vídně rychlíkem, provázen svým domácím lékařem, který Václava důkladně prohlédl a smutně hlavou kýval. Není to smrtelné, ale za to velmi bolestné! Několik žebor má přeražených a oči od rány mnoho utrpěly. Mladý pán bude museti pokojně několik týdnů ležeti a musí nositi na očích obvaz. Jest to těžká rána pro tak mladého muže! Kdo pak bude jej ošetřovati?" tákal se lékař.

"Helenka, není-liž pravda?" obrátil se pan Novák prosebně k Helence, která mu na oko přisvědčila, ale nepozorovaně rty stáhla. — —

"Pan Novák spí jako kámen!" oznamoval dívkám v besídce jsoucím Martin. "On mne poslal pryč a když prý bude něco potřebovat, že zazvoní," dodal ještě.

"Potom tam k němu půjdeš, Božko! Já mám dnes zase zkoušku se zbrojmistrem Krásou, tu nemohu za nic promeškati!" řekla Helena vzpurně.

"Jak můžeš dnes zpívat, když Václav je tak těžce nemocen?" zlobila se Božena.

"Myslíš, že já k vůli němu takovou zábavu vynechám? Tato nehoda je pro mne beztak nepříjemná, protože výlet sám sebou takto také odpadne!" dodala zlostně Helena.

"Snad nechceš jít ještě do jiných zábav?" tákala se Boženka.

"Proč bych nešla? To víš, že nemohu pořád u jeho postele seděti a čísti!" odsekla Helena a celá vztekem zardělá, dodala ještě: "Můj hlas by tím trpěl a já beztoho nemám žádnou radost ani chut' mu sloužit."

Boženka podívala se na ni k nepopsání ostrým pohledem a tákala se ji: "Ty nemiluješ Václava?"

"Jestli jej miluji? To je moje věc a těžko na to odpovědět. Snad k vůli tomu, když on je nemocen, nesmím chodit do zábav?" zlostně odpovídala Helena a dodala ironicky: "On mně neujde!"

"Já jsem se také dětinsky těšila na výlet, ale neuznávám za správné, aby nemocný, který potřebuje obsluhu, nechal se o samotě doma a jeho ošetřovatelka aby litala po zábavách!" mínila Boženka.

"No, tak si jej obsluhuj!" zvolala podržděně Helena a dodala ještě k tomu: "Tobě to beztoho škoditi nebude! Naučíš se aspoň způsobům a nebudeš mi dělati ostudu!"

"Abys ale věděla, Heleno — když jsi tak bozohledná k Václavovi, že já s největší ochotou převezmu jeho ošetřování a ty nemusíš vícekrát k němu již jíti! On k vůli tobě sem přijel a ty takhle s ním jednáš! Styd' se za takové jednání k němu!" dodala rozhorleně Boženka.

Od té doby obě sestry se na sebe rozhněvaly a když nemusely, tak spolu nepromluvíly. Boženka svědomitě Nováka ošetřovala a co jen si přál, ihned také vykonala. Za to Helena ani k lůžku nemocného nepřišla a to bylo právě Boženke nejvíce vhod.

Uplynulo několik týdnů a Novák se již trochu pozdravoval. Že stala se s ním velká změna, to chápal, neboť zrak od úrazu byl ve velikém nebezpečí. Než úsilím lékařů podařilo se jej aspoň tak dalece zachrániti, že nepřišel úplně o zrak. Trvalo to dosti dlouho než lékař dovolil, aby mohl opět se trochu projíti, ale jenom s páskou na očích. To byl úraz pro Boženku a velké nebezpečí pro Helenu.

Jednoho krásného dne Novák, když Boženka opět přisedla nepozorované k jeho lůžku, vzal ji za ruku a slovy co možná nejnežnějšími, pravil k ní: "Helenko, nebudete se na mne zlobiti, když vás budu o něco prositi?" — Boženka celá zaražená nevěděla si nyní rady. Tajně chodila k jeho lůžku, tajně jej ošetřovala, na co si vzpomněl, to pro něho udělala, ale přece přišla do rozpaků, když slyšela ona pronesená slova. Rozpačité hlasem podobajícím se hlasu Heleny, odpověděla: "Co byste si přál, pane Novák?" — "Helenko! Můžete mi zazpívat nějakou píseň? Třeba tu naši českou oblíbenou píseň "Proč bychom se netěšili..." — Boženka uleknutá, nyní začala zpívat. Napřed trochu nejistým hlasem a pak čím dále tím lepší, takže Novák byl skutečně jejím zpěvem tak překvapen, že dal se

strhnouti k činu, který by jindy zajisté ne učinil. Vzal Boženku za ruku a něžně ji políbil. V zápětí na to vzal jí prsten z ruky a schoval si jej. Boženka vykřikla, ale vzpamatovala se ihned a prosebně pravila k Novákovi: "Pane Novák, prosím vás, vrat'te mně můj prsten! Vy snad žertujete, ale já nemohu vám jej dáti."

"Nežertuji, Helenko, a jsem přesvědčen, že nebudete se na mne hněvati, když onen prsten si ponechám na památku!" Mezi tou řečí otevřely se dveře a Helenka vstoupila. Po tichu, aniž by to bylo slyšeti, Boženka od lůžka nemocného se vzdálila a Helena usedla na její místo a hned začala čísti nějaké básně. Novák zpozoroval to, že čte někdo jiný, neboť hlas ten nezdál se mu dost málo příjemný a proto za malou chvílku pravil: "Nechte toho, Boženko, vim, že byste raději běhala po lese a že čtení vás mnoho netěší." Helena mrzutě odložila knihu a nečetla již více. Novák na to brzo začal chrápati, jako že spí, ale nespál. — Helena pak brzy od něho odešla.

Jednoho krásného dne, aniž by to tušily, že okna v pokoji, ve kterém nemocný dlel, jsou otevřena, pravila Helena přímo pod oknem Boženke: "Víš, Božko, já nebudu více tomu Novákovi sloužiti, mně je to již strašně odporné a chceš-li, obsluhuj si ho sama. Já tam k němu vícekrát nepůjdu."

"To říkáš ty, Heleno? Co si ten ubožák Novák o tobě pomyslí — kdyby tohle tak slyšel!"

"At' si dělá co chce, mně je to jedno."

"Máš špatné názory, Heleno! Já býti na tvém místě, tak bych ho obsluhovala, třeba by mně to nebylo pranic milé a příjemné!"

"Když chceš, tak si ho obsluhuj!"

"To také ráda udělám!"

Na to se obě sestry rozešly. Novák tuto řeč dobře slyšel a nemile ho to dotklo. Když přišla opět Boženka k jeho lůžku, mazlil se s ní, něžně ji hledil po tvářích, vzal ji za ruce, hladil je a požádal ji, aby mu přinesla nůžky. Ačkoliv Boženka váhala, přec jen vyhověla jeho přání. Nůžky mu přinesla a položila je k jeho lůžku a začala čísti v knize, kde posledně přestala a potom četla také něco z došlých novin. Novák poslouchal a zpozoroval, že není to hlas Heleny, nýbrž Boženky. Nedal to na sobě znáti, že tajemství se již dopátral a bylo mu to nyní

velice milé, že dozvěděl se trpkou pravdu, že Helena jej nemiluje. Boženka chovala se k němu velice přívětivě a nikdy ho ničím neurazila a na všechny jeho otázky vlídně odpovídala.

Boženka po trapné rozmluvě s Helenkou, pod okny pokoje, kde dlel nemocný Novák, zavolala k sobě Martina a poručila mu, aby ji nikdy nejmenoval, když bude u lůžka nemocného a to proto, aby pak Novák nevěděl, že ona je u něho. "Když přijdeš do pokoje, nesmíš mne jmenovati "Boženko", nýbrž jen "Helenko". Budeš si to pamatovati? Ne snad, aby jsi udělal zase takovou hloupost jak s tím stromkem? Víš, jak musí za tvoji nešikovnost pan Novák trpěti. Tak a nyní si jdi po své práci."

Martin odcházejce slíbil, že vyplní veškerá její přání, a že bude dávatí pozor, aby se nespletl. Byla to pro něho perná práce, než se naučil lháti a obě sestry za jednu a tutéž pokládati. Než po čase všechno šlo dle přání Boženky. I rodiče nesměli ji jmenovati jménem, když dlela u lůžka nemocného. Tak přivykla obsluze a přivykla též i nemocnému.

Oba si vzájemně rozuměli a lnuli k sobě upřímnou láskou. Boženka láskou tajnou, za to ale Novák láskou upřímnou — ale nejistou — neboť stále z rozpacích, kdo to u něho dlel, je-li to skutečně Boženka nebo Helena. Nůžky, které mu Boženka přinesla, uschoval pod polštář a jeho úmysl byl, aby v příhodné chvíli ustříhl Božence trochu vlasů. Úmysl ten provedl jednoho dne, když Boženka, nic netušíc, k němu se schýlila. V tom okamžiku, když ucítil její hlavu u své hlavy, popadl nůžky a v zápětí již měl chomáček vlasů ve své dlani. Boženka zděšeně vykřikla: "Co to děláte, pane Nováku?" Novák zřejmě dojat, hlasem prosebným na to odpověděl: "Helenko! Odpuště, že jsem vás takto polekal, ale nechtěl jsem vám nikterak ublížiti. Měl jsem takový divný sen a já doufám že onen sen se mi jistojistě vyjeví. Potřebuji trochu vašich vlasů. Nebudete se na mne hněvati, že jsem vás takto polekal?"

Boženka nevěděla si v tom okamžiku rady, ale přece nechtěla nemocného zarmoutiti, proto odpověděla trochu nejistým hlasem: "Nebudu!"

Novák nyní usmířen, pravil pohnutě: "Jak jste hodná, Helenko!"

Boženka div že nedala se do pláče, když viděla jak nemocný jest v rozpacích a jak si ji plete. Leč nesměla mu říci pravdu. Bylo to velice trapné pro oba, ale nedalo se v té věci prozatím nic dělati. Snad čas všechno spraví. Doufejme! Oni doufají též. —

Konečně lékař prohlásil, že nemocnému může býti obvaz s očí sejmuto, ale že musí nositi brýle, aby zrak nebyl náhlým světlem opět porušen. Tím okamžikem nastala ale situace pro Boženku trapná a pro Helenku svízelná. Nyní u lůžka nemocného musela dlíti Helena a Boženka se co možná nejvíce od lůžka musela vzdalovati. Novák rozpoznával změnu tu a když seznal, že Helena nerada mu slouží, protože když u něho dlela a o něco ji požádal, pokaždé odmítla, tu konečně odhodlal se říci Heleně pravdu do očí těmito slovy: "Vím, že vás to nesmírně mrzí, když mně sloužíte, proto bude lépe, jak pro vás, tak i pro mne, když pošlete ke mně buďto Boženku, nebo Martina. Vy máte mnoho práce s hudbou a se zpěvem a to se nesrovnává s ošetřováním nemocných. Jděte a pěstujte raději hudbu, zpěv a divadlo a zapomeňte na vašeho bývalého přítele Nováka." —

Helena po těchto slovech od něho odešla, aniž by se byla s ním rozloučila. Za malou chvíli přišla na to Boženka. Novák poznal v ní hned onoho šotka, který pokaždé mu tak upřímně sloužil a nikdy jeho přání neodmítl. "Boženko, nyní teprve vím, že jste mne klamala, a že vy jste to byla, která mně tak ráda sloužila. Nechci, aby ke mně Helena více chodila a proto budu rád, když vy po tu dobu, co zde ještě budu dlíti, budete mne na všech cestách vyprovázeti. Děkuji vám co nejsrdečněji za tu veškeru námahu, kterou jste pro mne již vykonala, Boženko! Půjďte se mnou trochu ven na zdravý vzduch, abych trochu z té těžké choroby se zas vzpamatoval?"

"Když si to přejete, pane Novák, půjdu s vámi, ale může jíti také s námi Martin? Vy jste ještě po tak dlouhé chorobě sláb a když půjde s námi Martin, kdyby se vám něco přihodilo, on vám pomůže."

"Jak si přejte, Boženko! Zavolejte tedy Martina!"

Boženka na to odběhla a netrvalo to dlouho, přišla v průvodu Martinově. Odešli společně do blízkého lesa a tak se posadili

na vyčnívající ze země pařezy. Novák dýchal po tak dlouhé době opět svěží lesní vzduch, který mu šel náramně k duhu. Pokrál na tom čistém vzduchu a vzpomínal, co všechno za ten čas, co zde v té lesní samotě trávil, se sběhlo a jak ten čas rychle utíká. Myšlenky jeho zašly též k jeho rodičům. Co asi si nyní myslí a co o něm hovoří? Je vzdálen od nich hezký kus cesty a to, co ho sem poutalo a táhlo, není již jeho. Byl to ošklivý sen, při kterém prodělal muka. Než všechno již přehlo a i ten ošklivý sen, který jej tak trápil, se více opakovati nebude. Pohroužen v myšlenkách, nevzpomněl ani, že čas k odchodu již dávno uplynul a že se musí navrátiti domů. Boženka poznala na něm, že myšlenky jeho jsou rozptýleny a proto jej klidně nechala o samotě a sama šla kousek cesty ještě do lesa. Martin dlel ale neustále na stráži blízko něho. —

Po cestě k domovu vyptával se Novák na různé věci, které se sběhly v okolí za jeho choroby. "Helena častěji chodila do zámku hráti na klavír a cvičila se neustále ve zpěvu," povídala Boženka.

"Hraje také Helena divadlo?"

"Je-li pozvána do zámku, anebo hrají-li v blízkém městě ochotníci, hraje ona vždycky sebou."

"Boženko, líbí se vám také divadlo?"

"Do divadla ráda chodím, ale hráti divadlo se mně pranic nezamlouvá. Nemám k tomu ani příležitost úlohy se učiti a pak nesouhlem s tím, abych vystupovala na jevišti jinak, a ve skutečnosti také jinak. Miluji pravdu. Divadlo jest jen samý klam. Herec má vždycky dvojí tvář. Představuje krále, ačkoliv králem není; dělá nemocného a nemocným není; žebra a žebrákem není a tak to jde dál a dále, od stupně k stupni. Někdy má všeho dost a jindy zas nemá, do by do úst dal!"

"Máte pravdu, Boženko. Herec na jevišti představuje vše možné a právě proto, že svět klame, je oblíben, protože jest to umění a umění vyžaduje různé schopnosti. Čím lépe dovede herec napodobiti skutečnost a žítí se do své úlohy, či lépe řečeno, když prožívá celý ten život ve své masce až k nepoznání, tím lépe pro něho. To nedokáže hned tak každý a proto kdo chce poznati umění, jde do divadla. I herec trpí nezaviněně a zvláště herec u menší venkov-

ské společnosti, neboť i tam jde se do nejkrasší meze umění a obecenstvo to nechápe. Nezazlivejte hercům, neboť oni chtějí učiniti lid co možná nejvíce přístupný umění, za dosti nepatrný peníz. Je též ale pravdou, že častěji sehraje herecká společnost nějaký kus, kdy se obecenstvu nelíbí, ale no chtějí tím dokázati, že život, který lid prožívá, také není správný."

"Helena, kterou jste již dostatečně poznal a která také hraje divadlo, nemá a neměla nikdy ani lásku a ani soucit k vám a což teprve k jiným lidem a říká sobě, že je vzdělaná. Ukazuje také tu dvojí tvář. Na venek je plna lásky, něhy a přítulnosti a ve skutečnosti o lásce, obětování se a jiných dobrých skutečích není u ní ani potuchy."

"To je pravda, Boženko! Ale musím také ještě dodati, že herec z povolání a herec ochotník, není jedno a totéž. Helena hraje pouze z ochoty a proto nemůže se rovnati hercům z povolání. Ona se jen po nich opičí. Někřivděte proto také nikdy hercům, kteří hrají pouze z ochoty, neboť mezi nimi jsou i lidé velice vzdělaní a hodní."

Cesta ubíhala jim takto za všeobecného hovoru dosti rychle a oni ocitli se za nedlouho zase ve svém obydlí. Boženka dovedla Nováka do jeho pokojů a tam se s ním srdečně rozloučila. Martin šel jako obvykle pak po své každodenní práci. —

Novák včuhledě se nyní uzdravoval. Za několik neděl po té nebylo u něho o nemoci již ani památky. Zrak jeho byl opět v úplném pořádku a on viděl zase tak, jako dříve před tím. Taktéž i pohroma s přerazenými žebry nebyla již k nalezení. Byl tomu velice rád, že se úplně uzdravil. Čas utíkal mu nyní tak rychle, že ani si nevzpomněl, že by měl také se domů vrátiti. Než povinnost v domě otcovském jej nutila, aby se konečně návrat urychlil, což se také v několika dnech stalo. Nyní jednalo se mu o to, jak se má se všemi rozloučit. Helena se mu od té doby, co měl s ní poslední výstup, co možná nejvíce vyhývala. On to věděl, ale přece nedal to na sobě znáti. Poslední den před odjezdem požádal Helenu, zda-li by ho chtěla na ostrov převézt.

"Ode dneška počínaje musím každodenně dojíždět do zámku ke zkouškám a to jak z hudby tak i ze zpěvu. Bude v nejbliž-

ší době v zámku konána velká slavnost a proto uznáte sám, že bych si veslováním ruce pohmoždila a hlas by také tím trpěl. Nemohu vás proto za žádnou cenu na ostrov převážet!” odpověděla vyhýbavě Helena.

“Uznávám vaši obětavost pro zpěv a hudbu, ale je mně to velice líto, že odmítáte na rozloučenou tuto moji prosbu.”

“Ať vás tam převez Božena!”

Novák po těchto slovech obrátil se k

Václav byl brzy unaven, ale za to Boženka veslovala o překot. Když veslování i ji omrzelo, přivázala zase lodičku ku břehu a šli se podívat po ostrově. Tam našli pěknou dřevěnou lavičku, na kterou se ihned posadili. Václav chvílemi zadíval se na Boženku a na tu její stepilou postavu. Uviděl její krásně vyvinutá ňadra, její zarůžovělou tvář a ještě krásnější rtíky. Vzal ji za ruce a toužebně k ní pravil: “Božen-

Z CENTENIÁLNÍ VÝSTAVY V TEXASU.

Pohled na ulici států za večerního osvětlení na loňské centeniální výstavě v Dallas, Tex. Výstava byla zbudována s nákladem 25 milionů dolarů a byla pořádána na oslavu osvobození Texasu od mexické nadvlády.

Božence a pravil k ní s úsměvem: “Co tomu říkáte, Boženko? Pojedete se mnou?”

“Pojedu!” odpověděla Boženka rozradostněna.

Novák neřikal již ničeho. Helena odešla bez rozloučení a Boženka spěchala, aby vyplnila přání Václavovo. Václav chvíli čekal a pak odešel společně s Boženkou k blízkému ostrovu, kde našli přivázanou lodičku. Odvázali ji a pustili se do veslování.

ko! Mám k vám jen jedinou prosbu! Dovolíte-li, budu vám vypravovati jednu pěknou pohádku o jednom nešťastném a na konec přec jen šťastném princí. Chcete?”

“Chci.” odpověděla krátce.

Václav pak začal vypravovati následující: “Byl jednou jeden princ, není tomu ještě tak dávno. Princ ten měl jen dosti malé království. Dlouho hledal princeznu a když ji konečně našel, myslel, že ona je ze všech

nejkrásnější a nejhodnější. Pravdou bylo, že byla hezká, ale za to byla také hrdá a pyšná. Princezna ta měla také sestru, ale ta nebyla již tak hezká, ale za to byla velice hodná, milá a přívětivá. Jednou z nenadání stalo se princovi neštěstí. Přišel náhle k úrazu. Dlouho a dlouho ležel. U lůžka jeho střídaly se obě princezny. Princ ten, musím dodatečně podotknouti, přišel k úrazu, když byl návštěvou u princezny, své nevěsty. Jedna princezna přišla a sotva se na nemocného podívala, zase od něho odešla. — Druhá přihopkovala drobnými krůčky a dlela neustále u lože nemocného. Když ta četla nebo zpívala, zpívala tak ráda, že to bylo radost poslechnouti. Ale ta druhá zase zpívati a čísti vůbec nechtěla. Tu nemocný princ pojal úmysl, že stůj co stůj musí přijíti tomu na kloub, aby věděl, která princezna to zpívá a která zpívati se zdráhá. Při vhodné příležitosti sejmul jedné té princezně co tak ráda zpívala a četla, její prsten s ruky a ponechal si jej. Podruhé ustříhl té samé princezně trochu vlasů a uschoval si je též. A když princ ten mohl již s lůžka vstáti, shledal s hrůzou, že právě to je ta princezna, za kterou přijel jako za nevěstou, která nechtěla čísti a zpívati a vždy se mu jen vyhýbala a neměla pro něho ani slova

lásky a soucitu. Poznal pak, že tu princeznu, kterou dříve nenáviděl a které křivdíl a pak za zlou pokládal, miluje, a že ona jest právě to nejlepší a nejslechetnější žena pod sluncem a tu, kterou dříve tak miloval, nezasluhuje toho, že za ní kdysi přijel. Ta skrovná a nevinná květina — ne, ten hrdý a pyšný tulipán — která vždy tak v ústraní byla, jest jeho princezna, kterou si pak princ oblíbil a chce si ji pojmouti za svou choť a učiniti ji královnou svého srdce. Víš, milá Boženko, kdo je ta princezna? Ta princezna, to jsi ty, milá Boženko! Chceš se státi mojí královnou?"

Boženka překvapena tak náhlou zprávou, na kterou nikdy nečekala, zůstala odpovéd' dlužna, ale za to položila si hlavu na prsa Václavova a počala plakati. Václav ji obejmul a políbil. Po chvíli vzrušení Boženka ptala se Václava: "Co tomu řekne nyní ale Helena?"

"Boženko, neměj více o to starostí. Helena již o tom ví a rodiče jsou s tím také srozuměni!"

Po tomto obapolném vysvětlení líbali se vzájemně a Amor, který právě nepozorovan opodál nich stál, metal svoje střely přímo do středu milenců. Osud jejich byl tím zpečetěn a oni odcházeli z místa, kde láska jejich právě vypučela. —

KOUTEK HUMORU.

Nesejde jí na kvalitě.

"Přeji si koupiti deštník." — "Dobré kvality, prosím?" — "Ne, chci jej jen do špatného počasí."

§ ★ §

Skotové v Praze.

Přijel MacFleck ze Skotska do Prahy, a s velikým pytle, Bůh sám ví co v něm vzal, si tu pelášil do vlečňáku elektriky. V tom již k němu přišel průvodčí a upozornil ho, že vzhledem k objemnosti jeho vaku, musí si ještě koupiti za káčepadesát lístek na zavazadlo. MacFleck si odfrkne, rozváže uzel pytle, a houkne dovnitř: "Patriku, polez ven, když musím za tebe tak jako tak platit, tak si za ty peníze alespoň můžeš sednout!"

Rekord.

Následující rodinná historka je poněkud složitější: Jiří se chtěl oženiti s Věrou, která jej však odmítla. Rozhněván, opakoval svoji nabídku Věřině matce, která ji však přijala a sama se za Jiřího provdala. Tak se stala Věra Jiřího dcerou. Jenomže o svatbě Jiřího, jeho otec se zamiloval do Věry, a oženil se s ní, což pro Jiřího jeho situaci poněkud zkomplikovalo: neboť jeho dcera se tudíž stala jeho matkou, jeho otec pak jeho zetěm, a jeho žena jeho vlastní babičkou. A kromě toho, díky tomuto spříznění, Jiří se stal svým vlastním dědečkem!

§ ★ §

Profesorská.

Sluha: "Pane profesore, přišel lékař." Nemocný profesor: "Nechci ho viděti. Řekněte mu, že jsem nemocen."

SHLEDÁNÍ.

Pro kalendář Hlasatel upravil F. Š.

ARKÉTA jej poznala ihned v témže okamžiku, ve kterém se vynořil z přítomnosti porče máje na každé straně asi krok za sebou po muži. Poznala jej po onom slabém úsměvu, který mu pohrával kolem úst. Ano, obličej se za deset let jeho nepřítomnosti změnil. Jeho drobné rysy se ještě přiostrily. Ale ten úsměv byl jeho.

"Hello", zaznělo jí k uchu, "vsadím se, že mně nepoznáváš." Zírala na jeho malý knírek, který se neznatelně pohyboval dle toho, jak se ústa rozšířila k většímu úsměvu. Přesně symetrický proužek pod nosem do křivky upravený nepřidával mu na stáří, nýbrž ve spojení s jeho ostrým, nebojácným zrakem dodával výrazu tváře smělosti. A z toho všeho ten úsměv. Kdyby všechno jiné se změnilo, úsměv zůstal. Na ten nikdy nemohla zapomenouti.

"Edo," konečně odpověděla, ty jsi Eda." Všechno to přišlo náhle. Není divu, že se na okamžik nemohla vzpamatovali. Pootevřela dveře a políbila bratra na tvář. Mezitím zaslechla za sebou kroky otcovy, který přicházel z kuchyně. Starý Riley pohlédnuv na postavu rysující se ve dveřích na okamžik se zarazil, ale vzpamatoval se a beze slova uchopil synem mu nabízenou pravici a silněji ji stiskl. Skoro ani o tom nevěděl, že si potřásá ruku se synem. Byl příliš překvapen, ba i ohromen. Vykoktal ze sebe zpola vyčítavě: "Proč jsi nenapsal něco, proč jsi nedal vědět, že přijedeš."

Eda vstoupil do pokoje pozoruje otce svýma přivřenýma očima, ve kterých byl záblesk potěšení a na ústech mu pohrával stále ten jeho přívětivý, ale přeci odměřený úsměv. "Nerozčiluj se, tatíku. Sám jsem nevěděl, že se vrátím. Teprve včera o tom bylo rozhodnuto. A potom mně napadlo, že bych vás mohl překvapiti."

Oba muži vstoupili za Edou. Jeden z nich, světlých vlasů, odděný ve světlý kabát z velbloudí srsti pousmál se na Markétu.

Černovlasý zůstal státi nehybně u dveří, o něž se opřel. Po celou tu dobu mluvil překvapený otec svým rozčileným hlasem nevěda co má z radosti říci a co dělati. Naproti tomu syn velice rozvážně a klidně položil svoje zavazadlo a znaleckým okem se rychle, ale důkladně rozhlížel. A poznamenal: "Viš, jak to chodí. Člověk se chystá ke psaní, odkládá to den ze dne, utíká čas, týden za týdnem, měsíc za měsícem a na konec leta plynou tak rychle, že si toho člověk ani neuvedomí."

Náhle přivřev oči ptal se: "Bydlíš v domě stále sám s Markétou?" Starý muž jej ujistňoval, že se za leta nic nezměnilo, že v domě bydlí stále jen oni dva. S těmi slovy spěchal do kuchyně, zda by tam něco nenašel. Jen kdyby ten chlapec něco nechal vědět, že přijede. Mohli pro něho něco připravit. Takto se obrátil s bezradným pohledem k Markétě, který vyjadřoval, co počítí. Eddie zachytil ten pohled a pravil, že jsou všichni najedení, že jim stačí jen šálek kávy. Zatím co Markéta připravovala šunku s vejci, ujistňoval Eda otce, že jen obava o prozrazení jej udržovala mimo otcovskou střechu. "Bál jsem se," pravil, "že na poště budou dávat pozor na dopisy, které dostáváš, aby uvědomili námořní úřady. Mnohokrát, zejména v poslední době, jsem se chtěl domů podívat, ale vždy ten námořní bubák mne zastránil. Z toho důvodu jsem také své pozdravy ani nepodpisoval a nikdy jsem neudal své adresy. A nikdo neví, jak vytrvale vládní agenti čekají na svou kořist."

Tatík potřásl hlavou. Často přemýšlel o deserci svého syna z námořnictva. Často v opuštěnosti si dělal výčitky, zda sám něco neprovedl, a nezavdal synovi příčinu, že zběhl, a zmizel ve světě. "Edo," konečně pravil stísněně, "snad to byla moje chyba, že jsi utekl. Nebylo ti něco u mně, nebo doma protivného?"

Syn se chlácholivě usmál a ujistňoval otce, že naprosto ne, že to musela býti chvilková poblouznivost, která jej přiměla, že opustil loď, na kterou byl službou přidělen.

Při tom se rozhlédl po pokoji a potom poznamenal, že se v domě skutečně nic nezměnilo. Obrátil se ke svému nemluvnému společníku, který seděl po jeho pravici a pravil mu: "Deset let jsem nebyl doma a nyní se mi zdá, jako by to bylo jen včera, co jsem odsud odešel. Vše je dosud na svém místě. Ani tomu nechci věřit." A oba muži se na sebe významně požívali.

Tatík pokyvoval hlavou a zamyšleně pravil: "Míval jsem hlavu plnou starostí o tebe. Mnohou noc jsem probděl. Bylo to kruté. Nevěděl jsem kde jsi. Často mne napadlo, zda úřady na zběhnutí nezapomněly. Snad se takové věci stávají. Bylo ti tehdy jen osmnáct. Kdybys tenkrát měl rozum a přihlásil se, mohla býti tato věc vyřízena. Nebyli by nemilosrdnými k chlapci."

Eda se pohoupával na židli, na otce se shovívavě usmál a pravil: "Co bys tomu říkal, kdybys věděl, že ta věc je již vyřízena. Znam jisté lidi, vlivné lidi, kteří mohou dokázat mnoho a dovedou urovnati horší věci, než je zběhnutí potřeštěného mladíčka. Ta věc je v dobrých rukou. Oni pracují v můj prospěch ve Washingtonu. Dříve, než uplyne týden, bude celá věc urovnána a já se budu moci opět ukázati celému světu."

"Díky Bohu," spokojeně odpověděl tatík, "tím mne zbavuješ mnohé starosti, Edo. Býval jsi dobrým hochem, trochu divokým, ale nikdy jsi nikomu neškodil."

"To ale není ještě vše, dodával Eda. Zde mí přátelé, Mr. Stein a Mr. Carter pomýšlejí na zbudování továrny v našem městě. Chtějí vyráběti železářské zboží. Proto jsem se odvážil nečekati na konečné vyřízení ve Washingtonu a přišel jsem dříve. A rozhodnou-li se oba páni ke zbudování továrny, ustanoví mne vrchním ředitelem."

Mr. Stein rozpačitě zakašlal. "Je mi líto, že Eda to prozradil. Nechci u vás vzbuzovati přehnaných nadějí, Mr. Riley. O věci není dosud rozhodnuto. Přišli jsme pouze na naléhání Edovo. Najdeme-li vhodné místo, které by nám cenou vyhovovalo, zakoupíme jej. Ale víte, jací lidé jsou. Seznají-li, že mají něco, po čem bažíte, nevědí, co by za to chtěli. Ceny se vyhoupnou do výše, která je nedostupná. Došlo-li by k tomu —" Nedořekl, ale za to s úsměškem pohlédl na Edu, který jeho výraz opětoval.

Otec i Markéta, která právě nalévala kávu, byli však příliš zaneprázdněni svými

myšlenkami i opojeni radostí nad shledáním, že nemohli pozorovati těchto významných pohledů. Markéta však chvílemi měla živný pocit z tohoto náhlého shledání. Zdálo se jí, že nepocítuje oné radosti, která měla vyvěrat z příchodu bratrova. Chvílemi jej nyní pozorovala a nechtěl se jí líbiti jeho úsměv. Nyní si všímala, že měl docela jiný výraz, než mívával dříve. Ano, byl to Edův úsměv, ale něco se na něm změnilo. Snad to bylo oněch deset let. Vždyť se lidé změní. A ona chovala v mysli jeho mladistvý výraz, který znala před deseti lety. Zmocňovaly se jí však obavy, kterých nemohla zaplašiti, ať si je vysvětlovala jak chtěla.

V tom již zase Eda promluvil. "Musím se skrývati nějakou dobu, asi týden. Nesmím se prozraditi. Kdyby se o mé přítomnosti zde donesla zpráva do Washingtonu, naděje na urovnání mého zběhnutí by byly pohřbeny. Ty, ani Markéta nesmí nikomu říci, že jsem tu. Ani že je se mnou Mr. Stein a Mr. Carter. O našich plánech nesmí nikdo věděti. Vše se musí dít v tajnosti. Já zůstanu doma a oni si půjdou prohlédnouti po městě vhodné místo k zakoupení. Kdyby se prozradilo, že já jsem tu, vše by bylo ve Washingtonu pokaženo a já bych šel do žaláře. Jistě bych dostal pět let. A o plánech mých přátel také nikdo nesmí nic věděti. Ztratil bych příležitost dosáhnouti vysokého postavení, na jaké mám naději."

Otec spokojeností zářil. Ne, neprozradí nikomu nic. Nezkazí synovy naděje. Věděl, že syni ve světě vynikne. Pravda, byl trochu divoký, ale léta mu přinesla rozum a nač by měl pykati za potřebnost v mládí a na předčasně vychloubání. Ne, na něho se může spolehnouti. Počká ten týden a potom bude míti dosti času, aby se mohl se synem před přáteli a známými chlubit.

Markéta seděla u stolu zamklá. Vše to může býti pravdou, co Eda a jeho přítel praví. Napadla ji hrozná myšlenka, zda Eda se nevrátil, aby otce neošálil opět, jak to udělal již před tím několikráte. Zamlčela před otcem jiné bratrovy poklesky, jen aby mu nezpůsobila žal. Zaplatila za zpronevěru, kterou provedl ve Steelově továrně. Byl to poslední Edův kousek, než se dal naverbovati k námořnictvu.

Po jídle se všichni odebrali na lůžka. Dlouho do noci seděla Markéta a přemýšlela o minulosti a nemohla se zbaviti nejas-

ných obav. Tušení jí pravilo, že něco není v pořádku. Namlouvala si, že to jsou jen stíny minula. Že Eda se přeci napravil, že jest nyní řádným mužem a že mu musí pomoci a zachovati se dle jeho přání a nikomu o jeho návratu nesdělit ani slova.

Příštího jitra seděla s otcem u snídaně sama. Bratr i jeho přátelé ještě spali. Náhle otec postavil šálek s kávou na talířek a pravil: "Ve středu sem přijde Johnny. Ani jemu nesmíš říci ani slova. Pamatuj, co Eda řekl. Nesmíš Johnnyho vpustiti dovnitř. Čekej naň v zahradě. Zaříd' to již nějak. Markéta přikývla.

Nasedli do auta a starý Riley měl poněkud obtížnější práci, aby vyjel z malého garáže, ve které se jeho automobil tísnil s autem hostů. Dojeli k nádraží, kde otec pracoval jako staniční agent. Markéta vystoupila a než přešla, ulici otočila se ke dveřím nádraží, ve kterých zahlédla otce, který se na ni usmál a přiložil ukazováček na ústa. Ano, ani slova nikomu. O Edovi a jeho přátelích nesmí věděti nikdo.

Téhož večera v osm hodin přišel Johnny Čekala naň v zahradě a ihned navrhla, aby se prošli. Johnny se beze slova podvolil. Kráčeli ulicí mocnými duby zastíněnou. Za krátko se ocitli za městem. Její obydlí bylo skoro na okraji, jedno z posledních v ulici. Šla zamýšleně. Nemohla se zbavit myšlenek na bratra a druhé návštěvníky. Přešli za bezvýznamného hovoru most a došli k parčíku u návrší, kde usedli na lavičku.

Johnny vyprávěl o práci v bance a že mnohdy vychází teprve před sedmou. Ale do srpna všechna práce bude vyřízena a potom . . . Mluvili o svých plánech. Čas uběhl a když se Johnny podíval na hodinky, bylo již jedenáct. Vrátili se a u vrátěk políbil John Markétu na rozloučenou.

V pokoji seděl Mr. Stein a mluvil s jejím otcem. "Byli jsme se Mr. Carterem dnes porozhlédnouti po městě," zaslechla Markéta, "neukazovali jsme se sice mnoho, ale co jsme viděli, přesvědčilo nás, že toto je pěkné město. Město s obchodní budoucností. Podarí-li se nám najíti vhodné místo a dostaneme-li je za přijatelnou cenu, budeme velice spokojeni. Pochybují, že by jiné město se mi lépe zamlouvalo."

Na pohovce se rozvaloval Eda maje cigaretu v koutku úst. Pohlédl na sestru a ptal se, jak se jí líbilo v obrázkovém divadle.

"Byli jsme na procházce," odpověděla Markéta. Eda zamžikal očima na Steina a kolem úst se mu objevil ten jeho úsměv. — Markéta se poněkud zarazila. Její bratr nyní pohlížel ke stropu a zdálo se, že o něčem přemýšlí, čemu se nějak posmívá. Jeho úsměv se chvílemi neznatelně měnil, ale stále mu pohrával kol úst. Po odchodu Steinové do jeho ložnice vyprávěl Eda o sobě. Jest účetním, kterého si Mr. Stein oblíbil tak, že mu bezmezně důvěruje. Vyprávěl jim něco ze svého života z doby, za které jej neviděli. Vše se zdálo býti tak krásným.

Než se Markétka odebrala na lůžko, přistoupila k Edovi, políbila jej na tvář a starostlivě se jej tázala: "Budeš k tatínkovi hodným? Tolik se o tebe nastaral. Stýskalo se mu po tobě."

"Neměj starostí," odpovídal bratr, nemusíš mít žádných obav. Všechno bude nyní v pořádku."

Odebrala se do své ložnice, ale dlouho nemohla usnouti. Když se o to pokoušela, vždy za chvíli procitla. Při jednom takovém procitnutí náhle vyskočila ustrašeně z lůžka. Ze zdola z kuchyně, která byla pod její ložnicí, zaslechla mručení. Rozpoznala hlasy návštěvníků a opět ulehla. Snažila se usnouti, ale v tom ji napadla myšlenka, že snad otec onemocněl a ji nechtějí budit. Rychle se zvedla, přehodila přes sebe plášť a mířila ke schodům. Zaslechla zaklení, které ji zarazilo u samého schodiště.

"To je k čertu pěkný pořádek," pokračoval hlas, "co si myslíš, že chlastá moji kůrku?"

Markéta poznala Steinův hlas. Stála jako přikována. Ale v tom již se ozýval druhý muž: "Nemluv o tom, kdyby tě Poupě slyšel . . ." Nedořekl. Hartusivý hlas Steinův jej přerušil. "A co na tom? Co mně je do Poupěte. Napadne-li mne, seberu se a odejdu. A mám tisíc chutí to provésti hned nyní."

"To si to neplet'," ozýval se zase Carter, "Poupě nemůžeš nyní nechat na holičkách. Je pravda, že po něm páсне kde jaký policista a detektiv, ale nyní jej nesmíš opustiti. Celou věc vymyslel a prozkoumal on. Nikdo neví, kým opravdu je. Jenom my dva. V Chicagu a jinde jej znají jako Poupě, ale v tomto Zastrkově jej znají jako Edu Riley."

“Nu, a co my z toho máme?”, zabručel nespokojenec.

V odpověď zavznělo tlumené zakletí. “Nerozumíš, ty vrtáku, že Poupě kdysi pracoval u Steele. V pátek jest tam výplata. Přivázejí tam z banky na třicet tisíc. Přepad provedeme za dne, kdy starý i jeho dcera jsou v práci. Potom zajedeme rychle zpět sem do domu a budeme je balamutit o tovarně a rozhodnutí z Washingtonu. Káru budeme mít ukrytu v garáži a policajti nás budou marně honit po celém okolí. Až se první rozčilení uklidní, nepozorovaně odjedeme. Starému řekneme, že jsme se nemohli dohodnouti na ceně pozemku.”

“Co když ale bude starý mít podezření?, namítal Stein. Divím se, že na to nalátnul.”

“I kdyby něco tušili, neprozradí svého syna a bratra. Snad nedostáváš strach?”

Markéta stála jako přimrazena, nejsouc schopna pohybu. Byla jako omráčena. Ale nové zaklení ji zbavilo jejího úžasu, takže se mohla odplížit do své ložnice. Na spánek nebylo pomýšlení. Viděla v duchu přepad, střelbu v továrně, viděla svého Johnnyho, který pravidelně dovážel peníze do továrny, viděla Edu, jak padají pod střelami, viděla ujíždějící automobily obsazené policisty. Na mysl jí přišla sensační ohlavení zpráv o loupeži, ve kterých je uváděno pravé jméno jejího bratra ve spojení s jeho předčivkou světa lupičů, viděla svého otce zhrouceného neštěstím. Tak takový je návrat bratrův, takové je shledání otce se synem.

Ráno sešla do kuchyně hrozně unavena. Otec nemohla se jí dočkati začal sám míchat těsto na lívance. Činil tak s rozkoší a pobručoval si spokojeně písničku. Ne, nemohla mu nic prozraditi. Uprosí Edu. Ne, rozhodla se, co by v rozčilení řekla. Rychle posnídala, oblékla se ještě spěšněji a aby se nemusela setkat s oběma muži, řekla, že pospíchá do práce, že je jí dnes příliš potřeba.

Při práci byla roztržita, vš jí padalo z rukou, nevěděla, co jí zaměstnavatel diktuje. Ten se na ni konečně podíval a zeptal se jí, co jí schází. Tvrdila, že nic. Mr. Larkin však viděl její pobledlost, kruhy pod očima, vyčerpání zornice, neušlo mu chvění jejích rukou. Konečně pravil: “Dnes je čtvrtek. Vím, že jste buď nemocna a nebo z nějaké příčiny rozechvěna. Jděte v každém případě k lékaři a nebo domů. Odpočiňte si do pondělka.” S výrazem protestu v očích chtěla

Marketa odporovati, ale Mr. Larkin své vyzvání opakoval skoro rozkazujícím tonem. Šla tedy.

Navštívila v bance Johnnyho, který se chystal k lunči. Šli spolu. Při jídle si Johnny povšimnul jejího vzezření a rozpačitosti. Řekla mu, že má do pondělka volno na zotavenou. A potom tonem, jak možno nejhostejnějším se jej vyptávala na jeho práci. Zavedla řeč na zítřejší dodávku peněz Steeleovi.

“Tam dojíždím s Jim Eltingem. Přestává mně to však již bavit. Je to jako doručení dopisu. Nikdy nic rozčilujícího. Máme oba při sobě revolvery, ale ty nám jsou jen na obtíž. Cvičíme se na rozkaz ředitele banky dvakrát týdně ve střelbě, ale myslím, že je to nesmysl. V našem městě přepad není možný. Vše je tak klidné.”

“Vše je tak klidné”, opakovala zamýšleně Markéta, až se toho Johnny povšimnul. “Co kdyby ale přeci k něčemu došlo? Na příklad kdyby sem zavítal Poupě se svým gangem?”

Johnnyho rysy se změnil y v tvrdý výraz. “Ty bychom patřičně přivítali. Oba jsme výborní střelci.”

“Snad bys nebyl tak bláhový, abys střílel na Poupě?”

Johnnyho oči se súžily, když na Markétu pohlížel. “Možná že bych střílel, možná že ne. Často jsem si myslel, kdybych měl příležitost se s tím ptáčkem setkat, že bych mu to vykreslil. A byl bych nejšťastnějším človíčkem na světě. To není člověk. To je bestie.”

Náhle se zarazil. “Co je ti, Markéto?”

“Nic, jenom mdloba, musím . . .”

“Musíš si ulehnutí a pořádně si odpočinouti. “Slíbila mu na odchodu, že jej poslechne.

Kráčela zvolna ulicí, která byla oživena odpolední dopravou. Věděla, že otec neodchází dříve jak v šest. Na návrat domů nechtěla ani myslet. Setkala by se s oněmi hroznými muži. Sedla na bus a jela k domu, který Johnny stavěl pro sebe a pro ni.

Johnny mohl najmouti pouze jednoho člověka. Sám pomáhal po večerách a celou neděli. Promluvila s dělníkem. Ano, asi v srpnu bude vše hotovo. Vracela se. Ano, v srpnu. A zítra ve dvě hodiny Johnny odnáší peníze do továrny. A zítra ve dvě hodiny

bude buď mrtvým on a nebo její bratr. A nebo oba.

Na chvíli se jí myšlenky zarazily. Ne, k tomu nesmí dojít. Musí uprositi Edu. Což ale když neuposlechne? Stačí uvědomiti policii. Ale před očima jí vyvstal otcův obraz, zhroucený, žalem skličенý a snad bolestí umírající. Ne, ani k tomu se nemůže odhodlati. Zatím slunce se dávno sklonilo a začalo se šeriti. Zajela rychle domů.

Vykradla se opět z domu a zajela k hlavní poště. Dopis vhodila do schránky a rychle odcházela. Ano, o všem jest rozhodnuto. Nyní se již nedá nic na věci měniti.

Vrátila se domů a ani se večere netknouše odešla na lůžko. Opět nemohla spáti, až konečně k ránu vysílením usnula. Bylo krátce před polednem, když procitla. Dole v kuchyni zaslechla hlasy. Poznala v jednom, velitelsky znějícím, Edův hlas. Rychle se u-

SILNICE VE ŠVÝCARSKÝCH ALPÁCH.

Jedním z velkých úspěchů moderního inženýrství jest nová silnice Gandria ve Švýcarsku, vedoucí horami mezi kantony Ticino a Grisons. Američtí inženýři docílili stejně velkých úspěchů silnicí v horách v Ledovcovém národním parku.

Vešla nepozorována. Všichni seděli u stolu a Stein s Carterem vykládali jejímu otci, že mají místo vyhlédnuté a že zbývá jen otázka pracovních sil. A tatík se zápallem jim objasňoval místní pracovní poměry. Vzpomněla si na pohrdlivý ton, jímž se oba muži vysmívali, jak její otec nalít na povídačku. To rozhodlo. Odkradla se do svého pokoje. Z psacího stolu vyňala obálku a papír a cosi tužkou tiskacími písmeny psala.

pravila a oblékla a sešla ve čtvrthodince dolů. Eda jí šel v ústřety.

“Prý jsi nemocná, říkal tatík. Jak je ti teď?”

“Děkuji, dobře. Je to jen bolení hlavy. Dojdu si jen pro nějaké pilulky. V poledne jsem zpět a připravím vám oběd.” Eda za ní pohlížela a ze dveří ještě volal, že není třeba.

Zajela ke Steelově továrně. Na ulici spatřila metaře, který tam nikdy nebýval

a který si spíše všiml lidí, než aby skutečně metl. V odpadkové nádobě na kolečkách byly navršeny noviny a starý balící papír. O něco dále muž strkal před sebou vozík se zmrzlinou, ale mnoho zvonečkem nezvonil. Jen tu a tam, aby se neřeklo. U samého vchodu do podniku stál pouliční prodáváč cukroví, oříšků a jiných drobností. Ruce držel pod svým přenosným krámkem, který měl zavěšený na řemenu kol krku. Jeden konec bloku byl zatarasen truckem dělníků kanalizačního departmentu, kteří cosi kutili nad odkrytým poklopem. Vše bylo tak klidné, nikde ani policisty. Jistě si v továrně po mysli, že varovný dopis byl činem nějakého pomatence. Snad takových dostávají více, napadlo Markétu. Když mījela dveře tovární budovy, zahlédla za sklem obličej, který znala velice dobře. Sám policejní náčelník vyhlížel do ulice. Podívala se ještě jednou na pouliční prodáváče, na dělníky a ihned se jí zdáli jinými, než v jakém světle je viděla. Rychle spěchala domů.

Skoro bez dechu tam doběhla a ještě zastihla Edu i jeho kamarády. Pohlédla na ně v rozpacích a oni na ni. Eda se usmál a pravil, že nemusela spěchat, že se bez jídla obejdou. Markéta však naň zírala vytřeštěným zrakem. Konečně ze sebe s námahou vypravila: "Vím, že jsi Poupě, vim to, Edo." Oslovený ani okem nemrkl. Vrhł jenom letmý pohled ke Steinovi a pravil: "Podívej se, kdo je venku."

Stein vyhlédl oknem, vyšel před dům a v okamžiku se vrátil. "Nikdo", stručně odpověděl. Eda tímže klidným krokem a beze slova přistoupil k Markétě a než se nadála, držel ji ruku na ústech, zatím co druhí dva muži jí svírali paže. Posadili ji na židli, do úst vložili šátek, ovázali kol úst. Ruce i nohy

ji spoutali a k židli přivázali. Markéta očima mluvila k Edovi, ale ten jí nerozuměl. Neznal mluvy očí, jak ona se svým otcem. Ten kdyby tu byl, ten by z jejích očí vyčetl, do jakého nebezpečí Eda se řítí. Do jaké pastě se vrhá.

Vše bylo dílem několika okamžiků. Edovi společníci pobízeli tohoto, že je nejvyšší čas, aby šli. Eda se na okamžik naklonil nad Markétu a tiše ji pravil, že pouta nejsou příliš utažena, že se za hodinu či dvě sama z nich vyprostí. Marně mu očima naznačovala, že mu něco chce říci. Neměl pro to smyslu. Misto toho jí ještě připomněl, aby otcí neříkala nic, aby mu neprozradila, kým on je.

"Bylo to až příliš jednoduché," vyprávěl jí téhož večera Johnny. "Policejní náčelník je poznal ihned, jakmile zastavili s autem před vchodem. Poznal ihned Poupě. Pozdě poznali lupiči, do čeho vlezli a obrátili se na útěk. Ale ocitli se ještě v horším postavení. Převlečení policisté je úplně rozstříleli. Poupě již nemá svého růžového obličejce. Jest to pouhá slitina masa. Bylo to dílo několika vteřin."

V tom vešel starý Riley a zaslechl poslední slova. "Přijeli prý z Chicaga," dodala na vysvětlenou. "Po celém městě se o tom mluví."

Po chvíli se otočil k Markétě a pravil: "A neříkal Eda nic, kdy se vrátí?"

Tentokrát hlasem klidným a sebevědomým odpovídala Markéta: "Neříkal nic, prý dostali telegram a museli se hned vrátit. Neví kdy sem zavítá a z továrny také není nic." Přece však ji v hrdle poskočilo, když si vzpomněla, jak otec bude toužebně očekávat pozdravné lístky a těšit se marně na nové shledání.

HUMOR.

Radosti cestování.

Kdysi vyhrál pan Šafránek hlavní výhru v třídní loterii, jel se podívat se svojí ženou a šesti neposednými dětmi do Itálie. V Římě si pochopitelně chtěli prohlédnouti všechny pozoruhodnosti, a dle rad, které jim před odjezdem dal jejich známý profesor Mrkvička, pro první den měl pan Šafránek poznamenáno v notýsku: "Forum Romanum"

— Celá rodina hned ráno se vydala z hotelu na pochod, ale čiperné děti o pět minut předstihly své rodiče. Dívá se pan Šafránek v ustrnutí na zříceniny Fora Romana: přerážené sloupy, poškozené sochy, rozbité vázy, prostě obrázek zkázy! A tu povídá pan Šafránek polekán k své choti: "Ženo, pojd'me rychle odtud, nežli policie zpozoruje, jak to ty naše děti tady zřídily!"

Pro naše zahrady a zahrádky.

Praktické rady a pokyny podle nejnovější praxe podává F. L. Musil.

PĚSTOVÁNÍ zeleniny, květin, ozdobných křovin a trávníků rozšířilo se ve Spoj. Státech a v Kanadě v posledních letech velice. Nikdy před tím nebyla zahradám u obydlí věnována taková pozornost a péče, jako právě nyní, což jest ovšem jen potěšitelné. Pisatel těchto řádků již před čtvrt stoletím upozorňoval v různých časopisech na důležitost zahrad po stránce zdravotní a též praktické s ohledem na zvýšení ceny majetku; k tomu cíli také společně s p. Ferd. de Giorgim napsal knihu o domácím zahrádnictví.

Majitelé zahrádek či "zahrádkáři" potřebují však stále různých rad a pokynů. Mezi Američany bylo sice založeno hojně různých odborných společností a také řada "Garden Clubs", jejichž členstva v poslední době značně přibýlo, leč mezi Čechoslováky byl první zahrádkářský klub založen teprve před dvěma lety. V těchto klubech dostává se členům žádaného poučení, leč každý nemůže býti členem a všude nemůže býti zahrádkářský klub.

Podobně nemůže také každý zahrádkář odebírat řadu odborných časopisů a míti řadu odborných knih a stále je studovati. Jednak na to není peněz a jednak ani kdy.

Touha po poučení nutí pak mnohé zahrádkáře, že dotazují se v redakci Hlasatele a přejí si míti zodpovězeny různé dotazy a osvětleny různé otázky a záhady. Náš "Hlasatel" zodpověděl již ve své "Listárně redakce" tisíce a tisíce dotazů k úplné spokojenosti a pisatel tohoto článku v letech 1924 a 1935 v "Denním Hlasateli" i v půltýdenním "Hlasateli" a v posledních letech i v závažném kalendáři "Hlasatel" poskytl mnoho informací, pokud se daly z odborných pramenů získati.

Tyto informace, často velice pracně sehnané, jsou však rozházeny a jen málo praktických čtenářů si je vystřihávalo a schovávalo nalepením do knihy výstřížků. Tak se stávalo, že některé dotazy bylo nutno zodpovídati znovu a znovu. Proto jsem se po-

kusil zpracovati nejdůležitější a nejpotřebnější informace v této formě a otisknouti je pro potřebu našich zahrádkářů.

Kdo tyto informace pozorně přečte a v případě potřeby opět se do nich podívá, může jenom získati. Předně může se uchrániti možného zklamání z nezdaru a ušetřiti čas i peníze a za druhé může míti větší radost i užitek ze své zahrady nežli ti zahrádkáři, kteří nedbajíce o poučení, spoléhají se na náhodu, že "snad to nějak poroste."

Praktický význam těchto informací kromě jiných čtenářů velice pěkně ocenil také Dr. Eduard Míček, profesor na státní universitě v Texasu. A krajan Jakub Potužák z Grand Haven, Mich., v Denním Hlasateli 9. února 1936 kromě jiného napsal: — "Srdečné díky redaktoru p. Musilovi za jeho rady minulé jaro, kdy upozorňoval farmáře, že kdo z jara nesije, na podzim nesklízí. Takové rady se ani nedají penězi zaplatiti. Já jsem ku př. sám nevěděl, že můj pozemek má tak kyselou půdu." A dále: "Taková kukuřice se zřídka vydaří a o to má zásluhu p. Musil, protože nabádá ji očkovati."

Pro pěstitele zeleniny.

Zeleninu lze pěstovati se zdarem nejen ve velké zahradě na venkově, jaké mohou míti na farmách, nýbrž i v malé zahrádce v městech. Nezáleží na velikosti zahrady, nýbrž na čipernosti a bystrosti jejího pána, jak využítuje osevného postupu, aby za léto sklídl nejen dvě, nýbrž i tři, ba i čtyři sklizně, nemluvě při tom o využitkování mezi-sadby a postupného vysévání rychle dospívajících druhů.

Domácí zelenina je také vždy mnohem cennější, protože je bohatší na výživné látky, ježto se může na stůl předložit čerstvá. Této čerstvé zelenině se nemůže nikdy vyrovnati ona, která se po několik dní povaluje po obchodech.

V loňském ročníku kalendáře Hlasatel otiskl jsem článek "Z rané setby raná sklizeň" s pokyny k vypěstování sazeniček v pa-

řeništích, v bedničkách a na semeníštích. Proto se letos omezím jen na několik nejdůležitějších pokynů, aby nám zbylo více místa na květiny a ostatní.

RANÝ JARNÍ VÝSEV.

Většina rané zeleniny měla by být vyseta již v době setí ovesa, neboť čekati s výsevem až na dobu sázení kukuřice je zbytečné. Vyseje-li se tato zelenina dosti časně, může svůj růst dokončiti čili dospěti ještě před příchodem vedra, a proto se jí říká "cool season crop". Vyseje-li se pozdě, je jak velikostí tak i jakostí pod standardem.

K této zelenině patří řetkvičky, vodnice, cibule, kedlubny, hrách, salát, špenát a hořčice na salát, kromě jiných. Na tento způsob nyní znovu upozorňoval J. W. Lloyd z oddělení pro pěstování zeleniny při zemědělské koleji university státu Illinoisu.

PODZIMNÍ VÝSEV ZELENINY.

V Americe není ještě zcela využitkováno výhod různých druhů pařenišť, jako v Evropě, kde zvláště studené pařeniště (Cold frame) slouží k vypěstování rané zeleniny záhy na jaře, kdy je ještě drahá a vzácná. Zde k urychlení slouží více skleníky, což jest ovšem mnohem nákladnější.

Studené pařeniště má ještě výhodu, že si je může zaříditi každý, kdo má zahrádku, což není možné u skleníku. Zejména na farmách měli by si této výhody povšimnouti.

Semeno zeleniny k docílení sazeniček, jež se mají v studeném pařeništi přechováti přes zimu, má být vyseto během září v okolí Chicaga, Clevelandu, New Yorku a Omahy; severněji seje se ještě dříve, jižněji opět později.

VÝSEV OTUŽILÉ ZELENINY.

Otužilá zelenina, kterou možno vysévat přímo na záhon v dubnu i když ještě hrozí noční mrazíky, může být vysévána ještě v květnu, zpozdí-li se sezona.

Z rychle dospívající zeleniny jsou to: Křovité fazole či ledvinky, raná řepa, raná mrkev, cvikla či mangold, řeřicha, kopr, čekanka endivie, salát hlávkový, hořčice, cibulové sazeničky, hrách, kadeřávek, kapusta, růžičková, řetkvička a rané brambory.

Z celosezonní zeleniny: Artičky jerusalemské, prokolice či broccoli, kapusta růžičková, rané zeli, celer kořenový, celer lodhový, čekanka, kedlubny či brukev, pór,

petržel, pastinák či dřenka, tuřín či rutabaga, ovesný kořen či salsify i černý kořen, špenát, vodnice či turnip.

Z vytrvalé zeleniny, která zůstává na jednom místě několik sezon: Chřest či asparagus a křen či horseradish, též rebarbora či rhubarb.

CHOULOSTIVÁ ZELENINA.

Tato se má vysazovati teprve za ustáleného počasí v květnu, když už je země dosti prohrátá a nehrozí žádné mrazíky.

Z rychle dospívající zeleniny jsou to: Fazole popínavé, anglicky string beans, dále fazole "Lima" křovité i popínavé, z nichž limské fazole se obyčejně sázejí až za 14 dní po string beans.

Z celosezonní zeleniny: Kapusta hlavatá či savoy cabbage, zeli listnaté či collards, sladká kukuřice, novo-zélandský špenát, okra či ibišek, paprika, dýně, tykve, vodní melouny, okurky, sladké brambory.

Z vytrvalé zeleniny: Pampeliška, anglicky Dandelion, která ačkoli jinak v planém stavu je svízelným plevelem, zušlechťená pěstuje se též jako výborná zelenina, a pak reveň či rebarbora, angl. Rhubarb či Pieplant.

CHŘEST A REVEŇ.

Chřest či asparagus a reveň či Rhubarb jsou víceletými plodinami, právě jako jsou francouzské artičky (Globe Artichoke), křen (Horseradish) a pampeliška (Dandelion). Záhony chřestu a reveň nutno ještě v červenci dobře obdělávati a pletí, má-li se zajistiti dobrá úroda i pro příští rok; chřest se totiž sklízívá již v květnu-červnu a reveň také záhy na jaře. Prospěje dobré svrchní přihnojování důkladně shnilou chlévskou mrvou nebo některým umělým hnojivem, které se pro tyto rostliny hodí.

NOVÝ ZPŮSOB PĚSTOVÁNÍ FAZOLÍ

Fazole či ledvinky "string beans", jejichž lusky se sklízívají k požívání za zelena, mají dnes sorty, které se vydaří i za podmínek silně nepříznivých. A protože jsou velice zdravou a výživnou zeleninou, měla by se jim věnovati náležitá pozornost.

Žádají nejchladnější a nejteplejší místo v zahradě. Starý způsob sázení fazolí do kopečků je však už zavržen. Teď se sázejí do řádek na 1½ stopy od sebe a v řádce asi na šest palců za sebou. Tím se docílí větší

úrody. Semeno se zadělá asi na palec hluboko; výborně prospěje pohnovení hnojivem, v němž je hojně potaše a kyseliny fosforečné.

Nejlepší nízké fazole se zelenými lusky jsou Giant Stringless Green Pod, které jsou nejen úrodné a výborné jakosti, ale předrží i lehčí mrazíky, 1—2 stup. Fahr. Po nich přijdou Extra Early Refugee, Early Red Valentine a rané Mohawk, také Black Valentine.

Ostatní fazole jsou choulostivější a proto popínavé "Runner Kidney Beans" sázejí se později. Nejchoulostivější jsou fazole Lima, které se vysazují až za 14 dní po těchto.

Obyčejné křovité fazole možno vysazovati v 14denních přestávkách až do července, křovité Lima v 10denních přestávkách také do července.

K ČEMU JE DOBRÁ ŘEŘIČKA.

Řeřichy je několik druhů a z těch se v našich zahradách pěstují hlavně čtyři druhy, od sebe úplně odlišné. Jsou to:

1. Řeřicha či řeřišnice hořká, anglicky Bitter Cress, botanicky Cardamine amara;

2. řeřicha zahradní či vesnovka, anglicky Upland-Cress, bot. Lepidium sativum;

3. řeřišnice vodní či potočnice, angl. Water Cress, bot. Nasturtium officinale nebo Roripa Nasturtium;

4. řeřišnice či řeřicha větší, angl. Common Nasturtium, Indian Cress, bot. Tropaeolum majus.

Řeřicha vodní má mítí tekoucí vodu k svému vzrůstu, kdežto ostatní lze pěstovati v zahradě na záhonech jako ostatní zeleninu. Všechny čtyři slouží jako zelenina v našich kuchyních, hlavně jako salát.

Největší oblibě se těší řeřicha potoční, která roste též planě na vlhkých travnatých místech (na lukách) a v příkopech v Evropě, v severní Asii a místy také ve Spoj. Státech, kam byla zavlečena z Evropy. Protože však v angličtině je pod jménem Water Cress známo několik rostlin, říká se této True Water Cress, pravá řeřicha vodní, česky pak také potočnice lékařská.

Jemné listky na jaře i z planých rostlin slouží za salát. Čaj z listků dobře účinkuje na žaludek a střeva a také čistí krev; odvaru v pívě užívají místy proti vodnatelnosti. Na konci května a na začátku června vytlačují z čerstvé nati a listů šťávu, která

slouží za lék hlavně proti kurdějím neboli skorbutu, krticím a nemocem ledvin, ježto žene na moč.

Jednoleté a vytrvalé květiny.

"Zahrada bez květin je jako člověk bez vzdělání", jest okřídlené rčení, které se rozšířilo zvláště v naší staré vlasti. Do jisté míry toto rčení platí i v Americe. Pravím jen "do jisté míry", ježto když toto rčení v Čechách razili, neznali tam ještě valně anglo-amerického způsobu zahrad s trávníkem a pouze s nějakými kři a několika stromy, který je též krásný a imponující. Nyní však i ve Spoj. Státech rozšířilo se pěstování květin všeobecně.

Zahradních květin je mnoho tisíc. O nejdůležitějších a nejznámějších z nich pojednal jsem v minulých ročnících kalendáře Hlasatel, na které zde odkazuji, zejména pokud jde o výběr pro různé potřeby. Letos zde otisknu několik stručných rad a pokynů, na které se obyčejně čtenáři v listárně redakce "Děmého Hlasatele" a půltýdenního "Hlasatele" nejvíce táží.

ROZDĚLENÍ KVĚTIN.

Květiny v užším slova smyslu pro praktickou potřebu se rozdělují v čtyři hlavní skupiny: — 1. Jednoleté či letničky; 2. dvouleté; 3. mnoholeté neboli vytrvalé či trvalky, pereny; 4. hliznaté, cibulovité atd.

Jednoleté a dvouleté se pěstují vesměs ze semene, mnoholeté většinou ze semene, kdežto hliznaté se rozmnožují sázením hliz, cibulí, oddenků.

V praxi se ještě rozdělují na choulostivé (Tender), jež nesnesou často ani chladna, natož mrazíků, na polootužilé (Half Hardy) a na otužilé (Hardy), jež možno vysévat i vysazovati velice záhy na jaře.

JEDNOLETÉ KVĚTINY, ANNUALS.

Letničky vyrůstají v jednom ročním období, načež odumírají, neboť nemají vytrvalých kořenů, oddenků, hliz. Semeno většiny druhů vysévá se na severu v březnu-dubnu do bedniček nebo pařeniště a sazeničky se pak vysazují ven, jiné možno vysévat přímo na záhon, některé však až v květnu.

Některé se pěstují zúmyslně jako dvouleté a v tom případě se vysévají až v srpnu-září, aby kvetly časně na jaře následujícího roku.

Pěstitele rozdělují letničky ve tři skupiny: 1. Choulostivé (Tender); 2. otužilé (Hardy); 3. zvolna klíčící (Slow annuals).

DVOULETÉ KVĚTINY, BIENNIALS.

Mají dvouletou dobu vegetační. První rok vytvoří jen listy, načež druhý rok teprve přinesou květ (po případě i semeno), načež také odumírají. Vysévají se pravidelně v létě nebo na podzim, od srpna do listopadu přímo na záhon.

Rychlením dá se i dvouletá rostlina přivést do květu již prvním rokem. Proti tomu zahradníci pěstují některé druhy jednoletých květin jako dvouleté vysévající je v srpnu-září pro květ časně zjara následujícího roku.

Ani tyto dvouleté rostliny nemají vytrvalých kořenů, oddenků atd. a jejich lodyhy jsou rovněž měkké a šťavnaté jako u letniček.

MNOHOLETÉ KVĚTINY, PERENNIALS.

Perenující či vytrvalé květiny liší se od jednoletých a dvouletých tím, že z jednoho zasetí nebo zasazení rostou po několik roků, při čemž jejich podzemní část zůstává táž, toliko nadzemní zelené stvoly odumírají každoročně. Jejich kořeny jsou tvrdé, polodřevnaté, ba také hlizovité jako u jednoho druhu begonie, kdežto ostatní begonie se pěstují ze semene.

Pereny se rozmnožují buď výsevem semene nebo vysazením hliz, kousků oddenků a kořenů. Křížence (Hybrids) je nejlépe rozmnožovati řízků. Kde jsou kruté zimy, nutno je přes zimu chrániti nějakou pokrývkou. Stále zelené, jež i v zimě svůj list zachovávají, nutno na zimu vyjmouti a přezimovati v přiměřené teplotě.

Trvalek či peren je rovněž mnoho druhů a třídí se do několika skupin, jako: — Choulostivé (Tender), s listem stále zeleným (Evergreen), kvetoucí na jaře (Spring-flowering), kvetoucí v létě (Summer perennials) a kvetoucí na podzim (Fall perennials).

Stromy a kře jsou sice také rostliny vytrvalé, avšak ty se do této třídy nezařazují. Nýbrž spíše jen rostliny bylinné, angl. Herbaceous. Patřily by sem však květiny hliznaté či cibulovité, leč o těch bude pojednáno ve zvláštní stati.

VÝSEV LETNIČEK POD ŠIROU OBLOHU

Téměř všechny jednoleté květiny možno vyseti přímo pod širou oblohu. Některé, otužilé, záhy z jara na zvláštní záhonek neboli semeníště, odkud se pak přesadí na trvalé místo, jiné se vysévají přímo na určené místo. V době normálního počasí bývá to na rovnoběžce Chicago-New York ke konci první polovice května.

Venku se musí semeno zaděláti hlouběji nežli v bedničkách za okny; obyčejně se zadělává třikrát tak hluboko, jak je průměr semene.

VYSAZOVÁNÍ LETNIČEK.

Jednoleté květiny, z jejichž semen byly pod střechou vypěstovány sazeničky v truhlíkách a bedničkách, vysazují se za normální teploty kolem Chicaga a New Yorku v polovici května. Někdy následkem pozdního jara bývá to ovšem místy také později.

Které květiny možno vyseti napřed do bedniček za okny, o tom obyčejně povi návod, otištěné na sáčkách se semeny, neboť některé květiny nemilují přesazování a chtějí, aby byly vysety přímo na záhon a tam ponechány bez přesazování.

SAZENIČKY LETNIČEK.

Kdo chce na zahrádku obětovati více peněz a nechce čekati na vzejití semenáčků ze semene, zvláště je-li sezona zpožděna, může si koupiti hotové sazenice. Květináři se sklenníky, obchodní zahradníci i semenáři v městech nabízejí za mírné ceny sazeničky hledíku (snapdragon), petunii, aksamitníku (marigold), ostálek (zinnia) a jiných letniček.

Jinak však i z pozdního výsevu některých letniček možno se dočkati dosti brzy pěkných květů, jako na příklad u zahradního máku; z makových odrůd je nejlepší varieta Shirley Poppy, která je nejkrásnější a nejdéle kvete.

Některé květiny, jejichž květy se řeží na kytice, možno vysévat i v určitých přestávkách, aby bylo stále dosti květů.

PĚSTOVÁNÍ TRVALEK ČI PEREN.

Nejlepší je pěstování ze semene, ačkoliv u těch sort, jež byly získány křížením (Hybridized), nevzejdou vždy věrně; u takovýchto sort je lépe koupiti sazeničky.

Na jihu se semeno vysévá na podzim, takže rostliny na jaře mohou již býti pěkně

vyspělé a dospěti před příchodem letního vedra.

Na severu možno seti na konci léta nebo časně z podzima, také však až na jaře, což se řídí podle druhů. Dříve bylo zvykem vysévat semeno v polovici léta, avšak v poslední době odborníci doporučují výsev v dubnu a v květnu, kdy jest ještě chladno a dosti vláhy. Některé možno vyseti přímo ven, u jiných se vypěstují sazeničky a do zahrady se vysadí až v červenci a když do podzimu pěkně vzrostly, dají se pak na trvalé místo, kde mohou zůstat několik roků. Na zimu se pokryjí slamou, listím, hnojem a pod.

KVĚTINY V KANADĚ.

Nejlepší poučení podá anglická publikace "Herbaceous Perennials", která vyšla roku 1929 nákladem kanadského departmentu zemědělství jako Bulletin No. 113. Napsala ji Isabella Preston, specialistka pro okrásné zahradnictví. Obyvatelé Kanady mohou tuto knížku dostat zdarma, když si o ni dopíší anglicky na adresu: Dominion of Canada Department of Agriculture, Ottawa, Ont. Hlízy kosatců jakož i jiných květin, a rozumí se že i semena možno dostat u různých semenářských závodů, kterých je v Kanadě několik.

KVĚTY SE MAJÍ UŘEZÁVATI.

Většina květin kvete bohatěji, jestliže se plně vyvinuté květy seřezávají a nenechají uzrát na semeno, což rostlinu velice vysílkuje.

Doma získané semeno nemá také valné ceny, neboť k docílení dobrého zušlechtěného a rodokmenného semene musí býti odborníci a kultury musí býti zcela jinak ošetřovány a chráněny před zkrížením. Kromě toho zaručené zušlechtěné semeno lze dnes koupiti za pár centů.

Totéž platí o hliznatých květinách, pokud jde o semeno; jakmile hlízy odkvetly, mají se semenné tobolky (Seed pods) ustříhnouti neb uříznouti.

HRACHOR "SWEET PEAS".

Pro Chicago a vůbec pro sever doporučují se rané sorty "Spencer" standard varieties. I když je pozdní jaro, možno tyto sorty ještě vyseti a dočkati se květů před příchodem letních veder. Tyto rané sorty vzdorují také suchu a dlouho kvetou. Na

výběr je nyní těž hojně různých barev. — Původně tyto sorty hrachoru byly pěstovány jenom v skleníkách.

V zahradě se sází tak hluboko, jako hrách jedlý, to jest na dva palce. Starý způsob sázení do hlubokých rygolů se více neprovádí, ježto pravděpodobně zaviňoval hnilobu a jiné nemoci. Hrachoru má se dostat podpěr, jde-li o vysoko rostoucí sorty.

Květiny hliznaté a cibulovité.

Hliznaté, cibulovité a jim podobné rostliny tvoří v zahradnictví zvláštní třídu a jsou jako by šlechtou, jakousi aristokracií. Však také bez nich žádná zahrada není úplná, aspoň ne zahrada větší.

Zvláště důležité místo zaujímají v zahradách amerických, v nichž bývá více trávníku než v zahradách evropských (ovšem vyjímaje Anglii), kromě čehož nebývají tak přecpány, aby jedna rostlina překážela druhé.

Oblíbeny jsou hlavně pro to, že při výběru různých druhů zkrášlují zahrady svými květy a svým listím od časného jara až do podzimních mrazů. A jsou-li pěstovány v nádobách ve světnicích, potěší nás svými květy i v zimě.

Ve větších zahradách a v parcích vysazují se některé hlizovité květiny tak, aby působily dojmem zcela přirozeným, jako by tam rostly samy od sebe, tedy planě či přirozeně. Anglicky se tomu říká naturalizování.

ROZDĚLENÍ HLIZ, BULBS.

Podzemní části květin, jejichž vysazováním se rozmnožují spíše nežli semenem, slují anglicky vesměs "Bulbs" a česky se jim obecně říká hliznaté, po př. cibulovité. Ve skutečnosti pravé hlízy jako brambor (Irish potato) mají jen některé. Rozdělití je možno do 7 skupin:

1. Pravou hlízu (Tuber) má brambořík (Cyclamen), atd.

2. Pravou stonkovou hlízu (Corm) má šafráník (Crocus), mečík (Gladiolus) a j. v.

3. Nepravou hlízu, naduřeninou kořennou (Fleshy or Tuberous Root) má jirina či georgina (Dahlia) a j. v.

4. Cibuli či bulvu (Bulb) má lilie (Lilium), jaročkvět (Hyacinthus), daffodil (Narcissus), atd.

5. Oddenek (Rhizome) má kosatec německý (German Iris) a jiné, nikoli však ko-

satce španělské, holandské a anglické, které se pěstují z cibulek.

6. Kořeny (Rootstock) má pivoňka (Paeonia), reveň (Rheum), atd.

7. Puky (Pips) má konvalinka (Convallaria), která se zařazuje také mezi oddenky. Puky je lidové označení pro pupeny, pou-pata, očka.

ZAHRADNICKÉ ROZDĚLENÍ HLÍZ.

V zahradnické praxi v Americe rozdě-lují se hlízy na dvě hlavní skupiny: Holand-ské a Kapské. Dále ještě podle doby kvě-tu na jarní, letní a podzimní v zahradách a na pokojové, které se pěstují v nádobách ve světnicích.

1. **Holandské hlízy** (Dutch bulbs) jsou otužilé v severních státech Unie, sázejí se obvykle na podzim a kvetou na jaře. Patří mezi ně tulipány, hyacinty, narcisy, šafráník či crocus a j. v.

Holandské se jim říká pro to, ježto dříve je skoro výhradně pěstovali v Holand-sku a posílali do celého světa. Od světové války je však pěstují pro trh i v některých státech Unie, jako v Texasu, na Floridě, v obou Karolinách, v Michiganu, Washingto-nu, Oregonu a Kalifornii.

2. **Kapské hlízy** (Cape bulbs) nejsou všeobecně otužilé v severní části Spoj. Stát-ů, ježto většina z nich přichází z jižní Afriky, z oblasti u mysu Dobré naděje (Cape of Good Hope). Sázejí se obvykle na jaře a kvetou v létě. Patří mezi ně giadioly, tigridia, sparaxis, freesia a m. j.

Tyto dva názvy v poslední době počínají však už mizeti, neboť ztratily na významu, zejména označení Cape bulbs. Místo nich užívá se nyní pojmenování jarní, letní a podzimní hlízy a choulostivé a otužilé hlízy.

KDY SÁZETI HLIZNATÉ KVĚTINY.

Některé hliznaté květiny možno vysazo-vati na podzim i na jaře, jiné jenom na podzim a opět jiné jenom na jaře. V praxi se tedy rozdělují na dvě skupiny: 1. Pod-zimní hlízy (Fall bulbs) a 2. jarní nebo letní hlízy (Spring or Summer bulbs).

Kdo hlízy kupuje, nemůže chybiti, co kdy zasaditi, ježto ony druhy, jež na podzim nelze vysazovati, u semenářů ani u školkařů nedostane.

Nejdůležitější hlízy z obou skupin jsou vyjmenovány v paragrafu "Zahradnické rozdělení hlíz" vpředu.

Nejlépe je hlízy vysaditi hned, jakmile jsou u obchodníků k dostání. Úplné zásoby mívají obchodníci již na konci listopadu; první podzimní hlízy přicházejí již v srpnu-září, nejposlednější bývají japonské lilie. Větší část otužilých hlíz bývá k dostání již v říjnu a proto je nejlépe vysaditi je v to-mto měsíci; je-li však počasí příznivé, větší sortiment může býti vysazován až do vánoc, zkrátka do zamrznutí.

Některé podzimní hlízy možno však se stejně dobrým výsledkem vysaditi i na jaře, včetně lilii a pivoňek, jsou-li přes zimu dobře uschovány.

Lilie Madonnina (Madonna Lily) sází se v srpnu-září, ostatní mohou se vysazovati kdykoliv až do zámrazu; mohou se také dáti jen na prozatímní místo do zahrady a přikrýti na zimu hnojem, načež se na jaře vysadí na patřičné místo.

PŘESAZOVÁNÍ OTUŽILÝCH HLÍZ.

Všechny hliznaté květiny, jež se pone-chávají delší čas na jednom místě, mají býti vyzvednuty a rozděleny jakmile jsou příliš košaté, husté, nebo když začínají o-chabovati v květu neb i růstu.

Z jarních hlíz (Spring bulbs) pozdně kvetoucí tulipány a daffodily potřebují roz-dělení každé 3 roky; raně kvetoucí tulipány a daffodil White Trumpet daří se lépe, vyzvednou-li se každý rok. Lilie a kosatce či iris nepotřebují rozdělování po několik roků a podobně i coůn, angl. Common Au-tumn-crocus (Colchicum autumnale).

Výjimkou z hořejšího pravidla jsou: Ša-fráník či Crocus, narcisek Poet's Narcissus a narcisy Von Sion a Victoria. Ty za pří-znivých podmínek budou rok od roku lepší i bez přesazování.

Ostatní mohou zůstat na místě 4 až 5 roků, mají-li dobrou půdu a jsou-li náležitě ošetřovány. Teprve když velikost listů a květů naznačuje, že se vyčerpávají, že ocha-bují a upadají, mají se vykopati. Vykopání se provádí, když po odkvětu listí zežloutne, když rostlina přestane vegetovati, růsti. Po uschnutí hlíny na nich se hlízy rozdělí a buď znovu vysadí, nebo se přechovávají přes zimu ve sklepě, v němž však nesmí mrznouti, a vysadí se až na jaře.

PŘEZIMOVÁNÍ CHOULOSTIVÝCH HLÍZ.

Některé jarní a pak hlavně letní hlízy (Spring and Summer bulbs) nejsou otužilé

a musí býti každého roku na podzim před mrazem vykopány a přes zimu uloženy pod střechou.

Sem patří: Mečiky — *Gladiolus*, letní hyacint — *Summer Hyacinth*, tygřice — *Tigridia*, hliznaté kysaly — *Begonia*, dosna — *Canna*, jiřina či georgina — *Dahlia*, novcovka či bělokvět — *Tuberosa*, zefirová lilie — *Zephyranthes*, *Montbretia* (*Tritonia*) a j. v.

Některé druhy začnou odumírat záhy na podzim, kdežto jiné rostou bujně, dokud je mráz neskosí. Jakmile počnou odumírat, mají se hlízy ihned z půdy vyjmouti a celý svršek se ustříhne neb uřízne ostrým nožem. Nato se hlízy uloží do suché místnosti, kde nemrzne a ponechají se tam až do jara, načež se znovu vysadí.

Teplý a suchý sklep se k uschování hlíz nehodí. Avšak není-li jiného místa, musí se hlízy dát do tlustého obalu z několika čísel starých novin, aby se zabránilo vypařování hlíz a zaschnutí. Ideální pro uschování hlíz je místo, kde je stejnoměrná teplota 45 stupňů Fabr. a stejnoměrná vlhkost.

NATURALIZACE HLIZNATÝCH KVĚTIN

Naturalizací se míní vysazení otužilých hliznatých květů do trávníku nebo na neobdělávaná místa v zahradě, kde mohou růsti nerušeně po léta aniž by vyžadovaly nějaké péče. Aby působily přirozeným dojmem, vysazují se nepravidelně. Na podzim se jim může poskytnouti svrchní pohnojení.

K naturalizování se hodí zvláště tyto: Modřeneček — *Grape Hyacinth*, pozdní tulipány — *Tulips*, konvalinky — *Lily-of-the-valley*, z narcisů pak žonkily — *Jonquil* a *daffodily* — *Trumpet Daffodil*.

Dále: — *Sasanky*, *Anemone*; sněhosvit, *Glory-of-the-snow*, *Chionodoxa*; *Camassia*; srdíčka, *Bleeding Heart*, *Dicentra*; kandik či psí zub, *Anders-tongue* or *Trout-lily*, *Erythronium*; sněženka, *Snow-drop*, *Galanthus*; bohýška, *Plantain Lily* or *Funkia*, *Hosta*; *Lilie*, *Lily*, *Lilium*; ladoňka, *Squill*, *Scilla*; trojatek, *Trillium*.

PIVOŇKY NEBO LI PEONIES.

Pivoňky patří k nejpokojivějším vytrvalým květinám v našich zahradách. Po jarním odkvětu ozdobují svým listem zahradu až do podzimu a jsou otužilé i na dalekém severu. Předrží i tuhou zimu, ale vedro je pro ně zhoubné.

Rozdělují se ve dvě třídy, v bylinné (*Herbaceous*) a křovité (*Tree peonies*).

Bylinné mají květy jednoduché, poloplňné i plně a různých barev; dají se také lehce rychlit v skleníku pro zimní květ. V zahradách užívá se jich též na obruby nebo do skupin s jinými perennami.

Křovité pivoňky vyrůstají až na 6 stop a byly kdysi hojně rozšířeny vzdor tomu, že jsou dražší; v poslední době však ustupují do pozadí, ježto na trhu objevují se stále nové a nové sorty bylinných pivoňek, jedna nádhernější druhé.

Pivoňky se rozsazují až po několika letech anebo když přestávají kvést. Kořeny se rozdělí a zasadí do bohaté půdy, načež znovu pokvetou. Na zimu se stonky uříznou několik palců od země a na kořeny se dá pokrývka chlévského hnoje zvýši 4 až 6 palců.

PIVOŇKY NA JIHU.

Pivoňky (*Peonies*) na celém jihu, tedy z Texasu až do Tennessee, stávají se nyní rok od roku oblíbenější, populárnější. V červenci však už je čas objednat nové kořeny k podzimnímu sazení.

Na jihu se mají pivoňky vysazovati na podzim, před příchodem veder zemi u nich pokrytí slámatým hnojem a během léta hojně zalévat; ona pokrývka slámatého hnoje má zabrániti vypařování vláhy a je to t. zv. *Mulching*.

Pivoňky mají také býti na východní straně stavení, aby byly chráněny před úpalem odpoledního slunce.

KOSATCE NEBO LI IRISY.

Kosatce patří k nejkrásnějším květům v našich zahradách a protože se daří lehce téměř po celé Severní Americe včetně Kanady, jsou také velice oblíbeny a hojně pěstovány. Nutno však znáti, jak se která třída kosatců pěstuje a ošetřuje. Rozdělují se ve 3 třídy následovně:

1. **Vousaté kosatce** (*Bearded Irises*). Tato třída rozděluje se ještě ve 3 skupiny:

a) zakrslé kosatce (*Dwarfs*), jež jsou nejranější ze všech;

b) prostřední kosatce (*Intermediate*), jež jsou v poslední době rapidně zušlechťovány;

c) vysoké kosatce (*Tall*), kterážto skupina je nejdůležitější ze všech vousatých kosatců.

Kvěsti začnou časně v dubnu a kvetou až do druhé poloviny června, při čemž květní doba jedné skupiny přechází v druhou. Prostřední skupina byla získána křížením raných zakrslých s pozdními vysokými. Staré rozdělení vysokých kosatců podle barvy květů padlo, ježto vzájemným křížením tato hranice byla zrušena.

2. Bezvousé kosatce (Beardless Irises) slouží v zahradě k prodloužení květní doby kosatců a rozdělují se v 5 skupin:

a) Sibiřské kosatce (Siberian Irises), jež jsou nejnámější a v zahradách nejužívanější z bezvousých kosatců;

b) "nepravé" kosatce ("Spurious" Irises), které přicházejí do květu po vysokých vousatých a po sibiřských;

c) japonské kosatce (Japanese Irises), jež jsou největší ze všech a kvetou po celý červenec;

d) večerní kosatce (Vesper Irises), které kvetou v srpnu a ježto jejich květy se otevírají až pozdě odpoledne, říká se jim též "4 o'clock Irises"; květ mnohých trvá pouze den, některých však vydrží i déle;

e) podzimní kosatce (Autumn-blooming Irises), které mají též sorty zakrslé, prostřední a vysoké a kvetou v podzimních měsících.

3. Hlízaté kosatce (Bulbous Irises), které na rozdíl od kosatců v dvou předešlých třídách (Rhizomatous group) nepěstují se z oddenků, nýbrž z hlíz. Pěstují se spíše v sklenících (Greenhouse) nežli v zahradách. Nejnámější a nejvíce pěstované jsou španělské, holandské a anglické (Spanish, Dutch and English Irises).

SPRÁVNÉ PĚSTOVÁNÍ KOSATCŮ.

Málokterá květina daří se tak lehce v různé půdě, jako právě vousatý kosatec. Ostatní jsou již vybíravější. Pěstování je následující:

1. Vousaté kosatce daří se v každé půdě, v níž roste kukuřice, ba i v jiné, jestliže je dobře odvodněna. Vápno v půdě nerozhoduje, neboť se daří právě tak dobře na pobřežních planinách Marylandu, které postrádají vápna, jako na vápnem bohaté půdě v Ohio. Půda musí být suchá, dobře odvodněná. A pak hodně slunce!

Nejllepší je dobrá zahradní půda, po léta hnojena a obdělávána a bez většího plevelu. Taková nepotřebuje umělého hnojiva, stačí chlěvská mrva, která však má

býti zadělána aspoň rok před vysazením kosatců. Je-li však půda chudá a chce-li pěstitel docílit krásných výstavních květů (Prize-winning blooms), stačí před vysazením pohnojiti kostní moučkou (Bone meal) a pak každého roku na podzim pohnojiti na povrchu (Top dressing).

K svrchnímu hnojení každého roku na jaře slouží kostní moučka a vápno, nebo dřevěný popel. Na čtvereční yard dá se polévková lžíce hnojiva, neb i více, podle potřeby.

V létě se odstraňují staré květné stonky a odumírající listy a dbá se, aby slunce mohlo až ke kořenům. Uprostřed léta potřebují odpočinek. Na podzim se trsy očistí, aby mohly zjara opět růsti a k ochraně před mrazem se přikryjí.

Při sázení se kořeny pokryjí prstí jen nepatrně. Nejlepší dobou pro sázení je srpen a září, ale možno je vysaditi i na jaře; v studenějších krajích Spoj. Států jedině na jaře. Každým čtvrtým rokem se vykopou, rozdělí a přesadí.

2. Bezvousé kosatce na rozdíl od vousatých vyžadují půdu vlhkou po celou dobu svého růstu a dávají také přednost půdě těžší. Kromě toho snesou i více stínu nežli vousaté. Vápno v půdě rovněž nerozhoduje.

Nejlépe se daří v chladné půdě, bohaté na humus, anebo na březích tekoucích vod. Ošetřování jak u vousatých.

Většina jest dokonale otužilá a předrží lehce zimu, jestliže na jejich kořenech nestojí v zimě voda. V těžké půdě hrozí nebezpečí, že mraz kořeny vyzvedne.

Žádný kosatec nelze pěstovati s úspěchem, stojí-li i přes zimu ve vodě. Výjimku činí pouze americké domácí druhy Blueflag Iris (Iris versicolor) a Yellowflag Iris (Iris pseudacorus).

3. Japonský kosatec (Iris Kaempferi), patřící též do třídy bezvousých, vyžaduje jemnou hlinitou půdu bohatě vyhnojenou, ba snese i pohnojení čerstvou chlěvskou mrvou.

V době růstu se zdá, že nemá nikdy dosti potravu a vláhy. Proto se má často mělce kopávat, aby se zabránilo vypařování vláhy. Ježto miluje vláhu, daří se i v půdě skoro bažinaté v době jarního růstu; potom však má mít sušší sezonu odpočinku, kdy bezpečně předrží i značné sucho.

V Japonsku záhony s tímto kosatcem před květem úplně zavodňují, aby měl do-

Poselství našemu lidu v Americe!

VE SPOJENÍ JE SÍLA!

Ve spojení po stránce hospodářské, obzvláště v ohledu rozsáhlého obchodu životního pojištění. Dejte pojistití všechny členy svých rodin u naší národní spolehlivé jednoty—nedovoďte, aby síly naše byly tříštěny!

Spojená bratrská jednota

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE

**vydává moderní, výhodné a zaručené pojistky
PRO MUŽE, ŽENY A DÍTKY.**

Jednota Č.S.A. je Tvoje jednota, lide československý.
Vlastněna a řízena členy ve prospěch členstva, kooperativní podnik našeho lidu v Americe. V zájmu společného dobra—dle hesla "Svůj k svému!" vás všechny zveme: — STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

Všechny informace s radostí sdělí:

VÝKONNÝ VÝBOR Č.S.A.

2137 South Lombard Avenue,

CICERO, ILLINOIS.

VE SPOJENÍ JE SÍLA!

Spojení našich podpůrných jednot v Americe je nutným v zájmu všeho našeho lidu i v zájmu jednot samých. Spojená jednot Č.S.A. je toho dobrým příkladem.

Idea spojení našich podpůrných jednot není nic nového. Před více než 20 roky se o spojení jednalo, od té doby se často o spojení mluví a přijde doba, kdy spojení všech jednot našich bude uskutečněno. Není jisté příčiny k pochybám o tom, že většina členstva všech jednot si spojení přeje. A když členstvo si bude spojení přát a bude důrazně spojení jednot požadovat — pak krásná idea spojení bude uskutečněna.

Co překážá spojení našich jednot? Upřímně řečeno — jsme to my sami, kteří pod různými záminkami spojení to oddalujeme. Tím minim vedoucí tělesa a sjezdy všech našich jednot s výjimkou sjezdu Č.S.A. jednoty v roce 1934, který vydal výzvu ku všem jednotám, aby své síly spojily. Na sjezdu tom bylo jednohlasně přijato toto prohlášení:

“Pozdrav členstvu všech podpůrných jednot v Americe:

My, členové jednoty Č.S.A., vysíláme, zveme a vítáme snahy pro spojení všech sesterských a bratrských podpůrných jednot v celých Spojených státech. Je v zájmu nás všech, abychom naše řady a členstvo spojili v jednu mohutnou jednotu. Spojením nás všech nemůžeme nic ztratit, ale můžeme získat vše; takové spojení by vyvolalo obdiv a úctu všech spolunárodů a Anglosasů obzvláště a nesporně by přivedlo všechny příslušníky kmene československého v naše řady.

Sestry a bratři všech podpůrných jednot: podejme si ochotně ruce jako první krok ku sloučení nás všech v zájmu budoucnosti a těch, kteří po nás přijdou a tím vybudujeme pro ně ten nejkrásnější odkaz.”

V tomto prohlášení několika prostými slovy vyjádřeny jsou tužby a naděje těch, kteří chápou význam spojení našich jednot. “Spojením nás všech nemůžeme nic ztratit, ale můžeme získat vše” — jaká to velká pravda a tak zřejmá, že nikdo o tom nemůže pochybovat.

Naše jednoty mají býti záštitou a ochranou našemu lidu v Americe. V tom ohledu mnoho jednot vykonaly. Však jak daleko více by mohlo být vykonáno, kdybychom své síly spojili a vytvořili jednu silnou, mohutnou jednotu, která by v ohledu hospodářském i po stránce národního sebevědomí měla ohromný význam v budoucnu pro všechny náš lid. Chceme-li získat a udržet naši mládež ve spolkovém a veřejném životě, chceme-li udržet mládež v našich řadách, musí nám býti spojení našich jednot příkazem doby.

Spojení našich jednot je možným. Pět různých jednot se spojilo v roce 1932 a vytvořily jednu jednotu pod jménem “Československé Spolky v Americe”. Byli mnozí, kteří pochybovali tehdy o možnosti spojení, však dobrá vůle překonala všechny překážky a byl podán nejlepší důkaz, že spojení je možné a pro všechny nás prospěšné.

Jednota Č.S.A. od doby spojení zdárně pokračuje. Vzdor hospodářské depresi bylo získáno tisíce nových mladých členů, z nichž bylo založeno přes 40 nových řádů, skoro vesměs s anglickou jednací řečí. V těchto řádech — kterých je v jednotě přes 60 — schází se náš mladý lid, poznává výhody bratrského pojištění, navazuje mezi sebou styky a přátelství, jež v budoucím jejich životě bude mít pro mnohé z nich cenu nedozírnou. Po stránce finanční je Č.S.A. jednotu plně zajištěna a pojistky všech členů jsou plně zaručeny. Jednota koná úspěšně své poslání i po stránce ideové, humanitní, národní a osvětové. Toho jsou svědky naše české svobodomyšlné školy, naše národní a dobročinné instituce, jakož i jednotlivé rodiny, jímž potřebná pomoc byla poskytnuta.

Spojenými silami mnoho, mnoho se dá dokázat. Jsme dosti velcí, abychom dovedli odstranit v cestu se stavící překážky, které většinou jsou uměle vyvolávány a z nichž mnohé možno prohlásiti za malicherné?

Ve spojení je síla — a spojení našich jednot budiž našim heslem — společným heslem nás všech, bez rozdílu, ku kterým jednotám patříme a bez ohledu na ty, kteří hledají výmluvy a odklady. Spojení jednot je ku prospěchu všech a prospěch našeho lidu musí býti cílem našich jednot.

Bratři a sestry všech našich podpůrných jednot:

Spojme naše roztržité síly — spojme naše jednoty v jednu mohutnou jednotu, která našim dětem bude společným střediskem a pevnou ochranou v ohledu hospodářském! Ve spojení je síla!

W. J. MUŽÍK, taj. Výk. Výboru Č.S.A.

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A. !

1854

1937

Spojená bratrská jednota

Československé Spolky v Americe

nabízí rodinám našich krajanů

výhodné, moderní a zaručené pojistky

dle těchto různých plánů:

- 1) s celoživotním placením
- 2) s placením po 10 — 15, či 20 roků
- 3) nadační—splatná za živa po 10, 15 či 20 letech
- 4) nadační—splatná za živa ve stáří 70 roků
- 5) lhůtní pojistky na dobu 1 až 5 roků.

★ ★ ★

Výhody pojistek jednoty Č.S.A. po 3letém členství:

1) půjčka na certifikát	3) zaplacená pojistka
2) odstupné	4) prodlouž. pojištění

★ ★ ★

Poplatky jsou mírné a neměnitelné.

Za malý, zvláštní poplatek možno získati:

- 1) dvojnásobné pojištění v pádu úmrtí úrazem
- 2) placení poplatků jednotou po dobu vážné nemoci člena.

Jednota Č.S.A. je vaše jednota — zdravá, silná a solventní
dle Americké Zkušební Tabulky Úmrtnosti.

Sdružte se ve své vlastní československé jednotě.

Staňte se členy Č. S. A.

VÝKONNÝ VÝBOR Č.S.A.

2137 SO. LOMBARD AVENUE — — CICERO, ILLINOIS.

TELEFON CICERO 533.

sti vláhy. Spokojí se však i půdou zpola vřesovitou, je-li často a hojně zalévána, hlavně ovšem na počátku vegetační sezony.

V obyčejné zahradě vydrží 2 až 3 roky, načež ochabuje a zahyne. Může se také rozmnožovati semenem. Pokud jde o jména sort, v tom směru je veliký zmatek následkem nedbalosti japonských exportérů.

4. **Hlízaté kosatce** pěstují hlavně květináři k řezání květů, neb pro své chudé clistění nehodí se dobře do zahrad, ačkoli v nich mohou být také pěstovány.

V zahradě mají rády teplou, suchou půdu a zachází se s nimi jako s jinými cibulovitými květinami. Zadělavají se na 3 až 4 palce hluboko. Vysazují se na podzim a druhého roku hned po odkvětu se cibule vykopou a rozdělí. Pod střechou se přes zimu uschovávají jen choulostivé vzácné druhy.

Do této skupiny patří *Iris xiphium*, španělský kosatec, *Iris xiphioides*, anglický kosatec a *Iris reticulata* (*Nettediris*), kosatec kavkazský. Avšak na rozdíl od prvního a třetího anglický kosatec dává přednost půdě chladné a vlhké a kvete později nežli španělský.

Severně od Philadelphia, Pa., tyto hlízaté kosatce nejsou otužilé.

Výborné poučení pro americké začátečníky je v pamfletu "Irises for the Beginner", který vydala American Iris Society.

PŘESAZOVÁNÍ KOSATCŮ.

Vousaté kosatce (*Bearded Irises*) mohou býti přesazeny i když jsou v plném květu. Ba mnozí staří zahradníci dávají přednost přesazování v tuto dobu, ježto mohou lépe skombinovati žádanou barvitou harmonii v zahradě.

Přesazovati možno až do podzimu, dokud půda nezmrzne. Proti tomu však se nedoporučuje přesazovati je na jaře, leda by nebylo vyhnutí. Vousaté kosatce totiž vytvářejí své kořání, které rostlinu zásobuje živinami, během zimy a jsou-li na jaře přesazeny, obyčejně téhož jara již nekvetou, čímž se ztrácí jedna sezona.

Nekvetou-li kosatce vůbec vzdor tomu, že bujně rostou a mají velké oddenky, je nejlépe vykopati je, rozděliti a přesaditi na jiné místo. Nepokvetou-li ani poté, nezbyvá než je ze zahrady vyhoditi. To platí pro všechny třídy, skupiny a sorty kosatců.

Jinak se rozdělují a přesazují až každým čtvrtým rokem, někdy však už za tři

léta. Většinu kosatců je nejlépe přesazovati po odkvětu, v srpnu nebo v září, zvláště kořenovité druhy německých kosatců (*German Irises, German class*).

Cibulovité kosatce, pokud jsou otužilé a v dobře odvodňované půdě, mohou zůstat na stejném místě řadu let.

Růže v Americe.

Růže je královnou květin. Od nepaměti také zaujímal vždy přední místo mezi květinami. A od nejstarších národů v šerém dávnověku udržela si tuto oblibu do dneška. Těší chudého v jeho skromné zahrádce jako boháče v nádherném sadu. Je při všech slavnostech národních, církevních i rodinných.

Člověka doprovází od jeho prvního kroku na zemi, neboť je starší nežli lidstvo; zkamenělé pozůstatky růží vyskytují se již v oligocénu, svrchním oddělu staršího období třetihorního, kdežto člověk se objevil až v období čtvrtého v útvaru diluvia.

Pěstování růží v Americe, zejména na středním západě Spoj. Států není tak snadné jako v střední Evropě a proto čtenáři se nás často ptají na různé informace. Těm k poučení slouží následující rady a pokyny:

ROZDĚLENÍ RŮŽÍ.

Pěstované růže se dělí ve dvě skupiny: a) růže pravokořenné a b) růže šlechtěné. Růže pravokořenné pěstují se jen ze semen nebo z řízků a proto růže keřovité, na babku šípkovou v Evropě očkované, nazývají se pravokořennými neprávem.

Růže šlechtěné převážnou většinou jsou odrůdky skupiny růží indických, hlavně druhu *Rosa chinensis*, a jejich kříženců s růžemi pravokořennými, zvláště s druhem *Rosa damascena*. Šlechtěné se ještě dělí na: a) druhy původní a b) šlechtěné hybridy.

Původních botanických druhů růží se pěstuje několik desítek; dlouholetým pěstováním vzniklo mnoho set odrůd a míšenců, které se ještě řadí do různých skupin podle původu a květenství a také podle vzrůstu, jako vysokokmenné, nízké, popínavé atd.

Tak zvané růže vždy zelené (*Evergreen roses*) netvoří žádnou třídu ani skupinu, neboť to mohou býti růže z různých skupin jiných; v jejich čelo patří ovšem *Rosa Sem-pervirens*. Některé se pěstují i v nádobách ve světnicích.

1854 **DĚTSKÝ ODBOR** 1937

SPOJENÉ BRATRSKÉ JEDNOTY
Československé Spolky
v Americe

Poskytuje výběr výhodných pojistek

pro děti do 16 roků stáří:

1) Lhůtní do 16 roků	\$ 250.00
2) Spořitelni do 16 roků	500.00
3) Spořitelni do 16 roků	1,000.00
4) Zaplacená po 20ročním placení	500.00
5) Zaplacená po 20ročním placení	1,000.00
6) Nadační — splatná za živa
po 20ročním placení	250.00
7) Nadační — splatná za živa
po 20ročním placení	500.00
8) Nadační — splatná za živa
po 20ročním placení	1,000.00

Platební podmínky jsou velmi mírné.

Po tříletém členství jsou poskytovány následující výhody na pojistky čís. 2 až 8:

1) půjčka na certifikát	3) zaplacená pojistka
2) odstupné v hotových	4) prodlouž. pojištění

Marně by kdo jinde hledal lepších a výhodnějších pojistek pro svou rodinu. A proto voláme k vám, otcové a matky:

poskytněte svým dítkám příležitost, aby samy si řídily obchod životního pojištění!

**Přihlašte své dítky do jednoty Č. S. A. a vy sami
STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.**

**NAŠIM HESLEM Český muž, česká žena a české dítě
BUDIŽ. patří do české jednoty Č.S.A.!**

VÝKONNÝ VÝBOR Č.S.A.

2137 SO. LOMBARD AVENUE — — CICERO, ILLIONIS.
TELEFON CICERO 533.

RŮŽE V ZAHRADĚ.

Růže v zahradě dělí se v Americe v tři hlavní skupiny: 1. Růže záhonové (Bedding roses); 2. růže popínavé (Climbing roses); 3. růže křovité (Shrub roses.) Do každé skupiny patří několik botanických druhů s množstvím odrůd a míšenců.

1. Záhonové růže pěstují se buď pro okrasu v zahradách nebo k řezání květů; pro tento účel buď také v zahradách anebo v skleníkách. Patří sem: a) Hybridní čajovky (Hybrid Teas), jež vznikly ze starší čajovky za vlivu remontek a jsou různých barev. — b) Čajovky (Teas) jsou na severu Unie ceněny jenom pod sklem, neboť mraz je obyčejně zničí, kromě čehož nemají tolik barev; za to se jim daří v mírnější části Spoj. Států. — c) Remontní růže (Hybrid Perpetuals), jež jsou druhým rodičem hybridních čajovek, vyrůstají na 3 až 6 stop, jsou různých barev a patří mezi ně také červená růže American Beauty. — d) Mnohokvěté růže (Polyanthus), které co do důležitosti jsou až druhořadé, jsou však poněkud otužilejší nežli hybridní čajovky; jsou to malé kře, jež nesou jen malé květy, obyčejně nevonné, za to však kvetou neustále po celou sezonu.

2. Popínavé růže třídí se do dvou tříd, a to s květy velkými a s květy v hroznech či chomáčích. Sem patří také skupina Ramblers s malými květy, jež vznikla z druhů Rosa multiflora a Rosa wichuraiana, skupina Noisettes a j. v.

3. Křovitých růží užívá se v zahradách jako tavolníku či Spirea, šefíku či Lilac, Forsythie, hydrangey a pod., totiž na obruby, mezi křoviny a vůbec k okrášení pozemku. Květy mají jednoduché nebo plné a barev tolik, jako růže záhonové. Sem patří skupina Rugosas zvýši od 6 do 15 stop, hybridní Sweet-briens or Penzance Briers, skotské růže, rakouská žlutá růže a j. v.

PĚSTOVÁNÍ RŮŽÍ V AMERICE.

Růže mohou býti pěstovány na svých vlastních kořenech, tedy pravokořenné druhy, avšak zkušenosti v Americe ukázaly, že čajovky (Teas), hybridní čajovky (Hybrid Teas) a hybridní bohatě kvetoucí růže, zvané v Československu remontky (Hybrid Perpetuals or Remontants) a pak růže ze skupiny Polyanthus kvetou více a jsou

otužilejší i bujnější, jsou-li štěpovány na silné zdravé podložky, které skytají růže mnohokvětá (Rosa multiflora) a růže Manettiho (Rosa Manettii).

Podložky růže Manettiho a také jiné se k tomu cíli dovážejí z Evropy. Za podložku městským hybridům slouží také japonská růže Rosa Watsoniana.

Někdy se za podložku k šlechtění užívá i vinná růže Rosa rubiginosa, anglicky Sweet brier, která byla do Ameriky přivezena z Evropy (roste planě i v Československu) a zdomácněla zde, takže nyní roste zde planě na pustých místech a podél cest z Nové Scotie do Ontaria a dále do Kansasu, Tennessee a Virginie.

Planá šípková růže Rosa canina, která roste v Evropě a také v Československu, sluje anglicky Dog Rose, Canker Rose a také Wild brier; byla do Ameriky dovezena z Evropy a teď zde roste planě podél cest a na pustých místech z Nové Scotie jižně do New Jersey a Virginie a dále do Tennessee a Kansasu. Tento druh i předešlý kvetou zde v červnu-červenci.

Květů pěstovaných růží prodá se ve Spoj. Státech přes 100,000,000 kusů ročně. K tomu cíli pěstuje se také mnoho růží v skleníkách, aby byly květy na trhu po celý rok.

ROZMNOŽOVÁNÍ RŮŽÍ.

Ze semene se růže pěstují jenom tehdy, jde-li o docílení nových odrůd. Nejjednodušší rozmnožování je řízkový (Cuttings or Slips), což je však zdoluhavý způsob a kromě toho daří se ještě spíše na jihu Spoj. Států nežli na severu. Dále se rozmnožují roubováním a očkováním (v srpnu), o čemž je vysvětlení na jiném místě.

Další způsob je rozmnožování hřízenci (Layers), zejména růží popínavých (Climbers), jakož i některých křovitých. Plazivé růže Ramblers zakořeňují se lehce, kdekoli se dotknou země, kromě čehož mohou býti vzaty odnože s kořeny z okolí kterékoli staré rostliny.

Většina křovitých růží a také některé popínavé vypouštějí též podzemní výhonky či odnože a kdekoli se tyto objeví nad zemí, mohou býti uříznuty od hlavní rostliny a může se jich použití k vypěstování nových jedinců.

Socha "M A T K Y" stojící před budovou Krematoria na Českém
Národním Hřbitově, byla odevzdána ctěné veřejnosti při
oslavě padesátiletého trvání hřbitova v r. 1927.

ROUBOVÁNÍ RŮŽÍ.

Roubování (Grafting) se v Americe velice málo používá u zahradních růží, za to však ve velkém měřítku při pěstování pod sklem. Většina růží vypěstovaná v sklenících pro floristy byla roubována. Za podložku (Stock, Understock) při tom slouží hlavně růže čínská (*Rosa chinensis* var. *manetti*); velké množství podložek importuje se každý rok do Spoj. Států z Evropy, nyní však pěstují tyto podložky i na Pacifickém severozápadě. Roubuje se v zimě a na jaře.

OČKOVÁNÍ RŮŽÍ.

Očkování (Budding) je nejrychlejší, nejspornější a nejobecnější způsob rozmnožování zahradních růží. Každého roku jsou ve Spoj. Státech vypěstovány miliony očkovaných růží na prodej zahradníkům. Nejoblíbenější podložka, na kterou jsou venkovní růže očkovány, je forma japonské růže (*Rosa multiflora*). Na severu a na východě se tato podložka pěstuje obvykle ze semene, na jihozápadě a na dalším západě se pěstuje z řízků (Cuttings).

KDY SE RŮŽE VYSAZUJÍ.

To se řídí polohou krajiny. Silné, na poli vypěstované růže mohou být vysazeny tak záhy na podzim, jakmile listy opadají. Zato kře ještě plně nevyzrálé, nevyspělé měly by být sázeny jenom na jaře a to nejlépe, když v nich ještě není života.

Dvouleté šlechtěné růže z otevřené půdy obvykle kvetou již uprostřed léta, byly-li vysazeny záhy na jaře.

Malé pravokořenné růže, které se ze skleníků nebo ze studeného přístřeší rozesílají již s vyvinutým listím, často rostou a kvetou dobře na jihu, avšak severně od Washingtonu nemohou být s bezpečím vysazeny dříve, jako až za ustáleného teplého počasí na konci května nebo na počátku června. Tyto také vyžadují celé jedné sezony, ba někdy i dvou sezon, aby vzrůstem dosáhly velikosti starých velkých růží z pole.

Růže možno s úspěchem pěstovati i v Kanadě, ovšem nutno vybrati osvědčené otužilé druhy.

Povšechně vzato vysazování nových růží možno provést na podzim i na jaře. Na podzim se však vysazují jenom růže na poli vypěstované, které už nevegetují (Dormant plants), a to jediné tam, kde je zima mírná;

kde je zima dlouhá a krutá, tam je lépe vysazovati růže až na jaře, ale velmi brzy.

TAJEMSTVÍ ÚSPĚCHU S RŮŽEMI.

Vysazují-li se na severu na jaře, nutno je vysázeti velmi brzy, na jihu pak nečekati až na pozdní zimu. Nejlepší jsou dvouleté sazenice šlechtěné na podložce vypěstované na poli, které možno koupiti na podzim, v zimě i záhy na jaře. Při vysazení mají být silně seříznuty, nejméně dvě třetiny svršku se má odříznouti. Kořeny nesmí se nechati zaschnouti a po vsazení do země má se půda kolem pevně udupati, aby kořeny byly pevně v zemi. Jestliže počasí hrozí náhlým ochlazením, oteplením, suchem anebo větrem, je dobře nahnouti kolem sazenic kopečky prsti tak vysoko jak možno, a tuto prst' ponechati, dokud růže nezačnou růsti.

ŘEZ RŮŽÍ.

Prořezání (Pruning) provádí se na jaře hned, jakmile se s růží sejmula zimní pokrývka. Všechno vadné, nemocné a suché dřevo se uřeže a pak se zkrátí zbývající výhonky. Nutno pamatovati, že čím více dřeva zůstane na růžích, tím více bude květů, ale tím méně cennějších.

K docílení nejkrásnějších květů možno růže seřezati skoro až k zemi a na každém kři ponechati vyvinouti 1, 2, nejvýše 3 květy. Většina zahradníků se ovšem spokojuje odřezáním asi poloviny dřeva, jež vyrostlo minulého roku.

Popínavé růže *Ramblers* mají se prořezati hned po odkvětu. Všechny výhonky, které přinesly květy, mají se uříznouti až u země a nové výhonky se rozvedou. Tím se poskytne příležitost novým výhonkům, aby mohly příštího roku kvést. Takový řez je nutný zejména u typu *Dorothy Perkins*. Všechny růže *Ramblers* nesou nejlepší květy na jednoročním dřevě.

Některé velkokvěté variety popínavých růží, jako *Dr. W. Van Fleet*, *Mary Wallace* a *Silver Moon*, nepotřebují takového radikálního řezu, ježto u nich přinese květy často dřevo i přes rok staré.

Křovité růže musí být také prohlédnuty každého jara, aby se odstranily všechny slabé, nemocné nebo vyžilé výhonky, které mohou být uříznuty u samé země. Provedli se to každý rok, není nebezpečí, že by keře přerostly.

SBOR českého Národního Hřbitova v Chicagu bude slaviti letošního roku, své šedesátileté trvání. Po všechna leta sbor hřbitovní hleděl k tomu, aby tato krásná zahrada mrtvých byla udržována v tom nejlepší pořádku a činovníci ve sboru byli a jsou hrdí na to, že tento nej-přednější podnik našeho slavného národa byl, jest a bude i v budoucnosti trvalou chloubou. Rok od roku se náš krásný hřbitov zdokonaluje a stále se hledí k tomu, by našemu ctěnému obecenstvu se vyšlo vstříc, by přízeň nám byla zachovaná. V den zdobení hrobů, dne 30. května 1936, byla naší ctěné veřejnosti odevzdaná světoznámá Deaganová zvonková hra, která jest k dispozici při pohřbech ÚPLNĚ ZDARMA. Tato zvonková hra byla zavedená v upomínku a v úctě všem těm mrtvým i živým pracovníkům, kteří pracovali a pracují pro zdar a rozkvět tohoto krásného podniku Amerických Čechů. Český Národní Hřbitov v Chicagu jest korporace bez zisku, avšak mnoho našich Československých i Amerických Vzdělávacích, dobročinných, humanních a sokolských organizací bylo štědře podpořeno v letech minulých a sbor zástupců Českého Národního Hřbitova pevně doufá, že podnik tento zůstane co trvalý pomník všem těm, kteří přijdou po nás v budoucnosti a že i ta příští generace bude hleděti k tomu, by dobré jméno našeho slavného národa bylo uchováno pro věčné časy v této naší nové vlasti.

OCHRANA RŮŽÍ PŘED MRAZEM.

Růže v zahradě nechají se otužiti, nežli se na zimu opatří. Teprve když země lehce zmrzla, nahází se kolem křů 9 až 12 palců země, která byla vzata odjinud. A teprve, když už země úplně zamrzla, opatří se i vyčnívající část křů obalem, aby byly větve chráněny před slunečními paprsky a před vysušujícími větry. Obal však má být vzdušný. Nejlépe poslouží chvojí neboli větve jehličnatých stromů a pak dlouhé a hrubé seno ze slatinných bažin anebo sláma.

Kde se přezimování čajovek (Hybrid Teas) tímto způsobem neosvědčilo, pak musí býti vykopány ze země a celý keř zahrabán do jámy, načež se na jaře znovu vysadí a silně seřezají.

Popínavé růže (Climbing roses) je nejlépe položit na zem, přikrýtí dehtovým papírem a zaházeti zemí; také mohou býti opatřeny obalem ze slámy, načež se jim na kořeny nahází několik palců listů.

Hnojení zelenině a ovoci.

Správné hnojení je důležité, má-li se docílit žádaného výsledku a ušetřit čas, práce a peněz, ježto různá zelenina vyžaduje také různé hnojení a některé hnojivo by někdy více uškodilo nežli prospělo. — Některá zelenina nesnese opět čerstvého hnojení a musí mít půdu v prostřední síle, vyhnojenou pro předcházející plodinu.

1. **Listnatá a stonkovitá zelenina** (Leaf and Stem crops) potřebuje hlavně dusíkaté hnojení se slušnou dávkou fosfátu, ale jen málo drasla.

2. **Kořenovitá zelenina** (Root crops) vyžaduje hlavně fosfáty s dobrou dávkou drasla, ale jen málo nebo vůbec žádné hnojení dusíkaté.

3. **Zeleniny se semeny a jádry** (Seed crops) musí mít hojně kyseliny fosforečné a také dosti drasla, avšak jen málo dusíku.

4. **Cibulovitá zelenina** (Leaf-bulb crop) potřebuje hlavně draslo s mírnou dávkou fosfátu a jenom málo dusíkatého hnojení.

5. **Hlíznatá zelenina** (Tuber crops) má mít též hlavně draslo, mírně fosfátu a málo dusíku, jako cibule.

6. **Drobné ovoce** a některá zelenina vyžadují hlavně kyselinu fosforečnou a jen polovinu dusíku a drasla, takže poměr je 4—8—4.

ČÍM HNOJITI.

Stájní mrva (Stable manure) obsahuje všechny potřebné živiny pro každou zeleninu i ovoce, ovšem v rozdílné míře, což závisí na její jakosti. Zpravidla se má hnojit dobře shnilým hnojem. Kde není stájní mrvy, poslouží stejně dobře drůbeží trus (Poultry manure.)

Místo stájní mrvy a drůbežího trusu možno použít kombinovaného umělého hnojiva (Commercial fertilizer), které má obsahovati určitou dávku dusíku (Nitrogen), kyseliny fosforečné (Phosphoric acid) a drasla (Potash).

Složení těchto hnojiv se označuje číslicemi, na př. 5—8—4, což znamená, že takové hnojivo obsahuje 5% dusíku, 8% kyseliny fosforečné a 4% drasla. Jaký poměr těchto látek která zelenina nebo drobné ovoce vyžadují, je uvedeno v následujícím paragrafu "Správné hnojení". Takového umělého hnojiva dávají se vždy jen 2 unce na 1 čtverečný yard půdy.

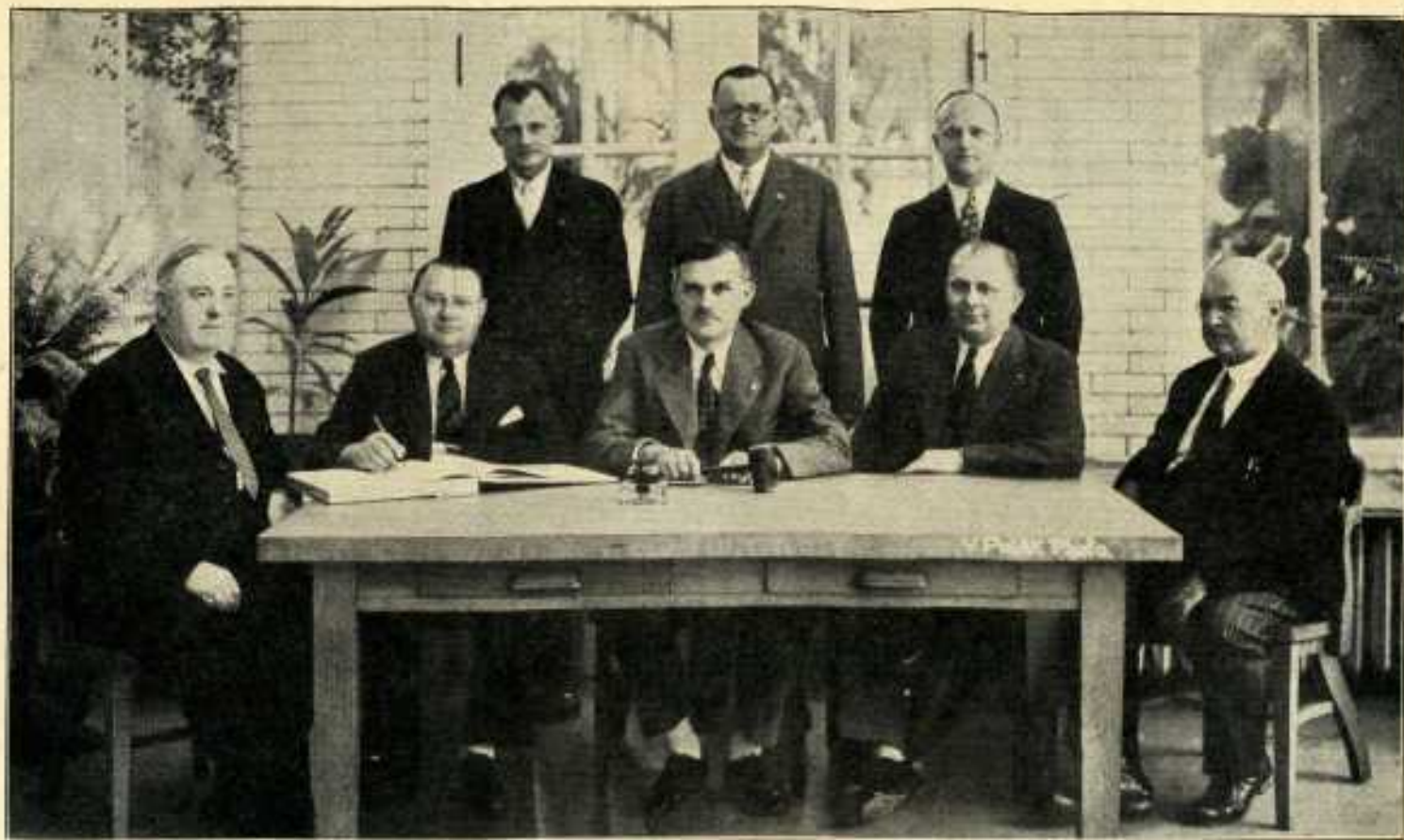
SPRÁVNÉ HNOJENÍ.

Prof T. H. White na University of Maryland rozdělil nejdůležitější zeleninu a drobné ovoce ve 3 třídy a určil pro ně dávky přiměřeného hnojiva na 1 čtverečný yard jak následuje:

I. třída: — Hnojení čerstvé pro kukuřici, zelí, květák, lilek jedlý, rajská jablčka, salát, hrách, dýně, celer, melouny: — 10 až 12 liber stájní mrvy před zoráním nebo zrytím půdy; nebo 1 lb. drůbežího trusu po zpracování půdy; nebo kombinované umělé hnojivo s obsahem: nitrogen 5%, phosphoric acid 8%, potash 4%, a to 2 unce před setbou nebo sadbou.

II. třída: — Hnojení před časem pro brambory, vodnici, řetkvičku, fazole, pastinák, cibuli, mrkev, ovesný kořen, řepu: — 10 až 12 lb. stájní mrvy nebo 1 lb. drůbežího trusu před zpracováním půdy pro předcházející plodiny, aby tyto vyjmenované plodiny neměly půdu čerstvě vyhnojenou; nebo kombinované umělé hnojivo: nitrogen 2%, phosphoric acid 8%, potash 4%, a to 2 unce zrovna před setím nebo sázením.

III. třída: — Hnojení pro révu vinnou, rybíz či Currants, angrešt či Gooseberries, reveň či Rhubarb, jahody a chřest či Asparagus: — 10 až 12 lb. stájní mrvy mezi řádky v zimě, nebo místo mrvy 1 lb. drůbe-

ÚŘEDNÍCI SBORU ČESKÉHO NÁRODNÍHO HŘBITOVA V ROCE 1936.

Předseda: FRANK BOUČEK.

Tajemník: VICTOR H. FILIP

Mistopředseda: JAROSLAV BARTOŠ

Pokladník: JOSEF ŠIMAN.

Členové správního výboru: JOSEF L. BŘEZINA, JAMES BUDILOVSKÝ a VÁCLAV VALEŠ.

Členové účetního výboru: CHARLES J. KOPECKÝ, JAROSLAV RŮŽIČKA a EDWARD GREGOR.

Správci hřbitova: KAREL BAŠTÝŘ a JINDŘICH PARÝZEK.

Adresa hřbitova: 5255 North Pulaski Road, Chicago, Illinois.

žího trusu; nebo kombinované umělé hnojivo, jehož složení je: nitrogen 4%, phosphoric acid 8%, potash 4%, a to 2 unce před obděláváním půdy na jaře.

Upozornění: — Stačí použití pouze jednoho z oněch tří druhů hnojení, tedy buď jen státní mrvy, nebo jen drůbežího trusu, anebo pouze kombinovaného umělého hnojiva. Po případě možno použití dvou hnojiv aneb i všech tří; použije-li se dvou, pak se dává každého jen polovice; použije-li se tří, vezme se od každého jenom třetina.

SVRCHNÍ HNOJENÍ.

Svrchní hnojení (Top dressing), jemuž se česky říká též letní hnojení, je zvláště u některé zeleniny nezbytné a slouží výborně i květinám a keřům i stromům. "Svrchní" se mu říká pro to, ježto se dává na povrch půdy, když už rostlina vegetuje, na rozdíl od hnojiva, které se zaorává nebo zarává do půdy před setím anebo sázením. Avšak i svrchní hnojivo se často zadělává do půdy hráběmi, zvláště hnojiva umělá.

K svrchnímu hnojení poslouží chlévský hnůj, kompost, umělá hnojiva a jakákoli jiná potrava rostlinná. Dává se v době růstu podobně jako tekuté hnojivo, které vlastně je také svrchním hnojením a užívá se jej i u rostlin v hrnkách a v jiných nádobách.

Svrchní hnojení liší se od pokrývky (Mulching) tím, že pokrývka, zejména ze slámatého hnoje má v první řadě chránit kořeny rostlin před počasím, kdežto její hnojivý význam jest až na druhém místě.

HNOJENÍ NA LIST.

Hnojením na list (Side dressing) sluje hnojení umělým hnojivem mezi řádky rostoucí zeleniny, aby se povzbudil její vzrůst. Anglické pojmenování tohoto způsobu "Side dressing" je výstižnější nežli české "hnojení na list", neboť nutno pamatovati, že hnojivo má přijíti jenom na půdu ke kořenům a nikoli na listy nebo plody rostlin. Ve skutečnosti je to jen jiný způsob svrchního hnojení; toto však má dodati všechny živiny, kdežto hnojení na list jenom popohnati růst.

K hnojení na list slouží hlavně chilský ledek (Nitrate of soda), proto se mu též říká "ledkování". Chilský ledek se bere pro to, ježto síran amonný, draselnaté soli a superfosfáty se tak lehce nerozpouštějí.

Po rozházení ledku nutno záhony zavlažiti, aby se ledek rozpustil a dostal se ke kořenům rostlin.

Toto hnojení síranem čpavkovým neboli chilským ledkem provádí se výhradně u listnaté zeleniny, zejména u té, jež nesnese přímého hnojení chlévskou mrvou. Kdyby se "ledkovalo" i jiným rostlinám ve větším množství, hnały by jenom na list, zraní by se protahovalo a u dřevin by dřevo nevyzrávalo.

Hnojení květinám.

Květiny potřebují hnojení zrovna jako zelenina. Draselnaté hnojení je zvláště důležitě, má-li se docílit krásných květů; totéž potřebuje i peckovité ovoce.

Jako u zeleniny i zde nejlepší praktickou je, dáti každé rostlině takové hnojivo, které potřebuje. Při tom se však nesmí zapomínati, že je lépe, jsou-li květiny trochu "hladové" než aby byly hnojivem "přesyceny."

HNOJENÍ LETNÍČKÁM.

Letničky (Annuals) potřebují hojné pohnojení chlévskou mrvou neb i umělým hnojivem, zvláště takovým, které se rychle rozpouští. Chlévskou mrvou se má hnojit hodně kupředu neb aspoň k plodině, jež byla na onom pozemku pěstována předcházející sezonu.

Pěstují-li se květiny pro výstavu, mají se zalévatí tekutým hnojivem jakmile utvoří poupata. Mohou dostati maximální množství kteréhokoliv hnojiva (Plant food) s výjimkou dusíkatých (Nitrates). Hnojiva s dusíkem, jestliže se vůbec upotřebí, má býti použito velice mírně v době, když jsou rostliny mladé. Nejvíce potřebují drasla.

HNOJENÍ TRVALKÁM.

Bylinné trvalky (Herbaceous Perennials) v potřebě hnojiva se velice různí. Také se jim nesmí hnojit tolik jako letničkám, ježto musí růsti pomaleji a připravit se na zimu. Proto se nemá používatí silně koncentrovaných hnojiv, zvláště ne dusíkatých.

Umělá hnojiva jsou zde dobrá obyčejně časně zjara. Lépe je však zadělat je do půdy nežli je nechat na povrchu. Mělo by se však používatí hlavně chlévské mrvy, kompostu a kostní moučky místo chemických

Zástupci tvořící Sbor Českého Národního Hřbitova v Chicagu pro rok 1936-1937.

Každý zde uvedený spolek jest zastoupen dvěma zástupci.

- Bartizal John — Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Bartoš Jar. — Řád Jungman č. 77, ČSA.
Bartuška Vojt. — Řád Český Lev č. 21, ČSA.
Bouček Fr. — Řád Prokop Veliký č. 8, ČSA.
Bouček George W. — Řád T. A. Edison č. 375, ČSA.
Bouška Anton — Řád Říp č. 160, ČSA.
Brabec Th. — Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Březina Jos. L. — Svobodná Obec.
Budilovský Jas. — Řád Garfield, 245, ČSA.
Buliček Jos. — Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Čada Vojt. — Řád Jan Hus č. 7, ČSA.
Čihák Vác. — I. Družina Čs. Legionářů.
Cipra V. F. — Řád Vyšehrad č. 181, ČSA.
Filip V. H. — Řád R. H. Vickers, 202, ČSA.
Gregor E. — Řád Svobodomyslnost, č. 319, ČSA.
Had Frank — Řád Jan Hus č. 7, ČSA.
Hájek T. — Řád Čes. Nár. Osvěta, 102, ČSA.
Hák B. — Podp. Spolek Plzeňských Řezníků
Hanzlik Jos. — Řád J. Washington č. 204, ČSA.
Havlan Milton — Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.
Hrabák F. J. — Lože Praha, 231, IOOF.
Hýbl A. — Řád Klácel Klatovy č. 23, ČSA.
Janda R. — Řád Pokrok-Lipany, 318, ČSA.
Janota Josef — Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Janovský K. V. — Česko-Amer. Tábor č. 30, USWV.
Jelínek Jerry — Řád Rovnost č. 53, ČSA.
Jelínek Otto K. — Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.
Knižek Fred — Lože Palacký, 630, IOOF.
Kopecký K. J. — Řád Jiří Washington, 204, ČSA.
Korecký Chas. — Řád Jungman, 77, ČSA.
Kouba Karel — Řád Věrnost, 27, ČSA.
Koželuh W. — Řád C. H. Harrison 378, ČSA.
Krajčovic Emil, — Řád C. H. Harrison, č. 378, ČSA.
Kříž Jos. — Řád Praha, 52, ČSA.
Kroc Josef — Řád Prokop Veliký, 8, ČSA.
Lang Josef — Těl. Jedn. Sokol Tábor.
Liška Jaroslav — Řád Pravda, 141, ČSA.
Mejdrich Lad. — Řád T. A. Edison 375, ČSA.
Mueller, Dr. Anton — Česko-Americký Spolek pro Spalování Mrtvol.
Nosek Frank V. — Řád Turnov, 302, ČSA.
Novák Albert — T. J. Sokol Berwyn.
Novák Frank — Řád Pravda, 141, ČSA.
Nový Rudolf — Řád Garfield, 245, ČSA.
Pelíšek Václav — T. J. Sokol Berwyn.
Pinc Ludvík — Řád Vyšehrad, 181, ČSA.
Popelka Cyril — Těl. Jedn. Sokol Tábor.
Pražák M. — Řád Pokrok-Lipany, 318, ČSA.
Rac Frank — Lože Praha, 231, IOOF.
Rada John — Řád Turnov, 302, ČSA.
Ringl J. — Řád Svobodomyslnost, 319, ČSA.
Růžicka Fr. — Svobodná Obec.
Růžicka Jar. — Řád Lincoln-Vratislav, 190, ČSA.
Šíman Josef — Řád Věrnost, 27, ČSA.
Šíman Robt. J. — Řád R. H. Vickers, 202, ČSA.
Šimeček St. — Řád Jan Neruda, 327, ČSA.
Širotek A. — Řád Čes. Nár. Osvěta 102, ČSA.
Spousta Josef — Řád Praha, 52, ČSA.
Staroba Fr. — Řád Klácel Klatovy, 23, ČSA.
Štýrský Jaroslav — Česko-Amer. Spolek pro Spalování Mrtvol.
Stejskal Anton — Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.
Srp Anton — Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.
Tremel John — Družina Čs. Legionářů.
Valeš J. — Čes. Amer. Tábor, 30, USWV.
Vaněk Josef — Řád Říp, 160, ČSA.
Vít Karel J. — Řád Lincoln-Vratislav, 190, ČSA.
Vránek F. J. — Lože Palacký, 630, IOOF.
Vyhnánek V. — Řád K. Kolumbus, 42, ČSA.
Vykouk F. — Řád J. Poděbradský, 100, ČSA.
Wolf Frank — Řád Rovnost, 53, ČSA.
Zahálka Karel — Řád Jiří Poděbradský č. 100, ČSA.
Záhrobský F. — Podpor. Spolek Plzeňských Řezníků.
Žaloudek K. — Řád K. Kolumbus, 42, ČSA.
Zárobský John E. — Řád Jan Neruda, 327, ČSA.
Zeman Josef — Řád Český Lev, 21, ČSA.

CELKEM 37 SPOLKŮ A SBORŮ SE 74 ZÁSTUPCI.

stimulantů. U peren je však tolik výjimek, že je těžko stanovit nějaké pravidlo.

Na jarní svrchní hnojení (Top dressing) se berou stejné části ovčí mrvy (Sheep manure), dřevěného popele (Wood ashes), prosáté prsti (Sifted loam) a kostní moučky (Bone meal).

Kostní moučka je vůbec výborná pro všechny květiny, ježto účinkuje pomalu, za to však celý rok. Dobře také působí suchý slepičí či drůbeží trus (Poultry manure), smíchaný se sazemi (Soot); nikdy se však nemá míchat s vápnem.

Rostlinám chabého růstu pomůže chilský ledek (Nitrate of soda), jehož se bere 1 čajová lžička na 2 gallony vody k zalévání.

Chrysanthemám (některé jsou též jednoleté) možno přihnojiti hrstí kostní moučky neb ovčí mrvy, a to každé rostlině, aby se zlepšil květ.

Plamenka či ohnivá koule (Phlox) vyžaduje též hojně hnojiva a je vděčná za ovčí mrvu.

O trvalkách, milujících kyselou půdu, viz zvláštní stat'.

HNOJENÍ HLIZÁM.

Hliznaté květiny (Bulbs) se v požadavcích na potravu také různí, daří se však téměř v každé půdě, kde může něco růsti. Rozdíl je v tom, že v půdě chudé nerostou tak bujně a také jejich květy jsou chudší. A jsou-li to druhy, jež mají na témže místě zůstatí několik roků, je nutno přihnojovati jim, aby po odkvětu mohly opět načerpati nových sil.

Před vsazením do země má se jim pohnojiti dobře shnilým hnojem, kotouč na 6 čtverečních yardů. Hnůj však musí býti zadělán tak hluboko, aby se nedostal do styku s hlizami. Dobře také před vysazením působí pohnojení Thomasovou struskou (Basic slag), které se do 6 čtv. yardů zadělá 1½ libry. Hliznatým květinám, jež budou na obrubách jenom jednu sezonu, není třeba mnoho hnojiti.

V době růstu hliznatým květinám, jež zůstanou déle na témže místě, může se pohnojiti rybí moučkou (Fish meal) anebo guanem (Guano). Nebo též směsí: 1 část síranu amoniatého (Sulphate of ammonia), 3 části superfosfátu vápenatého (Superphosphate of lime) a 1 část kainitu (Kainit).

Dají se 2 unce hnojiva na 1 čtv. yard půdy, když hlízy začínají vyrůstati na povrch.

Jiřinám, gladiolům, a pod. možno dáti po hrsti kostní moučky neb ovčí mrvy každé rostlině, aby se zlepšil jejich květ. Toto hnojivo se zadělá do země u každé rostliny.

Pivoňky vyžadují hojně hnojiva a také jim svědčí ovčí mrvy. Pivoňkám též pomůže, když se kolem nich do země zahrabe dřevěný popel.

O konvalinkách a jiných, jež mají rády kyselou půdu, je vysvětlení na jiném místě.

Hnojení keřům a stromům.

Stromy i kře v zahradách rozdělují se v dvě hlavní třídy: 1. s listím opadavým (Deciduous) a 2. s listím neopadavým, stále zeleným (Evergreens). Dále jsou buď listnaté nebo jehličnaté.

HNOJENÍ POVŠECHNÉ.

Keře a stromy, jejichž kořeny jsou stále pod přirozenou pokrývkou z listí, nepotřebují hnojení. Trávník však není dobrou pokrývkou pro kořeny stromů, zvláště stále zelených (Evergreens). Zejména velké bílé borovice často zahynou v několika letech, jsou-li na trávníku.

Kde nelze na zimu dáti pokrývkou z hnoje (Mulch), aby při jeho rozkladu dostalo se stromům a křům potřebných dusíkatých látek, musí se používati umělého hnojiva. To se roz hází na prvrchu, jestliže je půda volná, a to tak daleko, kam dosahují větve. Jinak se hnojivo vpraví do děr v zemi, jež se udělají sochorem anebo pákou asi 2 stopy od sebe v obvodu koruny, ale jen na 1 nebo 1½ stopy hluboko. Vláu milující, jako ze stromů jilm a lombardský topol a z keřů ptačí zob (Privet), mají kořeny i za obvodem své koruny.

Shnilý nebo zkompostovaný hnůj, kompost a jiné živočišné a rostlinné látky jsou nejlepší potravou pro stromy. Rychle rostoucí stromy, jako javory (Maple) a jilm (Elm) přijmou i umělé hnojivo.

Žádný strom neměl by se však nutiti k růstu nitrátovými (dusíkatými) hnojivy, neboť strom sice po nich rychle roste, ale má mnoho mízy a málo odolnosti. Proto umělá hnojiva pro stromy (Commercial tree foods), jež obsahují mnoho nitrátů, neměla by se používati.

Západní Česko-Bratrská Jednota

za minulý rok.

ZVÝŠILA záložní fond na \$6,000,000.

ZVÝŠILA celkový obnos pojištění na \$30,000,000.

ZVÝŠILA počet členstva na 38,500.

ZVÝŠILA počet řádů na 380.

UDRŽELA solvenci 109 procent.

STAŇTE SE ČLENY **Západní Česko-Bratrské Jednoty**

Ziskávejte pro ni vaše známé a přihlašujte k nám DÍTKY.

**Vydáváme 5 druhů populárních pojistek pro dospělé
a 5 druhů populárních pojistek pro děti.**

Všechny informace sdělí Vám:

Hlavní Úřadovna Z. Č. B. J.

311 — 12th Ave., S. E.,

CEDAR RAPIDS, IOWA.

F. M. BÁRTA, předseda

L. J. KAŠPAR, tajemník

BOHUMIR HORACEK, pokladník

V. V. ŠMRHA, M. D., vrch. lékař

DOZORČÍ VÝBOR:

J. W. LEŠINGER

W. H. ŠTĚPÁNEK

VINC. KUBOVEC.

Tekuté hnojení nebo pokrývka z hnoje doporučuje se, kde je zapotřebí dodati stromům a křům zvláštní potravu. Bývá to někdy v nevhodné půdě, nebo za jinak nepříznivých podmínek, dále často v městech se zakouřeným ovzduším.

Některé stromy a kře, jež milují kyselou půdu, potřebují zvláštního ošetření, o čemž je pojednáno v jiné stati. Totéž platí o stále zelených a jehličnanech.

HNOJENÍ STÁLE ZELENÝM.

Stále zelené kře a stromy se rozdělují na jehličnany (Conifers) a na listnaté (Leaf evergreens). Některé vyžadují půdu kyselou a proto hnojení se podle toho různí.

K svému životu a růstu potřebují jako ostatní rostliny tři nejdůležitějších živin, jež jsou dusík, fosfor a draslík, avšak v různém poměru. O jehličnatých viz zvláštní paragraf.

Mnohé stále zelené rostliny jsou povděčny za kombinované umělé hnojivo (Compound fertilizer) v poměru 10—8—6, což znamená 10% dusíku, 8% fosfátu a 6% draslíka. Taková kombinovaná či složená hnojiva možno již dostati hotová ke koupi.

Jinak většina stále zelených, počítaje v to i některé jehličnany, daří se v každé dobře odvodněné půdě, v níž se daří zelenině. Mnohým druhům možno hnojit i chlévským hnojem, zvláště dobře shnilým, jakož i umělými hnojivy pro zeleninu a květiny.

Zvláštního hnojení potřebují druhy, jež se nedaří ve vápenité či alkalické (Alkaline) nebo neutrální půdě, nýbrž vyžadují půdu kyselou (Acid soil), o čemž na jiném místě.

HNOJENÍ JEHLIČNANŮM.

Jehličnany (Conifers), jsou-li v půdě s dostatečným množstvím humusu a dostávají se stromům pravidelně na kořeny pokrývky (Mulching), potřebují velice málo hnojení. Stačí občasné pohnojení dobře shnilým chlévským hnojem anebo kostní moučkou.

Často je lépe nepovzbuzovati je k příliš rychlému růstu. Některé druhy, zvláště mezi borovičkami (Pines), daří se lépe v písčité a jinak chudé půdě, jež často bývá kyselá.

Pro stromky, jež se ještě plně neujmulý, náležitě nezakořenily, nebo jsou-li cha-

bého růstu a jakoby churavé, není nic lepšího nad tekuté hnojivo. Zalévají se jím 3 neb 4krát měsíčně první měsíc nebo i dva měsíce, zejména po přesazení. Vzkřísil se tak už často stromek, který byl považován za ztracený, usychající či umírající.

Jehličnany stále zelené (Coniferous evergreens), z nichž většina miluje kyselou půdu, nemají býti hnojeny minerálním neb chemickým hnojivem, ani vápnem, ani čerstvým hnojem.

Některé jehličnany se nedaří na trávníku. Jsou to zvláště velké bílé borovice, jež obyčejně v několika letech zahynou.

HNOJENÍ RŮŽÍM.

Růžím prospívá zalévání tekutým hnojivem, které se připraví, když se půl bušle chlévské mrvy nechá močiti v sudu vody, aby povstala tekutina barvy slabého čaje. Jakmile se objeví poupata, začne se tímto roztokem zalévati jednou každého týdne až do úplného rozkvětu, načež se přestane.

Růže také mají rády, když se jím jednou přihnojí dřevěným popelem a podruhé kostní moučkou, které se zahrabou do země kolem křů.

Půdu pro růže před sázením možno pohnojiti takto: Dvě hrsti kostní moučky (Bone meal) a ovčího hnoje (Sheep manure) a pak buď dvě hrsti dřevěného popela (Wood ashes) anebo uhličitanu draselnatého (Muriate of potash) se dají na čtverečný yard půdy a dobře se do půdy zahrabou. Místo těchto hnojiv možno také použití sazí a dřevěného uhlí.

Výborný je kravský hnůj (Cow manure), ježto růže v době vedra mají rády u kořenů chladno. Není-li kravského hnoje, možno použití kterékoli jiné mrvy.

Růže potřebují hojně hnojiva a proto nikdo se nemusí obávati, že by je "přesýtil", jako některé jiné rostliny. Tekuté hnojivo, jak udáno výše, doporučuje se však jen v půdě chudé; v některé půdě stačí, zalévají-li se jím jenom jednou za 2 až 3 týdny.

Hnojení kyselé půdy.

Vřesovištní a slatinné rostliny (Acid-soil Plants and Shrubs), jež rostou v kyselé půdě vřesovištní nebo slatinné, potřebují listovku (Leafmold), rašelinu (Peat) a starý shnilý hnůj spíše nežli chemická hnojiva. Z domácích amerických druhů, v za-

Mohovitost \$1,457,705.39

Založena roku 1870

**Nejstarší a nejmohutnější organizace Československých Žen
v Americe,**

JEDNOTA ČESKÝCH DAM

(UNITY OF BOHEMIAN LADIES)

nabízí našim ženám a dívkám

MODERNÍ DRUHÝ POJIŠTĚNÍ

mimo všech výhod, vyplývajících z členství u sboru. Výplata každého certifikátu, které Jednota Českých Dam vystavuje na obnosy od \$250 do \$3.000,

JE PLNĚ ZARUČENA

zákonitou rezervou, která je uložena v bondech a jistínách dle určení Departmentu Pojištění státu Illinois, kde Jednota Českých Dam jest inkorporována.

V odboru dospělých vystavují se certifikáty na pojištění

CELOŽIVOTNÍ, — s nejmenšími měsíčními poplatky,

DVACETILETÉ DOŽIVOTNÍ, — poplatky se platí jen 20 let,

DVACETILETÉ ZAPLACENÉ, — obnos pojistky je vyplacen hotově po dvaceti letech členství.

PRO DĚVČÁTKA OD 6 MĚSÍCŮ DO 16 ROKŮ

vystavuje Jednota Českých Dam certifikáty na pojištění za nejvýhodnějších podmínek ve svém DĚTSKÉM ODBORU.

Veškery podrobnosti týkající se členství u sboru i v dětském odboru, mileráda podá každá úřednice, aneb přímo

Ústřední Výbor Jednoty Českých Dam

2345 S. Kedzie Ave.,

Chicago, Ill.

Úřednice:

ALŽ. LISÝ-STROHMAYEROVÁ, předs.

JOSEPHINE VODÁKOVÁ, náměstka

ANČI VIKTOROVÁ, tajemnice p. t.

MARIE FILIPOVÁ, účetnice

FRANCES SCHEJBALOVÁ, pokladnice

ANTONIE MAZAČOVÁ, dozorkyně

BOŽENA VNOUČKOVÁ, 1. výb. maj.

ANEŽKA KAČENOVÁ, 2. výb. maj.

ANASTAZIE HARÁŠKOVÁ, úč. výb.

ANNA ŠTOLFOVÁ, účetní výbor.

174 SBORŮ

15,000 ČLENEK

hrádkách pěstovaných, je takovýchto rostlin mnoho. Ba i některé zeleniny daří se lépe, mají-li v půdě určitý stupeň kyselosti, více nebo méně. Také květiny v požadavcích na kyselost půdy se různí, některé potřebují více, jiné méně.

Potrava, jež kyselost milujícím rostlinám jde k duhu, jest obsažena hlavně v dubovém listí, zejména v listí dubu červeného. Čerstvé listí dubů a některých jiných stromů, obsahující kyselinu, může sloužiti za pokrývku (Mulching), avšak jakmile se toto listí zapaří, zčerná a shnije, ztrácí svou kyselost a musí se odstraniti.

Krátce před rozkvětem může se pohnouti tekutým hnojivem a k trvalé pokrývce na zimu může se přidati úplně shnilý chlévský hnůj. O umělých hnojivech viz dále.

Uvědoměle zahradničení na kyselé půdě je poměrně nové a proto v starších amerických spisech odborných nelze o něm poučení nalézt. Pěkné poučení podal Dr. Edgar T. Wherry z chemické úřadovny federálního departmentu zemědělství v "Bulletin 4 of the American Horticultural Society" 1926. Také magazin "Better Homes and Gardens" v dubnu 1930 měl pěkné pojednání. V tomto oboru pracuje též Dr. Fred V. Coville, botanik ve federálním departmentu zemědělství. Řadu pokusů se zeleninami provedl H. H. Zimmerly na Virginia Experiment Station.

Zajímavé je též, že půda na severních svazích bývá kyselejší než na jižních a v nížinách nejnižší.

PŘÍPRAVA KYSELÉ PŮDY.

Kde není přirozené půdy kyselé (Acid soil), avšak majitel zahrádky chce přesto pěstovati rostliny, milující kyselou půdu nebo výhradně jen v takové se dařící, musí se půda připravit, udělati "kyselou".

Kyselost lze docílit v půdě alkalické i neutrální, a to buď cestou přirozenou neb pomocí chemikálií. Pro obyčejné zahradničení je lepší a bezpečnější použití cesty přirozené. O obou způsobech pojednáme dále.

Aby se pak takto připravená půda udržela kyselou, nesmí na ni přijíti vápno, dřevěný popel, dobytčí hnůj, kostní moučka, chilský ledek a podobná hnojiva, která kyselou půdu přeměňují v alkalickou.

Také do vody k zalévání, zvláště je-li voda "tvrdá" či alkalická, musí se přidati síranu hlinitého (Aluminum sulphate) neb

síranu amonného (Ammonium sulphate). Jinak nutno zalévati jen dešťovou vodou, která je vždy acidiosní.

Za pokrývku na zimu doporučuje se dubové listí nebo třísko.

PŘIROZENÉ ZKYSLENÍ PŮDY.

Přirozeným způsobem lze alkalickou nebo neutrální půdu přeměnit na kyselou takto:

Kde je v dosahu vřesovka či vřesovištní půda (Peat), vezme se s povrchu a přenesse do zahrady. Tuto prst' tvoří tenký povrch půdy na místech, kde planě v přírodě rostou borůvky (Blueberries) mamota (Mountain Laurel), pěnišníky (Rhododendrons), vřes (Heather), vřesovec (Heath) a pod. Tato prst' není ovšem všechna stejně acidiosní.

Acidiosní prst' je též pod borovicemi (Pines), smrky (Spruces), kanadskou jedlí (Hemlock), duby (Oaks) atd. Poloshnilé listí dubové je vůbec dobré, zvláště z červeného dubu (Red oak).

Dobrou náhradu za hořejší prst' poskytují: Rašelina (Peat moss), dubová nebo borovicová listovka (Leafmold), vyvařený chmel, vyloužené třísko, shnilé dřevo a dobře shnilé piliny z tvrdého dříví; také zbytky po vaření jablečného moštu (Cider) jsou dobré a možno je koupiti pod jménem Pomace. Piliny z borovic a ostatních smolnatých stromů se tak nehodí jako z tvrdého dříví, leč v nouzi možno použití i těch, jsou-li dobře shnilé.

Těchto věcí se zadělá do zahradní půdy tolik, kolik je zapotřebí do hloubky 1 stopy neb i více a zároveň se jich použije za pokrývku (Mulch). Takto připravený záhon se také zvýší nad okolní alkalickou půdu, aby byl chráněn před pronikáním alkalickými látkami z okolí.

Pro borůvky se připravuje záhon zhloubi 1 stopy, který se vyplní směsí buď 4 částí rašeliny a 1 částí písku, nebo 4 částí poloshnilého dubového listí s 1 částí písku. Táž směs slouží i za pokrývku.

CHEMICKÉ ZKYSLENÍ PŮDY.

Kde není rašelinné nebo vřesovištní prsti ani jejich organických náhražek, jak uvedeno v paragrafu "Přirozené zkyslení půdy", možno alkalickou nebo neutrální půdu zkselit chemicky. K tomu slouží síran hlinitý (Aluminum sulphate), síra

ÚSPĚŠNÝ TEXASKÝ FARMÁŘ A OBCHODNÍK

KRAJAN VAVŘINEC DANĚK

Jedním z velmi dobře známých texaských krajanů ze starší generace je nesporně krajan Vavřinec Daněk, prominentní farmář a úspěšný obchodník, usazený v Bennview, Jackson County, Texas.

Krajan Vavřinec Daněk narodil se v obci Lubné, okres Kroměříž, na Moravě dne 8. května 1866 z rodiny bohaté na děti, ne však obdařené statky vezdejšími. V rodině Daňkových bylo celkem 16 dětí, z nich pan Vavřinec Daněk je jediným, jež dosud žije. Po svém příjezdu do této země jako mladý muž prodělal těžké boje o existenci, mnoho zažil a zakusil, ale jeho energie, pílě a cílevědomá práce zvítězila. Dnes může se těšiti z ovoce svého přičinění a sklízeti odměnu z vykonané práce. Vlastní hostinec s pěknou taneční síní, "filling station" při řece Gari-sitas 438 akrů bohatou, úrodnou farmu, pěkné výletní místo, které pravým eldo-rádem pro rybáře.

Pan Daněk bude potěšen, když bude moci přivítat své krajany, kteří zastaví v jeho místnosti v Bennview, Tex., at' již pro osvěžení, anebo naplniti své auto gasolinem nebo olejem.

(Sulphur) nebo kyselina tříslová (Tannic acid).

1. **Síran hlinitý** slouží k čištění vody a možno jej dostati u místních vodáren (Waterworks) anebo od kteréhokoliv obchodníka s lučebninami (Dealer in heavy chemicals). Rozhází se stejnoměrně na povrchu půdy, načež se pomalu postříká vodou, dokud se nerozpustí a nevsákne hluboko do země. Někteří radí 5 liber na 100 čtverečných stop najednou, ne více. Jiní doporučují $\frac{1}{2}$ až 1 lb. na čtverečný yard (3 čtv. stopy), což se ovšem řídí složením půdy a pak, jak kyselou má půda býti.

Dr. Wherry jako chemik radí kyselinu tříslovou a síran hlinitý a upozorňuje: Na písčité chudé půdě, která už je tak prostředně kyselá, 4 unce na čtverečný yard mohou způsobiti vysokou kyselost; průměrná neutrální zahradní půda vyžaduje 1 lb. a vápenná půda až 5 lb. na čtv. yard. Po použití chemikálie nutno několik týdnů počkati, aby se půda náležitě připravila, načež se vyzkouší na vzorku z hloubky kořenů a není-li ještě dosti kyselá, použije se znovu chemikálie. K zkoušení kyselosti půdy jsou zvláštní přístroje.

2. **Síra** se může státi rovněž nebezpečnou, kdyby jí bylo použito mnoho jako síranu hlinitého. Síry se dávají obvykle 3 lb. na 100 čtv. stop.

3. **Kyselina tříslová** není již tak nebezpečná jako dvě bořejší chemikálie a může se jí použiti více. Doporučuje se 1 část kyseliny tříslové na 50 částí vody a tím zalévati. Také se může rozházeti jako síran hlinitý a pak důkladně zavlažiti.

V praxi se dává přednost síranu hlinitému, ježto je laciný.

Tyto chemikálie přemění alkalickou půdu na acidosní, takže rostliny milující kyselou půdu, rostou v ní rovněž bujně.

KYSELÁ HNOJIVA.

Pěstování rostlin, milujících kyselou půdu, stále na jednom místě má přirozeně za následek, že živné látky se z půdy vyčerpají a že rostliny v ní již nerostou tak krásně a bujně. V předešlém paragrafu bylo udáno, jak kyselost půdy udržeti, zde jest recept na kombinované hnojivo pro kyselou půdu.

Dr. Frederick V. Coville, botanik z federálního departmentu zemědělství, který jest autorem v oboru zahradničení na kyselé půdě a jenž před několika lety provedl řadu pokusů s borůvkami, doporučuje tuto formuli:

10 liber bavlněné moučky (Cottonseed meal); 4 lb. superfosfátu (Superphosphate); 2 lb. síranu draselnatého (Sulphate of Potash). Vše se důkladně promíchá, načež se rozhází po půdě v množství čtvrt libry na každý čtverečný yard.

Jiní odborníci upozorňují, že i těch umělých hnojiv, která přispívají k zvýšení kyselosti půdy, jako je síran draselnatý a superfosfát a pak při postříkávání síranu železnatého (Ferrous-sulphate), nutno používatí opatrně.

ALKALICKÁ OTRAVA.

V případě, že rostliny v kyselé půdě trpí "alkalickou otravou", zalévá se roztokem kyseliny tříslové (Commercial tannic acid). Na 50 částí vody dá se 1 část kyseliny tříslové. Tato ctrava se projevuje takto: Listí vadne, žloutne a padá; kořeny nejsou vyvinuty; celý růst je chabý a rostlina vyhlíží jako nemocná i když jinak má dosti živin a správně ošetřování.

Osvědčilo se také zalévání sbíraným mlékem (Skimmed milk) a podmáslem (Buttermilk). Po čase nutno však po nich použití síranu hlinitého.

ZKOUŠENÍ PŮDY.

Zkoušku půdy na kyselost (Testing soil for acidity) může provésti i amatér, tedy každý, a to několikařím způsobem. Nejobyčejnější je zkouška lakmusovým papírem (Litmus paper), který prodávají v lékárnách. Jiné způsoby vyžadují praxi a zájem o chemii, některé i přístrojů.

Nejlepší a nejbezpečnější je však poslati vzorek půdy státní zemědělské koleji nebo pokusné stanici (State College or Experiment Station), jež podají zdarma zprávu o chemickém rozboru. Tyto koleje a stanice jsou v každém státu Unie.

Soubor přístrojů ke zkoušení půdy prodává několik společností a možno je dostati v obchodech s potřebami pro chemiky. Také některé státní zemědělské koleje dodávají je za nominální cenu a může je objednat každý, kdo je potřebuje.

Pozemní Cestování k Západnímu Pobřeží

OBLÍBENÝM povozem časných amerických dnů, byl krytý vůz. Dnes máme železnice křižující pevninu, proudoharé vlaky s bleskurychlou rychlostí, silnice přepínající pevninu pro automobily, mezitím co nad mraky aeroplany létají od pobřeží k pobřeží.

Jaké ohromné, jaké neuvěřitelné změny během méně než-li jednoho století!

ALE —

DRA. PETRA HOBOKO a DRA. PETRA LÉČIVÝ OLEJ LINIMENT

byly užívány tehdy a jsou užívány nyní. Tenkrát byly užívány tisíce, nyní jsou užívány miliony. — Tyto znamenité léčivé prostředky vzdorovaly všem změnám doby, protože jejich úprava jest založena na vědeckých základních zásadách, které se nikdy nemění.

Dra. Petra Hoboko jest složeno z bylin, semen a listů známých lidstvu po staletí pro jejich cenné léčivé vlastnosti. Posiluje výkonnost žaludku, podporuje zažívání, má účinek na střeva a odstraňuje nečistoty a jedovaté látky. Tím, tento věrný pomocník matky přírody napomáhá jí v pravidlování důležitých výkonů soustavy a při budování silného a zdravého těla.

V mnohých případech současně používání

Dra. Petra Léčivý Olej Liniment jest připraven z prchavých vonných olejů vysokého stupně a příslušného procenta chloroformu a alkoholu. Neobsahuje ani jedovaté ani škodlivé součástky. Léčivý Olej byl používán čtyřmi generacemi trpících lidí, kteří užívali tento výborný liniment a prostřednictvím něho našli úlevu od revmatických bolestí, neuralgických bolestí, ochromených zad, bolestí ve straně nebo na prsou, bolavých svalů, neohybnosti kloubů, oděnin, popálenin, opařenin, vymknutín, otoků a bolestí, řezů a ran, bolestí hlavy a oznoženin.

Hoboko a Léčivého Oleje se prokázalo velice působivým.

Přesvědčte se o výborných vlastnostech těchto léčivých prostředků. Odešlete kupon pro tuto

ZVLÁŠTNÍ NABÍDKU:

Zkušební láhev Dra. Petra Hoboko

obsahující 14 unci léku, dostatečná učiniti s lékem přiměřený pokus, může býti opatřena, dodána k Vaším dveřím, poštovně vyplaceno, za zvláštní cenu \$1.00.

Dvě Lahvičky

Dra. Petra Léčivého Oleje Linimentu

mohou býti opatřeny, dodány do Vašeho domova, poštovně vyplaceno, za zvláštní cenu \$1.00.

Tato nabídka není platná pro osoby, jež si mohou opatřit naše léčivé prostředky od jednoho z našich místních jednatelů.

Dr. Peter Fahrney & Sons Co.
2501 Washington Blvd., CHICAGO, ILL.

V Kanadě jsou dodávány beze cla.

Dr. Peter Fahrney & Sons Co., Kupon Čís. Q.
2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

V příloze naleznete \$..... na níže označený zkušební lék, který odešlete poštou vyplaceno.

Označte křížkem (X) ve čtverci před nabídkou již si přejete:

- ☐ \$1.00 Na jednu zkušební láhev Dra. Petra Hoboko.
☐ \$1.00 Na dvě lahvičky Dra. Petra Léčivého Oleje Linimentu.
☐ \$2.00 Na jednu zkušební láhev Dra. Petra Hoboko a dvě lahvičky Dra. Petra Léčivého Oleje Linimentu.

Jméno

Adresa

Poštovní Úřadovna

PRO POLIBEK.

Pro kalendář "HLASATEL" napsala
MARIE NĚMEČKOVÁ - ERSTOVÁ.

JEST krásné letní ráno. Lidé spěchají do polí za prací. Všichni mají radost, že se obilí letos krásně vydařilo. Zase bude co jíst. Jen aby to hezké počasí vydrželo, aby šťastně sklidili. Každý je vesel, na poli již si děvčata prozpěvují, ale po chvíli zpěv umlká. Proč asi? To uviděly statkáře Horu, blížícího se k nim, zvědavě naň pokukují. Statkář Hora lhotejně dívá se kolem sebe. Na jeho polích již lidé pracují. Statkář pomalu se k nim přibližuje, promluví několik slov se správcem na lidi dohlížejícím a za chvíli vrací se k svému koni, pasoucímu se na jetelišti. Pojednou spatří, jak jedna dělnice si usedla na mez a kojí dítě. Hora sedne na koně a rozjede se k ní. Zlá slova řinou se mu z úst. Žena prosí za odpuštění a rychle pokládá dítě na mez a spěchá k své práci.

Statkář vrací se pomalu domů. Trochu ho mrzí, že se dal hněvem tak unést. Vždyt dříve takovým nebyl. Ano, dříve, to už je dávno. Tehdy když se oženil s Martou. O jak ji miloval a jak byl šťasten. Marta byla krásavice, mnoho mužů ji závidělo. Ale on se nebál, že mu ji některý muž odloudí. Věřil, že ona jej má také ráda a jsa boháč, dal jí vše nač si pomyslela. Když se jí na statku zdálo smutno, koupil jí v Praze dům, kde měla stále připraveny pokoje, když se jí zachtělo tam zajet. Ano, obklopil jí vším pohodlím a tím právě jí zkazil. Asi rok byli šťastni. Až pak jednoho dne musel odejet do Brna za obchodní záležitostí a zanechal manželku v Praze, nevěda, kdy se vrátí. Týden byl v Brně a když se neočekávaně vrátil k manželce do Prahy, našel jí opilou, libající se s cizím mužem. Ve zlosti muže spoličkoval a změřiv ženu opovržlivým pohledem, odešel z domu. Ani tehdy nevěděl, jak se dostal z Prahy domů, na statek. Byl zdrcen, připadal si jako zmrskaný pes. Druhého dne přijela Marta na statek. Klesla před ním na kolena a plačíc prosila, aby jí odpustil: "Odpust', Jiří, nebyla to moje vina, on mne opil. Nalil mně víno, které sebou přinesl a já po vypití dvou skleniček jež mi vnutil, byla jsem opilá. On je vinen, ne já!"

Hora ji od sebe odstrčil, řka: 'Jsi též vinna, proč jsi přijímala hejsky do domu. Zbal si svoje věci, zde není pro tebe místa!"

"Jiří vzpomeň, jak jsme byli šťastni, neodháněj mne od sebe," štkala Marta, ale marně.

Hora odešel do své ložnice a zamkl za sebou dveře. Marta poznala, že by marně prosila. A tu se v ní probudil vzdor. Je to též Jiřího vina, proč mne nechával o samotě. Mohl mne vzít sebou do Brna a tohle by se nebylo stalo. Však on mne bude hledat, až budu pryč a brzo za mnou přijede, řekla si. Pak odešla do svých pokojů, kde zbalila něco šatstva a když nadešel večer, byla už na cestě ku Praze. Ale marně čekala paní Marta, že ji manžel v Praze navštíví. Třebas že Jiřího srdce po ní prahlo a všude mu scházela, přec za ní nejel. Čekal, že přijde sama, až nebude mít peněz. Ale již rok byla pryč a dosud o ní neslyšel.

Co asi dělá? myslel si Hora, vjížděje do dvora svého statku. Smutně pohleděl ve stranu, kde se nalezala krásná obytná budova, obklopená hezkým parkem, o který bylo dobře pečováno. Horovy oči hledaly malý balkon, na kterém Marta stávala, čekajíc na něho. Ted' je balkon stále opuštěn, v jejích pokojích jsou okna zavřena a všude je smutno. Když statkář předal koně kočmu, odešel do své pracovny. Sluha přinesl právě došlou poštu. Hora prohlíží dopisy, náhle sebou trhl. Před ním dopis psaný ženskou rukou. On dobře znal to písmo. Bylo to písmo jeho ženy. Rychle otevřel obálku a četl:

Drahý Jiří! Uznávám za svoji povinnost, oznámiti Tobě, že jsi otcem. Narodila se mi dcera. Snad mi nebudeš věřit, že je to Tvoje dítě, ale přísahám Ti, že nikdy se mne cizí muž nedotkl, až tehdy ten hejsk mne v opilosti políbil. Jsem čista Jiří. Pouhý polibek rozbil naše štěstí. Vím, že jsi příliš hrdý a že mne nikdy nepřijmeš zpět. Odjíždím z Prahy se svojí dcerkou. Dala jsem jí jméno Jiřina. Je ted' již pět měsíců stará. Nepátrej po nás, bylo by to marné. Změnila jsem svoje jméno a dítě

PŘÍRUČKY—

NEPOSTRÁDATELNÉ PRO VÁS A VAŠE DĚTI!

DOPORUČUJEME VÁM DLE VYOBRAZENÍ:

*Úplný Slovník Česko-Anglický, s přesnou
výslovností, 620 stran \$2.00 pošt. \$2.10*

*Úplný Slovník Anglicko-Český
723 stran \$2.00 pošt. \$2.10*

Nový Tlumač Americký, 268 stran, . \$1.75 pošt. \$1.85

J. J. Král: Anglická Škola 230 stran \$1.50 pošt. \$1.60

*F. Franzl: Učebnice anglického jazyka pro samouky,
ZA SNÍŽENÉ CENY 248 stran. brož 75c, pošt. 85c.
váz. 1.25, pošt. 1.40.*

Bez JONÁŠOVÝCH PRAKTICKÝCH SLOVNÍKŮ a příruček se neuplatníte ani nedocílíte životního úspěchu. Ani Vaše americké děti se bez těchto učebnic a Slovníků neobejdou, nemají-li se zcela odciziti! Jsou to vešměs osvědčené, praktické knihy, napsané čs. přistěhovalci, vzešlé tedy ze skutečné potřeby a životních zkušeností v Americe. Pomohou vám účinně k naučení se anglické řeči, bez níž dnes zde neobstojíte! Jsou velice úhledné a trvanlivě vázány v plátně.

Všechna vydavatelská i prodejní práva těchto Slovníků a učebnic, jakož i veliký sklad vybraných čs. knih převzali jsme v létě 1936 od zavřeného Českého Ústředního Knihkupectví v Chicagu. Máme tedy skutečně největší sklad českých i slovenských knih, divadel, hudebnin, rekordů, obrazů, blahopřejných lístků atd.

Naše zasilatelské oddělení má na skladě nejrozmanitější zboží importované přímo z RCS. jako porcelán, sklo, dřevěné zboží, granáty, kuchyňské nářadí a potřeby, cukroví, sušené houby, léčivé byliny a domácí prostředky, toaletní potřeby, dárky všeho druhu, atd., atd.

**F. PANCNER, importér, 3505 W. 26th Street,
Chicago, Illinois.**

bych Ti stejně nedala. Jest to má jediná radost, v mém smutném životě. Dům v Praze jsem prodala a peníze, které jsem za něj obdržela, si беру sebou, abych měla pro dítě. Musím končit, Jiřinka pláče. — Snad pláče pro Tebe. Žij blaze. — Marta.

Hora četl dopis několikrát, nemohl vše v hlavě jaksi srovnat. Bylo toho mnoho najednou. Měl radost, že je otcem, věřil vše co mu Marta napsala. Již dávno jí odpustil. Dnes by jí přivítal s otevřenou náručí. "Musím ji vyhledat, jistě bude někde u příbuzných, nebo se skryla někde na venkově", řekl si.

Druhého dne zajel do Prahy. Tam se dozvěděl, že Marta opravdu s dětátkem odjela. Rozejel se tedy ku příbuzným na venkov, kde doufal Martu nalezt. Ale tam o ní nikdo nevěděl a statkář smuten vracel se domů. Právě v ten čas, kdy statkář jel do Prahy, paní Marta vystupovala z vlaku na Vídeňském nádraží. Ve Vídni se chtěla skrýt, tam jí nikdo nezná a to je právě co ona chtěla. Celý ten čas, co žila odloučeně od manžela, učila se německy a teď tomu byla ráda. Přišlo jí to vhod.

"Co asi Vídeň pro nás chystá, dítě moje," šeptala Marta, tisknouc dcerušku k sobě. Pak zavolala na drožkáře. On k ní přichytil a sebrav dvě těžká zavazadla, 1 žící u jejích nohou, obrátil svou dobráckou tvář k ní a tázal se, kam paní chce jet. Marta poznala, že má před sebou muže dobrého srdce a byla tomu ráda.

"Ještě nevím, kam. Chtěla bych si najmout laciný, čistý byt. Nemohl by jste mě poradit, kde bych nějaký našla?" řekla Marta, sedajíc do vozu.

"Já o žádném bytě nevím, teď je o ně nouze, ale moje žena třeba bude o něčem vědět," odpověděl muž. "Dobře. Zavězte mě k ní. Snad mě bude moci poradit." řekla Marta.

Drožkář popohnal koně a vůz se rozjel, rachotíc po kostrbatém dláždění; což probudilo spící děvčátko a ono začalo plakat. "Neplač Jiřinko, hnedle budeme na místě a pak budeš spát"; promlouvala česky, Marta k dítěti. Drožkář se k ní rychle otočil. "Tak paní je Češka? Já a moje žena jsme také Češi," Marta radostně vzhledla. "To jsem ráda, že si budu moci pohovořit s vaší ženou česky; ta němčina mě dobře nejde," zvolala radostně.

Nejeli dlouho. Brzo vůz zastavil před dosti slušným domem. "Tak už jsme na místě." řekl muž, pomáhaje Martě z vozu. A chopiv se zavazadel, krácel do domu. Marta s dítětem šla za ním. V dosti tmavé chodbě, se muž zastavil a zaklepal na jednu dveře a zvolal. "Otevři Leny! vedu ti návštěvu."

Asi čtyřicet roků stará žena jim přišla otevřít. Když vstoupili do bytu, muž řekl: "Leny, tato paní je také Češka a chtěla by najmout nějaký laciný byt. Já o žádném nevím, ale vzpoměl jsem na tebe, že ty snad o něčem budeš vědět. A tak jsem paní přivezl k tobě."

"Dobře jsi udělal", řekla žena a pak obrátivši se k Martě zírala překvapeně do její tváře. A Martě se zdálo, že žena se chvěje a že její oči se zarosily. Bylo jí to divné. Ale tu již žena se vzpamatovala a řekla: "Posad'te se paní a udělejte si pohodlí. Zajiste jste unavena po dlouhé cestě. Položte dět'átko na postel, tuhle v pokojíčku."

A již brala od Marty holčičku a položila ji na postel, pokrytou čistou pokrývkou. "Jaké hezké dět'átko máte!" hovořila žena, zkoumavě pohlížejíc na návštěvnici elegantně oděnou.

"To jest jistě holčička že jo?"

"Ano, holčička to je. Jsme samy dvě."

Žena vzhledla zpytavě k Martě. Tato (postřehnouc její pohled, řekla: "Mám muže, ale nežiji s ním, rozešli jsme se."

Chvilí bylo ticho, nikdo nepromluvil. Pak řekla žena. "Budete mít těžko, bez muže s tím dět'átkem." "Pro nějaký čas jsem zaopatřena. Mám něco peněz a až ty dojdou, najdu si práci," řekla Marta. Žena odběhla do malé kuchynky a za chvíli nalevala do třech hrníčků kávu a nesla ji na stůl. Musela přece návštěvnici pohostit. Teď se zastavila před Martou pravíc: "Ani jsme vám neřekli jak se jmenujem. Ten můj muž na nic nevzpomene. Jmenujem se Králů, ale mě zde v domě každý volá 'paní Leny'."

"A moje jméno jest Marta Horová," představovala se Marta. Třebas že psala manželi, že si dala jiné jméno, přec jeho jméno stále užívala. "Tak pojď'te, paní Horová, vypijeme si kávu na to naše seznámení".

Marta nedala se dlouho pobízet. Káva příjemně voněla a Marta již cítila hlad, po dlouhé cestě. Zasedla tedy ke stolu, pravíc:

Čiňte své nákupy u spolehlivé firmy

Touto je importéřský závod firmy **F. PANCNER**, 3505 W. 26th Street, Chicago, Ill., který slouží poctivě a přesně českoslov. Americe již 24 let.

Snahou tohoto závodu je vyhověti každému do krajnosti i cenou zboží a přesnou obsluhou. — V případě nespokojenosti vrátí se peníze na požádání ve 24 hodinách.

NEJOBLIBENĚJŠÍ PROROK

KALENDÁŘE NA ROK 1937.

18 různých druhů, importovaných z ČSR., cena za kus 45c, poštou 55c, cenou premií kus 50c, poštou 60c.

Americké kalendáře, všechny zde vydané 50c, poštou 60c.

Seznam kalendářů na požádání.

MLÝNKY NA MÁK.

Výborného zpracování, přímo z Československa. Dvě velikosti k výběru: \$1.45, poštou \$1.75; větší velikost: \$1.95, poštou \$2.25 kus. Velice dobře zhotovené, lehce se připevní.

NEJLEPŠÍ ČSL. PORCELÁN.

Velký výběr jednotlivých kusů i souborů kávových, čaj. atd.

ČESKÉ KNIHY,

brožované i vázané, stále na skladě a v největším výběru ve Spoj. státech.

Žádejte seznam kosmetických přípravků.

LIKÉRY V DOMÁCNOSTI.

Nejlepší trestí na likéry, importované z Československa. Velice snadná příprava přidáním líhu, vody a cukru. Návod na každé lahvičce. Mnoho nejoblíbenějších druhů. Lahvička 45c, poštou 50c.

OCHOTNÍCI A HERCI

naleznou u nás ten nejúplnější sklad divadelních her a aktovek, stále doplňovaný nejnovějšími hry v ČSR. vydanými. — Žádejte o seznam hudební.

SOUBOR ŠESTI HRNEČKŮ

s různými výjevy z "Prodané nevěsty".

Barevné, bohatě zlatem ozdobené, s perletovým leskem. Jemný československý porcelán. — Hrnečky tyto jsou stále žádané a nejoblíbenější. Celý soubor \$2.75, poštou \$3.05. — Za každou zásilku ručíme a pojištění hradíme sami.

PRAŽSKÉ MLÉKO NA VLASY.

Importované z ČSR. Světoznámý a zaručený přípravek proti šedivění a padání vlasů. \$1.50, pošt. \$1.60.

ORECHOVÝ OLEJ NA VLASY.

Přispívá k udržení zdravých vlasů a jeho vzrůstu, udržuje barvu. Lahvička 45c, pošt. 55c. Větší láhev 65c, p. 75c.

Pochutnejte si na výborných sušených hříbech z Československa. Máme je stále na skladě. Cena lb. \$1.75, poštou \$1.90. Půl libry 90c, poštou 95c.

Nové vzory ručníků a KUCHAŘEK KU VYŠÍVÁNÍ.

Píšte si o seznam.

F. PANCNER, Importér, 3505 W. 26th Street, Chicago, Illinois.

"Jak jste hodná paní!" "Jenom mě nechvalte, ráda vám pomohu jak budu moci. Víte paní, vždy si myslím, kdyby lidé podali jeden druhému pomocnou ruku, jak by to bylo krásné. Mnohdy malá pomoc, zachránila by zoufalce. Vím to podle sebe. Když jsem přijela do Vídně jako mladá děvče, nikoho jsem zde neznala, německy jsem neuměla. Co jsem přetrpěla, vím jenom já. Ale člověk mnoho vydrží, i já jsem vše přestála." Paní Leny ustala v řeči a zamyslela se. Pak řekla: "Víte co, paní? Zůstaňte u nás. Mám jeden pokojík, který nepotřebuji, připravím ho pro vás. Starý jistě proti tomu nebude."

"Ale, tot' se ví, že nebudu. Jenom jestli se zde bude paní líbit?" ozval se Král.

"Ráda u vás zůstanu, lepších lidí bych jistě nenašla," řekla Marta. Věděla, že se teď bude muset, ve všem uskrovnovat a pomalu zvykat na život chudých lidí.

"Jsem ráda, že u nás zůstanete. Jste tolik podobná naší zemřelé dceři a mne připadá, že se nám dcera vrátila," mluvila dojatě paní Leny. Pak rychle osušila zvlhlé oči a šla připravit pokojík pro Martu.

Marta u nich brzo zdomácněla. Oba manžele jí měli rádi a malá Jiřinka byla jejich sluníčkem. Ale Královou mrzelo, že Marta tak často pláče. Jednou když Marta byla zase tak smutná, paní Leny k ní přisedla a ptala se jí, proč v noci plakala a proč musela jít od muže. Tato hladce Martu po vlasech, těšila jí řkouc: "Možná, že si to váš muž promyslel, že nemusel být tak prudký. Jistě teď lituje. Jed'te k němu a uvidíte, že bude zase dobře."

"Nemohu jít k němu, on je příliš hrdý, vím, že mne neodpustil. A možná že myslí, že Jiřinka není jeho dítě. Jsem strašně potrestána za svoji lehkomyšlnost," štkala Marta.

Zatím statkář pátral horečně po Martě a dítěti. Do všech českých časopisů, dal oznámku, žádaje Martu, aby se vrátila. Ale vše bylo marné. "Nechce se vrátit, jistě našla moji oznámku v některém časopise a teď se mně vysmívá, že ji volám zpět k sobě. Možná, že žije s tím hejskem, kterého měla v Praze. Nevěřím, co mě psala." Tak si řekl Hora a po Martě více nepátral. Často teď jezdil do Prahy, kde hýřil celé noci. Mnohdy se tam zdržel celý týden. Myslel, že na Martu zapomene. Ale když byl

zase doma, na statku, kde mu vše připomínalo, ty šťastné chvíle s Martou prožité, byl smutný a často tak mrzutý, že sám sebe nepoznával.

Dva roky už dlela Marta ve Vídni. Velmi se změnila. Její kdysi plná postava, stala se hubenou a její oči stále smutně hleděly vpřed. Peníze, které si s sebou do Vídně přinesla, se již skoro všechny rozkutálely a ona musela jít pracovat. Byla prodávkou v lahůdkářském obchodě. Paní Leny si vzala na starost malou Jiřinku. Marta byla tomu ráda. Věděla, že její dítě je v dobrých rukou. Ale jen několik týdnů, pracovala Marta v obchodě, když poznala, že jí oči slábnou. Myslela, že jest to tím, že stále pláče a proto si řekla, že již plakat nesmí, aby si oči nezkazila. Ale oči slábly stále více. Častokráte jí lidé v obchodě vyplisnuli, že jim nedala dobrou váhu. A jednoho dne jí majitel obchodu řekl, aby již do práce nechodila, že jí nemůže potřebovat. Tehdy Marta hořce plakala. S hrůzou pozorovala, že se jí oči zastírají jakousi clonou. "Co osud pro mě ještě chystá"... Štkala mladá žena.

Paní Leny jí těšila, že jí oči zase zesílí, ale že nesmí stále plakat. Ale Marta věděla, že je vše marné. Lékař, který prohlédl její oči, jí řekl, že její oči jsou vážně ohroženy. Že je musí hleděti léčit dlouho, ale že zrak se jí může vrátit. Ale ona peněz neměla a bez peněz nemůže k lékaři chodit. Věděla, že brzo nastane ten den, kdy kolem ní rozprostře se tma, tma slepců. Jaké to strašné poznání. Proto Marta tiskla svou malou dcerku k sobě a stále hleděla na ty její světlé vlásky a do těch šedých očí. Netrvalo dlouho a Marta již viděla jen jako v mlze. A pak jednoho dne poznala, že je úplně slepá. A když jí paní Leny volala k snídani, našla ji ve hluboké mdlobě. Dlouho trvalo, než jí přivedla zpět k životu. Když se tak stalo, paní Leny si oddechla. Marta ležela tiše jako by spala, pojednou se rychle posadila na lůžku. Její modré oči byly otevřeny a nikdo by nevěřil, že vyhasly. Marta tápala rukou kolem sebe, pak zachytíc ruce paní Leny, bolestně pronesla. "Paní Leny, jest konec. Co teď se mnou? bylo by lépe, kdybych zemřela. Co jsem zde teď platná." Paní Leny smutně na ni hleděla, teď věděla, proč Marta omdlela. Stíra-

NAKUPUJTE

u přátelských

**Neodvislých Groceristů
majitelů Midwest Stores**

*a tím rovněž pravidelně
ušetříte.....*

“MIDWEST STORES”

*ZBOŽÍ NEJLEPŠÍ JAKOSTI
POCTIVÁ SLUŽBA
NIŽŠÍ CENY*

“MIDWEST STORES” jest organizací více jak 350 zkušených groceristů. Nejenom že oni vlastní a vedou svoje obchody, ale tato organizace vlastní rovněž svoje velké skladiště. — Tato moderní methoda rozprodeje potravin má za následek nižší ceny pro naše zákazníky.

TELEFON CANAL 8877.

jíc si slzy řekla: 'Všecko bude zase dobře. Již jsem psala vašemu manželu. Aby sem přijel, že jej dítě nutně potřebuje. Našla jsem jeho adresu, ve vašem deníku. Nemožu se na to dívat, jak se tak trápíte. On má peníze a musí vám pomoci. My bychom vám rádi pomohli, ale také nemáme. Nehněvejte se, že jsem mu psala, bez vašeho vědomí.'

"Marta při těch slovech, klesla zpět do podušek a trochu se uklidnila, pak řekla: 'Jak jste hodna, jsem ráda, že jste psala. Snad se Jiří postará o Jiřinku, já již ten život nějak protluču. Mé drahé dítě, budu se s ním muset rozloučit, ale co já mu mohu dát? Nic. A on jí může dát vše.' "I vám musí pomoci, musí povolát lékaře, aby hojil vaše oči. A uvidíte, že vás rád přijme zpět i s Jiřinou." "Jak by to bylo krásné," pronesla Marta.

Uběhlo několik týdnů, ale statkář se neobjevoval. Marta již nevěřila, že přijde. Byla již dlužna několik týdnů za byt a stravu. Mrzelo ji to, že nemůže platit. Ale paní Leny řekla: "Ten kousek jídla, co vy s holčičkou sníte, to nestojí ani za řeč." Ale Marta věděla, že paní Leny sama nemá, protože její muž teď málo vydělal. Proto ji mrzelo, že jest jim na obtíž. Ale co má dělat? Kde vzít peníze? Jiří nejde a snad ani nepříjde, aby jim zaplatil a ona nemůže stále od nich žádat, aby jí s dceruškou podpořovali. Pojednou dostala nápad, "to bude jediné, co mohu učinit", řekla si. Zprvu s při té myšlence otřásla, ale pak, čím dele o tom přemýšlela, stávala se klidnější. Co na tom, když půjde žebrot, ona nebude vědět, kdo se na ni dívá. Je slepá a nikdo jí zde nezná, tak co na tom, jen když dostane nějaké peníze.

Druhého dne, když paní Leny odešla s Jiřinkou, za nákupem, Marta si přehodila starý šátek přes ramena a vyšla z domu. Šla po paměti, známou cestou k blízkému kostelu. Cestu znala, ale neviděla nikoho kdo šel proti ní. Lidé do ní vráželi a mnozí za ní křičeli, aby šla domů, když je opilá. Vyhánělo ji to krev do tváře, nohy již pod ní klesaly, když uslyšela zvuky varhan. Byla ráda, že již je u kostela. Nahmatala zábradlí a pak schody a usednouc přitáhla si šátek do tváře. Varhany ustaly a bylo slyšet šumot, bylo konec mše, lidé vycházeli z kostela. Marta stáhla šátek do tváře ještě více. Tvář její byla bledá, když vztáhla

třesoucí se ruku, pro almužnu. Bro ucítila v ruce drobný peníz a za ním druhý a pak několik najednou. Martě se zdálo, že ty peníze jaksi studí a jejich cinkot zařezával se jí do mozku. Ruka jí klesla a lidé vidouce žebračku tak žalostně schoulenou, házeli jí drobné peníze do klína. Jak ubohou si Marta připadala. Byla ráda, když kolem ní nastalo ticho. Nikdo již nechodil z kostela. Marta sebrala peníze, které jí lidé naházeli do klína a vložila je do kabelky. Pak vstala aby vykročila k domovu. Pojednou k jejímu sluchu doletla slova: "Hleďte, tu je chuděda, byla asi v kostele".

Marta slyší rychlé kroky. Již jsou u ní. A tu kdosi k ní přistupuje a objímá ji, volaje: "Marto, drahá Marto, konečně tě nalezám." Marta poznává ten hlas. Jest to její Jiří. Tedy přece přišel. Marta nemůže pohnutím promluvit. A než se s toho všeho může vzpamatovat je odnášena do drožky a tu slyší vedle sebe hlas paní Leny.

"Proč jste mě neřekla, že chcete jít do kostela. Byla bych šla s vámi." Marta je ráda, že oni netuší, že dnes žebrola. A děkuje Bohu, že nedopustil, aby ji Jiří viděl tak poníženou. "Marto, proč jsi mě již dávno nepsala, byl bych pro vás přijel," pravil Jiří, tiskna Martu k sobě. "Dlouho jsem tě hledal, ale nikdy mě nepřišlo na mysl, hledati tě ve Vídni. Dal jsem oznámku do novin, žádal jsem tě bys se vrátila, ale tys nedala o sobě vědět a já myslel, že se nechceš vrátit a přestal jsem pátrat."

"Tedy jsi mě přece odpustil?" zeptala se Marta. "Již dávno, Marto. Hned tehdy, když jsi mě psala, že mám dceru. Ani nevíš, jak jsem po vás toužil, jak jsem si připadal bídný, že jsem tě vyštval z domu. Odpust', Marto, nechtěl jsem tě tolik trestat. Ale zárlivost moje byla veliká. Ted' bude zase vše dobře."

"Ale já jsem slepá, Bůh mě potrestal, za moji lehkomyšlnost," štkala Marta.

Pak si vzpoměla na Jiřinku a tázala se: "Už jsi viděl naši dcerku?"

"Viděl, ale jen okamžik. Když paní Leny zjistila, že nejsi doma, šli jsme tě hledat. Bá! jsem se, že tě živou nenajdu."

"Marta se šťastně usmívala. Dosud jí má rád, nezapoměl na ní. Když se všichni octli v bytě u paní Leny, musela tato vystrojit hostinu. Statkář vše platil. Malé Jiřince koupil několik hraček a hned si získal její srdečko. Byl šťasten, hrál si s ní

K DYKOLIV potřebujete jakýkoliv hudební nástroj neb cokoliv spadá do toho oboru, obraťte se s důvěrou na mne, a já Vám svědomitě posloužím, jako tisícům svých zákazníků za celou dobu 35letého obchodování. Máme tisíce dopisů, za poctivé a svědomité obslužení od svých obchodních přátel.

Velký výběr Pianových Accordionů od \$25.00 výše.

ŽÁDEJTE ČÍSLO 201.

Všechny hudební nástroje pro dechovou a smyčcovou hudbu.

Hudební nástroje pro začátečníky od všech amerických firem, které jsem zákazníkům při koupi vyměnil za nové, jsou odborně opravené, vyčištěné a jsou jako nové i některé mají dvojnásobnou cenu než za jakou je nabízím. Pište si o ceník.

HLAVÁČKOVY HELIGONOVÉ HARMONIKY.

ČESKÉ HUDEBNINY pro Piano, Piano Accordiony,
dechovou i smyčcovou hudbu.

České i anglické rekordy a válečky pro samohrací piana.

Opravy všech hudebních nástrojů a fonografů levně a zaručeně.

JOSEPH JIRAN

1333 W. 18th Street,

(Pilsen Sta.)

Chicago, Ill.

jako malý chlapec. Druhý den šel s Martou k slavnému lékaři, který měl léčit její oči. —

Uběhlo několik neděl. V bytě u paní Leny bylo rušno. Statkář s manželkou a dcerou odjížděli domů, na statek a paní Leny s mužem jeli s nimi. Zařízení bytu, i drožku s koněm prodali a jen některé památky si vzali sebou. Statkář řekl, že jim dá doživotní zaopatření na svém velkém statku, za to, že se Marty s dětátkem tak ujali. Oba manželé byli tomu rádi. Alespoň se nemuseli rozloučit s Martou a Jiřinkou, které považovali jako za své.

Když povoz, který je vezl na nádraží, přijel ke známému kostelu, prosila Marta manžela, aby dal povoz na chvíli zastavit. Když se tak stalo, vystoupila a kráčela ku stařeň, u kostela žebrající a vsunula jí do ruky, malou kabelku. Byly v ní peníze, které tenkrát Marta sama vyžebřala. Stařenka spatříc dosti značnou částku peněz, chtěla Martě políbit ruku, ona ale ji uhnula a pohladila stařenu, po šedivých vlasech. Pak rychle kráčela k vozu. Její tvář byla bledá a černé brýle, které teď musela nějaký čas nosit, bledost její, ještě zvětšovaly.

Marta byla rozčehvěna. Po třech letech, plných bolesti, vrací se zase domů. Děkovala Bohu, že opět nabyla zraku. Stále pohlížela na Jiřího. Změnil se za ten čas. Zdál se jí teď mnohem hezčí, než dříve. Byl statnější a malý knírek pod nosem mu dobře slušel. Cesta vlakem jim rychle uběhla. Když již projížděli známá místa, Marta byla velice rozrušena. Statkář starostlivě ji pozoroval a hleděl ji rozptýlit. Vypravoval jí o statku a o sloužících. Skoro všichni starí sloužící od něho odešli. Jen starý Josef mu zůstal věren.

Marta byla tomu ráda, že sloužící, kteří ji znali, odešli. Alespoň bude ušetřena jejich zpytavých pohledů.

“Věděli sloužící, co se mezi náma stalo?” tážala se Marta.

“Řekl jsem jim, že jsi nemocná a že se lečíš v sanatoriu.”

“Děkuji ti,” řekla Marta a stiskla mu vděčně ruku. Brzo pak zastavil vlak na malém nádraží, kde na ně již čekal hezký kočár. Když všichni se usadili, kočár pobídl koně a za chvíli kočár letěl topolovou alejí, vedoucí ke statku. Marta dívala se kolem

sebe. Jak krásně jest zde, myslela si. A již vůz zastavuje, před statkem. Marta slyší, jak ji lidé vítají. Mladé děvče dává ji kytici krásných růží. Marta nemůže pohnutím promluvit. Slzy zalevají její oči. Konečně se jí podařilo promluvit několik slov.

Pak statkář rychle s ní kráčí, do domu. On ví, co se odehrává v duši Martině. Paní Leny vedouc Jiřinku za ruku, kráčí s mužem za nimi a blaženě se usmívá. Jest ráda, že se Martě dostalo takového uvítání.

A když pak všichni zasedli ku stolu, obtěžkanému dobrým jídlem, paní Leny se zdá, že se ocitl v ráji. Dobré víno rozvazuje jazyk a paní Leny musí stále svého muže napomínat aby nepil tolik, že na to není zvyklý. Toho večera je na statku veselo.

Všichni jsou šťastni, ale nejšťastnější z nich jest Marta. A tak štěstí opět zahostilo na statku. Statkář zase s chutí dává se do práce. Poslední čas přenechával správcí vše na starosti, o nic nedbal, ale dnes je jinak. Má pro koho pracovat. Ani paní Leny s mužem nechťejí zahálet. Paní Leny pomáhá všade. Tu je v kuchyni a zase v zeleninové zahrádce, všude jest jí plno a každý jí má rád. Její muž také pomáhá kde může. Statkář jim domlouvá, nechce aby pracovali, ale oni odpovídají: “Jen nás nechte, trochu práce nám neškodí!” Paní Marta se usmívá, ona ví, žeš tyto dva lidé jsou šťastni, že mohou trochu pomáhat. Však jim to jde k duhu. Oba teď dobře vyhlízejí.

I s Martou se stala změna. Její bledá tvář, zase zružověla a pohublá postava se zakulatěla. Černé brýle již nemusela nosit a její hezké modré oči zářily štěstím. Teď nacházela na statku vše krásné a když musela někdy do města, šla nerada. Sama nikdy nešla, vždy jí musel manžel provázet, jinak by nebyla šla. Bála se o své štěstí. Někdy se jí zdálo, že prožívá jen krásný sen, až se z něho probudí, že bude zase žebrat kdesi u kostela. Proto chtěla být Jiřímu stále na blízku. Jeho přítomnost zaplašovala také myšlenky a když pohledla do jeho očí poznala, že to není sen, ale skutečnost. Byla mu vděčna za vše, co pro ní učinil. Její srdce tlouklo jen pro její dítě a pro něho. A on činil vše, co jí na očích viděl. Tak oba drželi to štěstí, oběma rukama a ono se muselo zahostit na jejich statku.

MEDICINAL HERB TEA

(Reg. in U. S. Patent Office.)

Fakta mluví!

Světově známá, vyhlášená rostlinná léčivá směs "ALPA" je složena z nejcennějších léčivých rostlin. Osvědčila se proti všem žaludečním chorobám jako: poruchám trávení, nechuti k jídlu, zvracení, pálení žáhy, žaludečním křečím, kolice, větrům, zácpě atd. — proti chorobám střevním, proti počátečním chorobám jaterním, ledvinovým i zlaté žile, proti chorobám srdce a krve, proti mdlobám, nachlazení, záduše, kašli, chřipce, katarhu, rheumatismu atd. — Čistí prsa, zlepšuje životní šťávy a posiluje celou tělesnou soustavu. Osvědčila se při chorobách žen a dívek.

Cena: Balíček na zkoušku 55c, dva za \$1.10 poštou vyplacené.

Je to pravý "životobudič" pro staré, mladé i děti.

Lock Box 645, Dept. B.,
CHICAGO, ILL.

Tajemství života

"ŠETŘTE SVÉHO ZDRAVÍ.
JE TO POKLAD PRAVÝ:
KDO JE ZTRATÍ JEDNOU,
NENAJDE JE VÍC!"

*Pomohla mnohým
když jiné léčby
selhaly!
Jiní odpomínají*

Polovina žen

trpí nepravidelnostmi, jež mohou zavinit vážné choroby, napsal dr. F. Veselý. Proto vezměte "Alpu" nebo "Trust"

atd., dokud je čas. — Mnoho doporučení ze všech končin Ameriky i Evropy.

Zdarma

česká knížečka o rostlinných léčích s recepty. Dopíše si o ni ještě dnes. — Neodkládejte!

Ustříhněte tento kupon a pošlete s penězi poštou na naši adresu ještě dnes.

THE ORION

Lock Box 645, Dept. B., Chicago, Ill.

Pánové: Pošlete mi poštou vyplacené následující:

...balíček "ALPY" s českých i anglickým návodem, po 55 centech, celkem za \$.....
...balíček "SURCUR" pro ledviny a játra a proti revmatismu, po \$1.10, za \$.....
...balíček "TRUST", přírodního regulátoru pro ženy a dívky, po \$1.10, za \$.....
...balíček "SALVATION" proti nastuzení, kašli a prsním chorobám, po \$1.10, za \$.....
...balíček "LAXIN", přírodní projímadlo pro malé i velké, po \$1.10, za \$.....
...výtisků "Domácí lékárny" po 30c
Peníze, celkem \$..... přikládám.

Jméno

Ulice nebo box

Pošta

Stát

Obuv, jaká má a jaká nemá být.

Píše Dr. ANTONÍN MUELLER, komandant zdravotního odboru Amer. Červeného Kříže.

PRÁVĚ jsem se dočetl, že při North-western universitě byla zřízena zvláštní klinika pro různé defekty nohou to mne inspirovalo k napsání této stati.

Když tak ty moderní střevíčky našeho krásnějšího pohlaví dnes tak pozorují, tu mi maně přichází na mysl rada jednoho našeho věhlasného profesora v Praze: "Přijde-li k vám někdy do úřadovny dáma a stěžuje si na nevolnost v páteři atd., obraťte ji a okoukněte její podpatky: má-li je příliš vysoké a je-li těžšího kalibru, poraďte jí, aby jich polovic usekla a přišla k vám za nějaký čas zase." To mohl si dovolit pan profesor, ale obyčejný lékař by se se zlou potázal, když by tak k své pacientce mluvil. Ten by ji více ve své úřadovně neuzřel.

Čiňanky, jejichž nohy jsou již z mládí znetvořovány dřevěnými špaličky, zdají se nám podivny. Nečiní tak podobně většina našich žen s vysokými podpatky a nízkou špičkou boty?

Tak jako se smějeme Čiňankám, smály by se krasavice řeckého antického věku našim dámám, kdyby se mohly podívat na ubohé nožky, znetvořené modou nynějšího století.

Nač vlastně máme obuv? Obuvi, která je vlastně částí oděvu, připadá úkol chrániti nohu před škodlivými a nepříjemnými vlivy zevního světa. Podle toho jest obuv také upravena — od lehkých domácích trepek a sandálů až po lovecké, pevné vysoké boty. Ježto jest jejím úkolem nohu chrániti, nemá vykonávati vliv opačný, to jest nohu poškozovati — ale chrániti před tlakem nerovné půdy, kamínků, písku atd. a zabraňovati úrazům něčím ostrým nebo špičatým.

Dále má chrániti před vlivem teploty — horka a mrazu. Vele důležitý jest další úkol, to jest ochrana před vlhkem, špinou a prachem.

Aby těmto úkolům chův mohla dostáti, musí dobře přiléhati, aby posunováním a třením nevyvolala odřeniny. Při tom ovšem nesmí být příliš těsná nebo by tím trpěl volný oběh krve v noze a vznikaly by otla-

čeniny a puchýře. Hlavní podmínkou je, aby odpovídala tvaru nohy a neničila všelijakými modou se měnícími formami ideální kontury zdravé lidské nohy.

Pokud se týče materiálu, musí propouštět výpary. Z toho je patrné, že kůže laková, z které se dělají t. zv. "lakýrky", hlavně při tanci, kdy se nohy obyčejně potí, je naprosto nehygienická. A právě zde se nejvíce hřeší, ježto boty plesové podle zákonů mody mají být pokud možná nejpřiléhavější a obyčejně z nějaké té patentní kůže — nedovolující ani volnému pohybu nohy, ani oběhu krevnímu, ani výparům potním.

Ježto bota nesmí tísnit, má se zkusiti vždy na noze tělem zatíženě, nikdy pouze jen na noze volně visící, neboť se tlakem našlápnutí mění obrys chodidla i výše nohy samé. Boty špičaté, hlavně s příliš vysokými podpatky, jsou velmi škodlivé, byť jinak byly volné, ježto tlakem—váhou těla se noha vtlačuje do špičky a prsty se překládají a tísni. Tím pak vzniká "moderní" tvar nohy s přelčenými prsty. Nezapomínejme, že špičku nohy tvoří palec, kterým probíhá osa chodidla — a ne prst prostřední. Špičatou chůví překládá se palec pod nebo přes prst druhý a tím jeho kloub vybočuje z vnitřního okraje nohy, tvoře t. zv. "kotník", což zajisté noze krásy nepřidá.

Nejvhodnější jsou boty šněrovací, ježto tkanicí lze vyrovnati změny v objemu nohy. Volný rozparek umožňuje lepší odpařování. Přirozeně příliš vysoký podpatek jest ne-normální, neboť zvýšením paty přesunuje se tíha těla do špičky. Má to ale ještě jiné závady. Příliš vysoké podpatky mění pravidelně zatížení tělesné, hleň se sklání ku předu. Ohnutí v kolenu nutno pak vyrovnati sklonem pánve a trupu, což vede zvláště u mladých osob ke změnám v struktuře pánevní. Tyto změny pak mají u žen velmi škodlivý vliv na průběh porodů.

Ježto by obuv nesnadno vyhovovala podmínkám čistoty nchy, doplňují se něčím, co se snadno pere a co do sebe může lehce vsáknouti pot — to jest ponožkou. Tím

Sklad Valašských papučí a českoslov. zboží u Machů na 26. ulici v Chicagu.

ZAMĚSTNANCI V PAVILONU CZECHOSLOVAKIA — NAŠE EXHIBICE NA
VÝSTAVĚ CENTENIAL V DALLAS, TEXAS, 1936.

VALAŠSKÉ PAPUČE

Valašské papuče, nízké \$1.80
Valašské papuče, vys. šněrovací .. \$2.70

Hlaváčkovy helgonky \$45.00
Mlýnky na mák \$1.63
České dýmky ... \$1.25, \$1.50, \$1.75 \$2.00
Hřebeny z rohu, na lupy 40c
České kosy, Praha \$2.25
Srpy 85c Kovandlinky .. \$1.00
Kladívka na klepání kos \$1.25
České brousky 50c
Kosišťata, nevyplaceně \$1.50
České pily s obloukem \$1.90

Ceny a poštovným.

Preparát dr. Jirotky z Prahy "Primave-
rina", napomáhá omlazení žláz a půso-
bí 100% proti rheumatismu. Láh. \$1.85
Pardubický perník 30c
Fíková clorka 30c
Moravský mák - libra 30c
Český kmín - libra 30c
Vanilka v luskách, 5 kusů 90c
Ořechový olej na vlasy 50c
Rosnička proti tlaku krve 50c
Thé proti žluč. kaménkům 60c
Fenkl libra .. 50c Dymlián, bal. .. 15c
Marjánka, bal. 15c Anýž, bal. 15c
Puškvorec, bal. 15c Květ, bal. 15c
Hřebíček, bal. . 15c Proso jáhly, lb. 25c
TRESTĚ: Rum 60c, Slivovice \$1.00, Vlá-
ňová 75c, Koňak 75c.

Český Safrán, balíček 25c
Uherská paprika sladká i pálivá .. 50c
Hvězdlkové koření, bal. 15c
Česká viržinka, 25 kusů \$1.50
Kalendáře z Čech import. 1937 ... 50c
České hříbky ze Šumavy, lb. \$2.30
Hrnky s "Prod. nevěstou" 6 kusů \$3.50
Hrnky bohatě zlatené, 6 kusů ... \$3.50
Hrnky "Bože já ráda kávu", 6 kusů \$3.50
Tatranské bylinné čaje: Pro ledviny, pro
žaludek, plícní katar, Mariánský odtuč-
ňovací, balíček 60c

CZECHOSLOVAK IMPORTING CO.

J. MACH & SONS.

3802 - 3804 West 26th Street,

Dept. A.

Chicago, Ill.

zároveň pomáháme splnění požadavku obuvi a chráníme nohu před vlivy změn teploty. Vhodná ponožka také chrání před mrazy a "kuřimi oky".

Trpí-li někdo t. zv. hyperdrichosou, to jest abnormálním pocením nohou, měl by ze zdravotních ohledů obuv denně střídati — míti dva páry bot, aby jedny mohly přes den býti vysušeny (Ono se to snad řekne, ale při nynější mizerii mnohý je rád, že má alespoň pár jeden).

Zvláštní kopýtka vložena do obuvi přes noc, neb v době, kdy bot neužíváme, nepomáhají pouze formu udržovati a kůži vyvětrávati, ale i v ohledu úsporném chrání obuv od porušení přeležením.

Na venkově by měly dívky míti připraveny rezervní obuv, nebo trepky, aby v deštivém počasí nemusely po celé hodiny seděti ve vlhkých botách. Jak jsem se dočetl, mají to v Holandsku téměř všude na venkově tak zařízení.

Ponožky a punčochy mají býti vyměňovány co nejčastěji. Děti by měly býti k tomu vedeny, aby si ponožky na suché místo vhodně rozložily, aby dobře provětraly.

Materiál, ze kterého se obuv zhotovovala, jest různý. Starí Egypťané nosili obuv z lýka, Indové ze dřeva a kůže. V Číně, kde znali obuv již půl třetího tisíce let před Kr., používají ku zhotovování jejímu hedvábi, sametu a pestrého sukna. Habešané jak jsme se dočetli, chodějí vůbec bosí. U žen tvar jest přizpůsobován zmrzačeným nohám krasavicím Východu. Římané a Řekové znali sandály, ale i boty už zavřené. Obuv připínali obyčejně řemínky, po domáčku chodili buď bosí neb ve volných trepkách.

Kdysi bývaly leckde v oblíbenosti dřevěné, t. zv. dřeváky, zvláště na venkově a v některých krajích se dosud používají, na př. v Holandsku.

V nepohodě a při chůzi ve sněhu pro ochranu nohy před promočením konají dobré služby gumové přezůvky, zvané galoše, čili jak tomu často říkají "kuláše", natno však varovati před stálým nošením gumových podešví a před ponecháním galoší na obuvi v místnostech, neboť neprodyšná guma nedovoluje odpařování v pokožce. Gumové podpatky naopak se doporučují, ježto se jimi mírní stálé nárazy a otřesy při chůzi.

Pamatuji se, když jsme co kluci "šmat'chali" kramfelky, dostali jsme na ně za trest podkůvky, a to bylo pro nás hanba. Zde

ale dnes mladíci, alespoň většina jich, kupují si boty zrovna s těmi železnými podkůvkami, aby to zvláště na cementovém chodníku hodně klapalo.

Až do šestnáctého století i s počátkem sedmnáctého nošena byla obuv plochá. Jasi předchůdcem podpatků byly podstavce připravené na obuv, které prý Španělky převzaly od žen maurských. Nošeny byly však i v jiných zemích, především v Itálii atd.

V Benátkách dosáhly prý někdy výše až patnácti palců. Původně měly za hlavní účel umožňovati chodci, aby se snáze dostal přes tam obvyklý kal, obvyklé bláto pouliční a nezamazal si obuv. Ještě v osmnáctém století dal se pouliční potok nečistoty leckde přejíti jen na určitých místech —.

Poté přišly ženy na to, že tyto podstavce zvyšují jejich postavu a činí je jaksi "majestátní." Vznešené benátské kurtisanky nosily je hlavně z tohoto důvodu. Pomalu tento důvod byl vlastně hlavní, neboť podstavce byly nošeny i tam, kde bláta nebylo a především ženami, které je dovedly skryti pod tenkrát obvyklou vlečkou. Z počátku byly ještě první formy podpatků velmi hrubé, ale do elegantnějších tvarů vyvíjely se velmi rychle. Všecky možnosti podpatků byly vyzkoušeny (jak známo ještě dnes se s nimi experimentuje). —

Až do francouzské revoluce téměř zchoval se podpatek na výši, která činila normální chůzi téměř nemožnou. Casanova vypravuje na jednou místě, že u francouzského dvora spatřil jednou dámy, přecházející z jedné komnaty do druhé prazvláštním způsobem hopkovati, neboť jinak by se neudržely na svých vysokých podstavcích v rovnováze — byly by jednoduše padaly.

Možno říci, že výše podpatků byla v přímém poměru ku společenské vládě ženy, ovšem jen jako moci erotické.

Nejzávratnější výše dosáhl podpatek v době Ludvíka XVI. ve Francii, kdy erotický požitek byl snad jedinou snahou, chvíle, po které at' přijde třeba potopa....

Když erotická vláda ženy ve státě a společnosti mizela, zmizel i ten fantastický podpatek, alespoň na tak dlouho, dokud erotické tendence nepočaly zase hráti rozhodnější úlohu. A snad do dnes nemizí u žen, které podléhají všeomhoucí despotické módě. Ovšem tato móda se během času stále měnila a mění — ale málokdy, aby z toho

Muscular Aches-Pains

NEURALGIA

Žádáme každého ze čtenářů

tohoto kalendáře, který jest trápen hostcem, bolestmi v kříži neb dnou, aby mně dopsal a sdělil mi jméno i adresu, abych každému z nich mohl zaslati ZDARMA LÁHEV V CENĚ JEDNOHO DOLLARU mého léku proti revmatismu. Chci přesvědčiti každého nemocného revmatismem a to jen na mé vlastní útraty, co Kuhnův lék proti revmatismu dokáže. Já jsem si jist dobrým výsledkem, chci, ale aby též i trpitelé revmatismem se o tom ujistili a to dříve, nežli mi dají jediného centu zisku.

NEPOKOUŠEJTE SE VYLÁKATI REVMATISM skrze nohy nebo pokožku náplastmi aneb pomocí lživých kovových vynálezů. **NEPOKOUŠEJTE SE VYDRÁŽITI JEJ** masťmi, elektrinou neb magnetismem. **NEPOKOUŠEJTE SE ODMYSLITI SI JEJ** vnitřní silou duševní. — **MUSÍTE JEJ VYHNATI.** Je v krvi a tam jej musíte hledat.

Právě, ale toto, o čem jsme přesvědčeni, jest v páně Kuhnově léku a proto ovšem pomáhá při revmatické horečce, od svalového revmatismu, od neuralgie a hostce. Chcete-li býti prosti bolesti a utrpení, musí dříve revmatism cdejit. Můj prostředek pomáhá od ostrých bodavých bolestí, otupených, bolestivých svalů, horkých, chvějících se a cteklých údů a ztrnulých kloubů.

Vše to přeji si vám dokázati,

dáte-li jen k tomu příležitost. Dokáži mnoho v JEDINÉM TÝDNU, napíšete-li mi a požádáte-li moji Společnost, aby vám zaslala JEDNODOLLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU. Nezáleží na tom, jakých léků jste užívali. Nepoužili-li jste mého, nemůžete znáti jeho účinky. Čtete naši níže uvedenou nabídku a pište nám o DOLLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU.

C. V. Kuhn

PRAVIDELNÁ \$1.00 LÁHEV ZA 25 CENTŮ.

Přejeme si, abyste zkusili Kuhnův lék na revmatickou horečku, svalový revmatismus a bolesti, neuralgii a dnu, čímž přesvědčíte sama sebe, jako tisíce jiných, že revmatismus může býti vyléčen a my nechceme zisku při tomto pokusu. Shledáte-li, že ulevuje revmatismu, objednejte pak více, abyste své léčení dokončili a tím způsobem dáte nám vydělati. Nebudete-li po zkoušce cítit úlevy, bude vše u konce. Neposíláme malou vzorkovou láhvičku obsahu náprstkového, která ovšem nemá praktické ceny, ale láhev plné velikosti, jejíž pravidelná cena v lékárnách je jeden dollar. Láhev taková je těžká a musíme za dodávku její až k vašim dveřím "Strýcovi Samovi" zaplatit. Musíte nám tedy zaplatit 25 centů ku hrazení výloh poštovního, pouzdra a obalu a ta jednodollarová láhev plné velikosti bude vám bez průtahu zaslána zdarma a vše předem vyplaceno. Nebudete platiti ničeho při dodávce nebo později.

KUHN REMEDY CO. 1855 Milwaukee Ave. **Chicago, Ill.**
Dept. H. B. K.

noha měla užitek — ten z něj měl pravi-
delně někdo jiný. Kdo? Domyslete si...

Ke konci chci citovati výrok francouz-
ského estheta Ch. Rubata: "Doba stísně-

ných hrudníků a těsných límců a tísněných
noh byla dobou stísněných mozků."

Stísněné hrudníky a těsné límce (třeba
také dík modě) ovšem patří do minulosti —
ale ta obuv? —

Zvyky ľudu pod Tatrami.

NAPÍŠAL JOŽO HREBIČEK.

V tatranskom kraji žije najrázovitejší
slovenský ľud v chudobe. Kto len
raz v živote zavítá medzi tento ľud,
neutají svoj obdiv nad jeho mierumilovno-
st'ou, dobrosrdečnou a prostou povahou.
Tisíce cudzích návštevníkov obdivujú ro-
mantické krásy podtatranského kraja, pod-
tatranský ľud, jeho krásne kroje, zvyky a
obyčaje a každý si odnáša odtiaľto len tie
najkrajšie rozpomienky.

Krásne sú Tatry z jara, keď ožívá prí-
roda, krásne sú i v lete, keď je všetko v
nich sfarbené zeleňou tatranských hôr a
pohádkove krásne sú Tatry i v zime, keď
vysoké štíty tatranské sú v bielom ruchu..
V podtatranských dedinách od Liptovskej
Tepličky, cez Štrbu, Važec, Batizovce a
Mengušovce, alebo od Ždiaru, ku Gerlacho-
vu, do Lučivnej, do Ostrurne až po Švábov-
ce, všade žije slovenský ľud, tatranský, kto-
rého slovenský svojráz dosiaľ nezanikol.
Podtatranské slovenské kroje boli odjak-
živa povestné a tu pod Tatrami slovenský
kroj ešte vždy sa nosí a bude sa nosiť.

K najznámejším podtatranským krojom
patria kroje z Važca, z Batizoviec, z Mengu-
šoviec, zo Štrby a z Gerlachova, ktoré v po-
sledných rokoch tešia sa mimoriadnemu zá-
ujmu na národopisných slávnostiach tatran-
ských.

Sviatočný deň v Mengušovciach, tam je
pre cudzie oči hodne podivanej, najmä keď
statný mládenec mengušovský v bielych
úzkyh súkených nahaviciach, okolo vrecák
s vyšitým ornamentom, v košeli krásne vy-
šivanej a v tmavozelenom lajbiku so strie-
bornými gombíkmi vykračuje s dievčinou
v krátkych bielych rukávcoch, zlatom a

striebrom zdobenom lajbiku a v kvetovanej
sukienke a neďaleko nich obzerá mládež
starý Mengušovan v svojej typickej halene.
Krásny je aj kraj z Batizoviec, alebo zo Štr-
by. Mládenec zo Štrby má oblečené široké
biele rukávce, cez seba má prehodenú ha-
lenku a má opasok vybíjaný... Zo všet-
kých potatranských krojov však vážecký
kroj dozaista by získal prvú cenu. Vážčania
dobré vedia, že ich kraj je chýrečný, a
preto sú naň aj právom pyšní.

O zvykoch a obyčajoch podtatranského
ľudu dalo by sa písať mnoho. Iste ste už
počuli o šuhajoch zo Ždiaru, alebo zo Smre-
čian, ktorí sú povestní svojou "slovenskou
besedou". V Ždiare sú v oblúbe "goralské
tance", ale "pastierske hry" pri svätôján-
skom ohni. Nie menej povestné sú aj vážecké
piesne pri vítaní jara, alebo chýrečný
vážecký tanec "šuchom do krutu". V Jara-
binej tancujú "kolomijku". Štrbania sú pre-
slávení "zbojníckym tancom". V Liptovskej
Teplej zachovalo sa "pochovávanie Moreny".
V Lučivnej, v Mengušovciach a v Gerlacho-
ve je zvykom tancovať "medvedzi taniec".
V Osturni, vo Švábovciach, alebo v Doma-
novciach ukážu vám "mrvenicu". Svadobné
zvyky v týchto krajoch sú tiež veľmi oká-
zálne. K najznámejším patria svadobné oby-
čaje v Batizivciach.

Keď budete mať možnosť navštíviť Ta-
try, využijte túto príležitosť k tomu, aby ste
nazreli aj do života dobrého srdca a svoj-
rázneho potatranského ľudu. Všetko, čo tu,
v tomto pohádkovom kraji, uvidíte, zanechá
vo vás hlboký dojem a medzi náš podtatran-
ský ľud budete sa vždy radi vracat'.

**VYŘIZUJEME ZÁSILKY EXPRESSEM NEB POŠTOU PO CELÝCH
• SPOJENÝCH STÁTECH. •**

Naši krajané rádi si pochutnají
**na dobrých uzenářských výrobcích
A CHUTNÝCH PRAŽSKÝCH ŠUNKÁCH**

z Pražského uzenářství firmy

JOSEF W. BURDA

**V ČÍSLE 2801 SO. SPRINGFIELD AVE.,
CHICAGO, ILL.**

která připravuje své výrobky právě tak jako v Čechách.

BURDOVA PRAŽSKÁ ŠUNKA

je již nejen v Chicagu, ale i jinde dobře známá jako nejlepší.

Vždyť pochutnával si na ní i guvernér Minnesoty.

TALIÁNY

jsou právě takové, jaké vyráběl svého času
pražský uzenář Ugée, a všichni ostatní.

UZENÁŘSKÉ VÝROBKY

jako párky, vuřty, salámy, krkovičky a bůčky jsou tak lahodné
chuti, že kdo je jednou ochutnal nebude chtít žádné jiné.

Krajané až do nedávna nemohli dostati pravé pražské uzenářské výrobky.
Firma Burdova ale zdokonalila zdejší výrobu, takže si každý může pochutnati na
pražské šunce a ostatních uzenářských výrobcích kdykoliv. Objednejte si zboží
uzenářské a přesvědčte se. Nebudete litovat — neboť si pochutnáte!

Mimo uzenářských výrobků možno v závodě Burdově obdržeti maso všech
druhů, nejlepší jakosti a v sezonách dobře vykrmenou a domácíně pařenou drůbež.
Ceny mírné, obsluha ochotná a rychlá.

Něco o moderní kuchyni.

PRO KALENDÁŘ HLASATEL NAPSALA HELEN SCHULTZ, CICERO, ILL.

NLUVITI o starých zlatých časech, je vždycky zajímavé, ale porovnáme-li je s nynější dobou, často se mi zdá, že my moderní hospodyně bychom měly vzdávat díky, že nežijeme v těch zlatých časech, v kterých naše babičky a prababičky se plahočily ve svých domácnostech a kuchyni. Nechtěly bychom se vrátit k dobám, kdy nebylo plynu ani elektřiny a ani nesčetné množství vynálezů, jimiž vedená domácnost se stává snažší a příjemnější. Víme, že řádné vedení domácnosti není lehkým úkolem, ale co bychom si počaly, kdyby nám vzaly všechny ty moderní možnosti?

Mladé hospodyně ovšem mnoho nevědí o starých domácnostech ze své osobní zkušenosti, ale mohou o tom dost čísti i na své oči viděti, jak to vyhlíželo v amerických domácnostech před 75 neb 100 lety. Ukázky toho jsme viděly na chicagské světové výstavě a nekonečně zajímavější pohled na starou domácnost poskytuje nově rekonstruovaná vesnička New Salem, nedaleko Springfield, Ill. Jest to místo, kde Abraham Lincoln měl obchod a možno tam spatřiti, jak vyhlížely domácnosti za jeho času. Celá ulice domů je postavena tak historicky věrně, že se do nejmenších podrobností rovná původním stavbám i veškerému vnitřnímu zařízení. Uvidíte tam kuchyni s hrubým krbem, v němž se vařily všechny pokrmy, uvidíte kotle a jiné nádoby na vaření, petrolejové svítilny neb svíčky, hrubé po domácku zhotovené postele i stoly, zkrátka celé domácí zařízení, připomínající dob pionýrských, i také dob, kdy úděl hospodyně nebyl příliš radostný.

Ubohá babička! Kdyby byla dnes živa, mohla by nám mnoho pověděti o vedení domácnosti za starých časů. Postěžujeme-li si někdy na příliš velké množství práce, měly bychom si pomyslet, mnoho-li práce musela ona konati a k tomu práce mnohem těžší a více vysilující než práce moderní hospodyně. Kdyby si chtěla přečísti román v Hlasateli, musela to odložit až po večeri, když všechna práce byla odbyta a děti uloženy k spánku a pak již pravděpodobně

byla tak unavena, že jí čtení nebylo více požitkem. Její vnučka neb pravnučka může čísti Hlasatel při své práci, neb tato je vlastně pro ni konána spoustou moderních vynálezů. A není to tak neuvěřitelné, jak by se na první pohled zdálo. V novém elektrickém vařiči může být připraven celý oběd. Kuchařka vše připraví, dá do vařiče, zařídí termostát na jistou teplotu a více si toho nemusí všimati, až je jídlo hotové dávatí na stůl. Hospodyně může zatím odpočívati, čísti, jiti na návštěvu nebo do obrázkového divadla, které je také moderním vynálezem, o němž babičky ani nemohly snít.

Den prádla musel být za starých časů skutečným dnem těžké práce. Každá kapka vody musela být přinesena z venčí, ohřata na kamnech, v nichž se i v největším vedru muselo topiti uhlím neb dřívím, musely se přinést škopky a všechno prádlo muselo být děláno ručně a když byla hospodyně hotova, byla obyčejně už tak unavena, že jen toužila po chvíli odpočinku. A pak se mluví o starých zlatých časech.

Moderní hospodyně v basementu, elektrinou osvětleného a v mnoha případech olejem neb plynem vytápěného, otočí kohoutek na teplou vodu, vyhrátou v automatickém vyhřívači, naplní svůj prací stroj a trvale umístěné škopky a praní je v proudu. Netřeba jiného, než podávatí prádlo do stroje, vyždímatí, vymáchatí a je hotovo k pověšení. Žádné drhnutí na valše, při němž bolí záda k nevydržení, žádné ruční otáčení ždímačky, při němž bolí každý sval. A výsledek takového moderního praní? Děti se vrátí ze školy, muž přijde z práce a místo unavené a mrzuté matky naleznou spokojenou společnici, sdílející radost své rodiny, těšící se z její společnosti buď večer doma u radia aneb na projížďce v rodinném autu.

Spokojeně ulehají k spánku a když ráno je probudí elektrický budíček, osvěžení vstupují do nového dne. Matka začíná svou každodenní práci, která je týden po týdnu, měsíc po měsíci stejná, ale jaký je rozdíl mezi prací moderní matky a její babičkou a prababičkou. Nemusí časněji ráno vstávat, aby rozdělala oheň v kamnech, aby

**Netrpte žaludečními nesnázemi!
Zbavte se Revmatismu!**

Nový vynález: KRUPIČKOVY ŽALUDEČNÍ TABLETKY

které tisícům trpícím přinesly kýženou úlevu v nesnázích žaludku i při žaludečních vředech a jiných nemocech, přivoděných nahromaděním kyselin v žaludku jsou osvědčeným prostředkem, po němž směle sáhněte. — Trpíte-li nezájivností, špatným trávením, kyselostí žaludku, bolením hlavy, říháním, pocitem únavy, neklidným spánkem, zácpou, nadýmáním po jídle, vyrážkou na těle a obličejí, tlačením u srdce, nervosností, bolestí žaludku, Krupičkovy žaludeční tabletky přivedou vás na cestu zdraví. Proto vy všichni, kteří trpíte žaludečními nesnázemi a chcete-li opětně žítí šťastným životem, neváhejte a opatřte si okamžitě krabici Krupičkových žaludečních tabletek. Cena pouze

\$1.00

KRUPICKOVY TABLETKY PROTI REVMAATISMU!

Nemají scházeti v žádné rodině, kde některý člen rodiny trpí hrozným revmatismem, neb má Arthritis, Neuritis, Lumbago, Sciaticu, Gout, Svalový revmatism neb jakýkoliv jiný revmatism. Krupičkovy tabletky vás určitě bolestí zbaví, přivedí vám zaručenou úlevu, takže život vás bude opět těšiti. Netrpte dále, ale pište okamžitě. Cena tabletek jest pouze

\$1.00

**VEŠKERÉ OBJEDNÁVKY OKAMŽITĚ A SPOLEHLIVĚ VYŘÍDÍ
ČESKÁ LÉKÁRNA**

KRUPICKA'S DRUG STORE

6500 WEST CERMAK ROAD

BERWYN, ILL.

mohla uvařit snídani, ani nemusí přihlížeti na vytápěcí kamna, aby děti nemusely z teplé postele vstávat do studena, je-li to v zimě. V kuchyňských kamnech rozehne pouze plyn, opeče chléb aneb waffle v elektrickém přístroji, uvaří kávu v elektrickém perkolatoru a než se muž oholí elektrickou břitvou, je snídane na stole.

Po snídani se muž vypraví do práce a děti do školy a matka po umytí nádobí (i na to jsou elektrické stroje), sedne si k elektrickému žehlicímu stroji a začne žehlit. Zde jí jsou opět moderní elektrické vynálezy k ruce a ulehčují práci. Žádné zvedání těžkých žehliček, které musely být v dřívějších dobách ohřívány na kuchyňských kamnech. Elektrický motor vykonává všechnu práci, při níž není třeba jiného, než sedět u stroje a podávat do něho jednotlivé kusy prádla. Stroj vyžehlí vše mnohem lépe a rychleji než možno vykonati ručně. Pouze některé jemnější kusky může vyžehliti ručně, avšak i to vykoná elektrická žehlička. A má-li něco k šití neb spravení, pohodlně to obstará elektřinou hnaný šicí stroj. Praní a žehlení byly dva nejtěžší dni našich babiček, ale moderní matce uplynou, aniž by trpěla velkou únavou, aniž by její zdraví bylo ohrožováno a nervy rozrušovány.

Moderní vychlazování elektřinou jest jiným vynálezem, jenž hraje důležitou roli v nynější domácnosti. Hospodyně může plánovati svá jídla ku předu, pokrmy mohou být předem koupeny a bezpečně uloženy v elektrické ledničce a může tam i uložit zbytky jídel, jež nevezmou nejmenšího porušení, což při staromodním vychlazování bylo holou nemožností. Jaká je to výhoda zvláště v zimě a za nepříznivého počasí, ví každá hospodyně.

Otvírák na krabice náleží mezi dárky, kterým neujde žádná nevěsta a stalo se již osvědčeným vtipem, že žádná americká nevěsta se bez takového nástroje nemůže obejít. Snad je to pravda, ale neobejdou se bez něho ani starší hospodyně a konzervování ovoce a zeleniny stalo se jednou z velkých industrií v naší zemi a jsem jista, že i všude jinde v celém civilisovaném světě. A budeme-li o tom chladně uvažovati, mu-

síme přijíti k poznání, že bychom jí vlastně měli být vděční. Nejen že výroba konzervovaných potravin ušetří mnoho času, ale zvláště pro městské hospodyně to bývá často též úsporné. Potraviny jsou konzervovány pod přísným dozorem zdravotních úřadů a při moderních methodách výroby jsou zachovávány vitaminy, jež by se ztrácely při méně vědeckém způsobu. Potraviny z celého světa mohou být požívány v sezoně i mimo ní a všechno ovoce a zelenina je k dostání v letě i v zimě. Toto se především vztahuje na městské hospodyně, které musí více a často dost drazé kupovat na rozdíl našich družek na farmách, které vše, co nakládají si vypěstují doma. Vše si samy vypěstují, mají vždy čerstvé a dobrou jakosti a jest tudíž přirozeno, že dávají přednost domácímu nakládání. Proto není zapotřebí, abyste nevěstám na farmě dávaly otvíráky na krabice jako svatební dárek, ale dáte-li jej velkoměstské nevěstě, to už je něco jiného.

Uvážíme-li všechny tyto okolnosti, která z nás by chtěla vyměnit místo s našimi babičkami a prababičkami? Ani jedna ruka se nezvedá. Zůstaneme raději ve svých moderních domovech při svých elektrických svítilnách, při nichž se nemusí zrak namáhati; při elektrickém vysávacím prachu, jenž mnohem lépe vyčistí koberece než když se vytloukaly a učiní se to bez námahy; svoje elektrické míchače potravin, které vše vykonají rychleji a lépe než je ručně možno; svoje elektrické oteplovače, kterými se lidé nahřívají v různých nemocech; a svoje přístroje na ultrafialové paprsky, které v případě různých nemocí téměř nahrazují sluneční paprsky.

Toto a mnoho jiných užitečných moderních vynálezů činí moderní rodinný krb spokojenější, radostnější a příjemnější a moderní hospodyně může děkovati své šťastné hvězdě, že se narodila v nynější době, nikoliv někdy v polovici minulého století. A naše babičky nám již musí odpustiti, že nechceme s nimi vyměnit místo. Od té doby, kdy byly nevěstami, vše se změnilo, žijeme v jiné době a moderní domácnost jest přirozeně jiná, a též kráčíme s moderním pokrokem.

GEORGE KOTAŠKA

Progressivní Realtorská Firma!!

STAVÍ NOVÉ MAJETKY!

OBSTARÁVÁ PŮJČKY!

**Zastupuje nej přednější Pojišť'ující
Společnosti.**

**Velký výběr lotů v Cicero,
Berwyn, Riverside — za
nejnižší ceny!**

HLEDÁTE-LI LÁCE —

NAVŠTIVTE NÁS!

CHCETE-LI PRODATI —

PŘIJĎTE K NÁM!

Máme výběr majetků v Chicagu a předměstích, residenční i obchodní,
za nejnižší ceny! — Ušetříte obchodováním s námi. — Přesvědčte se!

KRAJANŮM VLASTNÍCÍM FARMY KDEKOLIV.

Zašlete nám popis farmy Vaší, chcete-li prodati anebo vyměnit.
Máme vždy pěkné majetky na ruce, jichž majitelé by rádi šli na farmu!

NEODKLÁDEJTE — PIŠTE DNES!

GEORGE KOTAŠKA, INC.

Největší česká progressivní pozemková firma.

6752 WEST CERMAK ROAD

BERWYN, ILLINOIS.

Telefony: BERWYN 1700 — LAWNSDALE 1887.

ŠŇUPEČEK.

NAPSAL. J. ČÍSLER.

ODBOROVÝ přednosta dr. Lukáš, dav se konečně pohnouti, počal vyprávět: "Když jsem byl v oktávě xxxského gymnasia, byla polovina třídy zalíbená do soudcovic Terči (tak jsme říkali krásné Tereze), kdežto druhá polovina žárlila. Znali jsme se s ní všichni vlivem jejího bratra Gustava, který byl s námi ve třídě. Terča byla skutečnou krasavicí. Nebudu líčiti všechny její přednosti a řeknu jen, že byla vzdělaná a přece jen matkou domácně vychovaná, při tom byla neobyčejně vtipná a roztomilá vůbec, takže vše nasvědčovalo, že učiní jednou svého muže šťastným, což bylo podepřeno ještě tím, že věno její bude značné, uváží-li se, že její matka byla jedinou dcerou místního obchodníka s obilím a byla kdysi nejbohatší nevěstou v okolí. Tyto praktické vyhlídky do budoucnosti nás pochopitelně nevalně zajímaly, zato pro nás bylo důležitějším, že Terča byla znamenitou tanečnicí. Tato okolnost poskytovala také možnosti k ní se přiblížit — ale nic víc. Zatančila ochotně s každým, promluvila, zažertovala, ale záhy dala najevo, že není ochotna k nějakým intimnostem. Zkrátka uměla nás, mladé entusiasty, držeti "par distance", takže se kolem ní vytvořil jakýsi posvátný nimbus a nebylo možno s ní navázati nějaký poměr studentského mlkování.

A přece připustila výjimku — a ta se týkala mne samotného. Bylo mně totiž dopřáno přiblížit se k ní i na promenádě, ba provázeti ji na střelnici, kam dohled některého profesora tak příliš nezapadal. Tam jsme měli i několikrát dostaveníčko a nescházelo mnoho, abychom si nevyznali vzájemnou lásku a nezapčetili ji obligátní hubičkou. A tak do strachu před blížící se maturitou vmísil se nevýslovně blaživý pocit klíčící lásky, oktávanské lásky, která, jak známo, zasahuje mnohdy mocně do dalšího života.

Ale nastavším pozdním podzimem a potom zimou procházky na střelnici přestaly a soustředily se na náměstí a za nepříznivého počasí v podloubí našeho starobylého města, kde pod dohledem našich školních vychovatelů nebylo možno nic jině-

ho, než se zdraviti a vzájemně okukovati, což stávalo se poněkud jednotvárným.

Do této jednotvárnosti trochu vzruchu vnesla doba masopustní, kdy každá třída městské společnosti měla svůj reprezentační ples. Z nich nejvýznačnějším byl ples Měšťanské besedy, za níž stálo celé městské zastupitelstvo. A jelikož náš ředitel byl také v městské radě, byli studenti tří nejvyšších tříd na ples přímo komandováni.

Rozumí se, že i mne nenechal ples chladným, neboť vyhlídka, že protancuji noc s bytostí milovanou, byla příliš lákavá. Proto také včas byla čamara uvedena do možného stavu, rukavice vyčištěné benzinem už včas vyčichly a zbrusu nová bílá kravata slibovala dovršiti plesový úbor.

Ples také vydařil se nade vše očekávání. Pro mne ovšem neexistovalo nic než Terča, s níž tančil jsem neúnavně a která mně polichotila říkouc, že se mnou tančí nejraději. Jen čtveračivý úsměšek, zvedající jí hořejší rtík, úsměšek, který jsem hned po prvním tanci zpozoroval, schlazoval moji horkokrevnost, takže jsem se nedostal k vyznání, ke kterému jsem se už dlouho chystal. Ale i tak jsem byl v sedmém nebi.

Druhého dne před vyučováním sešla se třída před školní budovou a to dosti časně, jakoby každý, ať byl na plesu čili nic, byl dychtiv porokovati o události tak důležité.

V hloučku vedl hlavní slovo Gustav, bratr Terčín, mladík ulízaný, hrající si na elegána a pokládající se za nepřekonatelného krasavce. Byl také notně domýšlivý a jeho výroky nebylo vždy radno bráti za bernou minci. Ježto však byl zábavný, nebyl soudruhy nenáviděn.

V té chvíli každému z nás záleželo na tom, jak s námi jako tanečnicí byla spokojena jeho sestra Terča. A kdosi také tuto otázku nadhodil.

"Nejlépeším tanečníkem je tuhle Lukáš," ukázal na mne posuňkem Gustav. "Jenom že — šňupe," dodal ještě jízlivě.

Celý hlouček vypukl v smích na můj účet.

"Kdo že šňupe?" vzepřel jsem se konečně, citě v obličejí, jak měním barvu.

"No — byl prý z tebe cítit šňupavý tabák, povídala Terča," doložil Gustav a hnul se s

Jediný československý filmový podnik v Americe

ve kterém
jsou hrány pouze Československé filmy,
importované z Prahy.

Dobrý československý film koná nesporně svoje propagační poslání k udržení života naší čs. větve v Americe. Ve všech našich osadách ve Spoj. Státech měly by hlavně české a slovenské spolky podniknouti akci, aby i v jejich osadě byl čs. film hrán.

O informaci ohledně filmů pište na firmu:

F. J. VESKRNA A SPOL.

půjčovna čs. filmů a výhradní zastoupení
Čs. filmového Svazu v Praze.

3951 West 26th Street

Chicago, Ill.

TEL. CRAWFORD 2625.

Porádáme též zájezdy do československých osad a předvádíme československé filmy ve spolkových místnostech

na vlastních zvukových promítacích strojích
prvotřídní značky.

ostatními do právě otevřených vrat školní budovy.

Šoural jsem se za ostatními jako spráskán, citě tak hroznou pohanu z úst milované dívky. Mimo to pak týkala se celá věc mého nosu, s jehož velikostí i tvarem jsem nebyl spokojen, ač okolí na něm žádné vady neshledávalo. Pro mne však hic erat leo, zde drímal lev a nebylo radno jej burcovat. Proto celá věc mne přímo cyranovsky rozrušovala.

Tiž pohany té lze chápati i z toho, že děj celé historie odehrával se v době, kdy šňupání bylo dáno do klatby a kdy něco takového u mládeže bylo prostě nemyslitelné.

"Jak se to jen mohlo stát?" vrtalo mně od té chvíle mozkiem. Ale ne a ne se upamatovat na něco, co by mohlo záhadu vysvětlit. Až teprve po škole, když jsem kráčet kolem pekařského krámu v podloubí, kmitl se mi paprsek vysvětlení. U pekaře pracoval starší již pomocník z naší vsi a po matce také trochu příbuzný, který často k nám, t. j. k bytné Pavlánce, staré matce studentů přicházel v podvečer na tácky. Tento dobrý muž byl tažený šprýmař, který rád vyváděl všelijaké taškařiny. Muž ten šňupal. Včera byl u nás a právě když jsem odcházel do plesu, nabídl mi — nikterak nápadně — šňupeček, s poznámkou, že potom tak snadno nepřichází ospalost. To jsem mohl potřebovat. Ale at' už je to pravda nebo ne, netuše nijakého nebezpečí, jsem si pořádně šňupl, že jsem potom kýchal celým průjezdem až na ulici.

Nyni byla záhada vysvětlena. A pravděpodobně i onen záhadný úsměv Terčín —

Vysvětlení to však úplného uklidnění nepřineslo. Ale když přece po několik dnech nastalo, převládka v nitru mém zlost na Terču, neboť ona zavinila vše tím, že o tom se zmínila před bratrem a ten pak mne před spolužáky zesměšnil. A to mi vnučilo touhu po pomstě —

Dle toho jsem také ihned zařídil své chování. Předně jsem se Terče vyhýbal, leckdy i demonstrativně a když nebylo vyhnutí, minul jsem ji suše, pozdraviv. Hlavní pak pomstou bylo, že jsem s ní o abiturentním věnečku na rozloučenou ani nezatančil, ba i jejímu pohledu, jenž často na mne jako vyčítavý otazník padl, se vyhnul. A vůbec v mladické tvrdohlavosti jsem s ní už nepromluvil a bez rozloučení město na vždy opustil.

Věru uplatnilo se tu staré přísloví: sejde s očí — sejde z mysli! Ostatně další studia a potom snaha zachytiti se existenčně v životě nedoprávaly místa vzpomínkám a vzpomněl-li jsem kdy přece na celou příhodu, necítil jsem již hněvu, ale spíše výčitku, že jsem byl zbytečně tvrdým a že mne přec Terča měla ráda —

Léta ubíhala.

Po době praxe v Praze u místodržitelství nastoupil jsem místo politického úředníka v městě v severovýchodních Čechách a po převratu dostal jsem se do ministerstva, ve kterém sedím dosud. Do rodné vsi jsem se již nedostal, neboť doma vše vymřelo a statek dostal se do cizích rukou. A do města mých gymnasijských studií mne teprv nic nevábilo, neboť, jak jsem se dověděl, setkav se kdysi náhodou s bývalým spolužákem, že Terča byla se zatím provdala za okresního soudce kamsi na Moravu.

Tím zdály se býti veškeré vztahy k minulosti zahlazeny. Ale jak se ukázalo, bylo to jen zdánlivé. Nadešla totiž léta, kdy nebývá radno člověku býti samotnému a kdy uzralý už mladík ohlíží se po nevěstě. V místě svého působení mohl jsem se snadno výhodně oženit s dívkami hezkými a bohatými, ale já si umínil (nevím ani jak jsem se v tom utvrdil), že se ožením pouze z lásky. A tu počal jsem vždy vyhlédnutou dívku přirovnávat k Terče, kterou léty vysnil jsem si vzpomínkově na ideál, proti němuž každá jiná, i s vlastnostmi sebe krásnějšími, bledla a ustupovala. A tak opatrně hledaje a pátraje dostal jsem se ponenáhlu do lét, kdy se člověk do ženění už zrovna nežene a posléze vepnul jsem do staromládenectví. A když jsem se dostal do ministerstva, byl jsem už pevně rozhodnut zůstatí svobodou —

A ještě o jedné věci třeba se zmíniti. Jako zločinec vracívá se k místu zločinu, tak i já počal se vraceti k příčině vyličené příhody — k šňupání. Přivedl mne k tomu oficiál Šíma, mně přidělený, vážný to již pán, nejstarší z celého oddělení, který byl vášnivým šňupákem. Zvykem jeho bývalo, že v době dopoledního oddechu obcházel všechny úřední místnosti a po řadě každému, bez ohledu na hodnostní stupeň, nabízel šňupeček. Rozumí se, že i mně. A tak jsem si na ponenáhlu zvykl, že jsem už vždy čekával, kdy se Šíma objeví se svou tabatěrkou. Dobrý ten muž vytušil jistě u

Znáte lékárníka **SCHEFFLA?**

TISÍCE LIDÍ užívá a chválí
SCHEFFLOVY domácí léky,
připravené podle staročes-
kých lékárnických receptů
po 32 roků.

Proti zlým a zastaralým přípa-
dům revma, zápalu měchýře a
močovým nesnázím u starších,
též častému vstávání v noci užíjte

Schefflův čaj pro ledviny a Červené Kapsule.

**RYCHLE POMOHOU I KDYŽ JINÉ LÉČENÍ ZKLAMALO.
ZAŠLEME OBA LÉKY ZA JEDEN DOLAR.**

Proti zácpě, zmalátnělosti,
chorobné a žluté pleti uží-
vejte **Schefflův čaj pro krev a**
játra. Jest to jemné projíma-
dlo pro děti i dospělé. Cena
jen 25c.

Proti bolestem revma, nastu-
žení, píchání na prsou neb
v zádech, používejte **Schefflův**
Camphor Rub. Nikdy nezkla-
me. Silnější a účinnější než
liniment. Cena 50c a \$1.00.

Vyrábíme mnoho staročeských
léků, poněkud z bylin, za
ceny mírné. **Schefflova mast**
na zlatou žílu je jiné přípravy
než ostatní. Rychle účinkuje.
Netrpte již více. Zkuste ji a
budete ji s díky chválit. Cena
50c a \$1.00.

POCTIVÉ LÉKY ZA MÍRNÉ CENY.

Dítky s čistou pletí jsou chloubou rodičů. Nedovolte, aby vaše dítky se styděly společností, za dnešních dnů, lidé trpící kožní chorobou nedostanou zaměstnání. Hezká, čistá plet' vašich dítek je cennější než kdyby zdědily po vás nějaké jmění.

Schefflova mast na eczema u nemluvňat i dospělých má světovou pověst. Cena \$1.00.

Schefflův krém proti uhrům (pimples) a nečisté pleti účinkuje tak blahodárně, že překvapíte své známé. Cena 50c a \$1.00.

Zašleme léky kamkoliv, zaplatíme poštovné. — Pište na staročeskou lékárnou:

LOUIS SCHEFFEL,

1918 Blue Island Avenue,

— — Chicago, Ill.

mne talent k šňupání a jen on byl jistě příčinou, že k mým narozeninám věnoval mi podřízený personál — stříbrnou tabatěrku. Tím jsem byl slavně pasován na šňupáka. Na postupu mně to, chvála pánu Bohu, nijak nevadilo.

Když jsem se po letech stal odborovým přednostou, nastala mi leckdy povinnost zastupovati ministra při různých oficiálních okolnostech, buď že pan ministr byl vzdálen nebo se mu nechťelo. A tu se stalo jednou, že jsem ho musil zastupovati při slavnostním večeru, který ve prospěch spolku "Středostavovská pomoc" byl pořádán v rozsáhlém vilovém domě prof. Velflika na Malé straně, vedle Fuerstenbergské zahrady přímo pod hradem.

Na tom večeru sešli se členové vlády se svým předsedou v čele, vysoký klérus, generalita, zástupci samosprávy a špice úředního, finančního, vědeckého a civilního společenského života vůbec, takže všechny místnosti rozsáhlého domu byly návštěvníky přímo napěchovány.

Úloha moje v tomto shluku různě společensky stojících lidí byla, abych dle hodnosti zastupovaného přišel přiměřeně pozdě, ukázal se pořadatelskému s nějakou bezvýznamnou frází, abych byl osloven několika výše stojícími osobnostmi a sám oslovil několik nižších, abych vykonal jistý počet poklon a potom se jako zbytečná veličina uklidnil buď k buffetu anebo se někde přilípl na stěnu a dělal prostého pozorovatele anebo abych se nepozorovaně vytratil.

K poslednímu jsem se také záhy rozhodl a čekal jen na vhodný okamžik. Zatím postoupil jsem ke vchodu do sálu, odkud zaznívaly zvuky exotické hudby, při níž mládež neúnavně tančila. Moderním tancům neměl jsem příležitost se naučit, přes to však jako někdejší horlivý tanečník jsem se o ně živě zajímal. A tu jeden párek mladých lidí mne zvláště zajímal, neboť oni s velikou lehkostí a elegancí podávali taneční obraty půvabného nějakého tanga. A zvláště tanečnice mne přímo fascinovala. A čím déle jsem ji pozoroval, tím stávala se mi známější, ba když nastala pauza a já mohl tanečnici pohlédnouti do obličeje, byl bych překvapením téměř vykřikl — zdálo se mi, že vidím před sebou Terču. Ano, celá její postava i obličej, týž jasný pohled modrých očí a tytéž pohyby — zkrátka vše připomínalo mi moji bývalou lásku, ba ne-

býti pomyslu na věkový rozdíl, byl bych myslil, že skutečně je to ona — —

Párek potom vyšel ze sálu a dlouhou chodbou ubíral se k jedné síni, která rovněž byla obecenstvem obsazena a tam se po většině uchýlovali tanečníci k oddechu. Sledoval jsem je a vstoupiv nenápadně za nimi, stanul jsem u vchodu do síně. Zamířili přímo k dámě, jež seděla v pozadí, jsouc ke mně obrácena zády, takže jsem jí do obličeje neviděl. Jakmile však jí mladá dívka něco pošeptala, vstala a dívka něco popravila vzadu na šatech, načež něco promlouvala k jejímu průvodci. Nyní mohl jsem porovnat obě a tu naráz mohl jsem prohlásiti, že je to, jak se říká, jedno "poltré". Starší byla o poznání silnější v těle, vlasy měla krásné bílé, tvářemi však se (jistě ovšem pomocí pudru) od mladší hrubě nelišila. Na první pohled bylo zřejmo, že je to Terča a dívka její dcerou.

Mladí lidé se dlouho nezdrželi, ale hned zase spěchali k tanci. Matka zálibně hleděla za nimi až zmizeli a chtěla opět zaujati své místo, když nával obecenstva zvenčí přinutil mne postoupiti dopředu, takže jsem stanul přímo před Terčou. Ta již mne shlédla a pokročila mi vstříc.

"Hleďme, pan sekční šéf se konečně polepšil a přichází mě vyzvat k tanci," přivítala mne s žertovnou výčitkou.

"Dnes, milostivá paní, by to bylo nemožné, protože moderní tance neumím," odvětil jsem. "Ale kál bych se opravdu rád", přiznával jsem hledě dychtivě na ni a neshledávaje ji léty ztatečně změněnou.

"Jen že bych vám rozhršení dle nemohla, protože je také neumím," dovořila žertovným tónem, který jsem tak dobře znal. "Ale po letech můžeme si zato trochu popovídat," dodala zaujímajíc své místo a kynouc mi rovněž k usednutí.

"Vy jste mne tedy poznal?" počala otázkou.

"Přímou mne k vám vedla tato slečna —"

"Má jediná dcera —" dodala s nádechem pýchy.

"Myslí jsem si to hned — vždyť vám také přímo z oka vypadla," dodal jsem bez vsí nadsázky.

"A vidíte — já vás poznala v zástupu hned, jakmile jste sem vkročil. Po tolika letech!" skoro se zahledbala.

Potom vyprávěli jsme si své životní osudy a já se dověděl, že žila se svým mužem v okresním městě na Moravě a když tento

Pohodlnou a bezstarostnou cestu do Československa

s výpravou neb jednotlivě

po kterékoliv moderní lodi zajistí vám
odborná a spolehlivá krajanská firma

BAŠTA - MUSIL & CO.

2609 South Pulaski Road (Crawford Ave.),

CHICAGO, ILL.

Telefony Crawford 4800 a 4801.

**NEJVĚTŠÍ ČSL. TURISTICKÁ KANCELÁŘ V SRDCI ČSL. CHICAGA
ZASTUPUJÍCÍ VŠECHNY PŘEPLAVNÍ SPOLEČNOSTI.**

Chystáte-li se jeti do vlasti anebo si přejete povolati sem své příbuzné, poskytneme vám ochotně všechny informace a rozpočty cesty ZDARMA na požádání. — Vyřizujeme též: **PENĚŽNÍ ZÁSULKY** do všech evropských zemí dle nejvýhodnějšího kursu. **NOTÁŘSKÉ ZÁLEŽITOSTI ZDEJŠÍ I STAROKRAJSKÉ** (Plné mocí, odstupní listiny, kvitance, smlouvy, atd.)

**PRODEJ A VÝMĚNA MAJETKŮ I FAREM. — POJIŠTĚNÍ VŠEHO DRUHU.
MARKYČE. — PŮJČKY NA MAJETKY.**

Spokojenost nejen jednotlivců, ale i různých organizací a hlavně předsednictva **AMERICKÉ OBCE SOKOLSKÉ** za prvotřídní řízení oficiálních výprav ku IX. Sletu v Praze 1932 jest našim nejlepším doporučením.

Úřadovna zdárně vedeného Výpom. Spolku "RADNICE", který působí již 25 roků ve svém okoli a jest spolehlivou finanční institucí k bezpečnému uložení Vašich úspor na dobré úroky.

PHONE ROCKWELL 6578

FRANK'S BINDERY

**FRANK KONČEL, MAJITEL
KNIHAŘSTVÍ**

2448 SO. SPAULDING AVE.,

CHICAGO, ILLINOIS

PRÁCE V OBOR KNIHAŘSKÝ SPADAJÍCÍ VYKONÁVAJÍ SE
VKUSNĚ A ZA MÍRNÉ CENY.

Objednávkám z venkova věnuje se zvláštní pozornost.

zemřel, přestěhovala se s dcerou do Prahy, aby jí zde poskytla náležitý vzdělání. Dcera má vážnou známost s městským inženýrem, jenž před medávnem stal se také docentem na technice. Tomu i jeho snoubence byl jsem za chvíli také představen, když po tanci se přišli opět ukázat. Za chvíli jsme ovšem zase s matkou osaměli.

"A teď mi řekněte, proč jste tenkrát na mne tak zanevřel?" počala pak, když jsme se znovu usadili.

"Protože — protože mě Gustav tak před spolužáky zasměšnil, řka, že šňupám. A to prý slyšel po plesu od vás," vysvětlil jsem.

"Ale pak neřekl všem. Pamatuji se na celou příhodu, neboť se mi vryla pro celý život do paměti. Řekla jsem tehdy: Lukáš je z vás nejlepší tanečník. Byl z něho sice cítit šňupavý tabák, ale přes to je z vás největší fešák".

"Tohle poslední neřek."

"Kdepak by to řekl — on — takový ješita!"

"Ale vy jste se mně po celou noc proto vysmívala," zavyčítal jsem.

"Nezapírám. Vysmívala. Ale bylo to ve váš prospěch."

"Jak to —?"

"Inu — tatínek šňupal — myslila jsem, že už to tak zůstane v rodině."

"Jakže — vy jste myslila —. Ale byla byste musila počkat —."

"Vždyť jsem se vdala tři roky po vašem odchodu. A byla bych ještě čekala, protože — proč bych to dnes neřekla — měla jsem

vás ráda. Ale vy jste se neukázal. Nežli jsem se vdala, chtěla jsem vám i psát, ale upustila jsem od toho, neboť jsem se obávala Tat'aminý blamáže."

"Ale byl jsem to —"

"Nechme toho — co tam, to tam. A na opravdovou usmířenou přijměte nyní šňupeček — ode mne," řekla ona roztomile a rozhlížejíc se jakoby se bála, že bude spatřena, vytáhla ze své kabelky pouzderko zlatitého vzhledu, podobající se spíše bonboniére nežli tabatěrce a pootevřevši je, nabízela mi šňupec pod okrajem kulatého stolu, u něhož jsme seděli.

"Jakže — vy také —?" žasl jsem.

"Psst! Musíme být opatrní —"

"Snad ne kokain —" ptám se potichu.

"Šňupeček vám neuškodí — poznáte jeho lahodu —"

Neodolal jsem. A potajmu vzav šňupec, mesl jsem jej přímo k nosu.

"Ale vždyť je to — tabák," vyhrkl jsem, vssav jej.

"Nu ano — co jste myslil? Vidíte, tomu jsem se naučila při svém muži. Dnes vám to může býti důkazem, že i vaše někdejší příhoda nezmenšila moji náklonnost k vám."

Dr. Lukáš ukončil své vypravování.

"A co se stalo potom?" zeptal se kdosi ze společnosti, čekaje nějakou říznější pointu. — "Co by se stalo," odvětil oslovený.

"Dcera dostala svého docenta a matka je už skoro pět let mojí ženou. A šňupeme svorně oba."

KOUTEK HUMORU.

Nedorozumění.

Soudce: "Obžalovaný Františku Krtonožko, jste obviněn, že jste včera v noci před dvanáctou hodinou zbil zde přítomného pana Bedřicha Hosnédla. Což nevíte, že to není dovoleno?" — "Prosím, slavný soude, kdybych byl věděl, že to není dovoleno před dvanáctou, byl bych to udělal po půlnoci."

Z nebeských šplechtů.

I. andílek: "Prosím tě, kamaráde, jak se sem dostal tamhle ten mizerný herec?"

— II. andílek: "Inu, to kritika ho vynesla až do nebe."

Co je s nejstaršími lidmi.

Soud požádal starostu jedné obce, aby v jisté věci vyslechl nejstarší lidi ze své obce. — Za několik dní došla soudní úřad tato odpověď: "Obecnímu úřadu není možno vyhovět žádosti slavného soudu, poněvadž nejstarší lidé této obce zemřeli již před dvěma lety."

Chytrý pacient.

"Jezte hodně zeleniny!" — "Zelenina mi nechutná. Mohu ji jíst aspoň po svém způsobu?" — "Ale jistě. Jaký je to způsob?" — "Dám zeleninu prasátku a to sním potom já!"

VAŠE ZDRAVÍ

Příliš často věnujeme nejcenějším pokladu, jež máme, SVÉMU ZDRAVÍ, nejmenší pozornost.

Pocitujete někdy únavu, sesláblost, vysílení, malátnost, závratě nebo nervosnost?

VYZKOUŠEJTE

KLÁŠTERNÍ kořínkový a bylinný čaj

COPYRIGHT APPLIED FOR.

po dobu několika týdnů. Jest to směs sedmnácti vyzkoušených a osvědčených karpatských léčivých bylin, kořínků, listů, bobulí, kůry atd., pečlivě, zkušeným chemistou kombinovaná. Často jest nazývána **nejlepším lékem všech dob**, má velmi příjemnou chuť, není hořký.

Dá vám chuť k jídlu a přivodí zdravý spánek. Dá vám novou svěžest, sílu a vitalitu; bohatou rudou krev. Osvěží vyhublou pleť, vyčistí ji od uhrů a nežitů. Uvolní zácpu, pálení u srdce, ulevuje od nesnázi ledvin, měchýře, závratě, bolení hlavy, revmatismu, lumbago, zlaté žíly, nastuzení, chřipky a flu. Není to jenom chvilkový stimulant, ale trvalá silivka a budovatel systému.

Snad jste již zkusil každou známou silivku nebo pročist'ovadlo, které působí drasticky na sesláblý systém, leč bez prospěchu, naopak, zdá se vám, že stav váš stále se zhoršuje. Soté anebo jiná dráždidla v různých pilulkách nebo tabletkách obsažená nikdy nepřivedou pokažená střeva k normální činnosti. Mnohé pilulky vycházejí z těla tak jak byly vzaté, nerozpuštěné.

Zdraví je poklad, proč ještě otálet? Počnete užívat **KLÁŠTERNÍ KOŘÍNKOVÝ a BYLINNÝ ČAJ** teď, zítra můžete se cítit lépe. Za nedlouho budete v lepším zdravotním stavu, pln energie a síly.

Cena krabice \$1.00; 6 krabic \$5.00. — Balí a zaručuje

Patria Trading Co. 5132 Broadway Ave.
CLEVELAND, O.

Heslo z Chicaga:

“Kdo chce dobrou
deku mít,

musí k Hermíně
Ondrušové jít”.

Tak spokojeně odpočívati bude vaše celá rodina, až si nerháte zhotovit z vašich perin aneb vlny hřejivé, lehké pohodlné deky úplně zdarma. Nepočítáme za práci, je-li koupen materiál u nás. Naše dlouholetá zkušenost vám zaručuje poctivou prvotřídní službu zákazníkům. Jediná česká firma v Chicagu, která zasílá zboží a deky po celých U.S.A.

SKLAD ČESKÝCH SYPKOVIN.

PIŠTE O VZORKY.

VÝBAVY PRO NEVĚSTY.

FRANK A HERMINA ONDRUS

BEDDING AND DRY GOODS STORE

2529 So. Pulaski Rd., Chicago, Ill.

Tel. Craw. 4088

Mayor, největší české vesnice.

GEORGE ŠTĚDRONSKÝ.

KAŽDÝ člověk má své povinnosti. — První povinnosti jsou k rodičům, ženě a dětem; ty druhé pak k spoluobčanům a k lidské společnosti. Člověk zde nežije k vůli radovánkám ani k vůli slávě.

Konat tyto povinnosti vyžaduje všech daných nám schopností, abychom ale konali je správně, musíme dovést rozlišovat dobro od zla, právo od bezpráví. Dovedeme-li tak rozlišovat, snáze konáme povinnosti na nás vložené.

Pročítáme-li dějiny Čechoameričanů, nacházíme v nich jména mužů i žen, kteří sice upadli v zapomenutí, ale ten kus plodné práce, jimi vykonané, zůstal zde jako nehybnoucí pomník. Jenom to, co dobrého člověk vykonal, zde zůstává; ostatní mizí a upadá v zapomenutí.

Mezi těmito prvními harcovníky těžko bychom hledali zámožné nebo bohaté. Byli to prostí mužové a ženy z lidu, kteří dávali počátek, abych řekl, jak oni říkali, té slovanské lípě v Americe. Teprve doba samotná buď vychovala aneb k nám přivedla jiné, vzdělanější, od nichž jsme se učili, vychovávali a tak stali se platnou složkou amerického národa.

Čeští farmáři získali si pověst' znamenitých hospodářů; čeští řemeslníci osvěd-

čili se v průmyslu; čeští umělci získali si přední místo v každém skoro umění. Celkem vzato, Čechoameričané svojí přičinlivostí a způsobností stali se dobrými a žádoucími občany.

V politickém složení jest mnoho našich českých mužů, kteří se ukázali být dobrými vykonavateli svých povinností ve veřejných úřadech.

Jedním z posledních bylo zvolení starosty George Štědronského v Ciceru. Jest synem českých rodičů, narozený v Chicagu. Rodiče jeho jako tisíce jiných pionýrů zakládali si domov ze skromných počátků. Před 23 roky odstěhovali se do Cicera, kde žijí dosud a mezi krajany těší se dobré pověsti. Matka George Štědronského jest velmi činnou v českých jednotách.

George Štědronský v devatenáctém věku vstoupil do pozemkového obchodu, je muž se věnuje až do dnešního dne.

Brzo po vstupu do obchodu, začal studovati práva na universitě Kent a po úspěšném ukončení studií svoji právnickou praxi věnoval obchodu v majetkových a pozemkových záležitostech. Dvacet roků již spolupracuje s cicenskými obyvateli a jenom k jeho dobru možno zaznamenat, že přes nejtěžší hospodářskou tíseň převedl bez jakýchkoli ztrát finančních nejenom svůj obchod, ale všechny ty, kdož s ním obchodovali. Už to prozrazuje jeho bystrost, obchodní zkušenost a hlavně svědomitost.

Tyto dobré jest vlastnosti postavily jej mezi obyvateli i obchodníky na přední místo.

George Štědronský jest členem řady českých spolků, jest členem spolku českých právníků a dokončuje třetí lhůtu jako předseda Berwyn-Cicero pozemkové rady.

George Štědronský jest otcem dvou roztomilých dětí, synáčka Jiřího a dcerušky Marian, které se svojí družkou vychovává v duchu svých rodičů.

Jako pečlivý otec stará se o svoji rodinu; jako rozumný obchodník snažil se po celá léta být správným k těm, kdož v obchodních záležitostech se k němu obraceli, jako svědomitý právník jest oblíben a vážen.

ZLATÉ JUBILEUM VYNIKAJÍCÍHO CHICAŽSKÉHO SPOLKU.

Spolek Plzeňských řezníků slavil 25. října minulého roku 50. výročí svého trvání v Sokole Slávském v Ciceru a byla to událost zvláště významná, protože spolek našich řezníků po celé půlstoletí konal záslužnou práci národní a dobročinnou. Po všechna ta léta nebylo jediného národního účelu, jež by Plzeňští řezníci nepodporovali, a na němž by nebyli účastníci. Spolek byl založen roku 1886 a z jeho zakladatelů byli při 50. výročí ještě přítomni Václav Klaus, Václ. F. Jaroš, Vojtěch Prucha, Frank Záhrebský a Frank Smolík.

ÚŘEDNICTVO PODPORUJÍCÍHO SPOLKU PLZEŇSKÝCH ŘEZNÍKŮ V ROCE 1936.

První řada, sedící: James Raispis, tajemník, Jan Pobuda, místopředseda, Václav Tolar, předseda, Ant. Stejskal, účetní.
Druhá řada, stojící: Vojtěch Tolar, praporečník, Václav Stejskal, průvodčí, Josef Baitel, pokladník, Josef Hamer, strážce.
Třetí řada, stojící: Václav Klaus, výbor majetku, Bohuš Hák, zástupce Shoru Čes. Nár. Hřbitova, Josef Nepil, výbor majetku.
Čtvrtá řada, stojící: Emil C. Šrámek, správní rada, Adolf J. Kaiser, správní rada, Frank Záhrebský, zástupce ve Shoru Čes. Nár. Hřbitova.

Dnes jest starostou obce Cicero. Snad douds není možno mluvit o vykonané práci v administraci, ale už to, že od doby jeho nastolení nevzdálil se z obce ani na tři týdny, je příznačné. Každý den ráno přichází do své úřadovny a všechen svůj čas věnuje záležitostem obce. Proto se možno právem domnívati, že bude dobrým starostou. Zdar a úspěch závisí na pozornosti, kterou věnuje záležitostem obce.

Úřad starosty je zodpovědnost a povinnost, kterou je zavázán všem občanům obce Cicera, k jeho podřízeným i představeným.

Doufejme, že starosta Štědronský bude dost silný a energický, aby vykonal své dobré úmysly.

Rodokmen starosty George Štědronského možno stopovati až pradědovi, po němž byla pojmenována v Čechách vesnička Štědrónín; děd jeho byl po léta starostou v jiné české vesničce.

Minulost rodokmenu Štědronských byla čestně uchována; George Štědronský jako starosta Cicera má příležitost v této pokračovat zde v Americe. V. B.

Cicero, největší česká vesnice.

Obec Cicero jest jedním z krásných předměstí metropole Chicaga. Na místech pustých prerií, kde roku 1867 zakládali sobě domovy první pionýři, vyrostla obec, kde tisíce rodin vychovává své děti ve zdatné synu a dcery národa příkladem i poučováním, životem i knihou, přáteli i sousedy.

Vychovávají své děti světem, v němž žijeme, v duchu pradědů, po nichž zdědil dobrá slova i skutky.

Tak jako v té metropoli Chicaga, i tu v obci Cicero zakládali si své domovy lidé všech národností; žijí zde obyvatelé původu italského, německého, jsou zde Řekové, Litvíní, Irčané. Velkou čtvrtí jest Hawthorne, obývaná většinou obyvateli polského původu. Většinu všeho obyvatelstva ale tvoří Čechoslováci.

Cicero až do roku 1910 čítalo kolem 14,000 duší, roku 1920 dle federálního sčítání mělo již 45,000 obyvatelů a do dnešní doby možno říci, že počet obyvatel dosáhl 70,000.

Proměnit v tak krátké době pusté prerie a úrodná pole v tak krásné předměstí, bylo jistě třeba vytrvalé a horlivé práce a tak jako všude v životě, zdar leží na straně

příčinlivých, i zde v Cicero tito lidé svoji pilí a práci, svou šetrností a obezřetností, postavili jedno z krásných předměstí.

Jednou z nejlepších vlastností obyvatel Cicera bylo stavění škol; dnes Cicero má 15 obecných škol, vypravených všemi moderními učebními pomůckami a jsou navštěvovány 5,500 dětmi.

Ve školní radě zasedá 9 členů, z nichž šest jest českého původu.

Mimo těchto obecních škol jest tu řada soukromých škol, kde děti v první řadě se učí jazyku anglickému v duchu americkém, ale i jazyku té národnosti, která školu vydržuje. Češi mají také své soukromé školy.

Chloubou Cicera je vyšší škola J. Sterling Morton, kde jest zapsáno 6,000 studentů; k této druží se Junior College, kde jest 1100 žáků.

Vyšší škola J. Sterling Morton je přední učiliště svého druhu ve státu. Ve školní radě zasedá 5 členů, vesměs mužů československého původu. Ředitelem tohoto učiliště je taktéž Čech, Dr. L. M. HRUDKA, který pro vzornou správu této školy těší se všeobecné úctě i vážnosti nejenom studentů, ale i všech obyvatelů.

K ochraně dítek školu navštěvujících i k ochraně zdraví obyvatel, vydržuje obec Cicero zdravotní oddělení, sestávající ze 7 lékařů a 7 ošetřovatelek. Ředitelem zdravotního oddělení jest Čech, Dr. FRANK J. POKORNEY.

Cicero má svá prostranná místa pro osvěžení, hřiště pro děti a tři koupaliště; má společenské domy, zvané Community Houses, má i moderní stadion.

Pro vzdělání obyvatel i mládeže má veřejnou knihovnu, která obsahuje 50,000 svazků knih, mezi kterými jest sta českých. Správkyní této knihovny jest Češka, paní ROSE ČUCHNOVÁ.

Jestli je pravdou, že zdraví jest bohatstvím člověka, pak také jest pravdou, že ušlechtilý život klíží ve zdravém domovu. Cicero opravdu může se chlubit čistými a zdravými obydlími.

Výstavnost domovů sestává z 10,000 jednopatrových domovů a kolem 5,000 více poschodových obydlí.

Průmysl v Ciceru jest reprezentován 200 podniky, kde jest zaměstnáno průměrně 36 tisíc osob. Výrobky mnohých těchto

J. M. KRALOVEC & SON,

2011 LAFLIN STREET

CHICAGO . . . ILLINOIS

Telefon CANAL

4357

4358

4359

GENERÁLNÍ POJIŠTŮJÍCÍ JEDNATELSTVÍ

ZALOŽENA 1. ZÁŘÍ 1905

Zastupujeme pouze zákonitě oprávněné společnosti proti ohni, tornádu, tabulovému sklu, všechny odbory pojištění na automobily, pojištění proti úrazu, krádeži, bondy a spolkové záruky.

Žádejte Vaše pp. notáře a pozemkové jednatele, by Vám dostali Vaše pojištění skrze naši úřadovnu a budete vědět, s kým máte jednati v pádu potřeby.

HONSIK BRATŘI

čeští lékárníci
ZÁP. 26. ULICE,
roh Turner Ave.,
CHICAGO, ILL.

Přesné vyplňování léků dle lékařských předpisů.

VEŠKERÉ TOILETNÍ POTŘEBY.

průmyslů jdou do celého světa. Ohromné továrny Western Electric jsou jedním z největších závodů v Cicero.

Obyvatelé Cicera postavili sobě 23 kostelů, z nichž mnohé vynikají krásnou architekturou.

Sokolové mají krásnou budovu zvanou Sokol Slávský, kde jest sál pro divadla a koncerty, který pojme 1700 sedadel. Krásná tělocvična, plovárna a jiné prostorné síně a sály pro spolkové schůze se v budově nacházejí.

Dopravu z velké části obstarává Metropolitan "L" (zvýšená dráha) mimo pouličních drah a železnic, které protínají Cicero.

Obyvatelé Cicera jsou nanejvýš tolerantní v ohledu náboženském i národnostním.

Své děti vychovávají ve svém duchu a celé řady z mladší generace zaujímají

vysoká postavení. Vlivy výchovy rodičů jsou znatelné v dorůstající mládeži, jež bude jednou dobrým kádrem amerického národa.

Cicero jest jedním velkým a krásným parkem, jeho ulice tvoří jednotlivé aleje stromů a keřů; zahrádky plné květů dokazují ušlechtilost obyvatelstva.

Obec Cicero jest spravována obecní radou, jejíž starostou jest Čech, GEO ŠTĚDRONSKÝ, v radě jsou zastoupeni následující členové: NICHOLAS HENDRIKSE, tajemník; JERRY VITERNA, kolektor; ANT. F. MACIEJEWSKI, supervisor; HENRY R. SCHWARZEL, odhadčí daní; RUDOLF HURT, FRANK NOVÁK, GUSTAV RAN-DA, FELIX A. ZDROJEWSKI, důvěrníci.

Tito úředníci dobrou správou získávají celé obci nejlepší pověst. V. B.

Pověřivý.

Sváteční střelec, kterému přešla babka přes cestu: "Stafrá, to bude smůlu, to budou dnes jistě všichni zajáci vyprodáni."

Dnešní děti.

"To bych se na to podíval, neuposlechneš-li na slovíčko, kluku nedobrá!" — "Mami, ty asi myslíš, že mluvíš s tatínkem!"

PRAVÁ ČESKÁ POVIDLA

VYRÁBÍ JEDINÁ ČESKÁ FIRMA
V AMERICE

KORINEK & CO.

BAKERS' SUPPLIES
FLOUR MERCHANTS

4828-30 WEST 25th STREET

CICERO, ILLINOIS

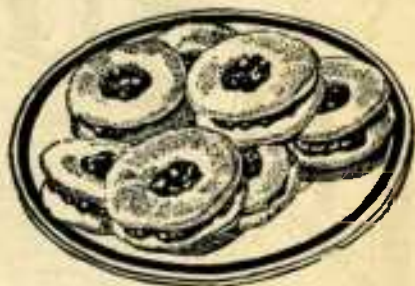
Telefon: CICERO 1920

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ A PP. PEKAŘE

posíláme ceník na povidla a jiné zavařeniny na požádání — po celých Spojených Státech.

POVIDLA: Raspberry — Apricots — Pineapple — v těchto pejlkách:
15 lb. — 30 lb. — 150 lb. — 300 lb. až do 700 lb.

PIŠTE NÁM O CENÍK.

NEJLEPŠÍ ČESKÁ
POVIDLA A ZAVÁŘENINY
NA KOLÁČKY.

NEJLEPŠÍ ČESKÉ Harmoniky "Heligonky"

i CHROMATICKÉ a PIANOVÉ se 36 až 200
basy vyrábí česká výrobní harmonik

Konstantin Stibitz
ČESKÉ BUDĚJOVICE,
CZECHOSLOVAKIA, EUROPE.

Podporujte dobrou českou ruční práci. Každou
objednávku co nejpečlivěji vyřídím. — Ceny
mírné. Nový ceník zašlu zdarma. — Nekupujte
napodobeniny českých harmonik, které se u
vás nabízejí.

HOLUBOVY PRAVÉ VALAŠ- SKÉ PAPUČE "KOTVA".

Importované z Českoslo-
vakie, ručně dělané z či-
sté vlny, vydrží třikrát
jak obuv kožená. Nejen

že Vám zahřeje
nohy, nýbrž i u-
chrání před rev-
matismem. — Zá-
konem chráněná
značka "KOTVA"
s jménem "HOLUB" jsou jen ty pravé. — S
objednávku pošlete číslo vašich botek co no-
síte, nebo míru podešvu dle palců, anžto čísla
papučí jsou trochu menší než čísla americká.

DÁMSKÉ NÍZKÉ, 4 do 8	\$1.95
MUŽSKÉ NÍZKÉ, 9 do 13	\$2.25
DOROST VYSOKÉ, 13 do 3	\$1.95
DÁMSKÉ VYSOKÉ, 4 do 8	\$2.95
MUŽSKÉ VYSOKÉ, 9 do 12	\$3.25

C.O.D. neb Money Order. Poštu platím sám.

KAREL HOLUB,
4610 N. Pulaski Road, Chicago, Ill.

Za 23 roků Nonat tisícům vyléčila rheumatism,

píchání na prsou, zad, bolest u srdce,
žaludku, kašel, lišej, staré otevřené
rány, omrzliny, opáření, spáleniny,
nežity, boule, vidláky, podbíraniny, i
prsou žen, otravu krve od zranění re-
zatým předmětem, hmyzem neb trá-
vou, kuří oka, mozole a mnohé jiné
bolesti. Vytáhla bez počtu dřevěných
i ocelových třísek, jehel kostí. Pravá
mast je s Trade Mark.

Cena Nonat jest 50c a \$1.00, poštou 55c a
\$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka neb jednatele,
ale nic jiného neberte, raději pište přímo na
adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.,
Altadena, Calif.

V Chicagu u p. NANAK, 1724 W. 18. Place.
V Clevelandu, O., u p. F. KROBUSEK, 12718
Holborn Avenue.

Světově známé
HARMONIKY, HELIGONKY,
chromatické a pianové
— vyrábí —

Josef Hlaváček

česká výrobní harmonik,
Louny—Čechy.

Ceny snižené. Ceníky zdarma.

Kupte přímo u výrobce.

Nejstarší závod v Československu.

Dobré rady pro domácnost.

SEBRAL ANTONÍN BAKALÁŘ, SMEČNO, Č. S. R.

CO UMÍ SŮL.

Než dáš nové kartáče nebo košťata v užívání, ponoř je do solného roztoku a nech pak na vzduchu (ne na slunci) usušit, tím se neobyčejně zpevní.

Nic se nehodí lépe k odstranění skvrn z emailu nebo porcelánu než sůl.

Připálí-li se rendlík, dej ho do vody a solí vyvař a spálená místa zmizí.

Pečeš-li ovocné koláče, dej je na pekáč neb plech, který jsi posypala solí a koláče se nepřipálí.

Padnou-li saze na koberce, posyp je solí a smet'.

Než smažíš rybu, posyp plotnu solí, vytrysklý tuk nezanechá na plotně skvrn.

Zvláště dětem je třeba vštěpovat, aby si čistily zuby solí, která odstraní ze zubů všechnu nečistotu a dělá je čistými.

Trochu studené vody se solí, nakapané do oka, osvěžuje neobyčejně zrak.

Spálíš-li se, posyp ona místa hned solí, neudělá se ti puchýř a brzo je po bolesti.

Rozdělaváš-li oheň a nechce ti dobře hořeti, pohod' trochu solí do toho a za chvíli hoří.

Přidáš-li soli k bramborům, když se dovařují, stanou se moučnými.

Prasklé vajíčko syrové lze vařit, dá-li se do vody trochu soli nebo octa.

Čistiš-li proutěný nábytek, užij solené vody a ne mýdla.

Chceš-li sklo učiniti neprůhledným, potři je pivem, v němž byla rozpuštěna sůl, ovšem není to trvalý nátěr a lze jej teplou vodou odstranit.

Světlé plstěné klobouky lze vyčistiti potíráním horkou solí, jakmile se sůl při tom zašpiní, musí se vzít jiná.

Omastek při pečení nestříká, posypeme-li pánev trochou solí.

Bílíš-li strop neb celou světnici, přidej do vápna něco obyčejné soli, vápno se stejnoměrně nanese.

Ukápne-li mastnota na vydrhnutý kuchyňský stůl, posyp jej ihned solí, nezažere se.

Pereš-li hedvábí, přidej do vody sůl. Zpevňuje se tím barva a látka netvrdne.

Citronová šťáva, nakapaná do mléka, činí výbornou koupel pro osvěžení mdlé pleti. Někdy stačí natřítí plet' pouze citronovou šťávou a umýti ji as po 10 minutách.

Zažloutlé předměty ze slonové kosti zbělí, když se nechají ležet několik dní ve smíšenině dílu chlorového vápna a čtyř dílů vody.

Glycerinem odstraníš skvrny po čaji nebo kávě s ubrusů a ubrousků. Vtírej jemně glycerin měkkou látkou, nech to as hodinu a proper obvyklým způsobem.

Myješ-li nádobi, dej do vody citronovou kůru. Změkčí se tím voda a nejen to: všechen zápach po cibuli, rybině zmizí a nádoby dostanou lesk.

Nedopust', aby skvrny po ovoci zaschly na ubrusu. Jakmile se ubrus poskvrní, podrž část ubrusu se skvrnou nad nádobou a prolévej ji vařící vodou, až skvrna zmizí.

Chceš-li, aby brambory byly úplně bílé, přidej do vody, ve které je vaříš, lžičku octa.

Dej zbytky mýdel do měkkého flanelu, pevně zabal a ponoř do vařící vody, až úplně změkne. Poté je dej do studené vody, kde ztuhnou v jediný kus dobrého mýdla.

Podle čeho poznáme stáří husy? Doce-la na konci křídel má husa malá špičatá a tvrdá péra, z nichž jedno je poněkud větší. Husa mladší než rok má brk tohoto péra hladký. Po roce se na něm napříč utvoří rýha, jakoby ji pilníkem nařízl. Každým rokem přibývá jedna rýha. Uvedená známka je bezpečným vodítkem při nákupu a chceme-li husičku křehkou, nesmí mítí žádných rýh na zmíněném brku.

Starší maso. Přidáme-li k masu, jež poněkud páchne, při pečení dvakrát asi na špičku nože práškového dřevěného uhlí, chutná jako maso čerstvé.

Zašlé sklo, jako sklenice, talířky, misky, cukřenky a pod. osvěžíme a vrátíme jim původní křišťálový lesk, ponoříme-li je na 24 hodin do studničné vody. Sklo utírejme vždy lněnou utěrkou.

Staré sýry učiníme chutnějšími, když je před upotřebním položíme na delší dobu do mléka neb čerstvé studené vody.

Aby tvaroh nehořkl, je nutno do mléka, z něhož se tvaroh dělá, přidati trochu soli.

Ovocné skvrny na bílé nebo světlé látce se odstraní boraxem. Natáhni látku přes šálek teplé vody, navlhči, posyp boraxem a krouživým pohybem vtírej borax do skvrny. Někdy jest to třeba vícekrát opakovat. Tato metoda hodí se zvláště pro stolní prádlo, které se ovšem potom musí vyprat.

Studená voda odstraní nejlépe skvrny po vajíčku neb krvi. Namoč látku dobře ve studené vodě a pak ji vyper v teplé. Velmi horká voda odstraní někdy mastné skvrny. Důležité je nechat látku rychle uschnout. Máš-li po ruce teplou žehličku, užij jí, ne-li, tři skvrnu krouživým pohybem.

Inkoustové skvrny se odstraní mlékem, jsou-li ještě zcela čerstvé. Mléko nutno ovšem potom vyvařit v horké vodě, ježto jinak by mléko zanechalo skvrnu. Někdy má dobrý účinek tření citronu, který byl posypán trochu soli.

Skvrny po potu na hedvábí a podobných látkách ustoupí před citronem. Natáhni poskvřněné místo pevně přes nádobu s horkou vodou. Vymačkej citronovou šťávu na skvrnu a vytírej jemně, až zmizí. Ponoř po té do horké vody, vyždímej a žehli.

Skvrny po dehtu se namažou máslem. Nechá se to dvě hodiny ležet a pak vypere. Skvrny po čaji se mají před vypráním třít glycerinem.

Skvrny po barvě vytírej čpavkem a terpentýnem, smíšeným ve stejných dílech, poté vyper v mydlinách.

Vinné skvrny na barevné látce se namočí houbou s vlažnými mydlinkami, do nichž se dá něco čpavku; vytírají se velmi pečlivě, aby se nepoškodil vlas látky a potom vyžehlí na rubu.

Mramorové desky umyvadel a nočních stolků vyčistí se dobře citronovou šťávou se soli.

Česnek, rozřezaný na několik dílů, odstraní zápach po vymalování bytu.

KVÍTKOVA LÉKÁRNA

1500 West 18th Street, Chicago, Ill.

Telefon Canal 9303

Průtržní pásy — lehké a velice pohodlné. — Udrží jakoukoliv průtrž, i kde jiné průtržní pásy nemohou dostačiti.

Váš lékárník a váš přítel přesně připasuje všechny zde jmenované předměty.

Pobřišní pásy, pohodlné. Udrží pobřišnici ve stavu přirozeném. — Napomáhají vnitřnostem ku správným výkonům. Též výtečné po operaci.

Máme na skladě toho nejlepšího druhu pružné punčochy ku nápravě oteklých nohou aneb vykloubených kotníků. Ručíme, že s naší obsluhou budete úplně spokojeni.

Strážce vašeho zdraví je opásání ramen a udržeti tyto v přímé posici.

Při vyplňování lékařských předpisů věnujeme jim nejvyšší pozornost.

Příhody z Podkarpatské Rusi.

Není práce jako práce.

V jednom podkarpatském městečku jsou dva zubní doktoři. Jeden jest skutečný lékař, graduovaný na brněnské universitě, jeho konkurentem je cikán Nikolaj Mondyk. Oba tahají zuby. Nemusím snad ani podotýkat, že cikán má větší klientelu než skutečný doktor.

Juraje Meška z Kosovské Rybnice bolel zub. Týden chodil jako bludná ovce, dával se zařikávat kumou Čejpešskou, mazal si dásně, ale nic platno. Zub bolel a bolel. A tak tedy k doktorovi cikánovi. Ten milého gazdu posadil na židli, zaryl mu svými kovářskými kleštěmi do dásní a tahal, až s něho pot tekla. Lomozil se Jurajovi hodinu na břiše, ale zub seděl v dásních tak pevně, jako dub na podkarpatské skále.

Když už toho zlobení se zubem bylo dost, shodil Juraj cikánského doktora se sebe, zaplatil požadovaných 10 Kč a šel do svého sela. Zub dal pokoj a Juraj byl spokojen. Za týden však bolesti začaly znovu. Zub bolel daleko víc než před tím. A tak se Juraj vydal zase k cikánskému lékaři. Nenašel ho doma, navštěvoval právě své klienty po vesnicích, a tak musil Juraj ke skutečnému panu doktorovi. Do rána se v městečku zdržet nemohl. Pan doktor mu otevřel ústa, a než se Juraj otrásl, držel si zkažený zub na dlani. Pěkně poděkoval a ptal se kolik je dlužen.

“Patnáct korun,” povídá doktor.

“Tolik nezaplatím,” ohražoval se gazda, “vy chcete za minutu 15 Kč, to je moc. Cikán se se mnou děl 2 hod. a chtěl 10 Kč.”

Položil na stůl 5 Kč a odešel.

Sliby chyby.

Před několika lety byla ve Výloku velká povodeň. Dravý proud nesl také Martina Hrivňáka, starého Rusňáka. Chudák. Držel se jakéhosi trámu a modlil se, aby ho voda zanesla ke stráni, kde se mohl zachránit.

“Panenko Marie z Cernecké hory, když mi pomůžeš z vody, koupím ti svíčku jako ruka,” sliboval v úzkosti.

Tu se přihnal veliký proud a nesl trám s Martinem ke stráni. Báčik si líboval a děkoval Panence Marii. “Svíčka bude, Panenko, aspoň tak silná jako prst.”

A když se milý Martin Hrivňák drápal na strání a už se držel jakéhosi keře, probudila se v něm uspaná šetnost a pravil:

“A nic ti nedám!”

Tu se přihnala nová vlna, a než se báčik Martin nadál, plavala zase na starém trámcu uprostřed proudu.

Takové jednání se mu rozhodně nelíbilo, a proto lítostivě pravil:

“To mě na tebe, Panenko Marie, mrzí, že nerozumíš figlům.”

To je rychlost.

Dřevaři seděli v krčmě a hádali se, ve kterém kraji jezdí nejrychleji vlaky. Ten, který byl z Rachova, říkal, že u nich jezdí vlaky tak rychle, že se telegrafní sloupky jen míhají, ani je nestačí člověk počítat.

Dřevař od Berechova říkal, že to nic není, u nich jezdí vlaky tak rychle, že člověk ani strážní domky nestačí počítat. Spor vyhrál báčik od Užhorodu, který pravil:

“Onehdy jsem se rozhněval na přednostu v Užhorodě, napráhl jsem ruku, abych mu jednu dal, ale než se to stalo, byl vlak již v Čopu, takže facku dostal tmnější přednost.”

Podivná příhoda.

Pan farář kázal v kostele, že kdo dá něco na kostel nebo na náboženské účely, dostane vše od Boha desetkrát vynahrazeno. Kázání zanechalo hluboký dojem na prostou mysl Nikolaje H. z D., který hned ráno v pondělí přihnal svoji jedinou kravku na farský dvůr. Dával jí rád na náboženské účely. Byl věřícím člověkem a věděl, že mu tento dobrý skutek Bůh desetkrát vynahradí.

A skutečně! Večer ho čekalo překvapení. Pastýř hnal do vesnice krávy a jeho strážena mu přivedla deset farářových krav. To bylo v chýši radosti! Jaké vroucí díky vzdával Nikolaj Pánu Bohu, který tak brzy a desateronásobně odměnil jeho dobrý skutek.

Když si pak přišli z fary pro krávy, dlouho je nechtěl Nikolaj vydat. Stále poukazoval na svůj dobrý skutek a říkal, že krávy nepatří panu faráři, nýbrž jemu. Dalo to hodně práce, než je vydal. Dodnes si to všechno nemůže v hlavě srovnat.

DĚLÁME DEKY NA OBJEDNÁVKU!

Pošlete nám své peří a my vám uděláme nadhernou deku. My dáme práci a nebělenou sypkovou látku, vše pouze za **\$4.95**

DEKY

Vy pošlete peří, my dáme práci a povlak z velmi dobrého druhu zelené, nebo orchldové barvy sypkové látky, pouze za **\$6.95**

VLNOU PLNĚNÉ DEKY

Velikosti na dvojité postele, váží 4 libry. Při děláni těchto dek používá se pouze prvotřídního zboží a práce je nejdokonalejší jaká může býti. V porovnání výtečné kvality těchto dek, ceny jsou neobyčejně nízké, takže každá rodina může si je dáti zhotoviti

Rayonový
povlak

\$5.95

KAŽDÁ

Panay
Satinový povlak

\$6.95

KAŽDÁ

Čistě hedvábný
Satinový povlak

\$8.95

KAŽDÁ

DEKY

Dělané na objednávku
Vy dodáte peří — my dáme práci a dodáme potřebnou sypkovinu a krásný satín na povlak, vše za **\$7.95**
pouhých

TROY
DRY GOODS CO

6215-19 Cermak Road, Berwyn, Ill.

DEKY

Dělané na objednávku
Vy dodáte peří — my dáme práci a potřebnou sypkovinu a skvostný rayon na povlak, vše za **\$7.95**
pouhých

TELEFON: MONROE 2728—2729.

NEJVĚTŠÍ ČESKÝ OBCHOD MASEM, VELKOUZENÁŘSTVÍ A KOMISIONÁRSKÝ OBCHOD V AMERICE

Zvláštní pozornost věnujeme zásilkám z venkova, ku příkladu za drůbež, telata, vejce a máslo nám zaslané, hledíme vždy obdržeti tu nejvyšší cenu pro krajany a po prodeji tentýž den zasíláme peníze za jejich zboží. — O hojnou přízeň žádá:

Chicago Butchers Packing Co.

216-218-220-222 No. Peoria Street, Chicago, Illinois

Jacob Batka, pres. Jos. T. Baitel, ředitel Václav Klaus, taj.

Levoča, krásné mesto slovenské.

NAPÍŠAL JOŽO HREBIČEK.

NĎĎALEKO Spišskej Novej Vsi jest jedno z najstarších slovenských miest — Levoča. Na návrší, obkolesenom vrchmi. Už z vľeku pororovať biele veže levočských kostolov, ktoré sú starodávne a svedčia o minulosti Levoče.

Levoču založili nemeckí osadníci v 13. storočí a pôvodne menovala sa Svätajakubskou osadou. Levoča dostávala od panovníkov výsady, ktoré jej pomáhali k rýchlemu a mohutnému rozvoju. V pevných hradbách levočských bolo jedno z hlavných stredísk obchodu celej zeme, stredisko dovozu a exportu do susedného Poľska, mesto s chýrnymi trhmi, na ktoré prišli kupci zďaleka. V XV. storočí opevnili Levoču trojnásobným pásmom hradieb so štyrmi bránami a 15 baštami. Najslávnejšiu dobu prežívala Levoča od XV. do XVII. storočia. V dobe reformácie bola zase Levoča významným kultúrnym strediskom, keďže mala školy a kníhtlačiarne. V Levoči žili početní umelci, maliari, sochári, rezbári, ktorých práce sa zachovali až podnes. Keď začínajú byť rušené výsady mesta v druhej polovici XVIII. storočia, začína upadať Levoča, ktorú opúšťajú umelci i remeselníci a obchodníci.

Prechádzka mestom je príjemná, lebo tol'ko starobylých, krásnych a vzácnych stavieb málokde ajdete ako práve v tomto meste. Katolícky kostol sv. Jakuba na námestí vznikol počiatkom XIII. storočia. Budovali ho veľmi dlho a hlavný oltár bol dohotovený až v XV. storočí. Je najväčšou pamiatkou mesta a vari najkrajším oltárom v Československej republike. Kostol je pre-

plnený krásnymi výtvarnými prejavmi remeslníkov-umelcov gotickými i renesančnými. Pri kostole minoritskom zachovala sa gotická klenutá chodba rajskeho dvora.

V levočskom muzeu stretávame sa s jedinými historickými pamiatkami, týkajúcimi sa rušnej minulosti Spiša. Mesto je obkolesené starodávnymi hradbami z XV. storočia, v ktorých zachovalo sa niekoľko brán. Najtypickej šou stavbou a pamiatkou Levoče je radnica s arkádami. Na poschodí je zachovalá radničná zasadacia sieň povestná až z doby Fabricia. Sklá okenných tabulí zapravené sú do olovených kruhov. Vedľa radnice stojí železná klieťka, do ktorej cez nedele a sviatky zatvárali opilcov, zlodejov a iných previnilcov na posmech ľudu. Levočská radnica bola vybudovaná r. 1555 v slohu italskej renesancie. Zaujímavý jest Thurzov dom a mnoho iných renesančných a barokových stavieb, pochádzajúcich zo XVII. a XVIII. storočia. Kláštorňý kostol jezuitský je barokového slohu. Zvonica pochádza z r. 1655. Obozreli sme si aj dvor patricijského domu s arkádami renesančného slohu. Naproti nemocnici stojí dom, v ktorom v malej bránke pod hradbami ukazujú na dreve maľovaný obraz povestnej levočskej Bielej nanej, ktorá zradila mesto nepriateľovi.

Levoča je teraz rušným turistickým strediskom. Je rýdze slovenským mestom s romantickým okolím. Blízko sú Levočské, a Sívobraské kúpele a blízko sú i Vysoké Tatry i Spišské Podhradie s povestným hradom, na ktorom vládol kedysi aj Jiskra z Brandýsa.

HUMOR.

Skromnosť medzi pobudy.

Bašus: "Odkud máš ten řetízek?" — Sojka: "Našel jsem ho." — "A pročpak jsi to neoznámil?" — "Prosím tě! To by vypadalo, jako bych se chtěl svou poctivostí chlubit."

Zná svůj personál.

Praví šéf svému účetnímu: "Pane účetní, kdyby se po mně ptal pan Vosátka, tak mu řekněte, že jsem odcestoval. A pokud tu bude, tak nic nedělejte, protože by vám to jinak nevěřil."

ZDE JE MÍSTO PRO VAŠE ÚSPORY!

DALŠÍ POLOLETNÍ
DIVIDENDY PŘINESLY **4** % ROČNE

Dne 30. června investoři Second Federal obdrželi opětne pravidelné pololetní dividendy, které obnášejí 4% ročné!

Již po mnoho roků tato spolehlivá, na zdravých základech spočívající organizace poskytuje svým lidem příležitost k uložení peněz, aby jim přinášely užitek.

Zde, pod přísným vládním dozorem Spojených Států při plném pojištění až do \$5,000, můžete uložit peníze na čtyři způsoby.

Velmi oblíbený plán— uložte \$100 najednou a budete z nich dostávat pravidelné půlletní úroky. Jiný plán je na investování malých částek v pravidelných lhůtách.

Přesvědčte se nyní, která dle plánů Second Federal peníze Vám budou více vydělávat!

POD DOZOREM
SPOJENÝCH
STÁTŮ

Mohovitost převyšuje
\$1,000,000

SECOND FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASS'N *of Chicago*

4048 WEST 26th STREET

JOHN A. SIEROCINSKI, tajemník

Telefon LAWNGDALE 5538.

HEALTH CLINIC

VYJÍMÁNÍ MANDLÍ — s nemocničním ošetřením	\$12
PORODY s nemocničním ošetřením	\$45
PORODY ve vašem domově	\$15
LÉKAŘSKÁ PROHLÍDKA I S LÉKEM	\$1

DOUGLAS PARK HOSPITAL

1900 SO. KEDZIE AVE.

CHICAGO, ILL.

Telefon: LAWNGDALE 5727.

AMERICKÉ VÝSTAVY.

Minulého roku byly ve Spojených Státech pořádány tři velké výstavy, vyjma ovšem obvyklých státních a okresních výstav, které bývají každého roku pořádány. Není bez zajímavosti, že před nezapomenutelnou výstavou Století pokroku v Chicagu bývaly velké výstavy poměrně řídkou událostí a zdá se tudíž, že chicažská výstava byla jakýmsi vzorem, jenž je hojně následován.

Minulého roku jsme měli ve Spojených Státech tři výstavy, těšící se pozornosti milionů návštěvníků a všechny byly úspěšné. Jednou byla mezinárodní pacifická výstava v San Diego v Kalifornii, jež byla zahájena roku 1935 a dosáhla takové popularity, že minulého roku bylo v ní pokračováno. Výstava byla v krásném parku Balboa, považovaném za jeden z nejpuvabnějších ve Spojených Státech, vyznamenávala se nádhernými budovami většinou španělského slohu a poněvadž sama Kalifornie je i magnetem každého cestovatele a výletníka, jest přirozeno, že výstava se po oba roky těšila velké návštěvě obecnstva ze všech částí země. Pozornost návštěvníků poutala československá chata a naši kalifornští krajané pořádali po oba roky československý den, provázený čestným úspěchem.

Centennialní výstava v Dallasu byla prvotřídní výstavní událostí minulého roku. Byla pořádána na památku stého výročí vstoupení Texasu do řady amerických států a byla tudíž historickou událostí, připomínající, že Texas stál pod několika vlajkami, mezi nimiž i jeho vlastní jako samo-

statná republika s jedinou hvězdou na svém praporu. Texaská výstava překvapovala svým rozsahem a krásou výstavních budov a vzorným uspořádáním. Naši texasští krajané přispěli svým dílem k úspěchu centennialní výstavy a jejich československý den, pořádaný 19. července byl vzdor nesnesitelnému vedru zdařilý. V krásném československém dni vystoupili též naši sokolové texasští i z Chicaga a slavnost stala se významnou i tím, že byl přítomen a oslovil shromáždění dr. František Soukup, předseda senátu Československé republiky.

Třetí leňská výstava byla v Clevelandu. Byla to výstava Velkých jezer a měla především poukazovati na obdivuhodný pokrok města Clevelandu a vzrůstu průmyslu a obchodů v jezerní oblasti. Výstava byla vysoce zajímavá, krásně upravená a v některém ohledu se podobala chicažské, ovšem v menších rozměrech. Také tato výstava dosáhla značného úspěchu a ohromný nával hostů ze všech částí země přijel minulé leto do Clevelandu.

Letos jsou konány přípravy k dalším americkým výstavám. Jedna bude pořádána v San Francisku na oslavu zbudování obrovského mostu přes Zlatou bránu ze San Franciska do Oaklandu, což je označováno jako největší podnik svého druhu na světě. Pak roku 1939 bude pořádána světová výstava v New Yorku na památku 150. výročí zvolení prvního amerického presidenta Jiřího Washingtona a jest předpovídáno, že překoná Chicažskou a všechny dosud pořádané výstavy.

SOKOLSKÉ SLETY.

Minulého roku byla pořádána v Clevelandu olympiada Dělnických tělocvičných jednot za velké účasti z mnoha amerických měst a zvláštěního lesku jí bylo dodáno přítomností vzorného družstva mužů i žen z Československa. S družstvem též přijel dr. František Soukup, předseda československého senátu a po sletu navštívili milí hosté různá jiná města, v nichž družstva podala ukázky svého sokolského výcviku a dr. Soukup tlumočil pozdrav československé Americe z vlasti. Závodby byly zahájeny 3. července a jejich průběh byl v každém ohledu skvělý a povzbuzující k další činnosti na

poli tělovýchovném. Olympiada byla ukončena "Prodancu nevěstou", jež byla sehra- na v Taborsville za přítomnosti 8,000 osob.

Letošního roku bude v Chicagu pořádán slet Americké Obce Sokolské a rozsáhlé přípravy byly již minulý podzim zahájeny. Bude zahájen druhou nedělí, nepochybně opět na Vojínově poli v Chicagu a ukončí třetí nedělí. Minulý slet, pořádaný roku 1933 ve stejném stadionu, byl událostí, která přivábila tisíce krajanů ze všech částí Spojených Států do Chicaga. Sokolská Obec doufá v stejně skvělý úspěch letošního roku.

KDO HLEDÁ, NAJDE!

Pozemky prodáte nejlépe

pomocí oznámek v půltýdenním "Hlasateli" nebo v "Denním Hlasateli". V drobném oznamovateli stojí slovo 3c. Napište, v kterém listě má oznámka být.

Farmy za majetky v Chicagu vyměníte nejrychleji pomocí oznámek v "Denním Hlasateli", který je nejrozsířenějším čl. listem v Chicagu, jakož i ve všech předměstích. Slovo stojí 3c.

Výměna majetků za farmy

provede se rychle pomocí oznámek v půltýdenním "Hlasateli", který je rozšířen mezi čl. farmáři po celých Spoj. Státech i v Kanadě. Slovo stojí 3c.

Dělníky na farmy

naleznete jistě oznámkou v půltýdenním "Hlasateli", mají-li být z venkova, nebo "Denním Hlasateli", chcete-li je z Chicaga neb okolí. Slovo stojí 3c.

Jak poslati peníze

za oznámky nebo předplatné? Nejlepší je poštovní nebo expresní poukázka. Hotové peníze do psaní nedávejte!

Zaplatiti nutno předem

za všechny oznámky. Spočítejte si slova oznámky a za každé slovo pošlete po 3c. za každé uveřejnění. Má-li oznámka 10 slov, tedy 30c. za jedno, 60c. za dvojí a 90c. za trojí uveřejnění. Za nabídnutí k sňatku platí se po \$1.00 za každé uveřejnění v našich listech.

Máte-li cokoli na prodej

oznamte to v půltýdenním "Hlasateli" neb v "Denním Hlasateli". Slovo po 3c. jedno uveřejnění. Oba listy mají největší rozšíření z česko-amerických časopisů.

Nabídnutí k sňatku

přinese jistý úspěch, je-li otištěno v půltýdenním "Hlasateli" nebo v "Denním Hlasateli". Jedno otištění stojí \$1.00 v kterémkoliv z těchto dvou listů.

Jak možno oznamovati?

K oznámce můžete si dáti celou svou adresu a pak nabídky nebo dotazy obdržíte přímo. Nebo můžete mítí oznámku pod značkou bez svého jména, načež dopisy pro Vás přijme naše administrace, již však musíte napsati plnou adresu, jste-li z venkova a nemůžete-li si pro dopisy přijíti osobně; pošlou se poštou.

Na oznámky pod značkou

musí každý psát do administrace našich listů a vedle naší adresy na obálce napsati příslušnou značku z oznámky. My pak tyto dopisy dodáme na pravé místo a to zdarma; chcažší oznamovatelé mohou si pro ně přijíti osobně, na venek se pošlou poštou vyplacené kamkoli.

Zaručujeme mlčenlivost každé

oznámky pod značkou. Ve styk s oznamovatelem vejde ten, kdo pošle dopis do naší administrace, která jej doručí oznamovateli, na jehož vůli pak záleží, chce-li na onen dopis odpovědět. Adresy chcažských oznamovatelů neznáme.

Hledáte-li některou osobu,

dejte o tom oznámení do našich listů. Oba jsou nejrozsířenější ze všech českých listů v Americe. Za takové oznámení platí se též po 3c. za slovo za každé uveřejnění.

Všechny objednávky posílejte na adresu:

HLASATEL, 1545 W. 18th St., Chicago, Ill.

OBSAH

"ZAS POZDRAV NESEM DNESKA". Báseň. F. L. Musil.	32
"JEDEŇ SPRAVEDLIVÝ". Povídka. Zdenka Navrátilová.	34
"Povodeň v kaňonu". Povídka. L. J. Fligl.	53
Z BÁSNÍ J. V. SLÁDKA.	58
"MATLAZAN". Povídka. Jindřich Marák.	59
"V POŽEHANÉ PRÁCI". Báseň. Karel V. Kuttan.	78
AMERICKÁ ÚSTAVA A SOUDNÍ TRIBUNÁL. L. J. Fligl.	79
"LIDKA". Povídka Zdenka Nová.	83
"NEOČEKÁVANÝ VÝSTŘEL". Povídka. Fr. Keller.	103
"SLOVÁCI". Povídka. Boža Fialová.	106
ŽELEZO. — Vlád'a Hozdecký.	114
"VE SPÁRECH DEMONA". Povídka. Napsal John P. Svěrák.	119
"SPRAVEDLNOST ZÁPADNĚ OD PECOS". L. J. F.	134
"JÍZDA ZA NEVĚSTOU". Povídka. K. S. Mirotický.	138
"SHLEDÁNÍ". Povídka F. Š.	147
PRO NAŠE ZAHRADY A ZAHŘÁDKY. — F. L. Musil.	153
"PRO POLIBEK". Povídka. Marie Němečková Erstová.	182
OBUV, JAKÁ MÁ A JAKÁ NEMÁ BÝTI. — Dr. Ant. Mueller.	192
ZVYKY L'UDU POD TATRAMI. — Jožo Hřebíček.	196
NĚCO O MODERNÍ KUCHYNI. — Helen Schultzová.	198
ŠNUPEČEK. Povídka. J. Cisler.	202
CICERO, NEJVĚTŠÍ ČESKÁ VESNICE.	210
DOBŘE RADY PRO DOMÁCNOST. Ant. Bakalář, Smečno, Č. S. R.	216
PŘÍHODY Z PODKARPATSKÉ RUSI.	218
LEVOČA, KRÁSNÉ MESTO SLOVENSKE. — Jožo Hřebíček.	220
AMERICKÉ VÝSTAVY. — SOKOLSKÉ SLETY.	222
HUMOR, STATISTICKÁ DATA, VYOBRAZENÍ, ATD.	

SEZNAM OZNAMOVATELŮ

Bašta, Musil & Co., přelav	207	Krupička, lékárna.	199
Burda, Jos. W., uzenářství.	197	Kotaška George, realtor.	201
Československé Spolky v Americe (Č.S.A.)	161, 162, 163 165	Kralovec J. M. & Son, pojištění ..	213
Český Národní hřbitov.	167, 169, 171 173	Kvítkova lékárna.	217
Chicago Butchers Packing Co....	219	Midwest Stores, grocerie.	187
Daněk Vavřinec, obchodník.	179	Mach J. a Synové, čl. zboží.	193
Douglas Park Hospital.	221	Nonat, léky.	215
Franks Bindery, knihvazačství.	207	Ondrušová Hermína, deky.	209
Garden City Brewery		Orion, léky.	191
pivovar.	3. strana desek.	Pancner F., importér.	183, 185
Hlaváček Josef, čl. harmoniky.	215	Patria Trading, bylinný čaj.	209
Hoboko, léky.	181	Pižeňská Pivovarní Spol. 2. str. desek	
Honsík Bratři, lékárníci.	213	Scheffel Louis, lékárník.	205
Honsík, lékárník.	213	Skala State Bank .. zadní str. desek	
Holub Karel, papuče.	215	Stibitz Konstantin, čl. harmoniky	215
Jednota Českých Dam (J.Č.D.) ..	177	Second Fed. Savings & Loan Ass.	221
Jiran Jos., hudebniny.	189	Troy Dry Goods Store, deky.	219
Kuhn Remedy, léky.	195	Veskrna F. J., obraz, divadlo.	203
		Západní Česko Bratrská Jednota	175

“PRIMATOR”

jest nejlepší pivo.

K dostání též v $\frac{1}{2}$ galonových láhvích v každém
Garden City výčepu.

**ŽÁDEJTE JE VŠUDE!
POCHUTNÁTE SI!
NENÍ LEPŠÍHO!**

Toto vyhlášené pivo, zasíláme po celých Spojených
Státech, kde prodej jest dovolen.

Naši krajané v Chicagu a v jiných Státech zvětší
svůj obchod, budou-li čepovati “PRIMATOR”.
Seznají naši službu přátelskou a spolehlivou.

**RYZE ČESKÝ OBCHOD, KTERÝ
ZASLOUŽÍ SI VAŠÍ PODPORY!**

2118 SO. ALBANY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

TELEFON: LAWNGDALE 9000

40 LET

**stojíme nepřetržitě ve službách
československého lidu.**

Tato krásná záruka bezpečnosti
měla by býti i Vám pohnutkou,
abyste s námi obchodovali.

Otevřete si u nás spořitelní účet,
vyjednejte svoji cestu do Evropy,
svěřte nám všechny bankovní zá-
ležitosti a budete vždy spokojeni.

SKALA STATE BANK

ČLEN FEDERÁLNÍHO RESERVNÍHO SYSTEMU

—A—

ČLEN FEDERÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ VKLADŮ

1817 So. Loomis St., Chicago, ILL.